„Ion Creangă"

Revistă de limbă, literatură și artă populară

EDIȚIE ANASTATICĂ
Vol. VI (1914)

VASLUI, 2007

„Ion Creangă“

Revistă de limbă, literatură și artă populară

vol. VI (anul 1914)

CONSILIUL JUDEŢEAN VASLUI
CENTRUL JUDEŢEAN PENTRU CONSERVAREA ŞI PROMOVAREA CULTURII TRADIŢIONALE VASLUI

„Ion Creangă"

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

EDIŢIE ANASTATICĂ
Vol. VI (anul 1914)

Ediţie iniţiată şi coordonată de
RODICA POP

VASLUI – 2007

Coperta I: G. T. Kirileanu

Casa Editorială *Demiurg*
(acreditată de CNCSIS, Nr. 1142/30.06.2003,
reacreditată în 2006)

✉ Şoseaua Păcurari nr. 68, bl. 550, sc. B, et. 4, ap. 16,
700547 – Iaşi, România

☏ 0232/25.70.33; 0745/37.81.50; 0727/840.275
E-mail: iionita@mail.dntis.ro; ceddemiurg@yahoo.fr

Consilier editorial: dr. Alexandrina Ioniţă

Director Marketing: Irina Ioniţă (☎ 0740/08.20.05).

ISBN: 978-973-152-053-7

Dlui Artur Gorovei Fălticeni

Anul VII.- No. 1. Ianuarie, 1914.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

REDACŢIA: T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAŢIA: M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BÂRLAD

Exemplarul:
In ţară . . . . 40 de bani
In streinătate . . . . 50 » »

Abonamentul anual:
In ţară . . . . 5 lei
In străinătate . . . . 6 »

TIPOGRAFIA ŞI LEGĂTORIA DE CĂRŢI, CONSTANTIN D. LUPAŞCU

DE LA REDACŢIE.

Lămuriri.—Materialul ce ni se trimite să fie scris pe o singură parte a hârtiei ; ar fi bine să se scrie numai pe sferturi de coală.

— Să nu se scrie pe o hârtie mai multe feluri de culegeri, de pildă cântece şi gâcitori, datine şi cuvinte rari, şi altele, ci fiecare pe hârtia sa.

— Scrisul să fie ceteţ mai ales acolo unde-i vorba de cuvintele rari, căci greşelile ce s'ar face punând de pildă pe *u* în loc de *n* şi pe *a* în loc de *o* şi pe *c* în loc de *e*, ar fi foarte mari.

— La un plic nerecomandat pe care se scrie «manuscrise de imprimat», ajunge o marcă de 5 bani pentru 100 de grame; pentru 150 de grame trebue 10 bani. Aceste manuscrise însă, nu trebue să cuprindă scrisori particulare, cari să se facă numai de-oparte prin cărţi poştale.

— Persoanele cari cer lămuriri, le vor găsi la poşta redacţiei, dacă nu alipesc o carte postală sau o marcă pentru răspuns.

Poşta.—D. *A Moisei*: S'a primit. D. *C. R.—C.*: Tot astfel. Cum vedeţi, cântecul nu s'a pierdut. D. *Marin I. Ricman*: Am căutat în colecţia an. 1906-7 şi n'am găsit-o. Poate e în colectia 1905-6. Credeţi că e un furtişag ori o simplă variantă ?

Anul VII.—No. 1. Ianuarie, 1914.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:	ABONAMENTUL ANUAL	ADMINISTRAȚIA:
T. PAMFILE	In țară 5 lei	M. LUPESCU
Bârlad str. Corbului	In străinătate 6 „	Zorleni-Tutova

CU UN PRILEJ

Academia Română dă în publicațiunea *«Din vieața poporului român»* o culegere de **Cântece poporale românești din comitatul Bihorului,** culese și notate de d-l *Béla Bartók,* profesor la Academia regală de muzică din Budapesta. In totul 371 de arii: *hore* (doine), *arii de dans cu text, colinde, cântece de nuntă, bocete* ș. a. Notațiunea și textele sunt însoțite cu îndestule lămuriri. Toate la un loc alcătuiesc cea mai de samă carte din oate similarele câte le-avem până acum.

*

Dar cuvântul care trebuie spus, nu este acesta; cuvântul acela este greu, — dureros, — și norocul cel mare este că pielea obrazului nostru este îndestul de groasă, ca să nu-l poată răzbate cu ușurință.

Nu s'a spus el atunci când a apărut «Terminologia» lui Damé, când s'au scos cele 9 volume mari de «Proverbe» ale d-lui Zanne, și de atâtea ori? Și a durut?

Nu se spune des, cuvântul acela, de câte ori domni streini de limba și năravurile noastre, vin în țara noastră ca să ne arate înțelesul rosturilor noastre, ca să ne strige din jilțurile cele mai înalte, din revistele cele mai alese? Și nu batem noi din palme și din picioare, prostiți de bucurie când aflăm din graiu strein, de pildă, că stăpânul unei stâni de oi se chiamă *baciu?* Nu s'a întâmplat *asta* și se va mai întâmpla?

Nici o vină nu poate avea Damé și nici d-l I. A. Zanne, — un foarte cum se cade Român, — și nici d-l Bartók, care-a călătorit în calitatea lui de profesor la o academie de muzică și-a depus în secțiunea etnografică a muzeului din Budapesta, fonogramele acestor cântece! Nici o vină.

Şi ce vină poate să aibă Academia Română când ne dă, de sigur că cu multă jertfă, aceste cântece adunate de d-l Bartók? Nici o vină. Dimpotrivă, i se cuvine toată recunoştinţa, şi mai mult chiar, cred eu: toată compătimirea pentru acea durere care va fi simţit-o când, sub auspiciile ei, de nepreţuitele noastre comori muzicale a văzut că se leagă numele bun al d-lui Bartók.

De sigur că toţi aceşti domni streini şi aceşti români al căror sânge încă nu-i bine şi româneşte prefăcut, ne aduc—se întâmplă să ne aducă mult bine, mult spor, în toropeala noastră de oameni sau buhabi sau seci, cari nici nu ne ştim şi nici nu dorim să ne ştim.

Că preţuim toate aceste daruri ce ni se dau de multe ori surprinzător de eftin, să nu ne mire. Dacă am aplaudat când am auzit numele *baciului*, am făcut-o fiind că ne-a spus-o «Monsieur X»; dacă şi acum ne vom bucura cu aceste rămăşiţe de înnec scăpate pe corabia d-lui Bartók, vom face-o, fiindcă acesta are un nume strein, deşi nu aşa de muzical ca frumoasele note prinse de urechile d-sale.

Dar, că ne pot aduce pagube mari aceşti domni, e lucru peste care nu se poate trece cu tăgadă. Vor avea lipsuri în destoinicia lor de a înţelege însuşirile noastre, lipsuri bine legate de construcţia firii de neam deosebit; tot astfel le vor reproduce cu lipsuri, din aceleaşi pricine, dacă nu şi cu oarecari amestecuşuri streine, cari se vor furişa cu voie şi fără voie.

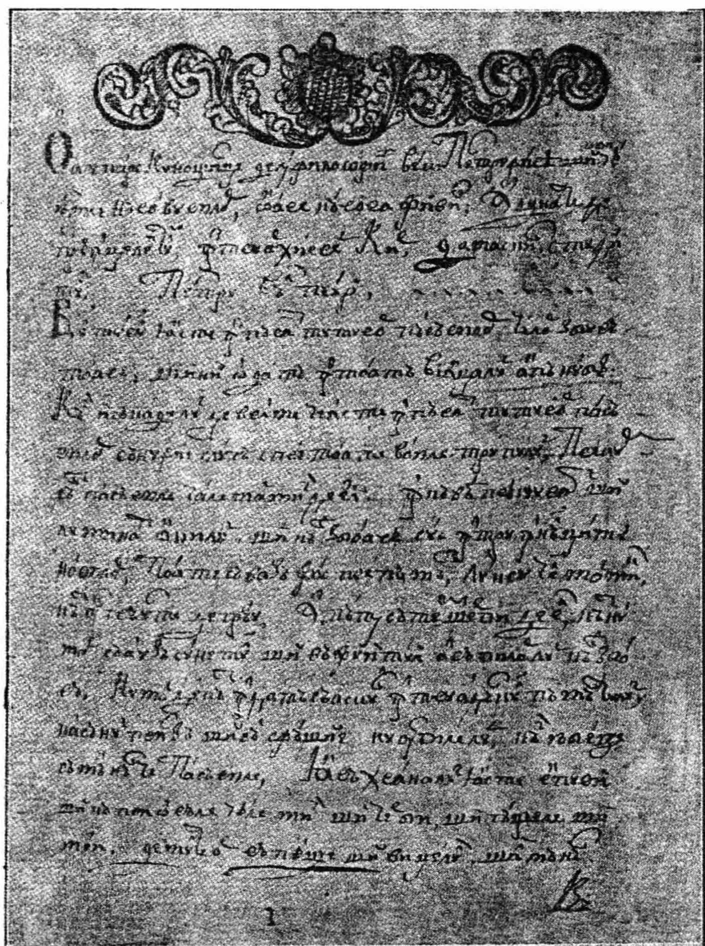
De peste douăzeci de ani mai ales se strigă: «ale noastre» sunt în primejdie, şi în afară de Academia Română, căreia nu i se pot trânti toate în spinare, şi în afară de câteva suflete neputincioase şi singuratice nimeni nu-şi dă sama de grozăvia pârjolului care a început să ne mistuie vieaţa. Şi pare că nu-şi vor da samanici astăzi şi nici în acest an, când în sufletul ţăranului nostru a dat Dumnezeu şi-au descoperit domnii noştri cei puternici, neînchipuit de scumpe daruri. Mă tem. Se va crede că aceste însuşiri nepreţuite vor putea fi păstrate numai prin împărţire de pământ!

Tudor Pamfile

UN FISIOLOG ROMÂNESC DIN VEACUL AL 18-lea

Note.—Fisiologul este o carte poporană. Vechimea Fisiologului se ridică până prin veacul al 4-lea şi se atribue compunerea lui unor sfinţi părinţi ai bisericei. El cuprinde un fel de istorie natu-

rală a animalelor, îmbinată însă cu o sumă de credinţe şi obiceiuri fantastice şi înfrumuseţată cu învăţături morale alegorice. Mai ales în evul de mijloc această carte, răspândită în multe va-

77.—Intâia faţă a Fisiologului

riante, a exercitat atât în Răsărit, cât şi în Apus, o influenţă foarte mare asupra retorilor şi predicatorilor creştini, cari în cuvântările şi predicile lor, se referiau adesea la alegoriile dintr'însa.

Numele cam obscur de *Fisiolog*, dat acestei cărţi, s'a întrebuinţat mai cu samă de versiunile orientale greco-siriene; în apus se cunoaşte mai mult sub numele de *Bestiarius*.

La noi această carte, ca mai toate cărţile de literatură poporană, a trecut prin mijlocirea literaturei bizantine şi a celei slavone.

Neagoe Basarab cunoştea, cu siguranţă, Fisiologul în vre-o versiune bizantină, căci multe din alegoriile cuprinse aci, se află în *Invăţăturile* sale.

Şi în limba românească trebue să fi existat mai nainte multe traduceri şi prelucări ale acestei cărţi, dar ele s'au pierdut aproape cu totul.

Cel puţin până acum nu se cunoştea decât fragmentul (cuprinde numai 25 de descrieri de animale) pe care d-l dr. M. Gaster l-a publicat în 1887 în revista *Archivio Glottologico* a filologului italian Ascoli, după un manuscript din 1777.

Subsemnatul, între alte cărţi vechi şi manuscripte cari mi-au rămas de la un moş al meu, am găsit şi un manuscript ce cuprinde un fisiolog românesc.

Conţinând 68 de descrieri, cred că e singurul Fisiolog complect cari ni s'a conservat, sau cel puţin care este cunoscut până acuma.

Manuscriptul este o prelucare făcută în anul 1774 după versiunea greco-bizantină a lui Damaschin Studitul, Arhiepiscopul Naupactei de un dascăl, Nicolae Duma.

Când voi tipări manuscriptul întreg, voi da mai multe însemnări şi asupra cărţii şi asupra autorului. Deocamdată, mă mărginesc a publica numai câteva din cele mai scurte descrieri, cum şi un facsimil fotografic al primei pagini din frumosul manuscript[1]

C. N. Mateescu

Pentru cocoşi.

Cocoşul are acest obiceai şi să osteşte cu alt cocoşi pentru muerea lui, să nu o ia altul. Şi de va birui, să bucură şi strigă cu glas mare; iară de să va birui, să zmereşte mult şi de ruşine bolnăveaşte multe zile. Şi de nu va mai vedea încă preîmprotivnicul lui, iară să însănătoşază; iară de-l va mai vedea că i se pune iarăşi împotrivă, moare de amărăciunea lui. Atâta iaste de mândru, că de are să între şi să treacă prin v'o uşă sau poartă, de ar fi de cinci stânjini înaltă, el îşi pleacă capul temându-să să nu-şi strice frumuseţea capului lui. Şi de s'ar întâmpla să moară găina ce are pui mici, el să face ca o mumă şi-i păzeaşte şi

---

[1] Aceste *note* s'au publicat în *Calendarul revistei „Ion Creanga" pe 1914* p. 40 şi urm. însoţite de ilustraţia întâiei feţe din fisiolog şi capitolele: *Pentru aspidă, Pentru bou, Pentru arici, Pentru finix, Pentru gheonoie* şi *Pentru turturea.*

face căte chime face și găina. Și întru acelea zile nici căntă, nici să mai luptă cu alt cocoși.

Pentru corcanu.

Corcanu' iaste pasăre cu arepi. Are unghi[i]i mari și tăioase și pre pept iaste roșu, iară celălat trup iaste albu. Are și găt mare și ochi[i]i lui sănt roși. Samănă la toate cu vălturul. Iaste dară și ca un proroc, căci că știu corcanii în ce parte de loc să face războiu și pentru aceasta să străng acolo din marginea lumii nădăjduindu-să de a să sătura cu trupurile celor morți. Atăta dar iubesc împuțăciunea, cät de ar mirosi moshul sau apa de trandafiri, sau de iasomie, sau alt lucru mirezmitor, îndată moare.

Insă nici un corcan nu iaste bărbătuș, ci toți sunt mueruşci.

Să îngrecază întru acestaşi chip: Stau pre fața văntului lui austru și cască gurile și cu acest feal îngrecază și până în trei ani iarăși nasc pui mueruşci. La Eghipet, adică la Mirsi, zic că să află corcani negri și bărbătuși și mueruşci.

Pentru cocoru.

Cocoru' are acest obiceai: când începe iarna și bate vântul crivăți, nu rămăne nici unul în părțile locului acestuia, ci toți fug în părțile Etiopiei, fiind locul călduros. Și când zboară ca să meargă acolo, ține fieşcare pieatră în piciorul lui, căci îi e puterea ca să nu-l biruiască văntul pre cale și să-l zătignească din mergere, precum și în corabie pun oamenii povară, ca să nu să zmintească. Zic că petrile acelea sănt ca acestea ce cearcă zlătarii aurul și argintul să vază de iaste bun sau nu. Iară când șed toți într'un loc să mäe, pune-să 4 cocori mai bătrăni împrejur în ceata aceia și păzesc toată noaptea pre ceialalți.

Și aceia care păzesc toată noaptea, pentru ca să nu doarmă, iau căte o piatră în piciorul lor și stau cu celălalt. Și de să va întămpla să dormiteze vreunul dintr'ănșii, cade piatra din piciorul cel ridicat și să deşteaptă și întru acest chip stau deștepți și păzesc, până când să să facă ziuă, să purcează în drum.

Iară noaptea, dacă va auzi vreun sunet, aceia ce păzesc, strigă cu glasuri sălbatece și aud toți și sculăndu-să, zbor.

Iară în ceialaltă noapte pun pre alți bătrăni și păzesc. Și când zboară, au rănduială de merg unul după altul, întăi cei bătrăni, apoi cei mai tineri.

CÂNTECE BĂTRÂNEŞTI

42.—Mezer-Craiu.

Foicică de trei fire
S'a pus boerii 'n vorbire
Să croiască miliţie
Că şade ţara pustie...
Boerii car' s'a adunat
A iscălit la palat
Că să-ş dea feciori din trup
Slujească Porţii-înpărăţiei
Din toţi boeri cari-era,
Toţi feciori din trup îşi da
Să slujească împărăţiei
Toţi câţi boerii îmi era
Doar Mezer-Craiu nu-mi avea,
Nu-mi avea fecior din trup,
Să dea Porţii împărăţiei
Doară trei pietre de fete:
A mai mare, Ilinca,
Mijlocia, Maria,
Ş'a mai mică, Stăncuţa,
Şi-acasă trist îmi pleca,
Nici nu bea nici nu mânca
De amărît ce era.
Numai ciubucul fuma
Şi-acasă dacă-mi mergea,
Masa întinsă o găsia...
Nici nu se uita la ea....
Şi nimenea nu ştia
Cum îi este inima
Fetiţele-l întreba:
—Spune, tată, ce-ai păţit
De umbli trist şi mâhnit?
—La ce focu' să vă spui?
Cine focu' m'a mânat
Ca să fiu şi eu la sfat?
Că mai mult m'am întristat:
Boerii ce s'a întâmplat
Toţi feciori din trup şi-a dat
Slujească, Porţii 'mpărăţiei;
Numa' eu nu-mi avusei
Decât trei pietre de fete!
Dar Ilinca d'auzia:
—Taică, nu-te mai 'ntrista
Că fac eu miliţia,
Ia tunde-mă cerchezeşte.
Lasă-mi chica mocăneşte
Şi să-mi dai pe şoriciu
Să slujesc la împărăţie
Ca să te scap de ruşine...
—Aoleu, Ilinca mea,
Mi-e că te tunz degeaba
Şi mai mare ruşinea
—Fă, măi taică, ce zic eu,
Păcatu' l-oiu trage eu!
Pe Ilinca o tundea
După cum îi porunicia
Pe şoriciu i-l da
Şi Ilinca ce zicea?
—Rămâi, taică, sănătos
Ca un busuioc frumos.
....O lăsă până pleca
Şi Mezer-Craiu ce lucra?
Pe galbenu' încălica
P'altă parte mi-ş dădea;
Da unde mi-se ducea?
La pod la Oblojiţa
Calu' su' pod l-arunca,
El un şarpe se făcea,
Limbile le licăria
Să încerce pe Ilinca,
Să vază s'o speria?
Ilinca, ducă-l vedea,
Incepea de mi-ş ţipa
Şi 'napoi mi se întorcea.
Chiar şi el se desfăcea

Şi tot 'nainte mergea:
—Ia vezi măi, Ilinca mea,
Imi tunsei fata geaba!
Maria, când îmi venia:
—Dalei taică Mezer Craiu,
Ia tunde-mă şi pe mine
Că eu te scap de ruşine!
—La ce să te tunz geaba?
Că, de, n'a făcut soru-ta!
...Şi, dacă mai stăruia
Şi p'aia c'o tundea
Tot pe şoriciu-i da
Că tot p'ăla îl cerea,
La miliţie pleca...
Mezer-Craiu până pleca,
Pe galbenu' încălica
Tot acolo se ducea
La pod la Oblojiţa
Se făcu un lup grunzos
Şarpe mare răcoros!..
Iar Maria când vedea
Incepea de mi-ş ţipa:
Tot îndărăt îmi pleca
Pe Mezer-Craiu îl găsia
Tot înainte mergea
Mezer-Craiu ce mi-ş zicea?
—Sărăcuţ de maica mea!
Tunsei fetele geaba!
...Mai venia şi Stăncuţa
—D'alei taică Mezer-Craiu,
Ia tunde-mă şi pă mine
Că nu te dau de ruşine!
—Nu-mi mai tăia inima
Că tunsei două geaba
Tot nu s'a făcut treaba!
—Ia tunde-mă şi pă mine
Că eu te scap de ruşine
Da tunde-mă voiniceşte
Lasă-mi chica cerchezeşte
Da să-mi dai pe galbenu'
Şi paloşu tău din cui
Că cu el nu mă răpui...
Şi p'aia că o tundea
După cum îi poruncia
Şi toate i-le făcea
Or pe cum şi le cerea
Şi la 'mpăratu pleca
Cruce la piept îşi făcea:
—Taică, să nu mă doreşti
Şi de fete să 'ngrijeşti!
...Şi-o lăsă până pleca
Pe şoriciu încălica
Ţi tot acolo o 'ncerca
La pod, la-Oblojiţa:
Se făcea un lup grunzos.
Şarpe mare răcoros
Şi 'ncă un urs mai dindos!
...Dar Stăncuţa când vedea
Calu' în pinteni îl lua
Şi paloşul mi-l scoţea
Şi la urs se repezia
Capu tat-său ca să-l iea,
Frumos capu' să le iea
...Degrab ursu răspundea:
—Stai, Stanco, nu mă tăia:
Tocm'acu sunt odihnit
C'am avut fecior din trup!
...Pe urmă se desfăcea
Şi-amândoi că se pupa.
La 'mpăratu se ducea
Şi nouă ani îmi slujia
C'aşa era p'atuncea
Şi nimeni n'o cunoştea:
Fată, băiat, ce era...
Numai o lună rămânea
Până când se libera
Şi împăratu ce făcea?
Tot de gânduri se lua
Cu boerii lui vorbia:
—Ce-o să fie şi asta?
Că, câţi soldaţi mi-a venit,
Mustaţă, i-a prididit

Şi uni-a încăruntit
Eu mă mir de ăst soldat:
Trup înalt şi deşirat,
Nici mustaţa nu i-a dat,
Barba nu l-a împresurat!...
Ochi negri ca de şerpoaică
Par'c'ar fi un chip de fată!
Păsaţi, frate, a-l încerca:
Să faceţi un târg de fuse
Tot de fuse poleite
Frumoase şi zugrăvite;
Să mergeţi să vă plimbaţi:
Pe lângă fuse să daţi:
D'o fi parte femeiască,
Pela fuse s'o abate
P'acolo când veţi plimba.
D'o fi parte bărbătească,
Pelângă ele-o trecea
La ele nu s'o uita
Şi făcea ce porunicia
Şi prin târguri se plimba
Cu Stanca alăturea
Pă cum merge oştirea..
Pe lângă fuse trecea
Nici ochii nu-i arunca;
N'avea nimeni ce-i făcea.
La împăratu' mi-ş spunea
Că la fus nu se uita
Şi altă ispită-i da:
—Ia duceţi-vă la pere
C'o aflaţi că e femee
D'o fi parte femeiască,
Mânâncă pe jos, pe poale
Se păzeşte, frăţioare!
Dar dacă-o fi vr'un voinic
Se urcă tot sus, la vârf!
Şi apoi Stanca se ducea
După cum mi-o încerca
Chiar cu toată oştirea
Şi 'n crăci să se suia,
De poale nici c'atingea:
Sus pe vârf se legăna!
N'avea nimeni ce-i făcea
Şi nimenea nu-mi afla:
Fată, voinic, ce era...
Şi la 'mpăratu' spunea:
—Am împlimbat am încercat
Şi nimica n'am aflat.
Altă ispită le da:
—La Dunăre să plecaţi
Şi cârduri şi toţi soldaţi
Şi acolo să vă îmbăiaţi
Că tocmai atunci o aflaţi.
La Dunăre se ducea
Mai cu toată oştirea
Iară Stanca ce făcea?
O hârtiuţă scotea
Şi odată că mi-şi striga:
—Cam turbure Dunărea!
Mai staţi pe loc, măi soldaţi,
Mi-e frică că vă înecaţi
Staţi să trec eu podur'li
Ca să'ncerc valurile,
Apoi trec oştirile!
Şi o lăsa până trecea.
Dacă dincolo trecea
Săbioara mi-o 'ncingea
Şi sforile le tăia:
Drumu' podului dedea;
Pe urmă se despuia
Şi ţâţili le-arăta:
—Vedeţi voi, soldaţilor,
Vedeţi voi, nebunilor,
Cu cine mi-aţi soldăţit?
Şi nimic nu mi-aţi făcut
...Soldaţii dacă vedea,
Toţii în Dunăre săria...
Trei, patru ce rămânea
La 'mpăratu se ducea
Şi soldaţii ce zicea?
—Vezi soldatul ce-a făcut?

Pe toţi că ne-a sărăcit!
A fost un cap de femeie
Şi-a făcut lumea să peie:
Când a trecut podur'li,
El ne-a tăiat sforili
Ş'a lăsat oştirili
Şi le-a arătat ţâţili!
Nu e parte soldăţească;
Era d'a drept femeiască.
Soldaţi când a văzut
Toţi în Dunăre-a sărit
Noi ne-am mai ţinut în fire
Să spunem la stăpânire.
Impăratu' d'auzia
Că s'a răpus oştirea,
Se lua de păr se smulgea:
—Bat-o crucea mintea mea!
Nu era la mâna mea
S'o caut eu cum oiu vrea??
Şi era soldatu' meu,
Puteam să-l caut cum vream eu.
Cum mă scoase ea din fire?
M'a lăsat fără oştire!..
El prin lume publica—
Nu ştia cum o chema—
Dă icia până colea,
Azi aşa şi mâine-aşa:
Dovedia de Mezer-Craiu;
N'a avut fecior din trup,
Pe cine-a dat d'a slujit?
...Pe Mezer-Craiu l-întreba:
—Pe cine tu ai avut
La 'mpăratu' d'a slujit?
—N'am avut pe nimenea;
Am avut pe Stanca mea!
Şi 'ndărăt că se 'ntorcea,
La 'mpăratu' mi-ş spunea.
Ce oştire mai avea
Pleca, se călătoria.
La Mezer-Craiu se ducea
Şi pe Stanca o cunoştea:
Ne 'mbrăcată soldăţeşte,
Ca acasă, femeieşte;
Numai la cap o căta
Şi-apoi tunsă o găsia:
—Asta e Stanca mea
Nouă ani slujiră mie,
Acu o iau de soţie.
Asta e cocoană 'n fire:
A slujit în miliţie
Intr'atâta soldăţie.
N'a păţit nici o ruşine
Şi m'a înşelat şi pe mine,
M'a lăsat fără oştire.
Să nu fie de 'mpărăt
Să fie de domn curat
Da-i-e mintea mare 'n cap.

Auzită dela Neculae S. Zavragiu de 72 ani din Vultureşti (Muscel)

C. Rădulescu-Codin

POVESTIRI ŞI LEGENDE

277.—Cine a aflat viţa de vie.

Se zice că înainte de potop, viţa de vie nu era pe pământ, şi nefiind viţă, nici vin nu era; oamenii, adecă urieşii, nu ştiau ce-i altă băutură, decât numai apa, care e băutura cea veşnică.

Să ştie că de potop a scăpat numai Noe cu feciorii şi nevestele lor, şi după porunca lui D-zeu, câte o pereche din fiecare vietate, de la cea mai mică până la cea mai mare. A trecut po-

topul și vietățile s'au înmulțit îndată așa cum fusese și înainte, așa că Noe și feciorii lui s'au îndeletnicit cu ținerea vitelor. Bătrânul Noe îi erau dragi caprele și se uita la ele ca la ochii din cap, și mai cu samă când le vedea că se acațea pe toate stâncile și umblau toate corhănile. De la un timp numai ce vede că un țap ese din celelalte capre, apuca singur pe o corhană și când venia către sară, venia tot sărind și jucând; și așa urma în fiecare zi. Bătrânul Noe se mira ce-i cu țapu' cela de în fiecare zi ese din turmă și când vine seara, vine tot sărind și jucând de credea că-i nebun.

Intr'o zi se ia bătrânul după țap cât ici, cât colea, până ce dă de pătărania țapului. Pe o coastă în fața soarelui erau niște struguri cât donițele; țapu' mergea în fiecare zi, mânca la struguri până se îmbăta, să culca și dormia; vedea că s'a trezit, mai mânca struguri până ce se îmbăta iară, și toată ziua o mână așa până către seară când pornia către casă. Bătrânul Noe s'a mirat întăi când a văzut strugurii cei frumoși, nu știa ce-s, că în toată viața lui nu văzuse așa niște poame, s'a târâit cum a putut a rupt un strugure să-l ducă acasă să-l arăte la feciori. Mergând pe drum l-a pălit o sete de nu știa ce să facă apă; nu era nicăieri ca să beie și până acasă era o bucată bună de loc, dar mergând pe drum ce-i dă în minte: stoarce strugurii în gură, dă că mustul din ei e dulce și răcoros, îi stoarce toți ba să'ntoarnă 'napoi și mai rupe v'o doi struguri, îi suge pe toți și stâmpărat de sete pornește către casă.

Da cum mergea pe drum i se pare că capu' nu-i a lui, era mai greu ca altă dată, picioarele încep să-i amorțească, capătă o voe bună, ba îi mai vine să și cânte cât era de bătrân. Când era aproape de casă iacă îl ajunge și țapu'; venia ca 'n toate zilele zburdând și sărind ca un nebun. Bătrânul vede pe țap cum merge sburdând, se ia și el după dânsul, și merg amândoi tot jucând până acasă. Da' bătrânul Noe când ajunse acasă nu mai știa ce-i cu dânsul, era mai mult gol de cât îmbrăcat. Da să intre în casă, da' cade dinaintea ușei și șede acolo până dau feciorii lui de dânsu' și-l ridică, îl duc în casă și-l culcă crezând că-i bolnav de moarte, începând a-l boci.

Bătrânul se trezește adouazi și le povestește la feciori toată patarania cu țapu' și cu strugurii, unde i-a găsit și ce-a pățit după ce-a băut mustu' din ei. Bătrânul Noe a poroncit de a adus viță de vie, a plantat-o în grădină, dar când a plantat-o a poroncit de au tăiat țapu' și sângele lui l-a pus la rădăcina viței, spre amintire cum că țapu' a aflat vița de vie.

Auzită de la ieromonahul Casian Cojoc din Mănăstirea Neamțului.

Vatra Dornei-Bucovina. **Teofil Bizom**

278. De unde n'ai pus nu mai este.

Un Român avea un prieten un Turc bogat şi cu scaun la cap. Când avea românul vre-o treabă, hai la prietenul său şi totdeauna găsia sprijin.

Intr'o vreme avea trebuinţă de nişte bani de-i crăpà măseaua cum se zice. Dă încolo, caută încoace, degeaba! Hai iar la prietenul vechiu, căci îi ca vinul de 15 ani. Ii spune Turcului încunjurarea şi cum e milos şi îndatoritor, îi arată pe patul de alăturea, sub saltea, la un capăt să caute şi să-şi ia din gramada aceia de bani, cât îi trebue. Românul făcu aşa cum auzi şi hici ne mai stând la vorbă, mulţumi şi plecă să-şi prindă nevoia.

Trece o bucată de vreme şi iar hai la turc; acesta iar îl trimise la gramadă. In sfârşit ce să facă românul nostru, de câte ori îi trebuia, drept la gramada turcului se trezia, până a mântuit gramada.

Când peste un timp veni iar şi ceru la prieten acesta-i zise

— Păi tu nu ştii gramada ?

— Ba da, dar vezi că s'au isprăvit, nu mai este nimic!

— Păi dacă n'ai mai pus, de unde vrei să mai fie?

Românul nostru tot luase, dar înapoi nu mai pusese. Şi iaca aşa, turcu-i om de treabă cu suflet mai creştinesc ca mulţi creştini.

Spusă de bunica Liza. **N. I. Munteanu**

279.—Sfânta Filofteia.

Filofteia a fost fiica unui om sărac dintr'un sat din judeţul Argeş. Fata asta era foarte cuminte, darnică şi milostivă. De câte ori se ducea cu mâncare la tatăl său, cu cine se întâlnia, aceluia îi da de-ale mâncărei, aşa că ajungea la muncă cu mâncarea pe jumătate.

Odată tată-său s'a luat aşteamătu după ea, să vadă cui dă întodeauna atâta mâncare. Mare i-a fost mirarea însă, când a văzut-o că împărţia mâncare la toţi săracii, la toţi copiii cari spuneau că le este foame.

Atunci tatăl său de necaz, cum mergea după ea, a dat cu barda de-a svârlita şi a ajuns-o cu colţul la un călcăi, unde i se vede şi astăzi semnul.

Prin bunătate, prin cuminţenia ei, prin faptele ei bune şi milostenie, s'a făcut sfântă.

Moaştele ei sunt la Mânăstirea Curtea-de-Argeş.

De la Marin Mogoş, Bărăştii-de-Vede jud. Olt.

N. I. Dumitraşcu

280.—Făcător de rele şi după moarte.

Se zice că un făcător de rele vestit în toată lumea de multe fără de legi ce făcuse era acum aproape de obştescul sfârşit. Veniseră la căpătăiul lui toţi tovarăşii cu cari vieţuise şi lucrase.

— Măi fraţilor! strigă el. — Mă vedeţi voi pe mine aşa de slab, dar, vorba ceia, nu mă dau cu una, cu două, şi tot parcă m'aş trezi zicând popei măi şi preotesei fa! Deci să ştiţi voi că numai pe lumea asta am împlinit mulţime de rele. Eu şi după moarte n'am să mă las de asemenea fapte.

— Cum? îl întrebară unii.

— Cum se poate? strigară alţii.

— Iaca aşa! răspunse el. — Nu uitaţi însă, rogu-vă, să mă îngropaţi la cutare margene de drum. — Aţi auzit?

— Da!

—Şi să nu uitaţi, dragii mei, că doar atâta vreme, hoţit-am noi împreună şi să-mi legaţi o funie de gât şi pe urmă să mă daţi în mormânt. După ce veţi răsturna ţărâna peste mine, luaţi aminte, iarăşi vă rog, ca să rămâe cellalt capăt al funiei afară. Nu de alta, dar voi măcar funia veţi vedea-o şi vă veţi aminti de mine!

— Bine! Şi întocmai aşa au făcut tovarăşii mortului, care a fost îngropat departe, în câmp, la o biată margene de şleah, legat bine cu o funie zdravănă. Funia era întinsă acum de-a curmezişul drumului.

N'au trecut multe zile şi din întâmplare nemerindu-se pe acolo un om cu carul, a trebuit să vadă funia,

— Frate dragă, uite, păcat de funie nouă! Poate mi se strică ceva la car, că drumul îi lung. Ia s'o taiu eu. Vrând însă, pe urmă, să facă isprava încaltea deplină, şi-a făcut omul socoteală, că n'ar fi rău să găsească şi cellalt capăt al funiei. Deci s'a apucat de-a săpat mormântul. Şi spaima lui n'a fost mare, când a dat că în mormânt e un om mort cu funia înodată de gât! Asta ca asta, dar, tocmai când era el gata să-l acopere înapoi cu pământ, iaca îl ajung din urmă alţi drumeţi,

— Ce-i? Cum? Ce mort este acesta?

— Ba aşa, ba încolo, ba încoace, ba, hai la judecată, că tu ai ucis omul!

— Păcatele mele cele grele! Ce năpaste este asta?

— Cum va spune judecata!

Şi, ce-i dreptul, la judecată nu putea să spue legea altfel; căci

judecătorul a întrebat pe oamenii cei ce-l văzuseră.

— El să-l fi omorît pe om?

— Noi asta nu ştim, domnule judecător. Una ştim: el desgropa mortul şi altul n'ar fi avut ce căuta să se lege de un mormânt. Noi aşa socotim.

Şi aşa a rămas. Vorba rău-făcătorului se împlinise, încât şi tovarăşii lui se minunau:

— Adevărat, măi! Cine vrea şi după moarte poate face nedreptăţi pe lume! Noi zicem: Să ferească Dumnezeu!

Vlăsineşti-Dorohoiu. **Dumitru Furtună**

281.—Cercelu' şi păducelu'.

A fost un moş ş'o babă
Ş'avură-o fată d'albă
Şi-o trimiseră cu caprile la munte.
Şi mergând trecu o punte.
Lângă punte-un păducel
Fură fetei un cercel,
Şi nu voia să i-l mai dea.
Atuncia fata-i zise-aşa:
— Păducelule dă-mi cercelul.
— Ba zău, nu ţi-l dau
— Mă duc după foc să te arză.
— Du-te.
— Focule vino, arde păducelu'
Că nu vrea să-mi dea cercelu'
— Ba, ieu nu mă duc.
— Mă duc după apă să te [stingă
— Du-te.
— Apă vino stinge focul
Că nu vrea să-mi dea cercelu'
Şi păducelu' nu vrea să-mi dea cercelu',
— Ba, ieu nu vreu.
— Mă duc după bou, să te [beie.
— Du-te.
— Boule, vino bea apa,
Că nu vrea să stingă focu',
Focu' nu vrea să ardă păducelu'
Şi păducelul nu vrea să-mi dea [cercelul.
— Ba, ieu nu vreau.
— Mă duc după un lup să te [mânce.
— Du-te.
— Lupule, vino mâncă boul
Că nu vrea să beie apa,
Apa nu vrea să stingă focu'
Focu' nu vrea să ardă păducelu'
Iar păducelu' nu vrea să-mi dea cercelu'
— Ba, ieu nu vreau.
— Mă duc după puşcă să te puşte
— Du-te.
— Puşcă, vino puşcă lupul,
Că nu vrea să mânce boul
Boul nu vrea să beie apa
Apa nu vrea să stingă focu'
Focu' nu vrea să ardă păducelu'
Iar păducelu' nu vrea să-mi deie cercelu'
— Ba, ieu nu mă duc.
— Mă duc după şoarece să-ţi roadă cureaua.
— Du-te.
— Şoarece, vino roade cureaua de la puşcă

Că nu vrea să puşte lupul.
Lupul, nu vrea să mânce boul,
Boul nu vrea să beie apa
Apa nu vrea să stingă focu',
Focu' nu vrea să ardă păducelu',
Iar păducelu' nu vrea să-mi deie cercelu'.
— Ba, ieu nu mă duc.
— Mă duc după mâţă să te mânce.
— Du-te.
— Mâţă, vino mâncă şoarecele,
Că nu vrea să roadă cureaua de la puşcă
Puşca nu vrea să'npuşte lupul
Lupul nu vrea să mânce boul.
Boul nu vrea se beie apa,
Apa nu vrea să stingă focul,
Focul nu vrea să ardă păducelul
Iar păducelul nu vrea să-mi dea cercelul.
Şi s'a luat mâţa după şoarece,
Şoarccele după puşcă,
Puşca după lup,
Lupu după bou,
Boul după apă,
Apa după foc,
Focul după păducel,
Şi fu silit păducelul
Să deie fetei cercelul

Ardeal. **P. Ugliş**

VORBE ADÂNCI

2106.—*Roş ca un* **rac** ad. e f. roş la faţă.

2107.—*Ii merge ca* **racu**, adică-i merge rău, dă 'napoi.

2108.—*Ferbe sângele 'n el ca 'ntr'un* **rac** *mort*, ad. nu e tocmai aşa de pornit la mânie!

2109.—*Arde inima 'n mine, ca 'ntrun* **rac** *mort,* ad. nu ne pasă de nimica!

2110.—*Dintr'un* **rac** *tot sărac; dintr'un* **chitic,** *tot calic*, ad. din aproape nimica; tot nu se 'nbogăţeşte.

2111.—*Numai nu* **rage** ad. aşa-i de prost!

2112.—**Rage** *ca vaca la poartă nouă,* ad. e f. prost.

2113.—*Când o face plopul pere şi* **răchita** *vişinele*, ad. atunci să te-aştepţi că te voiu satiface *(când ţi-i vedea ceafa);* niciodată!

2114.—**Roată** *cu roată şi s'ajunge*. ad. ajunge om la om macar cât de târziu şi s'ajută.

2115.—*L-a apucat la* **roată**, ad. îi cere socoteală; l-a luat din scurt.

2116.—*Ţi-oiu face o* **roată** *acuş,* ad. o să te iau de cap!

2117.—*Face ochii* **roată**, adică se uită peste tot.
2118.—*Unde-a dus surdul iapa și mutul* **roata** ad. nu se mai știe pe unde-i.
2119.—*E a cincea* **roată** *la car*, ad. nu-i tocmai dintre cei mai de samă.
2120.—*Bataie dela* **roate**, ad. bataie mare.
2121.—**Sac** *spart* ad. nu se mai satură.
2122.—**Sac** *fără fund* ad. nu-i mai ajunge, oricât îi tot dai.
2123.—*Leagă* **sacul** *dela gură* ad. iconomisește dela început!
2124.—*La părul lăudat, nu te duce cu* **sacul** ad. nu te potrivi la laude mari!
2125.—*A umplut* **săcușorul** ad. s'a săturat.
2126.—*A ajuns la* **sapă** *de lemn*, ad. e f. sarac.
2127.—**Sarac** *lipit pământului*, ad. f. sarac.
2128.—*Umblă ca* **sâta** *la cumătra*, ad. nu mai stă într'un loc.
2129.—*Se ține ca* **scaiul** *de oaie*, ad. nu te mai poți stăvi de el (ea).
2130.—*Cât ai* **scapara** ad. vine f. iute.
2131.—**Scapără** *nu ceva* ad. umblă morțiș după ceva.
2132.—*Imi* **scapără** *inima de foame*, ad. e foarte flămând.
2133.—*Cum îi* **scânteia**, ad. f. iute (harnic).
2134.—*Ii stă ca* **schinul** *în cale*, ad. nu mai poate de el.
2135.—*Par' că calcă pe* **schini**, ad. așa merge de cu chiteală și încet.
2136.—*Stă ca* **schinul** *în cărare*, ad. toți se feresc de el.
2137.—*Ii stă ca* **schinul** *în ochi*, ad. nu-l mai poate suferi.
2138.—*Și-a găsit* **sfântul**, ad. ș'a dat peste om.
2139.—*Il fură* **sfântul**, ad. o să-l pedepsească rău.
2140.—*La* **sfântul** *așteaptă*, ad. n'are să-ți dea nici odată.
2141.—*Până la Dumnezeu te mânâncă* **sfinții**, ad. nu trebue să se lese 'n nădejdea cuiva, prea mult.
2142.—*Nu-i cade nime* **silă**, ad. nu-i vine fără voie.
2143.—*Cine te-a tript?—Eu* **singur!** se zice când singur îți faci răul și n'ai cui să mai bănuești (..... o poveste).
2144.—*Câte 'n lună și 'n* **soare**, ad. știe multe.
2145.—*A ajuns* **soarele** *drept inimă* ad. mi-e foame.
2146.—**Soarele** *drept inimă*, ad. e vremea mâncării.
2147.—*E ca un* **soare,** ad. bine 'n toate; frumoasă,
2148.—*E de* **soiu** *bun, (e de soiu)*, ad. nu-i tocmai cum se cade (ales).
2149.—*Nu-i vr'un* **soiu**, ad. nu-i tocmai cum se cade (n'are calitățile cerute).

2150.—*Dragu-mi-i bădița* **spân**, *că-i și tânăr și bătrân*, se zice de cei spâni.

2151.—*I-un* **spânzurat**, ad. cu totul nedisciplinat.

2152.—*Du-te și te* **spânzură** se zice celui ce nu te mai înțelege și nu-i bun de nimica.

2153.—*Țiganul, când a ajuns împărat, întăi pe tatu-su l-a* **spânzurat,** se zice de acei cari, când ajung și ei ceva, întăi binefăcătorilor le face cel mai mare rău!

Târgul-Neamțul.

George A. Cosmovici

2154.—Parcă-i fert în oală=îi slab.

2155.—Pentru un purice nu dau cerga pe foc.

2156.—I-un frip,=îi calic.

2157.—Am un boț pe inimă=o supărare (alegoric).

2158.—Mă dau de-a dura=mă necăjesc cu traiul.

2159.—Is câte coarne 'n putină=de toate.

2160.—Am=îs de toate diminețile.

2161.—Baba-i dracu; dar eu i-s leacu'=cum unul cum altul.

2162.—Toată ziua, buna ziua=nu se poate desluși asupra unui lucru.

2163.—Pe cine-l bate Dumnezeu, îl bat și oamenii.

2164.—Umblă cu chila 'n tureatcă=trage chilu': nu face nimic când îi vorba de treabă.

2165.—Fiecare își trage foc la oala lui, ține la el.

2166.—Fiecare-i dator c'o moarte.

2167.—Limba scotocește, limba îndulcește: adevărat.

2168.—Un Dumnezeu dă și 10 ieu: unu strânge și alții risipesc.

2169.—I-o dat cu nechimurluita: din putere și fără socoteală.

2170.—Una-i vorba, alta-i ciorba: una vorba, alta fapta.

2171.—Lumea piere și duda se piaptănă: nesimțire.

2172.—Lumea pere de necaz, și Neca face haz: lume fără simțire.

2173.—Ii cum-îi guzu: strângător.

2174.—Dă cu oiștea 'n gard: îi prost.

2175.—Vântul bate, vântul duce.

2176.—Vântul zice, vântul duce.

2177.—Ii cu tiririm=are vino încoace (fiind gătită),—îmbrăcată bine.

2178.—Ii chisnovaș=îi hazliu.

2179.—Se duce arsa=forțat, ori înduplicat.

Nemțișor-Vânători, Neamț.

A. Moisei

2180.—Sarace bine,—mult rău aştepţi!...
2181.—Cu tăcerea-i frigi pielea!...
2182.—Tăcerea-i ca mierea!...
2183.—Ce are a face cruda cu nesărata! = ce are a face una cu alta.
2184.S'o suit scroafa 'n răchită = a uitat de unde a plecat ca să vadă bine unde s'a urcat;—S'a fudulit, a uitat de unde se trage.
2185.—Cel bogat face cum vrea, cel sărac face cum poate.
2186.—Nevoia te duce unde nu ţi-i voia.
2187.—Saraca frunza de vie,—ea tot învie=Omul din oameni ca oamenii, nu se terfeleşte ci-şi ţine cinstea şi obrazul tot curat. Cel din părinţi învăţaţi, învăţătură caută.
2188.—Schimbul nu trăeşte!...
2189.—De cât omu prost, mai bine mort.
2190.—Intrebarea nu dă greş nici odată.
2191.—Dai cu mâna, ş'aştepţi cu luna.
2192.—Buruiana rea nu piere.
2193.—Vremea-i cel mai tare învechitor
2194.—Lupul cu slugi, moare de foame.
2195.—Rău te mai scarpini cu mâna altuia.
2196.—Bun, rău,—copii mânâncă!...
2197.—Dac'a a fi ş'a ploua, 'om începe şi noi a ne lăsa.
2198.—Dacă nu potoleşti (stingi) focul,—batâr nu mai nrunca chibrituri pe el.
2199.—Sacu-i mare, da fund are=fii cu măsură, nu fii nesăţios.
2200.—Cine mişcă, pişcă.

Larga-Bacău **Const. Gh. Vartolomeiu**

2201.—Cum e petecul şi sacul, iar refecul cum e acul.
220.—Picătura cât de mică, găureşte pietra, ci'că.
2203.—Râde hârbul de ciob, şi prostul de neghiob.
2204.—La omul cu chiag luce şi soarele 'n prag,
2205. La cel nevoiaş, stă bruma pân' la Ispas.
2206. Ci-că scroafa 'ntâi în copac s'a urcat, ş'apoi după ajutor a stigat.
2207.—Soţul bun la orice treabă, pe soţia sa şi-o 'ntreabă.
2208.—Cel ce se scumpeşte, mai mult păgubeşte.
2209.—La botez, zice: dă fuga, iar la nuntă strângeţi punga.
2210.—Cine fuge, osteneşte; cine-aşteaptă, foloseşte
2211.—Decât pâne şi miere, pe drumuri streine, mai bine o uscătură 'n colibă la tine.

2212.—Cine p'altul plânge, ochii săi şi-i scurge.
2213.—Omul cu chef ci-că vede pelângă el numai verde.
2214.—Broasca vrând s'ajungă boul a crăpat ca oul.
2215.—Să umbli cu focul şi să nu te frigi!..
Ori cu deştiu 'n mere şi să nu te lingi??!!
2216.—Să faci foc, fum să nu iasă, nu'i de crează.
2217.—Cine pe altul globează, sufletul 'şi 'ngreunează.
2218.—Când ajuţi pe cel sărac, lui Dumnezeu faci colac.
2219.—Cel ce dă, nu sărăceşte, comoară 'n cer îşi găteşte.
2220.—Muncitorul de mâncare, poftă totdeauna are; iară leneşul, oricând mănâncă şi-i tot flămând,
2221.—Omul cu clanţa dămoală, are oriunde acioală.
2222.—Leagă-ţi căţeaua de vreai, vecini buni să ai.
2223.—Socoteala deasă-i călăuza 'n casă.
2224.—Nu râde d'altul căci vine, mâine răul şi la tine, şi poate nu-ţi pare bine,
2225.—Cine cu sabia 'npunge, tot cu sabia-l va străpunge.
2226.—Inţeleptul se 'nduplează, oricând de la el să treacă numai linişte să facă.
2227.—Nerodul deschide gura, după ce-a 'nglodat trăsura.
2228.—Cine nu-şi stăpâneşte mâna, 'şi bate punga 'ntotdauna.
2229.—Vezi priponeşte-ţi boldeica, de vrei să nu pierzi scurteica.
2230.—După ce că-l chiamă Stan, îi mai zice şi Bâzgan!
2231.—Pe lângă două surcele, arde şi-un crâng de nuele.
2232.—Plopul-i pomu-ăl mai voinic, da' nu-i bun nici de-un otic.
2233.—Nici salcia pom nici calicul om.
2224.—Deschide ochii mai bine, când bagi în plug cu oricine.
2235.—Eu mă vait că sunt slută şi tu-mi ţipi cu Doamne-ajută.
2236.—Neghiobul nu socoate, ci tot boul tragaciu bate.

Beiu-Teleorman

Mih. Teod. Adameştianu

CANTECE DE STEA

20.—Tu Adame ce-ai lucrat
Mare poruncă-ai călcat:
Porunca lui Dumnezeu,
De care mă tem şi eu.
N'ai păzit vre-o trei cuvinte,
Ca să stai în raiu cu cinste.
Te-ai lăcomit, ca un om
Şi-ai întins mâna la pom.
Şi din pom când ai gustat,
Cu moartea te-ai îmbrăcat.

—Tu Adame să te duci:
Să te duci în loc pustiu.
Loc pustiu să stăpâneşti,
Cu hârleţul să prăşeşti,
Sufletu' să ţi-l hrăneşti.
—Şi tu Evo să te duci,
Să te duci în loc pustiu,
Loc pustiu să-l stăpâneşti:
Cu fusu' să sfârâeşti,
Sufletu' să ţi-l hrăneşti.
—Iar tu şerpe să te duci:
Să te duci în loc pustiu.
Loc pustiu să stăpâneşti,
Pe pământ să te târeşti
Sufletu' să ţi-l hrăneşti.

Dela Gr. Maftei, Nemţişor-Neamţ

21.—Tu eşti lumina cea sfântă
Precista blagoslovită.
Că ai născut pe Hristos,
Noroadelor de folos.
—Tu eşti cinstea îngerească,
Şi slava apostolească
Biserica sihăstrească
Nădejdea călugărească.
La toţi sfinţii eşti cunună
Maică, cu fiu' dimpreună.
Şi se satură cu tine
De dumnezeiasca pâine.
Ajutoru' de la tine,
La toţi credincioşii vine.
—Tu esti întâi nesmintită,
De cât cerul mai cinstită,
De 'nţeleptul Solomon
Cu rostu' de Ghedeon.
Cu toiag de *migdales*
Aron cale ş'a ales.
Şi 'n esle te-ai sălăşluit
Şi cartea-ai pecetluit.
Şi nu scrie cu dreptăţi
Unde doresc înţelepţi.
De-acum până'n vecie
Mila Domnului să fie,
Tuturor de bucurie,
Intru vecii de vecie.

Dela V. Melinte, Nemţişor-Neamţ

A. Moisei

BOTANICA POPULARA

75.—Ciritel.

Ciritelul e un fel de spin lemnos care creşte pe dealuri, şi chiar pe văi. Un loc cu mulţi *cirilei*, se numeşte *ciritel.*

Aşa într'un cântec din judeţul Botoşani:

Frunză verde stejărel
Ici în vale 'n *ciritel*
S'a ivit un voinicel,
Nalt la stat şi subţirel,
Cu meşini, cu cojocel,
Cu cuşmă creaţă de miel.[1]

76.—Corovatic.

Corovaticul creşte pe câmp, are flori albastre stânjânii, se pune în scăldătoare la copii şi în lăutoare.

[1] Şezătoarea, I. 10.

77.—Caprofoiul.

Caprafoiul e un copăcel năltuț ca liliacul și tot cam așa-i sunt și lastarele. N'are un singur trunchiu că-i tufă; frunza îi este micuță și samănă tare bine cu a trifoiului verde; face poame roșii închise.

Caprafoiul și cu alți copăcei de potriva lui alcătuesc *huciurile* de pe poalele munților și de pe marginea pâräelor. Are scoarța albicioară și puțin crapată. Lemnul său mai ales când este uscat crapă tare, chiar până la inimă. Se fac din ele restee la juguri, bețe, *hudulețe=(huludețe)=surcel*, ciubuce ș. a., căci are un lemn tare și vânjos, mai ales dacă-i pârlit bine și uscat pe încetinelul —nu în pripă—apoi ține *hăl și bine*.

78.—Cardama.

Cardama se întâlnește foarte rar în cântec. Așa în unul din Muntenia

Foae verde *cardama*,
Nu știi, nășică ceva :
S'a bolnăvit nevasta
Și vorbește aiurea.[1]

79.—Cornuț.

Cornuțul e o plantă ce crește pe lângă garduri și drumuri. E o plantă cu foile late și groase și crește ca de vr'o jumătate de metru, de o culoare și de-un miros urît, și face un fel de fructe ce se numesc *cornuți*, căci au un fel de colț, cu care se acață de haina omului. E bun de făcut oblojele, după ce s'a fert în apă, pentru sclintituri.

80.—Cuișoarele.

Cuișoarele sunt fructul unor planete streine. Ele se importă în țară la noi și se găsesc de vânzare la dughene (prăvălii). Țaranii cumpără, mai ales țarancele le cumpără pentru diferite întrebuințări și leacuri.

Cuișoarele se înșiră pe ață ca mărgelele și se poartă de unele fete sau neveste ca mărgele la gât. De obiceiu le poartă ast-fel cei ce sufăr de miros urît în gură ori studiniță și cei ce au durere de măsele. Când simți mirosul, ori te aproprii de cineva ia un fir de cuișoare de la gât, mestecă-l în gură și mirosul dispare. De te doare măsaua, pune o bucată de cuișoare în gaura măselei și durerea, după ce cuișorul se moae, dispare.

[1] G. Dem. Teodorescu, Poes. pop. 336.

Cuişoarele se mai pun şi în pâne pentru a-i da un amiros. Asemenea şi'n pască.

Pisate mărunt, puse în rachiu bun, câte un păhăruţ de 3 ori pe zi, sunt bune de vătămătură. Se mai pune în rachiu şi zahar şi chiper. Şi pentru ca să fie bine, trebue să stea la căldură.

In multe leacuri cuişoarele se întrebuinţează şi însoţesc doctoriile. In multe cântece populare frunza cuişoarelor e cântată:

Frunză verde cuişoare
De la curte mai la vale
Trece-o nevastă călare.

A. Gorovei şi M. Lupescn

81.—Sunătoarea.

Se mai numeşte şi *pojarniţa, iarba lui sfântul Ioan* şi trăeşte mai mulţi ani, crescând pe lângă drumuri, pe câmpuri, prin păduri şi livezi. Frunzele sunt aşezate două câte două şi sunt prevăzute cu o mulţime de punctişoare mici; aceste punctişoare nu sunt altceva decât nişte picături de un fel de oloiu, care formează partea cea mai însemnată a acestei plante. Florile sunt galbene şi aşezate în vârful tulpinei şi ele se culeg vara şi uscate se pot păstra şi în timpul iernei. Din ele se scoate un ceaiu, care e bun pentru tusă şi boale de gât. Oloiul de pojarniţă e foarte bun pentru răni şi mai ales când curge sânge, căci el îl opreşte numai de cât.

82.—Iarba mare.

Această plantă creşte până pe la un metru prin păduri, are o rădăcină groasă şi cărnoasă, cu miros pătrunzător. Frunzele sunt mari şi dinţate pe margeni, florile galbene. Se întrebuinţează în medicină populară numai rădăcina, care se usucă şi capătă o aromă frumoasă, de aceia serveşte la afumat. Ceaiul de rădăcină e foarte bun pentru tusă şi amestecat cu apă ruginită e bun pentru cei ce n'au sânge.

83.--Călţunaşul, nemţoaica, condurul sau hobidragul.

Această plantă cunoscută sub aceste patru numiri este o plantă de înfrumuseţat şi agăţătoare.

Se cultivă foarte mult la ţară, prin grădini, căci florile sale galbene sau cafenii şi mirositoare ţin mult, până dă gerul. Este o plantă medicinală, căci frunzele şi florile ei conţin fosfor şi pucioasă, două substanţe mult cerute de organismul nostru. Frunzele şi chiar florile au un gust iute şi răcoritor. Chiar muguriii

sunt de mare folos la gospodărie, căci aceştia şi cu seminţele verzi, dacă se pun la murat cu oţet, pot fi gătiţi ca mâncare, întocmai ca şi caperile. Din flori sau din frunze, cari sunt încă verzi, se scoate un ceaiu, care băut, aduce o aţâtare generală în tot corpul şi deci e bun pentru corpurile slăbite ce lâncezăsc şi este un leac bun pentru boalele de inimă şi rinichi. Ceaiu din flori uscate încă e destul de bun. Din seminţe uscate şi pisate se scoate un praf, care luat cu apă, e bun pentru încuială; trebue să luăm însă nu mai mult ca jumătate până la un gram.

Jud. Botoşani **C. Atanasiu**

DATINE ŞI CREDNIŢE

1718.—*Bobii.* Cele mai multe vrăji sunt împrejurul dragostei, această boală nelipsită oricui la vremea tinereţii. Sunt şi pentru bolile obişnuite la sate: răceală, gastrită, etc, Nu sunt aşa multe pentrucă de fapt nici boli aşa de multe şi aşa de complicate nu sânt la ţară, cum sânt la oraşe, sau, cel puţin, n'au fost în vremurile de demult.

Oriunde va fi chemată vrăjitoarea ea nu-şi face meşteşugul până nu încearcă, dacă are să fie leacul de la ea. (Vorbesc de vrăjitoarele adevărate, nu de ciurucurile, cari nu ştiu de cât să tragă ori un descântec, două, din cele mici).

Proba o face sau cu bobii sau cu cărţile. Cu bobii se trage sau pe ciurelul de cernut mălaiul sau pe sita de cernut făina. Se întrebuinţează boabele de porumb sau de fasole, care sânt păstrate în legăturică de vrăjitoarea de meserie.

Bobii se trag însă mai mult pentru ghicit lucrurile pierdute, de cât pentru a vedea dacă cutare bolnav îşi găseşte leacul.

Sunt 41 de boabe, care se întrec într'una pe fundul ciurcelului, cât ţine următorul descântec, repetat de trei nri:

41 dă bobi
41 de dă fraţi,
In ţară răsăriţi,
In ţară încolţiţi
Şi ţara arăniţi[1]
Să ştiţi dă ştirea lui (cutare)

Dac'o da dă bine
Să işâţi, în temei, pă 5
Cumpenile pline
Cu bucurie.
Dac'o da dă rău
Să ieşiţi, în temei, pe 9,

[1] Hrăniţi.

La inimă 2	Să vă închideţi
Fără de bucurie.	Şi în prag şi în temei.

La sfârşitul celui de al treilea descântec baba întinde grămada de bobi în formă de şir, pe care-l desparte apoi în trei grămejoare, după cum se întâmplă. In urmă, începe să tragă câte patru boabe din grămăjoara întâia; iar restul (fie de patru, trei două sau unu) de boabe îl dă sus, la o parte. Tot aşa procedează şi cu celalalte două grămejoare.

Din nou amestecă boabele descântându-le iarăşi de trei ori urmând ca şi întăi, de care dată rândueşte alte trei locuri cu boabe, din resturile grămejoarelor.

A treia oară descântă tot de trei ori şi împlineşte încă trei locuri supt cele şase, deja alese.

Următoarea schemă va lămuri mui bine pe cititor şi-i va ajuta să priceapă şi rostul descântecului:

o o o	*temeiul*,	din descântecile dintăi			
o ⊛ o	*cumpenile*	„	„	de a 2-a oară	
o o o	*pragul*	„	„	„ „ 3-a „	

Locul din mijloc e *inima*.

Un calcul matematic cât de simplu ne desluşeşte de ce nu pot să iasă în prag de cât 5 boabe ori, 9, dacă se trage din grămejoara câte patru boabe. Cumpenile şi pragul vor avea sau patru boabe sau opt, sau douăsprezece; altă posibilitate nu se încape. Ei bine, din aceste poziţiuni întâmplătoare vrăjitoarea trage concluziuni asupra cazului pentru care este solicitată. Prin multa repeţire, ei i s'au cam fixat felul concluziunilor după felul poziţiunilor. Punctul principal este inima. Când este cu un singur bob este rău, dar când este cu două atunci e semn şi mai rău, dacă s'a întâmplat temeiul pe 9. Trei boabe la inimă e semn de bucurie întreagă; 4 boabe bucuria rămâne la jumătate.

Când se întâmplă câte un bob la laturile pragului, mai este puţină zăbavă, iar cu trei lucrul aşteptat este gata aproape să sosiască. Cum va explica însă vrăjitoarea poziţiunile cu nădejde: ca temeiul pe cinci cu pragul şi cumpenile pline, adică cu trei boabe, dar cu inima plină de îndoială, fiindcă a eşit cu două boabe?

Numai ea poate să-şi cunoască desăvârşit meşteşugugul. Noi am fi prea pretenţioşi, dacă am avea ambiţia să cunoaştem cu deamănuntul înţelesul pe care-l trage vrăjitoarea din nenumărate poziţiuni ale boalelor. Aici am putea să spunem zeflemeaua românului:«nici ea nu ştie ce ştie», dar noi, cari suntem profani în meşteşugul ei?

Bobii se trag de trei ori şi numai indicaţia ultimă e hotărîtoare. Dacă arătarea lor e cu nădejde, vrăjitoarea se încearcă să lecuie bolnavul; dacă nu dau bine, nici nu se încearcă—aşa zic ele când vorbesc, dar nu li se prezintă cazul. Sunt şi ele fiinţe ca şi doctorii, cari nu pot fi aşa de cruzi să mărturisască unui suferind că zădarnică îi este orice speranţă. Apoi dacă ele ar sta să refuze pe toţi cărora bobii le vor eşi rău, după înţelenul pe care-l arătăm, cu ce s'ar mai întreţine, când li se plăteşte şi câte 10 bani pentru 2 ore de descântec.

Cum am spus însă de la început vrăjitoarea adevărată nu se serveşte de bobi, cari pot fi uşor înţeleşi, ci de cărţi care sunt mai neînţelese şi care lasă liberă orice interpretare pentru vrăjitoarea fără teama unui control.

Principele Ferdinand, Teleorman.

Pr. H. A. Drăghici

1719.—In Moldova se crede că de sf. Andrei strigoaicele merg calare pe corciovă, pe mături părăsite ş. a. şi se bat cu meliţele la al 9-lea hotar. Atunci coasa nu se lasă afară, că ar veni şi ar lua-o. Spre sf. Andrei se ung ferestrele şi uşile în cruce cu usturoi ca să nu se poată apropia strigoii. In Bagiurea, lângă Herţa, în noaptea aceasta nu dorm şi spun necontenit la poveşti, macar până la cântatul cocoşilor, să nu se îmbolnăvească, căci unde se spun poveşti, iarăşi nu se pot apropia strigoii. Dar de sunt aceşti strigoi vii sau morţi n'am putut înţelege. Cei mai mulţi îi cred a fi morţi. Aşa în Botoşani mi s'a spus că în noaptea dinspre sf. Andrci un om mergând pe lângă ţintirim, l-a întâlnit un strigoi şi i-a dat să-i ducă în spate meliţa până la un loc, Omul de-abia s'a dus acasă şi a zăcut în pat mai multe luni.

Istorii speciale, ca în Bucovina, nu se spun despre strigoi. Doar povestea fetelor din şezătoare, unde venind strigoii cu cozi lungi le-au rupt pe fete bucăţi şi le-au pus capetele în fereastră (deci strigoi morţi) sau povestea strigoiului mort ce venind la logodnica lui, a dus-o la mormânt şi ea a scăpat dându-i în mormânt pânza — şi altele.

1720.—In Botoşani deşi domineazâ credinţa că strigoii morţi umblă de sf. Andrei, cu toate acestea şi aici am auzit aceleaşi credinţe ca şi în Bucovina. Profira Ivorişteanu mi-a spus că femeea chiar lehuză să fie, ea spre sf. Andrei merge la al 9-lea hotar pe gura sobei sau pe horn şi când vin înapoi sunt toate stâlcite şi ferfeniţite. Despre o damă din societatea înaltă, dar

cam excentrică din Botoşani, spunea că de un revelion, cum era îmbrăcată cu haine scumpe comandate din Paris, s'a dus în odaia copiilor şi pe gura sobei fiu!a tulit-o. Iar când a venit înapoi era atât de sdrenţuroasă.

1721.—In Botoşani mi se spune că ar umbla strigoaicele după mana de la vaci; atunci umblă după mană fermecătoarele. După cât se vede, aicea s'a uitat credinţa că fermecătoarele sunt nişte aderente ale strigoilor.

1722.—Un om silit de a umbla mult, se zice că e cal de strigi sau o femee ce se scoală prea de cu noapte, se zice că umblă ca o strigoaică, cu noaptea în cap.

Elena N. Voronca

1723.—Supri anul nou se umblă cu uratul şi se fac vrăji de ursită, Flăcăii fac *vergel*, tot un fel de vrăjit, dar îl fac mai mult de haz. In noaptea asta se deschide ceriul şi grăiesc animalele. In Muntenia se umblă cu «Vasilca».

1724.—In ziua de anul nou, mai fac fetele încă vrăji, iar copiii umblă cu samanatul iar în Muntenia cu sorcova.

1725.—Ajunul Bobotezei, gospodarii fac ceva masă şi trebuie să aibă fiecare lumină şi fuior de dat popei când vine la sfeştanie. Se fac vrăji de ursită. Intre Crăciun şi Bobotează se fac cele mai multe logodne, din toate câşlegile de iarnă.

1726.—Bobotează, se face aghiazmă la Iordan, de care strâng oamenii de stropit casa vitele, ogorul, viea şi altele. Apa aceasta nici o dată nu se strică şi e tămăduitoare de orice boală. In Bucovina se face un foc şi flăcăii joacă în jurul lui câte c'o fată. In Muntenia umblă pe la casă băeţi de 15 ani, colindând noaptea spre Sf. Ion, şi se numesc Iordănitori: unul e popă cu aghiazma şi 2 ajutoare de dus pămătuful şi o ţepuşă de lemn în care se puăe carnea câştigată.—Şi cântă Iordanul pe la case, stropind familia cu aghiazmă. Urează pe Ioani şi Ioanele. Alţii le zic, că umblă cu vălăritul.

1727.—Atanasiile cad la 16—17 Ianuarie se ţine de boale rele şi amnţeli de cap şi de rău copiilor. Alţii ţân la 22 Ianuar.

1728.—Sîn. Petru de Iarnă (16 Februar) se ţine că-i jumătatea iernei; se ţine pentru lupi, fiind ouatul lupilor. Sf. Petru e ocrotitorul vitelor; fără voia lui nu se face stricăciuni de lupi.

1729. — Circovii de iarnă, 16, 17, 18 Ianuar, 3 zile rele de fulgere, trăsnete şi vifore.

1730.—Tanasă şi Chirică, după unia zic că la 18 Ianuar, după alţii la 22 Ianuar se ţine pentru boli şi lupi.

1731.—Filipii se încep de la 25 Ianuar - 2 Faur; nu se lă pe cap, nu se unge vatra ş. a. pentru lupi şi pagubă în vite.

1732.—Sf. Trif (1 Faur) se întâmpină vara cu iarna, se ţine ca să nu înebuneşti, să nu caliceşti şi Trif ar fi patronul lupilor, al omizilor, gândacilor şi tuturor gujuliilor stricătoare. Ţinând ziua aceasta nu se înmulţesc aceste vietăţi, se ung pomii cu aghiazmă amestecată cu unt împotriva omizilor. Trif e rău de lăcuste. Se stropesc viile să fie roditoare.

S. Teodorescu-Kirileanu

1733.—Când a murit cineva, i se pune un bob de tămâe între buze (pe dinţi).

1734. Când se naşte cine-va cu chitie (tichie) pe cap, se face *moroiu*. Ca să nu se facă, *îl drege* până nu-l îngroapă, adică îi pune petricele în urechi, în nas, în gură, îi înfinge o undrea în buric, îi mai pune mestecăul (făcăleţul) în tron, ş. a.

1735.—Mortului i se leagă vârfurile picioarelor (să nu se suciască) cu viţă de lână; la groapă i-o ia. Cu astfel de piedică li se face fetelor de vrăjmaşi, ca să nu se mărite.

1736.—Tronului (sicriului), i se face într'o parte o fereastră triunghiulară (cu vârful în sus).

1737.—Dacă un mort este zânatic sau lunatic (născuţi în aceiaşi zi,—bine înţeles într'alt an cu alt frate, îi scot din fiare. Scoaterea se face astfel: îi leagă cu fiarele cailor, sau ale coşului, pe mort şi pe viu, de picioare, închide fiarele şi apoi le deschide, de trei ori. Şi-atunci e scos din fiare, adică cel viu să nu moară şi el după frate-său. Dacă s'a uitat a-i scoate din fiare până nu l-ar îngropa, îi scot peste mormânt, sau chiar îl desgroapă pe mort, fie cât de târziu numai să se facă această scoatere din fiare.

1738.—Asemeea când doi fraţi sunt zânatici, ori lunatici, când se cunună unul, trebue scoşi din fiare, ca să nu fie împiedecaţi.

1739.—Nu e bine să faci nunta într'o zi la doi copii, fraţii că e rău de moarte (va muri unul).

Din Boureni Doljiu.

N. I. Dumitraşcu

1740.—*Venerelele* cele 12 Vineri de peste an. Nu se coasă nici să toarce că faci nigel la mână. Vinerea mare e cuvioasa Paraschiva Incep a se da berbecii la oi. Se posteşte macar de ar pica în zi de frupt.

1741.—*Sfântu Dumitru* sau Sâ-medru cum cum i se mai zice se fac focuri în spre ziua lui prin grădinile cu perji. Se aleg vitele de la tomnat.

1742.—*Harhanghelul.* Sfinţii Voivozi 8 Noembrie. Ei sunt buni pentru pasa omului şi mijlocitori între el şi Dumnezeu.

1743.—Când umple femeia borş, trage pe cei din casă de păr zicând: «Acru borş»—crezând că cu aceasta borşul se va înăcri mai degrabă.

1744.—Când te muşcă un câne turbat, să te legi cu păr de-al lui în locul în care te-a muşcat.

1745.—Când te sperii de un câne să te afumi cu păr de-al lui căci astfel te vei linişti.

1746.—Când te sperii de ceva, să-ţi stupeşti în sân căci atunci îţi trece sperietul.

1747.—Să nu te scalzi până nu-i mânca caş dulce, căci altfel te scutură frigurile.

1748.—Dacă unul mai mic, spune descântecul la unul mai mare îşi perde leacul.

1749.—Dacă pui pelin în aşternut, nu te mai mânâncă puricii.

1750.—Dacă omori puricii ei să înmulţesc.

1751.—Zeama de arici fert e bună pentru cei ce-i dor urechile.
1752.—Vacile când fată se leagă c'un fir de aţă roşie la coadă pentru ca să nu se dioache.

Din Valea-Seacă, Bălţăteşti Neamţ.

Ioan I. Preutescu

1753.—De la ori ce casă nu-i bine să bei apă la plecare, căci dacă vei bea şi la acea casă va fi o vită a făta, acea vită va naşte greu. Deci, după ce-ai băut să mai faci o ţârâcă de zăbavă.
1754.—Când fată vaca, soartea în care a fost învălit viţelul să se arunce pe o apă curgătoare, pentru ca să-i curgă laptele cum va curge apa, ori: de la primul viţel se pune într'o oală şi se pun deasupră-i diferite seminţuri şi se îngroapă în ocol; aceasta pentru a-i veni mana curând; iar de la ceilalţi viţei nu se mai pune în oală, ci se aruncă pe apă.
1755.—Ca să aibi pepeni din belşug, să iai floare de pepeni şi s'o pui în crucile drumului, căci nu vei fi bucuros de ei.
1756.—Jugul părăsit să nu-l pui pe foc, căci vei muri greu, te vei chinui; iar pe cealaltă lume vei duce greul, după cum pe lumea asta a dus jugul boul.
1757.—Copilul, după ce şi-a învăţat seara lecţiile, pentru a nu le uita, să pună o bucăţică de mămăligă în carte şi s'o pună sub cap la culcare.
1758.—Mâncând cu cartea sau caetul deschis, vei uita cele învăţate sau cetite.
1759.—Când vei găsi sarea udă, e semn a ploaie.
1760.—Când vor umbla cioarele pe sus otrocol, e semn de vreme rea.
1761.—Când ţi se va deschide uşa singură, e semn de musafiri.
1762—Dacă splina de la porcul tăiat la începutul ernei e mai groasă spre cap, e semn că începutul ernei va fi mai greu, iar sfârşitul mai uşor şi contrarul când splina ar fi mai groasă spre partea de dinapoi.
1763.—Mortul dacă e moale, e semn că 'n curând va mai muri cineva din familia ceia.
1764.—Dacă unul dintre tinerii căsătoriţi, moare, cel rămas în vieaţă, dacă vrea să se căsătorească din nou, şi încă în curând, să deslege toate legăturile mortului, ca: bumbii, cureaua, etc., fără a-l vedea cineva; altfel va avea păcat.
1765.—Când sboară rândunelele pe jos, e semn de ploae.
1766.—Când mergi la târg cu ceva de vândut, ajungând la un pod să zici: «cum nu pot să mă duc la târg fără să trec peste pod, aşa să nu se întoarcă cumpărătorii din târg, până nu mi-or cumpăra vaca de ex.» şi să arunci asupra vitei sau a carului cu ţărână de pe pod sau cu pae din drum.
1767.—Când îţi cade fusta, te doreşte vre-o rudă sau cel ce te-a îndrăgit.

Hânţeşti-Dorohoi.

N. V. Hânţescu

1768.—Cu strecurătoarea cu brânză, să nu treci peste prag, că se întinde laptele.

1769.—Când pierzi o vită, să pui şervetul de şters pe uşă, că trage singură acasă.

1770.—Când unui om îi merge rău, se zice că i-a luat altul din sare.

Rădeşti-Tutova. **I. I. Nadă**

CÂNTECE

1477.—*Frunză verde bob orez*
Puişor de amurez
Trece timpul nu te văz.
Să se'ntâmple să te văz
De trei ori la rând oftez.
Dragă, oftările mele
Ţi-i da tu seamă de ele
Peste puţinică vreme.
Te-am iubit dragă'n dreptate
Zece ani şi jumătate
Şi-acum mă dăduşi la spate
Foaie verde matostat
Nu e puiule pacat?

1478.—*Foaie verde de susai*
Ştii puiule când jurai
Seara când la noi veniai,
Că pe alta nu mai ai.
Şi ştii tu dragă cuvântul
Cine-şi calcă jurământul,
Nu-l mai rabdă nici pământul
Şi-l bate Dumnezeu sfântul.

1479.—*Foaie verde sălcioară*
Da-ţi-ar Dumnezeu de-o boală
Ca să zaci la umbrişoară
Să-ţi muţi ţolul,
Cu piciorul,
Şi perniţa cu guriţa
Pe la toate porţiţile
La toate bordeele.
Să vii şi la poarta mea
Ca să-ţi dau şi eu ceva:
O batistă cu vărguţă
Să ştii că ţi-am fost drăguţă.

Auzite de la Elena Albescu-Ciulniţa.

Gh. Apostol.

1480.—*După faţa ta de doamnă*
Toată lumea se răstoarnă
Râsu-ţi lumea 'nveseleşte
Plânsu-ţi lumea amărăşte,
Şi de dragu dumitale
Ştie chiar şi mândrul soare,
Că la tine când priveşte
Stă şi nu mai asfinţeşte,
Sfântul soare dacă-i soare
Şi tot după tine moare,
Dar eu un biet pribeag
Cum să nu mor de-al tău drag.

Lunca-Bacău. **G. Iacobeanu**

1481.—*Foae verde ş'un spanac*
Pentru tine înger drag,
Mult necaz mai am să trag.
Mult am tras şi pân amu
De mă doare sufletu;
Dar să trag ca boii'n plug,
Nu gândi că eu te uit.
Foae verde ori ce-ar fi,
Mândruţă cât vei trăi,
La frumos nu lăcomi;
Că frumosu-i bun de fală,
Te sărută şi te'nşală,
Şi nu-i om frumos pe lume,
Ca să aibă gânduri bune;
Şi-ţi voeşte mândră bine
Numai cât îi lângă tine;
Dacă pleacă 'n altă parte,
Dorul tău nici că-l mai arde.

1482.—*Frunzuliţă de năgară,*
Dragă mi-i noaptea de vară,

Glasul de privighitoare
Cântă noaptea pe răcoare,
Meii sburdă prin ogoare,
Mândrele cântă pe-afară.
Foaie verde avrămiasă,
Vine iarna 'ntunecoasă,
Mândrele se 'nchid în casă.
Şi se duc pe lângă sobă
Cu ele nu stau de vorbă.
Grămeşti-Dorohoiu. **M. Barbu**

1483.—*Bate-mă Doamne cu* modru
Nu mă bate ca pe codru,
Că pe codru l-ai bătut
Frunza toată i-a căzut
De i-au rămas crăngile
Să le ardă soarele
Să le bată ploile...!

1484.—*De-aş şti bade c'ai veni*
Drumu ţi-l-aş vărui.
Ţi l-aş vărui cu alb,
Doar vii bade-o mai degrabă
Ţi l-aş vărui cu verde,
Doară nime nu te vede.

1485.—*Mândra mea frumoasă* (eşti
Dar nu te ştiu a cui eşti!
Nici ce mai mi-ai avut
De-aşa mândră te-o făcut.
Şi te-o ştiut legăna
De ţi-e gura ca mierea,
Când începe-a-o săruta
Nu te mai poţi sătura
Ca de vin dulce toamna
Şi de somn primăvara.

1486.—*Măi Ioane copil prost,*
Spune-aseară unde-ai fost?
—Unde-am fost, am trăit bine
Cu mândruţa lângă mine.

1487.—*Şi-o frunzuţă de trifoi*
Te ai lăudat mândro la noi,
C'ai catrinţe 'n patru foi
Şi mândruţ cu patru boi
Şi cu turme 'ntregi de oi.
Frunză verde şi-o alună
Te-ai dat mândr'o de min- (ciună.
C'ai catrinţă într'o foaie
Şi mândruţ numai c'o oaie.
Goleşti-Badii, Muscel.
D. Mihalache.

1488.—*Foaie verde ş'o sipică.*
Lică, lică, mă Ionică
Cum trec oamenii la muncă
Şi tu stai cu neica'n luncă.
De te duci, puiule, duci
Na la daica mere dulci,
Unde-i şedea să mânânci
Aminte să-ţi mai aduci
De'ale noastre vorbe dulci
Care le vorbiam atunci
La umbră sub ăi doi nuci.
Scris de la Bornea, din Ştefăneşti-Vâlcea.

1489.—*La luncă neică la luncă,*
Să tai râşchitori şi furcă
Neicăi un baston de ducă.
La mijlocul luncilor,
Să-ţi dai vama furcilor.
Codruleţ nu te-am stricat
Num'o cracă ţi-am tăiat
Ca să-mi fac d'un ghidănac
Ghidănac în patru dungi
Să ţii calea la haiduci.
Scapătă soare mai tare
S'apuc p'a gură de vale
Să despoi la neguştori
Ca să-mi dea la gălbiori.
De la Naie Jamandi.
Ştefăneşti-Vâlcea. **Gh. Fira**

1490.—*Foaie verde trei aglici*
Nu iubesc băieţi d'aici
Că sunt curvari şi calici,
Şi iubesc din altă parte
Că sânt frumoşi şi ştiu carte;
Că băeţii de la noi
Sunt ca trenţe din gunoi
Şi umblă din uşă'n uşă
Sărutând câte-o mătuşă,
Şi s'a viştit buzăle
Sărutând mătuşile.
De la Iia Paraschiva.

1491.--*Foaie verde matostat*
Plecai Luni la secerat
Cu fetiţile din sat
Mă pomenii cu mandat.
Foaie verde trei granate
Trinuleţ cu patru roate
Nu mă du'n streinătate,
Pierdere-ai cuiele toate
Şurupurile jumătate
Şi şinele de sub roate.
De la Pandelea din Voiceşti-Vâlcea.
Ion N. Popescu

GLUME, JÂTII, TACLALE

675.—Ia mai zi, naşule, vorba aia dintâi!

Odată, un ţigan se întorcea acasă dintr'o lungă cale şi mergând pe drum, ce se gândi el?

— Ia să mă abat şi pe la naşu-meu, ca să mănânc ceva, că nu mai pociu de foame, sânt lihnit, îmi vine fârşală şi d'abia mă mai ţin picioarele.

Mergând el, dondănind pe drum la câte nagote toate, îşi făcea planul cam câte feluri de mâncare la naşu-său, român neaoş şi chiabur, foarte cinstit de altfel. Şi zicea el în gândul lui: Am să mânânc până când o crăpa burta.

Eeei... iacătă-l şi în curtea naşu-său; intră în casă, dă bună ziua şi «bun prânzul», căci oamenii se brodiseră tocmai la masă, şi, şade pe pat.

Naşul, de la masă, zice:

— Şezi, fine, la masă de mânâncă, poate ţi-o fi foame!

— Aaş! naşule; venii, aşa, pe la dumneavoastra ca să vă mai văz.

Aia, dacă-l auziră aşa, îşi văzură de treabă, mâncară şi nici nu se mai uitară la fin, care făcea zâmbre la ăi dela masă, de i se scurseră ochii uitându-se în străchinile cu legume.

Dacă văzu, ţiganul, că nu-l mai chiamă de loc la masă, mai cu seamă că ăia erau cam gata de sculare, nu mai putu răbda şi zise plângător:

— Ia mai zi, naşule, vorba aia dintăi!

— Aaş...! ba nu, fine, că te-am rugat odată şi dacă n'ai şezut

la masă; cine e de vină? eu am crezut că eşti sătul.

Dacă văzu, ţiganul că se pâcâlise singur, îşi luă bâta şi plecă acasă, supărat şi sătul de răbdări prăjite.

Auzită de la părinţii mei Nae M. Popescu.
Ştefăneşti-Vâlcea. **Ion N. Popescu**

676. – Plâng amândoi!

Fetişoara la mă-sa şi la tată-său trăia binişor, dar de n'ar fi fost părinţiii ei oameni nevoeşi şi n'ar fi pus-o să râşnească, ar fi trăit mai bine.

Ii cade drag un flăcău, care de mult o îndrăgise. Flăcăul pe lângă alte momele şi amăgele îi mai suflase pe la urechi.

— Hai dragă după mine că eu nu te-oi pune la răşniţă cum te pune tătucă-tău şi mămucă-ta.

Şi fata bucuroasă cu gândul ista că va scapa odată de râşniţă. Zor nevoe să se mărite. Şi s'a măritat. O zi două, sita nouă în cui se pune. Dar a treia zi mama flăcăului, îi dă un căuş cu grăunţe şi zise:

— Noră dragă, ia du-te la râşniţa.

Fata se duce, şi nu zise nimic. Pacat că nu-i bărbatul acasă, că soacra pesemne nu ştie de vorba noastră, îşi zise ea. Da' flăcăul înţeles cu mă-sa; era plecat de acasă.

Fata cum râşnia grăunţele, unde nu o apucă un plâns de cele cu sughiţuri şi plângi, plângi, plângi – şi se blăstăma şi se voicăra – când numai iaca şi barbatu-său. O vede plângând – plânge şi el,

— De ce plângi îl întreabă ea pe el.

— Da' tu de ce plângi îi răspunse la rându-i.

— De ce plâng? Plâng că ai spus când m'ai luat că n'ai să mă pui la râşniţă!

— Şi eu plâng, zise flăcău, că n'am saracul de mine ce râşni măcar!

Joräşti-Govurlui. **Petru Gh. Savin**

677. — Da' poate te-i scula!

De mult, pe când era în fiecare sat numai câte-o crâşmă, unui român căruia i se trudia femeea de facere, îi spuse moaşa, ca să-i aducă nişte rachiu. Ce să facă omul? In puterea nopţei trebuia să se ducă la crâşmă, mort-copt!

Se duce. Ajungând la crâşma jâdanului, începe a bate în fereastră:

— Scoală, jupâne, scoal, de grabă şi dă-mi nişte rachiu!

— Nu m'a scol, moi talharoi, nu mai bate la jam!

Văzând omul că nu se scoală iuda, se porni; dar, de la o bucată de drum se'ntoarnă înapoi la jidan şi iar bate.

— Da' poate ti-i scula, jupâne!

— Da' poate nu m'oi scula! zise jidanul din *chiolotă*. Românul, scoţând un chibrit, aprinse nişte gunoaie de dinaintea casei şi vine la geam:

— Nicî nu te scoli jupâne, că-ţi arde casa?

— Ba, amu, mu scol, moi talhari, mu scol! Şi jupânul sări din aşternut şi-i dete drumul românului.

N. V. Hânţescu

CRONICA

Şezătoarea, XIV, coala 3-4 cuprinde numai datine şi credinţe, în cea mai mare parte culese de acum zece-doisprezece ani în preajma casei mele părinteşti unde-mi veniau mai ales în cele 2 luni de vară, frumoasele răvaşe de îndemn ale d-lui Artur Gorovei!

* **Pr. D. Dan: Rutenii din Bucovina.** *Schiţă etnografică.* Contribuţia aceasta pentru cunoaşterea popoarelor în mijlocul cărora sau în vecinătatea cărora trăim, este cu atât mai de preţ cu cât ni se dă în româneşte. Ea ne va ajuta la deslegarea multor chestiuni. Un lucru numai: nu se poate cuprinde toată viaţa întreagă a unui popor în 44 de feţe şi deci nu ne place să ne scrie capitole ca acesta: *„Obiceiurile Rutenilor“* (4 feţe), *„Obiceiurile Rutenilor la sărbători“* (3 feţe). Injghebarea unui schelet, cu material puţin, este în totdeauna primejdioasă şi mai bine, mult mai bine am fi primit dacă această broşură s'ar fi publicat sub forma brută, cu materialul aşezat nu în capitole,—unele foarte puţin deosebite între dânsele,—ci într'o simplă înşirare de datine şi credinţe mărunte. Imi închipuiu că toate cele 9 stampe,—porturi,—de la sfârşitul cărţii, arată toate Ruteni.

P.

* Am azistat într'o zi, liberă, la congresul învăţătoresc din această iarnă.

Intre altele, în ziua de Duminecă 29 Decembrie (1913), s'a discutat chestia introducerii limbii bulgare în Şcoala Normală din Constanţa, şi unde nu se vor primi decât elemente din Dobrogea şi Noul Teritoriu.

Au fost două păreri: pentru introducerea limbii bulgare şi contra, aducându-se destule dovezi din ambele părţi.

Că vor avea unii sau alţii dreptate, se va judeca; dar vream să reamintesc, că, cu începere de la 1 Ianuarie cr. (1914) se întemeiază sub conducerea D-lor N. Iorga, G. Murgoci şi V. Pârvan, un **„Institut de studii sud-est-europene“,** pentru cercetări ştiinţifice, privitoare la această parte a Europei.

La punctul 4 găsim ceeace ne priveşte tocmai pe noi: „Activitatea Institutului se va compune: *a)* din cursuri şi conferinţe asupra geografiei, etnografiei, istoriei literaturii *şi folklorului acestei regiuni*“... Etc. (Vezi „Neamul Românesc“ din 21 Noembrie 1913).

Aşa dar, cum învăţătorii trăesc în mijlocul poporului, cum ei sunt încontinuu în contact cu aceşti vechi locuitori ai acestui ţinut, cum zic, dânşii pot studia îndeajuns şi pe îndelete obiceiurile şi credinţele lor, spre a avea de unde să se alimenteze apoi, din belşug, cei ce conduc sus zisul Institut. Ar fi un mare merit aceasta, ştiindu-se că mulţi dintr'înşii ar învăţa nu numai limba bulgară în şcoală. Ba chiar acolo în sat, încetul cu încetul poate să fie stăpân şi chiar pe limba turcă, element ce predomină, având un şi mai mare merit atunci, relativ la cele ce arăt mai sus.

N. I. Dumitraşcu

OBOLUL

Prietenilor Revistei «ION CREANGA» pentru strângerea fondului:

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Suma din urmă — — — — — —	983.35
Se adaugă dobânda la 928 lei, 20 b. pe un an — —	58.25
Total	1041.60

DE LA ADMINISTRAŢIE.

Adiverinţe: S'au primit sumele şi cu acest no. s'au trimis adiverinţele respective pentru D. *Colonel Iliescu*, Botoşani, 5 lei. D. *I. Halaicu*, Rădăuţi-Dorohoi, 5 lei; D. *I. V. Ciobanu*, Läleşti-Sărăţeni-Tutova, 5 lei; D. *Dr. C. Vasiliu*, Ploeşti, 5 tei; D. *Dr. T. Cerchez*, Bârlad, 5 lei; D. *C. Andriescu*, Iaşi, 5 lei; D. *G. A. Cosmovici*, Tg. Neamţ, 25 lei. D. *Lt A. Negrescu*, Bucureşti, 10 lei. (Urmează).

Poşta.—Gospodarul ţăran C. Dumbravă din Căueşti-Adam-Tutova ne scrie: «Am vrut de mult să vă trimit 5 lei costul revistei «Ion Creangă» da n'am primit câteva numere: 7, 9, 10, 11 şi 12. Indată cum trimiteţi acele numere, voi trimete costul. **Ar fi ruşine să nu plătesc, că costă bani tipăritul şi hârtia**». Pentru cinstea cinstitei noastre poşte rurale, nu mai scoatem nici un cuvânt!

Dlui Artur Gorovei Fălticeni

Anul VII.- No. 2. Februarie, 1914.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

REDACŢIA: T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAŢIA: M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BÂRLAD

Exemplarul:
In ţară . . . . 40 de bani
In streinătate . . . . 50 » »

Abonamentul anual:
In ţară . . . . 5 lei
In străinătate . . . . 6 »

TIPOGRAFIA ŞI LEGATORIA DE CĂRŢI, CONSTANTIN D. LUPAŞCU

DE LA REDACŢIE.

Lămuriri.—Materialul ce ni se trimite să fie scris pe o singură parte a hârtiei ; ar fi bine să se scrie numai pe sferturi de coală.

— Să nu se scrie pe o hârtie mai multe feluri de culegeri, de pildă cântece şi gâcitori, datine şi cuvinte rari, şi altele, ci fiecare pe hârtia sa.

— Scrisul să fie ceteţ mai ales acolo unde-i vorba de cuvintele rari, căci greşelile ce s'ar face punând de pildă pe *u* în loc de *n* şi pe *a* în loc de *o* şi pe *c* în loc de *e*, ar fi foarte mari.

— La un plic nerecomandat pe care se scrie «manuscrise de imprimat», ajunge o marcă de 5 bani pentru 100 de grame; pentru 150 de grame trebue 10 bani. Aceste manuscrise însă, nu trebue să cuprindă scrisori particulare, cari să se facă numai de-oparte prin cărţi poştale.

— Persoanele cari cer lămuriri, le vor găsi la poşta redacţiei, dacă nu alipesc o carte postală sau o marcă pentru răspuns.

Poşta. D. *Gh. Polcovnicu.* Merg toate.

Cărţi primite la Redacţie.

E. N. Voronca: Studii în folclor, vol. II. Cernăuţi 1912-1913, Tip. „Gutenberg“, 464 pag. 5 cor.

Anul VII.—No. 2. Februarie, 1914.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA:	ABONAMENTUL ANUAL	ADMINISTRAŢIA:
T. PAMFILE	In ţară 5 lei	M. LUPESCU
Bârlad str. Corbului	In străinătate 6 „	Zorleni-Tutova

ELENA NICULIŢĂ VORONCA: STUDII IN FOLCLOR

D-na *Elena Niculiţă Voronca*, autoarea celei mai mari şi mai interesante culegeri folcloristice, — şi mi se pare că atât cât a tipărit în cele trei volume e numai o parte, — dă la iveală al doilea volum de «*Studii în folclor*».

In *Prefaţă* d-na Voronca îşi arată toată amărăciunea pentru primirea care i s'a făcut întâiului volum, apărut acum cinci ani, cu prilejul participărei la un premiu academic. Mi se pare că prefaţa aceasta trebuie bine înţeleasă înainte de a citi cuprinsul lucrării.

Intâi, pentru a putea pune în legătură cele mai mărunte însemnări ce ne-au rămas cu privire la mitologia clasică greacă şi romană, cu cele mai subţiri credinţe şi mai trecătoare practice creştine şi necreştine ale poporului românesc, se subînţelege că autoarea a cheltuit o muncă fără pereche, «grea muncă» şi «multă conştiinţă».

Al doilea, pentru a face asemeni legături, se cere o deosebită aplicare, un puternic simţ de observaţie îmbibat într'o caldă atmosferă de fantezie.

Ori, însăşi autoarea recunoaşte că ştiinţa mitologiei, mai ales în stadiul de azi al cercetărilor este de domeniul fanteziei, de-a cărei stăpânire dă totdeauna probe.

Pentru ce dar d-na Voronca se supără când i se recunoaşte munca, cunoştinţele, fantezia şi am putea adăoga: şi jertfele materiale?

Pe «drumul de nime încă bătut» oricum, cine poate spune că a croit măcar o cărăruie pe care mâni să n'o acopere din nou covorul de verdeaţa?

Preţioasele merite ale d-nei Voronca le cunoaştem şi însuşi d-l

A. Bârseanu, care a raportat comisiunei premiului «Eliade Rădulescu» nu i le tăgădueşte. Fiind însă vorbă, atunci, mai mult de o răsplată, de cât de o încurajare, mai mult de o consfinţire de cât de un îndemn, lucrarea pomenită a suferit *acea cădere* care nu poate avea nici o înrudire cu adevărata cădere a unei lucrări pe care o aduce totala lipsă de însuşiri.

Dar dacă d-na Voronca nu are, după părerea mea, cuvânt de mânie pentru chipul cum i s'a primit întăiul volum la un premiu academic, cred că tot astfel, nici cu acest al doilea volum nu poate să aibă nădejdea unei consfinţiri. Şi aici, e tot muncă grea şi tot vechiul talent de înmănuncheare al datelor mitologice. Şi acum, argumentările d-sale se pot primi *în întregime*, aproape toate. Interesant ar fi însă ca ele să rămâie. Pentru aceasta ar trebui o altă muncă şi un alt talent, — o altă d-nă Voroncă, care să-i spună celei dintăi:

— «Da, dumneata ai dreptate de pildă, că jocurile la cei vechi, se făceau în cinstea zeilor spre a dobândi cele de lipsă, cum ar fi verdeaţa şi florile, lucru pe care îl recunoşti în chiuitura:

Dragu-mi i când mă învârt,
Că miroase-a flori de câmp;
Dragu-mi-i cu cine joc
Că miroase-a busuioc!

Eu însă socotesc că flăcăul acela, vrea să spună că-i place să joace cu fata, al cărui cap e 'mpodobit cu flori şi-al cărei sân miroase cu adevărat a busuioc, de oarece fata, în mintea ei de fată, pune 'n sân această floare».

S'ar putea răsturna una din aceste două păreri? Fireşte că nu. Mai mult; alături cu aceste două păreri se mai pot primi şi altele în cea mai prietenoasă tovărăşie, dacă fiecare va fi adusă cu sufletul curat.

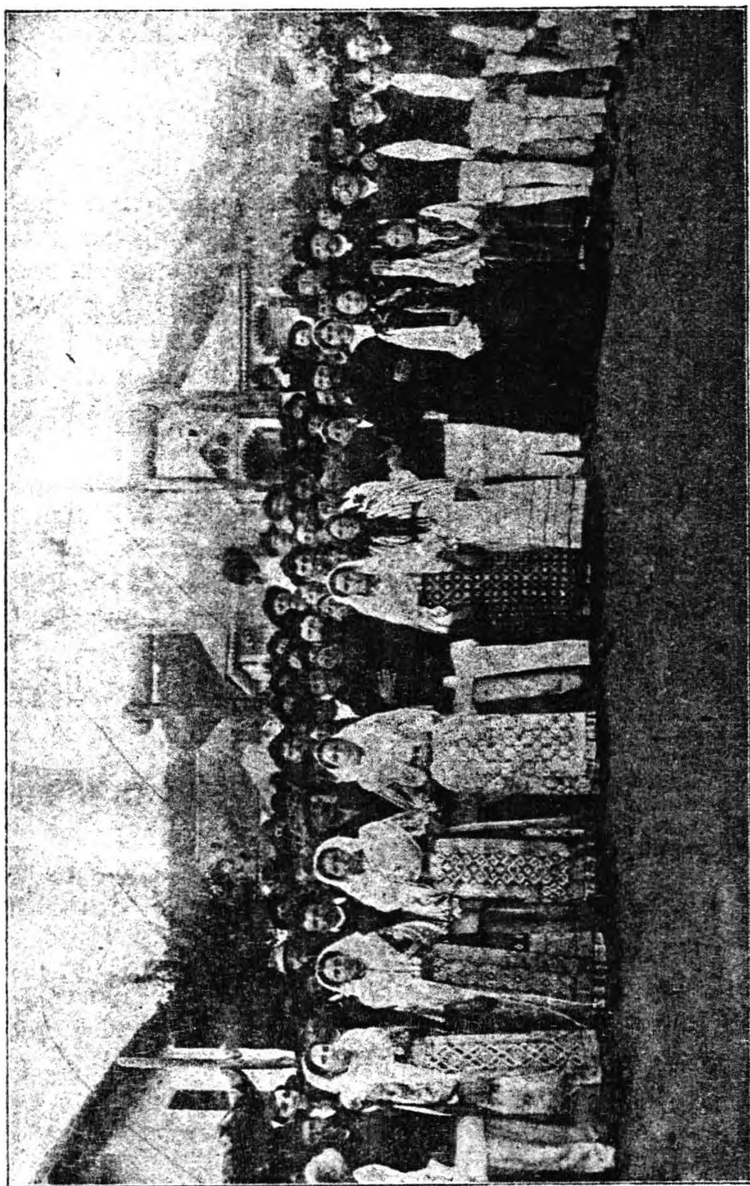
Iată pentru ce zic că despre cuprinsul acestei lucrări a d-nei Voronca, nu se poate face o dare de samă. Cartea însă se ceteşte cu mare folos. Atârnă în totul de cunoştinţele pe cari cititorul le are despre sufletul poporului român, ca să rămâie la încheerile autoarei ori să treacă pe alături, fără supărare şi fără priviri împonchioşate.

T. Pamfile.

DIN FIREA LEGILOR NOASTRE

La începutul organizării satelor noastre făcute pe la 1860, când s'au pus şi primăriile la sate, cu întocmiri deosebite de cele ale trecutului, bieţii locuitori se aflau de multe ori în încurcătură. Oa-

menilor le venia greu să se deprindă cu reformele noi şi de multe ori se iviau întâmplări în comună cari puneau pe funcţionari în mari nedumeriri, şi aceasta cu atât mai mult cu cât şi deslegările veniau

78.— Port in Muscel : Cooperatorii din Topoloveni.

mai greu nefiind înlesnirile de astăzi: telefon, telegraf, poştă etc.

In legătură cu cele mai de sus, bătrânul Petre Huruinic din sa-

tul Gâlţeşti (com. Pueşti-Tutova) ne povesteşte de pe vremuri o întâmplare foarte hazlie; iată ce ne spune el:

«Cam prin anul 1864 va fi fost, veniseră cu legea nouă. Eu fusesem ajutor de poliţai a lui Ion Lupu din Valea Lupului şi acum stăpânirea mă făcuse ajutor de primar în satul Gâlţeşti, având de primar pe colonelul Boteanu, proprietarul moşiei Ezerului (Pueşti-Tutova).

Intr'o zi, pe o vreme grea de iarnă, sunt vestit că în pădurea din marginea satului se găseşte spânzurat un biet om din sat, care avea mintea cam sărită: îşi făcuse sama singur bietul om. Am dat de ştire domnului colonel care mi-a dat poruncă să pun caraula să-l păzască până ne-o veni deslegarea dela isprăvnicie.

Cum era viforniţă şi ger amarnic, oamenilor din caraulă le era frică să stea noaptea în pădure şi aşa am hotărît noi că decât să-l lăsăm pe răposat singur în pădure să-l mânânce fiarele, mai bine, când se înserează, să-l deslegăm din copac şi să-l ducem sara în sat.

Aşa am şi făcut în toate sările: îl deslegam, îl puneam într'o sanie şi-l duceam în sat, iar când se iviau zorile, îl puneam în sanie şi-l duceam în pădure unde-l legam din nou şi-l ţineam spânzurat până se înopta.

Aşa ne-am canonit cu cu el vre-o 8 zile până când a dat Dumnezeu şi ne-a venit deslegarea cu poruncă să-l îngropăm».

V. C. Nicolau

UN FISIOLOG ROMÂNESC DIN VEACUL AL 18-lea

Urmează alte 2 descrieri din fisiologul nostru[1].

C. N. Mateescu

Pentru Pelican

Acest pelican iaste pasăre zburătoare de Eghipet, foarte doritoare şi iubitoare de puii săi. Are acest obiceai: Când merge pelicanul să să hrănească şi să aducă demăncare puilor, ia piatră în piciorul cel dirept şi spre ce parte îl va trage şi-l va atărna, acolo merge pentru hrană. Insă uneori negăsind, să întoarce la puii lui şi ei ţipă şi să vaetă cerşind măncare.

Atuncea el, de milă, neputănd suferi strigarea lor, îi izbeaşte cu arăpile ca să înceteze de ţipete; şi fiind cruji, cu izbitura arepitor îi omoară. Atuncea pelicanul viind şi găsindu-i morţi, de

[1] Vezi no. trecut p. 2-5.

mila lor şi de durerea inimei ei, rumpe carnea din peptul ei şi cu săngele ei cel cald stropeaşte pre pui şi aşa iarăşi îi înviează. Pentru aceasta şi David prorocul aducând aminte de patima lui Hristos zice: *Asemănatu-m'am cu pelicanul de pustie.*

Aşişderea şi biserica căntă la un tropar în Sâmbăta cea mare a patimilor zicând: *ca un pelican fiind rănit în coasta ta, Cuvinte, pre fii tăi cei morţi i-ai învieat picându-le înlăuntru' lor izvoarăle vieţii.*

Pentru Leu

Leu' iaste împărat la toate ceale cu 4 picioare, precum iaste vulturul la toate ceale zburătoare.

Are pept mare şi ghenunchi tari şi picioare ţapine. Căutătura lui iaste împărătească şi groaznică. Păru' lui mare, gura lui largă coastele lui tari, coapsele lui groase, unghile lui mari, umbletu' lui arătăcios, gătul lui gras şi când să răpăde să prinză vre-o dihanie, nu-şi pleacă capul, ci îl ţine în sus ca un împărat nezmerit. Oasăle lui n'au găuri, nici măduvă ca a altor jivini. Mănăncă mult şi bea puţin. Are şi aceasta, că nici când iaste foarte flămând, poate să-l ţie, nici când e de tot sătul ci numai când iaste nici sătul, nici flămând atuncea să înblănzeaşte.

Insă în cătă vreme iaste tânăr, nu face strâmbătate la nici o turmă dc oi să mănănce vreuna. Nici bou dumesnic învăţat nu mănăncă, căci poate devănează jiganii sălbatece. Ci numai după ce îmbătrăneaşte şi nu poate văna în locuri depărtate, atuncia mearge şi în turme de oi, şi la boi, şi la cai, şi la alte dobitoace dumesnice şi înblânzite. Iară când să bolnăveaşte şi vine spre moarte, o altă doftorie nu are, numai să mănănce maimuţă. Căci când să bolnaveaşte, răgneşte şi se străng toate jivinele prinprejurul lui. Atuncea merge şi maimuţa şi atunci el pe altă hiară nu va, numai pe maimuţă o răpeaşte şi o mănăncă.

Iaste şi această minunată la leu, că în calea ce merge el, de vei arunca foi de stejari, şade şi nu mai poate fugi. Să teme însă de doă lucruri: de va vedea foc aproape de el, au de va auzi glas de cocoşi. Cu anevoie să găseaşte cuibul leului, căci totdeauna în pustietăţi puiază.

Are şi alt obiceai: când umblă şi merge spre cuibul lui, tăraşte după el coada lui şi să astupă urmele lui, ca să nu găsească semn de cărare unde merge. Când să mănie, izbeaşte coastele lui cu coada şi când doarme, are ochii lor deschişi. Iară când va prinde vreun dobitoc mare şi-l va mâncă şi să va sătură, ceialaltă carne ce-i rămâne o lasă supt umbră, apoi suflă cu gura lui şi o lasă.

Şi de aburul acela al suflării, nu îndrăzneaşte nicio dihanie ca să o mănănce, ci numai şade păzită făcând să vie leu' iarăşi flămănd. Şi dacă va găsi alt vânat pe măine, atunci celălalt îl dă într'o lature, de-l mănăncă celelalte fieară. Dară de nu va găsi alt vănat, atuncea mănăncă cel de eri. Il prinde şi pe el frigurile şi cele 4 zile *(sic)* ca şi pre om şi această boală o are cu moarte.

In locul acela unde va să doarmă, tăraşte coada şi face o roată atăta de mare, căt o faţă de arie şi acolo înlăuntru doarme şi fiarăle ceale sălbatice umblă pe afară de semnul acela, iară înlăuntru nu îndrăznesc să intre. Iară de să va atinge de semn, îndată să deşteaptă leu' şi le prinde. Nici o carne nu o mănăncă cu dulceaţă ca a cămilei, pentru aceasta în pustie pre acestea vănează mai mult.

Leoaica iaste mai tare decăt leul şi puiază de 5 ori în toată viaţa lor şi dară întăiaşi dată face 5; a doa oară 4; a treia oară 3; iară a patra oară 2 şi a cincea oară 1. Iaste leoaica îngrecată luni 2 apoi face ca şi căţeaua pui mici şi orbi întăi şi sug două luni şi apoi învărstindu-să, umblă singuri.

VRĂJI ŞI FARMECE

69. De dragoste.

Se descântă cu bosuioc luat de la băeţii ce umblă cu uratul de Sf. Vasile cu un cercel; se descântă de 9 ori în apă neîncepută.

S'a pornit Petrea Marţi dimi-
Pe ochi negri s'a spălat [neaţă,
La icoane s'a închinat,
In straie s'a îmbrăcat,
La biserică o plecat;
La biserică când ajunge,
Uşile i se închidea,
Făcliele se stângeà,
Icoanele cu dosul i se întorceà;
Petrea înapoi s'o întors,
Maicei Domnului s'o plâns.
Maica Domnului i-o zis :
—Nu te mişelà, nu te văicărà,
In samă nu băgà,
Ci du-te la cutare
Şi te-a descântà.
Ea de mâna dreapta te-a luà,
La fântâna lui Iordan te-a duce,
Pe butuc de aur te-a aşeza,
Luna în spate ţi-a pune,
Soarele în pept ţi-a străluci,
Cu dragostele te-a îmbrobodi,
Cu busuioc te-a stropi,
La biserică înapoi te-i porni.
Când Petrea la biserică ajunge,
Uşile i se deschideà,
Făcliiele i se aprindeà,
Norodul în braţe îl lua,
Şi'n faţă-l sărutà.

Vlăsineşti-Dorohoiu.

Petru Gh. Savin

70.—Pe ursită.

Bună sara sfântă Miercuri
Eu cu condeiul am scris:
Ursitorul care s'a născut
Maică-sa de la născut
La învăţătură l-a dat
Invăţătură a învăţat.
Când a venit la mine
Din buzunar a scos o batistă [cu bomboane,
Mi-a dat şi-o portocală
Am rupt-o, şi din ea a eşit o [floare frumoasă.
Şi frumos a mai mirosit
Gura mi-a umplut
Aşa bine mi-a părut
Că frigările am înroşit, şi la [mine a venit,
Că nu l-am lăsat.
Şi la mine repede-mi veni
Icoanele-l zugrăvi.
Şi l-a dus de l-a sfinţit,
Biserica a împodobit.
Stelele au răsărit,
De cu sară luceafărul a sfinţit.
Stelele au eşit,
Ursitorul n'a sosit.
Casa pe dânsul se îngreuia,
El din casă a eşit.
Ca o pasere a sburat,
Şi la mine a venit.
Eu trei mătănii am făcut fără [de cruci,
Şi la pernă când m'am dus [am adormit.
Şi ursitorul mi-a sosit
Aşa eu am adormit pe perna [mea
Şi când m'am trezit
Şi când când capul l-am săltat
Ochii întrînsul am dat.

Se spune Marţi sara în spre Mercuri, şi nu trebue să-l citească sau să-l scrie altul mai mare. Se pune sub cap de e scris iar de nu, se spune din gură şi pune fata haine de bărbat sub cap, însă să nu facă cruce.

Culeasă de sora mea Lenţa, Bursucani
N. I. Munteanu

71.—De Dragoste.

Se unge fata care ţi-e dragă cu miere şi i să zice: cum nu poate lumea şedea fără dulceaţă, aşa să nu poată ea şedea fără mine, nici un ceas, nici un minut, până n'a bea, n'a mânânca, n'a.. vorbi cu mine.

72.—Cum se pune frigarea.

Se pune frigarea în foc şi se zice: cum arde focul, aşa să ardă inima lui (ei), după mine.

Intoarce frigarea şi o stânge într'o ceapă, într'o inimă de găină sau de cocoş. După aceasta, barbatul care şi-a părăsit femeia, vine înapoi la ea şi o iubeşte.

Auzite de la baba Ileana Stoica, Ghidigeni.

73.—Cum se pune cuţitul.

Dacă un barbat părăseşte pe femeia lui, îi pune cuţitul: se

taie la un deget de-i picură trei picături de sânge pe scânura patului, apoi înfinge cuţitul de trei ori (câte o dată în fiecare picătură) zicând:
Cum se înfinge cuţitu în picătura de sânge, aşa să se frigă inima în cutare.

După aceasta rupe cuţitul în ultima picătură de sânge şi bărbatul moare pe loc.

Auzită de la Ion Tudor com Băzgărei-Romanaţi. **Al. Saint-Georges**

POVEŞTI

54.--Mângâierea boierului.

Să zicem şi noi c'a fost odată o poveste adevărată, în zilele mai uşoare ale bunicilor cu chica colilie de astăzi.

Aşa, la curtea unui boier ca ori care altul de pe atunci, se pripăşeşte de unde până unde un băieţel de ţigan, isteţ şi vioiu nevoie mare. Boierul când îl vede, şi-a zis că ţigănuşul acesta când o fi mai mare poate să-i aducă mult folos, mai ales dacă ar şti şi o leacă de carte. Şi nu stă mult la gânduri, şi nici nu caută la faţa lui cea arămie, ci-l dă la învăţătură, ca să-i poată sluji cu ma multă uşurinţă când o fi mai mare: ca vatav, ca vichil, ca «*gramatic*»[1], dă şi mai ştiu eu ce-i trebue unui boier cu atâta amar de pământ, cu atâtea condici şi socoteli pe capul lui? Intru'un fel e mai bine de omul sărac, căci nici nu încuie uşile când se culcă, şi nici capul nu i-l face nimeni călindar ca la moşierii şi boerii cari n'au vreme nici să vorbească o vorbă cu tine.

Şi cum vă supseiu, nu trecu multă vreme şi ţiganul nostru trimes la învăţătură, se întoarce măi tată măi, un flăcăoan voinic şi mândru, cu minte pricepută, ageră, credincios şi cu drag pentru avutul celui care i-a purtat grija şi-a avut milă de dânsul. Boierul nu adastă şi-l pune la treabă, îi dă socoteli pe mână, îl trimite la târg cu bucatele, mă rog îl punea şi priveghia în toate părţile. Dar nici ochiul lui nu aţipeşte cât ţi-i fir, şi numai aşa prinde boierul drag de dânsul, în cât îi mai face şi o simbrie bunişoară pe an, dar pe care i-o strânge el de-o parte ca să i-o deie când o fi şi s'o însura şi el ca toţi oamenii.

Vremea trece repede bat-o focul, şi n'aşteaptă gândul omului; băietul nostru harnic, boierul priitor de bine, îi strânge o «*somă*»

[1] Contabil.

mare de bani. Când îi vede el grămăgioară, mai nu-i venia să-i deie, căci bietul ţigan nu luase nici un ban, având de toate la curtea boierului care acum stătea la îndoială apăsându-i greu pe suflet mulţimea de bani ce se cuvenia ţiganului.

Dar după cum vă spuseiu nici ţiganul nostru nu era prost, ci priceput şi isteţ, şi cu dăruire multă de la Dumnezeu. Iată-i vine lui o potriveală, îi iese 'n cale o fată ce-i place şi-i place şi după puţintică sfătuire şi hârjoană ştiută numai de ei, se hotărăsc să-şi lege viaţa unul cu altul. Ţiganul după cum avea tocmeala făcută cu boierul, se duce să-şi ceară cuvenita, căci trebuia să facă nunta şi toate celelalte trebuitoare pentru asta. Boierul mai icneşte mai stă la gânduri şi nu se îndura de bani. Iar la urmă când vede că nu poate s'o scoată cu vorba la capăt, îi spune:

Ce-ai să faci tu cu toţi banii măi ţigane? Tu nu ştii să-i păstrezi. Lasă-i mai bine la mine, căci la mine au să se înmulţească, pe când tu ai să-i izădeşti fără nici un spor; să-ţi dau numai cât îţi trebuie pentru nuntă.

— Cum, boierule, dar de când umblu eu prin treabă, crezi că n'am mai văzut ban în mână şi n'am să ştiu să-l leg în pungă? Dar la asta se pricepe şi unul mai prost ca mine.

— Bine, dacă ştii, am să te încerc să vedem dacă-i adevărat ceia ce vorbeşti tu, căci nu pot să-ţi dau o groază de bani pentru risipa ta.

Şi iese cel boier cu ţiganul afară din casă. Când în tindă, dau de-o mâţă, şi-l întreabă boierul pe ţigan:

— Ce-i asta măi ţigane?

— Ce să fie cucoane? O mâţă care trăieşte pe lîngă casa omului şi-l apără de stricăciunea şoarecilor.

— Vezi că nu ştii ţigane? Asta-i sgârâitoare mă, şi-i arde o palmă, ţiganului pe nevinovate. Dar ţiganul zice:

— Bine, cucoane, fie, dar nu mă bate.

Mai merg ei prin curte şi dau de sacaua cu apă. Şi boierul zice:

— Dar asta ce-i, mă ţigane:

— Asta-i sacaua cu care se aduce apă pentru spălat cămeşile, pentru udat florile.

Boierul îi iea vorba din gură şi-i dă şi-o palmă, zicându-i:

— Măi dobitocule, asta-i udeală măi, udeală, auzi tu?

— Bine cucoane, zice ţiganul şi merg înainte.

Dar Boierul îşi aruncă ochii în sus şi arătând la acoperemîntul casei, întrebă pe ţigan:

— Dar acela ce-i, măi ţigane?

— Acoperemântul casei, cucoane, care împiedecă ploaia de a intra în casă, zăpada, vântul, colbul...

— Nu ştii ţigane, să-ţi strângi banii, degeaba! Aista-i «coperiş» mă!

Mai merg ei prin curte şi dau de şurile paielor de grâu, iar boierul îl întreabă:

— Dar astea ce mai sunt, ţigane?

— Aeste-s paiele de la grâul treierat cucoane, şi care slujeşte pe hrană la vite, de aşternut şi alte treburi.

— Nu ştii ţigane, nu! Asta-i pricopseală, măi prostule.

Şi se întorc acasă. Când ajung pe la bucătărie, boierul dă cu ochii de focul care ardea cu flăcări şi pâlpâia pârâind dedesubtul unui ceaun; şi-l întreabă pe ţigan ce-i acela?

Spuse bietul ţigan ce l-a dus capul, că-i focul la care ne încălzim iarna şi vara facem bucate la para lui şi câte altele.

Dar boierul tot a lui o ţine, şi-i răspunde:

— Asta-i mângâiere, măi ţigane, măi! Fugi să nu te văd, că nu eşti bun nici de însurat dar de cum să mai păstrezi şi bani în mâna ta.

Ce să mai facă bietul ţigan, căci boierul nu ieşia el din apele lui aşa de uşor şi nu i se putea îndoi inima cu una cu două?— Se duse trist şi cu capul în jos în odaia lui, şi nu ştia ce să facă căci vorbise cu fata şi mai rămăsese doar nunta s'o ponească.

Numai, ce-i vine lui în gând? Prinde mâţa, îi leagă de coadă o bucată de aţă. La capătul cellalt al aţei era legată o bucăţică de iască aprinsă. Şi apoi dă drumul mâţei. Mâţa când vede că-i atârnă ceva de coadă, începe să fugă tot mai tare parcă ar fi fost ajunsă de strechie. Speriată, unde să se ducă? Se urcă 'n pod, din pod fuge la grajdiul cailor, iar de acolo în şurile cu paie. Dar pe unde trecea lăsa urme, căci de ce fugea iasca se aprindea mai tare. Nu trece mult şi se trezesc slugile boierului cu o *palalae* mare de credeai că s'a deschis cerul, nu alta. Dar ţiganul nostru care era cu pricina, fuge singur la boier şi-i strigă tare:

— Cucoane, sai tare că sgârâietoarea o luat mângâierea 'n coadă şi s'o urcat în coperiş şi o fugit în pricopseală şi dacă n'ai udeală, dai de jumuleală; sai cucoane!.

A priceput boierul că nu era altut vinovat de cât el şi-o zis:

— Măi, câte zile-oi mai avea, nu mi-a mai trebui banul saracului, dar nici milă de ţigan n'oi mai avea, căci m'o făcut de ruşine în faţa oamenilor.

Să fie oare adevărat?

Auzită de la ferarul Nicolae Pitaru din Iaşi. **Şt. Manole**

55.—Purtarea Ciocârlanului năsdrăvan.

Ci-că, odată, doi tineri se legară să se facă frați de cruce. Ca frați ca erau, să 'nțeleseră că tot ce va 'ncepe unu'să fie bun început și de celălalt: și ori ce va avea unu' să-i deie și celuilalt. Vreme îndelungată s'au împrumutat și s'au ajutat de minune în toate afacerile lor. Ori cine-i vedea cum trăesc, nu făcea alta, de cât să-i laude și să-i dea de pildă și la ceilalți de prin prejur. După o trecere de timp, tânărul cel mai mare logodește! Cel mai mic vine la dânsu' și-i spune:

— Ei, frate! știi cum ne-a fost învoială.

— O știu! destul de bine o știu. Ne-am prins frați de cruce.... dar de de-aici nu pot să mă mai prind....

O răceală să iscase între frații cei doi. Cel mic voia să găsească și el un clenciu, dar nu știa cum. Intr'un rând se duce la arat. Pe ogor întâlni un cuib de ciocârlan. Ciocârlanul cum îl vede pe băiet arând, îi iese înainte și-i zise:

— Nu-mi strica cuibul, că poate ți-oiu fi și eu vre-o-dată de ajutor, numai de mi-i chema numele meu. Băietul, cum auzi vorbele ciocârlanului, îi ocoli cuibul și-și cată de treabă înainte. Când se 'ntoarce acasă, nunta celui mai mare era încropită. Se gândește și se răsgândește mult și bine, băietul cel mai mic ce-i de făcut? De-odată, îi vine în minte vorbele ciocârlanului. Când și-aduce aminte de ciocârlan, îi vine prin minte, să se puie vornicel la nuntă. Și se pune. Se face nunta. Și la nuntă veni lume de peste lume, care mai de care mai gătită și mai înzorzonată. In timpul mesei celei mari—după obiceiul locului—pe când nuntașii mâncau la masă, glumiau, chefuiau iar lăutarii cântau, mirii trebuiau să steie în pod singuri. Vornicelul iar se gândește la ciocârlan. Cum se gândește îi vine să zică vorba «*jujai*». Atunci mirii, în pod, rămân ca de piatră. Masă se pregătise și nuntașii i-așteptau să vină, ca să se facă închinăciunele. Când colo.... ei pace. Nuna cea mare se duce să-i cheme: dar când ajunge în pod, de ce vede, începe a se mira. Vornicul aude și zice: «jujai» se face și nuna ca o stâncă de piatră. Nuntașii, văzând că și nuna întârzie, pierdură răbdarea și se duc să vadă și ei din ce pricină i-atâta întârziere. Când văzură și ei atâtea *zăcuții*, își puseră mânele 'n cap nu alta. La urmă, se hotărăsc, ca a doua zi să se ducă la judecată și să afle pe cei ce veniseră cu farmece drăcești ca să strice cheful și inima cea bună la atâta lume. A doua zi pun pe tineri și pe nună în căruță și merg la judecată. Pe drum

se 'ntâlnesc cu un Turc, care se miră și el, văzând atâtea schilodenii. Vornicelul iar zice: «jujai». Turcul se preface în stâncă de piatră. Ajungând la judecată, judecătorul întinse mâna vornicului și-i zise: — «Tu ești de vină». — «Spune ce putere ai, de-ai făcut toate aceste fărdelegi! Vornicul iar zice: jujai». Judecătorul rămâne și el stâncă de piatră, legat pe scaunul care ședea. Ceilalți judecători, care erau de față, și-au închipuit, că numai vornicelul trebue să aibă o putere atât de mare ascunsă, cu care i-a adus pe toți în așa hal. Unul dintre judecători îi zise vornicului:

— Ce vrei de la noi, numai să-i aduci iarăși cum au fost pe aceștia, ce-i vezi înaintea noastră?

Vornicul tace.

Judecătorului îi trece prin minte să-i juruiască vornicului o stamboală cu galbeni.

Atunci, vornu' zice: «jujai înapoi».

Cei de față se desfac și se prefăcură ca și mai înainte. Și iaca așa o pățiră toți, împreună cu fratele de cruce și judecătorul, cu vornicul învățat de ciocârlanul năsdrăvan.

Auzită dela Maranda Busuioc Nemțișor-Vânătorii-Neamțului **A. Moisei.**

55.—Un hoț.

A fost odată un om cu numele de Pavel. El era atât de hoț, încât, cine auzia de el se înspăimânta. Un boer auzind de Pavel, l-a chemat la el și i-a zis:

— Tu ești Pavăl, de cel care se înspăimântă oamenii?

— Eu sunt.

— Pavele, dacă îmi vei fura și mie trăsura cu caii, să știi că-ți voi mai da și o căciulă cu galbeni.

Pavăl se bucură, făgăduindu-i boerului că va face treaba aceasta. Boerul băgă trăsura și caii într'un grajd și puse oameni mulți să păzească grajdul. Casa boierului era lângă o pădure. Pavel se duse de-și luă cam vre-o 50 oca de rachiu tare și se duse cu el în pădure de cu sară. Pe la mijlocul nopței începu să strige:

— Valeu! văleu! Mă mănâncă lupul!

Oamenii cari păziau trăsura și caii, au dat fuga la el să vadă ce-i. Ei nici nu se gândiau acum la trăsura și caii boerului, când au dat de butoiul cu rachiu al omului. Au fugărit pe Pavel și s'au pus cu toții pe băut. Rachiul, fiind tare, s'au îmbătat și au căzut jos. Pavel s'a dus frumos la grajd și a luat trăsura cu caii, și s'a dus de i-a vândut în târg. A doua zi s'a dus și a cerut la boer și căciula de galbeni. Boerul i-o dete dar îi mai zise:

— Dacă eşti tu atât de vrednic, să-mi furi şi nevasta mea.

— O voiu face şi pe aceasta, răspunse Pavel.

El îşi făcu două ciuboţele frumoase de aur şi duse una peste noapte, la poarta boierului şi se pune cu udul în ea; iar alta o pune ceva mai departe de curtea boerului, lângă un tufiş. El se bagă în tufiş. A doua zi, când eşi cuoana boerului cu viziteul la plimbare, văzu ciuboţica la poartă. Cucoana zise:

— Ce lucru frumos, dar dacă e spurcată ce folos!şi plecă înainte.

Când ajunge la cealaltă, cucoana a zis viziteului, să-i dea ciuboţica aceia şi să dea fuga înapoi să i-o aducă şi pe cealaltă. Când vizileul era aproape de cealaltă, de lângă curtea boierului, Pavel eşi din tufiş, se sui în trăsură şi plecă cu cucoana.

El se duse de o vându la nişte draci, cu două baniţi de galbeni. Când, văzu boierul, că Pavel i-a furat şi cucoana, l-a chemat la el şi l-a rugat, să facă ce-o face să-i dea cucoana înapoi. Pavel a spus că i-o va da, dar să-i dea: 90 care de lămâe, 9 preoţi şi 20 care de haine, că a văndut-o dracilor şi nu poate să o iea înapoi, de cât cu acestea.

Boerul îi dete tot ce a cerut Pavel, şi el plecă să aducă cucoana. Insă în loc să se ducă la draci, să ceară cucoana, el se duse de vându şi cele 90 care de lămâe şi hainele în târg şi pe urmă plecă de vându şi preoţii la draci cu 3 baniţi galbeni toţi.

Boerul şi azi poate aşteaptă pe Pavel, să-i aducă cucoana; dar Pavel s'a dus cu banii în altă ţară şi azi îi bogat de pe urma acelui boer,

Bănică S. Gâscă.
Zorleni-Tutova

GÂCITORI

611.—*Lumina.*
Când e'n treabă tot răzbate
Ca un clopot în cetate;
Inchisă ca 'ntre capace
Tot ce face şi desface.
De la Mihai A. Ioan.

612.—*Mârtanul.*
Am un târnăcop
Ce şade la foc.
De la Popescu A. Constantin.

613.—*Măgarul.*
Ce e'n toate isprăvit
Ş'apoi e nepotrivit.

314.—*Oala la foc.*
Cinci în brânci, neagra 'nainte,
ţuţuruş pe urmă.
De la Stătescu I. Tudur.

615.—*Pânea.*
Am o găină, cu creasta de făină.
De la Condoiu Nicolae.

616.—*Plugul.*
Mă suiii în deal în cucă,
Mă uitai în vale'n luncă,

Să văz calul;
Şi nu văzui calul,
Dar văzui vântul
Răsturnând pământul.

617.—*Părul.*
Ce pădure e fără uscătură?
De la Popescu A. C-tin.

618.—*Parii gardului.*
Hop, hop,
Surcele îngrop.

619.—*Strachina şi lingurile.*
Am o groapă şi s'aruncă toate ciorile'n ea.
De la Mihalcea N. Ilie.

520.—*Soba.*
Am o mătuşă bătrână, bătrână,
Toţi cari vin, o ia în braţe.
Dala Iamandi M. Ristea.

621.—Am o fată buboasă.
Cine intră'n casă o ia'n braţe.
De la Toader I. Floarea.

622.—*Sulul cu pânză.*
Bete peste bete
O mie 'ncheiete.

623.—*Scoica.*
Sus cer, jos cer
La mijloc carne de miel.
De la Minune D. Ioan.

624.—*Soarele şi luna.*
Doi bulgări de aur
Joacă pe peliţă de taur.
De la Stătescu I. Tudor.

625.—*Tigaia când e'ncinsă la foc.*
Am o căţăluşă: când o iau de coadă, mârâie la mine.
De la Dincă C. Ilie.

626.—*Mălaiul şi ţăst.*
Am un bou mare,
Care d'abia are loc în coşare.

627.—*Ţiţele vacii.*
Am patru nuiele'n pădure
Nu le ninge, nu le plouă.

628.—*Ziua şi noaptea.*
Am o gâscă c'o pană albă şi cu una neagră;
Cu pana albă răspândeşte bobocii, iar cu cea neagră-i adună.

629.—*Cântarul.*
Am o mâţă găgăuţă,
Şi din coadă: hăp, tăicuţă
Ştefăneşti-Vâlcea. **Ion P. Popescu**

630.—*Cârligul de tras pae.*
Am un cal, şade toată ziua cu nasu'n fân, şi nu se satură.

631.—*Vioara.*
Intr'o scorbură uscată,
Ţipă o căţea turbată.

632.—*Ridichea.*
Albu-i, caş nu-i,
Intingi în sare,
Oase n'are.
Ţigăneşti-Tutova. **P. Marinică**

633.—*Baniţa.*
Ţăndărica bradului,
Curva satului?

634.—*Schiţele.*
Am douăsprezece surori,
La un loc toate legate de subţiori?

635.—*Miezii de nucă.*
Am patru fraţi într'un cojoc,

Toți grămădiți la mijoc.

637.—*Scara.*
Două lemne hondrobele,
Ş'un braț de surcele.

638.—*Genele, focul și zăvorul ușei.*
Hai babă să ne culcăm,
Floci cu floci s'amestecăm,
Pe roșa s'o învălim
Şi crestata s'o băgăm.

639.--*Cofele.*
Am două vaci sparte,
Le duc de coadă la apă.

640.--*Lingura.*
Am un cal:
Când îl suiu la deal îi sătul,
Când îl scobor de vale-i flămând.

641.—*Viața (calea vieței).*
Cât îi de aici până pe lumea cealaltă?

642.—*Sfredelul.*
Am un bou,
Face său.

643.—*Albina.*
Am o văcuță starpă,
De la care mulg dulceață.

644.—*Mierea.*
Ce-i mai dulce pentru gură.
Şi-i strâns cu-alergătură?
Larga-Bacău.

C. Gh. Vartolomeiu

645.—*Focul.*
Am o gâscă,
Unde cighilește
Iarba nu mai crește.

646.—*Mâna în mănușă.*
Ce bagi netedu' în flocos?

647.—*Cântarul.*
Mațele țiganului
In vârful goldanului.

648.—*Ciubotele.*
Am două putinele,
Toată ziua 's pline,
Iar sara 's deșerte.

649.—*Sfredelul.*
Am un purcel
Cu... de fier.

⁂

650.—*Clampa de la ușă.*
M'am dus la tine
Ş'am prins pe mă-ta de buric,
Ş'o făcut: cirip, cirip!

651.—*Luna.*
Petrică de aur,
Joacă pe pele de taur.

652.—Dă în peatră, nu se strică
Dă în apă, se despică.

653.—*Coasa.*
Am o cățelușă neagră,
Ce tot câmpul aleargă,
Iar de carare când dă,
Pe loc stă.

754.—*Pepenele.*
Il vâri tare și uscat,
Il scoți moale și udat;
Iar din nas îi curge zamă.

N. V. Hânțescu

655.—*Scroafa cu purcei.*
Butea geme și băeții trag.

C. Atanasiu

POVESTIRI ŞI LEGENDE

282.—Ursita.

O jupâneasă ţinea de suflet o fată. Intr'o vreme, când a socotit ea că fata e bună de măritat, a întrebat-o dacă ştie vr'o babă care face pe ursită, s'o aducă acasă ca să-i descânte şi aşa să afle soarta. Fata a ascultat-o şi s'a dus la babă care spre marea mirare i-a spus, că dacă îi va face pe ursită, va muri jupâneasa şi pe ea are s'o iee jupânul.

S'a dus acasă şi a spus vestea jupânesei care n'a crezut pe fată, ci i-a spus să aducă pe babă ca să-i facă să se mărite. Baba n'a voit să vie ştiind ce are să se întâmple; dar văzând rugăminţile fetei, i-a făcut pe ursita. A luat patru pene de lemn şi a început a descâuta bătându-le în trunchiul de tăet lemne, închipuind trunchiul ca chip de femee şi că bate penele: în cap, în piept, în spate, şi când a zis: «în inimă», a şi murit jupâneasa.

Aşa ne-având încotro jupânul, a luat pe fată.

Boroaia-Suceava. **V. Popescu**

283.—Căţeii lui „Sâm-Pietru"[1].

Amu, când o fi fost atunci... ci-că, cum sta Dumnezeu de „taifas cu Sâm-Pietru" privind la un câine ce se gudură pe lângă ei, Sâm-Pietru, ca mai limbut, s'apucă să mai lungească vorba. Pentru ce? Treaba lui!

— He! Petre! zice blând Domnul, văd că-ţi place să le cam ştii pe toate şi mai ales ce fac eu. Vei înţelege-o şi p'asta la rândul ei. Cu toate ca asta n'ar cam trebui, dar fiind că tu porţi cheile raiului trebue să cunoşti şi bune şi rele, ca să ştii pe cine bagi în el! Iacă îţi spun şi p'asta! Ai văzut Petre că nefrate-meu ăla...

— Adică, Doamne, vrei să zici dracul?

— Cam aşa Petre! Ziceam că nefrate-meu ăla, mi-o făcu cât de bună cu Adam şi Eva, că ajunsei să-i gonesc din raiu. Ca să trăiască şi ei mai uşor, le-am dat oile, căci de, îmi pare rău de ei. Dar ce să-i faci? Au greşit, s'a sfârşit!

— Bine, Doamne, asta o ştiu, da ce-i cu câinele?

[1] Sâm Pietru este în credinţa poporului de pe aici, că este alt sfânt Petre—nu al lui Christos, apostol—ci e un sfânt al lui Dumnezeu, fiind făcut la începutul lumei Se serbează la 17 Ianuarie şi poartă numele de Sâm Pietru de iarnă. Atunci nu trebue a drăcui lupii că e rău de pagubă.

— Ei, aşteaptă Petre, că ţi-oi spune, nu te grăbi; toate-s la rândul lor. I-am dat lui Adam cele oiţe, însă dracul nu se lasă nici acum de *câra* lui, şi... ca să-i facă rău, se căsneşte de-o săptămână ca să facă lupul, care o să mănânce oile. Vezi, de aceia am făcut cânile, ca...

— Ei, da, acum pricep, Doamne; dar sunt sigur că tu iar o să-l ajuţi, dând viaţa la ce face el!

Apoi, cum zici Petre, aşa o să fie, dar ai să vezi că nici de lup n'are parte! Ba chiar o să i se înfunde şi are să-i piară pofta de a se mai potrivi cu mine!

In vremea asta, dracul lucrà de zor la lup, de curgeau năduşelile droaie de pe el. Şi cum se scărpina cu gheruţele—că începuse să-l mănânce pielea de atâta năduşeală—i se rup trei fire de păr, iar el ca să nu piardă cea bunătate, le lipeşte drept în fruntea lupului. Ş'acei peri, ci-că-s verzi.

Când să zică: na că-i bună, lupul la porunca dracului nici c'a mişcat. Aşi! ce să mişte? Pământul? Ţi-ai găsit una ca asta! Şi la porunca cui? A împeliţatului? Ferit-a sfântul! Atunci „Ucigă-l crucea şi tămâia" cu coada între picioarea *ţipa* la Dumnezeu să-l roage, să-i mai ajute... „barim la asta". Da' Dumnezău:

— Bine, îţi fac şi pe asta, însă mă tem, că iar o să-ţi pară rău ca după capră. Mai bine du-te tu, zi-i să învieze, că înviază; ai să vezi.

Pleacă dracul înapoi însă de răutăcios ce era, mai ales văzând cât e de neputincios, zice lupului.

— Sai, lupule, de mănâncă pe Dumnezeu! Lupul nici atâtia! „Ci, sai odată lupule şi mănâncă pe Dum...!"

Dar nici c'apucă să sfârşească vorba, că lupul... ţâşt! pe dracu, să-l apuce, să-l îmbuce. Dracul văzând primejdia *huluşluc!* în baltă, scăpând cu faţă curată.

De atunci, ci-că, dracul umblă cu mare sfială pe pământ, căci unde l-o întâlni lupul, vai de pielea lui, acolo îl face ciopăţi. Se mai zice, că lupul de aceia este aşa de fioros de ţi se face părul măciucă în cap, când îl vezi, ci-că unde are peri de drac pe el. Pe care l-a văzut lupul, aceluia îi piere glasul, de nu poate să-i dea chiot, iar o săptămână în urmă vorbeşte tot răguşit iar oamenii răi la suflet, ci-că au peri de lup pe ei.

In vremea asta, Dumnezeu cu sfântul Petre se prăpădiau de râs.

— Ei, văzuşi Petre?

— Văzui, Doamne! Mari sunt minunile tale?

— Mari, mari! da ai să mai vezi ş'altele, şi ca să nu uit, iacă-ţi

dăruesc lupul ție. Tu ai să-i porți de grijă. Pe sfântul Petre îl și trecuse o leacă de sudori, când mai auzi de una ca asta.

— Ei, lasă Petre, nu-ți fie frică, că n'are să-ți facă nici un rău. Cu tine o să fie blând ca și cânile ăsta. Lupul este cățelușul tău.

De-atunci și până azi și cât o fi pământul, lupii ascultă de poruncile lui Sâm-Pietru. Ș'a orânduit «Sâm-Pietru» ca la o zi anu mită «Sâm-Pietru de iarnă» (16 sau 17 Ianuarie) să se strângă toți lupii la un loc, ca să primească poruncile pentru tot anul. Și dacă se strâng la urlătoare, adică la sfat—o răspântie de drum într'o pădure—vine și sfântul Petre cu o carte mare, în care a trecut pe toți oamenii ce s'au dat în partea dracului—prin faptele lor, și orânduește fie-cărui lup de unde și cât are să mănânce un an de zile, dar numai de la cei „dați dracului"; de la ceilalți oameni nici cât negru sub unghie, ferita sfântul. După ce lupii au mâncat tot ce le-a dat sfântul Petre, apoi mănâncă și pe dracul de-l prind.

Dacă-i omul bun la Dumnezeu, ne întrecut în cartea cea cu răi a sfântului, apoi poate să treacă și prin 20 de lupi, fie chiar în mijlocul iernii, căci n'are să i se întâmple nimic, iar dacă-i de cel cu musca pe căciulă, s'a isprăvit cu el. Nici în gaură de șarpe nu scapă. De, așa-i porunca sfântului.

Auzită de la bunicul meu după tată în Zăicoiu-Dolj.

I. Brătulescu

284.—Carul mic și carul mare.

Acu, dac'a văzut dracul că Dumnezeu a făcut tot ce este pe pământ cu atâta chibzuială și meșteșug, ca să nu fie nici el mai pe jos, s'a apucat într'o bună zi de lucru. Și a lucrat azi, mâni, poimâne până ce-o gătit lucrul. Da' el vezi că n'avea ca Dumnezeu scaun la cap și de aceia nici n'a eșit la un sfârșit bun. Făcuse două care: unul mai mic și altul mai mare și le lucrase într'o casă ca să nu-l vadă nimeni. După ce le-a încheiat frumos, a vrut să le scoată afară; ușa era însă mai strâmtă și a început atunci încornoratul a întinde de proțape de i se făcuse ochii în cap cât bicele. Era să dărâme casa și să rupă osiile carelor când iaca și Dumnezeu lângă el:

— Ei măi dracule da' de ce te muncești aici degeaba?

— Dacă nu le pot scoate, ce-am să fac?

— Dacă mi le dai mie, eu ți le scot afară.

— Ți le dau!

Dar în gândul lui: numai să le văd afară c'apoi știu eu ce-oiu face!

Şi a prins Dumnezeu a desface şi a scoate afară: carâmbii, osiile, inimile, roatele.

După ce le-a scos afară, apoi le-a încheiat la loc. Da' dracul plesnia de ciudă şi nici una nici două «haţ» de coşurile carelor şi „ţuşti" în fundul pământului. Dumnezeu a apucat atunci de roate şi cu ele a rămas. Acu, ca să-i tae pofta dracului de-a le mai lua şi pe acestea, le puse pe cer în chip de stele. Când e cerul limpede le vedem. Şi se zice că pe sfântul Ilie l-a pus păzitor. Când a îndrăsni cumva dracul, să-l pocnească cu săgeata trăsnetul în cap.

Covasna-Fălciu. **Gh. Polcovnicu**

O SAMA DE CUVINTE

2425—2480

Să dă de-a vândălacu=de-a tumba, de-a rostogolu'—*de-a hurdubecele.*

Stă ţuţurug=drept în picioare.

Ţugui=ascuţit — ca ţuguiat.—Fă stogu' cu ţugui—ori ţuguiat să nu-l strice ploaia.

Cirilenie=poveste—ori şiretenie, poveste glumeaţă.

Ţişpoacă=lapte subţire acru.

Sacaluş=o bucată groasă de ceva.

Hâmpălăi=se zic celor ce le plac drumurile.

Cochirli=a năcăji.

A bitirisi=a se pregăti de gală.

A coţăpăni=a se urca mai sus de cum e.

Strânge tololoţ=ghem.

Am dat într'o delă=am dat într'o pacoste, într'o boacănă—într'un pacat.

Umblă—tralalela=fără nici-un capăt—haimana.

Duralie—duraliţă=se zice unei femei rotofee şi voinice.

Ooa, subst.=se zice uni bătrân cu barba mare şi albă.

Jud. Neamţ. **A. Moisei**

Poşcolit=uscat cu sbârcituri (o piele, un fruct, omul când se sbârceşte de bătrân şi este slab: *poaşcă* bătrână).

Pototoşchiţă=babă măruntică şi *zorlie, îndemânelnică*

A povârti=a înfăşura o funie (sau sfoară) pe un lemn.

Când or povârti pă zece (ani)
Peste zece nu mai trece,
Să-ţi stea 'n piept inima rece".

A prevălui=a fixa valoarea,

A prepinge= a socoti o parte de ceva într'alt loc. S. e: 5 lei s'au prepins de la mine la el. Alt exemplu: S'a prepins de la fiecare lot câte un stânjen, ca să iasă şi pentru Stan Tăgârţă 10 pogoane.

Pricăl=căldură sufocante, zăduf îngrozitor.

Pricaz=sâmburele neînţelegerii. s. e. ai, să spargem odată pricazu—ai să punem capăt neînţelegerii.

A prijini=a susţine.

Prijanie=susţinere, liman.

A primi=cu înţelesul de a se muta mai la dreapta sau la stân-

A pristini=a tolera.

Răbunit=un pepene galben crăpat de copt ce este. O pâine se răbuneşte, când ese umflată şi fragedă (a fost coaptă cum trebuie).

A-şi răcì (gura)=a vorbi. D. p. Nu-ţi mai răci gura degeaba.

A răpi=cu înţelesul de a tuşi (tusă ştraşnică).

Răsflocit=răzgâit, copilul nestăpânit, necertat, care nu ştie de frica sau de respestul părintesc, din cauza iubirii nejudecate a părinţilor lui.

A se răsfloci=a se răzgâia, a-şi permite nesupunere şi necuviinţă prea desfăcut.

Răşghinat, Răşghini picioarele, când le depărturi—cât poţi—unul de altul.

Răspas=cât te odihneşti la o muncă. s. e: Ia mai lăsaţi sapele alea şi veniţi s'aprindem ţigările, cât om face şi noi niţel răspas.

Rătutit=cu mintea zăpăcită, nu-şi dă sama un moment, de nimic.

Răvăci=a împrăştia.

Rălăcan=insulă mică de tot.

Ropină=râpă.

Roitoman=bine făcut. S. e. un roitoman de copil.

Principele-Ferdinand, Teleorman. **Pr. Fl. A. Drăghici**

Poscolniţă=ceace rămâne de la treeratul grâului; grâu amestecat cu pleavă, neghină, ţărână, ş. a.

A docăni=a bate capul cuiva, a stârni ca să se ia după învăţul tău.

Pandalii=năvârlii= cineva sărit din doagele lui: să te ferească Dumnezeu să te apuci cu unul care i-au venit pandaliile (năvârliile), căci apoi ţi-ai găsit beleaua, el nu ştie de glumă.

Aşa le zice celora care au arţag ori pârţag; de ei să te fereşti

întotdeauna, să-i ocoleşti.

Neteteu=teteteu=cam prostănac; câtă neteteu! şi de geaba, că 'n tobă nu prea are nimic; a crescut aşa 'n voia soartii, fără a se fi îngrijit prea mult cineva de el.

Lamură=ceva care nu e curat, ales de sămânţă.

A litrosí=a prăpădì, a distruge totul: măi, măi. au intrat porcii lui cutare 'n grădină şi mi-au litrosit tot ce-am avut!

Rătutit=zăpăcit.

Haişte=alandala, amestecat; ce om mai e şi ăsta! uită-te'n curtea lui dacă vezi ceva aşezat la locul lui, toate sânt haişte, stricate.

A vrăşuli=a căutà ceva la repezeală şi a nu mai aşezà lucrurile cum au fost înainte, lăsându-le vrăşulite.

Voiceşti-Vâlcea. **Ioan N. Popescu**

Mărineni din No. 10 an. VI, nu există în Zăicoiu.

Prin *„fierăe"* se înţelege exlusiv ocaua lui Cuza, şi iată de ce: Inainte de Cuza, ca măsură pentru băuturi se întrebuinţa—în Zăicoiu—ocaua lui Ştirbei, însă făcută de lemn, în capacitate de $1^1/_2$ litri şi 3 litri purtând numele de *„bârdac"* mare şi mic. După asta îşi făcuse şi unu Audreana o ocă mai mare ca bârdacul mare (chestie de potlogărie) cine o fi fost ăla. De atunci să păstrează bine înţeles printre sugători şi următoarea zicală:

«Când domnia Ştirbei, bei şi iar mai bei; veni Cuza, ne uscă buza; iar sub Carol, rămaserăm cu ca capul gol».

Adică litrul e mai mic şi mai scump. Ocaua lui Cuza era făcută din fier, spre deosebire de bârdac, care era din lemn şi de aceia îi zicea «fierăe». Asta în acea regiune.

Posed atât bârdacul mare şi mic cât şi «fierăele» rămase de la bunicul meu.

Podari-Dolj. **I. Brătulescu**

DATINE ŞI CREDINŢE

1771.—*Pe ce timp umblă strigoii.* Din Siret ni se spune: Strigoii pe cât trăesc, au de două ori pe an al lor, ca să iasă şi să-şi facă trebile: De la sfântul Andrei până la Treisfetitele şi de la sfântul Gheorghe pân la Sânziène. Ei umblă de cu sară pân la miezul nopţei: trupul rămâne iar sufletul se duce să-şi facă birul său. Se bat cu meliţeele la răspântii, ţipă, joacă, fac nebunii, fac pozne, fac rele. Oamenii atunci fac cruciţe de păcură pe

uşa grajdului şi câte 4 crucițe de usturoi pe la fereşti şi să mănânce usturoi, că nu le poate face nici lor, nici la vite nimic.

Când mor, 7 ani umblă pe pământ, dar n'au nici o putere asupra omului. Iar dacă li se pune un fir de usturoi şi un cui sub limbă, atunci nu se mai pot scula. Sunt însă barbați strigoi, cari după ce mor vin la femeele lor. Alții vin noaptea de meşteresc pe la gospodăria lor, tae lemne, adapă vitele. Un ungur strigoi —spune d-na Veronica Marachevici—era în Hladic-Falva că nici preoții cu toate sfeştaniile nu l-au putut departa.

Povestea strigoiului ce venia la femee, se spune în toate părțile. Ba şi despre o femee ce venia la copii şi barbatul ei, mi s'a spus de cătră Marghioala Corălița din Camena.

Tot în Siret se spune că strigoii încep a eşi de la sfânta Ecacaterina sau de la sfântul Andrei.

Elena Braha din Mihalcea, venită aice din Popeca, spune că strigoaicele umblă de 4 ori pe an. Incep de pe la sfântul Dumitru, sfântul Andrei şi umblă pân în săptămâna Crăciunului. Apoi iar încep în Sâmbăta cea întâi a postului mare şi țin toata luna lui Martie. Pe urmă umblă de sfântul Gheorghe şi de Duminica mare, în luna lui Mai. Seriele lor însă cele mai însemnate, sunt cele din Sâmbăta lui sfântul Toader, în zăptămâna cea mare. Acele-s cele mai rele. Atunci nici afară sara să nu ieşi, nici apă să nu aduci după ce apune soarele, că cum asfinţeşte, ele încep a umbla. Atunci se întâlnesc la un loc cu moroii, cu vârcolacii, şi pun la cale trebile ce au să facă peste an, care pe cine au să omoare şi altele. Se adună la hotare, pe unde-s îngropați moroii, că ei sunt sub mâna lor.

In Mihalcea e credință că strigoii numai pân la Bobotează umblă. Atunci când preotul strigă chiraleisa! toate răutățile: lupi, strigoi, draci, toate pier şi e anul curat iar până la sfântul Andrei. De la Maria Struț.

In Roşa se spune că strigoaicele încep a umbla de sfântul Andrei şi să risipesc la sfântul Gheorghe, iar de atunci nu mai au putere, căci încep a creşte florile, busuiocul, adică mana lui Dumnezeu.

Elena N. Voronca

1772.—Vineri în săptămâua patimilor obişnuiau cei vechi şi chiar azi unii bătrâni să nu mânânce nimic. Mie-mi spune mama că aşa făceà bunicu ; Dumnezeu să-l ierte—în totdeauna—ce credință tare erà atunci!

1773.—In ziua de Paşti—dimineaţa,—ne spălăm cu un ou roş şi cu un franc (argint) în cană. Banul se zice că închipueşte banii cu cari Iuda a vândut pe Hristos, iar oul cel roş, sângele lui Hristos, care s'a vărsat pe cruce

1774.—In Vinerea mare, toţi oamenii cu copii de mână se duc îmbrăcaţi cu strae curate la biserică ca să treacă pe subt sfântul aer. Tot acum se aduc şi fel de fel de flori; sau cântă băeţii prohodul.

1775.—Cine moare în săptămâna luminată, dar mai cu samă în zilele Paştilor, zice că se duce în raiu.

1775.—In proorul lui sfântu Gheorghe se pun crăngi de răchită pe la poartă, pe la fereşti, peste tot.

1776.—La Florii se duc stâlpări la Biserică,—*molocei*—de răchită (salcie 'nflorită).

1777.—In ziua de Paşti se ciocnesc ouă roşii. Mâncăm cărniţă de miel cu cozonac. Copii mari se *zbânţuesc* la scrânciob. Flăcăii dau fetele în scrânciob, cinstind. A doua-zi de Paşti se duc mai cu samă finii cu pască la naşi. Se ia de obiceiu o pască, câte-va ouă roşii, o portocală, o ocă de vin şi merg la naşu, unde-i pun la masă cu cozonac şi slănină, feliuţe chiparate şi ouă roşii. După ce stau la masă-i întoarce şi naşa finii o pască şi două-trei ouă roşii şi pleacă. La Paşti toţi îs înoiţi, din cap până'n picioare.

1778.—In ziua de sfântu' Gheorghe se obişnueşte prin unele părţi mai cu seamă în judeţul Iaşi, să se bată cu urzică.

1779.—La *arminden* 1 Mai, ospătăm undeva într'o livadă, pe iarbă verde. Cu cozonac, *cu dobă* de la Crăciun, cu una alta, mai nişte vin, pelin şi treaba se face.

Larga-Bacău. **C. Gh. Vartolomei**

1780.—Când vezi un mânz întăi primăvara, să te dai de trei ori peste cap şi să zici: când a mânca mânzu pe lup atunci să mă doae pe mine mijlocu.

1781.—De vezi şarpe întăi primăvara, e bine în ziua de Alexă, să-l *îmbeţi* de cap, da' să nu-l omări de tot, aşa că numai să nu te muşte, să te desbraci de strae şi să te încingi cu el peste mijloc, după aceea să-l iei şi să-l îngropi într'o bortă şi cu el să pui trei *căţăi* de usturoi şi să zici : când a mânca şarpele usturoiu atunci să mă doaie pe mine mijlocul.

1782.—Când te ia durerea de mijloc să te duci la trunchi unde tai lemne, să te pui cu mijlocul pe trunchi, adică cu faţa 'n sus şi să zici: când a 'nfrunzi acest trunchi, atunci să mă doae pe mine mijlocu

1783.—Iai mămăligă caldă, te duci afară și te uiți pe fereastră'n casă, lipește mămăliga pe buboi, iar unu' din casă te 'ntreabă: cine-i afară? eu (cutare)! da ce faci,—am făcut un buboiu,—ptui, amu să spargă, zici așa până de trei ori.

1784.—Să mai descântă: ptiu, ptiu, un buboi să se facă, ș'o sută să spargă. Dar tot cu mămăligă caldă.

1785.—Când ai *pușlea* pe limbă, zici către unul din casă: am făcut o puștea pe limbă; când? amu; ptiu amu să peie. Așa până de trei ori.

1786.—Când te bate casa,(?) să te scoli iute de unde ești culcat, să te duci la pragu' casii și să te trântești de trei ori cu șezutul de prag.

1786.—Când îți moare cineva în casă, să pui în fereastră un pahar cu apă și o bucățică de pâne, pentru că sufletul mortului are nevoe de apă și de pâne. Pânea o duce sufletul înaintea lui Dumnezeu, ca semn de bunătate și apa ca semn de curățenie.

Vatra-Dornei, Bucovina. **Teofil Bizom**

CÂNTECE

1492.—*Foaie verde de măr*
[dulce,
Când m'oi porni și m'oi duce,
Nici cu trenul nu m'ajunge,
Numai neica cu gurița
Și puicuța cu rochița,
Cu rochița roșioară,
Cu foc de la inimioară.

1493.—*Foaie verde măr mustos*
De la noi pe vale'n jos,
Crește iarbă și răgoz,
Crește-un trandafir frumos.
Eu mă plec să iau o floare,
El zice că-i dau amare.
Eu mă plec să-l amiros,
El zice că nu-i frumos.
Trece neica'n sus și'n jos
Și trece cam mânios.
Ce să-i fac să-l dezmânii
Să-i pui stânga căpătâi
Și cu dreapta să-l mângâi.

1494.—*Șapte sate, șapte-a-*
mante,
Toate cu nume schimbate.
Una-i Lina și Catrina
Țața și cu Iozefina.
Și mai am una Ioana,
Care scoate puii toamna,
Scoate unul, scoate doi
Și i-azvârle pe-amândoi.
Și mai am una'n Dolhești,
Cu perciunii jidovești.

1495.—*Femeea care iubește,*
Spală noaptea și cârpește.
Dimineața, când se scoală,
Iea vre-o doi-trei bobi în poală
Și iese pe prisp' afară
Și strigă pui, pui, pui, pui!

Ca s'audă dumnealui.
Când bărbatu-i la chirie
Duce-s'ar să nu mai vie.
Vie boii şi projapul,
Bărbatul să-şi rupă capul.
Când bărbatu-i pe la coasă,
Femeea îşi pune masa;
Când bărbatu-i pe la poartă,
Femeea în tindă moartă.
--Femeie la ce-ai murit?
—Tu, drace, la ce-ai venit?
Jud. Roman **Natalie Pricop**

1496.—*Marițo, din Slatina,*
Mulți bani face gura ta.
— Face, neică, mii de lei,
Dar tu nu vrei să mă iei.

1497.—*Foaie verde ismă creață*
Duminică dimineață,
M'a trimis sergentu'n piață,
Să cumpăr ceva dulceață.
—Ş'altă verde mărăraş,
Ducându-mă la oraş,
Mă'ntâlnii c'un căprăraş.
Căprăraşu' mă 'ntreba:
—Nu-mi văzui ibovnica?
—Ba o văzui la cişmea.
Scotea apă şi plângea
Şi din gură blestema:
— Puiule, să te usuci,
Ca pânea care-o mânânci
Şi ca vinul care-l bei,
Că mi-ai zis c'ai să mă iei
Şi tu. hoțule, nu vrei.
M'ai purtat din gară'n gară,
Până m'ai scos din sat afară.
Larga-Bacău **C. Gh. Vartolomei**

1498.—*Foileană mărăcine*
S'a dus puica de la mine.
Mi-a trimis puica scrisoare,
Să-i trimet şi eu o floare.
S'o trimet pe sfântul soare,
Sfântul soare
Arde tare.
S'o trimet pe sfânta lună;
Sfânta lună-i răcoroasă,
Duce floarea mai frumoasă.

1499. *Frunză verde trei zmicele*
De când te-ai dus, băiețele,
N'am mai pus la gât mărgele
Nici în degete inele,
Nici în gâță floricele.
Şi-am pus în sân siminoc,
C'am văzut că n'am noroc.
Casa-mi pare de urzică,
Când bate vântul, mi-o strică
Vântul bate vălurele,
Pe de-asupra casei mele
Şi-mi aduce dor şi jele.

1500.—*Foaie verde sălcioară,*
Câte pasări sunt de sboară,
Toate zic: bade te nsoară.
Numa-un pui de rândunea,
Ciripia şi zice-aşa:
—Nici-o poamă nu-i amară,
Ca soțul de-a doua oară.
De la M. Vasiliu, Humuleşti-Neamț
C. Atanasiu

1501.—*Du-mă, Doamne, şi mă*
Unde-i holerca pe masă (lasă
Şi nevestica frumoasă
Şi bărbatu' dus de-acasă.
Du-mă, Doamne şi mă pune,
Unde-i holerca de prune
Şi bărbatul dus pe lume,
Să nu-i mai auz de nume.

1502.—*Frunză verde de pe coastă*
Spovedeşte-te nevastă
Că ţi-i moartea la fereastră?
— Ba eu nu m'aş spovedi,
De-aş şti bine c'aş muri,
Că eu când m'am măritat
Popa de grijă mi-a dat,'
Ca să nu fiu c'un bărbat,
Că mi-a fi mare păcat.
Eu pe pop'am ascultat,
Mi-am prins şi-un drăguţ în sat
Şi cu dânsul m'am iubit
Sfatul popii-am împlinit.
Şi eu când m'oi spovedi,
Şapte popi mi-or trebui.
Şapte popi din şapte sate,
Că eu n'am multe păcate:
Numai trei cară'ncărcate,
Toate cu drucul legate.

Al. Al. Leontescu

1503.—*Joacă măi şi nu te face*
Ori adă pe lelea'ncoace.

1504.—*Hai Ioane la prăşit,*
— Nu pot, m'am îmbolnăvit.
— Hai Ioane la mâncare,
— Unde-i lingura cea mare?

1505.—*Ţi-ai făcut părul sucit*
Şi cuptorul nelipit;
Desuceşte, fată, părul,
Doar de ţi-ai lipi cuptorul.

1506.—*Joacă-mă bădiţă bine*
Şi deseară vin la mine.

1507.—*Fata mamei cea lăută,*
Face mămăliga crudă.

Ţigăneşti-Tecuci. **P. Marinică**

1508.—*Eu pe deal, mândra pe şes,*
Mi-o cunosc pe după mers.
Eu pe deal, mândra pe vale,
Mi-o cunosc numai pe poale.

1509.—*Frunză verde busuioc,*
Bădiţă cu ochi de foc,
Ce mă iei mereu la joc?
— Eu te joc pe tine, lele,
Să fii noră maicei mele.

1510.—*Bălăioaro dela munte,*
Cu cârlionţii pe frunte,
Ţi-au ieşit vorbe cam multe.
— Las' să iasă,
Că nu-mi pasă,
Că-s tânără şi frumoasă
Şi bădiţa-i dus de-acasă.
Căci s'a dus în câmp la coasă,
Să cosească fân cu rouă.
Rupe-i-s'ar coasa'n două,
Să vie la alta nouă,
Să cosească floricele,
Rupe-i-s'ar coasa 'n ele,
Să vie 'n braţele mele.

1511.—*Şi-o frunzuţă de alun,*
Cine mi-a pus crâşma'n drum,
N'a făcut-o de nebun,
Ci-a făcut-o de cuminte,
Pentru om cu gânduri multe,
Să mai bea, să le mai uite.

1512.—*Frunză verde de păsat,*
Cine mi-a pus crâşma'n sat,
Al' a fost om blăstămat.
De s'a'ntâmpla să mă'nbăt,
Toate fetele mă văd.

1513.—*Cine cată bani nu fată,*
Nu se'nsoară nici odată.
Că dacă s'o găta suta,

Te trezeşti numai cu sluta.

Din Ardeal **D. Mihalache**

1514.—*Milă-mi este de amant,*
Dar mai milă de bărbat,
Căci cu el m'am cununat.
Dacă nu mă cununam,
Mă puneam noaptea la gard.

1515.—*Dragi îmi sunt oiţele,*
Dar mai dragi fetiţele,
Când le creşte ţâţele,
Mă jucam cu dânsele
Ca cu gutuiţele,
Sărutând guriţele.

1515.—*Foaie verde şi-o alună*
Rupsei veriga cu pila
Şi lăcatul cu căciula,
Intrăi la puica cu sila.
Şi puica când mă vedea,
Şapte perne mi-aşternea,
Şapte perne şi-un macat,
Mi-o luăi la sărutat,
Dragul ţaţei, pui, băiat.

De la lăutarul Ion Ion Podenii noi, Prahova. **Şt. Manole**

1516. *Foaie şi-o gherghină*
Ţaţă Margălină,
Vină 'napoi, vină,
Ţaţă Mărgălină,
Căci bărbatul tău
Zace la Bacău.
— Las' să zacă, zacă,
Boala să nu-i treacă.
Şi eu am zăcut,
El nu m'a crezut.
De-ar fi ţara'n pace,
Eu bărbat mi-oi face.
— Ţaţă Margalină,
Vino 'napoi vină,
Copilaşii tăi,
Plâng ca vai de ei.
— Las' să plângă, plângă,
Dumnezeu să-i strângă.
De-ar fi ţara 'n pace,
Eu copii mi-oi face.

1517. *Foaie verde paiu, secară,*
Puiculiţă Mărioară,
Ţi-a venit o veste asară,
Că iubitul tău se 'nsoară.
— Insoară-se sănătos,
Că am altul mai frumos;
Insoar'se cu Dumnezeu,
Că mie nu-mi pare rău.
De-ar lua una ca mine,
Dumnezeu să-i deie bine;
De-ar lua una frumoasă,
Dumnezeu să-i facă casă;
De-ar fi una bălăioară,
Dumnezeu să i-o omoare.

Din Verpolea Grămeşti **D. Urzică**

1518.—*La cruciliţa de piatră,*
S'au strâns fetiţele roată,
Se sfătuiau una cu alta,
Să dea satu 'n judecată,
C'a luat flăcăi 'n armată
Si-au rămas nemăritate.
—Să dăm jalbă la ciocoi,
Să dea drumul la flăcăi.
Au rămas ţigoarele
De ne calcă fustele
Şi ne iea batistele.
De cât batiste la ţigoare,
Mai bine spânzurătoare.
Ardă-l focul măritat,
Cu cât drag l-am aşteptat
Şi urît mi-o mai picat.

1519. *Din Ploeşti până'n Sinaia*
M'a bătut vântul şi ploaia.
Lasă vântul să mă bată
Şi soarele să mă ardă,
Că m'am cerut măritată.

Dela Elena Drag. Tancu Lunca de jos Bacău.

1520. *Iubeşte-mă, Leano dragă,*
Până mi-i cămaşa neagră,
Dară când m'oi primeni,
Şapte mândre m'or iubi,
Şapte mândre dintr'un sat
Şi-o nevastă cu bărbat.
Şi-am zis verde fir măiastră,
Bobocel de la fereastră,
Lasă-mă să intru 'n casă,
C'afară plouă şi varsă
Şi mândrele nu mă lasă,
Iubeşte-mă, neică dragă,
Iubeşte-mă ori mă lasă,
Să mă'nsor să-mi ieau nevastă
Să mă'nsor să fac o casă.

Dela T. Nastasă, Leorda-Bacău.

S. P. Chiricel

1521. *Ştii tu, bade, cum cereai*
Sara la noi când veneai?
Imi cereai pahar cu miere,
Eu îţi dam buzele mele.
Cereai paharul cu vin,
Eu îţi dam buze deplin.
Ştii tu, badeo cum ziceai,
Sara, la noi când veneai.
Că la toamnă-o să mă ei.
Nu uita, badeo, uita,
Cum ziceai ba des vorba:
Cine calcă jurământul,
Nu-l primeşte nici pământul
Şi-l bate Dumnezeu sfântul.
Ştii tu, badeo, ce ziceai
Sara, la noi când veneai
Şi pe laiţă şedeai,
Si cu maica povesteai?
Tu, badeo, ziceai aşa:
Că atuncea m'ai lasa,
Când de pâne-ţi vei uita.
De pâne nu ţ-ai uitat
Dar pe mine m'ai lăsat.
Darear badeo Dumnezeu
Să facă pe gândul meu,
Să te-ajungă dor cumplit,
Să-ţi laşi lingura pe blid
Să eşi afară plângând
Şi părul din cap smulgând
Şi te bată badeo, bată
Nouă boale dintr'o dată,
Nouă boale ş'o lingoare
Din arat până 'n cărcat;
Din culesul cânepi
Până 'n ruptu cămăşii.
Când vei credea că ţi'e bine
Să vie popa la tine
Când vei crede că te scoli,
Să vie popa că mori.
Când o fi la primăvară
Să te scoată scaie afară
Doi de mâini, doi de picioare;
Doi la d'albe brăţişoare.

De la Ion Albu mic, Bisoca-R.-Sărat.

Şt. St. Tuţescu

1522. *Mariţo de la Cepari*
Cu dinţii mărunţi şi rari,
Vin la neica supt umbrar
Nu gândi că sunt băbar...
Eu iubesc la fete-mari,
La neveste de primari
Şi la dealde cârciumari!....

1523. *Şi plecă neicuţu' Radu,*
Voinic colo ca şi bradu',

Imbrăcat ca sfântul soare
De la cap până 'n picioare,
Pleacă pe valea pustie,
Cu căluțu' de frâghie,
Și-'npușcă vre-o trei persoane,
Trei persoane, domnișoare,
De intră și la închisoare...,
Și pleacă neicuțu' Radu
Și lăsă casa ca bradu'...
Și veni la nouă ai,
Găsi casa putregai
Și pivnița grajd de cai!....

1524. *Ieși Mărie-'n gheal la cruce*
De vezi neica cum se duce:
Cu mâinile-'n pozânari,
Cu doisprece lăutari....
Lăutarii când trăgea'
Craiova se legăna,
Boieri mari se minunau,
Cucoanele suspinau,
Din ochi lacrimi le picau,
Cu besmele *se ștergeau,*
Pe genunchi că le puneau.
Mai frumoase se făceau!...
Confruntă cu 684.

1525. *Gheorghe, Georghe,*
Gheorghilaș,
Drag ți-a fost drumu la Iași,
Șoseaua la Calarași!....
Din Obistav-Vâlcea.

N. I. Dumitrașcu

GLUME, JÂTII, TACLALE

678.—Țiganul și plăcintele.

Un țigau șirăt, chitise la cumătru-său tocmai într'un lăsat de sec. Românul îl primi și-l puse la masă. Da' țiganul mânca și nu mânca, căci ochii îi fugeau la cele plăcinte de pe vatră. Când le puse femeia pe masă, câte-o plăcintă de fie-care, țiganul și-o înșfăcă pe-a lui. Dar, numai c'o plăcintă ce să facă el! Mai rămase una în strachină și pentru cumătră-sa. Ce să facă țiganul, s'o ia? zice:

— Hei, cum nu-i și țiganca mea aici, că i-așa i-aș suci gâtul.

Și sucind strachina cu plăcinta în spre dânsul. o înșfăcă și-o vârî în gură. Când o găti de mâncat, și cumătră-sa rupsese culișărul de spatele lui.

N. V. Hânțescu

679.—Boerul și pâcală.

Odată Pâcală stătea la margina unei păduri și se gândia ce să mai facă. Când se uită pe drum, vede o trăsură venind spre el. Repede se scoală, ia un trunchiu mare de copac și-l ridică drept în sus. In trăsură era boerul, cucoana și vizitеul, care mâna caii. Boerul văzând pe Pâcală, spune vizitiului să oprească trăsura și zice:

— Buna ziua!

Pâcală răspunse: Mulţămim!

— Dar ce faci aici?

— D'apoi cucoane ia am pus şi eu lemnul ista să se hodinească oleacă, că apoi îl duc acasă.

Da' Dumnevoastră unde vă duceţi?

— Ia am auzit de unul Pâcală, care pâcâleşte oamenii; şi mă duc să-l găsesc, să mă pâcâlească şi pe mine.

Pâcală zise boerului:

— Nu te mai duce cucoane, mai departe. că eu's Pâcală. Dar acum nu pot să vă pâcâlesc. că am uitat pâcâlitorul acasă. Dacă însă voiţi să vă pâcâlesc, mă duc până ici în sat acasă, să-mi aduc pâcâlitorul şi apoi vă voi pâcâli. Şi ca să vin mai degrabă, daţi-că jos din trăsură şi cucoana şi viziteul; Dumnevoastră cucoane ţineţi lemnul ista bine să nu se clatine nici într'o parte, că eu vin îndată,

Se dă jos şi cucoana şi viziteul, că boerul ţinea cât putea trunchiul să nu se clatine. Pâcală s'a suit în trăsură şi pe ici ţi-i drumul; nu l-o mai văzut. Se face noapte; Pâcală nu mai vine. Stau aşa toată noaptea şi-a doua-zi până după amiază.

Numai ce trece un om pe acolo.

— Buna ziua! zice omul.

— Buna ziua, le răspunde boerul.

— Doar ce staţi Dumnevoastră acolea?

Atunci boerul spune omului că ţine copacul în sus până ce-a veni Pâcală de-acasă cu pâcâlitorul să-l înşele; şi-a spus că vine degrabă cu trăsura şi nu mai vine.

Atunci omul spuse boerului:

— D'apoi cucoane nu-i destulă pâcâleală asta, că s'a dus cu cai cu tot?

Atunci bietul boer s'a văzut pâcâlit, repede trânteşte trunchiul cela joc şi-i zise cucoanei:

— De acum hai pe jos acasă! Iar vizitiului îi da drumul pentru că nu mai avea nici cai şi nici trăsură.

Auzită de la Dumitru Fasolă.
Bogdăneşti-Suceava.

Demetra M. Cârlănescu

680.—N'are să aibă 'ncotro.

Acu, într'o zi se întâlneşte preotul dintr'un sat cu un om, care nu-şi prea rupsese el multe perechi de opinci pe drumul bisericci, unul de-alde svârle cu barda 'n Dumnezeu, dacă vreţi să ştiţi, Şi-l întreabă popa:

— Ei fiule nu te-am prea văzut pe la biserică.
— Dă, sărut mâna.
— Iaca prinzi a'nălbi și trebue să te mai curăţi de păcate, căci știu că n'ai să tot trăești,
— Așa-i de asta, dar vezi că după ce-oiu muri, apoi tot la biserică oiu sta, căci n'am să am încotro....

681.—După aceia.

Doi s'au apucat la harță și de la harță la bătae. Unul cără încelălalt la pumnul de-l acoperia și ista nici macar nu se clintia din loc.
— Altul, care trecea pe-acolo sare să-i despartă și pe semne că ţinea cu cel care stătea, că-l întreabă:
— Da tu de ce nu-i tragi mă?
— Apoi, bre, încă nu mi-a venit ciuda!

Covasna-Fălciu. **Gh. Polcovnicu**

682.—Cum se întâmplă adesea pe lumea păcatelor noastre.

S'au nemerit odată într'o pădure trei oameni: un orb, un surd ș'un calic gol-goluț, că de-abea mai curgeau după dânsul flendurile.
De-odată se oprește orbul și ca să se arăte viteaz la vedere zice:
— Staţi fraţilor' că eu parcă zăresc pe cineva venind spre noi. Da' el nu era nime, cum nu eram nici eu pe acolo.
Atunci surdul de colo:
— C'așa-i fraţilor așa-i; parcă aud și eu pe cineva venind spre noi. Auziţi cum foșnesc frunzele?
— Ba, ce crezi? A veni, păcatele mele, cineva, ș'a lua tot ce avem pe noi! face cel gol, care n'avea mai nimic pe dânsul, și care vorbia mai ca mulţi din noi în astă lume de păcate.

Dumitru Furtună

683. Nouă luni....

Un flăcău însurându-se, peste trei luni, scapă la urmaș. Văzând el treaba asta, se duse la soacra-sa, care era o hârcă jupită de pe dracu, și-i spune pătărania, arătându-i că lui nu-i trebue așa nevastă, că se leapădă de ea, că el știe că femeea face copii după 9 luni, nu după trei.
— Măi băete, zise soacră-sa, ce ești *tahui* și nu știi număra lunele? Ia'n să te înveţe mămucă-ta lunile și-i vedea că fata mea a făcut copilul la vreme; ia sam: *Mart, Hart, Cotrohart*, nu fac trei luni? *Prir, Hir, Cotrohir* nu fac iar trei și cu celelalte șasă? *Mai, Hai, Cotrohai* nu face trei și cu cele 6, nu fac nouă? Ce mai vrai tu? Apoi fata mea de frumoasă îi frumoasă, cuminte îi cuminte, harnică îi harnică, fată ai găsit-o, avere are,—și-i mai înșiră hârca multe și mărunte de năuci de cap pe bietul om, și crezu dea-binele spusele babei și-i plăcu și nevasta și crezu ca și urmașul lui e sânge din sângele lui. **M. Lupescu**

CRONICA

Câteva lămuriri. Unia din harnicii învăţători din ţară, care se osteneşte să răspândească între săteni gustul cititului, ne scrie următoarele:

„Am trecut în 1913 revista pe numele elevilor şcoalei ce conduc, pentru a face o experienţă cu mai multe reviste şi cărţi, spre a vedea care din ele place şi atrage mai mult poporul (săteanul), şi rezultatnl a fost, că întâietatea a avut-o *„Ion Creangă“* şi *„Ghiluşul“*, adecă cele de folklor, şi cam pe II-a mână celelalte. Deci în urma zisei experienţe, am făcut un raport amănunţit, pe care l-am adresat *Casei Şcoalelor*, opiniind a abona cât mai multe şcoale la asemenea reviste, cele mai nimerite pentru săteni, mult primite, cetite şi gustate de ei“.

Intemeeţi pe încercarea de mai sus. că sătenii citesc cu drag *„cele ale lor“* şi în dorinţa că odată cu cetirea pe poveşti, urături, cântece ş. a. să cetească şi lucruri folositoare lor, T. Pamfile, M. Lupescu şi Leon Mrejeriu au alcătuit în 1907 *Carte pentru tineretul de la sate* care s'a desfăcut în totul; ediţia 2-a a fost dată ministerului de instrucţie spre tipărire, dar n'a mai văzut lumina.

Ne bucurăm că ne vin şi din alte părţi cuvinte de adeverire pentru nişte rodnice încercări făcute. Susţinem şi acum cu tărie că gustul cetitului la săteni se va desvolta printr'o alternare a cetirilor dictractive din ale poporului cu cele instructive, cum face în mică măsură „Vestitorul satelor“ foaie a cercului „Deşteptarea satenilor“ din Fălticeni şi alte publicaţiuni.

De altfel, că lucrul stă astfel cum îl arată scrisoarea de mai sus, mai este şi faptul că Administraţia revistei noastre are sute de plângeri de la abonaţii săi că nu primesc regulat revista. Ce se fac acele numere din revistă? Pricepem ce se fac: ele se ieau pentru citit de factori, de primari, de notari, de jandarmi şi de tot soiul de agenţ ai administraţiei săteşti cari adesea uită să le mai ducă la destinaţie. De la aceste mâni streine, trece la cumetrii, cumnaţii şi prietenii lor şi astfel cetesc ceia ce le merge la inimă.

In fruntea acestor sate, de-o pildă, pomenim Ştefăneştii din R. Vâlcea unde abonatului şi prea harnicului nostru colaborator, d. I. N. Popescu. obişnuit i se trimete revista în 3, 4 şi 5 exemplare.

Numai când săteanul va ceti cu drag ceia ce i se dă de citit. numai atunci se va desvolta gustul de citit la dânsul şi de dragul de a citi „ale sale“ trebuie să ne folosim spre a-i pune la îndămână şi lucruri serioase. Incercarea cu „Cartea tineretului de la sate“ a fost bună; ar fi trebuit răspândită în mii de exemplare prin satele ţării.

„Ion Creangă“

* **Şezătoarea** Vol XIV, coala 5-6 cuprinde: urmare la *Superstiţii*, Cântece copilăreşti (Gh. Fira), Extrase din „Calendar pentru poporul romănesc pe anul 1817“ a lui G. Seulescu, Nume proprii şi porecle româneşti.

Drum drept, No. 7-9: d-l *D. Furtună* publică o povestire din titlul „Femeia-i mai drac de cât dracul“, scrisă de mult de, popa Iorga din Cocorăştii Prahovii, după manuscriptul păstrat la Academia Română.

Poveştile d-lui *Petru Gh Savin*, vechiul nostru colaborator, s'au bucurat de o bună primire, ceea ce înseamnă, hotărît, că d-l Savin are un condeiu vioiu şi atrăgător. Lucrul acesta ştiu că s'a dobândit cu o stăruitoare muncă şi cred că nu se poate păstra de cât tot astfel. **P.**

OBOLUL

Prietenilor Revistei «ION CREANGĂ» pentru strângerea fondului:

Bustul lui Ion Creangă la Bârlad

Suma adunată 1041,60

DE LA ADMINISTRAŢIE.

Adiverinţe: S'a primit sumele şi cu acest no. s'au trimis adeverinţe pentru d. *I. Brătulescu*, Podari-Dolj, 5 lei; D. *Dr. Cassian* Hârşoveni, 5 lei; D. *M. Eremia*, Epureni, 5 lei; *Filip Ionescu*, Bucureşti, 5 lei; D. *P. G. Savin*, Joraşti-Covurlui, 7 lei (Urmează)

Schimbările de adresă să ni se comunice din vreme, spre a nu se rătăci numerile din revistă pe la locurile vechi.

Plătiţi abonamentul la revista „Ion Creangă". Cu aceasta îi aduceţi cel mai mare ajutor.

Anul VII.—No. 3. Martie, 1914.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară
APARE O DATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

REDACȚIA:
T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BÂRLAD

Exemplarul:
In țară . . . . 40 de bani
In streinătate . . . . 50 » »

Abonamentul anual:
In țară . . . . 5 lei
In străinătate . . . . 6 »

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CĂRȚI, CONSTANTIN D. LUPAȘCU.

DE LA REDACŢIE.

Lămuriri.—Materialul ce ni se trimite să fie scris pe o singură parte a hârtiei ; ar fi bine să se scrie numai pe sferturi de coală.

— Să nu se scrie pe o hârtie mai multe feluri de culegeri, de pildă cântece şi gâcitori, datine şi cuvinte rari, şi altele, ci fiecare pe hârtia sa.

— Scrisul să fie cetet mai ales acolo unde-i vorba de cuvintele rari, căci greşelile ce s'ar face punând de pildă pe *u* în loc de *n* şi pe *a* în loc de *o* şi pe *c* în loc de *e*, ar fi foarte mari.

— La un plic nerecomandat pe care se scrie «manuscrise de imprimat», ajunge o marcă de 5 bani pentru 100 de grame; pentru 150 de grame trebue 10 bani. Aceste manuscrise însă, nu trebue să cuprindă scrisori particulare, cari să se facă numai de-oparte prin cărţi poştale.

— Persoanele cari cer lămuriri, le vor găsi la poşta redacţiei, dacă nu alipesc o carte postală sau o marcă pentru răspuns.

Poşta. D. *S. P. Colibaşi,* în no. viitor; D. *M. Barbu,* tot aşa; pentru abonament adresaţi-vă Administraţiei; D. *P. Danilescu*: In privinţa articolului v'am scris la Sălcuţa.

Cărţi primite la Redacţie.

N. Iorga: Note de drum, „Neamul Românesc" 1913, 100 p. Lei 1.25.

N. Iorga: Acţiunea militară a României.—*In Bulgaria cu ostaşii noştri.* Vălenii de munte, 1913, Tip. „Neamul românesc", 254 p.

I. Budai-Deleanu: Ţiganiada, poemă eroi-comică în 12 cânturi, (No. 891-892 din „Biblioteca pentru toţi") Bucureşti, Editura Libr. L. Alcalay, 240 p. 60 bani.

C. C. Sallustius: Despre conjuraţia lui Catilina, trad. de D. Priboianu şi N. Besnea (No. 890 din „Biblioteca pentru toţi"), edit. libr. L. Alcalay, Bucureşti, 112 p. 30 bani.

A. Cehov: Farmacista. Nuvele şi schiţe (No. 895 din „Biblioteca pentru toţi") Bucureşti, libr. Leon Alcalay, 96 p. 30 b.

Constituţia din 1 Iulie 1866, cu modificările din 1879 şi 1884, edit. libr. L. Alcalay, 38 p. 50 bani.

Legea electorală, cu toate anexele ei, edit. lib. L. Alcalay, 88 p. 50 bani.

Anul VII.—No. 3. **Martie, 1914.**

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA:	ABONAMENTUL ANUAL	ADMINISTRAŢIA:
T. PAMFILE	In ţară 5 lei	M. LUPESCU
Bârlad str. Corbului	In străinătate 6 „	Zorleni-Tutova

RĂSPLATĂ: PĂMÂNT ŞI VOT...

Pentru cei ce nu-s în tainele conducătorilor noştri, trâmbiţarea noilor reforme menite să fie înfăptuite de partidul liberal, a adus mare zăpăceală, şi nu numai jos, în lumea cea multă, — erà să zic «cea bună», — dar chiar şi mai sus, la cei ce câte-o dată şed aproape de capul bucatelor.

— «Nu mai merge, nu; vechiul sistem electoral îndepărtează de la conducerea ţării tocmai pe cei ce alcătuesc temelia ţării, cărora să li se fură cel mai sacru drept, etc., etc., etc.»

Sau:

— «Actuala împărţire a proprietăţii nu mai corespunde, aşà şi pe dincolo...»

— «Şi de ce?»

— «Cum, nu ştii de ce? Nu ştii? Ruşine! Ruşine! Ruşine!»

Presa noastră, ca nici odată, a fost unanimă în a recunoaşte nepreţuitele însuşiri ostăşeşti ale ţărănimei noastre, cari s'au arătat cu prisosinţă dela întâiul corn de chemare până 'n cea din urmă zi de desconcentrare. Şi fiind c'a fost aşà, presa şi altă foarte multă lume cum se cade, a legat acest bărbătesc avânt naţional de noile reforme, cum se leagă o muncă de gologanul menit ca răsplată şi au zis: plata acestui avânt iat'o: *pământ*, în chipul următor şi *vot*, tot astfel,

—«Pentru destoinicia sa, ţăranul nostru trebue răsplătit», zic unii;

—«Poate, că aşa e, dar mai este una, adaugă alţii. Ţaranii noştri au văzut în Bulgaria înfloritoarele gospodării săteşti[1], au cercetat şi-au aflat că acolo nu există mare proprietate, şi deci... Doamne fereşte, ce te faci cu un ţăran la o nouă chemare?»

Felul acesta de a judeca mi se pare ruşinos. Ca să creadă cineva şi să spună că soldatul nostru stă gata să-şi jertfească via-

[1] Fie şi rămâie la ei acolo!

ța pentru pământ, vot și alte bunătăți, ar fi tot una cu a spune că la 1907 a luat arma împotriva părinților săi chiar, tot cu calda nădejde a unui petec de pământ, ori a unei uși mai largi pentru vot. Această vorbă este o rușine și nu o prostie, pentru că pornește din cea mai leneșă judecată și din cea mai vinovată orbire.

Ca să-ți lași casa și pe cei ai tăi, de cari cu adevărat te leagă și cea mai neînsemnată zi a vieței tale, ca să-ți lași munca risipită pe câmp și în cea dintâi zi să alergi la cazarmă, — la cea mai apropiată cazarmă, — înlăturându-ți ușor nevastă, copiii și mama care te bocește, ca să sbori agațat de fiarele trenurilor acolo unde ești așteptat, ca să sgudui văzduhul de chiot, să frângi etapele unor drumuri anevoioase, ca să uiți vremea unui prânz care de multe ori însuș te-a uitat, să rabzi și să fii încredințat că încă n'ai ajuns la margenea puterilor tale, — toate acestea mi se par că nu se pot, fără niște însușiri cari picură din întreaga alcătuire a firei noastre naționale, ca roua dintr'un liniștit și sănătos văzduh.

Toate aceste minunate însușiri, le-am văzut întruchipându-se, în cele două luni, dela plecare și până la 'ntoarcere în țară, le-am simțit țișnind, la trebuință, năprasnic și clocotind, — nu domol și socotit.

Caracteristica aceasta este a unor însușiri cari au culcuș tainic în sufletul Românului din trecut, cari găzduesc acolo și astăzi și cari vor rămâne, fie că vor da boerii din pământurile lor, fie că nu vor da, fie că vor îngădui lui nenea Ion să se aleagă deputat și să le zică «bre», fie că nu i-or ierta una ca asta. Avem deaface cu o fire pe care ne-au urzit-o vremurile miilor de ani și nu o zi, nu o reformă ne-o pot schimba. O înrâuresc zilele și reformele, cu încetul, în bine ori în rău, dar sâmburele rămâne neatins pentru alte mii de ani.

Și când lucrul stă astfel, vin nepricepuții și leagă strâns această mare podoabă națională, de-un bacșiș? E un păcat grozav. Prin aceasta se știrbește tocmai cea mai puternică însușire a acestei podoabe: trăinicia, fără de care nădejdea fuge din suflete și din brațe și în locul ei prinde rădăcini neîncrederea și frica.

Cine leagă «avântul» românesc din 1913 de pământ, de vot, și de alta lipsă sau prisos, face o crimă, căci îi dă o înfățișare negustorească, vremelnică, lucru pentru care nu mărturisește nici istoria și nici zilele de azi, pentru cei ce le pot înțelege.

T. Pamfile

BUTUCUL

Intre uneltele de pedepsirea vinovaților, de rușinare, și pentru aflarea adevărului, cum și ca măsură ca vinovatul să nu fugă de la primărie, până pe la 1875 a fost și *butucul*.

Butucul, uneltă pentru pironirea vinovatului de a nu fugi din arest, erà alcătuit din două lemne grele lungi de 4-5 m. late de 15-20 c. m. și groase de 7-12 c. m. puse unul peste altul. La capete aveau belciuge groase, iar în belciuge lăcăți mari cât talgerul, făcute de lăcătușii țigani.

In laturile ce veniau una peste alta erau niște borte mari cât grosimea piciorului la glesne. Figura de mai jos arată o astfel de uneltă.

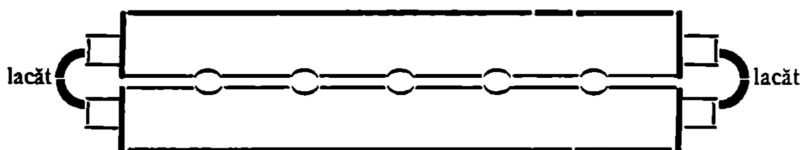

Fig. 79

Când se puneà vinovatul în butuc, se descuià lacata dela un capăt, se ridicà lemnul de de-asupra în sus și omul își punea picioarele în bortele butucului, stând culcat cu fața în sus pe paie, pe pământul gol, pe-un țol ori pe sumanul lui, căci de sculat nu se putea sculà decât pe șezut. Și adese sta așà câte 24 de ceasuri, 2, 3 zile și chiar o săptămână, și nu i se dădea drumul decât la mare nevoe.

Pe unii vinovați îi puneau în butuc numai c'un picior; pe alții îi puneau cu mânile și chinuirea vinovatului atârna de sufletul și inima celui ce aplica pedeapsa.

Când vinovatul stăteà cu mânele în butuc, mâncarea și apa i-o dădea paznicul arestului, care adese erà foarte crud, fiind deprins cu asemenea chinuri.

Când pe lângă chinul butucului mai venià și gârbaciul zapciului, nu era priveliște mai groaznică și mai sfâșietoare ca aceasta. Vai de sufletului celui arestat.

Și zile de aceste au îndurat mulți nevinovați în vremile vechi, căci omul adese a fost mai crud decât fiarele cari răpun zilele repede.

Un asemenea butuc am văzut însumi la primăria comunei Bogdănești din județul Suceava, pe la 1876.

Și cu toate acestea auzi adese povestind și azi că mai bine erà

pe atunci căci găinarii și răii satelor, care nu aveau astâmpăr, se stâmpărau în butuc; și nu erà rușine și frică mai mare decât când i se spunea cuiva că-l pune în butuc.

La noi, în Spătărești-Suceava, se puneau în butuc și taurii cari împungeau; asemenea și caii naravași. Aceste unelte însă nu erau ca cele pentru oameni, ci erau alcătuite din niște butuci scurți de 30—50 c. m, alcătuiți ca și cele pentru om și se puneà vitei la picioarele dinainte, ca să nu poată fugi. **M. Lupescu**

UN FISIOLOG ROMÂNESC DIN VEACUL AL 18-lea

Urmează alte patru descrieri din Fisiologul nostru.

C. N. Mateescu

Pentru șoarece

In Indiea să află șoareci mari, cum sănt pisicile aici. Și de va prinde cinevași vreunul dintru aceia și-l va spintecà, găsește pui mici înlăuntru. Și iară de va spintecà și acel pui mic, găsească întrănsul altul și altul întru acelălalt al treilea.

Sănt și alți șoareci într'altă parte, care cănd vor să cază casa ce să află ei înlăuntru, sau va să să pustiească, atunci recunosc mai înainte acea întămplare și fug deacolo de bună voință. Și cănd e luna seacă, sănt și mațele lor seci; iară cănd să împlinească luna, să îngrașe și mațele lor.

Pildă pentru pil

Pilul trăiaște 500 de ani, iară inorogul ani 300, iară corbul ani 200.

Pilul iaste de să paște în munți și plecăndu-să, află iarba ce să chiamă *maguran* și luănd dintrănsa mănăncă; așișderea și piloaica iar așa. Și să înfierbăntă între ei din poftă și să gonesc. Iară cănd va să nască, naște în apă și acolo creaște puiul pănă cănd poate să stea pă picioare.

Pentru aceia pilul iaste mare gadină și nu are la picioare ghenunc și umblă mult loc căutănd copaci plecat, vrănd să să odihnească. Și sănt vănători care știu odihna lor. Și viind omul, taie copaciul cel plecat pe jumătate. Și viind pilul ca să să odihnească pre copaciul cel plecat, cade copaciul și pilul cu dănsul. Și pentru că nu are ghenunchi, nu să poate ca să se scoale de jos, ci-l prind.

Căzut-au pilul cel mare și foarte au strigat. Și au venit pil

mare şi n'au putut să-l ridice pre el. Şi au venit şi alţi 12 pili şi nici aceia n'au putut să-l ridice. Şi iară au venit pilul cel mic şi l-au ridicat pre el. Pilul cel mare iaste Adam, carele au căzut. Iară celălalt pil ce au venit să-l ridice, iaste Moisi. Cei 12 pili mari sănt apostolii, iară pilul cel mic iaste Hristos, pentru că acela au scos pre Adam şi pre Eva din iad. Iară *maguranul* iaste pomul neascultării dintru care au măncat Adam şi au greşit.

Muzeul Saint-Georges, Bârlad

80. – Pomelnic din jud. Bacău

Pentru zgripţor

Zgripţorul iaste pasăre zburătoare şi mare. La picioare samănă leului, iară capul samănă zgripţorului, adecă a pasăre, iară gătul samănă cu cămila. Mai mult fuge cănd umblă decăt cănd zboară, pentru că e multă carnea trupului lui şi pene puţine. Şi cănd va să fugă curănd, aleargă cu picioarele lui şi văntul unflă arepile lui şi aşa fuge. Iară cuibul lui şi-l face deasupra năsipului iară nu în copaci. Şi cănd merg nescai oameni ca să-l prinză, atuncea el cu picioarele lui risipeaşte năsipul spre oameni şi orbeşte de nu văd şi el fuge în ce chip am arătat mai sus. Face ouăle ceale mari, carele spănzură în biserică şi cănd le face, nu le cloceaşte ca alte pasări, cu trupul lui, ci şade spre faţa lor şi le priveaşte 40 de zile. Şi cănd va zgripţuroaica să meargă să să hrănească, vine mai întăi sgripţorul şi stă de le priveaşte; şi de va întoarce ochii lui numai un minut, îndată să fac seci. Pentru aceasta, căţi vor să ia oaole lui, merg de departe şi fac sunet şi turburare şi el să întoarce să vază ce e şi îndată să fac seci oaole acelea şi zgripţorul le lasă şi fuge şi păstorii merg şi le iau.

Are dară această lucrare zgripțorul, căci vinele lui și untura iaste tămăduitoare la durerea șoldurilor. Zic unii că când să îl spinteci, găsești o piatră mică la stomahul lui și acea piatră iaste de bun leac la durerea ochilor. Atâta are stomahul lui de fierbinte, căt de ai da fier, îl înghite și din mistuirea lui ce iase, merg oamenii și străng și o aleg și o fac de mare preț decăt fierul acesta ce-l vedem.

Acrida

Acrida, care și *melagra* să chiamă, iaste o iarbă în pustiile Iordanului, a cărui rădăcină trage dulceața a toate erbile căte sănt aproape de dănsa. La măncare iaste dulce și sățăoasă, iară floarea ei iaste asemenea lăcustei. Rădăcina și poamele aceștii erbi au măncat și sfăntul Ioan Botezătorul în pustie.

POVEȘTI

57.—Neghinuță

Odată, de mult... aveà un om trei feciori și a plecat cu ei să le găsească meșteșug. Iși luase merinde făcută de mătușă și plecase în pădure.

Umblă încoa, umblă încolo... până pe la prânz. Atunci feciorul cel mare vede niște lemne bune de făcut care.

— Tată, eu m'apuc de lemnele astea.

— Bine tată, bun meșteșug ți-ai găsit.

Rămâne cu cei doi și iar pleacă. Umblă ce umblă și odată aude pe cel mijlociu:

—Ce lemne bune, măi tată, de făcut doage, putini... Rămâi aici.

—Rămâi taică, zice Românu', că e bună și dogăria. și a rămas. Iar taică-său a plecat cu cel mic prin pădure, tot mai departe. Du-te, du-te, du-te, du-te, doar și-o găsi și ala vr'un meșteșug. Când colo, după multă vreme, ala micu și-aruncă ochii la un curpen:

— A, tată! Ce mai umbră de dormit aici!

— I! păcatele mele! zise unchiașul. Il lasă acolo și se duce acasă. «Ce s'o alege de el, nu vreau să-i mai știu de știre».

Acu, pădurea aia era a smeilor și aproape de ea, o casă cu smei. Vin smeii să iea apă din izvorul de lângă curpen:

— De unde ești mă? Și ce cauți aici? întreabă ei pe Neghinuță că așa îl chemă pe feciorul cel mic.

— Un om din lume: am plecat să mă hrănesc.

— Nu vrei să mergi tu la casa noastră... argat?

— Bine, merg.

Şi s'a adus. Da el erà leneş, leneş ca nimeni altul.

Intr'o zi, îl trimet smeii cu foalele de bivol să aducă apă de la o fântână şi să gătească bucate.

S'a dus. Dar n'a luat apă, ci s'a pus de a jupuit tei, a tăiat pari şi s'a apucat să îngrădească fântâna, de jur împrejur.

Smeii îl aşteptau de geaba, că le ghiorţăiau maţele de foame. Se duc la el şi-l găsesc îngrădind.

— Ce faci, mă omule?

— Apoi, ce să tot aduc apă, azi mâine? Mai bine să ieau fântâna acasă.

— Vai de noi! răcnesc nămeteniile, ăsta ne strică fântâna. Dau fuga de spun tartorului lor şi ăsta o bagă pe mânică. Cum să se cotorosească de el?

Il cheamă înainte-i:

— Ce-mi ceri, mă, pe cât ai stat la noi?

— Un car cu galbeni.

— Aşa? Ia-i, uite, şi du-te unde-a dus mutu' iapa şi ţiganu' cârlanu'. I-a pus patru boi la un car cu galbeni şi i-a dat un smeu să-i mâie boii şi să-l ducă acasă.

Şi au pornit hăis-cea, hăis-cea, până aproape de sat. Cum să facă Neghinuţă pe smei să-i iea frica şi mai şi? vede o casă învelită cu piei de bivol.

— Cu ce-i acoperită casa aia, mă Neghinuţă?

— Cu piei de smei.

— Vai de mine! Dar în colţu' ăla de ce nu e?

— Acolo nu s'a ajuns. Te pui pe tine.

Când a auzit aşa, a început zmeul să ţipe şi să urle! «Acleu, mă jupoaie!»

Şi-i sfârăiau picioarele fugând îndărăt în pădure.

Iar Neghinuţă a rămas stăpân pe car şi pe boi, de s'a tot dus cu ei înainte acasă. Ba s'a apucat şi el de muncă.

Şi uite: Trecui prin iesle,
Şi nu mai este...

Jud. Muscel. **C. Rădulescu-Codin**

58.—Todirică Făt-Frumos.

Ş'amu, când o fi fost, Dumnezeu sfântul ştie. Unde-a fi fost, tot Dumnezeu sfântul ştie. Că noi, păcatele noastre, de-am fi de când

poveştile, calea-valea... Da' aşa, noi ne-am trezit cu vre-o două-trei zile mai încoace şi ştim te miri ce şi mai nimica... Şi aşa, c'a fi fost, că n'a fi fost, da' noi am auzit că, hăt de mult, când ieşise întăiu şi întăiu poveştile, a fost odată un Impărat putred de bogat, ca împăraţii cei mari şi tari. Toate mergeau din plin, toată împărăţia era bucuroasă şi voioasă, da' numai Impăratul ista se frăsuia mereu în gândul lui şi-şi mânca zilele de supărare, că nu i-a dăruit Dumnezeu măcar un copil; zice.

— Ce mi-s bune toate bogăţiile din împărăţie, dacă n'am şi eu bucuria să-mi zică cineva pe lumea asta tată?

Dă, mai la urma urmei, avea şi dreptate bietul împărat. Că vorba ceia: Unde nu-i copil, nu-i nici Doamne ajută. Ş'apoi nici nu vrea norocul să dea buna vremea la casa în care n'aude plâns ori râs de copil, ci trece ţanţoş înainte.

Da' Impăratul avea şi o ţigancă, slugă în casă. Se ruga de toţi Dumnezeii şi Impărăteasa, ca doar, doar, a învrednici-o Cel de sus să aibă şi ea un copil, da' de geaba.

Şi iaca, într'o zi, Impăratul strigă vizitiului să pue caii la trăsură că vrea să mai iasă la plimbare şi să-şi mai ogoae supărarea.

Vizitiul pune degrabă caii la trăsură, patru rotaşi şi patru înaintaşi. Impăratul se sue într'însa şi pornesc ei la drum. Când să treacă peste un pod, ce să vadă? O apă limpede ca lacrima, în care înotau şi săreau, de-a mai mare dragul, fel de fel de peşti galbeni, cari de cari mai frumoşi şi mai mari, să-i tot încerci de buni, nu alta!

Văzându-i aşa de frumoşi, Impăratului i s'a făcut poftă şi nici una, nici două, dă poruncă vizitiului să-i prindă şi să-i aducă măcar unul. Se duce vizitiul şi tocmai când îi se părea că pune mai bine mâna pe vre-un peşte de-aceia, peştele bată-l să-l bată, îl plesnia odată sănătos cu codiţa şi prinde-l dacă-l poţi!

— Măi, mari păcate! Ia să ieau cu *ioaşca*.[1]

Işi iea el ioaşca şi, când zăria cumva câte un peşte, îl şi ardea. Vorbă să fie! Parcă peştele era prost să piară! Da' vizitiul nu mai stă mult la gândnri şi, găsind un peşte mort pe malul apei, îl iea frumuşel şi-l aduce la Impăratul, cu chip că-l omorâse cu ioaşca.

După ce s'au întors aşa, pe la o toaca de seară, la palaturi, Impăratul porunceşte să-i facă un borş ţeapăn din peştele cela. Ţiganca cea urîtă şi cu colţii negri, ca vai de lume şi de lume,

---

[1] Biciuşca, iuşniţa.

s'apucă şi *cenătueşte* peştele, îl pune într'o oală şi face un borş dintr'însul, de să-l tot guşti, dacă n'ar fi murit peştele de moarte bună!... Şi, dă, mai văzut-ai să umbli cu mierea pe mână şi să nu-ţi lingi degetele? Aşa şi ţiganca: dur încoace, dur încolo, făcând borşul, se putea să nu guste şi ea dintr'însul? Că, din păcate, era şi ea bucătăriţă. Şi, la dreptul vorbind, bucătarii şi bucătăriţele de la împăraţii cei mari dacă n'or gusta din bucatele ce le fac, apoi alţii cari, Doamne iartă-mă? Şi, cum vă spun, gustă şi ţiganca din peştele cel galben. Da' Impăratul şi Impărăteasa nu mai avea încotro de voe bună şi de mulţumire, când au dat de bunătatea borşului celuia.

Amu, cum s'a făcut, că în ziua ceia, ei n'au avut la masă oaspeţi, ca de obiceiu. Ci numai ei singuri au stat la masă.

— Doamne, Impărate, Doamne! Bunătate de borş ca aista şi lucru de peşte ca aista, drept să-ţi spun, da' eu, de când m'a făcut mama, n'am mâncat!... zice Impărăteasa.

— Dacă-i bun, îi bun!... zice şi Impăratul mai descreţindu-şi fruntea.

— Da' să fie s'avem şi un copil, ştiu c'ar fi şi mai bine!...

— Ce să facem, păcatele noastre, să ne dăm în cap? Ia mai bine zi că de n'ar fi, Doamne fereşte, un neastâmpărat şi un *răulean*, te-ar hrăni până 'n gât de bine şi te-ar scoate din sănătate zice Impărăteasa. Şi tot vorbind ei aşa, iaca vine ţiganca şi strânge masa. Se duce în bucătărie şi asvârle unei căţele bătrâne, ce *muşluia* pe acolo, şi oasele ce mai rămăsese din peştele cel galben. Ş'atunci, de unde şi până unde, purcede groasă şi Impărăteasa şi ţiganca şi căţeaua. Şi când s'a împlinit vremea, nasc fiecare câte un copil, tot de-o samă, tot de-o făptură, tot de-o frumuseţe. Şi cât creşteau alţii într'un an de zile, ei tustrei creşteau într'o zi. Da' să te fi bătut trei zeci şi trei de ani de zile că nu cunoşteai care-i băetul Impărătesei şi care-i al ţigăncei şi care-i al căţelei. Bucurie în curţile Impăratului era şi nu prea. Toate erau bune, frumos şi cuminte era copilul Impărătesei, apoi ce ţi-i bun, că semăna ruptă bucăţică cu ceilalţi doi?!

Iaca, într'o bună dimineaţă, vine la Impărăteasa ceia o vrăjitoare bătrână, tare bătrână, care încărunţise pe bietul *Ducă-se-pe-ulèle*. Se închină ea înaintea Impărătesei şi zice:

— Inălţată Impărăteasă! Cum văd eu, mare durere şi mare chin îţi strânge inima. Ce mi-i da să-ţi eau cu mâna durerea şi chinul?

— Doamne, mătuşă, o stamboală de galbeni îţi dau. Numai fă aşa vre-un chip să-mi pot cunoaşte copilul meu dintre ceilalţi doi.

— Bine, dragul mătuşei. Dacă-i asculta cuvântul meu, ce-o fi să

fie, n'are să fie rău: Când or veni ei amuşi de la vânat odată tustrei, să te răpezi la cel care va intra întăiu şi întăiu în casă şi să-i tai degetul cel mic de la mâna dreaptă şi să ştii c'acela-i!...

Işi iea vrăjitoarea stamboala cu galbeni şi se cărăbăneşte în Dumnezeul ei. Şi nu după multă zăbavă, iaca vin şi băeţii de la vânat: întăi şi întăiu a intrat în casă băetul Impărătesei, Todirică Făt-Frumos, după dânsul a intrat băetul ţigancei, iar drept la urmă a intrat şi băetul căţelei. Atunci împărăteasa sare iute şi hărşti! tae degetul cel mic de la mâna dreaptă a lui *Todirică-Făt-Frumos.*

— Alei, mamă mămuţică, haină la inimă ce eşti!.... Ce te-ai apucat? strigă cu durere Todirică-Făt-Frumos.

Şi unde prinde a plânge de plângeau şi isvoarele cu dânsul. Şi zice către ceilalţi doi tovarăşi ai lui:

— Of, măi fraţilor, de-amu înainte, ce-a mai fi a mai fi, da' eu mă duc în lumea mea. Na-vă năframa asta: când oiu muri eu, să ştiţi că din tuspatru cornurile ei are să picure lacrimi de sânge.... Pe urmă şi-a luat ce i-a mai trebuit, a pus traista *arceşte* şi s'a pornit în lumea mare, şi s'a dus, s'a tot dus până a ajuns, cu ajutorul lui Dumnezeu, într'un sat. Vede el că oamenii din satul cela erau supăraţi, mohorîţi şi posomorîţi, parcă erau din împărăţia lui Negură-Impărat. Da' dece şi cum, nu se dumeria de loc.

-- Mă rog, mătuşă hăi, dacă nu ţi-a fi cu supărare, dă-mi o leacă de apă, că tare ni-i sete! zice unei babe.

— E, hei... dragul mătuşei! Cere-mi mâncare câtă vrai, da' apă nu-mi mai cere, că şi noi, păcatele noastre, murim nici de moarte bună, nici de mână de om. ci numai de sete.... Că foamea şi toate celelalte mai încunjură, da' setea dă de-a dreptul....

— Fă-mă să pricep şi eu una ca asta, mătuşă, zice Todirică.

— Apoi ia mai şăzi aici, pe prispă, de te mai hodineşti, dragul mătuşei, şi ţi-oi spune şi necazul nostru! oftează din greu biata babă şi prinde a spune:

— De când m'am trezit pe lume, zice, satul ista al nostru îi bătut de Dumnezeu sfântul să n'aibă strop de apă, măcar c'avem aici în mijlocul lui, o fântână plină până la ghizdele de apă. Trăim, dragul mătuşei, numai cu lapte dulce şi în fiecare an trebue să dăm un suflet şi balaurului celui cu douăsprezece capete, care iesă din fântână. Iaca tocmai azi îi vine rândul unei fete de Impărat de aici. Amuşi, amuşi are să o aducă s'o mănânce balaurul, că altfel, nu ne stăvim cu zile albe!...

— Dă-mi, mătuşă, măcar un pahar de lapte, să-mi mai taiu se-

tea şi n'aveţi grijă, că dacă nu şi-a găsi mantaua cu Todirică Făt Frumos, mie să nu-mi zică pe nume, iar lui să nu-i zică balaur!... Dă el de duşcă păharul cel de lapte, zise bodaproste şi pe urmă odată-şi strigă cânii:

— Uu... nea Răilean, nea Trandafir, nea Vrâncean! Uu... ia na, na!

Iea după dânsul cânii şi ducându-se la fântâna balaurului, se culcă aşa, pe-o coastă, cu capul pe-o piatră. Şade el aşa, şade, până-l prinde somnul. Ce socoţi, era şi ostenit, Todiriţă Făt-Frumos. Ş'amu, n'aţipeşte el bine, şi iaca, ce să vadă? Lângă dânsul şedea fata împăratului şi plângeà de sărià cămaşa de pe dânsa.

— Ce plângi şi boceşti, fată de împărat luminat? o întrebă.

— Cum noiu plânge şi nu m'oi boci, dacă are să mă mănânce amuşi bălaurul din fântâna asta. Tata a zis că dă jumătate din împărăţie şi mă dă şi pe mine aceluia, care m'ar scoate dela moarte. Dar cine îndrăzneşte?

— Ia poate şi eu, cu ajutorul lui Dumnezeu! face Todirică Făt-Frumos. Da' până una, alta, cată-mi oleacă în cap.

Ii cată fata 'n cap, îi cată, până ce el adoarme aşà, ca omul fără de nici o grijă şi fără nici o teamă. Dar balaurul prindea a eşi amu. Apa huruià şi clocotià de să ferească Dumnezeu, iar balaurul când fojgăia cu coada, fata plângeà cu lacrămi de foc, nu alta. Şi a căzut o lacrimă pe obrazul lui Todirică Făt-Frumos, iar el sărind fript de arsura lacrimei, zise:

— Of, fată de împărat luminat, ce rău ţi-am făcut eu, de m'ai fript aşa pe obraz?

— Vai de mine, iaca balaurul! atâta a mai putut zice biata fată şi a căzut cât colo, înecată în plâns.

Şi Todirică Făt-Frumos îşi cheamă cânii mai aproape, îşi scoate paloşul şi-l mai ascute de trei ori pe unghie şi când balaurul îşi iţeşte un cap, el hârşti! i-l taie. Balaurul scoate şi al doilea cap, Todirică Făt-Frumos i-l taie şi pe acela. Şi tot aşà, până i-a tăiat toate cele douăsprezece capete. Le-a strâns apoi la un loc şi-a făcut dintr'însele o grămăjoară de carne, mare de doisprezece stânjeni.

Şi s'au pornit atunci păraele şi s'au deschis izvoarele şi s'au umplut de apă curată fântânele şi lumea erà bucuroasă şi voioasă că de-amu are să aibă apă de-ajuns şi de rămas. Şi fata de împărat nu mai vrea să se ducă de lângă Todirică Făt-Frumos, ci-i zicea mereu:

— Hai şi hai la noi, la palaturi.

— Du-te sănătoasă, dragul meu. De-a fi să fii a mea, tot ai să fii. Că ce-i a omului nu se prăpădeşte. De mi-a da Dumnezeu sfântul zile şi de mi-i aştepta, de-amu înainte într'un an de zile încheiat, să ştii că am să viu la voi la palat.

Şi luându-şi cânii, se duce Todirică Făt-Frumos, se duce, până la celălalt capăt de lume, cale lungă să-i ajungă, ca şi firul din poveste, că înainte mult mai este.

Se duce şi fata împăratului acasă. Da' o cioară de ţigan din ogradă, n'are de lucru? Aleargă repede la fântâna balaurului, taie frumuşel şi el din limbile balaurului ceia ce mai rămăsese netăiat de Todirică Făt-Frumos, şi aducând împăratului rădăcinile celea, îi zise:

— Iaca, înălţate împărate, eu am ucis balaurul. Dă-mi fata şi jumătate de împărăţie, Dumnezeu să ne ţie.

(Urmează) **D. Furtună**

DE-ALE COPIILOR

353.—*De-a duşii.* Mai mulţi copii, de obiceiu 4-5, se aşează jos, în cerc,—roată. Fiecare din ei are în mână câte 5 beţişoare subţiri, de lungimi egale—3-4 c. m.

Ii strâng grămadă în mâna unuia, după învoială, apoi de la acela dă fiecare pe rând, din palma dreaptă, beţişoarele sau duşii, în sus, răsuceşte palma, ca să cadă pe dosul mânei. Apoi iar îi svârle duşii în sus, şi-i prinde în palmă.

Dibăcia constă a prinde în palmă un număr fără soţ. Când prinde un număr fără soţ, ia unul, ca să rămâie cu soţ, tot acela continuă jocul, până prinde cu soţ, când dă rândul celui de alăturea. Cine ş'a prins duşii, adică 5, nu păţeşte nimic. Cel ce-a prins mai mulţi, dă celui ce n'a prins, atâţia pumni, câţi duşi îi lipsesc până la 5.

354.—*De-a hurdubecele.* Un număr de 3-4 copii se aşează jos, roată. Fiecare din ei are câte trei pietricele mici. După învoială le pun toate la un loc. După aceasta începe jocul unul din copii. Ia în mâna dreaptă o petricică ş'o svârle în sus. Tot în acelaş timp, cu mâna dreaptă, trebue să aleagă din grămada de jos cu pietricele, o altă pietricică, s'o iea în mână şi cu dânsa să se aţâe, ca s'o prindă pe ceea ce-a asvârlit-o în sus. De-o prinde şi pe aceia, în mână are două, şi-i bine.

Atunci, lasă una de-oparte, şi continuă jocul. De n'o prinde, dă rândul altuia. Fiecare jucător trebue să aibă la sfârşitul jocului, prin modul acesta, câte 3 pietricele. Cel ce n'are, primeşte de la cel ce-a prins mai multe de trei, atâţia pumni, până ce-i complectează numărul de 3.

355.—*De-a duruşu!* Duruş—de-a duruşu este un joc obicinuit de copiii de toate vrâstele. El se face în toate anotimpurile. Iarna se face cu săniuţa, urcându-se pe cele mai înalte dealuri, de unde încărcându-se în săniuţă îşi dau drumu' de-ajung cine ştie unde. Cei ce n'au sănii se dau pe picioare.—Tot duruş le zic şi la datul pe ghiaţă. In timpul verei—aleg cele mai pravalatice dealuri—şi tot cu săniuţa—ori chiar numai pe haine—ori pe niscaiva lemne legate în diferite chipuri s'aşează din deal ş'o ţin până 'n vale. Când îi vorba, că nu merge bine, tot ei dau de meşteşug: unu' ori doi trag la vale, pe cei încărcaţi—în una din aceste trăsuri—iar altul îi împinge de spate. Ş'aşa păn' să rânduesc toţi, cei ce se găsesc la un loc.

A. Moisei

Nemţişor-Neamţ.

356.—*Purcelul.* Se făceau două gropiţe în pământ, ceva mai măricele de cât pumnul. Erau depărtate între ele după lungimea unui beţişor numit *bălălor*—de obicei ca de o palmă şi jumătate până la două—rămânând astfel între gropiţe un zid. Pe zid şi c'un cap în fundul unei gropiţe se aşeza bătătorul: iar pe capul din groapă era pus cruciş *purcelul*—o retezătură de băţ cât un deget de lungă. C'un băţ loveai puternic capătul din sus al bătătorului zvârlind astfel la înălţimi enorme purcelul. Tovarăşul—sau tovarăşii—trebuiau să-l prindă în căciulă. La înălţimi mari, de jos nu poţi socoti punctul vertical, şi din această cauză să fi văzut tablou! Toţi cu ochii proptiţi în sus, cu căciulile în mână, bâjbâind ca prin întuneric, până se pomeniau zdup—toţi în piept, şi purcelul jos.

Rar era prins; iar cel care-l prindea trecea la bataie, înlocuit fiind la prins, de cel care bătuse purcelul. Şi aşa mai departe, până ce reuşiau să se rânduiască toţi la bătaie.

357.—*Lupii.* Acesta era—ca să zicem aşa—jocul sfârşitului când se cam apropia vremea mesii sau a somnului. cei mai mari, adică cei mai şireţi—ca să nu plece fără să mai tragă vre-o păcăleală, puneau la vot lupii—făcând ei pe ciobanii. Pe copilaşiii mai neştiutori îi împărţeau în două cete: *lupii şi cânii.* 5, 6 aveau să fie oile cele proaste. Cu laude nesfârşite, pentru iuţeala lor de picior încărcau şi pe lupi şi pe câini până ce lupii se depărtau dis-

tanță bunicică și de unde începeau să urle: *au, au, auuuu!*

La stână dormiau acum și oi și câni și ciobani, fără să le pese de lupii, cari se apropiau în 4 labe. Dar n'apucau lupii să pună gura pe oi, și fierți se deșteptau și câini și ciobani. Ține-te nenișorule! Behăit, lătrat, urlet. asmuțit, *țân'te lupu*, etc.. Și-apoi goană; știi goană din cele nebune—fuseseră lăudați!

Se fugăriau lupii cu cânii, iar ciobanii cu oile o ștergeau frumușel acasă, râzând ca să li se facă poftă de mâncare.

Principele-Ferdinand, Teleorman. **Pr. Fl. A. Drăghici**

358.—*De-ascunsâlea.* Copiii când se joacă de-a ascunsul se fac roată și unul mai mare se pune în mijlocul lor și începând de la unul mai cu vază a spune câte un cuvânt din cele de mai jos, cam bătând în pieptul fie căruia și la cine cade ultimul cuvânt din joc, acela a eșit; după ce es toți cel din urmă mijește. Iată cuvintele:

Una, două, trei
Du-te la Andrei
Dac' ar fi de bine
Du-te la grădine
Dac' ar fi fi de rău
Du-te la Buzeu.

Altul

Eși fetiță la portiță
Că te așteaptă domnu Ghiță
Domnu Ghiță-i talian
Cu cuțitele Danului
Sabia motanului
Limbrici, custurici—
bobaci.

Altul

Fir de fir cu trandafir
Trandafir bulgăresc (ori boeresc)
Eu pe tine te iubesc (ori nu te...)

După ce se ascund toți, cel ce mijește (stă cu mâna la ochi lipit de perete) zice gata și când răspund e semn că nu-s, când tac toți, atunci începe a-i căta. Pe cine-l vede nu-l lasă să scuipe în locul ce-a mijit; altfel nu se ține.

Bursucani-Covurlui. **N. I. Munteanu.**

359.—Are popa 2 fete
Amădouă stă să fete
Una fată la Ispas
Când e laptele mai gras
Și-alta fată la Crăciun
Când e laptele mai bun

360.—*Papa Ghina.* Unul din copii, cel căzut în laț, în urma surchidării cu vorbe ca acele de mai sus, de ex: «Ala bala portocala», sau «Ana mija palca», sau «Unica, dodica», etc. se face mort. Ceilalți se fac roată în jurul lui; îl iau pe brațe ca pe mort, iar ceilalți merg împreună ca să-l îngroape. Pe drum îl prohopesc ast-fel:

Popa Ghina-Ghina
Să 'ngropăm pe fina.

Merg şi-l «îngroapă» adică îl lasă pe brânci într'un loc ascuns: o gramadă de gunoi, după casă etc. Ceilalţi merg de se ascund. Când sunt gata unu din ei zice din gură: Cucu! Popa Ghina se scoală şi-i caută. Cel găsit îi ia locul.

361.—Când un copil e mai oacheş ceilalţi se leagă de el şi-l poreclesc, zicându-i *„ţigan"*.

«Măi ţigane, mă-ta moare
«Dă-i cu bâta să se scoale.
sau: Ţigane, ţigane,
Muc de lumânare,
Lapte covosit
Dracii te-a prăsit!

O greşeală în joc, care are ca urmare schimbarea jucătorului cu tovarăşul lui de joc se chiamă «spurcăciune».

A greşi=a spurca.

Ca să spurce mai repede copii zic în timpul jocului:

«Trece dracu pe la cruce
«Cu oala cu lapte dulce
«Dar'ar Dumnezeu să spurce!

Goleştii-Badii, Muscel. **D. Mihalache**

362.—Plouă, plouă
Intr'o casă nouă
Epele se ouă
Cucoşii clocesc
Gânsacii ciocnesc.

363.—Eşi drace
Din *«chicior»*
Că ţi-a murit
Un ficior
Cu cameşa
De fuior.

364.—Hine câne?
Mai ţii vaca
De la mine?
—O ţii naş
Mânca-te-aş
—Are lapte?
—Sănătate!

365.—Usturoi
Usturoi
Unde-i unul
Parcă-s doi
Ciapă, ciapă
Să nu se priceapă!

Jorăşti-Covurlui. **Petru Gh. Savin.**

366.—Te-am păcălit cu păcălitoarea
Ţ'am c..... înghiţitoarea.

Se zice celui ce *este păcălit*,

Larga-Bacău. **C. Gh. Vartolomei.**

367.—Copiii mai mari şi mai isteţi, păcălesc pe cei mai mici, îndemnându-i să-şi lase mâna moartă în mânele lor, zicând, că le descântă frumos. Cel ce a luat mâna moartă a vr'unui copilaş, se trage lângă perete şi clătinindu-o în aer zice:

Mână, mână moartă
Cine mi te poartă?
Fratele buretele
Tup de părete

Când ajunge la «Tup» îi dă cu mâna de perete. Cel cu mâna plânge, iar ceilalţi râd de se prăpădesc.

368.—Când un copil are lucru şi un altul nu-i dă pace, îi zice aşa:

Fugi d'acì
Nu mă 'ncâlcí
Rupă-ţi dracu' cioareci!

Celalalt răspunde:

Rupă-ţi-i pe-ai tăi
Că-s mai răi
Că eu ţin de fund p'a mei.

369.—Dacă cutăruiva copil îi este năcaz pe alţii, atunci ceştialalţi încep în cor aşa:

Cui 'i ciudă şi năcaz
Pice-i carnea de pe nas,
Să-i rămână ciontu'[1] *gol,*
Să-şi facă dracu' topor,
Să tae ziua la lemne
Şi noaptea să le însemne.

370.—Pe copiii de neamţ îi necăjesc aşa:

Neamţ neamţ
Cotrofleanţ[2]
Pune capu' pe vălău[3]
Trii cuţite 'n tata tău.

Pe cei de Toţi, aşa:

Totoleac momoleac
Pune.... etc.

371.—Pe care-l chiamă Ioţa (Iosif) copiii îl batjocuresc aşa

Ioţa
Cloţa
Scoate puii toamna
Şi-i mâncă cu Doamna
Şi-i acopere cu duna
Să nu-i mânce ciuma.

Pe care-l chiamă Gheorghe îl batjocuresc aşa:

Gheorghe borghe
Scutură găinele
Şi papă b....nile.

372.—Celui cu părul creţ îi zic aşa:

N. N. cu părul creţ
Fură raţa din coteţ
El se joară că nu fură
Io-l prinsei cu raţa 'n gură

373.—Un copil mai isteţ deschizând mâna dreaptă a altui copilaş mai mic şi ţinându-i palma orizontal îi face cu mâna dreaptă cruce în palmă zicând la trăsăura primă: «Alţ», trăgând cruciş zice: «Smalţ»: Cu degetul arătător se face că sfedeleşte palma şi zice: «Tutu fingă» şi punând cotul în palmă zice: «Ele pogă», apoi prinzând de nasul copilaşului şi strângându-l binişor zice: «Nasu ţogă».

Ardeal.

P. Ugliş

---

[1] Os, dela ung. csont=os.
[2] Dela germ. Kartofenplantz=plantator de crumpi, cartofi.
[3] Vălău=jgheab (dela ung. vàlyog).

POVESTIRI ŞI LEGENDE

285.—Sfântul Spiridon.

Intăi, sf. Spiridon n'a fost sfânt; era om ca toţi oamenii. Da'-i plăcea lui Dumnezeu să umble şi cu el câte-odată pe pământ.

Aşa, umblând ei odată pe-un drum, au dat peste un câine mort, se şi umflase. Văzându-l, Spiridon zise către Dumnezeu:

— Vezi Doamne ăst câine împuţit?

— Il văd.

— Ei, pielea ăstuia o să fie odată faţă de masă ca să mănânci pe ea.

— Ce spui Spiridoane?

— Aşa Doamne!

— Atunci să ştii, Spiridoane, că dacă o fi aşa, am să te fac sfânt mare!

Şi s'au tot dus, cât s'or fi dus, şi apoi s'au despărţit.

Au umblat aşa, cât-or fi umblat nu se ştie şi iar s'au întâlnit, şi-au mers amândoi cât or fi mers prin lume şi înnoptând, au tras la un «creştin de om». Omul le-a pus ca să mănânce cu toţi şi pe masă a pus un fel de muşama.

Când mâncau, Spiridon a zis:

— Doamne, să-ţi spui o istorie?

— Ce istorie, Spiridoane?

— O istorie.

— Spune-o:

— Vezi muşamaua asta după care mâncăm?

— O văd...

— Ei, asta e făcută din pielea câinelui acela pe care l-am văzut odată, de mult, de mult într'un drum; ţi-aduci aminte?

— Mi-aduc! Asta e pielea lui?

— A lui Doamne!

Şi-atunci Dumnezeu a zis:

— Ziua de astăzi să fie a ta Spiridoane, să fie sfântă, şi cine-o lucra în ziua asta, fie el cismar, ori tăbăcar, sau cojocar, să nu se mai scoale! Aşa Spiridoane, dac'ai spus adevărul.

Şi de-atunci se zice că Spiridon a rămas sfânt, «Sfântul Spiridon»!

De la Ştefan St. Badea, Catane, Dolj. **N. I. Dumitraşcu**

286.—Cânele şi mâţa.

Când sufletul omului se duce dinaintea lui Dumnezeu, atunci vin şi sufletele mâţei şi a cânelui şi-şi prind a spune păsul. Cică zice mâţa :

— Iaca eu Doamne de multe ori rămân flămândă, căci omul mă trimete să prind şoareci, noaptea mă dă afară, ziua nu mă lasă în casă.

— Ce mai umbli tu cu «şacăr-macăr». Tu ai de mâncare fărmăturile de la masă. Stai toată nopticica cu nasu'n cenuşă în gura cuptiorului. Da eu, vai de capul meu, ploile mă udă, vânturile mă pătrund până la oase, foamea toată ziua mă îmboldeşte prin pântece. Şi când îmi dă câte un os mi se pare că-i cea mai moale carne.

Covasna-Fălciu **Gh. Polcovnicu**

287.—Mândria-i mascaraua mascaralelor.

Cică trăia un turc într'un sat, unde se cuibărise din vechime bunici şi răsbunici de-ai lui. In coastele casei lui avea de vecin un om care avea un singur băeţel şi care era frumos ca o icoană şi tare isteţ. Turcu' care n'avea nici un copil, iubia la nebunie pe copilul vecinului şi ca dovadă de multa lui dragoste ce avea pentru copil, îşi făcuse deprinderea că ori de câte ori vedea copilul, îi zicea împăratul împăraţilor. Copilul, care era cum am zis tare isteţ, înţelegea că acest nume de împărat era ceva de laudă şi se simţea foarte mulţumit.

A trecut un timp cam îndelungat fără ca turcul să-şi schimbe deprinderea ce-şi făcuse cu băetul vecinului, care acuma se făcuse flăcău bun de însurat.

Intr'o bună zi vecinul turcului îşi însoară flăcăul c'o fată din sat, şi-l face gospodar, ca toţi gospodarii, Turcu' având să cumpere ceva pentru casă, se duce până la crişma din sat, unde se întâlneşte şi cu însurăţelul despre care ni-i vorba. Şi dându-i mâna zice:

— Buna ziua om ca toţi oamenii.

Insurăţelul jignit oare cum de felul cum i-a vorbit turcul, astăzi faţă de cum era el deprins să-i zică, s'a dus numai de cât acasă, şi şi-a izgonit nevasta la tătâne-său acasă, spunând că el de când s'a însurat nu mai are înaintea oamenilor cinstea care o avea pe când era flăcău şi chiar copil mic. Şi că el mai bine se lehamete de nevastă, de cât să ajungă el din împăratul împaraţilor, om ca toţi oamenii.

Nu trecù multă vreme de când şi-a isgonit împăratu' împăraţilor nevasta, ci numai iaca îl întâlneşte turcul într'o zi tot la crişmă, unde stătea la taifas cu mai mulţi oameni, cum e obiceiul la ţară.

Turcul care aflase cum îşi isgonise nevasta îi zice;

— Buna ziua mascara!

Insurăţelul a rămas foarte ruşinat de vorba turcului, în faţa oamenilor din sat, dar a tăcut căci pricepuse pricina care l-a făcut pe turc să-i zică aşa. A doua-zi când s'a crăpat de ziuă el îşi adusese nevasta înapoi acasă de la tătâne-so.

Era pe la prânz în ziua când însurăţelul îşi adusese nevasta înapoi acasă şi vitele nu erau adăpate. Scoate el vitele la fântână ca să le adăpe, mai vin şi alţi oameni, numa iaca vine şi turcul cu vitele lui. Turcul care ştia că însurăţelul îşi adusese nevasta acasă, se dă mai aproape de el şi-i zice;

— Buna ziua, mascaraua mascaralelor!

Auzită de la Neculai Gavrilescu din Bârlad.

Vasile B. Ţirica

288.—Fata şi strigoiul.

A fost odată într'un sat o fată şi un flăcău, cari se ibovniceau după obiceiu, fără ştirea şi placul părinţilor fetei, că pesemne flăcăul nu prea era de neam de cei cu osânză la pântece. Aşa se vede că a fost treaba, că la împeţire, părinţii fetei cu nici un chip n'au vrut s'audă de-aşa ginere, iar flăcăul, dac'a văzut şi-a văzut că alt chip nu-i, s'a pus şi s'a spânzurat de-un copac şi gata comedia!

Acu, dacă s'a spânzurat, flăcăul cela s'a făcut *strigoiu* şi aşa, putea să vie mai des la vechea lui logodnică, şi să se drăgostească în voia cea bună cu dânsa.

Fata, fireşte, de drag, drag l-a avut, dar acuma, cu toată dragostea, nu-i prea venià la îndămână tovărăşia c'un duh necurat. Ce să facă, ce să dreagă, cui să-i spuie şi s'o înveţe să scape de primejdie şi de pacate?

Se duse la o babă vrăjitoare şi baba îi dădu învăţătura de nevoie.

Vine aşa, strigoiul într'o sară din nou la fată şi se drăgosteşte cu dânsa până târziu. Şi pe semne, când ştià el că i se apropie vremea să plece, îşi luă noapte bună dela fată şi plecă. Fata, după spusa babei, anină de straiul din spatele strigoiului un ac de care era prins capătul unei aţe de pe un ghem ma-

re. Plecă strigoiul, ața de pe ghem începu să se desfăşoare, hai-hai, hai-hai, până ce de-odată se opreşte. Fata, se vede că era cu inimă, se iea după ață pe uliță în colo, în colo şi încolo şi până ce intră'n ograda bisericei şi de-acolo drept la un mormânt, dealături. De-acolo ața ceia intră'n pământ şi pe urmă pacea cea bună.

Fata vine înapoi acasă, dar sara, cum într'amurgeşte, repede la mormânt, de-oparte, să vadă ce-i şi cumu-i. Nu trece mult şi numai iaca îl vede pe strigoi că iesă, merge pe la alte morminte şi le desveleşte, mânâncă inimile morților şi pe urmă pleacă în sat la fată. Fata după dânsul,

— Unde-ai fost aseară şi ce-ai văzut,? o întreabă strigoiul.

— Unde să fiu! N'am fost nicăieri! N'am văzut nimic!

Şi strigoiul din nou:

— Să ştii că dacă nu spui, are să moară tatăl tău!

— Poate să moară, răspunse fata; eu nimic n'am văzut, nimic nu ştiu, nimic nu spun,

— Bine!

Şi cu adevărat că a douazi tatul fetei a şi murit.

Ei, l-au înmormântat, l-au grijit, mai trece ce mai trece după asta şi iarăşi vine strigoiul la fată. Se drăgostesc cât să drăgostesc şi iar îi zice fetei:

— Să-mi spui unde-ai fost în cutare seară şi ce-ai văzut că de nu, are să moară şi mă-ta!

— Poate să moară de nouă ori, îi răspunse fata; cum să spun când eu nu ştiu nimica?

A douazi mama fetei şi muri. O'ngroapă şi pe ea, îi face fata toate rânduelele, mai trece cei mai trece şi iaca strigoiul că-i spune ibovnicii lui.

— Dacă nu-mi spui ce-ai văzut în cutare seară, ai să mori şi tu.

— Şi? Atâta pagubă! Cum, vrei să-ți spun minciuni? De unde să le scot, vere, dacă nu ştiu şi n'am văzut nimic.

Asta, era vorba, ştim noi, dar ce te faci tu fată acuma, cu moartea, că vedeți, de murit trebuia să moară.

Işi cheamă neamurile toate,—după învățătura vrăjitoarei—şi le spuse că ea are să se prăpădească negreşit. Dacă moare când a fi s'o scoată din casă, să n'o scoată nici pe uşi, nici pe fereşti, nici pe sub streşini, ci să spargă păretele casei şi pe acolo s'o scoată; pe urmă să n'o ducă'n țintirim, ci dincolo, supt o poală de pădure, tot peste câmp de-adreptul, nu pe drum, şi acolo s'o îngroape.

A dat Dumnezeu şi s'a întâmplat aşa. Fata a murit, neamurile au stricat un perete al casei, au pornit-o peste câmp cu sicriul pe năsălnie şi-au îngropat-o la marginea pădurei.

Acu, Dumnezeu s'o ierte şi pe noi să ne apere, da să vedeţi ce s'a mai întâmplat: Pe mormântul fetei celeia răsare nu după multă vreme o floare minunată, ce floare o fi fost: frumoasă, frumoasă, că nu se mai văzuse până atunci, şi nici de-atunci încoace. Trece pe-acolo feciorul împăratului şi-o vede, şi cum o vede, repede, sapă pe dedesupt ca să nu-i atingă rădăcinile şi o duce acasă, la castelul împărătesc, unde o răsădeşte lângă fereasta lui.

Mai trece după asta o bucată de vreme: floarea mai frumoasă, mai minunată, dar vorba-i că feciorului de 'mpărat nu-i merge bine de loc. I s'a întunecat faţa, i s'a închis inima, de-un când de zile şi singur el nu ştia ce-a dat peste dânsul. Nu mănâncă, nu bea, nu-i om, Mare întâmplare:

Ce era? Floarea de la fereastră, din floare cum păreà, peste noapte se făcea fată cum fusese mai înainte: frumoasă, cum fusese odată 'n sat la dânsa, ca ibovnica flăcăului celuia. Şi dacă se întruchipa, intra pe fereastă la feciorul împăratului şi se drăgostia cu dânsul toată noaptea, fără ca cineva din curte să afle şi fără ca feciorul de craiu să-şi deie sama.

Asta a ţinut cât a ţinut, până într'o bună zi când fata n'a mai putut să se stăpânească; atunci, s'a aplecat asupra feciorului de împărat şi l-a sărutat pe frunte; feciorul s'a trezit odată din somn şi când a văzut mândreţa ceea de copilă, a zis «ce-i asta!» Ce să fie, să tot ţie,—vorba celuia.

Şi după asta şi-au făcut ei legământ: el să fie al ei şi ea a lui, cât or fi amândoi; s'au îmbrăţişat, s'au mai sărutat, au dat de veste craiului şi crăiesei şi toată curtea a bătut din palme şi a zis că mai nemerită pereche nici că se putea. S'a făcut nunta, s'a isprăvit, şi acu trăiau de-a mai mare dragul, însurăţeii noştri.

Toate bune, da' una rea: nevestica se învoise cu toate celea dar din casă afară nu se cădea nimenea s'o scoată. Doamne apără şi păzeşte, şi pe noi păcătoşii! Ii era teamă de strigoiu, şi pace bună!

Până într'o zi. In ziua aceea o iea feciorul împărătesc cu sila, o pune în caleaşcă şi mână la sfânta biserică, când la un colţ iaca strigoiul. Nevasta, cum îl vede, zdup! din trăsură şi fugi, neicuţă tocmai în sfânta biserică. Fuge nevasta, fuge şi strigoiul după dânsa; fuge nevasta, fuge şi strigoiul şi mai-mai să pună mâna pe ea, când iaca aproape ajung amândoi de-odată în biserică

Acolo, nevasta s'a ascuns după o icoană, strigoiul dă să pună mâna pe dânsa, da' când vrea s'o înhaţe, numai de-odată sfânta icoană se prăvale în capul strigoiului şi strigoiul se face ca un fum şi se duce şi dus rămâne.

Iar nevasta ceea şi cu feciorul împăratului rămân pentru cât vor fi trăit apăraţi de toată primejdia şi păcatul.

De la Şt. Vrănceanu, Andreiaşi-R.-Sărat, împărt. de fratele meu V. Pamfile, Tepu Tecuciu.

T. Pamfile

DATINE ŞI CREDINŢE

1787.—*Cu bobii. Bobii tălhăreşti.* Faci zece grupe de câte 4 bobi şi cel fără soţi îl rupi în două şi-l laşi în afară de cei 40.

Apoi îi iei în mână şi zici: «Patruzeci şi unu de bobi cum ştiţi răsărì şi rodi, aşà să-mi ştiţi şi ghici, dacă a găsi cutare lucrul pierdut să-mi picaţi bucurie în masă şi bucurie în casă, dar dacă nu-ţi pica bine, să nu s'aleagă nimica de voi şi bucurie la noi şi viaţă.

Când bobul cel rupt pică în mijloc, atuncea lucrul pierdut e în casă. Când pică în afară e perdut. Când el pică spre femeia care-i descântă, atuncea e rău.

Sunt multe variante cu bobii; dar cei mai de samă sunt bobii tâlhăreşti.

De la mătuşa Catrina Anirici. Valea Sacă, Neamţ.

I. I. Preutescu

1788.—Femeia când e îngreunată, să nu treacă peste funie, că naşte copilul cu buricul înfăşurat peste gât.

1789.—Femeia îngreunată să nu puie flori în sân, că naşte copilul pătat.

1790.—Nu se pisează pasat ori altceva sara, ci numai când este mort în casă.

Boroaia-Suceava.

V. Popescu

1791.—Când se scaldă vrăbiile în colb, are să ploaie.

1792.—Când vizezi într'o noapte foc, a doua zi are să fie cald

1793.—Dacă trăgând încet geana ochiului ţi se rupe vreun fir, o să-ţi vie musafiri.

1794.—Toaca se face din lemn de paltin, fiindcă se zice că Noe, după porunca lui Dumnezeu, a bătut într'un lemn de paltin ca să se facă corabia.

1795.—Pentru că o vacă să aibă mană, se mulge în ajunul lui sf. Gheorghe şi se pune doniţa afară.

1796.—Când visezi şarpe, a doua zi are să bată vântul.

1797.—In seara lui sf. Andrei se stinge lampa şi se întorc lucrurile din casă, cu fundul în sus, ca nu cumva venind strigoii, să ceară lucrurilor să le deschidă uşa.

1798.—Când cântă cocoşii înainte de miezul nopţii, are să fie moină.

1799.—Oamenii pun câte o hârcă de vită moartă într'un par al gardului, spre a fi feriţi de iele.

Truseşti-Botoşani. **C. Atanasiu**

1800.—Prigoria e bună de dragoste.

1801.—Său de vită pleznită e bună de dragoste.

1802.—Vezi când fierbi vr'un ou, se întâmplă de crapă şi sare gheoacea. Atunci să iei gheoacea care a sărit mai departe şi s'o ţii la tine, că-i bună de dragoste.

1803.—Omul moare în ziua lui, în care e făcut. Vezi, dacă l-a făcut Marţea, Marţea moare.

1804.—Când ieşi noaptea afară din casă, când cântă cocoşul, fuge moartea după tine şi te poceşte.

1805.—Când se iveşte şarpele de casă, trebue să se'ntâmple ceva.

1806.—Noaptea când dormi pe câmp, ca să nu vie şarpele la tine, să ai tutun sau să bei tutun.

1807.—Dacă cumva ţi-a intrat şarpele pe gură'n burtă, mânâncă pipotă de barză; dacă vezi că nu iese, mânâncă ouă de broaşte pân' o ieşi.

1808.—Un cal iute n'are fiere în el.

1809.—Descântecele ca să aibă leac, trebuie să le furi şi să le spui de multe ori când ţeşi la *argea.*

1810.—Nu ţi se mai face plezná'n cap dacă te lai cu apa'n care ai pus niţică ţărână din vârtejul de *prau* care se face'n drum.

1811.—Ca să-ţi treacă de *minigoci* zici:

Minigoci, minigoci,
Până mâne să te coci

şi după trei zile-ţi trece.

Vrata-Mehedinţi. **Od. A. Apostol**

BOLI LA OAMENI, LEACURI ŞI DESCÂNTECE

220.—Descântec de beşica cea ră.

M'am pornit voioasă
Pe cale carare frumoasă;

Beşica m'a întunchinat
Şi nimene n'a aflat

Şi nimeni n'a văzut
Numai Maica Domnului
Care a spus:
Du-te la Balaşa de te-a descânta
Şi beşiea cea mare pe loc a crapa.
Beşica din deochi
Beşica prin strigare,
Beşica vânătă,
Beşica neagră,
Beşica roşie,
Beşica albastră,
Beşica galbenă,
Nu te face
Nu te coace
Nu te căţelì
Nu te obrintì
Dar să te usuci
Ca floarea de cicoare
Ca stupitu'n carare
Iar V. să rămâe curat
Luminat ca maica cum l-a lasat
Se descântă cu petecă aprinsă în jurul bubei.

Grăuneşti-Dorohoiu.

D. Urzică

221.—De şopârlaiţă (brâncă)

Se descântă cu cuţitul în lapte cu sămânţa de in şi se zice descântecul de 9 ori:

9 babe 9 fete
9 şopârlaiţi
8 babe 8 fete
8 şopârlaiţe
7 babe 7 fete
7 şopârlaiţe
6 babe 6 fete
6 şopârlaiţe
5 babe 5 fete
5 şopârlaiţe
4 babe 4 fete
4 şopârlaiţe
3 babe 3 fete
3 şopârlaiţe
2 babe 2 fete
2 şopârlaiţe
1 babă 1 fată
O şopârlaiţă
Din una să nu rămâe
Nici una.

Acesta e descântecul şi pentru tatarcă, numai că în loc de şopârlaiţă, se zice *tatarcă*.

Vlăsineşti-Dorohoiu.

Petru Gh. Savin

222.—De potcă.

Se descântă c'un ac într'o căciulie de usturoi, tot împungând-o, ori cu cuţitul într'o cofă cu apă neîncepută. Căciula de usturoiu se face mujdeiu, din care bolnavul gustă de 3 ori şi cu restul se freacă pe trup, iar dacă se descântă în apă, bolnavul gustă din ea de 3 ori, iar cu restul se spală unde-l doare. Restul se varsă ori la ţâţâna porţii, ori într'un par ori pe-o gârlă. Se descântă aşa:

Un'te duci cu potcă cu potculeasă, săgetători cu săgetătoare, strigoi cu strigoae (ori strige)? Ne ducem la fata X, carnea să-i mâncăm, sângele să-i bem. Nu vă duceţi sângele să-i beţi, carnea

să-i mâncaţi; duceţi-vă peste 70 de vineţele c'acolo sunt pahare pline şi mese întinse; acolo să mâncaţi şi să beţi şi să vă topiţi cum se topeşte spuma de mare, roua de soare. (Când zici aşa, stupeşte sub picior). Zice descântecu' de 3 ori.

M. Lupescu.

223.—De păr.

Păr de zmeu,
Păr de zmeoaică,
Păr de urs,
Păr de ursoaică.
Păr de cerb
Păr de cerboaică,
Păr de lup,
Păr de lupoaică,
Păr de cal,
Păr de iapă,
Păr de tot felul,
Să piei să te usuci,
Ca un fir de mac
In patru despicat
In mare aruncat.

Se stupeşte şi se freacă cu degetul unde e părul şi în urmă afumându-se cu o petică, se deapănă încet şi descântecul.

De la Maria Gh. Stroici, Mogoşeşti (Dorohoiu)

224.—De deochi

Lâng'o răchită prisădită
Şade o fată 'mpodobită,
C'un ochi de foc şi cu unul de apă,
Sare cel de apă şi stânge pe cel de foc,
Aşa să se stângă diochiurile,
Mirările, pociturile,
Intâmpinăturile şi arsurile
Lingorile şi săgeţile
Şi ursâtele şi giunghiurile
Şi să rămâi ca o iarbă uscată
In patru crapată
Şi 'n mare aruncată.

Se descântă cu cuţitul în apă neîncepută şi în urmă se stânge 3 cărbuni. Cu apă se spală şi bea cel deochiat.

Dela Pachiţa V. Luncaş, Mogoşeşti Dorohoi.

225.—De beşică neagră.

Beşică neagră, beşică roşă, beşică galbănă, beşică verde, beşică albastră, beşică albă, beşică vânătă, beşică porumbacă, beşică nărăngie, beşică înfocată, beşică chipărată, beşică nu te face, beşică iea şi te întoarce din umerii obrazilor, din piept, din inimă, din şale, din dinţi, din măsele, din toate mădulările şi să piei să te desfaci ca un fir de mac în mare aruncat şi 'n patru despicat. Descântecul de la baba, şi leacul de la sf. Sisoe.

Se iea bucată de petecă părăsită se aprinde şi se afumă buba zicându-se descântecul.

Dela Pachiţa V. Luncaş Mogoşeşti-Dorohoiu

226.—De gâlci.

Gâlcă gâlcuţă,
Calcă pe vărguţă
Şi te du la baltă
Şi bea apă sacă,
Dela gât lui (N) să-i treacă,
Să rămâie curat şi luminat
Cum a fost de la Dumneze
sfântul lasat.

Cu mâna dreaptă muiată în apă neîncepută se freacă gâlcile zicându-se descântecul.

De la Maria Gh. Stroici, Mogoşeşti Dorohoiu. **N. V. Hânţescu**

227.—Descântec de bubă rea.

Plecară... pe cale, pe cărare şi se întâlni cu o oaie albă şi cu o oaie neagră. Câte un miţ de lână a luat, miţul de lână pe foc l-a aruncat. De pe foc l-a luat şi pe buze l-a aşezat.

Trei zile a împlinit apoi.

De pe bubă l-a luat şi la răspântie l-a îngropat iar..... a rămas curat, ca argintul strecurat ca Maica Domnului ce l-a fost lăsat.

Bubă ră, sgaibă ră
Nu te face, nu te coace
Nu-ţi ascuţi limbile,
Ci să potoli durerile,
Du-te 'n pădurea deasă
Ca frunza să pici
Ca lemnul să te usuci.

Se descântă cu cârpa arsă de trei ori, atingând buba cu scrum de la petică (cârpă).

Dela Ioana Al. Pintilie, Ireasca-Tecuciu. **C. Constantinescu**

228.—Descântec de cel-pierit.

Se descântă cu oleiu de cânepă, cu trei paie şi aţă roşie c'un ac.

M'am mânecat Marţi dimineaţa, gras şi frumos, la mijloc de cale am întâlnit lup crunt cu 9 neamuri de pierit: pierit negru, pierit roş, pierit de 9 neamuri, în pământ trântit-o, sângele băut-o ochii paianjenit-o, a mânca mâncat-o, a ustura usturat-o... (cutare) a prins a se văicăra şi a se olăcăi. Nimeni nu a auzit-o, nimeni n'a văzut-o numai Maica Domnului pe scări de aur s'a coborît, de mâna dreaptă a luat-o, din gură a întrebat-o: ce plângi şi te văicărezi, oleiu de cânepă îi lua şi la cutare... îi alerga.., cutare ac ţigănesc a apuca, bube depe trupul tău a aduna, în trestie îi înfunda, peste mare îi arunca, iar cutare să rămâe curat şi luminat ca maica care l-a lasat.

De la eleva Liceu I. Maria cl. V, Cos'eşti-Tutova. **Maria Mircea**

229.—Pentru desbârnătură.

E bună aţă de lână roşie. Cu ea te învălătuceşti în locu' unde e desbârnătura. Se lasă acolo până se lecueşte.

230.—Pentru păducel.

Pentru păducel e bun pădureţ copt în vatră. Pădureţii se leagă şi se schimbă desuţ. E mai bine, ca să se pună pădureţii totdeauna mai fierbinte, că are mai mare leac.

Jud. Neamţ **Al. Moisei**

231.—Guşterele

E în forma şopârlei, de coloare galbenă, mai mare ca ea, capul lat; acesta, primăvară în luna Martie, ziua Marţa când se găseşte, îl prind şi îl omoară între degete (cu mâinele) îi tae capul cu o para (monedă veche măruntă care era ascuţită însă acum cu orice instrument) se pune de formă o monedă după cap, când îl tae. Acest cap îl păstrează şi când cineva să umflă la gât şi nu poate să înghită, spală capul de guştere în apă proaspătă şi-i dă bolnavului să bea apă, pentru ca să-i treacă.

Catanele-Dolj. **Şt. St. Tuţescu**

O SAMĂ DE CUVINTE

2481—2504

Dolbură=lemn găunos.

Doscă=o bucată mare de lemn uscat. Câtă doscă duce în braţe=un sfert de trunchi de lemn spart sau o ceosvârtă;

Osiac, pl. *osieci*=crăci mari de arbori şi uscate. Să te duci la pădure şi s'aduci un car de osieci.

Dugos=om morocănos, posomorît.

E beat *cocian*=beat mort; s'a făcut cocian.

Oară, hoară, orălenie=paseri de curte.

A *mânzăţi!*=se zice de o vită că fată la doi ani.

A fătat de *neleapcă*=iarăşi de vite care fată de mici.

Lupul a *guşuit* oile=le-a sugrumat, le-a înfipt colţii în gât.

Podari-Dolj. **I. Brătulescu**

Oristi adelfe!=poftim frate!

Rahnă şi pocitură!=te miară!, în sfârşit!.. să nu fie de diochiu!—se zice despre cineva—când face un lucru—la care nu te-ai fi aşteptat nici o dată din partea lui: *Rahnă şi pocitură!..*

Gn*erte fierte—cascoave prăjite*=te mieri ce, ia acolo: „Ce mâncare ai azi?—Mierte fierte, cascoave prăjite=nimica goală.

Calamij-banu=de toate felurile amestecate la un loc: lapte

peste găluşte, cu plachie la un loc=«ia să vezi, calamij-banu ţigăneşte»...

A mormînla mămăliga=a frământa boţii de făină—din ceaun--cu melesteul pe foc, mai înainte de a o lua la mestecat.

Tăbărîte=trântite, aruncate (lucruri): «Toate tăbărîte, par'că le-a adus apa».

A tăvăli=a mânji.—«Mi-am tăvălit iţarii».

A giui=a făgădui: «Ştii—tu—că ţ'am giuit o bătae!»

A giurui=a flierotisi, a consfinţi: «ghiţâca asta-i giuruită cutăruia».

Gâf=covată adâncă pentru frământat pânea—troc, gâf.

Otăghi (a)=o croi, a otângi, a lovi.

Larga-Bacău.

C. Gh. Vartolomei

CÂNTECE

1526.—*Frunză verde ş'o lalea*
N'am mândră pe unde da,
Să nu-ţi mai văd căscioara.
Când îţi văd căscioara la
Plânge inimioara mea.
Frunză verde de sulcină
Trupul meu n'are odihnă
Când văd la mândra lumină.
Stinge mândra lumina
Nu mă pedepsi aşa.

1527.--*Frunză verde ş'o cicoare*
Ce flueri voinice-a jale
Ori ţi-i grea arma'n spinare
Ori raniţa pe picioare.
Nu mi-i grea arma'n spinare
Nici raniţa pe picioare
Ci mi-i dor de mândra tare
C'a rămas pe prisp' afară
Cu foliţa rozioară
Mă secă la inimioară

1528.—*Foae verde trei spanace*
Tu te duci neică sărace,
Dar eu cu dorul ce-oi face?
Tu ţi-i face mândră bine
Căci rămâi în sat la tine
Şi mai sunt voinici ca mine!
Fie voinicei o sută
Ca tale *nu mă sărută.*
Fie voinicei o mie
Nici unul nu-mi place mie.
Dela Ioan Hera Berevoeşti-Muscel

1529.—*Foae verde de susai*
Fă fetiţo după plaiu,
Ce guriţă dulce ai
Şi neichii de ce nu dai!?
Mă mir ce inimă ai?
Inimă de putregai
Ad' cuţitul să ţi-o tai
Să vedem ce sânge ai
Sânge negru închegat
De dragoste 'nveninat.
Dela Ioan M. Popescu Berevoeşti-Pământeni-Muscel:

1530.—*Foae verde, foae lată*
La casa cu prispa 'naltă
La Marija sprâncenată

Bat'o Dumnezeu s'o bată.
Frunză verde pelinită
Eşi Marito la portiţă
De dă lui neica guriţă.
Nu es neică la portiţă
Că mă tem de lapoviţă
Că mă umplu pe fotiţă
Şi am pruncuşor la ţâţă.
Foae verde fân cosit
De câte ori am venit
Tot cu pruncu, m'ai minţit
Fi-ţi-ar pruncu-afurisit!
De la d-ra Veneţa Dragomirescu Berevoeşti-Muscel.

Andrei A. Dumitrescu

1531.—*Foae verde lemn uscat*
Io aicea n'am jucat
Dar acuma o să joc
Să-mi stea soarele pe loc
Şi luna să strălucească
Peste Ţara Românească.

1532.—*De cât cu galbeni pe (masă*
Şi cu urîta la casă,
Mai bine sărac, voios
Şi să-mi iau ce e frumos.

1533.—*Decât cu casă de sticlă*
Şi cu nevastă urîtă,
Mai bine de-o coşerea
Să ningă, să plouă 'n ea
Cu nevasta frumuşea.

1534.— *I-auzi, lele, piţigoiu*
Lasă la dracu războiu
Şi hai să 'nfundăm zăvoiu.
Dela Gh. Petrică Călineşti-Vâlcea.

1535.—*Lunea, Marţea nu lu- (crez*
Mi-e frică că nebunesc:
Mercurea mă pomenesc
Joia mă duc să iubesc;
Vinerea nici nu se toarce
Că e rău de dobitoace;
Sâmbăta mă premenesc
Duminica mă 'mpudrez
Şi mă duc iar să iubesc.
De la Emil Nicolăescu VoiceştiVâlcea

1536.—*Hora mare, băieţi n'are*
C'au murit de gălbinare:
Numai unul ce-a rămas
Poartă căciulă pe nas
Face fetelor năcaz
Şi umblă din uşă 'n uşă
Sărutând câte-o mătuşă.

1537.—*Băiatu care-i ştrengar*
Il cunoşti după şerpar
Că-i şerparul tot jdrelit
De garduri câte-a sărit.
Fata care-i ştrengăriţă
O cunoşti după catrinţă.
Că-i catrinţa rară, rară
Târâită prin negară.

1538.—*Drept a avut cine-a zis*
Că dragostea-i foc nestins
Că şi 'n mine s'a aprins
Şi nimeni nu-l poate stinge
Numai badea când mă strânge

1539.—*Bade, inima mă doare*
După gura dumitale;
Bade, inimuţa-mi pică
După gura ta cea mică.

1540.—*Rău mă doare peste 'ncins*
De mândruţe câte-am strâns;
Rău mă doare peste şele
De mândruţe ocheşele.
Câte fete'n braţe-am strâns
Toate după mine au plâns;

De te-oi strânge și pe tine
Și tu'i plânge după mine.

Dela Maricara Florescu Andronicea-na din R. Vâlcea.

Ioan N. Popescu

1541.—*Mărită-te mândra mea,*
N'aștepta dragostea mea,
Mărit'-te cu Dumnezeu.
Căci mie nu-mi pare rău.
Nici bine nici rău nu-mi pare
Numai sufletul mă doare.
Mărită-te cu dulceață
Și mi te du, de-ți fă casă,
C'am trăit un rând de viață;
C'aș'a fost norocul meu
Când mai bine când mai rău,
C'așa este dragostea
Unu-o face, ș'altu-o ia.
—Insoară-te măi bădiță
Când o fi răchita viță;
De-i lua una tot ca mine,
Să-ți dea Dumnezeu mult bine
De-i lua una bălăioară
Să dea Dumnezeu să moară!
Să-i mâncăm din colivioară
Să-i bem vin dela pomană.

Auzită dela d-ra Victoria Vasilescu Podori-Dolj.

I. Brătulescu

1542.—*Frunzuliță conopidă*
Irindiaua nu se uită
Că e de pe Olt venită
Depe Olt depe Olteț
Adusă de doi băeți.
Și băeții mititei,
Se ținea fașa de ei.
Irindeaua din Islas
Adusă d'un popă ras
Cu giulufii retezați
Peste umeri aruncați.
Irindeaua din Galați
Adusă d'un dorobanț
Și d'o roată de soldați
Verde verde iasomie
Irindiaua-așa se sue
Ca să bată locu bine
Ș'apoi verde trei alune
Irindeaua cum se spune,
Cu pită și cu măsline,
Cu pită dela pitariu,
Cu vin dela cârciumariu
Cu rachiu dela mocaniu.[1]

1543.—*Băluțo mărgăritari*
Vin la neica subt umbrari
Nu căta că sunt băbari,
Că iubesc și fete mari,
Și neveste tinerele
Cu panglici pe la picioare.
Hai! băluțo să jucăm
La coveie ne-apucăm.
—Ba, băete că sunt goală,
C'am țesut o pânză rară.
Că de rară ce-mi era
Băgai degitele prin ea.
Și e plină de otinci
Ca lunca de licurici.
Și la sulu din'apoi
O mie de lătunoi;
Iar la sulu din'nainte
Dracu le mai ține minte.
Dela ițe pân' la spată
Paște-o iapă 'mpedicată
Mi-a fost natra despiată
Că mă căsnii vara toată,
De nu era un băet
N'o scoteam la selemet.[2]

Beiu-Teleorman

Mihail Th. Adameștianu

---

[1] [2] Sunt două jocuri vechi ce se jucau pe aici mai de mult, azi aproape sunt uitate, rar când se mai joacă de flăcăii din partea locului. In timpul jocului unul din băeți sau lăutarii zice cuvintele. Băluța un joc dămol, în timpul jocului cuvintele se zic de fetele mai îndrăznețe. Fetele codane, adică fetele care încep să iasă întâi la horă, se string singure pe luncă și joacă Băluța, cântând toate în cor vorbele.

GLUME, JÂTII, TACLALE

684.—Condiţie

Pe vremea prăşitului un bate-coclaurile se întâlneşte cu unul harnic. Da' istui harnic îi crăpa măseaua de treabă.

— Măi Toadere, zice el, nu-i merge azi la prăşit la mine, că-ţi plătesc. Ai şi mâncare.

— Dă... ştiu eu ?

— Acu unde te duci ?

— Unde ? Pe drum la vale.

— Haide bre, ce pierzi tu timpul degeaba?

— D'apoi vrei să-l pierd cu plată ?

— Măi ai să te ţii căit. Am un godac fript, vin bun...

— Merg, atunci.

— Hai mai repede, că acuşi e soarele amiază.

— Mâncare ştiu eu, dar vre-un *huceag* pe-aproape de ogor ai ?

Covasna-Fălciu **G. Polcovnicu**

285.—Primire de musafiri

La un boier bogat, dar sgârcit, i-au venit odată în ziua patronului nişte cunoscuţi ca să-l hiritisască. Când s'apropiă sara, vremea de stat la masă, iată că vizitiul Ioniţă scoate caii musafirilor ca să-i dea la apă. Toţi boerii stăteau în jurul meselor, cinstiau, vorbiau şi râdeau. Da' stăpânul iese în ceardac şi strigă :

— Ioniţă !

— Porunciţi, cucoane.

— Ai dat ovăs la caii dumnealor ?

— Incă nu, cucoane.

-- Apoi să le dai măi, să le dai de-ajuns, câte o căldare de fiecare, ca să aibă pe toată noaptea, zise boierul strângând din pumni şi făcând semn să nu le dea de loc.

— Bine, cucoane, le-oi da, că este de unde, răspunse Ioniţă dând din cap, arătând că înţelesese semnul boierului.

De la Vasile Gânsac, Hânţeşti-Dorohoi **N. V. Hânţescu**

286.—Spaima popei

Cică într'un sat un popă avea obiceiu că se scula tare de dimineaţă de-şi făceà sfânta slujbă Duminica ori în cele alte sărbători. Când mai erau două sau trei ceasuri până la ziuă, mântuia, aşa că bieţii dascali se puse pe gânduri. Unul dintre ei era şi vânător şi se tot gândia ce leac să găsească ca să-i schimbe apucăturile popii, căci când plecă el la vânat; popa era de mult în slujbă; aşa că nu vâna toată ziua aceia nimic căci nu păşia sănătos la treabă.

Azi aşa mâni aşa, se înţeleg ei dascalii ce-i de făcut, da ista vânător, le făgădui că de vor avea nădejde în el şi-l vor asculta toate vor fi bune. Se întâmplă că ucise într'un rând un lup bătrân şi umplându-l cu paie îl puse Sâmbătă de cu sară la vicernie după plecarea popii, în mijlocul bisericei şi cu gura căscată.

A doua zi popa, bang, balang, bang, bang, trage clopotele şi

dă să intre pe uşă în biserică dis de dimineaţă, cum îi era obiceiul. Când scapără şi aprinse o lumânare, păşind prin întuneric, spre sf. altar, holbă ochii în lup. Deodată i se făcu părul măciucă şi i se păru că de când lumea-i la uşă, dar cu faţa tot spre lup şi cu mâna dindărăt să o deschidă, dar cum era să o deschidă mai ales pe dinapoi. Incepu a cânta: «Toate pustiile îs cu două (adică uşi) numai asta cu una». Şi când nimeri, o deschise şi fugi la dracul.

-- Dascale, dascale, hai mai iute că-i plină biserica de lupi.

— Cum se poate, părinte?

Dar celalt dascal, vânătorul, în timpul ista îl luase.

— Nu-i nimica părinte, ţi s'a părut. Şi de atunci făcea slujba regulat după ce răsărea soarele şi-şi lăsa celelalte treburi mai pe urmă şi dascalul priceput a fost bine răsplătit de ai săi.

Dela V. Ardeleanu Zerneşti-Covurlui. **N. I. Munteanu**

CRONICA

* **Ghiluşul I** No. 11-12 (Octombrie-Decembrie 1912): 330 abonaţi cu 26 platnici; vina să se caute în mai multe părţi. Dacă editorul aşteaptă plata datoriilor din urmă, însemnează că „Ghiluşul" va înceta să apară. Deci e zadarnică îmbunătăţirea programnlui cu acel supliment „Cultural Sătesc în care va publica bilanţurile băncilor populare şi cooperativelor precum şi orice ştiri dela sate". Apariţia în volume mari va fi mai dezastroasă de cât cea de până acum.

* D-l *D. Furtună,* scoate un nou mănunchiu de „taclale, povestiri şi legende româneşti" întitulate **Cuvinte scumpe,** în colecţia Academiei Române. Cu toţii, cunoaştem şi autorul şi munca lui.

* La examenul de desenuri de scoarţe şi alte ţesături cu alesături de motive vechi româneşti, ţinut în ziua de 16 Decembrie la Ministerul de Instrucţie au dobândit premii: D-na Maria Sevastian Negreşti-Vaslui, pentru o planşă, d-na Olga S. T. Kirileanu, Broşteni-Suceava pentru 17 planşe, d-l Alex. Ciucă, Priboeni-Muscel pentru 8 planşe, d-na Lucreţia Gh. Patriciu, Bucureşti str. Turcului No. 19 pentru 4 planşe, d-ra Elena Şentea Bucureşti, Bulevardul Elena Doamna pentru 3 planşe şi Şcoala de sericicultură din Bucureşti pentru 3 planşe. **P.**

* D-l C. Apostoliu, în *Noua Revistă Română* No. 9, vol. XV, arată într'o anchetă făcută în lumea copiilor din şcoală, rezultatul, că, „pentru copii, povestea moare, iar în multe cazuri văzute..., a şi murit".

Aduce şi dovezi destul de importante, peste cari nu se pot trece cu vederea.

Atunci cum se face, că copilul, odată plecat din şcoală la coarnele plugului, pot zice că se asimilează în totul cu cei dinprejurul lui, cari ştiu şi nu ştiu carte, şi rămâne toată viaţa ca ei, ca şi cum n'ar fi fost pe băncile şcoalei?

Mă rog, aşa-i firea Românului! Că sunt varietăţi, e altceva.

Am credinţa, că povestea n'are să moară aşa de curând; însă să ţinem socoteală de câte s'au tipărit

N. I. Dumitraşcu.

La o cerere a noastră, menită să pună capăt jafului ce se face cu această revista cu prilejul împărţirei ei la sate, iată ce ne răspunde Direcţia generală a poştelor: „Aduceţi la cunoştinţa Administraţiei revistei *„Ion Creangă"* prin Agenţia specială Zorleni că Administraţia noastră nedispunând de mijloace pentru distribuirea prin liste a ziarelor şi publ. periodice, nu poate a-i satisface cererea înreg. la No 16228 din 3 Febr. a. c." La aceasta s'a răspuns: „Cu părere de rău se ia cunoştinţă de hotărîrea Onor. Direcţiei a telegr., telef. şi poştelor întru cât se mai distribue şi alte reviste ca Albina, şi Bulet. instr. publice prin poştă, şi întru cât în chipul cum se împarte azi revista ni se perd mulţime de numere din ea fără să avem putinţa de a afla vinovaţii". Aceasta precum ca să se ştie. De aceia şi No. 1 şi 2 au apărut cu întârziere.

O B O L U L

Prietenilor Revistei «ION CREANGĂ» pentru strângerea fondului:

Bustul lui Ion Creangă la Bârlad

Suma adunată 1041,60

DE LA ADMINISTRAŢIE.

Adiverinţe: S'a primit sumele şi cu acest no. s'au trimis adeverinţe pentru d. *C. Droc*, Bârlad, pentru Bibliotecile din Corodeşti şi Pochidia-Sălcieni, jud. Tutova, 10 lei; d. *L-t Al. Clodeanu*, Bârlad, 10 lei; d. *C. N. Maleescu*, R.-Vâlcea, 5 lei; d. *G. D. Lalu*, Piatra-Neamţ, 5 lei; d. *D. Cârlănescu*, Ploeşti, 5 lei; d. *S. P. Colibaşi*, Afumaţi-Ilvov, 2 lei 50; d. *D. Evolceanu*, Bucureşti, 5 lei; d. *L-t. A. Negoescu*, Bucureşti, 7 lei; d. *I. G. Stoica*, Lespezi-Hârtoape-Suceava, 3 lei; d. *Dr. H. Tiktin*, Berlin, 6 lei; d. *Liviu Marian*, Suceava, 6 lei; d. *E. A. Pangrati*, Bucureşti, 5 lei; d. *N. Iordan*, Focşani, 10 lei; d. *C. Darius*, Dobreni-Neamţ, 5 lei; d. *C. Dumbravă*, Căueşti-Adam-Tutova prin d. *A. Tenea*, 5 lei. (urmează)

S'a primit din Iaşi, de la un domn, pare că din Iaşi, str. Haralambie, 10 lei; mandatul find plouat, rugăm a ni se scrie, cine l'a trimes şi ce destinaţie are această sumă.

Domniei-Sale

Domnului Artur Gorovei

Comuna Fălticeni

prin Oficiul .... Judeţul ....

MIRON COSTIN Revistă de cercetări şi mărturii istorice. Anul II, No. 2 pe Februarie 1914, cuprinde :

I. BOGDAN: DOCUMENTELE LUI ŞTEFAN CEL MARE. T. Pamfile.

DOCUMENTE. — George A. Cosmovici, N. I. Dumitraşcu, V. C. Nicolau, T. Pamfile, A. Saint-Georges.

INSCRIPŢII. — G. Florescu.

INSEMNĂRI.—Pr. T. Bălăşel, T. Pamfile.

CRONICA. — P.: N. Iorga: Chestiunea Dunării, Relations entre Serbes et Roumains.—Buletinul societăţii numismatice române.

ILUSTRAŢIUNE: Pomelnic din Odobeşti-Bacău.

Anul VII.—No. 4. Aprilie, 1914.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură şi artă populară
APARE O DATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

REDACŢIA:
T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAŢIA:
M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BÂRLAD

Exemplarul:
In ţară . . . . 40 de bani
In streinătate . . . . 50 » »

Abonamentul anual:
In ţară . . . . 5 lei
In străinătate . . . . 6 »

TIPOGRAFIA ŞI LEGATORIA DE CĂRŢI, CONSTANTIN D. LUPAŞCU.

DE LA REDACŢIE.

Lămuriri.—Materialul ce ni se trimite să fie scris pe o singură parte a hârtiei ; ar fi bine să se scrie numai pe sferturi de coală.

— Să nu se scrie pe o hârtie mai multe feluri de culegeri, de pildă cântece şi gâcitori, datine şi cuvinte rari, şi altele, ci fiecare pe hârtia sa.

— Scrisul să fie cetet mai ales acolo unde-i vorba de cuvintele rari, căci greşelile ce s'ar face punând de pildă pe *u* înloc de *n* şi pe *a* în loc de *o* şi pe *c* în loc de *e*, ar fi foarte mari.

— La un plic nerecomandat pe care se scrie «manuscrise de imprimat», ajunge o marcă de 5 bani pentru 100 de grame; pentru 150 de grame trebue 10 bani. Aceste manuscrise însă, nu trebue să cuprindă scrisori particulare, cari să se facă numai de-oparte prin cărţi poştale.

— Persoanele cari cer lămuriri, le vor găsi la poşta redacţiei, dacă nu alipesc o carte postală sau o marcă pentru răspuns.

Poşta. D. *P. Savin*. Primit; la rând, una după alta. D. *G. Iancu*. Orbalţul, în No. 6. D. *I. Brătulescu*. Desemnele le-am primit şi v'am răspuns la vreme. S'a primit şi materialul din urmă.

Cărţi primite la Redacţie.

Cinci scrisori de dragoste ale unei călugăriţe. Edit. libr. Alcalay & Co., Bucureşti 88 p. 1 leu.

T. Pamfile: Un tăciune şi-un cărbune... Poveşti. Libr. L. Alcalay (No. 896-897 din Biblioteca pentru toţi), Bucureşti 192 p. 60 bani.

C. Ş. Făgeţel: Credinţe literare, Etitura Tipografiei „Ramuri", Craiova, 1913, 180 p. 2 lei.

Anul VII.—No. 4. Aprilie, 1914.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:	ABONAMENTUL ANUAL	ADMINISTRAȚIA:
T. PAMFILE	In țară 5 lei	M. LUPESCU
Bârlad str. Corbului	In străinătate 6 „	Zorleni-Tutova

O RUGĂMINTE

Pentru BUSTUL LUI ION CREANGĂ, sorocit să fie ridicat în Bârlad, revista aceasta a strâns 1046 lei, 60 bani, de la persoane al căror nume și obol s'a aflat la vremea curentă pe fața a treia a cupertei. Această sumă fiind neîndestulătoare, după un lung răgaz, în care abonați vechi s'au dus și alții noui au venit, înoim rugămintea noastră cătră ori și cine va ceti aceste rânduri, ca să contribue pentru mărirea acestui fond, cu cât îi va fi cu putință. Sumele strânse, cu listele lor, se vor trimete: REVISTEI „ION CREANGĂ", în BÂRLAD; ele se vor publica în numerile viitoare.

GĂINA VECINULUI...

Găina vecinului este întotdeauna mai grasă,—asta se știe,—și sunt atâți oameni cum se cade de alt-fel, cari o doresc în castronul de zeamă pe masă, în locul găinei din ograda lor, căreia i se lasă și mai departe cinstea de a cotcodăcì după fie-care ou așezat în covățica de sub streșina coteneții. Nici odată, însă, unor ast-fel de gospodari nu le trece prin gând să-și cotonogească ori să-și lese peritoare de foame găinele lor, de dragul celor mai grase gojbălițe ale vecinilor.

Totuși sunt alți gospodari cari nu se potrivesc cu cei de până aici: Pentru aceștia, găinele vecinului sunt grase chiar când sunt... slabe, și sunt grase chiar când vecinul nu are... găini.

Fapte de-acestea se pe petrec de multă vreme, se cunosc, și față de dânsele, de obiceiu, lumea se mărginește ca să zâmbească. De! ce să faci când vezi oameni curgându-le ochii peste gardurile altora când nu-și cunosc gospodăriile lor, de multe ori pline de bogății!

Găina!... La urma urmei, această găină poate avea felurite înfăţişări. Pentru unii se chiamă *graiu românesc*, care «nu poate învesmântà cele mai rafinate cugetări»; pentru alţii se chiamă *pământ românesc* ce nu se poate asemăna cu «peisagele din străinătate»; pentru alţii se chiamă *port românesc*, pentru alţii *sânge românesc*,—mai ales sânge,—pentru alţii *arhitectură românească, tutun cu eticheta românească, literatură românească* şi aşa mai departe.

In preajma unei astfel de găină streină, se formează îndată tarafuri cari pornesc cântările de preamărire, pe cele două căi: unele caută oricum s'o ridice la cer, iar alţii cotonogesc pe cea naţională, căci, prin ce se poate arăta slava unui lucru, de cât prin depărtarea dintre dânsul şi fratele său,—şi cum se poate mări această depărtare de cât: ori ridicând pe cel dintâi ori afundând pe cel din urmă.

Se înţălege că înmulţirea acestor tarafuri de lăutari gălăgioşi primejduesc pe nedreptul încrederea pe care trebue să o avem în darurile noastre trupeşti şi sufleteşti. Aceşti lăutari inconştienţi trebuesc arătaţi cu degetul pentru ca toată lumea să-i cunoască şi să fugă de spusele lor.

Intru cât ne priveşte mai de aproape ne oprim la unul. Ştie nemţeşte, franţuzeşte şi poate că şi altă limbă. Cunoaşte *poeziile populare* ale lui *Alexandri* şi culegerea lui *G. Dem. Teoderescu*. Atât. In schimb dăsagii i-s plini cu „studii“ de folclor comparativ cari, se înţelege, cu privire la Români nu pomenesc nici măcar cele două cărţi arătate mai sus. Taraful citeşte, citeşte asemenea studii şi de-o dată i se nazare, de-o pildă, că *Mioriţa* noastră are ceva asămănător cu cutare amănunt mitologic egiptean de pe la anul 3000 înainte de Hristos. Şi atunci repede edictează: fiind-că neamul românesc, care a căzut cu hârzobul din cer pe vremea lui Negru şi Dragoş Vodă, n'a putut dărui egiptenilor acel amănunt mitologic, nu poate să rămână altă ceva de crezut de cât că Egiptenii au dăruit Românilor frumosul cântec bătrânesc al „Mioriţei“, Datina căluşarilor şi altele. Dovada nu sufere împotriviri; ea porneşte ca de obiceiu de la o minte luminată ca a Domnului Th. Speranţia, profesor, membru corespondent al Academiei Române, scriitor şi versificator prea cunoscut de anecdote populare româneşti. Ca loc se alege o revistă cunoscută sau estrada Ateneului român. Argumentarea capătă prin aceasta o vază încă mai mare şi descoperitorului i se aduc laude mai grele. Ce are de face îndelungata vreme de la Ramses sau Cufru până la Ale-

xandri, şi ce rost poate să aibă nepătrunsa depărtare din malurile Nilului până în plaiurile Carpaţilor? Imprumutul, scurt, este dovedit. O *Mioriţă* românească sau străromânească nu poate să existe pentru d-l Speranţia, cu ochi deprinşi s'alerge după *mieoare* egiptene, indiene, chineze şi tonchineze cari, tocmai prin exotismul lor trebue să fie mai grase şi mai lânoase!

81.—Port din Drăghiciu-Muscel.

Când nu se poate şti pe deplin, cu ajutorul mărturiilor cari de obiceiu rămân ici şi colo, rosturi şi fapte ale oamenilor, ale popoarelor şi ale vremurilor, d-l Speranţia, din două cuvinte dovedeşte un împrumut de povestire orală. Străfulgerând deacurmezişul miilor de ani, de la un capăt la cel-alt al pământului, ajunge să arate că bietul neam de cerşetori români, lipsit de ori şi ce însuşiri a trebuit să împrumute din toate părţile, şi prin aceasta să fie dator tuturor.

«....Fiind-că, parole d'honneur, ar fi o prostie fără pereche să creadă cine-va că au putut da şi Românii altora un capăt de aţă cu împrumut; tot ce au, le este dar, pomană, în afară de unele obiceiuri urîte cum ar fi curăţirea nasului cu degetele, uciderea puricilor, căscarea gurei din toarta fălcilor şi alte câte-va, cari rămân pur-sang naţionale....!»

...Numai dacă nu cumva d-l Speranţia va dovedi că şi acestea nu sunt de cât nişte servile imitaţiuni ale unor năravuri de populaţiuni cari trăiau în insula Sumatra acum, patru mii de ani şi ceva.....

T. Pamfile.

RUŞINAREA FETELOR CARI FĂCEAU COPII DE FETE MARI.

Gospodarii satelor, depărtaţi de atingerea cu streinii de prin oraşe şi de obiceiurile târgurilor, au ţinut şi mai ţin încă şi azi la cinstea casei lor. Fecioarele sunt miresele Mântuitorului şi ferice de fetele cari mor cu adevărat fecioare; ele se împodobesc ca pe mirese, ca judecata viitoare să le găsească în podoaba aceasta, pildă a curăţeniei lor de suflet. Ferice de femeea care nu ştie de cât de un bărbat, căci acestea pe ceia lume vor fi uşurate de păcate şi de ponosul curviei.

Fetele ce nu-s fecioare, duc viaţa grea şi hojma li se scot ochii cu necinstea, căci cum a fost când era fată, aşa va fi şi ca gospodină.

In sat la noi nu era ruşine mai mare pe-o casă de cât atunci când fetele făceau copii de fete mari. Asemenea neruşinate nici în biserică nu erau primite, până nu se măritau după cineva. Din această pricină, adese fetele cari greşiau, se duceau în alte sate de năşteau, să nu le mai ştie nimene, ori se stângeau de lepădau, ori luau ceva ca sa nască înainte de vreme.

Şi ori cât se păziau ele, satul tot afla. Şi când fata avea îndrăzneala să vie în biserică, atunci preoteasa care şădea în fruntea gospodinelor de samă din sat, se sfătuia cu câte-va din gospodine şi lega în pridvorul bisericei pe fata neruşinată.

Legatul fetei se făcea aşa: preuteasa pregătia un bariz ori un tulpan negru şi o batistă de cap; una din gospodine chemă fata cu pricina în pridvor. Preuteasa era acolo cu trei, patru gospodine chiabure şi cinstite şi prindeau fata, îi smulgeau florile ori gătelele din cap, căci fetele mari se duc la biserică cu capul gol, îi legau capul cu batista, o îmbrobodiau cu tulpanul şi o aşazau în biserică în urma nevestelor tinere.

O asemenea ruşine se împrăştia ca fulgerul în sat, că fata cutăria a *fost legată* şi ea de ruşine nu putea eşi mai nicăeri. Adesea îşi lua lumea în cap şi se ducea slugă în alt sat, numai să scape de ruşine şi de gura lumei.

Şi ruşinea fetei o trăgea şi părinţii ei, care adese o alungau de la casa lor, ca să nu le mai fie ruşine şi ponos.

La cinstea casei lui gospodarul a ţinut şi ţine. Pentru ea adese cade în pacate grele şi chiar crimă face pentru ea.

— Sarac şi curat voi să mor—auzi pe mulţi spunând celor ce caută a uşura vina celor greşiţi.

Şi sunt dese cazurile când pentru necinstea casei barbatul şi-a lăsat femeea, fetele au fost alungate şi chinuite, adese ori desmoştenite, căci nimic nu-i mai frumos pe lume de cât fruntea senină şi cinstea curată.

Măria Sa Regina a zis undeva: «*Cine perde bani nu perde nimic; cine perde curajul perde mult; cine a perdut cinstea, a perdut totul*». Şi aşa şi este. Omul necinstit e mort între ceilalţi oameni.

Şi biata cinste pe la târguri şede în rafturile şi prin colţurile cele mai ascunse, iar la sate tot o mai vezi răsuflând pe cele cărări, pe sub cele culmi şi prin unele sate.

M. Lupescu.

POVEŞTI

58.—Todirică Făt-frumos (sfârşit)

Da' fata ce să zică? Ştia bine, săraca, cine şi cum o scăpase de la moarte, da' se temea de ţigan şi lăsa şi ea să-şi curgă părăul apa, cum ştie. Nu-i prea venia Impăratului la socoteală să deie unui negru de ţigan fata, da' ce avea să mai facă? Mai rău, curat că erà, dacă muria!... Şi ţiganul, ca ţiganul: fudul şi nu se lăsa nici mort, până nu se încurcă rău în slăbiciune. Că celui rău nu-i ajută Dumnezeu. Şi toate merg până odată. Aşa şi ţiganul ista: se fudulia mereu că el a ucis balaurul şi că musai el trebuie să iea fata împăratului. Ş'amu lor puţin le păsà, că erau acasă.

Da' bietul Todirică Făt-Frumos, săracu' ce-a mai fi făcând prin celalt capăt de lume? E, hei! Dumnezeu poartă de grijă celor voinici şi harnici. Ş'ajunge Todirică Făt-Frumos într'un sat. Da' oamenii în satul ista erau supăraţi, vai de steaua lor, parcă le ningea numai şi le ploua. Dă el buna vreme unei babe şi-i zise:

— Of, mătuşică dragă, fă-ţi pomană şi dă-mi ceva de mâncare c'amarnic mi-i de foame.

— Bucuroasă ţi-aş da, dragul mătuşei, da' se vede ce-i şi cum e pe la noi. Iaca, tocmai pe vremea culesului, iese un taur, de unde naiba o fi ieşind, şi ne prăpădeşte toată sămănătura. Iar noi, dragul mătuşei, mâncăm muşchiu din pădure amestecat cu făină de ciucălăi, vai de zilele şi de ciolanele noastre!

— Doamne, mătuşică, Doamne! Cine mi-ar putea arătă mie cam de pe unde iesă taurul cela? Ce zici?

— Aş trimete pe fecioru-meu să-ţi arăte, că el zice că ştie. Da' mă tem să nu vă încurcaţi cărările şi să vă prăpădiţi tinereţele.

— Despre asta n'ai grijă mătuşă, zise Todirică Făt-Frumos.

Şi luând cu dânsul şi cânii şi pe băiatul babei, ajunge la locul unde eşiă, drept în crucea amezii, taurul. Cum s'a nemerit, că tocmai atuncea, aşa cam pe vremea când dau ciobanii oile în strungă, iesă iar taurul. Ş'odată strigă Todirică:

— Uu... nea Răilean, nea Trandafir, nea Vrăncean! Uu...ta na, na... pe dânsul măi, nu-l lăsaţi!

Şi când s'au repezit cânii, unde mi ţi l-au înşfăcat pe taur, măi badeo, cum ar înşfăca mâţa şoarecul, şi unde mi ţi l-au ţinut aşa pe loc, cu coarnele 'n pământ până a venit Todirică Făt-Frumos şi hărşti! i-a retezat capul. Şi-a tăiat cu paloşul carne dintr'însul c'a făcut cică o grămăjoară de doisprezece stânjeni. Va să zică nu eră lucru de şagă! S'a bucurat atunci satul de părere de bine şi strângându-se împrejurul lui Todirică, nu mai ştiau bieţii oameni, cu ce să-i răsplătească o faptă ca asta.

— Ce să-ţi dăm, pentru că ne-ai scăpat de lighioana ceia? zice împăratul locului.

— Nu eu, ci Dumnezeu v'a scăpat, oameni buni. De aceia nu-mi trebuie nimic pentru o aşa faptă. Ia, doar, dacă aveţi, daţi-mi ceva de mâncare şi mie şi cânilor mei.

— Haidem la palaturi, dragul meu, dacă-i vorba aşa, îi zise împăratul.

Todirică Făt-Frumos îşi iea cânii şi mergând la palaturi, unde prinde a forfăca şi a înfulica şi a horpăi din mâncări alese, ca dintr'a altuia. Şi după ce-şi hrăneşte bine şi cânii, mulţămeşte cum se cuvine împăratului şi porneşte la drum. Drum până la celalt capăt de lume, drum lung şi fără sfârşit, ca şi firul din poveste că 'nainte mult mai este.

Ş'amu unde s'ajungă el? Ajunge într'un codru mare, straşnic de mare şi uitat de lume şi de nume. Cheamă cânii lângă dânsul şi sub un copac putregăios, aţâţă focul şi prinde-a frige o bucată de slănină într'un băţ. Când sfârâiă mai tare slănina, ce s'aude Todirică Făt-Frumos? Ciuma pădurii, boanghina care întorsese de la ţâţă pe bietul Gerilă, tălpoiul cel cu dinţii ca cioatele şi cu buzele suflecate cât coatele, striga de parcă ţipa şarpele în gura ei: «Mi-i frig, mi-i frig».

— Hi, babă urîtă şi scofâlcită, ce nu vii să te 'ncălzeşti aici?

se răsteşte Todirică Făt-Frumos.

— Aş veni, dragul mătuşei fecioraş, vede-te-aş împărat, da tare mă tem de cânii tăi cei răi. Ci fă-ţi milă şi pomană şi smulge câte trei fire de păr de pe fiecare şi dă-le pe foc.

Todirică Făt-Frumos o ascultă şi smulgând de pe fiecare câne câte trei fire de păr, le asvârle pe foc. Atunci schimonositura de babă, tremurând din cap până 'n călcăie, vine la foc şi n'are de lucru? Prinde-o broască răpănoasă şi nici una, nici două, o înfinge într'un corn de trupinar şi prinde a o frige şi ea la foc, de curgea zama când de-o parte, când de alta peste slănina lui Todirică Făt-Frumos. Atunci el înciudându-se, zice:

— Hi, babă urîtă şi scofâlcită, ce-mi spurci slănina cu broasca cea răpănoasă?

Da' tălpoiul nici nu vrea s'audă de una ca asta.

— Hi, babă urîtă şi scofâlcită, că-ţi scot un ochiu amuşi!

— Ba mă tem că ţi-oiu scoate eu pe-amândoi! — se sborşeşte baba, îndreptând coarnele trupinarului spre ochii lui Todirică Făt-Frumos.

— E, hei! Aşa ţi-i vorba? Măi Răilean, măi Trandafir, măi Vrăncean, ia măsuraţi-i ciolanele, măi!

Şi când se uită el să vadă de ce nu sar cânii, îi vede pe tustrei schimbaţi, drept la spatele lui, în trei lespezi. Şi nu i-a apucat bine a zări, şi iaca se face a se răsti baba la dânsul şi cât ai clipi se rostogoleşte jos, mort ca toţi morţii. S'apucă baba şi-i taie capul şi de-acolo acoperind pe bietul Toderică Făt-Frumos c'o lespede, se urcă iar în buşteanul cel putregăios, tremurând ca varga de frig şi răcnind răguşit de se treziau putregaiurile codrului:

— Mi-i frig! Mi-i frig!

Şi cum vedem, i se 'mplinise veleatul lui Todirică Făt-Frumos. Da' când a murit el, ce să vadă cei doi tovarăşi ai lui, de-acasă? Năframa erà vărgată acum de sânge. Şi au priceput atunci cei doi, că se stinsese de zile şi Todirică Făt-Frumos, da' şi cei trei câni vrednici. Ş'aşa scârbiţi de mare durere, cum erau şi neştiind încotro s'apuce ca să fie mai bine şi neştiind cum ar fi mai bine să-i poată da mână de ajutor, pornesc ei în lume, în urma lui Todirică Făt-Frumos. Şi merg şi merg, având cu dânşii şi-un câne cu numele Ghiogan, ş'ajung, de unde şi până unde, tocmai în codrul cel mare şi uitat de lume şi de nume. Aţâţă şi ei focul sub buşteanul cel putregăios şi răzămându-se de cele trei lespezi, prind şi ei a frige câte-o hapchină de slănină. Când

colo, ce s'audă ei? Schimonositura cea de babă cu buzele dăbălăzate se strâmbă mereu şi strigă dârdâind din dinţi:

— Mi-i frig! Mi-i frig!

— Hi, babă urîtă şi scofâlcită, ce nu vii să te'ncălzeşte aici cu noi, zice unul.

— Aş veni, dragii mătuşei feciori, înghiţi-v'aş, dar tare mă tem de cânile ista al vostru. Ci faceţi-vă milă şi pomană şi zmulgeţi-i trei fire de păr şi daţi-le pe foc.

Da' flăcăilor le-a trăsnit prin cap ce-i şi cum şi câţi necuraţi trebuie să aibă băborniţa. Se duce unul şi zmulge trei fire de păr de pe Ghiogan şi făcându-se că le dă'n palalaia focului, el le vâră frumuşel în sân. Vine talpa iadului la foc, se încălzeşte ce se încălzeşte şi prinde a-şi împlini meşteşugul. Infinge o năpârcă în vârful trupinarului şi cu nepus în masă, de tot s'o frigă peste slănina flăcăilor.

— Hi, babă urîtă şi scofâlcită, ce-mi spurci slănina cu năpârca ta? -- se răsteşte unul. Dar ea nici nu bindisia din partea asta.

— Hi, babă urîtă şi scofâlcită, ascultă ce-ţi spune omul, că te-oi plesni, săraca, de te-oi ameţi şi te-i încălzi! — strigă şi cellalt.

Da' ea tot mai în ciudă le făcea şi le muruia tot mai tare slănina. Văzând una ca asta, unde se'ntoarce un flăcău către Ghiogan şi-i zice:

– Pe dânsa, Ghiogane, n'o lăsa.

Şi lasă pe Ghiogan. Unde prinde el a rupe din babă, da' i se lehemetise de aşa slăbătură, numai pielea şi ciolanele, nu mai văzuse nici el. Şi-amu, când i-a rămas numai capul, unde prinde a răcni baba: Lăsaţi-mă, oameni buni, lăsaţi-mă cu zile că eu v'oi spune unde-i tovarăşul vostru pe care-l căutaţi.

— Ei, hai spune, babă urîtă şi sfrijită! strigă unul.

— Apoi iaca, n'aveţi decât să-l căutaţi sub lespezile cele trei, că lespezile cele-s cânii lui. Numai, pentru numele lui Dumnezeu lăsaţi-mă cu zile.

— Da' spune-ne încaltea cum l-am putea învia? zice altul plângând de jalea lui Todirică Făt-Frumos.

Aduceţi apă vie de la fântâna izvorului, unde se bat munţii ca berbecii şi spălaţi-l, că el are să învie! strigă baba, care nici gând n'avea să moară.

O ieau cei doi tovarăşi, o leagă sdravăn c'un gânj de teiu ş'o anină într'o creangă a buştihanului celuia.

— Cată să te urneşti cumva de-aici, că-i vai de pielea ta, boanghină — strigă unul.

Şi pornesc. Se duc şi se duc într'o părere, peste nouă mări şi peste nouă ţări şi dincolo de cele nouă zări şi merg drum lung ca firul din poveste, că tare mult nu mai este. Ş'ajung la munţii cei cari se'ntâlniau şi se băteau ca berbecii zi şi noapte. Numai în crucea amezii se lăsau şi ei o leacă să se hodinească. Şi cine se bizuià, atuncea puteà lua apă din fântâna izvorului.

— E, hei! Acum să te vedem cât poţi, bre Ghiogane.

Şi-i anină ei un coş la gât, îi pun în coş un şipuşor, se'ncalecă unul pe dânsul şi la drum, băete, la fântâna izvorului de apă vie. Şi cât ai clipi, umple repede şipuşorul cu apă vie şi vine la istalalt înapoi. Munţii atunci unde prind a se ciocni, de credeai că se prăbuşeşte pământul. Da' cei doi tovarăşi se pornesc la drum împreună cu Ghiogan şi ajung cu bine şi cu sănătate în codrul cel mare şi uitat de lume şi de nume, unde legaseră cu gânjul pe ciuma pădurii cea friguroasă. Şi ea măcar că era numai cap, tot nu murise, bat'o para focului şi pietrile locului, ci tot mai răcnia ca o mâţă prinsă'n ţâţâna uşei:

— Ungeţi-mă şi pe mine cu apă vie, fie-vă milă de mine, of, of!

— Rău ţi-a fi, te vedem noi. Da' de ce-ai omărît pe tovarăşul nostru? De ce-ai omorît pe Todirică Făt-Frumos. Ş'au udat ei cu apă vie trupul şi capul lui Todirică Făt-Frumos, iar el s'a trezit şi-a zis:

— Fraţii mei, tovarăşii mei! Dumnezeu să vă deie sănătate, cum mi-aţi dat viaţă, că greu somn am mai dormit şi rele visuri am mai visat. Da' cânii mei unde-s?

Şi aducându-şi aminte că lespezile celea erau cânii lui, le-a udat cu apă vie şi dintr'însele au ieşit îndată: Răilean, Trandafir şi Vrăncean, care cum au văzut pe Ghiogan, cum s'au împrietenit şi s'au prins şi cu dânsul fraţi de cruce. Şi'ntreabă atunci un flăcău:

— Măi fraţilor, ce să-i facem noi oare băboiului istuia?

Ba că s'o dea şi pe cât mai rămăsese, la câni, ba că să-i dea foc, ba că să-l lege de coada lui Vrăncean şi-a lui Ghiogan şi unul să pornească într'o parte şi celalt într'altă parte, până când le zice Todirică Făt-Frumos.

— Să lăsăm băboiul în ştirea lui Dumnezeu, măi fraţilor. Şi să ne pornim spre casele noastre. Că nu ne'ncălzesc pe noi străinii şi pustiurile.

Şi merg ei şi merg şi când s'au împlinit trei zile peste an, iaca ajung la palaturile împărăteşti unde era fata, pe care o scosese dela balaur Todirică Făt-Frumos. Şi fata asta erâ o sgâtie ş'o doldură de fetişcană frumoasă şi plină de haţ-încoace, de s'o ardă focul! Ş'apoi să mai zici că n'avea ţiganul la ce se lăcomi? Ce-a făcut, ce-a dres, până nu i-a pornit nuntă cu dânsa, nu l-a slăbit din cuvânt pe împărat. Ş'amu iaca intră'n sat şi cei trei tovarăşi.

— Ce-i, mă rog, atâta veselie şi voioşie la voi, la împărăţie? întrebă Todirică Făt-Frumos pe nişte oameni.

— Ce să fie voinicule? Ia rău! Se duce fata împăratului după un negru ţigan. Mai auzit-ai?

— Cine ştie, oameni buni? Poate aşa li-i partea. Şi poate că ţiganul i-i drag fetii, ori poate fata i-i dragă ţiganului, oftează Todirică Făt-Frumos, văzând cât îi de credincioasă lumea asta.

Şi nu mai stă mult la cumpene şi se apropie singur de odaia palaturilor, unde jucau şi-şi rupeau papucii nuntaşii. Da' ţiganul parcă apucase pe Dumnezeu de picior. Ce socoţi? Il pălise berechetul pe răfăilă!

Amu, ori el dăduse peste noroc, ori norocul dăduse peste dânsul. Adică tocmai cum îi mai rău pe lume! Vorba ceia: Dă-mi Doamne ce n'am avut, să mă mir ce m'a pălit. Şi nu ştia ţiganul nici cu spatele că bucuria lui n'are multe numărături şi că Todirică Făt-Frumos era la fereastră. Şi nu după multă zăbavă, popâc! se trezesc nuntaşii cu dânsul în casă. Fata pe loc l-a cunoscut şi a zis:

— Tată, tată, iaca cine m'a scăpat pe mine dela moarte!

Şi arătând Todirică Făt-Frumos limbile balaurului ş'arătând şi că la mâna dreaptă n'are degetul cel mic, s'a încredinţat împăratul că el îi făcuse fata cu zile. Da' ţiganul? Incremenise şi dăduse curat toate pe una da' ş'aceia rea. C'aşa-i omul fudul şi mincinos: când i-i mai drag de viaţă, tocmai atunci îl păleşte necuratul cu codiţa şi-l dă de gol. Se uita şi ţiganul săracu' cum ieşise dreptatea lui Todirică Făt-Frumos ca untdelemnul de-asupra apei. Ş'amu ce să-i facă ei?

— Lăsaţi-l să-l deprind eu a mai amăgi oamenii ziua mare, strigă voios Todirică Făt-Frumos. Şi-a scos el atunci din grajdurile împărăteşti un armăsar cu părul lins prelins, spărios de Doamne fereşte, că nu mai văzuse lumina soarelui. Şi legând ţapăn pe ţigan de coada armăsarului celuia, îi zise:

— Ei, cioară păcăloasă şi mincinoasă, cum vrei: ca gândul ori ca vântul ?

— Ba, mai că mai bine pe jos, că-i mai sănătos, să trăiţi! icneşte ţiganul la coada calului. Atunci şi-a luat vânt armăsarul pe un câmp mare şi neted pe care nu se aflau leac de pârae, leac de păduri, leac de nimica. Şi săriă din ţigan flendurile cât limbile balaurului. Şi săriă dintr'însul bucăţile ca grăunţele. Şi de noroc de aista să ferească Dumnezeu şi pe puiul cel de şărpe, numai pe fudul şi pe mincinos nu.

Şi dac'a scăpat lumea de-un ţigan ca acela, a luat Todirică Făt-Frumos şi-a chemat şi pe tovarăşii lui la nuntă. Şi-a durat el nuntă straşnică şi-adevărată cu fata împăratului. Amu, de unde şi până unde, eram să mă duc şi eu la nunta lor. Da' mi-am luat de samă, că de m'a prinde cumva cu vre-o minciună, oiu păţi, păcatele mele, ca ţiganul. Ş'apoi, de-aş fi mâncat acolo, cât de bine mă pricep şi eu, şi de-aş fi cinstit cât ar fi fost pe masă şi sub masă, ce-aş fi folosit ? N'aş fi flămânzit şi n'aş fi însetat la vremea vremii, ca amu ?

De la tata bătrân, Toader Furtună, Mânăstireni-Botoşani.

Dumitru Furtună

COLINDE

39.[1]—Voi, zori de ziuă!
Ce vă revărsaţi ?
Cocoşi n'a cântat,
Popă n'a tocat,
Voi, zori de ziuă!
Juni n'au colindat
Şi noi tot umblăm,
Sate peste sate,
Ţara jumătate,
Voi zori de ziuă!
Noi că am văzut,
Pe ăi munţi înalţi
Doi vulturi surii,
Din aripi se băteau.
Voi, zori de ziuă!
De ce se băteau ?
Pentr'un măr de aur
Voi, zori de ziuă!
Noi am mai văzut
Doi vulturi surii,
Că mi să mâncau.
De ce se mâncau ?
Pentru fire de aur.
Voi, zori de ziuă!

Dăeşti-Argeş.

40.[2]—Zori de ziuă, vă revărsaţi (bis)
Voi, zori de ziuă!
Pe cei munţi înalţi (bis)
Voi, zori de ziuă!

[1] Această colindă se chiamă „Zorile" şi se cântă dimineaţa când colindătorii au isprăvit de colindat.

[2] Variantă.

Pe cele văi adânci (bis)
Voi, zori de ziuă!
Cocoş n'a cântat.
Popă n'a tocat (bis)
Voi, zori de ziuă!
Noi nu am somnat,
Ci-am tot colindat (bis)
Voi, zori de ziuă!
Sate peste sate,
Oraşele toate (bis)
Voi, zori de ziuă!
Noi că am văzut
P'un munte cărunt (bis),
Voi, zori de ziuă!
Doi vulturi săltând,
Din aripi bătând (bis)
Voi, zori de ziuă!
Şi pe când sbura,
Şi se depărta,
Zorii s'arătă (bis)
Voi, zori de ziuă!

C. N. Mateescu.

Câineni-Vâlcea.

41.—Sculaţi, sculaţi boieri mari
Că vă vin colindători
Pe la mez de *desplători*[1]
Că sub dealul cel mai mare
Răsare un mândru soare.
'Ceala nu-i mândru soare
Ci e sfânta mănăstire
Cu uşori de făclie
Cu uşa de-alămâe.
Dar în ea cine stătea?
Maica cu copilu 'n braţă
Se scoală şi-l întreabă:
Ce-i mai bun pe astă lume?
Iară pruncul îi răspunde:
—Cine-o mers păn' a stătut
Unde-a fost pruncul născut
Şi cu toţi s'au bucurat
Pe el dacă l-au aflat,
Şi cu-aur de s'a închinat
Ca la-un mare împarat.

D. Urzică.

Vârfu-Câmpului.

POVESTIRI ŞI LEGENDE

289.—Finul lui Sân-Petru sau Vârstea oamenilor.

Cică trăia de mult, demult, pe când Domnul Cristos umbla pe pământ cu sf. Apostoli, trăia într'un sat, un flăcău, voinic şi harnic nevoe mare, care copilărise cu sf. Petre; şi acum amândoi, erau trup şi suflet. Du-te vreme, vino vreme, numai ce i vine într'o zi flăcăului, că nu şi nu, să se însoare, să-şi ia tovarăş în bordeiul lui. Ş'intro zi, pe când soarele era răsărit ca d'un copac, pe deal, pleacă cu tată-său în peţit. Incearcă ici, încearcă dincolo, până-şi găseşte ce-i lipsia: o mireasă... nici urîtă, nici frumoasă, nici saracă, nici fudulă, un busuioc pe fată care umple casa de miros, prin curăţenia şi hărnicia ei. Işi împăcase băiatul inima. Că i-o fi plăcut lui tat-s'o, asta nu se întreabă, căci băiatul avea să trăiască cu ea, iar pentru tat-său, n'avea s'o fiarbă în

[1] Deşteptători.

oală, ca s'o guste. Invoiala s'a făcut repede, nu ca acum; vezi aşa era lumea mai înainte vreme.

După ce hotărîră nunta, socru-său, de colo....!

— Da, bine, dragă ginere, mireasă pe plac îţi găsişi, toate le puseşi la cale, numai una nu mi-ai spus-o...

— Ce tată-socru, ce nu ţi-am spus?

— Ei ce, acum cine te cunună?

— Da de asta te te îngrijeşti? Las' că am un prieten bun, am chiar pe sf. Petru, apostolul Domnului, o să-l rog să mă cunune, că de, e bun la suflet şi la Dumnezeu, şi poate am şi eu noroc!

— Sf. Petre, de e bun, nu zic ba, da dacă n'o vrea?

— Hei, dacă n'o vrea, oi găsi altul, lumea-i largă....

Pleacă voinicul la Sf. Petre şi a ajuns, îi spune, uite cum şi uite cum, toată tărăşenia, rugându-l să-l cunune. Sf. Petre îi dă în bună, că-l cunună—şi după ce pleacă finul său, *ţipă* la Domnul Christos să-i dea voe.

Dar Mântuitorul, după ce-l ascultă, cu răbdare, din fir în păr, nici lae, nici balaie, numai ce zice:

— Ia cată-ţi de treabă, Petre, că n'are să-ţi trăiască finu...

— Ba nu, Doamne, s'a rugat omul de mine cu cerul şi pământul, i-am dat în bună şi ştii bine că eu nu-mi iau vorba îndărăt nici o dată...

— Asta aşa e Petre, nu zic ba, dar mai ştiu că finu-tău îşi are zilele bob, numărate. Când va păşi peste băltoaca aceia de dinaintea bisericii, o să cază şi o să moară, aşa că tu nici n'apuci să-l cununi...

Auzind aceasta, sf. Petre, s'a întristat; însă a mai rugat pe Domnul să-i dăruiască barem... câţi-va ani.

Mântuitorul a răspuus:

— Ei bine, Petre, fiindcă ţii să-ţi fac hatârul ăsta, o să fac aşa, ca să nu se zică că n'a avut noroc la nuntă. Du-te şi-l cunună.

Pleacă sfântul bun-bucuros şi a ajuns:

— Hai, fine, să te cunun? gata?

— Hai naşule, gata!..

Nuntă mare, cum nu ş'a mai văzut prin acele părţi, căci de, băiatul avea niţică stare, fata asemenea, şi pe deasupra ca naş pe Sf. Petre. Nuntă cu tot rostul, nu glumă.

Inaintea bisericii, unde erà să se cunune, se adunase—după o ploaie—apă, se făcuse o băltoacă. Venind cu toţii la biserică, voiră să treacă peste băltoacă, să intre înăuntru. N'apucară să păşească toţi, şi numai ce le dete Dumnezeu un tremur prin vine

de căzură şi nuntaşi şi mireasă şi ginere. S'au sculat mireasa şi nuntaşii, dar ginerile ba. A rămas mort pe loc, par'că l-a trăsnit Sf. Ilie. Vezi d-ta, porunca lui Dumnezeu şi păcatul omului. Bag seama l-a ajuns păcate de la nouă neamuri. Unul le face şi altul le trage. Păcatul te goneşte un an, doi, nouă; da şi când te ajunge, te paşte pentru toate neamurile.

Văzând Sf. Petre, că zisa Domnului s'a împlinit, aleargă înapoi la dânsul, îi spune întâmplarea şi-l roagă să dea viaţă finului său. Mântuitorul îi răspunde:

— De, Petre, ce să-ţi fac, eu ţi-am spus, dar tu nu m'ai ascultat!

— Doamne! Tu poţi face tot, fă şi pe aceasta!... se ruga Sfântul.

— Bine Petre, voi face-o şi pe aceasta, dar tot tu ai să alergi Tatăl finului tău are de trăit trei sute de ani, mă-sa două sute— du-te şi cere de la fiecare câte cincizeci de ani şi dacă or vrea să dea, apoi nici eu nu zic ba!

Aleargă Sf. Petre la finii cei bătrâni, le spune ce nenorocire i-a lovit, le spune cât au să trăiască, şi-i roagă ca să dea fiecare câte cincizeci de ani pentru fiul lor.

Dar moşnegii, şi mai ales tatăl, cari şedea cu luleaua între dinţi pe un buştean, lângă cele oale, după ce se scarpină în cap, de aşa întâmplare, sare cu gura:

— *Taţ'a cumănă*! [1] Ei aşi, auzi vorbă şi pe d-ta naşule! Apoi dacă a murit, mort să fie, a murit, s'a dus!.. Anii noştrii ştiu bine că n'are să-i trăiască, noi în locul lui n'o să trăim! Ş'apoi de, vezi d-ta, abia ne-am învăţat să trăim! După cum spui, eu şi baba mea, suntem tinerei, vom mai face alţi copii, aşa că o să aibă cine ne pune bulgări deasupra.

Pleacă Sf. Petre, năcăjit şi amărît de atâta răutate şi sgârcenie din partea unor părinţi, să spună d-lui Christos ce a păţit; dar Mântuitorul îi zice blând:

— Lasă Petre, că nu-i nimic, ai să vezi şi mai răi ca aceştia... Dacă n'a vrut tată-seu şi mă-sa s'ajute pe copilul lor, cum or să vrea alţii! De acum înainte am să fac altfel... Să ţii minte de la mine, că cine are să-şi trăiască viaţa, o trăeşte, cu nimeni n'o înpărţeşte; iar cine nu, va trăi doar de va apuca lumina zilei sau botezul—atâta îi vor fi zilele!...

Zis a fost şi făcut, şi de-atunci unii oameni trăesc cu sutele, iar alţii mor cum se nasc, nici n'apucă să gângăvească!!.

Auzită în Martie 1912, in com. Zăicoiu-Dolj de la moş Ion Andrei, în vârstă de 80 ani.

Podari-Dolj. **I. Brătulescu**

[1] Taţ'a cumănă—ce întâmplare!

290.—Privighitoarea şi Turturica.

Apoi se zice că privighitoarea s'a apucat în rămăşag cu turturica: să stee amândouă într'o noapte de vară fără să doarmă şi să asculte şi care dintre ele va învăţa mai multe cântece aceia să ia rămăşagul.

Cum a dat sara, turturica a adormit butuc şi tocmai dinspre ziuă s'a trezit la strigătul unui om, care nu-şi putea prinde calul: tur...r, tu...r! Şi dacă a auzit ea aşa, n'a mai putut să doarmă şi cu atâta s'a ales dintr'o noapte întreagă.

Privighitoerea a veghiat toată vremea: decuseară şi până dimineaţă şi a învăţat douăsprezece cântece minunate: şueră ca ciobanul, asmuţă cânii, mă rog ia'n ascultaţi-o!

Când s'a prins a se înroşi geana răsăritului, numai iaca şi turturica lângă privighitoare. Vedeţi tot ea mai harnică!

— Ei cumătrica cum ţi s'a părut noaptea?

— Cum să mi să pară, cumătră? frumoasă cum n'am mai văzut de când am eşit din ou; dar dumitale?

— Şi mie, zice turturica. Da să vedem ce ştim. Ia începe d-ta întâi.

Şi începu privighitoarea a cânta întocmai ca acum, de-a mai mare dragul s-o ascultaţi. A înlemnit şi turturica şi buceagul dimprejur de-atâta măiestrie. După ce termină turturica, îi spuse:

Apoi eu cumătriţă am adormit şi m'am trezii tocmai la strigătul unui om, care nu-şi putea prinde calul şi atâta am învăţat: tur...r, tur...r!

Şi a câştigat astfel rămăşagul privighitoarea. Din vremea aceia privighitoarea, pentru o noapte de veghere, e cea dintăi din partea cântecelor. In fiecare noapte cântă; iar turturica se culcă şi când se luminează de ziuă se trezeşte şi ea şi prinde a cânta după cam a învăţat: tur...r, tur...r!

Vedeţi, dragii moşului, că cine-i harnic poate pricepe cu puţină osteneală, ori ce lucru; pe câtă vreme leneşul bate în buze...

Covasna-Fălciu. **Gh. Polcovnicu**

291. Apa la matcă şi omul la teapă.

Cică era într'o ţară un împărat tânăr, care căuta şi el să se însoare. Dar negăsind o fată frumoasă aşa cum i-ar fi plăcut lui, a rămas neînsurat multă vreme.

Intr'o zi, eşind împăratul la plimbare, a trecut printr'un sat un-

de întâlneşte o fată îmbrăcată prost de tot, că deabia se ţineau sdrenţele pe dânsa. Iar în spate, avea o traistă plină cu de toate ce putuse căpăta de pe la oameni; era o calică care umbla cu cerutul din sat în sat. De calică, calică era ea, dar şi frumoasă de nu-i găsiai pereche!

Când a văzut-o împăratul aşa frumoasă, a luat-o cu el la palat şi i-a spus aşa:

— Tu de astă-zi înainte eşti soţia mea, şi tot ce este al meu, este şi va fi şi al tău.

Calica, când s'a văzut într'atâta minune de bogăţie, se miera de ce-a găsit'o, şi nu-i venia să creadă ce vedea cu ochii. Ajunsese la mare cinste şi bogăţie, dar vorba românului: „Lupul părul şi-l schimbă, dar naravul ba".

Aşa şi cu tânăra noastră împărăteasă. Se afla ea prea mulţămită de felul cum trăia acuma, dar dorul de cerşit tot o mai ajungea din când în când. Şi când îi venia acest dor, lua din pânea care-i rămânea de la masă, şi punea câte-o bucată în fie-care colţ a odăei unde se afla ea singură când nu era împăratul acasă Apoi începea să întindă mâna la fie-care bucată de pâne, scâncindu-se: „Faceţi-vă milă şi pomană cu o biată săracă lipsită". Şi-şi lua bucata de pâne zicând: „Bodaproste". Pe urmă mergea într'altă odae, unde iarăşi întindea mâna calicind, şi de acolo lua câte un gologan pe care de asemenea îl pusese ea acolo. Şi iaca aşa făcea de câte ori îi venea pofta de cerşit şi se afla singură acasă.

O slujnică a palatului, văzu într'o zi cum petrecea împărăteasa când se afla singură şi-i spune împăratului.

Impăratul s'a suparat foc când a auzit, şi s'a hotărît s'o pândească, ca să se încredinţeze.

Intr'o zi împăratul făcându-se că pleacă de acasă, se pune la pândă. Impărăteasa după ce s'a văzut iar singură, a început iar să-şi dea în petec, cum v'am spus.

Impăratul, care vedea tot ce făceà, a intrat numai de cât la dânsa, a luat-o de mână şi după ce a desbrăcat-o în mijlocul curţii de toate hainele cele scumpe, a poruncit să o îmbrace cu nişte zdrenţe, a alungat-o pe poartă afară spunându-i: „Calică ai fost, la calicie te tragi, calică să fii cât îi trăi".

Acu văd şi eu zice împăratul, bine a zis cine a zis: „Apa se trage la matcă şi omul la teapă.

Bârlad. **Vasile B. Ţirica**

292.—Povestea unchiaşului cu şarpele.

A fost odată o babă şi un unchiaş şi ei nu aveau copii. Aşa unchiaşul a luat un pui de şarpe şi l-a crescut. Făcându-se mare, şarpele s'a urcat în spinarea unchiaşului şi nu-l mai slăbia.

Atunci unchiaşul s'a dus din domnie în domnie, ca să ia şarpele din spinare şi nimic n'a dovedit. Mai pe urmă s'a dus şi la nişte copii ce se jucau într'un loc, şi cu ei era şi împăratu' Licsandru.

Şi după ce unchiaşul şi-a povestit păsul, Licsandru a zis:

— Cum să facem judecata, moşule? Impăratul călare şi noi pe jos, nu să poate.

Atunci şarpele lăsându-se jos din cârca unchiaşului, Lixandru a strigat către copii: «Toţi ca unul». Şi când a zis aşa, deodată toţi copii au dat cu beţele în şarpe şi l-au omorît, scăpând bietul unchiaş de dracul de pe el.

293.—Calul lui Alexandru Machedon.

Impăratul Alexandru Machedon avea un cal care se numea *Ducipal*. Acest cal avea în frunte un corn mare cu care împungea pe vrăjmaşii împăratului,

Intr'o zi, pe când împăratul dormia, nişte fete împărăteşti a vrut să adăpe calul. Ele i-au dat apă vie, şi îndată ce a băut, calul a zburat şi s'a dus tocmai în coadele mărilor şi acolo strigă necontenit pe Alexandru:

Alexandru a plâns mult de calul său, dar nu l-a mai văzut cât a trăit.

Ducipal va mai da ochi cu Alexandru la vremea de apoi, când Ducipal va îngenunchia şi Alexandru vă încăleca pe el şi să va chema *Arhanghelul pământesc*.

294.—Despre ăle sfinte.

A fost odată un împărat mare şi tare, care avea trei fete de masă. Ele se numiau Catrina. Zalina şi Marina şi erau fetele lui Alexandru Machedon,

Aceste fete erau ţigănci şi erau atât de lacome, încât dacă punea împăratul ceva deoparte, nu se putea până ce nu dădeau ele ocol să vază ce-i şi nu gustau. Odată el tot căutând, a dat de o sticlă de apă vie şi cum au băut, îndată au zburat. Ele de atunci mereu zboară încoace şi încolo prin lume, ca să găsească calul

lui Alexandru Machedon şi nu l-au găsit nici până astăzi, că e ascuns în coadele mărilor.

Dar Ducipal n'are să iasă din coadele mărilor, până la vremea de apoi, când îl vor găsi.

Cele trei fete se vor duce cu el la Alexandru şi el le va săruta cu dor.

Şi ăle sfinte vor zice: Impărate Alexandre, iacă noi l-am găsit! Iară împăratul va zice: Bine, fetelor, şi iubitele mele, voi aţi fost credincioasele mele. Apoi împăratul va intra cu cele trei fete în raiu, unde vor trăi în veselie. Şi de atunci nu vor mai fi oameni pociţi şi schilozi pe lume.

Fumureni-Vâlcea.

295.—Povestea privighetorii.

Pe privighetoare, când a făcut-o Dumnezeu, a făcut-o urîtă la pene, după cum au fost făcut şi pe toate celelalte păsări la început.

Când a chemat Dumnezeu mai într'un târziu păsările să le văpsească şi să le înfrumuseţeze penele în diferite chipuri, toate s'au dus, numai privighetoarea nu s'au dus, că n'a ştiut.

Când a aflat privighetoarea şi s'a dus şi ea, Dumnezeu sfârşise culorile şi n'a avut cu ce s'o mai înfrumuseţeze şi aşa urîtă cum era la pene a rămas până în ziua de azi.

Dumnezeu, ca să nu plece scârbită de la faţa sa, i-a dat în schimb un vers frumos, ca prin cântecele ei să se faca plăcută şi păsărilor şi oamenilor.

Ciocăneşti-Argeş. **C. N. Mateescu**

296.—Uşurinţa femeiască.

Odată, un om voi să-şi încerce femeia, să vadă cât poate păstra ea un lucru aflat.

Aşa într'o seară veni acasă stropit de sânge. Intrebându-l femeia, îi răspunse că a omorît un boer şi că l-a îngropat în fundul grădinei, el însă omorîse un ţap. O rugă să se ferească de a spune cuiva, căci nimeni nu va putea afla de fapta lui, mai ales că, zicea el, acel boer e strein de tot şi l-a doborît jos unde nu era nici *pisenie* de om ca să-l vază.

Femeia se legă că nu va *şlomni* în ruptul capului.

A doua-zi, omul nostru se făcu că vine supărat de la muncă şi că toate-i fac rău în cale. Văzând-o că încă n'a isprăvit de făcut mâncarea, îi găsi price şi începu s'o ia la ceartă. El una, ea

alta, până ce se prefăcu că-i dă una după ceafă. Atâta i-a trebuit, a dat de-a durut-o ori nu, că iese în mijlocul curței și începe să strige:

— Săriți, hoțul, că vrea să mă omoare, cum a omorît și pe ăl de aseară

Se strânse lumea numai de cât și începu s'o cerceteze. Ea le spuse totul ce a auzit dela bărbatu-său și că să-l ducă la spânzurătoare. Așa era pe vremea aceia. Cine omora, moarte lua, fără a mai fi judecat.

Se hotărîră, deci bătrânii să-l pună în laț și să-l spânzure, căci a făcut moarte de om.

Pe când aceia pregătiau spânzurătoarea, pe atât el nu mai putea de râs, până ce, oamenii mirați, îl întrebară să le spună cauza nepăsării lui.

— Cum să nu fiu, zise el, când văd că v'ați luat după o gură de femee fără de minte! Ați cercetat cu deamănuntul dacă e așa sau nu? Apoi istorisi toată șiretenia ce a încercat cu femeia sa.

Auzind oamenii așa, se duseră și căutară în grădină ca să se încredințeze. Acolo, în adevăr, găsiră țapul îngropat, de se prăpădiră toți de râs, de o așa poznă.

Și așa scăpă omul de spânzurătoare și femeia de ce avea în gușă.

Auzită de la săteanul Dumitru Marin Tudor.
Afumați-Ilfov.

S. P. Colibași

297.—Blidul babei.

Era de mult o babă de felul ei bună la Dumnezeu. Da' era săracă baba. Și-a tors furca în trei zile, de ș'a cumpărat o leacă de făină de grâu de casă și a făcut blid pentru biserică.

Duminică dimineață trecea la biserică pe la ușa bordeiului babei cel mai fruntaș om din sat.

— Bădică, ia și blidul meu la biserică, îi zice baba.

Da' el a mers pân' la un loc și sub un gard a lăsat blidul babei că-i era rușine să-l ducă la biserică, ca să nu zică lumea că-i al lui. Blidul babei era negru.

Când la pomenirea blidurilor, aprinde dascalul lumânările. Și toate ardeau de-a mai mare dragul, numai lumânarea din blidul gospodarului cu pricina, s'a stins.

O aprinde a doua și a treia oară, dar lumina se stinge din nou.

Sub gard însă lumânarea babei ardea frumos; că îngerul Dom-

nului s'a coborât din cer şi a aprins lumina în blidul ei. Ş'a stat îngerul acolo până a trecut moşneagul.

Şi i-a zis îngerul:

— Mai bine zăceai un an de zile, decât să fi făcut treaba asta; că ţi-ai câştigat pe veci iadul. Tot dar lui Dumnezeu este şi blidul frumos şi cel slut.

Şi-a luat îngerul blidul babei şi s'a suit la cer.

Grămeşti-Dorohoi **M. Barbu**

VRAJI ŞI FARMECE

74.—Pentru adusul laptelui.

La cel ce ai pripus, că ţi-ar fi luat laptele dela vacă, te duci de-i iei de 3 ori de unde mânâncă vita lui. Această strânsură o amesteci cu făină şi o dai de-o mănâncă vaca care-i cu şotia. Laptele îndată îi şi vine înapoi.

75.—Ca să nu poată lua mana laptelui dela vaci.

Se strânge toamna câte-o mână, din fie-care fel de recoltă, de pe câmp: orz, ovăs, popuşoi, săcară, etc. Se pun într'o oală nouă, în care se mai pune şi un ou de puică părăsit. Prin oul de puică se înfinge culişerul (melesteul) după ce a fost ascuţit. Oala nouă, cu seminţurile, cu ou părăsit, în care s'a pus melesteul, se îngrop toate, după ce s'astupă bine oala, într'o groapă făcută unde a fost găsit locu' (soarta) în care a stat viţelul în pântecele mă-sii, a vacii. După ce-i face aşa, poate să încerce ori-ce babă, cât de îndrăcită, că n'are ce face; nu-i mai poate strica laptele nici odată.

Dela V. Vaman, Nemţişor Vânători-Neamţ. **A. Moisei**

76.—Pentru adusul laptelui la vaci.

O babă colţată, răsbuzată
Cu ciulini încălţată
Cu ciulini îmbrăcată
Cu deochiu 'n ochiu
Cu rahna[1] în gură.
Cu pricazu în mână
Şi răsfugu în gură.
Babă colţată, răzbuzată,
Du-te la feciorii tăi
Nu la vaca (cutare)
Ci să te duci la feciorii tăi
Cu deochiu să-i deochi

[1] Rahnă, un fel de slăbiciune a întregului trup provenită prin deochiu pe dindos.

Cu rahna să-i răhneşti
Cu pricazu să-i pricăzeşti
Cu răsfugu să-i răsfugeşti.
Că cutare vită de dimineaţă [s'a sculat
Şi pe rouă nescuturată a plecat
La apă neîncepută
La iarbă nepăscută
Roua a scuturat-o
Apa a băut-o
Iarba a păscut-o
Şi s'o dus
Chefoasă, sănătoasă
La pâraele cu laptele
La fântânele cu smântânele
La putineele cu untul
Şi şi-a luat laptele ei
Untul ei, fruptul ei.
Că a găsit nouă putini înfun- [date
Nouă oale astupate
Nouă săculeţe legate.
Şi ea s'o dus
Cu sarea aceasta
S'o lingă s'o prelingă
Mana să şi-o strângă
Să n'aibă stare nici răbdare
Până n'a veni într'astă sf. sare
Fruptul ei şi mana ei
Să şi-o lingă s'o prelingă
Mana să şi-o strângă.

Cu apa descântată de nouă ori, stropim vaca, apoi îi spălăm ugerul şi ţâţele şi apoi încercăm a mulge vaca. Insă să mai obişnueşte a se discânta în tărâte şi sare pe care le dă vitei lipsită de lapte spre a le mânca.

Auzit de la bunica mea Comăneşti-Bacău.

S. P. Chiricel.

77.—De dragoste.

Răsar frate soare,
Soare frăţioare.
Pe dealuri, munţi şi văi
Pe turme de oi
Pe cirezi de boi

Vrata-Mehedinţi.

Od. A. Apostol.

DATINE ŞI CREDINŢE

1812.--Dacă primăvara vezi întâi flutur roş, ai să fii sănătos şi roş toată vara; iar dacă vezi întâi flutur galben, toată vara vei fi galben şi bolnav.

1813.—Primăvara când vezi rândunicele venind şi ţi se întâmplă s'auzi întâi vr'o una ciripind, e semn că ai să te sfădeşti cu vecinii.

1814.—Când se întorc cocoarele de la varatec, de ţi se întâmplă să vezi multe, mulţi pui ai să ai peste vară, iar de vezi puţine, puţini pui ai să ai. Gospodina când vede un cârd mare zice: „Câte cucoare, atâţea pui să am la vară".

1815.—Cocostârcul după ce mănâncă harbuz (pepene verde) pleacă la varatec.

1816.—Cucul după ce mănâncă cireşe, răguşeşte.

1817.—Şarpele care a muşcat în timpnl verei vr'o vietate: om, vită, pasere... nu mai poate să se vâre în pământ la Ziua Crucei, când se vâră ceilalţi, ci rămâne de înghiaţă în timpul iernei sau de-l omoară vr'un om, ispăşind ast-fel răul ce l-a făcut.

1818.—Ca să-ţi stee sângele ce-ţi curge din nas, înnoadă trei fire de păr din vârful capului.

1819.—Iţi merge rău peste an când vezi primăvara întâi numai un singur cocostârc, ce stă într'un picior.

1820.—Până la Sântilii nu-i bine să baţi merele unele de altele, căci bate pe urmă piatra.

1821.—Când tună spre răsărit sau spre asfinţit întâi, primăvara, anul are să fie cu sloată şi ploios.

1822.—Când cântă devreme cocoşii în pătul, vremea se înmoae sau se 'năspreşte.

1824.—Fetele în ziua de Bobotează să păzesc să nu cadă cai albi, căci nu se mărit în toamna sau câşlegile, ce vin.

Din satul Covasna, ţinutul Fălciului. **G. Polcovnicu.**

CÂNTECE

1544. *Fata maicăi cea bărbată,*
De trei ani nepieptănată;
Se strânse trei ţări la sfoară,
Ca păduchii să-i omoare
Cu lemne şi cu topoare.
Puse mâna după cap,
Un păduche cât un ţap;
Puse mâna ca să-l iea,
Păduchele moroia.

1545.—*Fetele de la Brezoi,*
Sunt cu ochii ca de boi;
Au o limbă cât o chingă,
Sărută din casă'n tindă.

1546.—*Fetele după vălcele,*
Spală iile'n ulcele,
Şi le 'ntind pe gard la soare,
Fac purecii săritoare
Şi păduchii opritoare.

1547.—*Foaie verde ca aluna,*
Vorbii asară cu una,
Cum vorbeşte toată lumea.
Adăstai, răsări luna,
Nu se mai lău nebuna;
Cântară cocoş'odată,
Nebuna nedescurcată;
Cântară a doua oară,
Nebuna dormea să moară.
Ad' dăracu' s'o descurc
Şi-o litră de unt s'o ung
Şi mosoru' s'o sărut,
Că sân' călător, mă duc
La iubita de demult.

Am nevastă ca ş'o floare,
Mă dusei la o mucoare
Prigorită pe picioare;
Sara, mă duc s'o iubesc,
Dimineaţa mă căiesc,
Că ştiu că tot păgubesc.

De la Gheorghe Bădulescu, Genuneni-Vâlcea.

1548.—*Foaie verde şi-o lămâe*
Şi-o lămâe şi-o gutuie,
Mândra mea frumoasă nu e,
Dar cu vorba mă mângâie,
De bătrână, nu-i bătrână,
Nu mai are dinţi în gură.
Fără şapte nu sunt opt,
Măsele n'are de loc.

Dela Dancă I. Munteanu, Voiceşti-Vâlcea.

1549. — *Foaie verde popâlnic,*
Nevasta cu copil mic,
Nu e bună de iubit;
Când e dragostea mai dulce,
Copilaşu'ncepe a plânge.

Dela A. Diaconescu, învăţător Mădulari-Cernişoara jud. Vâlcea.

1550.—*Câte fete de prin faţă,*
Toate au copii în braţe;
Da' fetele de prin dos,
De-ale dracului ce-au fost,
C'au lins sare şi s'a 'ntors.

Dela G. Petrică, Călineşti-Vâlcea.

Voicaşti-Vâlcea. **I. N. Popescu**

1551.—*Frunză verde şi-o lalea*
Leano de dragostea ta,
Calul meu apă nu bea,
Nici din puţ, nici din cişmea,
Numai din vedriţa ta.
Pune, Leano, vadra jos,
Să bea calul cu folos.
De dragostea ta Ileană,
S'a uscat iarba 'n poiană
Şi porumbu'n buruiană.
Când era iarba de coasă,
Eu şedeam cu tale'n casă;
Când era la secerat,
Noi şedeam de sărutat.

1552.—*Şi iar verde lemn de sus*
De când puiul mi s'a dus,
N'a lăsat nici un răspuns,
Nici guriţă de ajuns.
De când puiul mi s'a dus,
Trei garoafe'n glast'am pus
Una mie ş'alta ţie,
Ş'alta dorului să-mi vie,
Că l-aştept de sf. Ilie.

1553.—*Foaie verde trei lămâi*
Trei lămâi şi trei gutui,
N'am o scară să mă sui
Tocma'n slava cerului,
Să-i dau drumul dorului
Pe faţa pământului.
Că la mine e dor mult
Ese isvor din pământ;
Din pământ, din iarbă verde.
Ţine-l Doamne, nu mi-l pierde
Că l-am mai pierdut odată,
L-am căiat o vară toată
Şi-o iarnă pe jumătate.

1554.—*Foae verde foaie lată,*
Maică, inimă de piatră,
Mai coboar' din cer odată,
Maică, inimă de piatră.
Să vezi maică cum trăesc
Şi ce rău mă chinuesc.
Două bune, zece rele,
Aşa trec zilele mele.
De-aş şti maică c'ai veni,
Drumul eu ţi-aş pietrui,
Cu nisip, pietre mărunte
Să vii maică cât mai iute.

1555.—*Foaie verde sălcioară,*
Ce-ai în gură, Mărioară?
— Mărgărit şi scorţişoară,
Cu miros de te omoară.
— Dă-mi şi mie scorţişoară,
Că ţi-e gura o comoară;
Dă-mi şi mie mărgărit
Că sunt rupt de ostenit,
Alergând după iubit.
Ah! iubit, iubit, iubit,
Boală făr' de crezământ.
După tine alergând,
Trei perechi de ghete-am rupt
Şi nimic n'am folosit.
De la Profira Sorescu Văleni-Muscel.

1556,—*Foaie verde fân cosit,*
Ce-ai gândit, mândr'ai gândit
Că mor voinici de iubit?
Mor voinicii că n'au zile,
Nu mor mândră pentru tine.
Ş'am zis verde foi ş'o fragă,
Uite mândra mea cea dragă
Trece drumul, nu mă'ntreabă
Parcă cineva o roagă.
Nici n'o rog, nici n'o poftesc,
Căci ca ea eu mai găsesc.
Căci eu drumul dac'oi trece
Găsesc mândre de mi-o trece
Şi de-oi trece drumu-ăl mare
Găsesc mândră ca ş'o floare
Rucăr-Muscel **A. A. Dumitrescu**

1557.—*Verde de pelin,*
Şi de rosmalin,
Striior, strein,
Ca măr dulce 'n drum.
Cine pe drum trece,
Mi-l sburătueşte.
Până unde-ajunge,
Rămurile-i frânge,
Tulpeoara-i plânge,
Cu lacrămi de sânge,
Ramurele-i zice:
Taci, tulpină, taci,
Că tot tu le faci
Şi cu noi le tragi;
Că le-ai făcut,
Noi le-am petrecut.
Amar, amaru,
Mai rău străinu,
Vine nebunu'
Dă cu paloşu',
Taie lăstaru'.
Plânge tulpina,
De ce poate ea.
Vine nebuna,
Dă cu prăjina,
Rupe ramura,
Tot amar ş'aşa.
Incotro o iea,
De rău nu scăpa.
Plânge tulpina,
Plânge saraca
Şi mi-ş tremura
Şi se văita
Şi se blestema:
Amar, amaru,
Mai rău streinu'
Că pe unde dă.
De milă nu dă,
Nici de olejeală,
Nici de pricopseală.
Beiu-Teleorman
M. T. Adameşteanu

1558. *Foaie verde măr verziu*
Rău îmi pare şi-i târziu,
Rău-mi pare c'o să-mi treacă
Că mi-a fost mintea buimacă.

1559.—*Foaie verde odolean,*
Mai ţii minte-acum un an,

Când dormiam într'un oghial
Amândoi din măr muşcam?
Mai ţii minte-acuma doi
Când trăiam bine-amândoi?

1560.—*Am auzit şi ştiu bine*
Că te duci, mă laşi pe mine.
Osândi-te-ar şi te-ar bate
Somnul meu de astă noapte.
Că n'a fost noapte să dorm,
Şi-a fost ceasul ca să mor.
Osândi-te-ar mâna mea,
Care te-adormiam pe ea.
Iţi dau dragă două nuci
Unde-i sta să le mănânci,
Und' ţi-o fi calea mai grea
Să-ţi aminţi de mâna mea
Cum te-adormiam eu pe ea.
Iţi dau dragă-un vas cu vin
Ca să mă ei şi pe min'.
—*Poţi să-mi dai şi zece vase*
Eu pe tine tot te las.

1561.—*Foiliţă trei gutui*
Trei gutui trei alămâi,
Ochi albaştri, cui rămâi?
—*Lui Costică din Vaslui!*
Foiliţă bob năut
Pleacă-ţi ochii să-i sărut
Căci de mâne, plec, mă duc.
Mă duc cu trenul cel mare
Pe trei luni de concentrare.
De-i vrea puică să mă caţi
Intre Iaşi şi 'ntre Galaţi,
C'acolo suntem chemaţi
O sută şi cinci soldaţi,
Toţi frumoşi ca nişte brazi,
Şi-o sută de vânători
Toţi frumoşi ca nişte flori.
Foiliţă şi-un orez
Să vii puică să mă vezi
Până sunt grâele verzi,
Căci dacă s'or secera.
Nu ştiu de mi-i mai vedea.

1562.—*Foaie verde şi-o lalea*
Bate vântul mâneca
De-ar veni Duminica
Să mă duc la Lipia
Să-mi văd amureaza mea
Pe braţele altuia.
Desbumbindu-i rochiţa
Sărutându-i guriţa.
S'am cuţit în mâna mea
Pe-amândoi i-aş înjunghia
Şi pe dânsul şi pe ea.

Trimise de Ecaterina Negru din Iaşi

Şt. Manole.

1563.—*Frunză verde pelinıţă*
Colea 'n vale 'n grădiniţă
La umbră de gutuiţă
Frumos doarme-o copiliţă
Frumos cu mâinele 'n piept
Rău îmi pare s'o deştept,
Murgul meu e cam nebun
Bătù cu piciorul 'n drum.
Rupse brazda cu pICIORU'
Şi strică fetiţii somnu'

1564.—*Frunză verde trei bujori*
Fetiţă de negustor
Şi la gât cu gălbiori
Dacă nu te-oi iubi mor
—*Dar să mori şi să plesneşti*
Pe mine nu mă iubeşti.
Să ştiu că nu te-aş iubi
M'aş duce de m'aş turci,
Şi-aş veni şi te-aş robi.
Pentru ochi-ţi ş'o sprinceană
Să duc resmeliţă 'n ţară.
Pentru buze neremzii
S'aduc pe Paşa din Dii
Cu cinci mii de arlii

Toți călări pe bidivii.
Pentru trupu-ăl răsvăitat
S'aduc șapte mii de-arapi
Toți călări pe cai de-ai albi.
—Nene, vrei să ai muere?
Vin la mama de mă cere,
Nu vrea mama să mă dea
Pune mâna și mă ia.
Auzite din gura unui flăcău din comuna Pristol-Mehedinți.

Od. A. Apostol.

1565.– *Foae verde mărgărit*
Și-a făcut dorul cuțit
Și la inimă s'a'nfipt.
De s'ar găsi cineva
Dorul cu mâna să-l ia
Cu parale, nu geaba!
Dorule arde-te-ar focu
M'ai îngălbenit ca socu;
Dorule arde-te-ar para
M'ai îngălbenit ca ceara;
Dorule povară grea
Fugi de la inima mea.

1566.– *Foae verde bob năut*
Unde-aud cucul cântând
Ploaea'n codri răpăind
Sus la munte bubuind
Jos la baltă răsunând
Și mierlița'n cuib cântând
Haiduci 'ntovorosând
Mă gândesc ce drum s'apuc.

1567.—*Foae verde* sămurastră
Primăvară sora noastră
Ia zăpada de pe coasta
Să-mi iasă boieri din casă.

1568.—*Foae verde trei lalele*
Marițo de la vâlcele
Cu tulpanul pe sprâncene,
Cu părul făcut inele
Cu gâtul numai mărgele
Și cu buze nărămzii
Cui le păstrezi și le ții?
—Cui m'a sărutat întâi
Vlădila Romanați.

1569.—*Frunză verde trei smicele*
Plopule foile tele
Duce-s'ar vântul cu ele
La cazarmă 'n Măgurele
Să astupi urmele mele
Să nu dea gradați de ele.

1570.—*Fetițo de peste drum*
Lumea zice că-s nebun
Toată noaptea stând la gard
Pentr'un pic de sărutat.
Frunzuțița de alun
Câți bulgări fură pe drum
Toți îi zvârlii pe pătul
Și tu n'auzi nici de cum.

1571.—*Șapte zile 'n săptămână*
N'ai tors un caer de lână.
—Măi barbate blestemate
Vinde-ți cânepa măi frate
Vinde-o, vinde-o cui îi vrea
Și mă scapă de belea
Călieni-Romanați.

1572.—*Pe vale puică, pe vale*
C' a făcut mazărea floare
Și ardeiul păstăioare
Și fasolea tecișoare.
Potlogeni-Romanați.

George C. Constantinescu

1573.—*Foae verde ș'un* spanat
Dă-mi drumu' mămiță 'n sat
Căci de iubit m'am lăsat;
—Nu-ți dau maică drumu'n sat,
De iubit nu te-ai lăsat
Te cunosc după uitat

Căci te uiţi amorezat.

1574.—*Foae verde muşeţel*
Fă-mă Doamne-un porumbel
La neica pe umerel
Să-mi văd cum petrece el,
De-mi petrece rău sau bine
Şi de gândeşte la mine.
De-i gândi neică'n dreptate
Dumnezeu să-ţi facă parte
De noroc şi sanatate
De lumânare la moarte;
Iar de mi-i gândi vr'un rău
Mai rău să-ţi dea Dumnezeu.
Ş'am zis verde bob areu
Dragă eu de dorul tău,
Mult mi-i ziua drumul greu,
Noaptea mi se pare mare
Tot gândindu-mă la tale
Ş'altă foae bob areu
Eu ziua de dorul tău,
Zac în pat şi nu mi-e rău ;
Şi es dimineaţ'-afară
Şi nimica nu mă doare,
Numai dorul de la tale.
M'a usucat *din picioare*
La inimioară mă doare
M'a usucat ca p'un pom,
Ca p'um pom neroditor
Car' nu face vara flori
Nici umbră la călători.
Foae verde ca năutu
De ţi-ar fi puiule gându,
După cum 'ţi-este cuvântu,
Ochii 'n sus mi-aş ridicà
La Dumnezeu m'aşi rugà
Pentru sanatatea ta.
Dumnezeu m'ar asculta,
Dumnezeu ţi-ar ajuta
Ori şi unde-ai apucà
Foae verde din răzor
Dar ţi-e gândul schimbător
Şi mă laşi în drum că mor,
Foae verde viorea
Fă-mă Doamne-o păsărea
Păsărică porumbea,
Să sbor ici, să sbor colea
După stâncă pe vălcea
Şi 'nainte la neica
Să-i mai spun câte ceva
Cum mi-a fost dragostea mea
Când mai bună când mai rea
Dumnezeu să me i-o dea
Şi iar verde bob areu
Dare-ar Domnul Dumnezeu
Să fie pe gândul meu,
De n'o fi pe gândul meu
Să mori şi tale şi eu,
Să ne 'ngroape pe-amândoi
La mănăstire 'n zăvoi
Să cânte cucul pe noi,
Tale 'n fundu-altarului
Eu naintea pragului
Verde foae bob năut
Să-mi samene pe mormânt
Pe al meu un trandafir
Şi pe-al tale-un ruşmalin
Să se 'ntindă trandafirul
Să cuprindă ruşmalinul
Ca să vadă lumea toată
Că e dragoste curată.

Dela Ion Mirescu, mort în campanie
Poinărei-Corbi-Muscel.

Andrei Dumitrescu

GLUME, JÂTII, TACLALE.

687.—Petec la sac...

Acu, ştie toată lumea că ce-i mai greu ca însurătoarea. Tu o vrei pe una, ea nu te vra pe tine, alta te vrea ea pe tine şi nu o vrei tu pe ea; iar când vă vreţi amândoi vine ori ai tăi, ori de-ai ei şi nu vă vor pe voi. Ba că-i lae, ba-i balae, şi nu, şi nu, şi tu fată ori flăcău, oftezi pe de lături, pentru gustul altora.

Tot aşa cică era şi cu un flăcău, ba ceva şi mai mult că pe el nici fata nu-l vrea, şi asta-i şi mai rău decât poftim la masă, vorba celuia: dragi ţi-s fetele măi Ioane. Dragi. Da tu lor? Şi ele mie, aşa şi cu dânsul. Şi acu se topia betul băet de dorul fetei din picioare, că mare focu-i dragostea asta, Doamne păzăşte! Te usucă ca şi-o coarnă şi te face din om, neom. Tânjeşti şi oftezi, şi dacă nu ţi-i discânta cu ochi de fată mare, apoi iute şi degrabă îţi descântă alţii cu limba de clopot.

Se luă biata mă-sa la gândire, că numai mamă avea băetanul.

Cercă biata mă-sa să-i mute gândul de la fata aceia:

— Dragu mamei, da las'o pustiei că nu stă lumea numai într'o fată, mai sunt şi altele.

— Degeaba mămucăie, ceru-i mare, stele-s multe, dar ca luna nu-i nici una, şi din sute şi din mie, numai una-mi place mie! Dacă n'oi lua-o pe asta, apoi mamă eu nu mă mai însor.

—Da dragu mamei aşa, da pedincolo, flăcăul, aşi! de unde! nu şi nu, că să facă mă-sa ce-o şti să poată lua fata aceia; altfel el om ca lumea nu mai este.

Ce să facă biata femee? Din una în alta se jelue unei babe.

— Iaca mătuşă, mi se prăpădeşte băetul după fata lui cutare, şi nu ştiu ce să mă fac, că el cică 'şi face samă de n'a lua-o pe aceia şi fata nu vrea să meargă după el iar alde tată-său nici să n'audă, că de, nu ne pre potrivim; ei îs oameni cuprinşi, eu o biata văduvă, şi azi fetele se vând nu se cumpără, se căina femeea.

— Ia lasă, Catincă, Ilincă, cum o fi chemat-o pe femee, o linişti baba, ia să te învăţ eu ce să faci, şi dacă nu ţi-a veni fata la fugă, să nu-mi mai zici mie pe nume. Iată ce să faci. Tu te duci pe acolo pe la mama fetei?

— Mă duc, că dealtfel trăim bine....

Şi mai bine. Să te faci că te duci într'o zi cu lucru, şi să iei cu tine o păreche de izmene de ale băetului şi când nu te-o vedea nimenea, să le bagi sub pernă unde ştii că se culcă fata în odae

la dânsa şi adouazi să te duci să le ceri, spunând că te-a trimis băetul c'a fost asară acolo şi le-a uitat, şi pe urmă ce-a fi, ce n'a fi, să te pregăteşti de nuntă.

Face femeia ceia aşa. Se duce într'o zi cu lucrul acolo. Stă ea ce stă, şi când îi vine bine, repede strecoră izmenele după pernă şi plecă acasă.

Adoua zi se duce iar, fără lucru, aşa cam cu treabă oare cum. Stă femeea ce stă şi prinde vorba:

— Dă, cam venii eu c'o treabă la dumnevoastră.

— Poi dă, spune, zise mama fetei.

Da fata era în răsboiu, şi se întâmplase că mai era acolo şi baba care o învăţase....

— Nu cam pre vine bine, zise femeea, dar cu toată ruşinea să vă spui. M'a trimis blestematu cel de băeat, cică să-i daţi izmenile c'a venit astă noapte la fata Dumnevoastă şi le-a uitat sub pernă.

— Valeu, vai de mine, cum se poate, sări mama fetei ca muşcată de şerpe. Cum se poate una ca asta? Da când caută sub pernă unde zisese femeea, izmenele acolo.

Fata din răsboiu, se înroşia toată şi deşi se ştia nevinovată, nu se pricepea ce să zică!..

— Dapoi bine, da estea îmi eşti tu ruşinato? Să te duci după flăcău, de acu.

— Da zău mamă că nu ştiu nimic, să mor, să plesnesc!

Aşa! De unde, o rămas bună ruşinată biata fată, ba s'o şi dus pe cuptorul flăcăului iute şi degrabă. Şi iaca aşa, se pâcâliau şi se luau fetele mai înainte. Fata mai târziu, va fi aflat ea pâcâleala, dar la ce folos? Pentru mofturile ei, şi alde taică-so nu era păcat să se prăpădească cogeamite cruce de voinic? Că mare pacoste îi dragostea asta, bat-o pârdalnicu' s'o bată!

Joräşti-Covurlui. **Petru Gh. Savin**

688.—Povestea unui călugăr beţiv.

Cică ar fi fost o dată un călugăr, la o mânăstire. Şi era aşa de beţiv, în cât bea până când nu mai ştia ce face. Aşa dară călugării ceilalţi, ce să-i facă ca să-l facă să nu mai bea? se apucară şi zugrăvesc în fundul cupei din care el bea, chipul frumos şi neplăcut al diavolului.

Ce credeţi că a făcut atuncea acel călugăr: n'a mai băut? ei aşa! bea mai cu multă poftă, zicând:

— Na! de ciuda ta diavole voi bea tot și nu voi mai lăsa nimic.
Văzând călugării că nu i-au dat peste leac, au zugrăvit de a doua oară chipul lui Isus, că doară s'o rușina de fața Domnului și nu va mai beă. Dară în zadar le-a fost truda și de data aceasta, căci el văzând chipul frumos și plăcut al Mântuitorului, a zis și de data aceaeta:
— De dragostea ta Doamne voi beà tot, acest pahar.
Și cu acest fel n'a putut scăpa nici de data aceasta frații lui.

Auzită de la Moșul meu Gh. Ursu din Mălușteni, Blăgești-Tutova.

Gavrilă I. Iancu

689.—In vorbă c'un surd....

—Buna ziua, moș Istrate!
—Doi boboci de rață, frate...
—Ce mai faci? Ori n'o duci bine?
—Ba, că veniam tăman spre tine.

—...Moș Istrate, tu ești surd!?
—Mai erau pe baltă-un cârd!
—Moș Istrate, ce vorbești?!
--Ba cum dai, așa lovești!...

690.—In vorbă c'o surdă...

—Buna ziua, lele Floare!
—La Iovan cu demâncar...
—Da' ce faci? Ești sănătoasă?
—Ba cură colea la o leasă[1]

—Țelină e, sau ogor?
—Ba e făsui de-l gălbior....
—Iauzi f.... pe măsa 'n c.. de prue!.
—Cânepă are de gând să puie?

De la I. Brătulescu, învățător în Grădiștea-Vâlcea.

691.—Nod....

Niște oameni tăinuiau lângă un gard despre creșterea porumbului.
Vine un țigan ce-avea și el pământ:
— ...De geaba, Românico, că porumbii voștri sunt negri și urâți; da' ai noștri sânt galbini și frumoși.
....Cică ai lui erau porumbi!...
....O luase cam de-a 'ndoaselea după cum îi era lui, pielea!...

Boureni-Doljiu.

692.—Bolnav, biede, lui...

....Săptămâna scândură, de când zace Sâmbătă!... S'a făcut foc pe lângă covrig..., vânăta i s'a făcut gurrră... și face niște grămăjioare cât roatele de căpățânii ce de-abi'-de-abi' le păstrăgălesc peste prag cu nenea frate-mieu!!!...
Așa-i povestea o țigancă unei fomei despre fiu-său că erea bolnav.

De la Costache R. I. Stancu, Boureni-Doljiu.

N. I. Dumitrașcu.

[1] Leasă, țâlc de spini.

693.—Una de-ale lui Nastratin Hogea.

Nastratin Hogea ci că avea un vecin cam lacom și avar. La ori ce lucru împrumutat, trebuia să-l mulțumeasoă cu ceva. Având nevoe de un cazan, pentru spalat rufele, îl ceru vecinului căci avea, și ca să nu se mai uite chiorâș ca alte dăți, se hotărî să-i joace o festă să-l ție minte. După puțin timp vecinul veni el însuși cam supărat să-și ea lucrul acasă. Când dă să-l umfle tn spinare, vede că cade din el o tigae mai mică.

— Da ce-i asta nene.

— Păi ce nu vezi, se vede treaba că a născut; iea-ți pruncul acasă. Se cam gândi cum să fie asta, dar neîndurându-se să o lase pe tigae plecă cu amândouă. Peste puțin timp iar ceru Nastratin cazanul, dar acuma se duse întins în târg și-l vându. Trecu multă vreme și întâlnindu-se amândoi, îi spuse cam răstit:

— De ce nu-mi mai trimeți lucru acasă?

— He neică, pe semne nu știi, păi Dumnezeu să-l erte că a răposat de mult.

— Cum asta?

— Păi tu nu știi că tot ce se naște și naște, moare?

— Știu! zise vecinul înghițând în sec a pagubă și așa îl învăța minte.

N. I. Munteanu.

Auzită de la moș Ghiță spital.

694—N'ai slujit părinte?

Cică odată un preot venia într'o Duminecă de la sf. biserică. Intâlnindu-l un blagocin, îl întrebă:

— D'apoi bine, părințele, de ce ați eșit așa de dimineață de la biserică, căci tocmai ucum, într'o lună de zile. m'am pornit și eu să mă duc la Casa Domnului?

— Apoi, astăzi, n'am făcut sf. liturghie, fiule; am făcut numai utrenia.

— Și de ce, părințele? Cum se poate una ca asta?

— Apoi, mi-a băut pălimarul apa, și pentru asta, n'am făcut sf. Liturghie.

— Cum a băut apă?

— Bine; dimineață înainte de-a veni la biserică, a tras un gât de apă acasă.

— Și, pentru asta, să nu slujiți, părinte?

— Apoi, nu. Pentru că dacă pălimarul nu-i cum trebue să fie, nici eu nu pot face slujba cum cere cartea,

Auzită în Mogoşeşti-Dorohoiu. **N. V. Hânţescu**

CRONICA

• **Ghileşul,** no. dublu pe Ianuar şi Februar (II, 1-2), : Despre culegerea de cântece a d-lui *N. I. Dumitraşcu, Flori de câmp,* apărută în no. 4 al *Bibliotecei revistei „Ion Creangă"* se spune un neadevăr, dacă recensentul cunoaşte înţelesul vorbei *ciselat.* Ce vra să zică: „s'au lăsat părţi ce n'au intrat în ciclul: *tinereţea?"* cari sunt acele? Şi ce legătură cu teoria d-nei Voronca?

Recenzentul spune un neadevăr când înşiră cântecele „de lume cari se găsesc şi prin *Doruri".*

Neadevăr, când se arată bucăţi cari „nu fac cinste culegătorului".

Neadevăr, că no. 55 e trivială.

Nod în papură, — toată nouă aşezare ce-o cere recenzentul după o „bucată tip", într'o cârticică de 170 de cântece, cel mai vioiu mănunchi care s'a publicat dincoace de munţi. D-l Tuţescu, trebue să supravegheze cronica; altfel i-o poate pune oricine în spate.

• No. 16 din „Biblioteca folcloristică" ne-aduce zece cântece bătrâneşti din Romanaţi, culese de d-l *George C. Constantinescu,* c'un tipar supărător de neîngrijit. Printre subiecte, câteva necunoscute până acuma, sau foarte rari: *Mistriceanul* dăruit şarpelui din copilărie, nu poate fi scăpat; *Vardici* începe c'o înaltă concepţie morală, ca în povestea sf. Ioan cel nou şi încheie cu sfârşitul povestea femeei cu cloşca cu pui la fântână, prin ajutorul cărora îşi află bărbatul. Asupra unor cuvinte rari, cu părere de rău, nimeni nu se va putea opri în puzderia de greşeli de tipar cari par'că te strâng de gât. **P.**

• In *„Flacăra",* No. 13 an. III, o prea frumoasă poezie *Pe câmp,* de d-l Vasile Militaru, care începe astfel:

Miezul zilei... *timp de cină....*
Nici ţipenie pe cale...
Cu miresme de sulcină
Bate vântul dintr'o vale.

Dar cum rămâne cu *cina* din timpul zilei?... Cine nu ştie că *se cinează numai seara?...* Şi *Cina cea de taină* tot într'o seară a fost!

Iarăşi are să se supere D-l Ion Gorun ca vara trecută, când *într'o seară,* — scriau ziarele — „Delegaţii Statelor Balcanice au fost chemaţi nu ştiu unde *la un prânz!*

• In *„Românul"* din Ardeal, No. 255, din 21 Noembrie, an. III (1913), D-l Teleor arată în articolul „Cinematograful la Turci," sau Hagi Ivat, (Teatru la Turci), după care *probabil,* „s'a imitat şi jocul de păpuşi al băieţilor (noştri) cu Vicleimul, căci dimensiunile teatrului sunt tot aceleaşi, iar textul *probabil* (?) că nu diferă mult."

Nu ştiu dacă şi alţii mai împărtăşesc această părere; articolul îl găsesc destul de important şi asupra lui, ar fi bine să se facă lumină.

N. I. Dumitraşcu

OBOLUL

Prietenilor Revistei «ION CREANGĂ» pentru strângerea fondului
Bustul lui Ion Creangă la Bârlad

Suma din urmă 1041,60

Obolul d-lui Dr. Lalu, Iaşi 5,—

DE LA ADMINISTRAŢIE.

Adiverinţe: S'au primit sumele şi cu acest no. s'au trimis adeverinţe pentru d. *N. Zamfir*, Rociu-Argeş, 5 lei; d. *I. Agelescu*, Leordeni, 5 lei; d. *D. Mihalache*, Golescii-Badii-Muscel, 2 lei; d. *V. Polcovnicu,* Pungeşti-Vaslui, 5 lei; D. *Od. A. Apostol*, Turnu-Severin, 5 lei; D. *M. Vasilescu,* Bucureşti, 5 lei; D. *D. Gr. Furtună*, 5 lei 25 bani; D. *N. Căpiţă,* Răchiteni-Roman, 5 lei; D. *A. Vasiliu*, Tătăruşi-Suceava, 5 lei; D. *G. Fl. Dumitrescu,* Bucureşti, 5 lei; D. *Darv. Voiculescu*, Lisa-Teleorman, 2 lei 50 bani; D. *N. I. Munteanu,* Zărneşti-Covurlui, 5 lei; D. *St. Popescu*, Cuza-Vodă, 2 lei 50 bani. S.S. *Păr. C. Bobulescu*, Iaşi, 5 lei. D. *G. C. Constantinescu*, Potlogeni Romanaţi, 5 lei. (urmează)

Domniei-Sale

Domnului Artur Gorovei

Comuna Fălticeni

prin Oficiul .... Județul ....

ION COSTIN

Revistă de cercetări și mărturii istorice. Anul II, No. 3 pe Martie 1914, cuprinde:

INSTITUTUL PENTRU STUDIUL EUROPEI SUD-ESTICE.— T. Pamfile.

DOCUMENTE.— N. Apostol, D. Furtună, Em. Fluture, G. Florescu, C. N. Mateescu, V. C. Nicolau, T. Pamfile, A. Saint-Georges.

INSEMNĂRI.—T. Pamfile.

INSCRIPȚII.—T. Pamfile.

CRONICA.— P.: N. Iorga: Două tradiții istorice în Balcani: a Italiei și a Românilor.— Bulletin de l'Institut pour l'étude de l'Europe sud-orientale.

ILUSTRAȚIUNE: Pecetea Botoșenilor din 1762.

Anul VII.—No. 5. Maiu, 1914.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

REDACȚIA:
T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BÂRLAD

Exemplarul:
In țară . . . . 40 de bani
In streinătate . . . . 50 » »

Abonamentul anual:
In țară . . . . 5 lei
In străinătate . . . . 6 »

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CĂRȚI, CONSTANTIN D. LUPAȘCU

DE LA REDACŢIE.

Lămuriri.—Materialul ce ni se trimite să fie scris pe o singură parte a hârtiei ; ar fi bine să se scrie numai pe sferturi de coală.

— Să nu se scrie pe o hârtie mai multe feluri de culegeri, de pildă cântece şi gâcitori, datine şi cuvinte rari, şi altele, ci fiecare pe hârtia sa.

— Scrisul să fie ceteţ mai ales acolo unde-i vorba de cuvintele rari, căci greşelile ce s'ar face punând de pildă pe *u* înloc de *n* şi pe *a* în loc de *o* şi pe *c* în loc de *e*, ar fi foarte mari.

— La un plic nerecomandat pe care se scrie «manuscrise de imprimat», ajunge o marcă de 5 bani pentru 100 de grame; pentru 150 de grame trebue 10 bani. Aceste manuscrise însă, nu trebue să cuprindă scrisori particulare, cari să se facă numai de-oparte prin cărţi poştale.

— Persoanele cari cer lămuriri, le vor găsi la poşta redacţiei, dacă nu alipesc o carte postală sau o marcă pentru răspuns.

Poşta. D. *P. Savin.* Primit; la rând, una după alta. D. *G. Iancu.* Orbalţul, în No. 6. D. *I. Brătulescu.* Desemnele le-am primit şi v'am răspuns la vreme. S'a primit şi materialul din urmă.

Poşta Redacţiei.

D-lui *Goicea.* Pozna ceia e prea de stigleţ. Unde mai pui că-i şi vară... Altceva mai pe placul mai multora. — D-lui *Sfrânciog.* N'ar trebui aşà. Ştiţi că numai cârtiţa umblă pe sub pământ. Lucrul vă priveşte, căci noi n'avem patinţa de a cunoaşte de-i cu adevărat dacă dv. vă chemaţi „Sfrânciog“, „Sbârciog“ sau «Cârciob»! D-lui *Nec. Gh. Solluzu.* Cum vezi şi cum vei vedea, cu plăcere.

Cărţi primite la Redacţie.

G. Tutoveanu: Albastru, poezii (No. 908 din Biblioteca pentru toţi) Bucureşti, Librăria L. Alcalay, 122 p. 30 b.

Ch. Ghibson: Povestea unui electron, traducere de Victor Anestin, Bucureşti, Librăria Alcalay & Comp. 112 p. 1 leu.

Anul VII.—No. 5. Maiu, 1914.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:	ABONAMENTUL ANUAL	ADMINISTRAȚIA:
T. PAMFILE	In țară 5 lei	M. LUPESCU
Bârlad str. Corbului	In străinătate 6 „	Zorleni-Tutova

PURTATUL LUCRULUI FURAT LA GÂT ȘI SCUIPAREA VINOVATULUI

Pe la 1863-64, fiind copil, vine odată înaintea casei noastre din Spătărești-Suceava, un om căruia i se zicea în sat Vasile Pâcală, pentrucă vorbia numai în *ceala* și în *ceea*, fără să spue numele cuiva; el mergea alături de femeea lui, care avea la gât *o chită* de cânepă și după ei veniau Preotul Vasile, Dascalu' Grigore al lui Mihai, Vornicul Niță Șuteu și alți câți-va oameni, ciorobotind între ei.

Cum ajung în ogradă la noi, mama iesă afară, iar noi, *ghiavolii*, cum ne zicea ea din pricina obrăzniciilor, bușna după dânsa.

Omul și femeea bolborosiră încetișor: *cine-a face ca noi, ca noi să pățască*, iar vornicul zice răstit mamei:

— Stuchește-l nânașă Mărioară, c'o furat cânepa părintelui, și i-o prins cu dânsa!

Mama nu voi de-o dată să-i stupească, dar după vr'o câte-va vorbe de-ale părintelui Vasile, ea făcu: ptiu!! în vânt, fără să depue pe ei nimic ud.

Și după asta toți cei de mai înainte ieșiră pe după casă, pe carare și se duseră cu vinovații prin tot satul.

Ce se întâmplase!

Femeea lui Vasile Pâcală lucra cu ziua la Popa Vasile, la tras în ragilă, cânepă. Preuteasa lui era târgovață și nu știa rândul gospodăriei de țară. Popa însă, era fecior de preot de la Ioneasa și-i era dragă gospodăria. El tocmia femei de-i lucra cânepa ce-o sămăna în fiecare an, ca să nu facă șoarecii cuib într'însa.

Lelica Anica a lui Moș Vasile Pâcală, se folosia de neștiința preotesei și-i *șparlia* regulat din cânepă. Popa știa câtă cânepă sămănase și câte fuioare topise și se melițase, și trăgea cu ochiul că din câtă cânepă avea el, nu-i rămăsese de cât câteva chite.

Pricepând ce-i la mijloc, cheamă Vornicul, acesta face cercetare la casa lui Moş Vasile Pâcală şi găseşte mulţime de cânepă la dânsul, macar că nu sămănase o palmă de loc de cânepă.

Şi aflând pe muerea lui vinovată, şi ca să dea o pildă şi altora, legă la gâtul femeei o chită de cânepă şi a purtat şi pe Moş Vasile prin sat, de i s'a belit obrazul de ruşinea ce i-a făcut muerea.

Şi pedepsele acestea îşi aveau efectul dorit. Pe atunci nu erau judecăţi ca azi, ca să se sărăcească oamenii în ele şi vinovaţii să-ţi bată în pumni, că ce colac ai căpătat de l-ai dat în judecată! Pe atunci vinovatul îşi primia osânda repede, după dreapta judecată a celor bătrâni şi cuminţi, şi sufletul omului era mai curat, vorba era vorbă, că pe unde eşià cuvântul, eşia şi sufletul!

M. Lupescu.

CÂNTECE BĂTRÂNEŞTI

43.—Vălenaş.

—Frunză verde mălinaş,
Draga mamei, Vălinaş,
Vezi beţia şi curvia
Cum ţi-aduce mişelia?
—Taci, maică, nu mai ofta,
C'oiu avea zile-oiu scăpa.
Iea mai răpede cheia
Şi descue lădiţa
Şi iea bani cu *chivira*
Şi-i du la Măria Sa.
--Domnule, Măria Ta,
Poftim bani cu chivira,
Şi dă-mi drumu' la fecior
C'am pus gând ca să-l însor...
—*Delături*, haită şi căţă
Că şi eu l'oi însurà.
Cu nănaşu'
Paluşu',
Cu nănaşa
Sabia;
Frânghia,
Cununia;
Şi grindeii,
Vorniceii.
—Draga mamei, Vălenaş.
Vezi beţia şi curvia
Cum ţi-aduce mişelia?
—Taci, maică, nu mai ofta,
C'oiu avea zile-oiu scăpa.
Iea cheia de la lacată
Şi descue grajd de piatră
C'am trei cai, de la trei crai,
Unu' roşu' ca focu'
Altu negru ca corbu'
Unu' suru porumbac,
Când o nechezat odat'
Grajdu 'n patru c'o crapat
Şi Vălenaş a scapat..
Pe nouă hotar' a plecat:
—Măi capcâne, măi ciocoi,
Ia mai daţi-vă 'napoi,
Să ieau pelea de pe voi,
Să ieau pelea de pe cap
Să fac tioace la baltag;

Şi s'o ieau de pe picioare,
Să fac tioace la pistoale,
Că de când le-am cumpărat,
Tăt rugina le-a mâncat.
—Draga mamei, hoţoaş,
Dintr'a tale să mai laşi...
--Dintr'a mele mi-oiu lăsa
Când şi popa, maică mea,
Şi-o lăsa cădelniţa,
Iară dascalii cartea....
—Draga tatei, hoţoaş,
De hoţii să nu te laşi
Că cu banii pe hoţie
Ţine curte şi moşie
Da' cu banii de pe prăşit,
Nu mai eşti tu pricopsit!...

Auzită de la Ileana Gh. Smântână, Bozieni, Dorohoiu.

Dumitru Furtună

44.—Voicuţa.

Sus pe malul văilor
Lângă dealul codrilor
La socrii cei mari
S'aud mândrii lăutari.
Socrul are fată mare,
Ş'a mers vestea pân' la soare,
Şi-o chema Voicuţa,
Voicuţa mândruţa.
De harnică ce era,
Dimineaţa se scula,
Pe faţă se spala,
La icoane se 'nchina,
Casa că mi-o mătura,
Şi-mi strângea gunoiul boţ
Şi-l dădea afară 'n dos.
Iar de-afară-l strângea,
In pădure-l ducea.
Şi-l ducea, ducea, ducea,
Fără veste se întâlnia,
La jumătatea codrilor
Cu capul haiducilor.
Aşa tare s'a spăimântat,
Că repede mi l-a lăsat.
Tot aici c'a mai văzut,
Alţi hoţi de necrezut.
A văzut doi turci cari
Mai era şi boeri mari.
Şi doisprezece eniceri
Ce avea 'n mâni hangeri.
Ea la maică-sa s'a dus
Astă veste de i-a spus,
Maică-sa a şi 'ntrebat-o:
—Ce ţi-i ţie a mea fată?
Ori ţi-i foame, ori ţi-i sete,
Ori ţi-i dor de codru verde?
Ea repede mi-a răspuns:
Nu mi-i foame, nu mi-i sete
Nici mi-i dor de codru verde,
Frică mi-i de Turcii cari,
Frică mi-i de boeri mari,
Frică de Turci şi boeri
Şi de doispre-zece eniceri,
Ce aveau la ei hangeri.
Gândeşte-te maică ce vrei,
Aceia-s peţitorii mei.
—Nu te teme Voicuţa,
Voicuţa drăguţa mea,
Că mama te-a ascunde,
Te-or căta şi n'or şti unde;
Te-a ascunde în lădiţă,
In lădiţă în cămăruţă,
Şi-oi zice că ai murit,
Ai murit şi te-ai gătit.
Şi pe loc o şi 'ngropă,
La fereastră o aşeză,
La fereastra de la dos.
La fereastra cea de jos.
Turcii când or sosi,
Le-oi zice: hai şi-ţi ispiti.
De nu-mi credeţi cuvântul,

Haideţi de-i vedeţi mormântul,
Nici că vorba o sfârşiră
Pe loc Turcii că sosiră
Şi în casă că intrară
Dar nimic ei nu aflară.
Zise cei Turci şi boeri mari:
—Bună ziua socri mari.
Socri mari şedeţi, poftiţi
Zise noilor veniţi.
—Poftiţi staţi şi hodiniţi!
—N'am venit să hodinim,
Ce-am venit să logodim.
—Dar cu ce faţă îţi logodi
Că mai înainte cu o zi
Voicuţa ne-a murit
Eu cu greu că m'am scârbit.
Dar ei nici că au crezut,
Pe Voicuţa ce-a văzut.
La mormânt a şi cătat,
Pe Voicuţa a desgropat,
Repede a şi luat,
Mânile i-a şi legat.
Iar pe mă-sa a luat
Ţâţile i-a despicat,
Cu sare le-a presurat
Şi de stâlp a şi legat,
De stâlpul hornului,
Lângă para focului:
Pe Voicuţa a luat,
Şi cu dânsa a plecat.
Şi-o ducea, ducea, ducea,
Pân' la Dunărea ajungea.
Iar la Dunărea când sosea,
La Turci repede se ruga:
—Mă rog Turci şi boeri mari
Daţi-mi drumul la mâni iar
Sufletul să-mi răcoresc,
Trupul să mi-l desmorţesc
Şi mă jur în legea mea
Că voi trece Dunărea
După cum toţi îţi vrea.
Turcii iute o deslegară
Greutate să nu-i pară
Voicuţa că se chitia
Planu 'n minte că-şi făcea.
Şi pe loc a şi găsit:
De cât cadână Turcilor
Mai bine mâncare peştelor
Şi nânaşă racilor.
Astă vorbă c'a vorbit
Şi 'n apă s'a asvârlit
Iar Turcii au şi 'ncremenit
De cele ce au văzut.

Auzită de la Maranda Busuioc, Nemţişor, Vânători, bătrână de 6) ani.

Al. Moisei

POVESTIRI ŞI LEGENDE

298.— Povestea lui Dumnezeu.

Cruce'n casă,
Cruce'n masă,
Cruce'n tus patru unghere de casă[1].
Da' nu-i casă
Ci-i cetate
Cu uşile ferecate
Cu ferestile 'nziuate.
Şede Sfântu' Nichita în mijlocul casei,
Cu straele scurte
Cu săbiile smulte,
De cu sară până'n miezul nopţii
Din miezul nopţii

[1] Până aici se zice de trei ori.

Pân'n zori de ziuă,
Din zori de ziuă
Pân la răsărita soarelui.

De la răsărita soarelui,
S'o sculat om mare,
Ş'o luat un topor mare
Şi s'o dus la pădurea mare
Să tae un lemn mare,
Să facă mânăstire mare,
Cu nouă uşi,
Cu nouă altare.
In altarul cel mare,
Slujia sfânta Maria-mare;
In altarul cel mic,
Slujia sfânta Maria-mică:
La dreapta lumânare,
La stânga carte mare.
Cată'n carte,
Cată'n parte,
Cată'n toate cărţile
Cată'n toate părţile;
N'o văzut pe altul nimeni
Numai pe Ion, sfântu Ion.
Maica Doomnului îi zice:
—Ioane, Sânt Ioane,
N'ai văzut pe fiul meu,
Pe finul tău,
Pe fiul lui Dumnezeu?
—De văzut nu l-am văzut,
Da' de auzit am auzit
Că-l muncesc câni de jidani
In poarta lui Adam.
Da' du-te Maică la dulgheri
C'or şti mai bine.
Şi porneşte:
Din ochi negri lăcrămând,
Faţa albă 'ngălbenind,
Cu meneştegura[1] albă ştergând.
—Voi dulgherilor,
Nu ştiţi de fiul meu,
De fiul lui Dumnezeu?
—De văzut nu l-am văzut,
Da' de auzit, am auzit
Că-l muncesc cânii de jidani
In porţile lui Adam.
—Voi dulgerilor mult să lucraţi,
Puţin să cunoaşteţi.
—Ne-a pus pe noi să facem cue lungi şi groase
Noi le-am făcut subţiri şi scurte.
Şi porneşte Maica Domnului:
Din ochi negri lăcrămând
Faţa albă 'ngălbenind
Cu meneştegura albă ştergând.
Şi s'a dus la ţigani
—Voi ţiganilor nu ştiţi de fiul meu,
De fiul lui Dumnezeu?
—De văzut nu l-am văzut
Da' de auzit am auzit,
Că-l muncesc cânii de jidani
In poarta lui Adam.
Ne-a pus să facem piroane lungi şi groase,
Noi le-am făcut subţiri şi scurte.
—Voi ţiganilor să daţi odată cu ciocanul
Şi să vă agonisiţi banul.
Şi porneşte Maica:
Ochi negri lăcrămând
Faţa albă 'ngălbenind,
Cu meneştegură albă ştergând,
Şi se duce Maica Domnului, se duce
Şi ajunge la un pârău,
Şi-i iesă o broască înainte.
—O, Doamne Maică Precistă
Ce te *mireşeşti* şi te văicăreşti

[1] Ştergar.

Pentru un fiu!
Da' eu am avut doisprezeci copilaşi,
Ca nişte năsturaşi
Din ochi bulbucăţei
Şi din picioare împrăşteţei.
Ş'a trecut o roată forforoată
Şi i-o făcut mici fărâmi de-odată
Dar de-aşi trăi eu
Şi broscoiul meu
C'om mai face!
Şi Maica Domnului o zâmbit a râde
Şi i-a zis Maica:
—Unde nu-i fi tu, să nu fie apa bună.
Şi când îi peri tu să nu te usuci, să nu te auzi[1]
Şi iar se pomeneşte Precista
Din ochi negri lăcrămând,
Şi se duce cât se duce,
Până ce la un deal ajunge,
La dealul Gărărăului.
Da' dealul Gărărăului
Ii aşa de ascuţit,
Ca o sâmcea de cuţit.
Şi Precista când a ajuns
Ca ceara s'o topit,
Ca argintul s'o sleit,
Dealul Gararăului.
Şi pe unde Precista a trecut
Steble de busuioc a răsărit.
Ş'o luat o steablă de busuioc
Şi s'a dus..
Şi merge şi merge...
Ş'ajunge la poarta lui Adam
Şi se'ntâlneşte cu fiul său.
—O, Doamne, fiule,
Ce te-ai dat chinului
Şi necazului?
—O, Doamne, Maică Prea-Curată
Nu m'am dat nici pentru tine, nici pentru mine,
Ci Maică Prea-Curată
M'am dat pentru lumea toată:
Cine nu-i cununat să se cunune,
Cine nu-i botezat să se boteze,
Să ştie copilul de mamă
Şi mama de copil
Şi oaea de miel
Şi mielul de oae
Şi toată suflarea
De pe faţa pământului
Să ştie de puiul ei
Şi puiul ei de dânsa.

* * *

Cine ştie povestea lui Dumnezeu
Şi n'o spune la lună,
La săptămână,
La an,
Să-l iee de mâna stângă,
Să-l ducă pe cărări strâmbe,
Şi pe la mese strânse,
Pe la făclii stânse,
Pe la pahare deşerte,
S'audă cuvinte nedrepte.
Cine ştie povestea lui Dumnezeu,
Ş'o spune,
La lună,
La săptămână,
Să-l iee de mâna dreaptă
Şi să-l ducă pe cărări drepte,
Pe la făclii aprinse,
Şi pe la mese 'ntinse;
Pe la pahare pline,
Pe la cuvinte bune.

[1] Să nu miroase rău.

M'am dus pe-o cărăruşă[1]
Ş'am găsit o fărămuşă
Ş'am făcut o luminiţă.
Luminiţa s'a aprins
Maica Precista a râs
Şi Dumnezeu la noi în casă a învis.

Cules din Verpolea-Grăneşti, Dorohoiu.

M. Barbu

299.—Cum a făcut Dumnezeu Pământul.

De mult, când lumea nu era făcută, când totul era întuneric besnă şi numai apă, ci-că Dumnezeu, Sfântul Petre şi diavolul se plimbau prin văzduh. Pe atunci diavolul era înger luminat, nu ca acum drac împeliţat. Şi de mult ce umblaseră, ostenise Sfântu Petre şi diavolul de picau din picioare, nu altceva. Şi tare ar fi vrut tustrei să tragă un pui de somn, barem cât a întoarce un epure schiop de la Jiu, sau cât a adăpa 40 boi însetaţi cu o găleată spartă. Dar unde? Peste tot apă şi întuneric. Vezi, cică pe atunci, nu era încă soare.

— Tii!! D-ne, ce bine e în cer! Acolo-i lumină şi bine. Ai unde-ţi pleca capu, dar aici?!... pe apă? zise în silă Sfântu Petre.

— De Petre! Aşa se odihnesc călătorii! Ce să facem, dacă n'avem unde!? Mai aşteaptă păn' ne-om întoarce în cer.

—Da, oare, frate-meu, n'ai putea întinde colea un pat, pe care să ne hodinim—zise diavolul—căci ştiu eu într'un loc pământ cât ţine broasca cu pieptul, şi... *huluşliuc* în baltă.

După câtva aşteptare, iacă vine Ucigă-l toaca cu pământ în gheruţe şi-l ţinea aşa de strâns, că abia, abia i l-au scos di ele.

Ş'a luat Dumnezeu pământul, l-a boţit în palmă, ca pe cocă, a făcut o turtă, l-a pus pe apă şi i-a dat poruncă să se întindă. Apoi s'au culcat tustrei.

Dar Dumnezeu ştiind gândul lui Ucigă-l crucea—ci-că de atunci a tot căutat el să se facă mai mare ca Dumnezeu—a stat treaz, de veghe, a tot întins pământul până s'a împreunnt o margine cu alta, apoi a adormit.

Târziu de tot, diavolul s'a trezit şi văzând că Dumnezeu cu Sf. Petre dorm duşi, să tai lemne pe ei, numai de cât haţ cu ei la înnecat. Şi unde mi se opinteşte odată spurcăciunea pământului, îi ia în spate şi fugi, fugi, de-i sfâriau călcâiele, la marginea pământului să-i înnece. Dar degeaba i-a fost toată truda şi alergătura. La margina pământului n'a ajuns. După ce l-a trecut o sută de năduful, văzând că nu-i chip de înnecat, i-a trântit odată jos, barim să le plesnească a fiere. Atunci deşteptându-se Dumnezeu şi Sfântu' Petre, văzură pe diavolul ud leoarcă, par'că-l plouase.

[1] De aici până la sfârşit, se zice de trei ori.

— Da' ce-i cu tine, măi nefrate-meu, ce eşti aşa plouat?

— Ia m'am căsnit cu voi, să ştiu cât pot duce în spinare!

— Hă! Hă! Hă! da' prost mai eşti mă nefratemeu! Tu credeai că o să mă 'neci! Hă! hă! hă! râdea Dumnezeu cu Sfântu Petre de răsuna văzduhul, iar diavolul plesnia de ciudă.

Şi iaca aşa s'a făcut pământul şi ci-că de-atunci ies isvoarele din pământ, unde a închis Dumnezeu toată apa în pământ.

Auzită de la răposatul tată-meu în com. Zăicoiu.
Podari-Dolj. **I. Brătulescu**

300.—Legenda Găei.

După ce-a rânduit Dumnezeu socoteala fiecărui lucru, aşa cum îl vedem astăzi, a poruncit păsărilor să scurme spre a destupa isvoarele pământului, căci până atunci fuseseră astupate. Apele ploilor nu mulţumia setea ţărnei şi erburile începuseră a se dogori de căldura soarelui. Când au auzit păsările de aşa ceva, s'a apucat îndată de lucru. Hultanii scurmau de-avalma cu puii de găină, ulii cu hulubii, mă rog a fost ce n'a mai fost de-atunci.

Acu, să vedeţi dumnevoastră, gaia naibei sbura pe sus ca'n ţara lui tată-s'o. Nici nu se uita cum îi curgeau ciocârlanului pe moţ în jos borboanele de sudoare cât bobii de aman ce depăna din picioruşele lui ca două paie şi nici pe piţigoiul, care săpa de ciudă sub un mălişor de deal nu-l lua în seamă. In ciuda tuturor făcea parcă. Dumnezeu a întrebat-o·

— Dumneta de ce nu munceşti?

— De ce să-mi mai umplu eu picioarele de glod când apele din ploi sunt încă nesecate.

— Pentru că n'ai ascultat ce-am poruncit, ai să-ţi astâmperi setea numai când a ploua şi atunci numai din ceia ce se scurge pe aripele tale.

De atunci şi până în ziua de astăzi o auzim când vremea e secetoasă cum ţipă pe sus. Se roagă ca să dee ploae spre a-şi uda gura uscată.

Covasna-Fălciu. **Gh. Polcovnicu**

301.—Uşi cocoş, că te însoară tata şi pe tine!

A fost odată un unchiaş care avea nnmai un singur fecior, dar foarte răsfăţat, ca toţi copiii singuri la părinţi.

Cam pe la vârsta de 17-18 ani îi vine *arţagul* să se însoare, şi că el nu vrea numai o singură femee, ci mai multe. Vrea să se arăte mai isteţ de cât toţi.

Tatăl său nu-i călcă dorința, dar chibzui așa în cât să-l sature de însurătoare. Căută el cum căută și-i găsi un drac de fată, *mai abilir ca un voinic* în orice privință ai fi luat-o.

— Iată, taică, zise unchiașul, ți-am găsit una și încet, încet, îți mai găsește taica și altele.

Se făcu nunta cu mare alai, apoi fură lăsați tinerii într'ale lor spre a-și lega firul căsniciei.

Peste câteva zile moșul își vede băiatul *găinând* pe prispa casei, la soare, cu capul între palme. Tocmai atunci sosește și un cocoș și unde cântă odată strașnic, drept în fața băiatului care sare speriat din somn și zice:

— Uși, cocoș, că te însoară tata și pe tine. Adică, să fugă, ca nu cumva să-l însoare și s'o pață ce pățișe bietul băiat.

Unchiașul, auzind astfel, înțelese rostul vorbirii și apropiindu-se de fiu-său îi zise și mai de înțeles:

— Nu fii supărat copile, căci ți-a găsit taica și o altă nevastă!

Băiatul nu mai zise nici pis, înghiți în sec și plecă rușinat, cu capul în jos. Și așa s'a săturat de însurătoare.

Auzind, în multe rânduri, pe tatăl meu, zicând la câte cineva, acele cuvinte, ca un proverb, putem zice, sau cuvinte adânci, l-am întrebat ce rost au și mi-a povestit cele de mai sus. Se zice, *a atinge* pe câte unul, ce se laudă a fi prea voinic, dar îl vezi bine că nu e nimic de capul lui.

Afumați-Ilfov **S. P. Colibași**

302.—Ce poate lăcomia.

Trăia odată un om cu mare isvod de bogății, dar nu-l fericise Dumnezeu să aibă copii. Și cum n'avea copii și avuții berechet, a luat de a crescut un băiat de suflet. După multă vreme când băiatul se făcuse fecior în stare, s'a întâmplat de a făcut tată-său o fără de lege mare. Pravilele vremii celeia l-au osândit pe bietul om la moarte cu spânzurătoare.

Când a venit ciasul ca să-și ispășească păcatul, s'a fost strâns lume multă, iar un slujitor de-ai legii s'a urcat cu cel vinovat pe locul unde avea să fie spânzurat și glăsui către norodul adunat:

— Oameni buni! Omul acesta trebue să moară moartea grea a ștreangului și cum la noi nu-i calău, a hotărît legea, ca acel dintre Dumneavoastră, care se apucă să tragă de ștreang și să-l spânzure pe vinovat, capătă jumătate din averea osânditului, căci cealaltă jumătate o capătă copilul lui de suflet.

Copilul de suflet, care şi el era de faţă, de frică ca să nu fie scurtat de altul din averi strigă din mulţime:

— Lasă-l, domnule, că-l spânzur eu!

De la Ecaterina Onciul. Frătăuţii-vechi, Bucovina. **Ilarie Onciul**

LEGENDE AGHIOGRAFICE

I

303. —Videniea lui Cozma monahul, înfricoşată şi de folos.

Intr'al tresprezecelea an al împărăţiei lui Roman,[1] carele ocărmuia cu blagocestivie împărăţiea Râmului, se afla orecare om la Ţarigrad, unul fiind din ce[i] ce dvoriea la aşternutul lui Alexandru, ce fusese cu puţintel mai 'nainte împărat, şi din cei mai de casă slugi.

Acesta alergând la viaţa chălugărească, se făcu igumen chălugărilor ce se afla la mănăstirea ce iaste la apa Sangarului. Deci trecând câţiva ani, i să întâmplă de căzu într'o boală grea şi zăcu multă vreme. Şi împlinind cinci luni, când au fost într'o zi la trei ceasuri, s'au trezit puţintel şi viindu-şi în fire, să sculă încitişor din pat, de şezu sprijinit şi de o parte şi de alta de cei de casă. Şi aşa şezândŭ, îşi eşi din fire şi era minte lui dosă, cu oichii stălpiţi în sus la podul casii dela 3 ciasuri până la 9 şi şoptiea cu gura cuvinte neînchiete şi neînţelese. Şi întru aceste ciasuri ce s'au zis mai sus, mai viindu-şi în fire oareşice, cerşu de la cei ce era cu dânsul 2 bucăţi de pâine zicând:

— Daţi-mi cele 2 bucăţi de pâine ce ai luat dela bătrânul.

Şi zicând aceasta, îşi băgă mâinile în sân pipăind şi cercând cele ce căuta. Iară doi din cei ce sta acole, socotind că va fi vreo nălucire, şi cu videnie, i să ruga să le spue această mare taină zicându-i:

— Spune-ne, părinte, şi nu te îndura a nu ne folosi, unde era ace[s]te ciasuri şi la ce videnie îţi suiseşi gândul şi cu cine voroviai mişcând cu buzele. Iară el văzându-i pre ei foarte întristaţi şi plânşi zice:

— Conteniţi, fraţilor, că de va da domnul să-mi viu în fire, voi împlini cererea voastră. Deci când fu dimineaţa, să strânse la dânsul toată obştea frăţească şi începu el poveste aşa:

— De voiu vrea să le tipărescu de iznoavă tote câte una cu gândul mieu, părinţilor şi fraţilor, şi să le povestesc cu amăruntul, trece preste mintea şi limba omenească; ci câte voiu ţinea minte şi voiu putea să povestesc, acestea vă voiu povesti. Acolo unde şedeam pre patul mieu sprijinit de doi fraţi, mi să păru

[1]) Roman I Lacapen, anul 919.

unde vedeam în partea de stânga mulţime de nişte măscăriciuni de oameni neasămănaţi, cu obrazele negre; şi negreaţa nu era la toţi într'un feliu, ci la unii mai multă şi la alţii mai puţin. Şi unii era cu obrazele schimonosite, alţii cu văn[ă]tări la ochi; alţii cruntaţi de singe, având căutătura groaznică şi sălbatică şi alţii cu buzele umflate, alţii cu buzele vinete: la unii ceale de sus, la alţii ceale de jos.

Această dară videnie, de să apropiea de patul mieu şi să nevoia să mă ia de la voi. Şi întăi văzându-vă că staţi împrejurul mieu, mi să părea că nu foarte mie frică, nici mă tem de pornirea lor. Apoi nu ştiu cum rămasem singur de voi şi fui cuprins de dânşii şi cutezară de mă luară.

Deci unii mă trăgea înainte legat; alţii mă împingea din napoi. Şi unul deoparte, altul de altă parte mă strânge tare şi aşa mă du[se]ră la o râpă foarte mare. Lăţimea ei nu vrea fi mai mu[l]tu decât o aruncătură de piiatră, iară adâncimea până la tartar. Şi mă trăge cu silă la acea râpă.

Şi era despre acea râpă o cărăruie foarte strâmtă, atâta cât nici o urmă de picior nu încăpea. Decii pre acea cărăruie strâmtă mă trăge şi eu mă lăsam tot spre partea dreaptă, de mă cumpeniam ca nu cumva să scapăt să caz într'acea prăpastie adâncă peste seamă. Şi într'acea prăpastie să vedea un râu unde curgea cu mari curgeri. Deci trecând cu multă groază ace cărăruie strâmtă, să făcea unde mergeam spre partea răsăritului şi aflarăm o poartă mare deschisă la capul aceii[1] prăpăstii.

Acolo şedea un om mare ca un ghigant negru şi groznic la chip, ai căruia ochi era stră[m]baţi, foarte mari şi săngeraţi şi lăsa dintrănşii pară de foc mult şi fum din nări, iară limba lui spănzura afară din gură de un cot şi mâna lui cea dreaptă era de tot seacă, lară ceialaltă era unflată ca un stâlp gol şi foarte tinsă, care apuca pre cei osândiţi, de-i arunca întracea prăpastie. Şi toţi câţi să osăndia întru acea prăpastie striga: Vai, vai!

Deci apropiindu-mă de acel înfricoşat groznic, el striga tare către cei ce mă ducea zicând:

— Acesta este prietinul mieu, tinzând şi mâna cu poftă ca să mă apuce.

Iară eu încremenind de frică, mă cutremurai şi mă trăseiu spre sinemi, şi îndată să aratară doi bărbaţi ca cum i-ar fi trimes cinevaş, oameni bătrâni şi cuvioşi, care socotiiu-mă să fie Andreiu şi Ioan, sfinţii apostoli, sămuindu-i după chipu sfintelor icoane.

[1] Aceiei.

Pre aceştia văzând acel striin şi groznic, îndată să trase de să ascunse *decii*[1] în lume. Şi trecând prin porţile ce s'au zis mai sus şi prin oraşul carele era între porţi, am eşit la un loc şes, unde era nişte sate foarte frumoase. Şi trecând până unde să sfârşi acea cânpie, eşiiu la o zăpodie arboroasă cu pajişte foarte frumoasă, carea frumuseţe, şi darul ce avea, iaste preste putinţă a povesti şi a o arăta cu cuvintele. Iară în mijlocul ei şedea un bătrân foarte om de folos şi de cinste, având înprejurul lui mulţime de coconi ca năsipul mării. Atuncea eşindu-mi frica, întrebam cu smerenie pre cel ce mă purta, cine era bătrânul acela şi ce era acea mulţime nenumărată din prejurul lui şi ziseră:

— Acesta iaste Avram, *care ai auzit.*

Şi îndată ducându-mă ei, mă închinai cu plecăciune şi sărutai pe acela, ce-m' zicea ei că iaste Avram.

Şi iarăş mergând mai nainte noi şi sfârşind zăpodiea, aflarăm un pomet foarte-foarte mare de maslini, care precum să pare, era mai mulţi pomi decât stealele cerului şi la fiştece pom era câte un cort şi cu pat supt cort şi pre fiştece pat era om, întru care am cunoscut pre mulţi din cei ce să afla la curtea împărătească şi pre mulţi din oraşi şi pre unii din ţărani. Incă şi pre unii dintru ai mânăstirii noastre. Şi aceştia câţi am cunoscut, sânt toţi morţi mai denainte vreme. Deci cugetând eu ca să întreb ce era pometul acela al maslinilor aşa de mare şi minunat. Iară bătrânii apucară înaintea de întrebăciunea mea zicând :

— Ce cugeţi zicând care iaste această mare şi prea înfrumuseţat pomet de maslini şi care sânt acestea toate câte sânt întrânsul. Acestea sânt care le auzi: *Multe sălaşuri la tine, Doamne, sânt după vrednicie tuturor împărţite după măsura bunătăţii lor.*

Şi după maslinetul acela era o cetate a căriia frumuseţe şi împistritură, şi încheitură, şi întocmirea zidurilor cu neputinţă iaste a povesti neştire.

Insă era 12 rânduri; împrejurul a tot zidul, ca 12 brâne din cele 12 pietre scumpe. Şi fiştecare brâu dintru acestea era dintregŭ făcut dintru o piatră şi fiştecare îşi făcea încungiurarea. Şi ce trebuie să zic, netezătura zidului şi cea bună alcătuire şi tocmire ce era la toate.

Şi în zidul acela era porţi pestriţe cu aur şi cu argint amestecăţite; şi din porţi înlăuntrul era pardoseaua de aur şi case de aur cu jeţuri de aur şi cu sicrie de aur.

Toată cetatea era plin[ă] de lumin[ă] şi govestită; plin[ă] de miros, plin[ă] de bucurie, prin care trecând, n'am văzut nici un om,

[1] De aci.

nici vită, nici pasere zburătoare, nici alt nimica din câte se mişcă pre pământ şi în văzduh. Iară despre marginea cetăţii aceia, era zidite curţi minunate împărăteşti şi la intrarea curţilor era o boltă de lungă, cât ai azvârli cu o pieatră. Şi din marginea bolţei, până în ceia margene, era tinsă o masă de marmură de naltă cât să razmă omul şi era plină de oaspeţi ce şedea. Şi toată casa era plin[ă[de lumin[ă] foarte luminoasă şi de bun miros şi de daruri. Dară în fundul bolţii era o scărişoară învârtită de eşiiu întrun foişor foarte desfăţat, care să vedea dela masă, din care plecându-să şi ivindu-să dinafară doi tineri luminaţi la faţă ca fulgerul şi plini de toată strălucirea, ziseră bătrânilor celor ce mă ţinea:

— Şază şi acesta la masă.

Şi îndată cum ziseră, arătară şi locul, la care aducându-mă, bătrânii mă puseră, iară ei şezură deoparte. Iară tinerii intrară până în casa cea din lăuntru dela fereastra soarelui. Şi zăbovind ei, eu mă uitai şi foarte luam aminte la masa aceeia şi cunoşteam mulţi prieatini din cei ce şedea şi din mireani, şi din cei din mânăstirea noastră; iară unii era şi din cei ce să afla la împărăţie. Deci după aceea târziu iarăşi venind acei tineri, strigară pre cei doi bătrâni zicându-le:

— Râdicaţi-l pre acesta, că mult îl plâng fiii cei duhovniceşti ai lui şi împăratul i să făcu milă şi va să-l lase să petreacă cu chălugării în vieaţă.

— Şi ducându-l pre altă cale, luaţi în locul lui pe chălugărul Atanasie dela Traian.

Şi îndată luându-mă bătrânii, cu degrabă eşirăm din boltă, şi din cetate şi mearsărăm prea altă cale, aflând şapte iazere pline de munci şi de cazne: Unul era plin de întunearec, altul plin de foc, altul cu negură împuţită, altul cu viermi, altul cu alte feliuri de munci şi toate era pline de nenumărată mulţime care plângea şi să tănguia cu jale.

Deci trecând aceste iazere şi puţintel loc mai nainte iarăşi aflăm pe bătrânul acela ce zicea că iaste Avram şi închinându-mă la dânsul iarăşi l-am sărutat şi el îmi dete un pahar de aur plin de vin mai dulce decât mierea şi trei pesmeţi uscaţi, din care unul l-am muiat în vin, precum mi se pare că l-am mâncat şi am băut şi vinul tot; iară ceilalţi doi ce-i aveam ieri, i-am băgat în sân. După aceea preste puţin iară mersăm la acela ce era preste seamă de grozav. Şi obrazul lui asemenea cu noaptea, carele văzându-mă, scârşniia cu dinţii greu asupra mea şi -m' zicea cu mânie şi cu amar:

— De aicia mi-ai scăpat, ci deacum înainte nu voiu înceta a face tot feliul de măistrii asupra ta şi asupra mănăstirii tale.

Până aici, fraţilor, fură câte am cunoscut şi am ţinut minte de v'am spus; iară cum mi-am venit în fire, nimic nu ştiu.

Deci trecând videniea aceasta întru acestaş chip, îndată trimiseră la mănăstirea lui Traian şi aflară pre chălugărul Atanasie mort şi-l scotea din chilie pre patul cel ce poartă morţii. Şi întrebând când au murit, au zisă că au murit eri pre la al noolea ceas, în ziua carea au văzut părintele acesta videniea şi şi-a venit în fire. Şi peste scurtă vreme să făcură aceste doaă mânăstiri tot una, fiind aproape una de alta şi până în zioa de astăzi să chivernisesc de un igumen şi ocârmuindu-să amândouă mânăstirile cu vieaţă plăcută lui Dumnezeu 30 de ani de acest părinte ce au văzut această videnie. Trăind el atâta vreme, multe s'au sporit acestei mânăstiri atâta cu petrecerea cea plăcută lui Dumnezeu a călugărilor, cât şi cu veniturile de toate părţile spre chivernisirea şi hrana loror *(sic)* întru slava iubitorului de oameni Dumnezeulu nostru Amin.

Insemnare. *Videnia lui Cosma monahul* se află scrisă într'un manuscript mic şi foarte rău conservat. Impreună cu această «Videnie» mai sunt şi următoarele bucăţi: Legenda Duminecii (lipsă la început). Sf. Macarie Râmleanul, Sfântul mucenic Areta, Sf. Alexăe, omul lui Dumnezeu şi Epistoliia. Manuscr. e anterior anului 1770, de oare ce se găsesc pe filele sale diferite însemnări din acest an şi următorii.

Probabil că atât această bucată, cât şi celelalte, sunt tălmăcite izolat din greceşte de vrun monah, pentru că în diferitele *patерice*, cum şi în *lavsaiconul* cel tipărit, n'am mai întâlnit-o.

C. N. Mateescu

DATINE ŞI CREDINŢE

1825.—*Naşterea Domnului.* Hristos s'a născut pentru cei horopsiţi, ia cum suntem noi ţaranii işti ploaţi. S'a mai născut pentru copiii cei fără de mamă şi cei fără sprijin, ca să le fie de mângăere. Crăciunu' vine ca să mai îndulcească pe cei copii... Că de atâta post, slavă Domnului! Noi iştia mai mari, tot mai merge cum merge... dar bieţii copii săracii, ia aiştea le mânâncă dar şi îndură. Dacă n'ar mai fi venit şi Hristos pe pământ, apoi de-colea nu ştiu zău, ce s'ar mai alege cu lumea asta păcătoasă; se risipè cu toţii şi pace bună.

1826.—*Colinde.* De colinde la Crăciun unde se pomineşte! Colindă ţiganii şi unii moşnegi; dar seara în ajunul Sf. Vasile. Şi încă şi atunci în ziuă. Mai înainte umblau mai mulţi; acum s'a mai lasat dintrînşii. Cu steaua, umblă băeţii: din ziua de Crăciun până în ziua de Bobotează umbla mai înainte, adică acum nu-i mai lasă decât cele trei zile a Crăciunului. Băeţii care ştiu cântece de stea îşi fac o stea cu 3-4-5-6, 8 craci (cornuri) şi cu *zarzamuri* de hârtie tăiată cu foarfecele, se 'nsoţesc câte 2 şi umblă tot satul. Când văd că răguşesc, beau câte-un ou crud. Mai înainte se umbla şi cu iedu' (luceafăru') de Crăciun. Acum cu aceasta se umblă numai la sf. Vasile. Tot aşa mai umblau şi irozii; iar acum nu.

1827.—*Umblarea cu pluguşoru.* In ajunul sf. Vasile după un ceas de la răsăritul soarelui, încep să umble copiii cu pluguşoru. Se prind câte doi perechi. Unul ură iar celălalt hăeşte: unul poartă covrigii sau colacii şi celălalt nucile ori perjile ori alunele. Umblă până la amiază, când se duc de mai deşartă din greutate: covrigi şi ce mai au; apoi mănâncă şi plec iar. Mai umblă până către subseară. Şi numai cei mai mari, mai puternici umblă şi în noaptea lui Sf. Vasile cu plugu',[1] ori cu clopotu'. Când se umblă cu clopotu' se ură mai mult, dar în schimb se primeşte bani. Numai la cei mai calici se dau covrigi ori colaci noaptea. Fetele nu umblă.

1828.—*Cu sămănatu.* Cu plugu umblă oamenii mari şi flăcăii; iar cu pluguşoru' numai copii de la 5 ani până la 14 mult. Numai iştia au dreptu să umble în ziua de sf. Vasile cu sămănatu'; ceilalţi nu. Ei samănă cu grăunţe de popuşoi, mazăre, fasole, ovăs etc. Incep de la 6 dimineaţa şi trebue să umble până la 9—10 dimineaţa[2]; încolo nu mai sunt primiţi. Când samănă, urează pe cei ai casei să trăiască şi să înflorească tot în bine. Gazda plăteşte pe copii ori cu covrigi[3] ori cu nuci, ori cu bani. De obiceiu la cei cu sămănatu li se dă bani, după putinţă: 5, 10, 15, 20 bani.

Jud. Suceava. **Al. Moisei**

1829.—*Paparudele.* In timpul verilor secetoase, mai mulţi băeţi adună boji, cu cari acopere pe unul din ei de sus şi până jos iar pe cap şi pe umeri îi pun câte-un covrag de porumb, îl fac paparudă.

In felul acesta, îl colindă prin mai multe sate unde este udat de mulţimea flăcăilor şi fetelor.

---

[1] Noaptea, intreabă de-i voe de urat sau nu.
[2] Numai 3 ceasuri dimineaţa.
[3] Obiceiu din Căndeşti, sat răzăşesc.

In timpul când îl udă, paparuda joacă bătând din palme şi cântă următorul cântec:

Paparudă rudă,
Vino de mă udă
Cu găleată, leată
Peste toată gloata,
Să curgă şiroaiele,
Să crească butoaele,
Paparudă rudă...
etc. etc.

(Din Hălăugeşti-Zăicoiu-Doljiu)

In *Boureni-Dolj*, vin ţigancele cu paparudele. Cântecul se schimbă în felul acesta.

Paparudă rudă,
Ia ieşi de ne udă
Cu găleata rasă
Ploile să verse,
Cu găleata plină
Ploile să vină,
Ploile, potoapele.
Să curgă şiroaiele,
Să nu dai cu strachina
Că e rău de pagubă,
Ci să dai cu ciuru-ăl mare
Să umpli pătulul tare!
Şi să cadă ploile
Pe toate ogoarele... etc etc.
Câte cuie sânt pe casă
Atâţia galbini pe masă... etc. etc.

1830.—Când calci într'o tăvălitură de cal, scuipă în acel loc.

1831.—Omul muşcat de cârgăiag, e în pericol şi cade la pat. Şi nu se poate să se facă bine, până nu-l leagănă în leagăn, 44 oameni (câte picioare are şi cârcăiagul).

1832.—Nu e bine să flueri sara în casă, când e lampa aprinsă.

1833.—Când mor găinele, e bine să fie duse cele moarte la un hotar, ca să se hotărască moartea acolo.

1834.—Nu e bine să treci seara pe lângă hotar.

1835.—Când vre-o femee sau fată mare îţi iasă cu gol, dimineaţă, cu găleţile goale, nu-ţi merge toată ziua bine.

1836.—Asemenea şi Lunea.

1837.—Când iesă lună nouă, se obişnueşte a se zice: «Lună nouă, lună nouă, taie pâinea 'n două şi ne dă şi nouă».

1838.—Iarăşi, când e o lună nouă, e bine să te găsească cu argint în buzunar, se obişnuieşte, c'ar fi bine, să-ţi freci bărbia cu el,

1839.—Când îţi iasă popa înnainte, îţi merge rău toată ziua.

1840.—Când te-ai speriat de ceva şi-ţi era frică, scuipă-ţi în sân, că-ţi piere frica.

Din Boureni-Doljiu.
Obislav-Vâlcea.

Nic. I. Dumitraşcu

1841.—De ajunul Bobotezei preotul şezând pe pat şi dacă ai pus sub lăicer puţin fân, acel fân dându-l la vite, ele vor fi sănătoase şi mana de la vacii duşmanii nu ţi-o vor putea lua.

1842.—Dacă de amândouă ajunurile preotul ia cu lingura grâu de pe masă şi aruncă în spre tavan, atunci vei fi norocos la prins roii de albini.

1843.—Când auzi tunând întâiaşi dată, să-ţi dai în grabă (să te atingi) cu un fer sau peatră în frunte, căci îţi va fi capul tot anul tare ca ferul şi nu te va durea.

1844.—In ziua de 14 Septembrie, ziua crucei, toate gujuliile se închid în pământ, amorţesc, iar în ziua de Alexii, 17 Martie, înviază.

1845.—In ziua de Alexi să nu vorbeşti de şarpe, căci în acel an vei fi numai decât muşcat de el.

1846.—Mergând două femei pe drum şi întâlnind un preot, zice una: «Iaca Popa!» iar cealaltă îi răspunde: «Da, dă-i fân!» şi aruncă un pai asupra lui, cică le va merge bine.

1847.—Murind vr'un om, el nu e liniştit în mormânt, pentrucă face strajă la poarta cimitirului până când moare altcineva, ca să-i ia locul.

1848.—Copilul care moare nebotezat, de la şapte ani devine strigoi şi locul unde a fost îngropat e necurat.

1849.—Când oamenii găsesc cozile la cucoşi tăete de strigoii cari au trecut prin sat, e semn de secetă.

1850.—Dacă se aduce vre-un mort de pe altă moşie fără de popă şi nu i se taie peceţile puse de ofiţerul stărei civile, atunci se vor închide ploile pe un an întreg.

1851.—Când îţi tai unghiile, să nu laşi să cadă jos, ci să le pui în sân, sau în palmă pe toate, şi suflându-le, să zici: «Când voi striga, să veniţi!».

1852.—Când pisezi chiper şi sare vr'un fir jos din chiperniţă (chiuliţă), atunci are să fie războí ori sfădălie în casă.

1853.—Când sfârâe focul, sau are să fie sfadă în casă, sau ai să te sfădeşti cu cineva.

1854.—Să nu-ţi ungi căruţa Duminica ori sărbătoarea, căci ungi cu acea unsoare pe Maica Domnului pe faţă.

1855.—Părul eşit din cap de la pieptănătură, să-l pui în bălegar de vită dacă voeşti să-ţi crească din nou.

1856.—Să nu-ţi pui părul căzut sau tăiat în foc, căci te va durea capul.

1857.—Să nu dai cenuşa afară Lunea, Mercurea şi Vinerea, ca cioarele să nu-ţi răpească puii de la cloşcă.

1858.—In spre Duminică şi sărbători, nu-i bine ca să-ţi stea leşia în casă, căci îţi stă pe loc sporul şi norocul.

1859.—Lunea, Mercurea şi Vinerea nu-i bine a se umple boş, căci mâncând cineva o mâncare pregătită cu acel borş, face pe corp bubuşoare mici şi capătă «celperit».

Hânţeşti-Dorohoiu. **N. V. Hânţescu**

1860.—Dacă cântă cocoşul în pragul casii, cu ciocul înăuntru vin rudele.

1861.—Dacă se lasă paiajenii de la grindă, vin musafiri.

1862.—Dacă îţi sare un purice pe mână, primeşti o veste.

1863.—Dacă vrei ca să nu te vorbească vrăşmaşii de rău, să pui în parii din gard oale cu gura în jos, căci atunci le astupi gura.

1864.—Când intri într'o casă unde e fată mare, să stai pe pat sau scaun, ca să-i stea peţitorii—să se mărite mai curând.

1865.—Să nu te miri de femei când urzesc pânza pe gard, că se rupe pânza.

1866.—Să nu te miri de ţeste, când le fac femeile, căci se sparg

Podari-Dolj. **I. Brătulescu**

1867.—E bine să porţi inel în deget, că dacă blastămi pe cineva, apoi se prinde blăstămul de inel, nu de tine.

1868.—Imbucătura din gură nu se leapădă pentru că o ia diavolul.

1869.—Nu se dă cu palma peste cap, pentru că îi curg ochii.

1870.—Când iai oala de la foc, să astupi urma, că alt-fel când îi muri, mori cu gura căscată.

1871.—Nu se dă chibrituri noaptea, pentru-că fuge mana de la casă.

1872.—Să nu laşi lingura noaptea, în oală, că nu poţi dormi.

1873.—Nu se dă cu mătura în om, pentru că nu mai creşte nici o ţâră.

1874.—Nu se dă sare la vite Duminica pentrucă se îmbolnăvesc.

1875.—Nu-i bine să dai mâncare la găini în ajunul Crăciunului pentru că toată vara strică sămănăturile şi nu se ouă.

1876.—Nu-i bine să numeri găinele Lunea, că n'ai noroc la ele.

Jud. Suceeva. **V. Popescu**

GÂCITORI

656.—*Barca.*

Am o iapă slabă, slabă
O trag de coamă pe apă.

657.—*Ceriul cu stelele.*

Vin oiţele din munte
Cu stelele pe frunte.

658. *Fasolea pe porumb.*

Veveriţă tăbăriţă,
La picioare crânceniţă;
Dac'ar avea scări
La cer s'ar sui.

659.—*Mărăcinele ce-ţi dă noaptea 'n picior.*

Ce vine noaoptea la tine, uş, uş?

660.—*Paharul.*

Am o vacă.
Păn' n'o întorci cu picioarele
în sus,
N'o poţi s'o mulgi.

661.—*Suveica.*

Sus ghiaţă
Jos ghiaţă
La mijloc
Macăne-o raţă

662.—*Vătraiul.*

Angeluş cu capul ars
Ghici ce e?

662.—*Vulpea.*

Vine noaptea taş, taş?

T.-Severin.

Od. Apostol.

663.—*Fusul.*

Fotea 'n sus
Fotea 'n jos
Fotea vine mânios.

664.—*Gura şi dinţii.*

Am o coşeriţă
Plină de oiţe.

665.—*Coasa.*

Iuşe, iuşe
Prin păiuşe,
Tace, tace
Prin copace

666.—*Săcurea când loveşte în lemn.*

Am un pui de grec
Face 'ndec, 'ndec, 'ndec.

Baldovineşti-Romanaţi.

Dim. Popescu

CÂNTECE

1575.—*Foae verde foae lată,*
Ia eşi puică până în poartă
Ca să te sărut odată,
C'oi să mă duc în armată
Şi rămâi ne sărutată
Ca şi-o vită ne'nsemnată.
Foaie verde foae lată
Ia ieşi puică până în poartă
Să vezi dorul cum mă poartă,
Dorul şi cu dragostea
Mă'ntreabă de dumneta
Că eşti fată farfară.
Ia ieşi puică până în prag,
Amurează de demult
Nu gândi că te-am urît,
Te-am urît două trei zile
Şi -mi e gândul tot la tine.

De la Ilie Manea.

1576.—*Şi ţi-am zis puică să vii*
La cireşul retezat
Unde-mi stă murgul legat,
Nebăut şi nemâncat.

1577.—*Indeamnă, murgule, la pas*
S'ajungem deseară-acas'.
Ardă-l focul de 'ndemnat
Când ajungi deseară 'n sat,
Pe mine mă legi de gard,
Ne băut şi nemâncat.
Să-mi dai fân nuelile
Şi grăunţe stelele
Şi apă proptelele,
Cum ţi-e drag, mândra la stat
Şi mie cu traista 'n cap;
Cum ţi-i drag mândra pe mână,
Şi mie cu fânul în gură.

1578.—*Foaie verde foaie lată,*
Und'te văd răsmată 'n poartă,

Cu cămaşa descheială
Cu mâneca sumegată
M'aşi trage la pieptul tău
Ca şarpele la dudău.
M'aşi trage la ţâţa ta
Ca şarpele pe nuia
Rău mi-ai secat inima
Şi-o fi seacă cât lumea.

1579.—*Mariţică după plai*
Ce guriţă dulce ai,
N'am un cuţât să te tai
Să te văd ce sânge ai,
Sânge negru închegat
Pe neica l-ai atăcat,
M'ai atăcat plin de dor
Nici noaptea nu pot să dorm.
Şi când o să dorm mai bine
Atunci mă visez cu tine.
Vlădila-Romanaţi.

George C. Constantinescu

1580.—*Foaie verde trei grăunţi*
Fetiţă cu dinţi mărunţi
Nu glumi dragă cu mulţi;
Glumeşte cu puţinei
C'ai să-ţi dai sama de ei,
Căci s'or strânge toţi odată
Şi ţi-or pune foc la casă.

1581.—*Fruză verde pelin verde*
De cine mi-i dor şi sete
Nu m'aude, nu mă vede;
Şi-asară când mi-l văzui
Şedea'n uşa grajdului
Şi da apă mânzului
Şi grăunţe murgului.
Auzite dela Ioan N. Popescu-Berevoeşti.

1582.—*Foaie verde bob năut*
Mi-aduc aminte, mi-aduc
Cum am fost ş'acum cum sunt;
Tinereţile se duc
Bătrâneţele m'ajung.
De s'ar găsi cineva
Să-i vând bătrâneţa mea
Să-i cumpăr tinereţea,
C'am trăit bine cu ea.
Tinereţe, tinereţe,
Nu primi la bătrâneţe.
De la Nicolae Murgilă, Apa-Sărată-Câmpulung.

1583.—*Foaie verde flori mă-*
[ţrunte
Fă fetiţo de la munte
Giaba ai sprâcene multe
Că le ţi-i posomorîte
Mai bine mai puţinele
Să mă uit cu drag la ele,
De la Ioan N. Proca, Berevoişti.

1584.—*Foae verde fir şi nalbă*
Răsai lună, răsai dragă,
Dă-mi lumină la ogradă
Să cosesc pelin şi nalbă
Să-i dau mândrii să-mi des-
facă;
Să-mi desfacă ce-a făcut
Să-mi dea drumul să mă duc
Să mă satur de iubit,
De iubitul părăsit.
—Foae verde foi de fag,
Nu făcui ca să desfac,
Ci-am făcut ca să-mi fii drag,
De era de desfăcut,
Desfăceam eu mai de mult.

1585.—*Foaie verde mărăcine*
De ţi-e dor mândro de mine,
Nu te mai plânge la lume;
Şi iar verde foi de mure,
Du-te dragă, du-te 'n lume
La icoana din pădure
Şi te roagă pentru mine
Ca să-mi dea Dumnezeu bine
Să mă'ntorc iarăşi la tine
Să petrecem şi mai bine;
Mai frumos şi mai cu minte

Cum petreceam înainte.

De la D şoara Laurenţia Diaconescu Berevoeşti.

Andrei Dumitrescu

1586.—*Măi Costică buze moi,*
Când ai trece pe la noi
Să pui clopote la boi,
Ca să te-aud din război
Şi să ies cu fân la boi.
Cât o mânca boii fân,
Noi să ne vedem de drum;
Cât o mânca boii iarbă,
Noi să ne vedem de treabă;
Cât o mânca boii ghindă,
Noi să ne muşcăm de limbă.

1587.—*Colea'n vale 'n poeniţă*
Paşte calul lui Gheorghiţă,
Priponit de-o garofiţă.
Garofiţa s'a uscat
Calu' lui Gheorghe-a scăpat.
—Aleargă, Gheorghe, aleargă,
Aleargă cu capul gol
Că-ţi ia calul la obor
Şi dai de gloabă *un pol.*

1588.—*Foaie verde de-un şerbet,*
Ia vezi domnule sergent,
Să-mi dai trei zile concet.
—Nu pot dragă băeţel,
Vine timpul de războl
Şi te strigă la apel.
De cât în armată luat
Mai bine 'n groapă băgat,
Că vine măiculiţă
Pe toată Duminică.

1589.—*Ş'am să las cu jurământ,*
Să-mi facă cosciug de nuc
Şi fereastră la pământ,
Să nu putrezesc curând.

1590.—*Vin Mariţo şi mă vezi,*
Până sunt grânele verzi
Şi viile de cules;
Că dacă s'or secera,
Viile s'or culegea,
Vine ordin şi mă ia
Şi mă trece 'n Dobrogeà
Aproape de Constanţa.
Ştii puică und' să mă caţi:
Intre Olt şi 'ntre Galaţi,
Acolo suntem chemaţi:
O sută şi doi soldaţi,
Şaptezeci de pedestraşi
Vânători şi călăraşi.

Goruneşti-Vâlcea. **C. M. Popescu**

1591.—*Foaie verde ruguleţ,*
'Ndeamnă 'ndeamnă murguleţ,
Ca s'ajungem la Cerneţi,
Să-ţi cumpăr un frâuleţ
Cu ciucurii de mătasă,
Impletiţi în cinci şi şasă.
—F.... 'n bot de 'ndemnat,
Că tot aşa m'ai mâncat,
Unde-ajungi mă lagi la gard,
Şi-'mi dai fân nuielele
Şi grăunţe stelele,
Şi tu joci cu mândrele
Prin toate grădinele
Pe la toate umbrele.

1592.—*Frunzuliţă mărăcine,*
Poartă-te mândruţo bine
Că nu ştii când moartea vine
Şi te ia de lângă mine
Nu te întreabă gata eşti
Şi te ia cum te găseşti.
Frunzuliţă foaie lată
Ad'-o mână şi mă iartă
Că ţi-oi fi greşit vre-odată.

Gr. F. Sfrânciog

1593.—*Are măi,*
Are lelea zurgalăi,

—Ce ai lele pe la poale,
—Zurgalăi bade Ioane,
—Dă-mi şi mie-un zurgalău
Să-l pun la căluţul meu,
Să mă fac şi eu flăcău.

1594.—*Uiu! iu! şi-aş bea rachiu*
Dar la noapte cui să fiu?
Acelui cu brâu roşu
Cântă noaptea ca cocoşu'.

1595.—*Joacă Iţic cu Avrum*
Şi-amândoi se scapă'n drum,
Joacă Iţic cu madama
Şi-i arată panarama.

1596.—*Undei horă de flăcăi*
Parcă-i fum de ciocălăi,
Unde-i horă de moşnegi
P'arcă-i târlă de berbeci.

1597.—*Uiu! iu! fată de rus*
Poale la cămeşă nu-s.
—Ba le am, dar nu le-am pus
Is la soacră-mea pe fus,
Şi le toarce-un ciocârlan
Cu capul cât un bostan.

1598.—*Frunzuliţă de scaeţi*
Toată vara la bureţi
Şi iarna legeni băeţi.
Valea-Hogii, Vaslui.

D. I. Popescu

1599.—*Foae verde ş'un dudău*
Murgule căluţul meu
Ce oftezi aşa de greu?
Ori ţi-i bine ori ţi-i rău
Ori ţi-i greu de trupul meu?
Nici mi-i bine, nici mi-i rău
Dară ţi-i năravul rău,
Că de când m'ai cumpărat.
Tot la garduri m'ai legat.
Mi-ai dat fân nuelele,
Şi ovăz zăbrelele.
Cum ţi-i drag în crâşm'a be,
Şi mie'n grajd a şede.
Cum ţi-i drag,
Cum ţi-i drag cu oca'n mân'
Şi mie cu botu'n fân...
Auzit de la Mama, Boroaea-Suceava.

1600.—*Dragu-mi-i să joc tot sus,*
In ciuda celui hurzuz.
S'o bat bine la podè
Cu voinici de sama mè.
Din Humuleşti-Neamţ.

V. Popescu

1601.—*Foae verde-amărăciune*
Nu mai este om pe lume
Străin şi voinic ca mine,
Dar nici tufa din pădure
Are vârf şi rădăcină
Şi mai multe rămurele,
Şi pe cele rămurele
Cântă păsări, turturele
Da' nu-s păsări, turturele,
Da, sânt amantele mele
Care-am petrecut cu ele.
Tinereţea ce-am avut
Nu ştiu singur ce-am făcut,
Că pe drum nu le-am perdut,
Nici în târg nu le-am vândut,
In crâşmă nu le-am băut
Nu ştiu singur ce-am făcut.

1602.—*Foae verde rosmarin*
Vine trenul şuerând
Şi caldarea bufuind,
Şi puicuţa mea plângând
—Te duci, puiule, mă laşi
Pe mâna la toţi vrăjmaşi,
Mulţi mai sunt mânca-i-ar focul
Că nu-i mai cuprinde locul.
Mulţi mai sunt mânca-i-ar para,
Că nu-i mai cuprinde ţara.

1603.— *Foae verde solzi de pește*
Auzi Prutul cum huește,
Și huește'n apă rece
De-ar Dumnezeu să-l sece
Să-l trec cu picioarele
Să-mi văd surioarele
Că de când nu le-am văzut
Carnea pe mine-a scăzut,
Anurre s'o cântărești
Nici o litră nu găsești.

1604.—*Frunză verde trei căline*
Când eram să trăesc bine
Vine ordin după mine
Ordin de mobilizare
Pentru războiul cel mare,
Război strașnic din Balcan
Unde se bate de-un an.
Foae verde și o călină,
Străină Doamne străină,
Că nici apa nu i malină[1]
Doar să ploae-o săptămână.
Săracă Doamne săracă,
Că nici apa nu ne'neacă
Doar să ploae-o lună 'ntreagă
Foae verde tei dubit,
Lungu-i Prutul și călit
Și de grăniceri păzit.

Lozna-Dorohoiu.

Nec. Gh. Șoltuzu

1605.-- *Foiliță trei granate,*
Trenule, n'ai avea parte
De mașină și de roate.
De șurupurile toate
Că tare m'ai dus departe
In neagra străinătate.
Tată n'am ca să mă cate,
Mama-i moartă și nu poate,
Surori am și-s măritate
M'ar căta și n'au dreptate
Căci sunt de bărbați mustrate,
De copii înconjurate
Și de soacre cercetate.

1606.—*Foiliță foi de nuc,*
Pe cel deal pe cel colnic
Merge-o fată și un voinic.
Voinicul mergea cântând
Și puicuța suspinând:
—Ia-mă bădiță calare
Că nu mai pot de picioare
Și mi-i drumul zgronțuros
Nu mai pot merge pe jos.
—Foiliță mărăcine,
Te-ar lua bădița bine,
Dar mi-i murgul dintr'o Joi
Și nu poate duce doi,
Și mi-i tânăr murgul meu
De-abia duce trupul meu,
Trupul meu cu armele
Brâul cu păcatele[2]
Foiliță foi de nuci
Să te duci bădiță, duci
Până 'n pădurea cu nuci.
Mâna dreaptă s'o scrântești
Și cea stângă să ți-o frângi.
Să ții frâul cu dinții,
Să te vadă părinții,
Să cunoască mama ta
Că-i blăstăm dela puica.

Trimise de N. E. din Iași

Șt. Manole,

[1] Malină, o poamă cu fructu roșiu.
[2] Poate că: *brâul cu pistoalele.*

VORBE ADÂNCI

2237.—Unii muncesc până mor, ș'alții beau cu capul gol.
2238.--Cine e cu mâna lungă, pierde și ce are 'n pungă.
2239.—Nici din talpă cerc de bute, nici din mojic om de frunte.
2240.—Fudulia-i soră cu sărăcia.
2241.—Binele e de la Dumnezeu și năcazul dela dracul.
2242.—L-a 'ncălzit bine=l-a bătut de l-a topit!
2243.—Bagă-ji nasu 'n gură=mai taci din gură, că vorbești degeaga.
2244.—Mă căpuiși=îmi făcuși un mare neajuns; îmi stricași ce făcusem.
2245.—Unde tună și unde s'aude!
2246.—D'ai lui teacă=de nici o treabă, nevoiaș.
2247.—Varză acră, varză fiartă, șapte niamuri de bucate!
2248.—Nu te prinde Stane, că e noaptea mare, adică nu mai face prinsoare degeaba, fiincă ori cât te-ai ține, tot dai în scaldă.
2249.—I-a pus cruce=a se lăsa de un lucru început.
2250.—N'a nins, ca să-ți degere.
2251.—Te trece Dunărea=despre o femee rea de gură, de care nu scapi cu una cu două.
2252.—Parcă mânâncă numai Vinerea și Miercurea=despre cei slabi.
2253.—Și-a înghițit gălbinarea=a sărăcit rău de tot.
2254.—Poradicu să se aleagă de ei—praful și pulberea=când blestemi pe cineva.
2255.—Aleargă și cu capul gol=despre cel care e vrednic, bătătarnic.
2256.—S'a 'ntâlnit doi Petri=doi proști și trăiesc cum pot.
2257.—Proștii se 'ngrădesc lesne=se ceartă și se 'mpacă iute.
2258.—A-și face noade și coade=despre cel care nu prea se'nfinge la treabă, umblând încoace și încolo, ca să-i treacă vremea mai mult degeaba, pe câtă vreme la plată să fie în rând cu ceilalți.
2259.—Fii sănătos și la pungă gros.
2260.—Când oi vedea pe moșu=niciodată să nu te mai văd, atunci și nici atunci=se zice cuiva pe care-l urăști de moarte.
2261.—Nata-plata=se zice despre cineva care nu-și potrivește bine îmbrăcămintea pe trup, așa că la vedere îți face o impresie urîtă.
2262.—Are gâtul ca uleiul=despre un om gras, voinic, vârtos.

2263.—A o mâlci=a nu mai zice nimic.
Voiceşti-Vâlcea. **Ioan N. Popescu**

2264.—Ce chilaboc! se zice despre unul, care-i slut amarnic.
2265.—Cum mai rumugă!=vorbeşte vrute şi nevrute: ce-i vine la gură.
2266.—Ii crapă picerile de... ruşine!=e gros de obraz.
2267.—Când se scoală nu se mai mântue=se zice despre unul lung.
2268.—Acela, de pe acu se uită 'n grădină=despre unul, care are apucături de hoţ.
2269.—Nant în dricuri=în picioare.
2270.—Ce perde, pune la o parte=despre unul cheltuitor.
2271.—Ai vr'o leac' de rugină sau a ieşit beşica cea rea în pungă?=când unul se laudă că are bani şi când colo, tufă! Sau când vreasă cumpere ceva şi stă la 'ndoială mult timp. Rugină —adică bani.
2272.—A vorbit drept din pântece!=fără să se gândească.
2273.—Are o faţă, parc'ar fi de răcituri=când e vânăt şi puhab la faţă.
2274.—Horp, horp! cogâlţ, cogâlţ!=despre unul care mănâncă vrăjmaş.
2275.—La dânsul merge carul într'o roată=trebile merg rău.
Din satul Covasna, Ţinutul Fălciului.

Gh. Polcovnicu

O SAMĂ DE CUVINTE

2505—2576

A bălăbăni=a petrece în voie, a vorbi nimicuri.
A hârbâcâi=a căuta prin oale.
Cioflec=jumătate de dovleac sau «ciocan» de ţuică.
Ţoi=Vas pentru ţuică; «ciocan» de ţuică.
A bunchini=a se trudi într'un lucru. «Eu mă chinuesc ca să-ţi fac camaşe şi tu bei la cârciumă».
Buiuc=om nebun.
Balaci-Teleorman. **A. M. Nour**

Dosădit=prost, ieşit din minţi, nătărău.
Mierliu=când Oltul vine tulbure, se zice că e mierliu, nici tulbure peste socoteală, nici limpede, ci aşa potrivit. Se mai zice de

cineva care se căsneşte să adoarmă şi ţine ochii când închişi, când deschişi—mierleşte ochii.

Năstrapi—stropi de apă; apa fierbe 'n clocote cu năstrapi. Vinul cel bun când îl pui, îl torni în pahar face năstrapi, sar schintei din el; iar când îl bei, auzi tâmplele troznind.

Luşit=hihnit de foame, îi înghiorţăie, îi ghiorăie maţele.

Voiceşti-Vâlcea. **Ioan N. Popescu**

A se face Dunăre=a se face foc, a se mânia straşnic.

Gângă=mulţime mare de lume: «Ce te crezi, *atâta (amar de) gângă de om!..*»

Vâlced=lânced, crânced, neuscat ca lumea.

A aldoi=a potrivi din cuţitoit, *a aldoi*,—a 'ndoi puţin.

Poiva=lucru gingaş tare, spuma: «Ia uite la lâna asta,—'i cum—îi poiva de moale»..

A părădui=a supune, a 'ndoi, a şterpeli, a mistui (un lucru)=a fura.

Nu i s'au prins colacii=N'a izbutit, nu i-a mers.

Tăujăriu=hahău, jajău, jărdie.

Pălachie=bufna găinilor,—femeie urâtă.

Doapă=femeie scurtă şi groasă.

Ding=râncegaiu, om leneş.

Hugiu=desiş,

Pieptene=înnăditura la doaga polobocului.

Tâfturi=petecarii vechi—bune de läicere.

A zgânciori=a sâcăi o bubă, a coji: «Ce tot zgâncioreşti buba ceia?».

Moclis sacana!, ca cloşca pe ouă=tăcere, sst!.. gura!..

Tamâş=piedică, de pus la poloboc, ca să nu se prăvale.

Intr'un buc!=Iute!, într'un suflet!..

Să nu-ţi zacă mătasa acolo=să nu faci bureţi, să nu şezi cât lumea unde te duci.

Nandruş=băetan, geambaş.

Larga-Bacău **Const. G. Vartolomei**

Cică=expresie de mângăerea copilului. Ex. Mă, cică, mă, adu ăl cauc!..

Horălcini=orătenii.

Hreamăt=tropoitul cailor.

Jintiţă=partea din zăr ce se depune pe fundul căldării la prepararea urdei din zăr.

Màchia=Ex. «Machia ce s'o fi făcut vaca?»=Oare...

Mejdrină=muşuroi mic de pământ ce se face la hotarul moşiilor.

Oblânc=partea dinainte a şeii.

Teltie=ebâncuţa ce se pune sub şea.

Pârmac=un lemn rotund ce se bagă prin urechile hârdăului şi serveşte la ducerea lui de către doi oameni.

Ştopleag=cotorul plantelor tăeate, de obiceiu ale porumbului.

Opor=Legăturile de fier ale carului ce leagă osiiile.

Câiu=Partea dinainte a copitei.

Calamfir=clondir.

Brădoaică=o putină în care de obiceiu se păstrează brânză.

Brânişor=mijlocul la copii. Ex. Incinge-l peste brânişor cu cureaua.

Cenac=strachină de pământ. (Inainte vreme de lemn). Diminutiv: *cenăcel.*

Câţă=un fel de zăvelcă făcută din arnici în multe culori, (galben, verde şi în special roşu şi negru).

Clică=pică, necaz.

Hodâc=gropile pe şea. Ex. Uşor la hodâc!

Hartig=ciosvârtă de carne.

Jirovèle=O bâtă noduroasă, zdravănă.

Jitniţă=O magazie mică pentru grâu.

Plàntică=panglică pentru rochii.

Svidui (a se)=a se vindeca. Ex. Se svidui de râe.

Slim=materia galbenă din ureche--cerumenul.

Slog=dâlmă.

Traga=Sanie.

Gvardiniţa-Mehedinţi. **Ad. A. Apostol**

Tare-i nâsălnică=adică rea, îndărătnică.

Gujulie=gânganie.

Un *mlac* de băiet=un copil slăbuţ, pipernicit.

Hâşcă=zici unei babe în chip de ocară.

A te *găibăra*=a te sui undeva.

S'o *telelit*=s'o ramolit.

Cârcoseală=nu te mai cârcosi atâta,--nu zăbovi cu nimicuri.

Maştină=vitreagă.

A te *dihăni*=a te strica.

Trandavele=daraveli cu oamenii.

Târnomală=gunoiul din ocolul vitelor.

Ie-ţi *tarhaturile*=lucrurile care trebuie la arie.

Halaturile—tarhaturile.

E un *paciavur*=un om care se se ține numai de rele.

Sboară 'n lună!=zici de unu isteț.

Halal de brava!—adică, bună treabă.

Poți s'anini traista 'n șoldurile lui—atâta-i de slab.

Valea Hogii-Vaslui. **Dumitru I. Popescu**

GLUME, JÂTII, TACLALE

695.—Așa-i Țiganu.

Un țigan avea o iapă albă. Nu-i vorbă, fusese ea și sură 'n vremea ei. O căpătase. Și cel care i-o dăruise, mai bine ar fi lăsat-o să moară în bătătură la el, că-l slujise destul. Și era blândă! Il suferia și pe cel mititel pe șale. „Nu se știe, zicea țiganul. L'or da la vr'o călăreață și-i bine când are o leacă de învățătură. Mult se luau cu ea. O duceau cu ei pe la prășit, pe la secere, ba avea de gând, de s'or mai întări, adică și el și iapa, să facă și-o cărucioară. Dar pe toamnă, într'o zi, în loc s'aducă pe alba depe câmp, i-aducea țiganul pielea.

Da țiganca de colo:—ea-l văzuse de departe—

— Aulică mâcă! Pe semne că nu i-i prea îndămână surii noastre, că-i aduce tic-to pielea pe băt.

Auzită com. Ivești-Tecuciu **Ioan Sava**

696.—Țiganul și purcelul.

Se prinse țiganul tovarăș la furat cu românul. Le mergea de minune, căci românul plănuia iar țiganul fura. Intr'o noapte furară de la un creștin un purcel ca un pepene și o tuliră cu el în pădure să-i facă de petrecanie. După ce au curățit frumos purcelul, l-au înfipt în țiglă și au început să-l frigă. Cum purcelul se frigea, iar românul stătea tolănit pe iarbă dinaintea focului, se gândia el: «Măi, ce bun ar fi purcelul numai pentru unul, dar pentru doi cam slăbuță treabă». Când a gătit țiganul de fript purcelul, l-a grăit românul:

— Știi ce, măi țigane?

— Oi ști, dacă mi-i spune!

— Bun ar fi purcelul numai pentru unul!

— Bun zău. La asta mă gândiiu și eu când îmi sfredelia mirosul nasul.

— Și cum am face ca să aibă unul parte de el, dar cu dreptate.

— Haide ș'om socoti, ș'om cumpeni și poate tot eu l-oi hăbuci.

— Știi ce, măi țigane? face iarăși românul.

— Oi ști, dacă mi-i spune!

— Acela să mănânce purcelul, care l-a putea spăria mai bine pe celalt.

— Cu asta mă prinz şi eu, că cine sparie mai bine ca mine?
— Bine, i-a răspuns românul, du-te de încearcă să mă sperii.
S'a dus ţiganul într'o râpă şi a început a urla ca lupul. Românul îi răspunde dela foc:
— Ia taci, măi ţigane, că te cunosc!
A început a cânta ţiganul pe altă strună. A început a mormăi ca urşii şi a face ca toate juvinele pădurii. Românul la foc se prăpădia de râs de necazul ţiganului. S'a întors ţiganul mânios la foc şi suflând din greu face către român:
— A dracului pietroi de inimă mai ai. Acu du-te de mă sparie tu pe mine!
Românul s'a sculat şi a pornit-o prin pădure. A ajuns într'o râpă, a tăiat cu barda un ciomag şi a început a face larmă şi zgomot prin pădure. A început a fugi printre huciuri şi când a ajuns cam în apropierea focului, a început a lovi cu ciomagul în pământ şi a striga înăduşit:
— Nu daţi! Nu mă ucideţi! Nu mă omorîţi că nu-s eu de vină. Lăsaţi-mă că vă spui totul. Ţiganul l-a furat, nu eu. Eu nici nu ştiu; ia uitaţi-vă la el cum îl frige.
Când auzit ţiganul vaetele românului, a crezut că păgubaşii cu purcelul s'au luat pe urma lor şi întâlnindu-l pe român, au început a-l ciomăgi. A lăsat ţiganul şi purcel şi foc şi a început a o lua razna prin codru numai să scape de bătae. Românul când l-a văzut cum fuge, s'a luat după el strigând:
— Ia stai, măi cioară, să-ţi moi ciolanele şi să te pun şi eu la frigare cum mi-ai pus tu purcelul!
Ţiganul se făcea că nici n'aude, ci sărea peste buşteni şi peste huciuri mai rău ca ţapul.
Românul s'a întors îndărăt la foc şi s'a pus la ospătat în timp ce ţiganul îşi sdrenţuia straele prin crengile copacilor.
La o vreme a ajuns ţiganul mort de oboseală la marginea pădurii. Aici îi es înainte nişte români saraci, ce mergeau să strângă vreascuri; şi-l întrebă pe ţigan:
— N'ai văzut crengi uscate prin codru dacă ai fost prin el?
— Am fost şi prea fost, n'aş mai fi fost, dar nici verzi n'am văzut nu tocmai uscate, le respunse necăjit ţiganul.

De la George Onciul, Frătăuţii-vechi **Ilarie Onciul**

697.—Inţelepciune Bulgărească.

Un bulgar având nevoe de căruţa unui român, ca să-i ducă zarzavatul de la grădinărie acasă, şi neputând bine vorbi româneşte aşa fel că românul mai nu-l pricepea, se rugă mult de el cum putu, îndreptându-l ast-fel spre casa lui, ca să plece singur înainte cu carul:
— N'apuci, na drum drept la vale, na în deal strâmtătă, na în colţ svârnătă; n'apuci la îndreaptâta de biserica na Neculai na sfântul, colţ cu cucoana Paraschiviţâ casa albă văruit. Şi n'astângăta un roş boit de gard, n'au poartâtă intri acolo, pui na prispâ na zarzavat şi ica na viu cu parale.

Spusă de vărul Spiridon. **N. Munteanu.**

698.–Impărtăşania ţigănească.

Il tot ciondănise oamenii pe ţigan că de ce nu se duce şi el ca tot creştinul la biserică să se împărtăşească, să fie în rând cu lumea. Ii zice azi unul, mâni altul, ţiganul în cele din urmă se duce la popă.

— Ce-i mă?

— Ce să hie părinte. Apoi sa ma 'părtaşăşti.

— Bine, te-oi împărtăşi, da numai pe tine?

— Ba şi pe cei de acasă....

— Ei, să postiţi şi să veniţi să vă împărtăşesc în cutare zi.

— Da acu trecea preotul pe lângă bordeiu ţiganului în ziua când era să-l împărtăşească şi îl vede cu luleaua în gură. Vine acasă şi după el şi ţiganul, cu o oală în mână.

— Ce-i mă?

— Ce să hiea.—Să ma partaşeşti.

— Da ceilalţi unde-s—de ce nu i-ai adus?

— Apoi lor să-mi dai să le duc în oală.

— Poi nu se poate cere—să vie ei aici. Fiindcă ai venit hai să te împărtăşeşc pe tine.

— Preuteasă—ia adă-mi vre-o câţi-va chiperi de cei iuţi—şi-i pisează bine, şi să mi-i aduci la mine, şopteşte el preutesei.

Mai stă ce mai stă ţiganul, până ce aduce preoteasa ardeiul.

Ascultă—măi—ii zice preotul ţiganului să nu care cumva să deschizi gura pănă acasă!

Cască gura—da n'ai mâncat azi?

— Nu părinteo....

— Nici tutun n'ai băut?

— Nici?

— Hai cască gura.

Căscă ţiganul o gură cât o şură dar şi popa îi dădu un coşcogea lingurete de ardei pisat. Ţiganul la început a crezut că-i şagă da când l-a ajuns usturimea, unde nu a luat-o la goană, de-i sfărâia călcăiele nu alt ceva.

In drum iaca un om cu-un car cu făn. Da ţiganul îi face semn cu mâna să se dea în lături. Omu nici habar n'avea de ce vrea să spue ţiganul.

Când ajunge lângă el răcneşte ţiganul:

— Iă lături mă că ia fânul foc!

Omul se uită lung după ţigan şi îşi caută de treabă. Ţiganul mai răcorit acu ajunge la bordei şi-şi ia dancii şi Piranda şi vine la popă.

Auleu, părintele, părintele
Să le dai mai puţintele

Că le sar ochiii din ele—se rugă betul ţigan—plângând de mila dancilor.

Da popa nu şi-a pus mintea cu dancii; el a vrut să i-o facă numai ţiganului pe care îl văzuse în gură cu luleaua şi minciuna.

(Jorăşti Covurlui) **Petru Gh. Savin.**

CRONICA

* **Sezătoarea** își încheie vol. XIV, cu colile 7—12; acestea cuprind: *nume de animale, descântece, credințe, tradiții și legende, medicină populară, cântece și notițe bibliografice.* La acestea semnalăm recenzia făcută de d. *O. Pursch*, care dă prețul ce i se cuvine culegerii d-lui *Béla Bartók*, pe care și noi l-am bănuit; el nu face cinste nici culegătorului și nici.... D. Pursch va binevoi să afle că nu Academia Română este cea vinovată.

Și fiind vorba de d. Bartók, iată ce reproduc gazetele noastre după „Cosinzeana" de la Orăștie:

„La ședința din 18 Martie a societății etnografice unguresti ținută în sala mare a Academiei din Budapesta, în rândurile dintâi stăteau trei flăcăi de ai noștri și două neveste tinere, cu fața de copil încă și cu părul lăsat pe frunte, după cum se poartă prin unele sate de ale noastre. Iar împrejur sala era înțesată de tineri universitari, dame și domnișoare, profosori, etc. veniți toți se audă conferința profesorului Bartók *despre cântecele și muzica poporală românească din comitatul Hunedoarei.*

Profesorul Bartók a străbătut multe părți din Ardeal și a studiat muzica și cântecul românesc poporal, cu pricepere și cu dragoste. Nu și-a spus însă părerile mai pe larg despre ele, ci după ce a dat câteva deslușiri, a pus pe cele două neveste să cânte câteva doine, cântecul miresei și un cântec de la îngropăciune. Și nevestele din *Cerbel* (C. Hunedoara), cu cămașa plină de cusături, au început să tărăgăneze ca 'n sat la ele la clacă.

A ieșit apoi la iveală cimpoerul și a început o sârbă și o ardeleană, de sunau ferestrele, apoi un flăcău cu fluerul, cântând de jale și resfirând duioșie din doinele noastre din Ardeal. Iar pe urmă, a fost, a fost ca'n poveste. Cimpoiul a început din nou și cei doi feciori cu cele două neveste s'au luat de mână și, întăi încet, apoi tot mai aprins și mai puternic, se încinseră la jocuri, de răsunau podelele, cu toate covoarele, cu cari erau acoperite.

Străinii au fost însuflețiți la culme de cântecele și jocurile noastre poporale și le-au răsplătit cu bogate aplauze. După aceea profes. Bartok a prins cântecele nevestelor și cântările cimpoiului și fluerului în fonograf, ca să rămâe pentru posteritate.

Româncuțelor și românașilor li s'a plătit drumul încoace și încolo și li s'a mai dat pe deasupra câte 15 coroane de fiecare. După producție au plecat mulțumiți, sub călăuza unui servitor de la Academie, prin oraș și apoi la gară".

Și fiind că în țară la noi, nici o instituție culturală n'ar putea face astfel, nu cu streinii de la noi, dar nici cu țăranii noștrii, trebue să spunem hotărît: Ungurii sunt curat nebuni!

* **Ghilușul** II, No. 3–4 (Martie-Aprilie) cu material și redactare ca de obiceiu.

* Din **Dicționarul limbii române** a apărut Tom. I Partea II, fasc. I *C—Cănì* 1—80 p. și Tom. II fasc. V, *Grozăvatec-Holeră* 321–400 p.

* Despre **A. Viciu, Colinde,** lucrare pe care n'o cunoaștem încă, interesante scrutări în „Buletinul institutului pentru studiul Europei sud-estice" de d. *N. Iorga.*

P.

* **Un răspuns drept.** D-l Tuțescu mi-a cerut localitățile de unde sunt adunate cântecile din broșura mea *„Flori de câmp"*. I le-am trimes. Dânsul tot acuză însă, că cele de sub No. 4, 58, 59, 62, 63, 64, 75, 81, 83, 85, 88, 89, 91, 93, 96, 98, 101, 106, 107, 108, 109, 112, 113, 114, 116, 118, 128, 129, 136, 145, 159, 160 și 161 sunt *ardelenești,* luându-se prea „lesne" după cuvintele *bade, bădiță.*

Repet: toate sunt *numai din județele Gorjiu, Vâlcea, Mehedinți și Doljiu*; iar la nevoie, pot cita și numele acestor de la cine le-am cules.

Să nu uite d-l Tuțescu, că la mai multe s'a notat astfel: „pare a fi din Ardeal", «...adusă din partea dealurilor»... etc.

Adaog: e ușor și probabil că unele cântece, pot să fie *aduse* din Ardeal, întru cât comunele Novaci, Polovragi, Racuț ș. a. (Gorjiu), sunt sub munte, și din răsăritul soarelui și până în prânz ești „dincolo"; iar jumătate, probabil și mai mulți din locuitorii satelor de „dincoace" sunt înrudiți cu cei din satele de „dincolo". Aceasta o știu pozitiv, fiindcă am ținut s'o știu! Și... sunt cu toți Români!

De ce d-l Tuțescu se sfiește a numi și No. 90 și 119, unde e vorba de *munți* din preajma Novacilor, iar cuvântul „badea" nu lipsește?

Și în Moldova, în partea de sus, în „regat" se zice „*bade*"; chiar azi discutai cu un moldovean. Apoi cine nu știe pe „badea Gheorghe" și pe Moise cârșmarul, ai lui Alexandri?...

In Catane, există familia Stan *Badea*, iar în Balota găsesc (vezi „Ghilușul" an. II p. 26) familia C. M. *Badea*. Mai avem în județul Muscel comuna Golești-*Badii*. De unde devíră aceste nume?...

No. 64 este din comuna Bahna (Mehedinți), curat mehedințean! 81 din Piscoiu (Gorjiu), ceva mai sus de capul județului Doljiu. 101 din Obislav, în mijlocul jud. Vâlcea spre Gorjiu. 108 și 136 din com. Roșiile, aproape vecină cu Obislav. 128 din com. Bărca (Doljiu) aproape de Dunăre! 145 din Hălăngești, în capul jud. Doljiu!

No. 2 este din satul meu Boureni-Doljiu, vecin cu Catanele; iar 5 din *Vădeni* și 6 din *Stolojăni* (Gorjiu) așa că restul lui „asemenea", nu-l cunosc!

Pricina călătoriei cântecilor se cunoaște!

Că nu s'a „spus" numele „*culegătorilor — spuitorilor! — și localitatea*" este natural, „că cântecile" sunt *azi ici, mâne în Focșani*, — fiindcă zicându-le „oltenești", s'a crezut că este destul, cunoscându li-se regiunea.

Relativ la aceste puncte, s'ar fi făcut mai bine un mic studiu, cum că cu adevărat cântecile azi călătoresc, că trec din localitate în localitate, că „sunt azi aici, mâne în Focșani"... și era mai de folos.

No. 16, 29, 49, 56, 69, 113, 126, 133, 141, „de lume", am *susPinath* că nu le-am putut găsi prin „Dorul" (am făcut un drum expres la București să-l cumpăr). Iar compozitorul P. Ciorogariu, a pus acest specimen de cântece, la începutul No. 42—44 din „Biblioteca Românească enciclopedică Socec".

Că am pus între altele No. 19 și 64 mai ales, a fost prea marea vrajă cu care au fost cântate, mai ales 64 și 133 din Mehedinți, cum numai un mehedințean poate cânta astfel!

M'am ferit de a pune bucățile tip după cari să urmeze variantele, fiindcă s'ar fi crezut că sunt chiar variante sau părți dintr'un singur cântec, având și variația fondului și atunci mă loviam de alt bocluc.

Iar numai pentru șeapte cântece ostășești, am renunțat a intercala alt ciclu, asigurându-le mai bine acolo, unde se află.

„Nu mai puțin", d-l Tuțescu n'a priceput «respetul divin» din versurile:

„Dacă nu vrea Dumnezeu...
Ce putere să am eu"?!...

Gara Dâlga în 24 Martie 1914. **N. I. Dumitrașcu**

O B O L U L

Prietenilor Revistei «ION CREANGĂ» pentru strângerea fondului:

Bustul lui Ion Creangă la Bârlad

Suma adunată 1046,60

DE LA ADMINISTRAŢIE.

Adiverinţe: S'au primit sumele şi cu acest no. s'au trimis adeverinţe pentru *D. Petrescu*, Bârca-Dolj, 5 lei; D. *D. Holban*, Buzeu, 5 lei; D. *C. Pricope*, Crucea de sus-Putna, 5 lei; *D. Marin*, *I. Apostolescu*, Antoneşti-Teleorman, 5 lei; D. *Dr. Socrat Lalu*, Iaşi, 5 lei; D *General P. V. Năsturel*, Focşani, 5 lei; D. *I. G. Bibicescu*, Bucuresti, 5 lei; (urmează)

Domniei-Sale

Domnului *Artur Gorovei*

Comuna *Fălticeni*

prin Oficiul .... Județul ....

MIRON COSTIN

Revistă de cercetări și mărturii istorice. Anul II, No. 4 pe Aprilie 1914, cuprinde :

Anul VII.- No. 6. Iunie, 1914.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

REDACȚIA:
T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BÂRLAD

Exemplarul:
In țară . . . . 40 de bani
In streinătate . . . . 50 » »

Abonamentul anual:
In țară . . . . 5 lei
In străinătate . . . . 6 »

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CĂRȚI. CONSTANTIN D. LUPAȘCU

DE LA REDACŢIE.

Lămuriri.—Materialul ce ni se trimite să fie scris pe o singură parte a hârtiei; ar fi bine să se scrie numai pe sferturi de coală.

— Să nu se scrie pe o hârtie mai multe feluri de culegeri, de pildă cântece şi gâcitori, datine şi cuvinte rari, şi altele, ci fiecare pe hârtia sa.

— Scrisul să fie cetet mai ales acolo unde-i vorba de cuvintele rari, căci greşelile ce s'ar face punând de pildă pe *u* înloc de *n* şi pe *a* în loc de *o* şi pe *c* în loc de *e*, ar fi foarte mari.

— La un plic nerecomandat pe care se scrie «manuscrise de imprimat», ajunge o marcă de 5 bani pentru 100 de grame; pentru 150 de grame trebue 10 bani. Aceste manuscrise însă, nu trebue să cuprindă scrisori particulare, cari să se facă numai de-oparte prin cărţi poştale.

— Persoanele cari cer lămuriri, le vor găsi la poşta redacţiei, dacă nu alipesc o carte postală sau o marcă pentru răspuns.

Poşta.—*G. Iancu:* «Povestea cu ţiganul şi boerul» se află şi în colecţia d-lui Speranţă, pusă în versuri; aşa că, nu se mai poate publica. D-lui *C. Şoltuz:* Merg toate. D-lui *C. Dumbravă:* Aceia cu Oltenii, nu-i prea deslușită; celelalte, bune. D-lui *Sava:* S'au primit; no. viitor; D-lui *C. Teodorescu:* Vidruşca în no. viitor; articolul, la Crăciun în no. 12; celelalte între ele.

Cărţi primite la Redacţie.

Stendhal (Henry Beyle): Despre Omor, trad. de G. A. Demetrescu (No. 902—906 din «Biblioteca pentru toţi»), Bucureşti, libr. Leon Alcalay, 488 p., 1 leu 50 b.

C. Ioan Velişcu: „Cetatea Crăciuna", Casă de cetire pentru popor din Odobeşti. Dare de seamă pe 1914, 48 p.

G. Aslan, Cultul oamenilor mari, (No. 901 din «Biblioteca pentru toţi»), Bucureşti, librăria L. Alcalay, 94 p. 30 b.

D. Ionescu-Sachelarie: Studii din Poiezia noastră populară. I. Elementele Geografice, Bucureşti, 1914, Tip. Carol Göbl, 48 p. 1 leu 50 b.

Anul VII.—No. 6. Iunie, 1914.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:	ABONAMENTUL ANUAL	ADMINISTRAȚIA:
T. PAMFILE	In țară 5 lei	M. LUPESCU
Bârlad str. Corbului	In străinătate 6 „	Zorleni-Tutova

GH. F. CIAUȘANU: SUPERSTIȚIILE POPORULUI ROMÂN IN ASEMĂNARE CU ALE ALTOR POPOARE VECHI ȘI NOUĂ

O carte mare,– 414 p., îndeosebi de indicele numelor proprii,-care înfățișază subiectul premiat cu 5000 de lei de Academia Română în anul trecut,—singurul manuscris prezentat. In frunte, are raportul comisiunei, în care se arată părțile bune și scăderile acestei lucrări. Se citesc acolo lucruri interesante și îndestul de multe; totuși, chiar dacă nu voiu fi în stare să aduc, pentru nimeni, o fărâmă de lumină nouă, îmi voiu spune și eu părerile:

Recunoaștem cu toții că ori-cât de credincioși am fi învățăturilor religiunii oficiale, ori-cât de bine i-am cunoaște preceptele, ori-cât de stăpâni am fi pe literatura ei, nu ne putem desface în totul de *superstiție*, adică de credințele cari n'au pecetea întăritoare a religiunii oficiale, cari se mai numesc și «deșarte» pe nedrept, când tocmai ele împlinesc, umplu cerințele inimii omenești svârlite pe pământ în mijlocul unei mari mulțime de dușmani care se numește *fire*. Pentru om, aceste credințe sunt cu atât mai numeroase, cu cât atingerei dintre «om» și «fire» este mai deasă, mai puternică,—și scad, din potrivă, cu cât omul se depărtează de fire și se închide în cei patru pereți ai casei sale, lângă comptuarul său, unde o singură clănțănire de foarfece retează cuponul, și unde trei vorbe din cutare orânduire lumească, aduce procentul întârziat al celui mai netrebnic datornic. Altfel, se înțelege, va fi așteptată toamna, „când se numără bobocii“, pentru culegerea sporului unui an de trudă de către un plugar, pe care îl vrăjmășește ploia, și vântul, și piatra, și lăcustele, și dușmanul, și vrajitoarea și «toată lumea». Una-i nădejdea rentierului, alta-i nădejdea plugarului; și superstiția tocmai, caută răspunsul nădejdei.

Cât sunt de multe superstițiile, nu-și poate închipui de cât cel

ce trăeşte în mijlocul firii şi-al celor ce se luptă cu dânsa. Ele nu se pot închide într'o carte de cât cu foarte mare greutate, dar şi atunci, culegătorul trebue să se mărginească mai ales la o regiune.

Pentru această pricină, când am văzut pus la concurs subiectul pomenit în fruntea acestui articol, mi-am zis: lucrul este prea greu pentru doi-trei ani!

Apoi, cercetarea acestor superstiţii,— în mare parte ne adunate încă,—din punctul de vedere al asemănărilor cu superstiţiile altor popoare vechi şi nouă, se poate face în două feluri: sau înşirându-le respectiv, pe naţiuni, sau punându-le în legătură cu desvoltarea istorică a popoarelor respective. Intâiul procedeu este cel mai uşor, dar cu el nu se poate deschide nici un drum nou, nu ne poate aduce nici un folos; al doilea procedeu este mai greu, cu toate că nu lipseşte pe autor de oarecari aparenţe savante.

Privită, după aceste consideraţiuni, lucrarea d-lui Ciauşeanu ea se înfăţişează cu aceste două scăderi. Intâia: este prea săracă în superstiţii româneşti şi a doua: punerea faţă în faţă a superstiţiilor, diferitelor popoare nu ne aduce nici o concluziune alta, de cât că, de multe ori învederat, de foarte multe ori însă, cu multă bună voinţă, constatăm nişte simple asemănări cari nu ne minunează, întocmai cum nu ne-ar minuna aflând că şi Papuazului îi curg lăcrămi din ochi când îl trage cine-va de ureche prea tare ori îi dă cu bleanda la ceafă!

O pildă:

Din cele 45 de capitale şi 11 note, înşirate fără nici o legătură între dânsele, să luăm la întâmplare capitolul XXXII, Plantele.

Din toate plantele cu privire la cari poporul nostru îşi are credinţele lui, autorul pune numai *usturoiul, pelinul, busuiocul şi iarba fiarelor,* pe 6 feţe, în cari intră şi materialul de comparaţie.

Ar fi ridicol, dacă autorul ar avea pretenţiunea că acest capitol reprezintă mai mult de cât un bob de nisip dintr'un vad.

Metodul de comparaţie pentru *usturoiu*:

Anatolienii, Grecii, Scandinavii şi Germanii de nord atribuesc usturoiului puteri binefăcătoare.

Latinii credeau că el apără de farmece.

Sicilienii îl pun sub aşternutul femeilor ce nasc.

Locuitorii din Cuba cred că-i bun de gălbinare.

Latinii îl folosiau în vrăjile de dragoste.

Germanii se păziau cu el de cârcei.

Elinii vechi şi cei din Lesbos îl folosiau împotriva deochiului.

Slavii de sus, împotriva vrăjilor.
Sârbii îl poartă la gât.
Slavii tot aşa.
Legionarii romani îl aveau în practicile religioase.
Slavii de sud cred că strigoii nu mânâncă usturoi.
La Români: usturoiul se foloseşte pentru alungarea duhurilor rele.
Gubernatis zice cutare lucru.
Transilvănenii îl pun în gura mortului.
Şi iarăşi cum te poţi feri de duhuri rele.
Apoi alte câte-va credinţe.

Această înşirare fără nici un plan şi fără nici o încheiere, nu ne poate aduce nici un folos, în afară de cel curat informativ, care satură curiositatea celui ce n'a auzit în viaţa lui despre aceste lucruri.

Trecând peste alte puncte, cum de pildă ar fi felul cum autorul interpretează o sumă de superstiţii, ca încheiere, aducând toate laudele autorului care într'un timp relativ scurt, a lucrat într'un chip cu adevărat minunat de repede, mult şi cu atâta noroc, am dori să încredinţăm pe cei ce urmăresc astfel de lucrări, că literatura populară românească nu se poate mulţămi cu această iconiţă: ea aşteaptă încă macar acele zile când ucenicii cari cred că pot acuma răsufla mulţămiţi, vor ajunge maeştri desăvârşiţi.

T. Pamfile.

DESPRE STRIGOI (MOROI)

Poporul nostru dela ţară, crede că, omul născut cu chitie şi cu cămaşă, sau numai cu chitie, după moarte, la 6 săptămâni, are să se facă *moroi (strigoi)*; asemenea şi aceia cari au fost răi şi au avut fapte rele în viaţă, şi mai ales femeile cari umblă cu necuratul, cu descântecile...

Se cunoaşte că cineva este strigoi, atunci când începe să moară din cei vii ai lui, rudenii, repede-repede, mâncându-le inima; sau să piară din vitele lui, apoi ale fraţilor, rudelor şi mai târziu chiar ale satului întreg, dacă nu se prinde de veste; se mai cunoaşte şi prin aceia că în toate nopţile vine în formă de duh necurat acasă, vorbeşte cu nevasta, copiii, dacă a fost bărbat, mănâncă din sac, oale, şi chiar loveşte, ş. a.

Ori-cari ar fi aceste rele, ai lui, rudeniile, cată să facă ce-or fa-

ce, numai să scape sănătoşi, cu vite cu tot, nesupăraţi şi ne-fricoşi noaptea[1].

Cercările cari le fac spre a dovedi dacă este strigoi sau nu, sânt: îi mai citeşte odată preotul, şi dacă nu încetează de a face rele, e semu rău; se mai duc la mormânt şi dacă găsesc vre-o gaură lângă stâlp, cât şarpele de largă, iar este un semn, fiindcă pe-acolo iasă el; sau cu un armăsar alb dacă nu trece peste acel mormânt, ş. a., sânt semne doveditoare cumcă acela trebuie să fie cu orice chip moroi.

Neputând umbla la el decât Sâmbăta, fiindcă în celelalte zile este plecat din mormânt, hotărăsc o Sâmbătă spre a-l desgropa. Dacă n'au putut dobândi învoire dela Sf. Episcopie, îl desgroapă ei singuri în acea noapte, sau chiar şi ziua. Odată desgropat, se prezintă în felul următor: foarte roşu la faţă, după luni, şi ani chiar dela înmormântare, întors cu faţa în jos, cu un picior sgârcit, pus într'o rână, într'o dungă, ş. a., cu gura mânjită de sânge, (dacă a pierit din neamul său cel viu sau din vite), mânjit de făină sau mălai (dacă a făcut numai strâcăciuni).

Ca să piară, şi odată cu pieirea lui să nu se mai aibă grijă, trebuie să-i înfigă o undrea în buric, ori în inimă, despintecându-l şi luându-i inima şi arzându-i-o pe cărbuni, ori tăindu-i-o în bucăţi, ori fierbându-i-o, sau şi în alte cazuri, scoţându-l afară şi aruncându-l pe foc, spre a-l distruge cu totul, ş. a.

De el nu se prinde nici-un fel de cuţit spre a-l tăia, decât coasa.

Cenuşa i-o ia, şi amestecată cu apă, ung copii, vitele cu ea, spre a nu se mai lipi nimic necurat de ei.

Dacă se întâmplă că nu se ştie cine este strigoi, el mănâncă şi face stricăciuni şapte ani, până 'şi distruge neamul, apoi mănâncă din sat, din ţară, şi după această dată trece la altă limbă, sau altă, ţară, unde se preface *în om*, se însoară, face copii, şi copiii lui, după moarte-le se fac tot strigoi şi mânâncă din neamul mamă-sa; dacă nu, se continuă înnaite tot astfel, multă vreme..

Acei născuţi cu chitie pe cap şi cu cămaşă şi ştiind că s'au născut astfel, spre a-i feri mai târziu pe ai lui de nenorociri, fiindcă le-au spus numele şi diferite rude cari l-au văzut, lasă vorbă pân' n'a muri, şi chiar rudele spun, că după ce moare, *să-l dreagă. Dresul* se face astfel: când să-l înmormânteze, îi umple gura, nasul, urechile, buricul, etc. cu pietricele şi tămâie, apoi îl mai înfig şi o undrea în buric.

---

[1] Este o vorbă: „Doamne, nu ştiu ce să mai mă fac. că copilul meu; îl tot doare la inimă, îl tot roade, bag-samă vr'un .. strigoi ..“ Şi moare sărmănuţul de el..

Asupra acestor credințe, de altfel culese numai din Oltenia, alătur și vre-o câte-va întâmplări de acestea adevărate, din diferite regiuni:

In com. Afumați, satul Amzulești, la Sudul jud. Doljiu, acum ore-o câteva zeci de ani, murind locuitorul Mărin Mirea Ociocioc, s'a văzut că piereau mereu din neamurile lui vii. L'a desgropat unul, Badea Vrăjitorul, acum mort și el, într'o noapte, era tocmai o iarnă geroasă, și l-a dus tocmai la *„Măgura brăzdată"*, ce este de hotar, unde l-au și mâncat lupii. A doua zi i-au strâns oasele, i le-au stropit cu vin, făcându-i slujba cuvenită, și apoi i le-au pus iarăși în mormânt.

De-atunci încoace, a încetat de-a mai muri din acel neam.

In com. Amărăști, în Nordul jud. Doljiu, a murit acum vre-o cinsprezece ani, mama locuitorului I. Dinu Gheorghiță, femeie bătrână. După vre-o câte-va luni, începe să moară din copiii fiului ei mai mare, cu de-amăruntul, apoi din acei ai acelui mai mic. Luându-se de grijă, fiii ei au desgropat-o într'o noapte, au tăiat-o în două, și au înmormântat-o iar.

Moartea însă tot n'a încetat.

S'au pus de-au desgropat-o a doua oară, și ce să vadă? Corpul întreg!... Acum mare le-a fost mirarea când au văzut-o astfel! Au luat-o iar și au dus'o tocmai în pădurea Statului subt un copac mare și dosnic. Acolo au despintecat-o, i-au scos inima, din care curgea sânge curat, au tăiat-o în patru, au pus-o pe jărăgai de-au ars-o. Apoi i-au aruncat corpul pe foc și cenușa i-au dus-o de au înmormântat-o. Pe când cenușa inimii au luat-o și au dat-o copiilor de-au beut-o cu apă.

De-atunci încoace, moartea a încetat.

* In com. Cușmir, în spre S. jud. Mehedinți, acum câțiva zeci de ani, a murit un schilod, de altfel flăcău. Peste câtva timp, începe să moară din neamu-i, sau numai să îmbolnăvească: „se uscau din picioare"... Toți din toate părțile: Ce e? Ce e? Schilodul lui nenea Cutare e, să-l desgropăm.....

L'au desgropat într'o Sâmbătă noaptea, și l-au găsit roșu-roșu și stând într'o rână! L'au spintecat, i-au luat măsura, apoi i-au luat din inimă și ficat, le-au ars și cenușa au dat-o de-a băut-o soru-sa și altte rude cari erau bolnave, și s'au însănătoșit.

In aceiași comună, începură să moară din alt neam. Au dovedit că cutare om bătrân, mort de nu știu când.

Când l-au desgropat, l-au găsit șezând turcește și roșu-roșu, para focului, că, mâncase aproape un neam întreg, și voinic, și

când au vrut să-l scoată, s'a încontrat cu ei!... Vezi, necuratul!... I-au dat câte-va berde. I-au scos afară şi cu cuţitul n'au putut să-l taie. Au luat o coasă şi cu barda, l-au despintecat, au tăiat din ficat şi inimă de-au ars şi le-a dat la bolnavi, şi s'au însănătoşit. Apoi l-au înmormântat. Moartea a încetat.

In com. Văgiuleşti, Mehedinţi, la N. de Strehai, pe Motru, acum câtva timp, locuitorul D-tru Vaideanu, de fel din Vaideni-Vâlcea, ungurean, mutat în acest sat şi căsătorindu-se aci, îi tot mureau copii,—ia murit vre-o 7 la număr, după vre-o câte-va luni de la naştere, afară de cel mai mare.— S'a luat omul de mirare, care să fie cauza. L'a învăţat unul şi altul, ca să ia un armăsar alb să se ducă într'o noapte în cimitir şi să treacă cu el peste toate mormintele neamului femeei sale.

Şi-a făcut aşa. A găsit un armăsar alb şi s'a dus în cimitir.

A sărit calul mai peste toate, şi când să sară şi peste mormântul soacră-sa, Ioana Marta, fostă vrăjitoare renumită peste nouă mări şi ţări, a stat o dată, bătând cu picioarele pământul, sforăind, nechezând şi neputând cu nici un chip să-l facă să sară peste mormânt. Bag-samă necuratul...

Peste noapte, el şi cu fiu-său, au luat lumănări şi-au plecat s'o desgroape. S'au înfricoşat sânt au găsit-o şezând turceşte, cu părul pe cap, mare, ce-i atârna peste faţă, păroasă, roşie peste tot şi cu nişte unghii de te băga 'n groază, de mori...

Au strâns mărăcini, surcele şi bucăţi de cruci putrede, au turnat vin peste ea, au pus paie şi i-au dat foc. Apoi au aşezat pământul la loc şi-au plecat acasă.

*

De aici se vede, — şi-am dat numai vre-o căteva credinţe şi obiceiuri, — cât de păgân şi tot-odată şi eretic este poporul nostru şi cât de departe suntem până la cel punct, de unde să înceapă adevărata civilizaţie.

Insă, este un proverb bătrân, tot al nostru:

«Omul se duce, dar obiceile tot rămân.» [1]

1910. XII. 26. Craiova. **N. I. Dumitraşcu**

---

[1] A se vedea şi *„Credinţe despre moroi şi strigoi"* adunate din jud. Gorjiu, de d. *Iuliu Moisil*, în *„Şezătoarea"* an. XI, No. 1-2 1903, vol. VIII.

CÂNTECE BĂTRÂNEŞTI

45.—Vârculeasa.

Foaie verde bobului,
Pe malul părăului,
Sus în vârful Oltului,
Vârculeasa ave fată mare.
De frumoasă ce era,
I-o pus nume, Catinca.
Ea la apă când mergè,
Din papuci tot plescăè;
Cu rochiţa fălăiè,
Din batistă vânt trăgè.
Dela apă când o venit
Iată mării ce-o vorbit:
—Iacă Turcii au sosit.
—Nu te teme Catincuţă,
Că mama te-o 'nvăli într'o hârtiuţă
Şi te-o ascunde după uşa tinzei în cămăruţă.
Iaca Turcii şi-o sosit.
De Catinca n'o aflat.
—Buna ziua, Vârculeasă.
—Mulţumesc, boeri mari.
—N'am venit să boerim
Am venit să logodim,
Să logodim pe Catincuţa,
Am auzit că Catincuţa e fată mare.
—Am avut-o, boieri mari.
Am avut, dar o murit.
Mormintelul Catincuţei
La pârlazul grădiniţei.
Turcii şi n'o crezut.
O legară cot la cot,
C'o frânghie de Braşov
Ca să treacă os prin os.
Cu biciu când îi trăgea,
Sângele în pod sărea.
—Daţi-mi drumul, boeri mari,
Daţi-mi drumul mânilor;
Ca să scriu un răvăşel
Pe-o frunză de pătrunjel,
Să trimet la Catincuţa
După uşa tinzei în cămăruţă.

Auzit dela Ilinca Roşca, Lozna-Dorohoi.

Const. Şoltuz.

46.—Foiliţa şi unà.

Foiliţă şi unà,
Că la crâşmă la Branişlea,
Nimerit-o poposit
Un voinic de cei de câmp,
Cu'n cojoc mare şi lung,
Din treizeci de chei de lup,
Şi-o dragă de căciuliţă,
De cinspreci chelcăluţe,
Făcută de schinăruţă.
De trei zile o nimerit,
Treizeci de buti o golit,
Când o fost la răfuit,
El de vin nu s'o hrănit,
Şi din gură că strigà,
Crâşmăriţă Branişlea,
Adă-mi vinu cu vadra,
Şi rachiul cu oca,
Şi-i da bani cu chivira.
Căra vin nemăsurat
Şi-i da bani nenumăraţi.
Crâşmăriţa Branişlea
Ea din gură tot îi da
Că-l ştiu bine cine este,
Ii feciorul Banului,

Din țara Herțanului
Şi i-as mai zice ceva,
Şi mă tem că m'a 'ntreba,
Şi de bani m'a cerceta.

Spus de Costache Gavril a Popei de 91 ani, din Pleşeşti-Suceava.

I. Costăchescu.

POVEŞTI.

59. – Povestea cu Popa Cioban.

Poi, a fost odată un cioban; da bătrân ciobanul ciala saracul, şi slab de credeai că moare poimâni. Să vezi însă cum s'o înzdrăvenit el dac'o auzit c'ar să fie popă. Că se nimerise de-avea un drac nevoe de cimpoiul lui, să cânte la o nuntă, şi vine la el:

— Măi moşule nu mi-i face bine cu cimpoiul!

— Apoi nu!

— Ba fă-mi moşule că şi eu ți-oi face!

— Aşa da! Şi ce mi-ai putea tu face mie?

— Moşule dacă mi-i face bine cu cimpoiul, te fac popă.

— Bine mă! Dacă-i pe asta ți-l dau şi de tot! Da cine eşti neta, mă rog?

— Hei, poi eu 's cel de care să teme omu mai rău, moşule!

— Ei, bun! Dacă-i vorba pe aşa, na-ți-l!

Şi-i dă cimpoiul.

Dracul îşi face treaba cu el şi apoi i-l aduce, şi-l face şi popă.

Să ieu ei apoi şi purced prin lume să caute un sat fără popă. Nu s'o trudit mult şi-o găsit.

Când vine Duminică, se duc la biserică. Colo adunat tot satul că dă, erau bucuroşi bieții oameni de popă, doar asta aşteptau şi ei de vre-o zece ani.

Buun! Intră popa 'n altar şi dracu la strană, că el o făcea pe dascalu.

Da popa nu ştia nici să deschidă gura! Ce să facă. Face sămn dracului să vie să-l învețe.

— Ce să zic? zice.

— Zi aşa: Oameni buni! Am avut patru boi şi-o *cirte* de oi, şi m'am uitat într'o fântână şi m'am văzut popă, popă să rămân!

Zice aşa bietul preot; ce-avea să facă.

— Amiiin! face dascalu de colo.

Da vorbele iestea le-o fost zis cântând ca popa, şi oamenii ce s'o gândit: poate aşa scrie la carte.

Au mai stă el ce mai stă şi numai ce apucă evanghelia şi esă în uşă:

— Oameni buni, zice; știți ce-am să vă citesc eu aici?

— Nu știm, părinte; de unde să știm, pacatele noastre!

— Poi dacă nu știți, nu vă mai citesc! răspunse preotul, cântând; și 'nchise evanghelia.

După aceia cică s'a sfârșit slujba și oamenii s'o purces pe acasă. Da mergând pe drum, s'o sfătuit că Duminica viitoare, când i-a întreba iar dacă știu ce-are să le citească, să spue că știu.

Zis și făcut.

Dar popa iar o închis cartea cântând:

— Dacă știți, atunci de ce să vă mai citesc!

Să luase de gânduri bieții creștini, c'așa popă nu mai pomenise.

— Măi, zice într'o zi unul. Știți ce? Eu am să mă fac mort și voi să mă duceți în biserică cu tot cu săcriu, ca să-mi citească popa. Eu l-oi cunoaște din cum mi-a ceti dacă-i popă, că știu și eu vre-o două buche!...

S'apucă ceala și face ce-o zis. Păcatu lui saracu! Acu hai că se pomenește popa nostru, cu săcriul în biserică! Se 'nvârtește el, se sucește, doar o mai trece din vreme, că ușa era încuietă și oamenii nu vedeau ce face el acolo.

Da răposatu avea nărav de trăgea tăbac pe nas; și săturându-se de stat în sicriu, s'apucă și trage-un tabac pe nas, și prinde-a strănuta măi vere, de huia biserica.

Preotul atunci, înșfacă degrabă-degrabă un sfeșnic și poac în capul mortului de-l adoarme chiar de veci.... Pe urmă descue degrabă ușa și prinde a răcni la oameni:

— Mă! cât îți trăi voi să nu-mi mai aduceți mort nemort bine! N'am să vi-i omor tot eu! M'ați înțeles?

Pe urmă s'o apucat și-o îngropat mortu, apoi s'o dus acasă.

Norodul săracul, s'o pus iar la chiteală, ce să facă și ce să dreaga.

-- Măi, zice unul mai cu cap, știți una?

— Care?

-- Măi, hai și-om chema protoiereul. El cred că l-a cunoaște dacă-i popă și asta, are altă-ceva! Nu zic eu bine?

— Ba chiar bine!

Și s'apucă bieții oameni și-o fac și pe asta.

Vine protoiereul și se duc la biserică cu toții.

— Părinte, cum te chiamă, întrebă protoiereul din strană.

— Păvălache mă chiamă, prea cucernice!

— Părinte Păvălache, răspunse protoiereul, mi se pare că nu știi carte și tare le-or bate.

— Cucernice, cucernice, carte nu știu! Dar am patru boi și 500 de oi și le-om împărți amândoi.

— Bine! zise protoiereul cântând. Dacă-mi faci și mie parte, eu te-oi învăța carte, părinte Păvălache, și nu te-or mai bate!

Cam așa s'o înțeles popa cu protoiereul.

Pe urmă protoiereul s'o îndreptat spre norod, și-o grăit:

— Duceți-vă și vă căutați de nevoi oameni buni, și de popă nu vă mai îngrijiți că mai bun de cât aista pe care-l aveți, nici eu n'am mai pomenit.

— Dă măi, s'o gândit oamenii. Dacă spune și protoiereul, apoi negreșit că trebue să fie ceva.

Și iaca așa: protoiereul i-o dat popei carte și popa i-o făcut și lui parte din cele oi a lui, și așa o rămas popă, și popă-i și până azi în sat acolo!

Dela frate-meu Ioan Popescu, Valea-Hogii, Vaslui. **Dumitru I. Popescu.**

DE-ALE COPIILOR

374.—*Grădinuța.* Se iea mâna stângă a băetului cu palma deschisă și i se zice: aici e grădinița (în mijlocul palmei); aici doarme epurele (la coada degetului mare); ista-l prinde (se învârte ușor între degetele celui ce face jucăria, degețelul mare al copilului); ista-l tae (se învârte degetul arătător), ista-l frige (degetul cel lung) ista-l mânâncă (degetul inelar) ista zice: miau! miau! miau! Dă și mie o bucățică! In timpul celor zise se poartă între degetele celui ce se joacă cu copilul, degetul lui cel mic și se gâdilă puțin. Copilul râde și face mare haz, cerând a se repeta jocul, și încercându-se și el a-l repeta.

Jocul acesta se face cu copii, care încep a stâlci vorbele și a face ghidușii.

Cules de la nevastă-mea.

375.—*Caua.* Caua e sperietoarea copiilor. *«Nu te duce acolo că te prinde caua!» «Fugi de-acolo că te vede caua». «Acolo-i caua»;* i se arată fântâna, ori focul, ori alte locuri primejdioase. *Caua* pune începutul fricei în copii, după care o măresc poveștile cu *draci*, cu *mama pădurii*, cu *stafiile*, cu *strigoii*, ș. a.

Totuși este și un joc cu copii mici. Cine se joacă *de-a caua* cu ei, pune degetul arătător și cel lung pe ceva, pe masă, pe leagăn, albie și purtându-le ca și cum ar merge, zice:

Vine caua din pădure
C'un topor şi c'o secure
Cure, cure, cure!

Şi se gâdilă băetul, care râde cu haz.

376.— *De-a cioara.* Prinde copilul de dosul mânei celui ce se joacă cu el, cu două din degetile mânei drepte; de dosul mânei lui prinde cel ce se joacă cu el; apoi prinde copilul cu mâna slobodă. Şi jucătorul de-asupra, săltându-le şi zicând:

Car, car, car,
Car, car, car! (repede)

Şi-l gâdilă pe băet, care râde şi face haz.

Culeasă de la nevastă-mea.

377. Barbă
Bărbie;
Gură
Gurărie;
Nas
Caranas;
Ochi
Bazaochi;
Sprincene
Coţofene;
Fruntea tăvăluc,
Hap de ţuţuluc!

Jocul se face cu copii mici apăsând degetul arătător sau gâdilindu-i pe părţile spuse. Când se zice: «hap de ţuţuluc», se apucă de un *ghiţ* de păr din frunte şi se trage uşor; băeţii râd dragalaş.

Cules de la nevastă-mea.

M. Lupescu.

378.—Undilichi
Sundilichi
Sundicala
Berbecala
Jelnica
Potrelnica
Chipul de brejelnica

379.—Uneş
Dodeş
Tredeş
Catradeş
Ţâncăr
Vâncar
Vonosăn
Gogleş
Goman.

380.—Unica
Dodica
Caranuca
Caraduca
Pet
Petecoiu
Nanavia
Na Turcia
Busumia
Buf.

Numărări de copii luându-se la întrecere, să vadă cari numără mai repede.

Podari-Dolj.

I. Brătulescu.

381.—*De-a mija.* Copiii stând în cerc—pregătiți pentru de-a mija—află pe cel care *Iae* (care amijă) numărând așa:

1. uni 2. duni 3. tini 4. pani 5. cinca 6. rusca 7. saghi 8. boghi 9. cala 10. nic; pe care cade numărul din urmă (ori de-s mai mulți, ori mai puțini de 10—numărătoarea se poate repetă—după—cum e nevoe) acela e ales.

Larga-Bacău. **C. G. Vartolomei**

382.—*De-a cloca.* După ce copiii s'au strâns ca în d'a gaia, se zice:

Cloca: «Ce faci aici?»
Gaia: «Sap o groapă»
— Ce faci în groapă?
— Să fac focul.
— Ce faci cu focul?
— Să pui ceaunul.
— Da cu ceaunul?
— Să opăresc un pui d'al tău.
— Ba d'al tău.

Apoi copiii sar în sus și iarăși vin.

383.—*De-a pietricica.* Doi copii se joacă cu petricele mici; le ia în mână, le svârlă în sus și de-i cad pe dosul palmei, fără soț, a câștigat; iar de nu, a spurcat. Când unul svârlă pietrele, tovarășul său zice:

Trece mutu' pe la cruce
C'o oală cu lapte dulce
Dar'ar Dumnezeu să *spurce*[1].
Trece moșu prin zăvoi
Cu doi pui de usturoi.

384.—*De-a portița.* Copiii se pun pe două rânduri; doi din ei trec mai înainte, ridică mâinile, prinse în sus, și pe sub ele, trec cei-lalți copii, pe rând. Când vine, unul „din ai portiței", îl întreabă:

— Ce dai la portiță?
— Un cățel și un purcel
— Și pe (cutare) de-un picior (spune pe unul din copii).

385.—*De-a mortul.* Unul din copii se face mort, ceilalți vin în juru-i vorbesc toți în cor, după unul care zice mai înainte aceleași vorbe:

— Acest om e mort.
— De ce-o fi murit?
— De beție? de trezie?
Dumnezeu să-l știe.
— Hai să-l jelim,
Să-l bâzâim.

Il jelește, dă 'n el, se scoală (cel mort) și se ia după ei și pe care l-o prinde, acela rămâne prins și se face mort în locul seu

386.—*De-a ulcica.* Copiii se așează horă pe două rânduri, u-

1. Să piardă.

nul în spatele altuia. Se potriveşte aşa ca unul se rămâe stingher Acela întreabă pe unul din spate:

— Ţi-e ulcica de vânzare?
— Da.
— Cât ceri pe ea?

— Cum o vezi
Cu ochii verzi
Cu-o lingură de păsat,
Ca să-ţi treacă de vărsat....

Acel ce răspunde se ia la întrecere la fugă, împrejurul horii cu cel ce l-a întrebat, şi care ajunge întâi, ocupă locul rămas gol; iar cel-alt întreabă înainte pe altul cu care iar se ia la întrecere din fugă, şi aşa se repetă....

Jud. Musçel. **C. Rădulescu-Codin**

387.— *Recitări de-ale copiilor când li se „fac cocoşi".* E o datină generală la Românii din Ardeal, ca primăvara — mai cu seamă în postul mare (postul Paştilor)—să „facă cocoşi» din cucuruz (numit şi mălai, iar în România porumb, popuşoi). Se fac astfel: Intr'un ciur de sârmă se pune cucuruzul şi se poartă, cum se cerne făina, deasupra flăcării de la un foc liber. Cucuruzul încălzit crapă şi se desface ca o floare în miniatură, cari apoi sare în ciur şi din ciur afară; alte grăunţe rămân numai încălzite, puţin crapate.

Grăunţele care se desfac ca petalele unei flori şi sar în ciur, se numesc „cocoşi", iar celelalte, cari rămân încălzite, şi numai puţin crapate, se numesc „puici" sau „puice".

Fiind cocoşii o mâncare predilectă a băieţilor, aceştia se adun cu neastâmpăr în jurul focului, şi în dorul lor de a se face cocoşi din cât mai multe grăunţe, recitează diverse versuri.

Las să urmeze câte-va recitări de acestea:

Sai cocoşi în grindă
Şi tu puică 'n tindă.

Auzită de la elevul Remus Ihla din Calvasăr, comună în apropierea Sibiului.

Sai puică pe cocoş
Şi te dă pe vale 'n jos.

Auzită de la elevul Enea Bota din Şard, comună lângă Alba Iulia,

Sai cocoşi în grindă
Şi tu puică 'n grindă,
Sai cocoşi în blidişel
Şi tu puică după el.

Auzită de la Vasile Barbat elev, din Sâncel comună lângă Blaj. Se recitează şi în Orlat comună lângă Sibiu.

Sai puiculiţă
'N-grădinuţă,

Sai cocoş
După coş.

Auzită de la elevul Miron Mogoş din Voivodenii mari, comună pe ţara Oltului.

Sai moş
Din coş,
Mă apără
De cocoş,
Că de puică
Nu mi-i frică,
Da' cocoşu
Tăl mă mâncă;

Auzită la Turdaşul român.

Sai moş
Sai în coş,
Sai în oală
Sai în poală,
Sai în gura mea
Că-i goală.

Auzită de la elevul Augustin Râşniţă din Valea-Sasului, comuna de pe Târnova mică. Blaj la 16 Faur n. 1913 **Traian German**

388.—Să se zică repede: Vine Pârciu de la munte
Şi 'ngenunche pân' la punte,
Trece Pârciu puntea 'n brânci,
Puntea pute-a pârciu.

389.—Tot am spus, am spus, c'oi spune,
Când oiu spune, tot oiu spune,
Tot ce-am spus, c'am spus c'oiu spune.

390.—Ali mali petricali,
Sanţi vanţi petricanţi.
Suli muli buf!

391.—*Tatăl nostru ţigănesc.*
Tatăl nostru ciuşmandea, sus pe malul Bucherea,
Taie cioara, tai' topoare, rubitiţi rubiţi,
Găluşcana rotocana, hadacana zulbuluc!

392.—*Altul.*
Tatăl nostru caţaidă, caţaidă licherniţa, velhi în voia,
Velhi împărăţia ta, straista Maria, declain buf!

Din Truteşti-Botoşani. **C. Atanasiu**

393.—*Frânturi de limbă.* Am o purcea mare sură c'un maldăr de pur în gură. Sări sura pe copura, stu pura îndărăt, stu pura îndărăt etc.

Mă dusei prin grădină, găsii o pungă ş'o pilă. Când pila în pungă, când punga în pilă; când pila în pungă, când punga în pilă.

Auzită în com. Zăicoiu-Dolj. **I. Brătulescu.**

POVESTIRI ŞI LEGENDE

304.– Sfaturi bătrâneşti.

Când bătrânul tată era înaintea morţii, chiamă la dânsul pe unicul fecior ce-l avea şi-i grăi:

«Ascultă fiule! Eu mă duc, unde toţi trebue să mergem, şi-ţi las tot avutul meu. Inainte însă de-a închide ochii îţi dau sfaturile mele cele din urmă. In toată viaţa ta să nu arăţi vadul de trecere al unei ape unui om strein, să nu împrumuţi bani la altul mai bogat de cât tine şi să nu trimeţi nicicând nevasta de acasă fără să mergi şi tu cu ea. Astea îmi sunt sfaturile, caută şi le păzeşte, căci de la multe nevoi te vor scăpa».

A murit bătrânul tată, iar feciorul, remas acuma singur stăpân peste tot avutul, se gândia într'una la vorbele celui ce murise. Dar pentru el vorbele n'aveau nici un inţeles, căci nu le ştia rostul. S'a hotărît deci să cerce învăţăturile bătrânului tată, ca să se încredinţeze de folosul lor. Ştia şi el o vorbă din bătrâni, că omul până ce nu păţeşte, nu se înţelepţeşte; voia deci să fie şi el păţit, ca apoi şi el să poată da la rândul lui sfaturi urmaşilor.

Nu trecu multă vreme şi veni la dânsul un vecin putred de bogat şi-l rugă să-i facă bine cu nişte parale. Lui i se părea mare cinste de a-l împrumnta pe cineva mai bogat decât dânsul. N'a stat mult la îndoială, ci i-a dat vecinului paralele cerute, dar când a venit vremea plăţii, s'a dus la vecinu-său să-şi ceară paralele, acesta l-a dat afară zicându-i:

„Mă, da ce crezi că eu am trebuinţă de paralele unui calic ca tine!"

A plecat bietul om huiduit, iar pe drum şi-a adus aminte de sfatul bătrânului, ca să nu împrumuţi cu bani pe altul mai bogat, şi acuma vedea că bătrânul avuse dreptate, dar vezi, că el nu ştia, acuma însă ştie şi de acuma în colo se va păzi, ba va da şi altora sfatul acesta.

Nu multă vreme după întâmplarea acesta, a făcut socru-său nuntă cu o fată şi l-a chemat şi pe el ca ginere la nuntă. Cum a auzit el de nunta ce-o făcea socru-său, s'a gândit că acuma a venit vremea să trimită nevasta singură şi să cerce adevărul poveţelor tatălui său.

Când a venit vremea să plece la nuntă el i-a spus nevestei, că nu poate pleca având alte treburi într'un târg îndepărtat unde era chemat de stăpânire. Nevasta şi-a luat copilul, căci avea copil mic, şi a plecat la nuntă. Barbatul a aşteptat până într'un târ

ziu, apoi a crezut că ar fi bine să meargă şi el la nuntă să vadă ce-i face nevasta fără dânsul. Satul din care era socru său era cam departe şi ca să ajungă până acolo trebuia să treci un târg şi o apă. Cum mergea omul nostru pe drum cătră socru-său, se gândia ca să-şi cumpere nişte strae pocite, ca să nu-l cunoască când va ajunge la nuntă şi ca astfeliu să poată vedea totul ce s'o petrece. In drumul lui a ajuns până la marginea apei, iar aici s'a aşezat pe mal ca să se mai odihnească. Cum şedea el aşa, numai ce vede că vine un turc calare pe un cal frumos. Când a ajuns turcul lângă dânsul, l-a întrebat pe unde e vadul de trecut apa. Omul singur nu cunoştea vadul, dar ca să nu-l creadă turcul de prost, i-a arătat cam pe unde credea el că e vadul. Turcul ascultând de vorbele lui s'a băgat în apă, dar pe la mijlocul vadului a dat într'o groapă, calul s'a poticnit şi turcul căzând de pe cal s'a înecat. Omul nostru a prins calul ce-a scăpat neînecat, a scos turcul mort la mal, l-a desbrăcat de hainele cele frumoase, i-a luat desagii plini de bani, ce-i avea turcul şi îmbrăcând turcul cu hainele lui, l-a lăsat pe mal, iar el suindu-se pe cal a plecat la nuntă. Se împlinise şi vorba bătrânului, să nu arăţi vadul altuia; el l-a arătat şi uite ce a făcut.

Odată cu seara, ajunse la socru-său. Aici lăutari peste lăutari şi o veselie şi sgomot de te asurzia, mă rog ca la nuntă. El s'a dus la socru-său şi s'a rugat să-l găzduiască preste noapte, spuindu-i că-i va plăti bine. Socrul l-a primit bucuros, l-a dus într'o odaie mai deoparte, ca să aibă linişte şi după ce i-a adus bucate şi băuturi a vrut să plece să-şi caute de nuntaşi. Turcul însă îl opreşte şi-i zice, că e drumeţ şi vine departe, şi că de mai multă vreme n'a dat pe acasă pe la nevasta lui şi că el ar plăti bine dacă socru-său i-ar găsi o nevastă ce să doarmă cu dânsul noaptea asta. Socru-său i-a spus că da, de ce nu. S'a dus apoi şi-i spune fetei lui ce era măritată dorinţa turcului. Aceasta se învoeşte, căci n'avea de ce să ce teamă, că doar barbatul ei nu era aici, ci-l lasase acasă. Nevasta s'a dus la turc în odaie, iar acesta a început a se da în dragoste cu nevasta lui. La o vreme se uită el lung la dânsa şi o întrebă.

— Mi se pare că eşti nevasta tânără, nu cumva ai copil mic?

— Am, da ce?

— Adă copilul aici! Cum poţi să laşi copilul singur.

Nevasta s'a dus şi a adus copilul. Pe urmă s'au culcat, iar la o bucată de noapte, când nevasta şi toţi ai casei dormiau, el s'a sculat încetişor, a luat copilul din leagăn, a eşit afară şi încăle-

când, a plecat acasă. Când a ajuns acasă a luat copilul şi l-a dus la o târlă a lui în munţi şi i-a dus copilului acolo şi o mancă, care să-l crească.

Acu ce făcură cei de la nuntă când văzură a doua zi pozna? Nevasta plângea şi-şi smulgea părul de supărare după copil şi de frica barbatului. Tatăl ei însă nu era omul ce să stea să plângă, căci îşi zicea:

— După ce ai spart ulciorul, nu sta şi te uita la hârburile lui, ci dă-le cu piciorul şi pleacă mai departe.

Tocmai aşa a făcut. El nu s'a pus pe bocete, ci gândia cum să scape din încurcătură. A făcut din cârpe şi din petece un chip de copil, l-a aşezat pe laiţă, i-a pus lumânare la cap şi a lăţit vestea că a murit copilul. A alergat la popă şi i-a spus toată pătărania, apoi dându-i bani din gros, căci slava Domnulni avea de unde, s'a prins popa să îngroape chipul de copil. Au trimes apoi de au chemat pe tata copilului. Acesta a venit la îngropare, iar pe drum cătră cimitir, socru-său îi istorisia cum a slăbit copilul de-odată şt cum apoi în scurtă vreme a murit. Ginerele se făcea că crede totul, ba mai scăpa şi el câte-o lacrimă din când în când nu de supărare după copil, ci de jelea nevestei, care bocia nu pe cel ce murise, ci pe cel ce se prăpădise.

A trecut multă vreme, au trecut ani şi toţi par'că uitară întâmplarea din seară nunţii celeia, dar' nevasta de, mai suspina din când în când cuprinsă de dorul copilului pierdut. Omul mort, să-ţi fi fost el cât de drag în viaţă, îl uiţi de la o vreme, căci toate se uită în lumea asta, dar pe omul pierdut, şi dacă ştii că din pacatul tău e pierdut, nu-l uiţi, şi chiar să vrei, nu-l poţi uita. Şi suspina nevasta cuprinsă de dorul copilului ei dintâi şi barbatul vedea toate astea, dar tăcea, căci nu venise încă vremea ca să destăinuiască totul.

La un şir de ani după aceea, când copilul crescuse mare şi se făcuse frumos, căci tată-său îngrijise de dânsul, într'o zi de vară a vroit să-şi serbeze omul nostru ziua patronului lui. A făcut pentru asta pregătire mare, căci éra om cu dare de mână, şi a chemat la veselia lui pe socru-său şi pe popa din satul acela, pe popa ce-i îngropase copilul. Când era cheful în toiul lui, s'a rădicat omul nostru, şi a zis cătră sateni:

— Ingăduiţi-mi, prietenilor, să vă spuiu o poveste! şi a început omul a spune o poveste cu un bătrân pe patul morţii, şi despre sfaturile lui cele de pe urmă cătră unicul fecior ce-l avea. A mai povestit apoi cum acest fecior remas apoi singur a în-

cercat adevărul poveţelor şi cum a văzut că bătrânul lui tată avea dreptate. Şi a spus povestea toată cum aţi auzit-o d-voastre până acum. Şi după ce-a sfârşit povestea, a întrebat-o pe femeea lui:

— Ai mai cunoaşte tu copilul tău, dacă s'ar întâmpla să-l vezi.

— L-aşi cunoaşte pe semnul ce-l avea în spate! i-a respuns nevasta.

Atunci barbatul a făcut un semn şi un servitor aduse copilul, iar maică-sa când l-a văzut, a uitat totul ce-a fost, s'a repezit la copil, şi acoperindu-l cu sărutări, plângea de bucurie.

Şi barbatul a întrebat-o iarăş:

— E al tău copilul ăsta?

— E al meu, e al meu! răspunse nevasta nebună de bucurie.

Atunci s'a îndreptat bărbatul către socru-său şi l-a întrebat:

— Aşa de curată ţi-e inima, tată-socru? D-ta în loc să-ţi aperi copilul de păcat, îl împingi singur în el.

Şi s'a îndreptat şi către preot şi i-a grăit:

— D-ta, taică părinte, ce ai îngropat atunci? Pentru aceia eşti d-ta păstor, ca să ascunzi păcatele oamenilor, şi în loc să-i înveţi binele şi să-i fereşti de păcate, d-ta le ajuţi încă!

A plecat şi socrul şi popa ruşinoşi, ochii în pământ, iar omul nostru s'a rădicat şi a grăit:

— Sfaturile ce mi le-a dat tata, Dumnezeu să-l erte, vi le dau şi eu. Să nu împrumuţi cu bani pe altul mai avut, să nu arăţi vadul altuia şi să nu-ţi laşi nicăeri femeia singură!.

De la George Onciul, Frătăuţi-vechi, Bucovina. **Ilarie Onciul**

305.—Povestea cu Alexandru Machedon şi fraţii săi.

A fost odată un împărat şi a avut trei feciori şi pe cel mai mic îl chiema Alexandru! Şi a venit un şarpe şi s'a suit pe poartă şi a stat cu coada pe poartă şi cu capul pe prispă şi s'a uitat în casă şi nu i-a plăcut decât Alexandru.

Atunci, feciorul cel mai mare, s'a dus la taică-său şi i-a zis: «Tată, mă duc eu să văz ce caută şarpele ăla, că doar n'a venit să ne hărănească pe noi.»

Când s'a dus, a căzut jos de frică şi a murit. Cel mijlociu, când a văzut aceasta a zis: „Tată, mă duc eu să văz ce caută şarpele ăla. că doar n'a venit să ne hărănească pe noi". Când s'a dus, a căzut jos de frică şi a murit.

Atunci Alexandru a zis: «Mă duc şi eu, tată, să văz ce caută

şarpele ăla aci, că doar n'a venit să ne hărănească pe noi." Când s'a dus Alexandru la şarpe a zis: „Bună ziua, Por împărat! şi şarpele i-a răspuns: Mulţimim dumitale, Alexandre! — Alexandru l-a întrebat pe şarpe că ce caută, iară şarpele i-a răspuns: „Pe tine te caut, Alexandre!»

Alexandru i-a zis dacă o înviea pe fraţii săi, se duce cu el. Atunci şarpele a învieat pe fraţii săi şi i-a zis: Alexandre, cum vrei să te duc: ca vântul, ori ca gândul? El i-a spus să-l ducă ca vântul şi îndată l-a dus într'o pădure şi fata lui Por-împărat i-a eşit înainte şi i-a dat o poală de galbeni şi i-a zis: „Na, Alexandre, că are să-ţi iasă o mulţime de şărpi înainte şi tu să le dai bani, da' câte puţini, ca să-ţi ajungă, că tuma (sic)[1] după trei zile vine iară taica să te ia de-aici". După trei zile s'a dus Por împărat la el în pădure şi l-a luat deacolo şi i-a dat pe fata lui de nevastă. Şi fata l-a învăţat să nu ciaie[2] dela taică-su de cât numai calul din coşare şi căţeluşa; că el are să-i dea bogăţii multe. Atunci Por-împărat a venit la Alexandru şi l-a întrebat, ce să-i dea de zestre. El a cerut după cum îl învăţase fata, să-i dea calul din coşare şi căţeluşa. -- Por-împărat deocamdată n'a vrut să i le dea, dar mai în urmă i le-a dat şi i-a mai dat şi moşii, şi bani şi de toate.

După ce a trecut câtăva vreme, lui Alexandru i s'a făcut dor de acasă. Nevasta lui, fata lui Por-împărat, văzându-l într'o zi trist, l-a întrebat că ce doreşte. El i-a spus că i s'a făcut dor de acasă. Atunci ea a zis să-i dea timp de trei zile şi în acest timp a cusut cămăşi la toţi fraţii lui Alexandru şi apoi au plecat. Ea l-a întrebat pe Alexandru: Cum vrei să mergem: ca vântul ori ca gândul? El a zis că ca gândul, şi ea îmbrăcând pielea ei de şarpe, îndată s'au pomenit acasă.

Aci Alexandru în toate zilele se ducea la vănătoare cu alde fraţii săi.

Ei într'o zi i-a zis să lase căţeluşa acasă, că chelălăie pe-acolo, şi a lăsat-o. Dacă a plecat la vânătoare, ei l-a omorît pe Alexandru şi calul l-a legat de un copaciu. Când s'au înapoiat fraţii lui, nevastă-sa s'a dus şi i-a întrebat unde-i este bărbatul, iară ei au spus că a apucat pe altă cărare. Nevasta lui Alexandru a trimes căţeluşa să se ducă să aducă pe stăpânu-său. Căţeluşa l-a găsit mort. Pe când şedea lângă dânsul, veniră trei păsărele şi se aşezară pe trei rămurele şi începură să vorbească între ele zicând:

---

[1] tuma=tocmai
[2] ciaie=ceară

«Dacă ar şti căţeluşa aia să prinză una din noi şi cu sângele ei să ungă pe Alexandru, atunci Alexandru ar înviea şi ar vedea mai bine ca mai nainte.»

Căţeluşa care era năzdrăvană şi pricepea limba paserilor, auzind, numai decât se repezi şi prinse una din ele. Apoi cu sângele ei ungând pe Alexandru, l-a înviat şi vedea mai bine ca mai înainte.

Ducându-se acasă şi văzându-l fraţii săi, nu mai puteau de năcaz şi se gândiau ce să-i facă.

Ei s'au dus la tatăl lor şi i-a spus că a sosit un străin şi zice că el treeră într'o noapte toate stogurile de grâu ale împăratului şi nu le strică. Impăratul a trimes poruncă străinului să facă ce a zis, că de nu, unde-i stă capul, îi stă picioarele.

Alexandru s'a dus la nevasta sa şi a întrebat-o ce să facă.

Ea, îmbrăcând pielea de şarpe, s'a dus în pădurea pasărilor şi trosnind odată din coadă, se adunară numaidecât milioanele de păsărele şi veniră şi adunară grâul din stoguri, fără să uite un bob, şi fără ca să le strice. Dimineaţa a văzut împăratul tot grâul treerat.

Atunci alde fraţii săi, văzând isprava lui Alexandru, nu mai puteau de năcaz şi să gândiau ce să-i mai facă.

Ei s'au dus la tatăl lor şi i-au spus că străinul s'a lăudat că el ştie cum a îngropat pe mama lor: cu cartea pe piept şi cu inelul în deştiu.

Impăratul a trimes poruncă străinului să-i aducă inelul şi cartea până a doua zi, că de nu, unde-i stă capul îi va sta picioarele.

Alexandru s'a dus la nevasta sa şi a întrebat-o ce să facă. Ea îmbrăcând pielea de şarpe, să înapoia la tatăl său, scrise carte de tot ce a păţit Alexandru bărbatul său, dela fraţii lui, închise în carte inelul cel împărătesc, pe care Alexandru îl avea dela tatăl său şi pecetluind cartea bine, o băga în sin. Apoi trosnind din coadă, într'o clipă fu înapoi. Alexandru, luând scrisoarea, o duse împăratului. A doua zi împăratul desfăcând scrisoarea, găsi inelul; apoi citind şi cele ce să scriea, începu să plângă şi porunci să spânzure pe cei doi fii nelegiuiţi, iară pe Alexandru îl luă pe lângă sine în împărăţie. Peste puţin murind şi împăratul, rămâne Alexandru singur împărat peste toată împărăţiea.

(Amaru-Buzeu).

306.—Lupta lui Alexandru Machedon cu zmeii.

Intr'un rând Alexandru trecu cu Ducipal un râu ce se afla pe acolo şi se duse, până ce nu-l mai văzură cei ce veniau în fugă după el.

Ducându-se Alexandru aşa înainte, dase de o răspântie, şi acolo pe o piatră scriea «cine vrea să-şi încerce puterile, să vie pe cărarea asta să ne batem". Şi a mers Alexandru pe cărarea ce apuca spre răsărit şi a dat peste o roată de lemn. Atunci Alexandru a învârtit de roată şi a venit doi zmei. Alexandru se luptă cu ei până îi băga în pământ până în gât. Apoi le tăie capetele şi să întoarse acasă sănătos, precum plecase.

Fedeleşoiu Argeş.

307.—Ducipal.

Alexandru se plimba într'o zi calare. Mergând el aşa, a dat peste o apă. Acolo erau trei fete care o păziau. Calul a zis: »Stăpâne, această apă este vie, haide să bem!" Alexandru i-a răspuns «N'o să trăiesc cât pământul» şi n'a băut.

Şi a băut numai calul şi el trăiaşte în nişte munţi mari. Acolo nu-l poate prinde nimeni, decât când s'o duce cu o tavă cu jăratec; atunci calul se duce să mănânce.

Să zice că s'a dus odată acolo un viteaz puternic şi l-a prins cu tava cu jar. Când viteazul a încălecat pe el, calul a sburat cu dânsul pe deasupra mărilor şi acolo s'a întors cu picioarele în sus şi omul acela a căzut în mare.

Şaua lui a făcut muşchiu pe ea, că n'are cine s'o mai ia după el.

Când se cutremură pământul, se scutură calul lui Alexandru Machedon.

(Fedeleşoiu-Argeş) C. N. Mateescu

308.—Pusnicul şi Moartea.

Se povește că într'o pădure, trei pădurari, cum marcau ei copacii, iacă văd un călugăr sihastru, fugând cât putea printre copaci, împedicându-se de crengi şi gâfâind de oboseală. Şi atunci pădurarii îl opresc şi îl întreabă:

— Ce fugi părinte ca un smintit?

— Fug de moarte, zice el.

— Cum, fugi de moarte? Unde-i moartea?

— Iacă cole în urmă la un copac.

— Hai cu noi şi ni-o arată,— zic pădurarii — noi nu ne temem

de dânsa; o tăem cu topoarele.

— Duceţi-vă, tăeţi-o, faceţi ce ştiţi, dar eu nu merg.

— Cum, nu mergi? Da de frică nu ştii?

Şi aşa, luându-l cu sila, cu vai nevoe, se duce şi le-arată o movilă de bani, pusă de mult, cine ştie de cine, în gaura unui copac, care cu timpul, făcându-se tot mai scorburos, banii au căzut pe rând, grămadă jos. Şi cum îţi spun, domnule, călugărul săracu, bucuros că a scăpat nechelfănit, o tuleşte iar, la fugă nebună spre schit.

— Măi, da prost călugăr!.. Zice unul din pădurari. Mare ţi-i minunea! Aici este o grămadă de bani şi el sireacu, zice că'i moartea. Sălbatec călugăr şi năuc! Zău, bre! Şi-o mai dat ochii să vezi o lighioae de om aşa până amu? Sireaca moarte, unde-a fi ea amu!...

— Da ce mai la deal, la vale, ce să mai judecăm pe călugăr, adaugă altul. De amu iacă, nu ne mai trebue slujbă, că vezi, cine ştie a cui bogăţie a intrat în mânile noastre.

— Hai, să bem ceva, că toată ziua am muncit şi cu ţâră de băutură nu mi-am udat gura, zice al treilea.

Şi atunci, iea unul un galbăn şi pleacă în sat după rachiu. Dar diavolul, hei, ştie ce face, ce lucrează....

Unul din cei doi, rămaşi cu împărţeala banilor, îşi dă cu gândul, că mai bine ar fi să împartă amândoi banii şi când va sosi cellalt, să-l împuşte şi pace.

— Gata, zice al doilea.

S'au înţeles minunat. Dar deaavolul umbla pe la urechile tuturor, că şi cel dus în sat, făureşte un gând rău; mergând după băutura încornoratului, şi îşi zise:

— Măi, da oare, de ce n'aş lua eu toţi banii? Adicătelea de ce nu m'aş îmbogăţi numai eu?! Mai bine cumpăr şi nişte otravă, o amestec cu rachiu şi apoi eu cum nu prea beau, tovarăşii o să mă creadă, şi aşa n'are să le pară rău, că n'oi gusta de loc. Şi-apoi umpleţi traista de aur şi argint şi argint, măi Costache. Du-te acasă, mânâncă şi bea ce pofteşti şi te plimbă toată ziua.

Aşa. Iacă vine cu rachiul şi-l dă celorlaţi. După ce primesc ulciorul, întind puştile spre el. Gata. Omul cade scăldat în sânge; apoi îl iau în grabă şi-l îngroapă într'o văgă nă, ca pe un câne. Şi amu, ce grijă aveau, de cât a ulciorului cu rachiu? Că doar banii nu fugeau, aveau când să-i împărţească, ziceau ei. S'au pus pe cinste şi cum au gustat din băutura ucigătoare, au şi căzut sbătându-se ca peştii în vârşă. N'au mai avut când să împărţească banii.

Şi iacă, aşa poate, când îşi dădeau sufletul, s'or fi gândit la călugărul pusnic, care fugea de moarte şi de care ei râdeau cu atâta poftă! Aşa-i omul necredincios. Lăcomia pierde omenia şi necredinţa pierde chiar viaţa, că omul şi cu gândul păcătueşte. Vezi, domnule! Dumnezeu nu bate cu bâta.

Humuleşti-Neamţ. **V. Popescu**

309.—Povestea babei.

Era un boer mare. Şi i-a venit într'o zi boerului un gând bun; i-a venit gândul să facă o mănăstire.

A pus oameni la lucru. Plătia tare frumos la lucrătorii lui, căuta să plătiască tot firul de nisip ce intra în zidirea mănăstirei, doar o fi primită de D-zeu fapta lui.

O babă cum trecea pe drum, a luat trei bolovani din drum, i-a suit pe zid şi zidarii i-au pus în zidirea mănăstirei. Şi s'a cam mai dus apoi baba neîntrebată de nimeni şi fără ca nimeni să-i plătiască.

Când la sfinţitul mănăstirei i s'arată boerului un înger şi-i zice:

— Domnule, nu te bucura, că mănăstirea îi a babei care a dat trei bolovani şi nu i-a plătit nimeni.

Boerul auzind vorbele îngerului s'a schimbat la faţă şi s'a întristat în inimă.

Şi s'a pornit a umbla prin sate multe, ca să găsiască baba cu pricina şi să-i plătiască frumos şi ei.

A împrăştiat veste prin toate locurile că dă babei o mie de galbeni, numai să se arate ochilor lui.

Da' baba, de şi a auzit, a tăcut ca chiticul din baltă.

Iar boerul a rămas tot cu inima stricată.

Şi iaca aşa-i: când facem un lucru de pomenire, să nu cumva să rămâe neplătit ceva, nici măcar un fir de nisip, că alt-fel n'avem parte de pomană.

310.—Povestea sărăciei.

Era un om şi avea pe sărăcie în casă.

A ţinut'o el cât a ţinut'o, dar de la o vreme n'a mai putut-o răbda şi a început a o mătura, doar ar scoate-o din casă.

S'o muncit el şi-o dus-o până 'n pragul uşii. Când colo ea n'a mai vroit să meargă şi zice: cum să mă despart eu de tine, dacă şi cu tat-tu am fost prieten.

Aşa şi este, sărăcia se moşteneşte din neam în neam.

Din Grămeşti Dorohoi. **M. Barbu.**

311.—Un leac.

Era la noi în sat unu Toia,—un rău.—El de câte ori se, îmbăta bătea femeia. Da altă batae nu: Păruială. Ea-i ştia năravul; când îl vedea că vine băut, se şi desbrobodia să nu-i rupă tulpanul. Şi-avea semnele ei: cam pufnia şi era cu ochii schimbaţi. Atunci venia, intra în casă, îşi făcea obiceiul şi ieşea degrabă afară. Femeia săraca nu credea că-i numai atâta; ieşea după el şi-l întreba: „mă mai baţi ori să mă leg la cap?“ Numai aşa scăpa tulpanul.

Da altă dată o lua pe ne veste şi ne mai având cu ce să-şi cumpere mereu broboadă, a început a se purta cu capul gol.

Vrând nevrând, acum, se peptăna în toate zilele, îşi da codiţele împrejurul capului, le lega frumos, aşa că îţi era mai mare dragul să te uiţi la ea. Trebue să vă spun că înainte, s'o fi văzut desbrobodită, ziceai că-i mama bufniţelor.

Să vedeţi minune: Toia nu se mai îndura acum s'o ia de păr. Ii găsise leacul.

Ba câte o dată, îl mai neteza. Acum o nimerise; că doar pentru asta a lăsat Dumnezeu această podoabă femeei.

Iveşti-Tecuciu. **Ion Sava**

BOLI LA OAMENI, LEACURI ŞI DESCÂNTECE

232.—Descântec de deochi.

Păsărică, coadă albă
Pică ici, pică coleà
Pică 'n chiatră blestemată
Plesni-i-ar ochii cine a deochiat pe cutare....
Eşi ochi dintre ochi.
De-o fi deochiat de o fată mare
Să-şi smolească faţa
Şi să-i pice cosiţa
Şi cutare să rămâe curat, luminat
Ca aurul strecurat
Ca argintul strecurat.
Ca roua în câmp, ca sfânta Maria,
Ca Cristos mai vârtos.
De-o fi deochiat de-o femee
Să-i crepe ţâţele
Să-i moară pripaşii de foame
Să râză lumea şi ţara de ea.

De-o fi deochiat de voinic
Să-i crape boa...le
Să se mire lumea şi ţara de el.
(Se suflă de trei ori peste cel deochiat şi se spune:)
Eşi ochi din ochi,
Cu vântul ai venit,
Cu vântul să te duci,
Pe sub pământ ai venit,
Pe sub pământ să te duci;

Iar cutare să rămâe curat
Ca steaua din cer

Cei mai mulţi ţărani din Vrata zic: chiatră, chietriş, chieptene, în loc de: piatră, pietriş, pieptene. Pripaşii=copiii.

Od. A. Apostol.

233.—De întors.

Apă mică,
Apă mare,
Apă din luna lui Mart,
Cum pleci cu sloaie,
Cu gheţoaie
Şi speli vadu şi-l lămureşti,
Aşa să speli şi trupu lui cutare
De dătături,
De făcături,
De boale,
De urăciuni,
De *clinca*,
De *plinca*,
De urîta,
De groasnica,
De smoală dela moară,
De rugină după cară,
De scuturătură de găină
Trupul lui [cutare] să rămâie
Ca o bătătură măturată,
Ca o cămaşe spălată,
Ca o fată pieptănată,
Ca o nevastă premenită,
Ca o garoafă înflorită,
Ca o foaie de bujor
Inaintea tuturor.
Mai vârtos înaintea scrisei lui
De ursătoare ursită,
De către Dumnezeu dată.

Comunicate de d. Dim. Popescu seminarist, Baldovineşti Romanaţi.

234.—De bubă.

Bubă albă,
Bugă neagră,
Bubă roşie,
Bubă albastră,
Bubă cafenie,
Bubă cenuşie,
Bubă de cal,
Bubă porcească,
Bubă ovreiască,
Bubă nemţească,
Bubă franţuzească,
Bubă de 99 neamuri,
99 de bubi,
Bubă de lac,
Bubă de uscat,
Ieşi dela [cutare]
Din bojogi,
Din ficaţi
Din inimă,
Din piele,
De sub piele
Ieşi,
Piei,
Răspiei,
Du-te'n văi,
Du-te 'n pârae,
Unde fată *coşâlă* nu toarce, *(sic)*
Câine nu latră,
C'acolo 'ţi dă bere,
De mâncare,
Pâine şi sare,
Cinstea dumitale,
Să rămâie [cutare] curat,
Luminat,

Ca steaua din cer,
Ca roua din câmp,
Ca poala Maicăi Precisle,
Leac, leac. leac
Să dea Dumnezeu.

Se descântă în dreptul inimii cu un cuțit. Când descântecul e terminat, cuțitul se înfinge în pământ.

235.—De deochiu.

Păsărică albă
Cu coada codalbă,
In jos se lăsă,
Pe piatră se lăsă,
Piatra crăpă.
Crăpa-i-ar ochii cui a deochiat [pe cutare].....
O fi deochiat de femeie,
Să-i crepe țâțele,
Să-i cure laptele.
Să-i moare pruncu de foame,
O fi deochiat de fată mare,
Să-i cadă codițele,
Să-i rămâie *gâțile*[1]
Să zacă de lingoare,
Să nu se mai scoale.
Să rămâie [cutare]
Curat,
Luminat,
Ca steaua din cer,
Ca roaua din câmp,
Ca poala Maicăi Preciste.
Se descântă în apă c'un fir de busuioc. **C. M. Popescu**

236.—De năjit.

Năjite,
Pricăjite,
Fugi năjite
Pricăjite,
Din umerile obrazului
Din sfârcul nasului
Că te-ajunge-o prăjuroaică *(sic)*
Cum te-ajunge
Cum te frige.
Și... [cutare].... să rămâe :
Curat
Luminat
Ca aurul strecurat
Și ca maica ce l-a făcut.
Descântecul dela mine
Și leacul de la Maica Domnului
[Se descântă cu baligă aprinsă la gura cuptorului. Se afumă bolnavul de trei ori pe zi, trei zile de-a rândul].

237.—Descântec de cel perit.

Eșii afară
Și mă uitäi la Dealul cel Mare
Nu văzui nimica
Mă uităi în gura lui... [cutare].
Și văzu un *sbârc roș*
Voia sângele să i-l bee
Zilele să i le iee.
—Ba nici zilele n'ai să i le iei
Nici sângele n'ai să il bei,
Că eu cu acul oiu descânta
Cu mătura oiu mătura,
In trestie l-oiu băga
Și 'n Marea Neagră l-oiu arunca
Și... [cutare] de-acu a rămânea :

[1] Panglicele dela coade.

Curat
Luminat
Cum Dumnezeu sfântul l-a lăsat.
Descântecul de la mine
Şi leacul de la Dumnezeu.
[Se descântă în julfă cu un ac, cu un pai de la mătură şi cu o trestie, de trei ori pe zi în trei zile de-a-rândul. Bolnavul mânâncă din julfă.

Pungeşti-Vaslui

Gh. Polcovnicu

LEACURI MĂRUNTE

238.—Când cineva are dureri de cap, ca să se lecuiască, ia o fălie de mămăligă fierbinte, o unge cu puţin undelemn şi se *oblojeşte* [aplică] la cap.

239.—Tot pentru durere de cap sunt bune şi oblojeala cu fălii subţiri de cartofi, sau foi de hrean, ori boziu.

240.—Pentru durere de ochi cel mai bun leac e apa de viţă ce picură (se zice că plânge) primavara din capetele ce i se taie, spre a curăţi de prea multele lăstări.

241.—Pentru durere de gură e bună piatra vânătă (suflat de cupru) cu care se freacă băşicuţele din gură.

242.—Tot pentru durere de gură e bine să rozi foi de liliac între dinţi şi-ţi va trece.

243.—Când cineva are junghiu, i se descântă de junghiu, dar trebuie să-i găseşti locul unde se află. Iea deci un gălbenuş de ou şi-l plimbi, de colo până colo, pe tot corpul şi unde va fi junghiul, se sparge gălbenuşul.

244.—Când te sperii e bine să te afumi cu trestie (şovar) luat în cruci dela cele patru colţuri ale casei. E şi mai bine dacă ai flori de la D-l Hristor, să te afumi odată cu toate. Să tragi fum din ele pe nas.

245.—Pentru gâlci e bună oblojeala cu seu, sau untură râncedă, ori o baligă coaptă.

246.—Tot pentru junghiu e bună tâmâe pisată stropită cu puţin spirt şi întinsă pe hârtie albastră, apoi aplicată în locul cu junghiu.

247.—Pentru răceală e bun spirtul cu untdelemn cu care să te ungi şi tragi pe tot corpul.

248.—Când cineva e bolnav de friguri să ia: puţin rachiu cu puţină ţuică, să le amestece cu găinaţ de gâscă şi să le bea pe repezeală.

249.—Leac bun e şi să arunci o doniţă cu apă, fără veste, asupra celui bolnav de friguri şi nu le va mai vede.

250.—Când cineva e bolnav de râie, să ia nouă lemne şi cu mânele la spate să le aprinză şi apoi tot aşa să le stingă în apă în ziua de Ignat, sau în sărbătorile Paştelui,

251.—Când un copil face spurcăciuni (bube pe cap) să le dea cu spurcăciune (c....) și-i va trece.

252.—Când ai mereu durere de cap, să știi că ai soare sec. Deci să te scoli de dimineață până ce nu răsare soarele și să te duci la un puț (fântână) să te uiți în apă și zici:

Fugi soare sec
Că te 'nec, (de trei ori).

(Spuse de Cănciu Maria).

Afumați-Ilfov. **S. P. Colibași**

VORBE ADÂNCI

2276.—*Par' că-i pus în* **spelci,** ad. e f. gătit, îmbracat curat—*(îmbrăcat* **spelcă***).*

2277.—**Spelcuit**, ad. tare gătit.

2278.—*Eu nu mă* **spovăduesc** *nimănuia*, ad. nu spun nimica.

2279.—*I-a* **spovăduit** *bine*, ad. li-a luat toate deslușirile; i-a discusut!

2280.—*A închinat* **steagul**, ad. a murit.

2281.—*I-a căzut* **steagul,** ad. nu mai e la putere.

2282.—*Par' că-i mai cu* **stea** *'n frunte?* ad. nu e mai detreabă.

2283.—*I-a căzut* **steaua**, ad. nu-i mai merg treburile așa de bine ca înainte.

2284.—*Vede* **stele** *verzi înaintea ochilor*, ad. l-a lovit bine.

2285.—*Mânâncă binele cu* **strachina,** ad. e foarte bogat și mulțumit.

2286.—*Calcă 'n* **străchini**, ad. nu-i cuminte ca din partea lumii!

2287.—*Calcă 'n* **străchini** *verzi*, ad. umblă cu gândurile pe dealuri, (amoruri).

2288.—*Par' că calcă 'n* **străchini**, ad. par' că nu-i tocmai cuminte!

2289.—*Stăi* **strâmb** *și judecă drept*, ad. vezi că-i drept!

2290.—**Strâmbii** *mănâncă țara și drepții n'o lasă,* ad. mai multă nedreptate 'n țară!

2291.—*Oiu! saracu Galațanu care ș'a băut* **sumanu,** se zice 'n glumă celui care tot bea și nu prea are strae.

2292.—**Surcica** *nu sare departe de la trunchiu*, ad. seamănă f. bine născătorilor.

2293.—**Surdul** *(surdilă) n'aude, da potrivește*, se zice acelui care neauzind bine schimonosește cuvintele.

2294.—*Trage clopotul la urechea* **surdului,** se zice de cei ce nu vor să te 'nțeleagă.

2295.—*Bate doba la urechea* **surdului**, se zice de cel ce nu înțelege și nici nu vra să te-audă!

2296.—*Umblă cum-îi* **suveica**, ad. caută cu multă stăruință (e harnică), caută tare de treabă.

2297.—*Mi-i de* **șanț,** ad. sunt indignat (mi-i cam rușine de ce văd)—*deșanțat.*

2298.—**Șiret** *de nu-l încălzește soarele*, ad. f. șiret (prefăcut).

2299.—*Par' că-i dă cu* **șperlă** *'n ochi,* adică așa se necăjește de tare, când îi spun cele făptuite în rău!

2300.—*Are-o gură cât o* **șură**, ad. e f. guraliu (spune vrute și nevrute); prea mult vorbește.

2301.—**Șucheană**, se zice persoanei neastâmpărate.

2302.—*Dac'o arde* **șura**, *ce vor face vrăbiile*; sau: *De va arde* **șura,** *unde se vor culca vrăbiile?* se zice când cineva se 'ngrijește de ceva cam neașteptat și care nu interesează pe om,—dela povestea fiului unui Evreu care aprinsese lumânarea și se gàndia așa).

2303.—*Cum-îi* **Tanda** *așa-i și* **Manda**, ad. nu-i nicio deosebire.

Tg. Neamțul **George A. Cosmovici**

CÂNTEÇE

1607.—*Foae verde trei masline*
Mă măriți, te las pe tine
Și mă cere-un voinicel
Dă-mă mamă după el
Că-i tânăr și frumușel,
Macar fie făr' de avere
Numai fie cu plăcere.
Căci averea-i trecătoare
Iar dragoastea nu mai moare.
Morminte, groapă săpată
Mai arată-mi-l odată
Pe acel ce l'am iubit
Dintre toți deosebit.

Auzit de la mătușa mea Sm. Georgescu

1608.—*Ș'altă foae de alună*
Ia-ți puiule ziua bună
De la cer și de la lună
De la măicuța cea bună
De la frați de la surori
De la grădina cu flori.
Foae verde trei migdale
Ia-mă Ghițișor călare
Că nu mai pot de picioare
—Când, aș lua câte mi-s dragi
N'ar mai fi frunză pe fagi
Și iarba printre copaci;
Când aș lua câte mă 'nghie
N'ar mai fi frunză pe vie.

Pribești-Vaslui

Natalia Gh. Pricop

1609.—*Șade maica la perete*
Cu gura friptă de sete
Și 'ntreabă de două fete
Maică să nu le dorești
Le-am văzut la București
Culegând la flori domnești.
Lacrămile le curgea
Mâna stângă culegea
Și cu dreapta se stergea.

Auzită în comuna Zăicoiu-Dolj dela Ion I. Popescu.

1610.—*Foae verde iarbă mare*
Fetiță secerătoare.
Ce seceri vara prin soare;
Grâul mic și ziua mare,
N'ai mai fi putând de șale.
'Nfinge secera în cârstață
Și mai treci la neica 'n brațe
Nfinge secera în snop
Și mai treci la neica 'n dos;
'Nfinge secera 'n pământ
Și mai treci la neica 'n crâng.

Auzită de Const. G. Cercel din Zaicoiu

I. Brătulescu

1611.—*Tot încet măi voinicele*
Câ-ți rupi ața la ismene.

1612.—*Tot încet cu fata Petrii*
Să n'o dai de cornul vetrii.

1613.—*Hăi nevastă și-om juca*
Și fata ne-om mărita.
Ferice de noi c'om da-o
Vai de capul cui lua-o.

1614.—*Uiuiu! pe dealul gol*
Și mireasa n'are țol.
Și i-o face mirele
Când o tunde cânele.

1615.—*Cât e lelea de bătrână*
Tot așteaptă voie bună.
Cât e ea de hârbuită.
Tot așteaptă blehuită.

Jud. Botoșani **St. Manole**

1616.—*Și-altă foae bob areu*
Pe drumul care merg eu
Nu e iarbă nici dudău
Nici un pic de eleșteu
Să-mi potolesc focul meu,
Focul meu când se aprinde
Nimenea nu-l poate stinge;
Nici Oltul, nici Dâmbovița,
Numai mândra cu gurița,
Focul meu când mă 'npresoară
Nu mi-l poate stinge o țară,
Numai mândruța 'ntr'o seară.

1617.—*Foae verde sălcioară*
Bate vântul d'astă vară
Dorul tale mă 'npresoară
Mă usucă mă omoară.

1618.—*Ș'am zis verde măr mustos*
Cât am fost pe lume-am fost
Și n'am iubit lucru prost;
Frunză verde foi de fag
Am iubit ce mi-a fost drag,
Am iubit ce-a fost frumos
Să n'am pe lume ponos;
Am iubit lucru spălat
Să n'am pe lume păcat
Și să nu mor blestemat;
Blestemat de fete mari,
Și mai mari și mărunțele
De neveste frumușele.

Berevoești Pământeni-Muscel.

Andrei Dumitrescu

1619—*Foaie verde solzi de pește*
Și-auleu, puiule mor.[1]
Auzi Prutul cum huește
Și huește în apă rece
Da o ar Dumnezeu să sece,
Să rămâie pietrele,
Să le ardă soarele,
Să trec cu picioarele,
Să-mi văd sorioarele.

1620. *Foaie verde trei migdale,*
Ce șueri voinic cu jale?
Ori ți-i gre arma 'n spinare
Ori ți-i dor de-acasă tare?
—Nu mi-i gre arma în spinare
Da mi-i dor de-acasă tare.
Foaie verde iarbă grasă
Pentru-o armă ruginoasă
Lăsaiu casă, lăsaiu masă,
Lăsaiu nevastă frumoasă
Cu doi copilași în brață.
Unul strigă, tată, tată,
Unul strigă mamă, mamă,
Eu mă fac nu bag de samă.

Auzit de la Octav Vătămănescu.

Horodiștea **Const. Șoltuz**

[1] Se repetă după fiecare viers.

1621.—*Când eram la mama, fată*
Mâncam mămăliga toată;
Dar de când mă mărilai.
Mâncai şapte ş'un mălai
Şi tot nu mă săturai.

1622.—*Dăsară e nunta mea*
Cu făsui, cu ce-oi putea;
Cu varză fiartă 'n lulea
Cu carnea friptă 'n undrea.

Dela M. Barnea Lungeşti-Vâlcea

Ion N. Popescu

1623.—*Aldata bobului*
Pe şoseaua tronului
Pe drumu' Islazului
La umbrița plopului
Găsii gazda dorului
Pe dâra cicicului
Şi urma papucului
Nevestica omului
Lasă în ştirea Domnului
Lasă lasă să iubească
Să nu se mai bolnăvească
Că an vară m'a iubit
De trei ori s'a îmbolnăvit
Odată pe la prăşit
Şi altădată la secerat
Şedea cu capul legat.

Comunicate de Stan Ion Crâmu Pot logeni jud. Romanaţi.

Georga C. Constantinescu

GLUME, JÂTII, TACLALE.

300[1].—Ţiganul logodit.

Un ţigan mergia odată pe un drum, dar foarte fudul. Pe semne că pe lângă drumul care mergia ţiganul, să întâmplasă vre un român. Aşa că, cum îl vede mergând aşa fudul, numai îi zice:

— Da ce mergi aşa fudul măi faraoane?

— Hapoi cum n'am să fiu fudul dacă ham să iau fata popei! Zău... zise romăul.

— Poi, triaba ham făcut-o pe jumătate, eu vreu şi fata nu.

301. Cum un român bate pe un jidan, iar fiul său se uita.

Odată un român iea la bătae pe un jidan. De ce, nu ştiu. Aşa că cu jidanu mai era şi un fecior a lui. Se vedea triaba că era flăcău cum să zice la noi de oare ce un român fiind pe acolo din întâmplare i-a zis: Dar de ce nu pui mâna măi Iudo să scoţi pe tată-tău; tu nu vezi cum îl bate?—Las' să-i mai dea vre-o două, să-mi vie mie cudă.

Adam, Căueşti-Tutova.

C. M. Dumbravă

302.—Ţiganul tocmit la plug.

Un ţigan flămând cam tare,
Negăsind de loc mâncare,
Eşi din sat leşinat
Şi spre deal a apucat.
Când aici, pe culme, 'n deal,
Iacă vede un ţăran,
Ce ara cu patru boi
Şi striga «cială şi hăi!»
Atunci se gândi pe loc:
—Taci că tot mai am noroc.
Eu la el o să mă fac,
Că vreau la plug să mă 'mpac;
Dar dacă m'oiu sătura,
Valea 'n sus oiu apuca.
Dar Românul cam păţit,
De-ale cioare cam ciupit,

[1] Cu incepere dela an. VI no. 10, numerotaţia „Glumelor" s'a tipărit greşit. Acum vine la ceia ce trebuià.

Tocmai când să-i dee prânzul
L'a întrebat:
— Cum te chiamă, măi ţigane?
Vreau să te ştiu, faraoane!
Dar ţiganul ce-a gândit
Cu-aceea s'a păcălit:
—Halea, palea
Cum mă satur apuc valea!
Dar pe tine cum te chiamă?
—Ionică, otic lung,
După tine, şi te-ajung
Iţi trag vreo două pe lung
Şi te 'ntorc napoi la plug.
—Aoleu! dar ce nănaş
Ţi-a pus nume-aşa poznaş?
Dacă te chiamă aşa,
Eu tot flămând voiu pleca!

Alcătuită de săteanul Ştefanache Barbu Căbeşti-Tutova.

I. N. Romaniţă

CRONICĂ

Ghiluşul II, No. 5-6 (Mai şi Iunie), ca de obiceiu. Atragem luarea aminte asupra compoziţiilor d-lui Hristian Ţapu. Ar fi bine ca d-l editor să ne spue ce valoare folclorică au aceste compoziţii cu versuri originale; cred că d-l editor trebue să ştie acest lucru, mai ales că d-sa ştie şi ceva ce nu se poate şti. De pildă: eu, primind de la d-l N. I. Dumitraşcu manuscriptele *Doinelor olteneşti*, le-am îngrijit tiparul în No. 4 al *Bibliotecei Revistei „Ion Creangă"* sub numele **Flori de câmp,** tăind *numele satului* de unde au fost culese, cu buna primire a culegătorului acestor cântece,d. N. I. Dumitraşcu. Ei bine, d-l. editor al Ghiluşului, ştie că eu am făcut schimbări în manuscriptul „Florilor de câmp" —tăind „numele celor ce au spus cântecele, localitatea etc." greşală neertată. Vra să zică, după ştirile ce le are d. Tuţescu,eu am tăiat, numele satului, care era sub fie-ce cântec, cum am spus, dar am tăiat şi „numele celor ce au spus cântecele", cari nu existau pentru mine, şi apoi, am mai tăiat şi „etc." ceea ce, după cronicarul „Ghiluşului" este o „greşală neertată". Deci, d-sa îşi poate îngădui să-mi arunce ponosul: *„Fidelitatea reproducerei*, asemenea ş. a." Dacă a suprimà numele de sub nişte cântece pe cari culegătorul le botează „doine olteneşti," şi pe cari apoi cronicarul „Ghiluşului" le scoate din Ardeal, însemnează lipsă de „Fidelitatea reproducerii", ce o fi mai însemnând «asemenea ş. a.»?

Rău face d-l. Tuţescu, că dă drumul mânei să scrie ce vrea. Aici, nu va mai avea răspuns la învederate rătăciri.

* **I. Voinescu: Monumente de artă ţărănească.** 111 foi volante cuprinzând vederi de cule şi case în mare parte olteneşti şi cruci de piatră şi de lemn. In frunte o prefaţă a d-lui N. Iorga şi câteva lămuriri ale autorului: vederile puteau alcătui cu adevărat un album, pe o hârtie mai groasă. Dacă D-l C. C. Arion, ca ministru, a ajutat tiparul cu 6000 lei, acest album putea fi mai eftin, căci 13 lei şi ceva e prea mult. Despre culă, câteva cuvinte în no. viitor.

P.

*

In întâia jumătate a lunei Ianuarie a. c., la Cinema-Clasic din Bucureşti, s'a reprezentat *Cetatea Neamţului*, înscenată şi tălmăcită în film de d-nii Em. Gârleanu şi Corneliu Moldovanu.

Piesa a fost jucată de artiştii Teatrului Naţional din Craiova, în Parcul Bibescu şi în împrejurimi.

Ce ne priveşte pe noi, a fost fuga ţăranilor la munte, cu tot avutul, dinaintea Leşilor şi reîntoarcerea lor; iar la sfârşit nunta lui Farcaş cu Tudora, fata lui Şoiman.

La nuntă, frumoase, pot zice prea frumoase, au fost horele, cele *trei rânduri* de hore de-odată, din faţa casei bătrânului Şoiman, aşa cum ştiu să joace şi să se poarte Oltenii, la asemenea petreceri

Bune intenţiuni ce se datoresc d-lui Leon Popescu!

Aceste petreceri ţărăneşti, pot zice olteneşti, fiindcă înscenarea s'a făcut cu Olteni, ţărani de pe Valea Jiiului—cu toate că faptul s'a petrecut în Moldova,—le-a văzut publicul bucureştean şi a rămas prea mulţumit, cel puţin atunci când e vorba numai de..... distracţie.

N. I. Dumitraşcu.

O B O L U L

Prietenilor Revistei «ION CREANGĂ» pentru strângerea fondului

Bustul lui Ion Creangă la Bârlad

Suma adunată 1046,60

DE LA ADMINISTRAŢIE.

Adiverinţe: S'au primit sumele şi cu acest no. s'au trimis adeverinţe pentru D. C. *Genete*, Bârlad, 10 lei. D. *I. C. Popovici*, Domniţa-R. Sarat, 5 lei. D. *I. Rădulescu-Pogoneanu*, Bucureşti 5 lei. (urmează)

Comniei-Sale
Domnului Artur Gorovei
Comuna Fălticeni

prin Oficiul .... Județul ....

MIRON COSTIN Revistă de cercetări şi mărturii istorice. Anul II, No. 5 pe Maiu 1914, cuprinde :

MĂRTURISIRE CERUTĂ.—T. Pamfile.
[D]OCUMENTE.— N. I. Dumitraşcu, G. Florescu, Em. Fluture, D. Furtună. G. Iancu. C. N. Mateescu, V. C. Nicolau, Al. Saint-Georges.
[Î]SEMNĂRI.—C. N. Mateescu.
[CR]ONICA.— P.: A. Gorovei: Primul proect de constituţie intocmit de comisiunea centrală din 18[?]9.—Nerva Hodoş: Vitejiile lui Mihai Vodă.— Buletinul Intsitutului pentru studiul Europei sud-estice. - De la Academia Română.
IL[US]TRAŢIUNE: Pecetea Moldovei din 1792.

Anul VII.—No. 7. Iulie, 1914.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

REDACŢIA:
T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAŢIA:
M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BÂRLAD

Exemplarul:
In ţară . . . . 40 de bani
In streinătate . . . . 50 » »

Abonamentul anual:
In ţară . . . . 5 lei
In străinătate . . . . . . 6 »

TIPOGRAFIA ŞI LEGATORIA DE CĂRŢI, CONSTANTIN D. LUPAŞCU

DE LA REDACŢIE.

Lămuriri.—Materialul ce ni se trimite să fie scris pe o singură parte a hârtiei ; ar fi bine să se scrie numai pe sferturi de coală.

— Să nu se scrie pe o hârtie mai multe feluri de culegeri, de pildă cântece şi gâcitori, datine şi cuvinte rari, şi altele, ci fiecare pe hârtia sa.

— Scrisul să fie citeţ mai ales acolo unde-i vorba de cuvintele rari, căci greşelile ce s'ar face punând de pildă pe *u* înloc de *n* şi pe *a* în loc de *o* şi pe *c* în loc de *e*, ar fi foarte mari.

— La un plic nerecomandat pe care se scrie «manuscrise de imprimat», ajunge o marcă de 5 bani pentru 100 de grame; pentru 150 de grame trebue 10 bani. Aceste manuscrise însă, nu trebue să cuprindă scrisori particulare, cari să se facă numai de-oparte prin cărţi poştale.

— Persoanele cari cer lămuriri, le vor găsi la poşta redacţiei, dacă nu alipesc o carte postală sau o marcă pentru răspuns.

Cărţi primite la Redacţie.

I. Giuglea: Ce sunt motoarele. Cum funcţionează. (No. 1 din «Biblioteca profesională», Bucureşti, f. a. Librăria Alcalay & Co. 112 p. 1 leu şi 50 bani.

Al. Viţianu: Jurnalul unei fete de pension, Bucureşti, Librăria Alcalay & Co. 80 p. 1 leu.

Anul VII.—No. 7. **Iulie, 1914.**

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA:
T. PAMFILE
Bârlad str. Corbului

ABONAMENTUL ANUAL
In ţară 5 lei
In străinătate 6 „

ADMINISTRAŢIA:
M. LUPESCU
Zorleni-Tutova

«CULA»

Despre *cule* s'a scris îndestul şi bine, şi mai ales, fiecare a căutat să-şi apere şi să-şi întărească cinstit părerea sa, s'au publicat vederi şi numeroase planuri de «cule»,—le putem califică: «boiereşti»,—cari pot inspiră oamenii cu gust şi cu mijloace dar, anumite puncte ale «complicatei» chestiuni au rămas tot nesigure; între acestea este şi cel privitor la origina culelor.

Discuţia ne'ncheiată, fireşte, se'ntoarce.

D-l N. Iorga în prefaţa albumului d-lui I. Voinescu, *Monumente de artă ţărănească din România*, cu drept cuvânt reduce «ideia exagerată despre rostul şi însemnătatea ce ar avea-o» cula; d-sa e de părere însă că cula nu-i a noastră şi că probabil am luat-o din Serbia, unde împrejurările făceau din fiecare casă un castel, lucru ce nu se petreceà la noi, cu toate stările de nesiguranţă prin care am trecut.

Totuşi, chestia originii, după mine, se poate deslega foarte uşor pe cale deductivă.

Botezata «culă»—aşa cum se cunoaşte după fotografiile ce însoţesc studiile apărute—acea construcţie sprijinită pe groşi pereţi de piatră, de două ori mai înalţi de cât largi, despărţită orizontal în două sau trei caturi pentru adăpostul omului şi-a averei gospodăreşti,—înainte de a fi cetate, «turn», a fost *casă*. Inainte de a avea acele fereşti verticale, mai strâmte înafară de cât înlăuntru, prin care se mânuià la primejdie arcul şi sâneaţa, peretele a fost oblu, căci nu ne putem închipui duşmănit un om fără casă şi fără avere. Deci *cula*, cuvânt turcesc care înseamnă *turn*,—a venit după *casă*, din care s'a născut.

81. „Cula" d-nei Greceanu din Măldărăşeşti-Vâlcea

Lumina ferestuica—este una din caracteristica locului întărit pentru apărare, în istoria noastră militară; ea nu aparţine culei ci sistemului defensiv, care se vede atât în zidul de împrejmuire al mănăstirilor cât şi al cetăţilor,—al caselor întărite,—de pretutindeni, dincolo şi dincoace de Milcov. Lumina, care se întâlneşte şi astăzi în întăririle vremelnice şi statornice sub numele de *crenel*, a fost cerută de armament zidului, în dosul căruia cineva se apără. Deci «cula» nu trebue numai de cât să-şi aibă crenelurile sale.

Rămâne a doua caracteristică a culelor: acea înălţime despărţită orizontal în 2 sau 3 despărţituri prin poduri, având jos o încăpere sau două, cu sau fără tindă, pentru adăpostul vitelor şi pentru păstratul sculelor şi agoniselilor gospodăriei iar sus, încăperile pentru stăpân. Sus, te sui sau pe o scară de lespezi lipită de perete, sau prin tinda despărţirii de jos. Este felul acesta de a fi al „culei“ străin de împrejurările fireşti ale locului unde este ridicată, ca să se poată bănuì numai de cât împrumutul? Nu! Solul a poruncit felul acesta de construcţie şi deci cula este indigenă, căci ce se putea face acolo în dealurile pietroase ale Olteniei de cât *o casă de piatră*, de cel ce nu se mulţumià cu una de bârne, şi cum putea el adăposti într'o singură temelie omul, pe-ai săi şi averea sa, de cât înălţând pereţii casei şi curmând apoi turnul prin podul sprijinit pe bârne?

Această îngrămădire este în legătură cu *un anumit spirit gospodăresc, care se prea poate întâlni şi la Sârbi;* căci spiritul, aplecarea, este meşter care face aceleaşi opere şi nu operele se copiază între ele.

Dovada acestei legi fireşti se poate face cu uşurinţă. Din cula d-lui Tâmpeanu care se vede având trei rânduri de încăperi, cu frumos balcon cu stâlpi şi arcade de zid,—la nevoie le putea avea şi de lemn,—să-i vârîm în pământ încăperile de dedesupt, s'o înlocuim prin urmare cu o hrubă, acolo unde pământul îngăduie saparea. Cu aceasta se dobândesc două foloase: munca la pereţi este mai mică şi greutatea urcării scărilor scade,—lucru cu putinţă pe văi şi la poalele dealurilor. Cu chipul acesta se dobândeşte,—zice albumul d-lui Voinescu,—*o casă*, care nu se deosebeşte de turn de cât prin aceea că are partea de jos îngropată. Ce deosebire este deci între «cula» d-nei Greceanu din Măldărăşeşti Vâlcea şi «casa ţărănească» din Pietrari-Vâlcea? Nici una, ca să îndreptăţească deosebita cinste de care se bucură „cula“ şi desconsiderarea de care are parte „casa“.

Astfel de cule scoborîte se întâlnesc în toată Oltenia şi Muntenia, la munte şi dealuri şi tot ele se văd pretutindeni: cu toate că împodobite cu alt straiu, le întâlnim în Bulgaria pietroasă, începând din malul drept al Dunării şi până în creasta Balcanilor. Cum vedem, două regiuni pietroase bogate în cule îngropate, şi despărţite prin şesul muntenesc cu case de lut, astăzi, iar acum câteva decenii cu bordeile despre cari mărturisesc călătorii streini.

Cula îngropată, *casa cerută de loc,* unde s'a putut, s'a transformat în alta cu hruba îngropată cu totul. La acest fel de case, gura hrubei neputând fi făcută în peretele din faţă, s'a scos cu 4-5 paşi mai înainte; deasupra i s'a alcătuit un cerdac,—poate că cel moştenit dela culă, legat cu prispa de lemn prin câte-va scări, aşa cum îl vedem în Polovraci, în Vălenii-de-munte şi pretutindeni în acele părţi.

82. Casă ţărănească din Pietrari-Vâlcea.[1]

Culele, şi culele ingropate, sunt case, sunt ale pământului nostru; ele au răsărit prin noi, cei robiţi pământului, sunt româneşti,—lucru care nu împiedică să fie sârbeşti sau bulgăreşti, cele de pe acolo. Amănuntele arhitectonice pot fi aduse, dar oricum, nu de departe; cei ce vor fi avut gust şi vreme, le vor fi luat dela cutare mănăstire vecină, ridicată de pioase inimi domneşti cu meşteri streini, dar aceste amănunte nu ni pot fura întreg adăpostul. Culele sunt româneşti şi nu înţeleg de ce nu se mai ridică şi acum «la moşie», unde ochiul stăpânului, de-acolo de sus, poate cerceta întinsul holdelor şi al livezilor, aceste cule cari pot străluci în albeaţa şi simplitatea lor, în locul înghesuitelor şi obraznicelor vile roşii-galbine, cari obosesc ochiul celor ce-ar căuta spre ele şi ascund în nesfârşitele lor colţuri pe stăpânul care mai întotdeauna lipseşte dintr'însele.

T. Pamfile.

COLINDE

42.—Pân cel cel, pân celo, celo,
Leroloi, domnului,[2]
Pân cel verde, vişinel,
Este un leagăn, legănel.
Dar în leagăn cine şade?
Şi-mi şade de-o fată mare,
Dar pe nume cum mi-o chiamă?
Maria, fată frumoasă,
Şade la gherghef şi-mi coasă.
Nu ştiu coasă, ori descoasă,

[1] După fotografiile din I. Voinescu, *op. cit.*, planşa 3 şi 48.
[2] Refren după fieeare vers.

Ori lacrămi pe gherghef varsă,
Şi-mi coasă de-o băsmăluţă,
Băsmăluţa fraţilor,
Guleraş cumnaţilor.
Ea nu-mi coasă ca să-mi tacă,
Şi-mi trage din firicel,
Şi-mi cântă de-un cânticel,
Şi nu-i cântec ţărănesc,
Ci-i cântec împărătesc,
Că 'mpăratu-i la vânat,
La vânat în Ţarigrad,
De cinci poşte 'ndepărtat.

43.—Bună vremea, cea stărcuţă,
Oileranda, leroloi domnului,
Ce-a stărcut şi ce-a născut,
Nouşi[1] meri dintr'o tuipină,
Oileranda, leroloi, domnului,[2]
Ca nouă fraţi dintr'o mumă,
De tulpină apropiaţi,
De lumină depărtaţi.
Sus la vărf la nouşi meri,
Ardeş nouă lumânări,
Sus îmi arde, jos îmi pică,
Dintre celea picături,
Se făcu baltă de mir,
Dar în baltă cin' se scaldă?
Se scaldă bătrân Crăciun.
Se scaldă, se iordăneşte,
In văşmânt se primeneşte,
Şi văşmântu-i mohorît,
Lungu-i, larg, pe-acest pământ
Oileranda, leroloi, domnului.

44.—Leroi[3], La linia fântâna,
La colţ cu grădina,
Tinerel voinicel,
Vezi tu ori nu vezi,
Ceia-şi ciolpănaşi,
Şi nu-s ciolpănaşi,
Şi-s tot ciobănaşi.
Ciobănaş de-al meu,
Cu căciuli întoarse
Şi cămeşi zoioase,
Cu cojoace 'ntoarse.
Tinerel voinicel,
Pinjăşte, pinjăşte,[4]
C'o fată frumoasă,
Cu cosiţa deasă;
Nu pinji cu mine
Că nu eşti de mine,
Nici de sama ta,
Oile va paşte
Şi ce-o rămânea
Ele ş'or păstra,
Pentru zile mari,
Ziua de Crăciun,
Şi de Bobotează.

Auzit de la R. Barbu, Vârtejcoi, R.-Sarat.

A. Saint-Georges.

POVESTIRI ŞI LEGENDE

312.—De când sunt înşelători.

Ci-că, la început de tot, numa doi înşelători erau pe pământ. Inşelau pe toată lumea, da mai cu seamă pe negustori. Inşală ei azi, mâine, poimâne,.. un an, doi..până când, uite, negustorii se duc de se plâng lui Vodă, aici în ţara noastră. Ii cheama

— Auz, mă, că înşelaţi şi nu mai plătiţi. Aşa e?

[1] Nouă-şi, nouă.
[2] Refren după fiecare pereche de versuri.
[3] Refren înaintea fiecărei perechi de versuri.
[4] Cred că trebuie *prujeşte* (N. R.)

— Aşa.

— Păi, cum faceţi?

— He, he! Să vezi Măria-Ta înşelătoriile noastre!..

— Să le văz!

— Păi, le-am lăsat zălog pe trei sute de lei.

— Bine; vă dau eu trei sute de lei. Le-aduceţi?

— Le-aducem.

Le-a dat:

— Acu să vă văd!

— Să trăeşti, Măria Ta, că ai să vezi...

Şi au plecat. Păn ţară, au început să se plimbe şi să plătească, din ăi trei sute de galbeni, câte ceva pe la negustori, pe unde erau datori.

Ietă, mă! Se făcură cinstiţi—ziseră negustori.

La vodă însă nu se mai întoarseră. Putea să aştepte Măria sa mult şi bine.

Trece aşa vreme multă. Uite că într'o sară s'adună boerii şi cu Mitropolitul la palatul lui Vodă.

Mitropolitul, de colo:

—Hi! Domnitor şi tu! Te înşelară nişte ţărani.

Boerii ailalţi tot aşa, până se făcu vodă catran şi porunci să aducă pe cei doi înşelători înaintea lui.

— Bine, mă! Ziceaţi că aduceţi înşelătoriile, să le văd şi eu.

—Păi, astea sunt. Nu le-ai văzut? Banii ţi i-am papat şi de adus n'am adus nimic.

— Aşa?—răcni Vodă.

— O să vă pun în spânzurătoare.

— Iartă-ne, Măria Ta! Că nu te-om mai înşela d'aici înainte.

— Bine, dar veniţi încoa—şi apoi le zise mai încet:

— Ca să vă iert, înşelaţi, măi, şi pe Mitropolit, să nu mai râză de mine.

— Ce ne dai, Măria Ta, să ţi-l aducem şi despuiat, aci înaintea Măriei Tale?

— Trei sute de galbeni. Ori mă înşelaţi şi acum?

— Nu te mai înşelăm.

Şi au plecat. Pe drum, ăi doi înşelători se *domăiau* între ei:

— Ce să facem, măi?

— Ia, să mergem la un eleşteu, să prindem raci mari cât broasca ţăstoasă şi pe urmă să mergem la târg să cumpărăm două trei oca de lumânări mai înalte.

— Pe urmă?

— Pe urmă, ştii că Prea sfinţitul slujeşte la orice vreme. Când o veni noaptea, să intrăm în biserică şi să aprindem lumânările.

— Bine, bine! Da vorba e, cum să-l aducem despuiat?

— Mă—'ce—să mergem în târg să luăm tot felul de linicuri şi florării şi să vorbim cu o cocoană să facă o corună frumoasă să nu se mai găsească: coruna în flori şi în cârlige de ciorapi şi la gură atâta de largă (arată ca o jumata' de stânjen).

Aşa au făcut, iar lumânările le-au lipit pe coada racilor. Când sosi noaptea, hoţii aprinseră şi racii apucară cu ele prin biserică în toate părţile, de erau sute de lumini cari fugeau pe jos. Când intră Mitropolitul, hoţii citeau.

— Taică Părinte, ziseră ei,—suntem îngeri văzuţi trimeşi de Maica Domnului să te luăm în cer.

L-au suit apoi în coruna ceia (haină ca un sac) şi l-au pus în spinare. L-au dus până l-au suit pe scara Domnitorului, cântând. Când l-au despuiat, l-au trântit în faţa Domnitorului:

— Io-te-l, Măria Ta!

—Hi, Părinte—zice Vodă, râzând; dam toată averea mea, să nu mă văd în pielea goală. Vezi, acuma îmi crezi mie? Ce e de făcut, Prea cinstite?

— Apoi, zice Prea sfinţitul—să-i omorîm, e rău. Mai bine, să fie blagosloviţi!

Şi că-că d'atunci sunt înşelătorii şi s'au prăsit în lume.

C. Rădulescu-Codin.

313.—Povestea cu comorile.

Zice povestea că supt nişte dealuri ponorîte, căptuşite cu păduri, erau nişte pivniţi unde de multă vreme, de când cei mai bătrâni de azi nu mai ţin minte, erau zăcăminte de bani.

Se spuneau multe pe socoteala banilor celora, că cine cum trecea pe-acolo era ispitit de hrubele celea, de dealurile ce purtau în sânul lor atâta bănărit.

Dar de la o vreme tot ş'ar fi luat lumea de-o grijă, ar fi zis că cele ce se spun sunt minciuni băbeşti, dar în tot anul la Paşti banii se răspundeau că sunt prin flacăra albăstrie-vineţie ce pâcâia în întunericul nopţii Invierii.

Toţi erau ispitiţi, dar nimeni nu îndrăznia să s'atingă, că obiceiul celui cu coarne e să-şi pună coada pe tot ce-i lăsat în părăsire. Şi în pivniţele acestea sălăşuia mulţi cornoraţi.

Intr'o bună zi un român trecea peacolo, şi cum s'a gândit la sărăcia lui şi la bogăţia ce stă degeaba în pivniţele cornoraţilor,

a oftat adânc. Şi cum privia omul nostru spre pivniţe, numai vede că un cap negru,—ce aducea a cap de om, dacă i-ar fi lipsit cornițele—esă la iveală şi-l întreabă:

— Ce oftezi, măi române?

— Cum să nu oftezi, dacă îs sărac lipit pământului şi am o casă de copii ce trag a moarte de foame.

— Măi, hai cu mine în pivniţă, zice cornoratul.

Românul nostru a cam sfeclit-o de-odată, dar pe urmă s'a gândit că i-i tot una: ori a trăi, ori de-a muri şi şi-a ţinut cumpătul şi a intrat în întuneciunea pivniţelor după ugigă-l-toaca.

— Ţine cuşma, îi zice întunecatul. Şi i-o umple cu bani de aur ce străluciau ca soarele de s'a luminat în beciurile întunecoase şi umede.

— Eu ştiu; zise dracul, că cele ce le spui tu sânt adevărate, că am fost aseară pe la tine şi am văzut cum se băteau copiii pentru o bucăţică de mămăligă. La altul nu i-aşi da nimica, dar ţie îţi dau că te ştiu că eşti sărac.

Pe urmă dracul s'a făcut nevăzut; iar omul nostru zăpăcit şi de vedenia necuratului şi de strălucirea aurului, a eşit din hrubele celea şi s'a dus acasă.

S'a sfătuit cu femeea şi s'au pus pe gospodărie. In câţiva ani nu-l mai cunoşteai de bogat ce era. Şi pentru că era cu stare ş'a făcut şi fini şi cumetri mulţi.

Adeseori se punea în capul mesei la crâşmă şi mai trăgea câte-o leacă de chef cu cumetrii, dar de plătit, plătia el tot.

Cumetrii nu prea îndrăzniau să-l întrebe de unde are bani, dar într'o zi, când omul nostru era mai cu chef, l-a întrebat. Şi el a spus cum şi de unde a căpătat banii.

Oamenii din sat auzind, ş'au pus în gând să se ducă şi ei la pivniţi. Da popa auzind, i-a sfătuit să nu se ducă, ca să nu păţiască ceva. Se gândia însă la altceva popa.

Oamenii l-au ascultat.

Popa nostru a mai strâns şi alţi popi, erau ca la douăzeci de toţi şi au pornit cu icoane şi în cântări bisericeşti spre pivniţele stăpânânite de draci.

Cum ajung, esă Scaraoschi.

— Ce căutaţi voi bre, zice el.

— Bani, răspund popii.

— Măi voi iuaţi de pe vii şi de pe morţi şi tot nu vă săturaţi? Ia staţi să vă arăt eu banii.

Şi ca din pământ au eşit multe cornițe la gura pivniței şi s'au burzuluit dracii şi au făcut praf din icoane şi din popi.

Acum malurile s'au risipit de ploi şi banii s'au scufundat tot mai în inima pământului, dar de-atunci, de când cu pățania popilor nu se mai apropie nimeni să caute banii.

Grămeşti-Dorohoi. **M. Barbu.**

315.—Un mare pacat.

Toporul, duşmanul neîmpacat al grămezilor de lemne, când s'a apucat întâi, să le tae, nu putea pentru că n'avea tăetor. Izbia şi izbia în sec, de sărea cât colo, lovindu-se de pământul care le crescuse, unde mai era şi câte-o piatră, care-i venea de hac, căci i se ducea gura. Când însă s'a găsit, printre ele câte unul mai gros, care voia să scape şi s'a făcut tăetor, atunci s'a schimbat. Toporul izbea 'n plin. Acum avea spor şi nu se mai strica 'n gură. Se ducea însă şi tăetorul după ele; şi era bucuros să se sfârşească mai degrabă.

Tot astfel pentru biata mulțime, se găseşte câte unul, care se face tăetor. Mare pacat este! Şi Dumnezeu nu lasă nepedepsită această răutate, căci chinurile acestuia nu se mai isprăvesc.

Să ne ferească atotputernicul de a cădea în astfel de ispită.

315.—Vorba săracului sau dreptatea lui.

Asta n'a fost minciună.

Cică era odată, într'un sat, un om sărac. Şi neamul lor, cam fără veleat; aşa că n'avea pe nimeni în sat Era singur.

Stând cu oamenii, cum 'i obiceiul sărbătoarea, ceala una, ceala una, spune şi el că i-a mâncat ghiorlanii patru saci de popuşoi din pod. Şi nu-l credea nimeni. Ziceau că nu se poate să mănânce ei atâția popuşoi.

Da unu', bogat: cu neamuri multe, naşi, fini, cumetri, se vâră şi el în *crila* ceia de oameni. Şi spune că i-a ros guzganii ferul plugului din chiler. Care mai de care-l căina: Da bună ai pățit-o naşule! Mare istorie cumetre! Şi pe asta o credeau.

Auzite în com. Iveşti-Tecuciu. **Ion Sava.**

316.—Legenda gândacilor de mătasă.

Demult de tot, ci-că trăia un om bogat, nevoie mare. Şi avea numai un singur fecior, la care ținea ca la ochii din cap, mai cu samă că era tare isteț şi priceput. Nefericirea însă, dete peste bogat, tocmai când îi era mai drag a trăi. Feciorul se îmbolnăvi,

începu a se usca de pe picioare, până ce pică la pat şi nu după multă vreme îşi dete sufletul.

Ce să facă acum bogatul, că n'ar fi putut trăi o clipă, fără a-şi vedea iubitul său fecior! Ca să-l vază măcar aşa mort cum era, îl puse într'un copac mare, făcându-i pat de crengi şi frunze şi se ducea mereu de-l vedea şi plângea cu amar şi jale.

Dar, iată că intr'una din zile, uitându-se bogatul mai de aproape la fiu, îl văzu plin de viermi. Incepu să plângă cu lacrimi de sânge de i se rupea inima de durere. Ca viermii să nu mai mănânce din mort, le-a dat să mănânce tot felul de frunze, însă nu voiau să mănânce.

La urmă de tot, îi veni în gând să le dea frunză de agud, din care mâncau cu mare poftă şi au lăsat în pace pe mort.

Gândacii s'au făcut mari şi au făcut gogoşi aurii de mătasă. Şi iaca de atunci ci-că s'a aflat de aceşti gândaci aşa de folositori omului.

Auzită dela eleva Hăulica-Ruxanda, Căbeşti-Tutova. **I. N. Romaniţă.**

317.—Mămăliga mea n'are ogrinji.

Oare când, în capul unui sat, trăia un gospodar, care avea plăcerea să primească în gazdă la el şi să ospăteze pe ori se drumeţ, fie el de orice naţie ar fi fost şi la ori-ce vreme. Din ce pricină însă, mai pe toţi, când era aproape de ducă, le ardea câte-o batae de să-l ţie minte.

De chipul cum primia pe drumeţi şi de obiceiul acesta al lui, îi merse buhul. Oamenii se tot mirau între ei, de ce-a fi bătând el pe drumeţi?!

Un gospodar dintr'un sat depărtat, stând de vorbă cu unu din cei ce mâncaseră la pomana gospodarului cu pricina, îşi puse în gând să se ducă şi el pe la dânsul, să vadă ce dracu are omul acela de găzdueşte aşa de bine pe oameni şi pe urmă îi bate? Injugă boii la car şi pleacă la drum. Spre sară poposeşte la casa gospodarului de care povestim, şi-l întreabă:

— Bucuroşi de oaspeţi?

— Bucuroşi, cum nu, că de-aceea ne-a dat Dumnezeu cei patru pereţi.

Drumeţul dă mâncare la boi, îi adapă şi trece în casă. Gospodarul cu casa îl ospătează şi-l culcă în odaea cea curată. Omul se hodineşte bine, şi dimineaţă, se scoală cu noaptea în cap, şi dă mâncare la boi; pe urmă se spală şi se închină şi se duce la gospodarii de casă. Aceştia se sculaseră şi ei, iar gospodina *dirlica* prin casă. Dondănind ei ba una, ba alta, gospodarul de casă

îl cinsteşte şi-l ospătează bine. Drumeţul strânge baligele unde-au mas boii, strânge ogrinjii şi-i pune la grămadă, înjugă boii şi iesă cu carul înaintea casei, în drum.

După ce mulţumeşte casaşilor de ospăţ şi de primire, se duce la car şi sta înaintea boilor. Şi sta aşa pe gânduri, mai multă vreme fără să pornească.

Gospodarul de casă, trage de sama aceasta şi-l întreabă, de ce nu porneşte ?

— Aştept să-ţi faci obiceiul şi cu mine, zise drumeţul, căci aşa am auzit de la toată lumea, că d-ta, după ce primeşti pe drumeţi şi-i ospătezi, când pornesc le tragi şi câte-o batae bună, să te ţie minte.

— Cum să nu-i baţi, om bun, zise gospodarul râzând? După ce le dai mâncare şi tot ce le trebue, ei fac pe fund numai fărmături şi risipă; *mămăliga mea n'are ogrinji*, om bun, şi ca să-i învăţ minte le-am tras batae. D-ta văd că eşti om cu rânduealǎ la masă n'ai făcut fărmături; cele ce s'au făcut le-ai strâns şi le-ai mâncat. In ogradă iară ai păstrat rândueala. Mergi în pace şi cu Dumnezeu, şi spune şi la alţiii aceasta.

Bogdăneşti-Suceava. **M. Lupescu.**

318.—Legenda tutunului.

Această buruiană otrăvitoare n'a fost pe pământ de când lumea, fiindcă oamenii la început erau buni şi Dumnezeu nu le trimesese buruene de acelea care să-i omoare.

Pe vremea când umbla Dumnezeu cu sf. Petru pe pământ, era prin ţara negrilor o mânăstire de călugări. Călugării aceştia erau aşa de credincioşi şi de milostivi în cât chiar dracul era invidios. Intr'o zi se înfăţişă dracul la Dumnezeu şi-l rugă să-i dea voe să-şi încerce norocul pe lângă călugării mănăstirei. Fiindcă Dumnezeu se bizuia pe ei, îi deie voe şi dracul îşi începu meseria.

Muncise un an de zile degeaba, căci credincioşii călugări nu-l ascultau. Intr'o noapte, ostenit de muncă încercă pentru cea din urmă oară. Din vorbele călugărilor el credea că prinsese în lanţ, dar se înşela....

In vremea aceea el uitase că se apropie ziua. De odată se auzi cucurigul cucoşului şi odată cu el şi o trosnitură grozavă. Dracul crăpase şi se împlântase în pământ de nu se mai cunoştea

In locul unde s'a prăbuşit el, a crescut după o vreme o buruiană, căruia călugării îi ziceau tiutiun. iar noi azi îi zicem tutun.

Lespezile. **Mircea Pienescu.**

CÂNTECE BĂTRÂNEŞTI.

47.—Vidruşca.

Sus pi dealu Totovii,
La casîli moş popii,
Esti-un popî de-a lui veci *(sic)*
Incălţat cu berneveci;
Berneveci din zăci coţi
Şî fundu din doisprîzăci,
Sî fac douîzăci şi doi,
Cari n'am mai văzut noi.
Popa că s'o însurat,
Pi Vidruşca o luat.
Popa din gur'o strîgat:
Vidruşcî, Vidruşca me,
Ian suflìcî mânici largi
Şî te-apuci di colaci,
Fă colacii din doi saci
Şî pupâza dintr'o mìe,
Sî mergim la pogîrzîe.
Pi dealu Hagii,
Vide-l-aş pustii.
Vidruşca l-o ascultat,
Mînici largi o suflicat,
Di colaci s'o apucat.
Popa din gur'o strîgat:
Vidruşcî, Vidruşca me,
Ia cîntî-mi un cînticel,
Fie cît di scurticel
Numa fie frumuşăl,
Sî mă vesălesc cu el.
Vidruşca din gur'o zis:
Popî, popî, popa meu,
Eu cîntic cîn(d) ţ'oi cînta
Văili s-or răsuna,
Munţii s'or cutrimura,
Apili s'or tulbura,
Păunaş'or auzî,
Păunaşii codrului,
Haiducii Vatavului
Şî 'nainti ţ-or işî,
Ş'apoi vamî ţ-or ceri.
Da tu vamî ci li-i da?
Pi Vidruşca ţ-or lua.
E(a) cînticu l-o cîntat,
Văili s'o răsunat,
Munţîi s'o cutrimurat,
Apili s'o tulburat,
Păunaş-o auzît,
Păunaşîi codrului,
Haiducii Vatavului.
Inainti i-o işît,
Ş'apoi vamî i-o cerut.
Da eu vamî ci v'oi da?
Glăsui atunci popa.
V'aş da năfrămioara me(a)
Ni-o dat-o cumnatî-me(a);
V'aş da harmasariu meu,
Da ni l-o dat socru-miu;
V'aş da păluşălu meu,
Ni l-o dat cumnatu-miu;
V'aş da pi Vidruşca me(a),
Da ni-o dat-o soacrî-me(a).
Da nimica nu v'oi da,
Şi la luptă ni-om lua.
Dimineaţa zî di varî,
Dimineaţa pînî'n sarî,
Ii la luptî s'o luat
Şi 'ntru una s-o luptat.
Popa din gur'o strîgat:
Vidruşcî, Vidruşca me(a),
Ian rîdicî-mi paluşu
Cî m'omoarî duşmanu.
Eu paluş n-oi rîdica,
Cari pi cari s'a dovidi,
Acela m'a stăpîni,
Cî tot un barbat ni-a fi.

Popa cî s'o mîniet.
Şi pî tăţi cî i-o tăet,
Şî pi Vidruşc'o tăet.
Şî i-o tăet codzîli
Şi în sînu-i cî li-o pus
Şî la soacrî-sa s'o dus.
Iarî soacrî-sa ţăsa,
La pînzî di ibrişîn,
Şî pi margini tot cu fir.
Cum în casî o intrat
Di Vidruşca o 'ntrebat.
Iarî el o cuvîntat:
Pi Vidruşca ni-o luat
Păunaşu Codrului,
Haiducu Vatavului.
Iaca, dacî nu mă crezi,
Poftim codzîli di vezi

Auzită de la baba Safta Timofteoac din satul Boteşti-Suceava în 1891.

C. Teodorescu-Boroaea.

VORBE ADÂNCI

1504.[1]—Olarul pune toarta unde vrea.

1505.—Sufletul omului e ca un trunchiu cu surcele (ciurcele); pacatele mari se văd, iar cele mici stau ca surcelele în jurul lui.[2]

1506.—Saracă plătică, cine te mânâncâ!? Petrea Ghinii, din satul Cârjii![3]

1507.—Câne gras şi jidan cinstit, nu se poate.[4]

1508.—Calicul, când n'are ce face, socoteşte punga bogatului.

1509.—La altul şi melul şi purcelul *şi peştele călugărului* şi la altul nimic.

M. Lupescu.

1510.—*Eu ţi-s* **tata** *tău*, ad. am să te pedepsesc cum ţi se cade!

1511.—*Pocneşte-l în numele* **tatălui**, ad. dă-i peste cap unde pune cele trei degete când începe crucea.

1512.—*Nu te face* **Tanasă**, ad. nu te face prost, că te pricep.

1513.—*Nu te vârî (amesteca) în* **tărîţe,** *că te mănâncă porcii*, ad. nu te pune cu cine nu-i de sama ta!

1514.—**Tivai**, *băete!* ad. ia-o la drum cât de iute; fugi!

1515.—*Ce-atâta* **tocare** *fără mâncare*, ad. ce-atâta vorbă degeaba (de la povestea Ţiganului călugărit când a dat de săptămâna mare a postului mare).

1516.—*A intrat în* **toiul** *însuratului*, ad. umală să se 'nsoare.

1517.—*E'n* **toiul** *lucrului*, ad. e timpul lucrului.

1518.—*Merge (de)* **toarce** *nu ceva*, ad. merge bine (iute), sfârîind.

---

[1] De la an. VI, p. 178 numărul s'a sporit din greşeală cu 50; acum se îndreaptă.
[2] Auzită de la Gh. Chirilă din Schineni-Tutova.
[3] Se aude în satul Cârja-Tutova
[4] Auzită de la Gh. Moldovan, transilvănean, din Bârlad.

1519.—*Nu mi-a* **tors** *mama pe limbă*, ad. ştiu eu să-ţi respund ce ţi se cuvine (reproşază amarnic)!

1520.—*Cine* **trage**, *trage! da cel cu eapa trage de-i rupea coada*, ad. nimene nu se *sfrăşueşte* mai tare de cât cel cu pricina (cel în cauză), cel cu durerea!

1521.—*Multe* **am tras** *şi nu m'am ras; nici de-aista nu m'oi tunde*, ad. voi şti să sufer şi de-acuma înainte! Răbd!

1522.—**Trenchea**, *flenchea, trei lei perechea*, ad. n'are nici o valoare! Prost!

1523.—**S'a trezit** *ca din somn*, ad. ş'a luat de seamă, ş'a venit în fire!

1524.—*Când colo*, **tronc** *uşa*, ad. uşa se 'nchide.

1525.—*Hodorog*, **tronc** *şi nimica la foc*, ad. vorbeşte mult şi treabă nimic (când se face ceva nepotrivit).

1526.—*I-a căzut la inimă*, ad. s'a amorezat. (In glumă: *hodorog-tronc*).

1527.—*Mult mai* **toncăneşte**, ad, vorbeşte degeaba!

1528.—*Ii* **Turc** *în felul lui*, (în asemenea), ad. nu-i prea pasă şi croeşte cum îi place!

1529.—*Nici* **Turc** *nici Turleac, ia un fleac*, ad. n'are nici o samă, nu-i serios.

1530.—*După* **Turc** *şi pistol*, ad. după cum îi omul aşa şi treaba

Tg. Neamţ. **George A. Cosmovici.**

BOLI LA VITE, LEACURI ŞI DESCÂNTECE

26.—Descântec de muşcătură de şarpe (la vaci)

Sus tună,
Jos fulgeră,
Vin nouri întunecaţi.
Cade-o veveriţă:
Veveriţa-i 'nfocată,
Cu os negru înarmată,
Cu os alb de la răsărit,
Cu os alb de la apus,
Cu os alb de la amiază,
Cu os alb de la miezul nopţii.
Trei surori a soarelui:
Una cântă
Una joacă,
Una alege,
Alta culege,
La Balaia veniţi
Şi veninul alegeţi:
Din pulpă,
De sub pulpă,
Din pântece,
De sub pântece
Din pept,
De sub pept
Din gât,

De sub gât,
Prin creştetul capului îl scoateţi
Iar tu veveriţă din trupul Balaei
Veninul să-l ei
Şi să te duci pe codri pe pustii

Se descântă într'o strachină cu apă neîncepută, cu trei fire de iarbă de prin gard, cu apa se spală rana, iar iarba o mânâncă vaca.

De la P. Fădăroae. Verpolea-Dorohoi.

27.—Descântec de jolni (la vite).

Nouă jolni parte bărbătească
Sau parte femeiască;
Sau de deochi de parte băr-
[bătească
Sau de deochi de parte feme-
[iască
Sau din sfântul aer dat.
Jolnă, jolnă, înfocată
Cu venin înveninată
Venin negru îngălbenit,
La inimă ai slobozit.
Din 9 jolni am tăet una
Au ramas opt
Din 8 tai 1 rămân 7
Din 7 tai 1 rămân 6,
Din 6 tai 1 rămân 5,
Din 5 tai 1 rămân 4,
Din 4 tai 1 rămân 3,
Din 3 tai 1 rămân 2,
Din 2 tai 1 rămân 1,
Din una tai una,
Nu mai rămâne nici una,
Şi aşa să chei, să răschei
Ca spuma de mare,
Ca roua de soare.

Să descântă cu tăiuşul cuţitului la umflătură, făcându-se semnul crucei deasupra ei (se descântă numai în zile de sec).

Din Vârfu-Câmpului, Dorohoiu **D. Urzică.**

PLUGUŞOR

18.—Aho! ho! ho! copii şi fraţi,
Puţin staţi şi nu mânaţi,
Bine sama vă luaţi
De păreţi v'alăturaţi,
Câte-un druc să nu furaţi,
De-acum trageţi şi mânaţi!
Hăi! Hăi!
Intr'o Joi de dimineâţă
Zi frumoasă dar cu ceaţă,
Badea Gazda s'a sculat,
Pe ochĭ negri s'a spălat,
La icoane s'a 'nchinat,
Chica neagr'a peptănat
Şi eşind afară 'n prag,
Privind curtea cu mult drag,
Din bucium a buciumat,
Slugile s'au adunat
Şi el poruncă le-a dat,
La ocol de-au alergat
Ş'au scos doi-spre-zece boi
Frumoşi, nalţi şi buni de soi,
Boi, îmbourei,
In coadă cudălbei
In frunte ţintăţei,

Cu coarnele îmbelciugate,
Cu argint curat suflate.
Roata, măi!
Hăi! Hăi!
Şi cu cei doi-spre-zece boi
Şi tot atâţi băeţi vioi,
Badea 'ndată a plecat
La câmpul durat,
La mărul rotat
Ajungând şi
Incepând
A arat
In lungiş
Şi 'n curmeziş,
Brazdă neagră a răsturnat
Şi prin brazdă a sămănat,
Grâu mărunt şi grâu de vară,
Dar'ar Domnul să răsară,
Să vină bielşug în ţară!
Indemnaţi, feciorași!
Hăi! Hăi!
Când luna s'a împlinit.
Badea 'n curte a eşit,
Din bucium a buciumat,
Slugile s'au adunat,
Slugilor porunc' a dat;
Ei la grajd c'au alergat
Şi din grajd că mi-au luat,
Un cal graur
Cu şaua de aur
Negru ca corbul
Iute ca focul
Cu frâuleanul de mătasă,
Cu taftur de iarbă grasă
Cât viţa de groasă.
Cu potcoave de argint
Ce sînt spornici la fugit.
Roata, măi!
Hăi! Hăi!
Badea atunci s'a bucurat,
In armă s'a rezămat,
De pe dânsa a 'ncălecat,
Pământul a tremurat,
Văile au răsunat,
Frunza 'n codru o picat
Şi sfântu Vasile 'n halat,
Mări mult s'a bucurat!
Trageţi, măi!
Hăi! Hăi!
Mergând pe drumul cel lat,
Badea 'n sine-a cugetat
La grâul cel sămănat,
Pinteni calului i-a dat
In spre lan s'a înturnat,
Să vadă grâul de-i înflorit,
Grâul mândru 'ngălbenit,
Sămânţă de peste Prut;
Era mândru şi frumos,
Ca şi faţa lui Hristos,
Nici prea mare nici prea mic
Cum îi mai frumos la spic,
Roata, flăcăiaşi!
Hăi! Hăi!
Atunci badea 'ngândurat,
Lângă grâu mi s'a plecat,
Şi trei spice-a apucat,
In curea că le-a băgat
Şi 'n spre casă s'a 'nturnat
Giupinesei i le-a dat,
Giupineasa le-a dus în casă
Ş'a pus spicele pe masă,
Casa i s'a luminat,
Copii s'au bucurat,
In urmă le-a despicat,
Şi din gură a cuvântat,
Că nu-i verde nici uscat,
Numai bun de secerat.
Ian mai mânaţi, măi!
Hăi! Hăi!
Badea mult s'a bucurat,
La Epureni a plecat,
Auzind că acolo-i fer

Şi mulţime de oţel;
Se plimba prin târguşor
Parc' era un domnişor;
Umblă pe uliţa mare,
N'află fer de trei părale;
Umblă pe uliţa mică
Şi n'află zău nimica,
Dar pe uliţa din dos
Tot fuse mai norocos
Şi găsind fer de vânzare,
O luat-o 'n fuga mare
Ş'o cumpărat ferul tot
Ş'o plătit un leu ş'un ort
Mânaţi, măi!
Hăi! Hăi!
Şi-a luat opt oci de fer
Şi pe-atâtea de oţel,
Le-a luat
Şi s'a 'nturnat
Şi le-a dat
Lui Enea ţiganul,
Care bate bine cu ciocanul
Cu foile după cap,
C'o piele de ţap în cap,
Nici din ciocan nu ciocănia,
Nici din foae nu foia
Săceriuca mi-o sleia;
Făcu seceri mari şi mici,
Cum mai bune de voinici,
De neveste ochişele,
De copile tinerele,
De sama puicuţei mele.
Mănaţi, măi!
Hăi! Hăi!
Şi mai făcu seceri ruginoase
Pentru fete mincinoase
Şi-o făcut mai ascuţite,
Pentru fete împuţite
Ş'o făcut una cocârlă,
Pentru-o fată mai bătrână.
Seceruica cea mai bună
Pentru baba cea bătrână;
Săceruica cea mai mică
Pentru-o puică tinerică;
Secerele mărunţele
Cu dinţii de floricele,
Cu mănunchi de viorele,
Ca să nu le doară 'n şele
La nepoţi şi nepoţele
Nevestelor ochişele,
Copilelor frumuşele
Cu ţâţele bourele,
Cu garoafe prin cosiţă
Cu flori roşii pe guriţă
La cari inima-ţi sughiţă.
Roata, măi!
Hăi! Hăi!
Iar după ce le-a gătit,
Pe la toţi le-a înpărţit
Şi la lucru s'au pornit
Şi la lucru mi s'au dat,
Mi s'au dat la secerat;
Cu dreapta îmi secera
Cu stânga mănunchi făcea,
Cu genunchiul apăsa
Cum mai bine se lega;
Iar după ce a 'nserat,
Inapoi când s'a uitat,
Şedeau snopii
Ca şi drobii,
Clăile
Ca stelele,
Stogurile
Ca nourii
Tot mai îndemnaţi, măi!
Hăi! Hăi!
Apoi carele 'ncărcară
Şi pe toate le cărară
Şi girezi mari durară;
Iară badea când vedea,
Loc de arie căuta,
Şi de mare bucurie,

S'a dat cu lelea 'n sfeţie
Unde aria să fie;
In capul pământului,
In *pravişlea* vântului
La buricu pământului,
Unde-i drag voinicului a munci
Şi leneşului a dormi.
O arie de aramă
Puţintel băgată 'n samă,
Cu otgonu de ibrişin
Ca să meargă treaba 'n plin.
Roata, flăcăiaşi!
Hăi! Hăi!
Ş'aducându-şi badea aminte,
Tot prin vorbe şi cuvinte,
Cum că are o *hârghilie*
La păscut la suhăţie
Şi cum sfatul l-a lăsat,
El pe-un roib a 'ncălecat
La hârghilie a plecat,
Şi şi-a ales cinci spre-zece epe
Tot sirepe
Câte de nouă ani sterpe,
Care alergau ca vântul
Fără s'atingă pământul.
Unde calca
Scântei eşia
Balta saca
Şi broasca cât trăia
Numa 'ntr'un «oacăt» o ducea.
Ian mai îndemnaţi, flăcăi!
Hăi! Hăi!
Epele, cu dungă neagră pe spinare,
La umblet în fuga mare,
Cu nările spintecate
De la Turci fiind cumpărate,
Cum mi le-a apropriat
Şi 'n năsadă le-a băgat,
Au început a treera,
Din copite a scapara,
Grâul roşu remânea,
Fetele vrav îl făcea
Flăcăi 'n ţuhali îl cosa,
In spre moară îl pornia,
Mânaţi, măi!
Hăi! Hăi!
Iară după ce-au lucrat,
Gătind tot de treerat,
La măsură badea o stat:
Dintr'o claie
O odobae,
Dintr'un snop
Un oboroc,
Dintr'un spic
Un miertic
Roata, măi!
Hăi! Hăi!
Badea atunci de bucurie,
Ca calicul de-avuţie,
Hărăbălile 'ncarca
Hărăbale 'mpărăteşti,
Cu boi buni moldoveneşti,
Nouă cară, cu povară
Şi porni api la moară,
La moară la Ibăneşti,
Unde macini cât trăeşti
Şi câteva la moară la Cotârgaci
Cu cară cu patru saci,
Unde doi îi măcinam
Şi cu murăriţa'i mâncam;
Iară doi îi vindem
Şi cu muraru -i bem,
Carul mare, boii mici,
Cât câştigi tot mânânci.
Ian mai îndemnaţi, măi!
Hăi! Hăi!

(Urmează).

N. V. Hânţescu.

BOLI LA OAMENI, LEACURI ŞI DESCÂNTECE.

253.—Cărțile.

Mama Ivana mea trăgea tot cu cărțile. Avea un fel de cărți zugrăvite parcă înadins pentru aşa ceva. N'am putut să citesc imprimeria, pe margina cărților, de oare ce se ștersese orice urmă de literă din prea multă întrebuințare, dar aveau nişte figuri cu totul deosibite de ale cărților care se obişnuesc la jocul de cărți. Erau figuri pline cu încărcături, cu mult lux de zugrăveală.

Trasul cărților se face cu 24 de cărți: cei 4 aşi, cele de 6, zecii, valeții, damele și popii. Se mestecă într'una, cât se descântă, de câte 9 ori, în trei rânduri, aşa-mi spunea mama Ivana.

Descântecul e următorul:

Voi, 24 dă cărți,
Voi, 24 dă frați
Cum a știut:
Croitoru v'a croi
Tiparu v'a tipări
Zugravu v'a zugrăvi
Şi p'în țări v'a risipi,
Aşa să știți de știrea
Craiului dă: (*tobă, dacă pacientul are ochii căprii.*
sau » » *roşu când* » » » *negrii.*
sau » » *verde* » » » » *albaştrii.*
sau » » *ghindă* » » » » *verzui).*
Dac'o avea leac,
Ş'o avea leacu dă la mine
Să-i dați bucurie
Şî dragoste 'n față.
Dacă n'o avea leac,
Şi n'o avea leacu de la mine,
Să-i dați năcaz și lăcrămi în [față;
Vedem bine, că n'are leacu la mine.

Când se dă pentru vre-a comoară se face oare care schimbare acestui descântec tip. Astfel

. . . .
Să știți dă știrea banilor
Dacă i-o găsi craiul dă (ca și mai sus)
Să-i dați bucurie și dragoste
Şî banii în față.
Iar dacă nu i-o găsî,
Să-i dați năcazu şî lăcrămile.

Craiul este desemnat prin popă, dacă persoana în cauză e bărbat și prin damă când e femeie; valetele e sufletul, gândul—ceia ce este mai apropiat pentru crai: bărbatul, pentru femeie, femeia, pentru bărbat, ibomnicul, pentru fata mare. etc. E şi el tot de patru feluri—ca și popa și dama. *De tobă*, cele cu caro; *de roșu*,

cele cu cupă; «de verde», cele cu pică şi, în fine, «de ghindă», cele cu trefă.

Asul-trefă arată dragoste, «asul pică»: temei, siguranţă, «asul-cupă»: casă, iar «asul-coro»: darul cel mare.

«6—caro»: vorbele bune, «6—pică»: necaz, «6—trefă»: lăcrimi şi «6—cupă: veste.

«10—pică»: drumul de seară, «10—caro»: dar de bani, «10—cupă»: bucurie şi, în fine, «10—trefă»: drumul de ziuă.

Cel, căruia i se trage cu cărţile, trebue să facă cruce cu mâna deasupra lor; iar dacă este absent i se aduce un semn de la el, fie fir de păr din capul lui, fie stramă din vre-o ţoală, pe care o poartă. Semnul e pus deasupra cărţilor, şi peste el vrăjtoarea face crucea obişnuită.

Se taie cărţile: şi dacă dedesupt se întâmplă culoare roşie, e semn bun. Dacă de desupt a căzut carte neagră, nu prooroceşte bine; totuşi dacă deasupra aceştia e una roşie trage tot a bine. Cum se vede mai în toate cazurile se arată semne bune—şi pentru vrăjitoare, că nu-i va fi osteneala degeaba, şi pentru bolnav, căruia i se mai naşte o speranţă.

La trasul cel de al treilea bolnavul taie din nou cărţile, iar vrăjitoarea ia pe cele trei cari cad deasupra şi le aşază cu faţa în jos în linie dreaptă, una sub alta, fără să le vază. Pe celelalte le aşază cu faţa în sus una lângă alta formând trei şiruri de câte opt=două zeci şi patru. «După cum i se arată, aşa spune şi ia». Repetă apoi jocul acesta de trei ori. Cum, se poate presupune foarte uşor, vrăjitoarea meşteră ştie câtă frică să amestece cu nădejdea, pe care o trezeşte bolnavului. Situaţiunea îi este uşoară şi prin faptul prea adevărat întotdeauna că nădejdea de vindecare creşte pe măsură ce progresează şi boala.

Dar puterea de a ghici a cărţilor se desvălueşte şi e căutată mai ales, când e vorba de vre-o comoară. Atunci meşteşugul vrăjitoriei de a-şi ocoli neştiinţa atinge culmea desăvârşirii. Nu ştii de ce să te minunezi mai mult: de dibăcia vrăjitoarii, care se fereşte de a precisa situaţii şi a numi persoane, sau de naivitatea celui care vine la ea, ca la isvorul devinaţiunii. Multe vrăjitoare de acestea se folosesc aşa de straşnic de întrebări intenţionate, încât reuşeşte să fure secretul de la clientul ei, fără ca acesta să bage de samă. Folosindu-se de situaţiuni generale vrăjitoarea încurcă pe client cu întrebările, care-l silesc la mărturisiri, pe care ea le foloseşte, „la ghicit", cu o dibăcie uimitoare. Portiţă de scăpare îşi lasă ele întotdeauna. Astfel — îmi spunea mama

Ivana—când i se prezinta vre-un client dintre cei cărora nu putea să le smulgă nici-un indiciu—le declara că banii pentru care dă el sânt juraţi[1]—nu sânt buni; aşa că ea se mărgineşte la atât, sfătuind pe client să nu încerce nimic, dacă vrea să fie bine de el şi de casa lui. Iar dacă cerberul ei se da şi 'ncepea să-şi deschiză sacul spovedaniei, mama Ivana se oferia îndată să dreagă banii aceştia, cu meşteşugul ei. Cu untură, cu lână, cu făină, etc. ce-i trebuia mamii Ivanii, pentru întreţinere, adusă de client, ea desfăcea blestemul!

Dar, ne oprim aici, lăsând la o parte şiretclicurile meşteşugului vrăjitoresc. Mai de grabă să ne interesăm de sâmburile meşteşugului ei: de descântecile ei, de reţetele ei medicale.

Principele Ferdinand, Teleorman. **Pr. Florea A. Drăgici.**

CÂNTECE

1624.—*Bată-l vântu şi săninu'*
P'ăl de tot samână inu'
Şi nu sădeşti la viţă
Domnul milă să-i trimiţă;
Şi să-l ferească de boale
P'ăla de-l de face oale.
Lovi-l-ar sughiţ şi tusă
P'ăl de face furci şi fusă;
Că cân' văz furca şi fusu'
Parcă mă mănâncă ursu'
Nu i-ar mai ajută dracul
Alui de face dăracul;
Când o da şi l-o începe
Să cază 'n iel să se 'nţepe

De la M. Barnea (Lungeşti-Vâlcea)

1625.—*Mândra când mi-e rumenită*
Cu trei sute nu-i plătită;
Dar când se desrumeneşte
Nici un ban nu mai plăteşte

1626.—*Nu te uita la căciulă*
Ci te uită la făptură.

Din Voiceşti-Vâlcea.

1627.—*Mărită-mă, muiculiţă*
Că mi-a venit lapte 'n ţâţă
Şi-i copilul cât o mâţă.

De la C-tin Stăncioiu învăţător (Voeteşti-Gorj. **Ion N. Popescu**

1628.—*Foae verde măr mustos*
Ciobanaş la oi n'am fost
Oile nu mă cunosc.
Ciobanaş la oi m'oi duce
Fetele ş'or face cruce.
Şi nevestele m'or plânge.
Munte, munte piatră sacă
Lasă ciobanii să treacă
Să treacă la ciobănie

[1] Poate că cititorul e curios să ştie ce sânt banii juraţi. Spun bătrânii că 'nainte vreme hoţii, cari forfotiau în toată ţara, când jefuiau şi-i prindeau ziua, îngropau banii furaţi la vre-un loc cu semn şi făceau jurământul teribil cu moarte, cu boala, etc. că nici unul din ei nu va umbla să-i scoaţă până ce nu vor fi toţi de faţă. Deci dacă se întâmpla să moară unul din ei jurământul era legat pe veşnicie. Aceştia sânt bani legaţi, juraţi, iar puterea jurământului n'o poate deslega de cât vrăjitoarea.

Să scape de cătănie.
Cântă cucu 'n doi făgani
Să-mi lunză pe doi ciobani
Să-i ducă la Cernăuţi
Şi oile sbiară 'n munţi.
Impărate, împărate,
Oile nu-s învăţate
Cu ciobani din altă parte.

Auzită dela Ion G. Stănescu din com. Bujoreni-Vâlcea.

1629.—*Ileană de dorul tău*
Mă topesc ca inu 'n tău.
De-ar fi mândra mai aproape
I-aşi spune vorbele toate!
Dar mândra cale-i departe
Numai cât îi trimet carte
Cartea-i scrisă 'n cornurele
Plină de dor şi de jele.
Când o prinde s'o citească
Lacrămile s'o pornească
Cum m'o pornit şi pe mine
Când am început a scrie.

1630.—*Rău îi stă muntelui rău*
Fără flori şi fără brazi
Ca şi mie fără fraţi.
Rău îi stă muntelui rău
Fără brazi şi fără flori
Ca mie fără surori.
Rău îi stă muntelui rău
Fără brazi, fără molifţi.
Ca mie fără părinţi.

Auzită la bâlciul Sf. Ilie în com. Polovraci Gorj, dela nişte ciobani în 19.9

1631.—*Frunzuliţă mărăcine*
Ş'unde-mi văz vara că vine
Cu zile mândre, senine
Saltă inimioara 'n mine
Şi mi-e drag şi-mi pare bine
Iarba creşte şi 'nverzeşte
Mugurelul înfrunzeşte,
Păsările ciripesc,
Inima mi-o 'nveselesc.
Şi-armăsarul îmi nechează
Trupul mi se 'nviorează,
Numai mândra-mi lăcrămează
Şi-mi tot plânge şi oftează.
Şi-mi tot zice cu suspine:
— Să mă iei neică cu tine
Că poate ţi-oi prinde bine
Iar eu zic: Mândruţa mea
Nu te poate neica lua,
Că tu eşti cu poala lungă
Poale lungă minte scurtă
Şi te 'ncurci dragă prin luncă
Până a sta-a te descurcà
Mă soseşte potera
Şi-mi scurtează viaţa.
Ş'altă foaie mărgărit
Toată iarna m'am gândit
Să mă las de haiducit
Să m' apuc de plugărit.
Insă mijloc n'am găsit
Că'n sat este trai cumplit,
Că toată vara munceşti
Păra 'n pungă nu găseşti.
Când la sapă, când la muncă
Când la coasă, când la furcă
Şi n'ai nici un ban în pungă.
Că nu lucrezi zece paşi
Te 'nhaţă la arendaş
Unde dai una din două
Nu mai vezi cămaşă nouă,
Că mai sunt ş'alte belele
Hăngărele şi şosele
Foncieruri biruri grele
Apoi să ţii şi muere
C'ajungi zău, numai în piele
Că te chiamă în zadar
Consălii la primar
De unde nu poţi scăpa.
Până n'ai mai da ceva,
Cocoşu ori găina

De acia cu hălălău
Te porneşte la zapciu
De unde nu poţi scăpa
Până n'ai mai da ceva.

Auzită în 2 Oct. 1905 dela răp. Radu Marinescu din com. Ciorteşti-Vâlcea.

1632.—*Maică, măiculiţa mea*
Mai lungeşte-mi funia
Până sunt la dumneata
Că dacă m'oi mărita
Copiii m'o 'ncunjura
Bărbăţelul m'o mustra.
Lasă-mă maică să râd
Că la iarnă mă mărit
Şi mi-oi lua vr'un amărît.
De nu m'o lăsa să râd,
Nici să râd, nici să vorbesc,
Nici în frunză să pocnesc
Că frunza mi-a 'mbătrânit
Nu răsună la pocnit

Auzită în Zăcoiu, Dolj Dela Anica N. Andrei.

I. Brătulescu

1633.—*Foae verde-un ruguleţ*
'Ndeamă, 'ndeamnă murguleţ
Pe margine de Olteţ
C' am aflat un târguleţ
De fete şi de băeţi
Perechea de fete mari
Două zeci şi cinci de bani;
Iar perechea de flăcăi
Două zeci şi opt de lei
Şi-altă foae ruguleţ
'Ndeamnă, 'ndeamnă murguelţ
Să-ţi cumpăr de-un frâuleţ
Frâuleţul de mătase
Impletit de mândra 'n şase
Cu dâlogii de arnici
Impletit de mândra 'n cinci
Cu căpeţăl de bumbac
Să se ea bine pe cap
Că-i uşurel la purtat.

1634.—*'Ndeamnă murgule la pas*
S' ajungem de vreme acas'
—Bată-l sfântul de 'ndemnat
Cum ajungi mă legi de gard
Şi-mi dai fân nuelele
Şi grăunţe stelele
Şi tu beai cu mândrele.
Cum ţi-e drag cu mândra în pat,
Şi mie cu traista 'n cap.
Foae verde şi o lalea
Eu stăpâne te-aşi ruga
Să mă duci la tată-tău
Că aici de mine-i rău
—Tat'al meu e om bătrân
Nu coseşte vara fân.
—Să mă duci la frate-tău
—Frate-meu e om bogat
'Şi-ia bastonul pleacă 'n sat
Te lasă legat de gard.
—Să mă duci la soru-ta.
—Soru-mea e fată mare
Şi-a furca şi pleacă 'n vale
Te lasă şi mori de foame.

1635.—*Frunză verde colilie*
Pe deal l' Alexandrie
Vin doi fraţi din miliţie
Se 'ntâlniră faţă în faţă
Se întreabă de sănătate
—Ce mai faci iubite frate,
Că de când ne-a 'ncorporat
Noi pe-acasă n'am mai dat
Taica, maica-or fi murit
Boii în grajd a 'mbătrânit
Plugu 'n brazdă-a ruginit
Biciu 'n cui a putrezit.

1636.—*Foae verae și-o lalea*
Ce faci dorule-acilea?
— Cos la cămășuța ta,
Numai 'n fir și în betea.

Dela Stan Ion Crâmu com Potlogeni jud. Romanați.

George C. Constantinescu

1637.—*Foaie verde merișor,*
Tu, Marițo din pridvor
Nu-mi trimite-atâta dor,
Că mă faci de mă omor;
Trimite-mi mai puținel,
Ca să pot trăi cu el.

1638.—*Foaie verde firu ierbii,*
Hai Mițo pe dealu Cernii
Unde cântă puiul mierlii;
Hai la nuci, să trecem dealu,
C'amândoi ne știm amaru.
Foae verde de molotru,
Stai Mițo să trecem Oltu,
Să schimbăm vorba și portu:
Hai Mițo să trecem valea,
Că dușmanii ne țin calea.

1639.—*Foae verde de-un bujor*
La fereastra din obor
Bate murgu din picior;
Nu bate ca să adorm,
Ci bate ca să mă scol,
Să i dau fân și orzișor,
Apă rece de izvor,
Și să-l țesel binișor,
Și să-l ung cu untdelemn,
Să scot șeaua din șopron,
Să trag ghiata la picior,
Să mă duc unde mi-e dor.
La Marița din pridvor:
E cu gâtu albișor,
Cu mărgeanu roșior,
Roșior și bobonat.
Pe țițișoare lăsat,
La rea boală m'a băgat;
Las să zac și iar să zac,
Ce-oiu iubi să-mi fie drag!...

1640.—*Foaie verde trei măsline*
Vezi puicuță că plec mâine.
Doru rămâne cu tine,
Să-l îngrijești — vai de mine!
Cum mă îngrijai pe mine
Și să-l culci în pat cu tine,
Unde mă culcai pe mine.

Din Gorunești-Vâlcea.

1641.—*Lionică, Lionea,*
Bobocică, bobocea,
De te-aș prinde undeva,
Numai ochii ți i-aș lua
Și i-aș pune 'ntre icoane
Și m'aș ruga: Doamne, Doamne
Dumnezeule ceresc,
Dă-mi și mi e ce doresc,
Că nu cer vreun lucru mare
Să-ți cadă cu supărare;
Și cer, Doamne, ce-am iubit
Pe puicuța de demult».

Din Fântâna-Banului Dolj.

C. M. Popescu

1642.—*Foae verde trei migdale*
Ia-mă Ghițișor calare
Că nu mai pot de picioare,
Când, ași lua câți mi-s dragi
N'ar mai fi frunză pe fagi
Și iarbă printre copaci
Când aș lua câți mă 'nghie
N'ar mai fi frunză pe vie.

1643.—*Mare-i focu de cuptor*
Dar mai mare cel de-amor
Căci de-o boală zaci te scoli
Iar de-amor, zaci pân ce mori.

1644.—*Foae verde lozioară*

Unde-o fi puiu de-aseară
Unde-o fi, unde o 'nserat
Pe-a cui braţe s'a culcat
Şi guriţa cui o dat?
Focu de la inimoară
Nu mi-l poate stinge-o ţară
Numai puicuţa 'ntr'o seară
Dar şi ea cu ce mi-o stinge?
Cu guriţa ei cea dulce.

1645.—*Trage puică şi-mi ghiceşte*
Dece codru 'ngălbăneşte
Codrul de zăpadă multă
Omul de inimă tristă
Codrul de zăpadă grea
Omul de inimă rea.
Trage puică din ghioc
Şi mai vezi de-al meu noroc
Ce n'a lasat Dumnezeu
Ce-oi iubi să fie al tău.
Şi-am să las la moartea mea
Să-mi vie şi dragostea
Să mi ţie lumânarea
Să mă 'ntrebe de ce-o vrea
Să mă 'ngroape unde-oi zice
Unde-o fost dragoste dulce
Să mă 'ngroape la izvor
In desişul codrilor.

1646.—*Foae verde măr prăsad*
Maică nu te-am ascultat
De mata m'am departat
Inima de ţi-am secat.
Maică mai bine muriam
De cât mă înstrăinam.
Arde inimioara'n mine,
Ca un cuptioraş de pâne.
Cât aş încerca să-l sting,
Mai tare o să-l aprind,
Când mă gândesc la mata,
Cum îţi arde inima.

Pribeşti-Vaslui.
Natalia Gh. Pricop

1647.—*Frunză verde lemnişor*
Dimineaţa când mă scol,
Mă'c la cofă să mă spăl
Şi mă razim de uşor
Şi mă uit în sat cu dor,
Cum merg fraţii la surori
Şi bătrânii la feciori.
Frunză verde trei oglinzi
Copilă din doi părinţi,
La ce focu te măriţi?
—Cum de nu m'oi mărita,
C'am avut drăguţ în sat
Şi părinţii nu mi-o dat.
Şi-o venit un rău din lume,
La părinţi le-o părut bine
Şi-o făcut nuntă cu mine.
Nici o lună n'a trecut
La părinţi iar am venit
Părinţii când m'o zărit
De departe m'o 'ntrebat:
—Bine-i fată la barbat?
De frică şi de ruşine
Eu am spus că tare-i bine.
'Njugă mamă patru boi
Şi-mi adă zestrea 'napoi
Şi mi-o pune 'ntre hotară
Ca s'o ard' un foc şi-o pară.
Pe trei părţi cu lemne verzi
Şi pe-o parte cu uscate,
N'am avut în lume parte,
Nici la fraţi nici la surori
Numai la buchet de flori.

1648.—*De urît mă duc pe lume*
Ţi urîtul după mine;
De urît mă duc deacasă,
Şi urîtu nu mă lasă.
Na-ţi urîte, na-ţi oţet,
Du-te să nu te mai văd.
Na-ţi urîte, na-ţi un vin,

Du-te ca să nu te știu,
Na-ți urîte, na-ți rachiu
Du-te ca să nu mai vii.
De boală zaci și te scoli,
De urît te-atăci și mori.

1649.—*Foae verde trei cornuț*
Ardă-l focul Rădăuț,
Cum l-o dus pe al-meu drăguț!
Cum l'o dus așa departe
Și l-o dus să nu-l mai văd

1650.—*Murga paște și necheazǎ,*
Puica plânge și oftează.
Oftează și pentru mine
C'am trăit bine cu tine.
Noi de bine ce-am trăit,
Dintr'o pâne ne-am hrănit

1651.—*Foaie leana și un burete,*
Câmpușor cu iarbă verde
Nimeni umbra nu-ți mai vede,
Nici luna, nici soarele,
Numai păsărelele
Iși umbresc aripile.

1652.— *Foaie verde alunică,*
Măi Nică, măi Nică [1]
Pe casa lui Vasilică,
Sunt doi pui de rândunică.
Unul sboară și se duce,
Unul rămâne și plânge.
—Frățioare, frățioare,
Stăi să-mi crească aripioare,
Aripioare de argint
Ca să sbor pe sub pământ,
La tătuța la mormânt;
Ca să-i spun tătuță așa:
De când el ne-o lăsat,
Mama s'a măritat,
Ne-o băut și ne-o mâncat
Și la curte ne-o 'ngazat.

Auzită dela Ilinca Roșca, Lozna-Dorohoiu.

Const. Șoltuz

1653.—*Foae verde merișor*
Arde-te-ar focul Târgșor,[2]
Din tălpi până 'n căpriori
Să rămâie zidul gol.
Zid inalt și cu copac
Frică mi-e că nu mai scap.
C'am intrat tânăr copil
Și-acum sunt moșneag bătrân,
Barba-mi bate brațele
Mustața umerile,
Și părul călcăile.
Foaie verde și-o lalea
Regino, Măria Ta
Mai citește-ți pravila
Și-mi scurtează pedeapsa.

1654.—*Foaie verde și-o sipică*
De m'ași face-o păsărică
Să sbor pân' la ibovnică
S'o mai văd s'o mai sărut
Știu puicuță, ca de mult.
Doamne, Doamne, fă-ți o milă
Și trimite o furtună
Să mă iea să mă asvârle
La puicuța în grădină.
Doamne, Doamne ce păcate
Pe lume mai sunt lăsate.
Dacă Doamne le-ai lăsat
Atunci rău ne-ai blăstămat,
Căci e prea mare pacat
Să iubești să fii uitat,
De puicuță depărtat.

Primite din Bălăbănești-Tutova.

St. Manole

---

[1] Să repetă după fiecare viers.
[2] Este orășelul cu închisoare militară.

GLUME, JÂTII, TACLALE

303.—De mă rugam de 40, de pe cal nu cădeam.

Un ţigan vra să încalece pe eapa sa, dară nu putea. Se rugă de sft. Ilie să-l pue calare, se opinti, dară se ridică numai puţintel; se rugă apoi de sft. Nicolae, dară nici acesta nu ajută mai mult ca cel dintăi. Stăi, zise ţiganul, că ştiu eu de cine să mă rog; de cei 41 mucenici.

— Sânţi 41 mucenici, puneţi-mă pe cal că vă dau o lumânare de 9 parale.

Se opinti ţiganul şi de astă-dată şi sări dincolo de eapă.

— Ei istoria dracului! zise ţiganul; am greşit cu unul, dacă mă rugam de 40, drept pe eapă ajungeam.

Gavril I. Iancu.

304.—Ciobote de împrumut.

Era o cumătrie la un român. După ce s'a cinstit cât s'a cinstit în sanatatea celui din faşă cum se ştie că după chef vine şi jocul, s'o aşternut românii noştri pe joc. Jucau şi tineri şi bătrâni de rupeau pământul, nu alta.

— Mai încet măi Ghiţă că rupi ciobotele, face unul către altul care îi era şi cumătru.

Joacă cela şi mai şi.

— Mai încet măi, că rupi ciobotele mele! face din nou adevăratul stăpân al ciobotelor.

Grămeşti-Dorohoi. **M. Barbu.**

305.—Briciagul Ţiganului.

Odată un ţigan găseşte un briceag. După ce-l ia de jos, îl mai suci, îl mai învârti, se mai uită la el, a început a zice:

Nu-l dau... zău că nu-l dau!... Da să fiu al dracului dacă l-oi da! Hapoi cum să-l dau? Nu l-am găsit eu? Da să vie şi Procuroru şi Judecătoru şi Regile şi toată jandarmeria şi toată primăria cu tot cu primar că tot nu-l dau.

Pe când întăria ţiganul o ast-fel de stăpânire pe briceag, un român venea din urma lui şi a auzit tot ce vorbisă ţiganul. Pe semne şi românul al ciorilor, a mers fără ca să-l observe ţiganul. Aşa că cum mergea românul numai strigă:

— Ce-ai găsit, măi ţigane?

— Na-ţi-l dacă e al tău!..

Adam, Căueşti-Tutova. **C. Dumbravă.**

306.—Dela Sf. Gheorghe, până la Sf. Dumitru.

Bunu-i vinu nu-i ca apa, nici friptura nu-i ca ca ceapa, este o vorbă şi-i cu dreptu spusă.

Acu eu oi spune-o n'oi spune-o da părinţii ăştia din polojenia mea o spun în gura mare. Acu nu că erau beţivi—Doamne fereşte—departe de mine de a zice aşa ceva despre sfinţiele lor—dar o săte îi omoră după cum însuşi ei se jăluiau.

Nu se îmbatau—doar aşa de erau, cum îi şăde omului mai bine şi asta era rar de tot.

Chiar ei ziceau :

— Bem şi noi azi ce mai bem şi mâne şi pe urmă, ehehehei, tocmai poimâne dacă om mai cinsti.

Şi doar cum aflase Vlădica de naravu sfinţiilor lor—şi-şi pusese în gând să se lese de băutură—numai dacă s'o lăsa ea de dânşii, da unde era chip, pesemne nu vrea să se lase băutura de ei cu nici un preţ. Ră boală! Merge azi, mâne, îi chiamă într'o bună ziuă Vlădica şi-i ia la dojană:

— Da şăde rău bre, voi preoţi să vă îmbătaţi ca nişte netrebnici, vă faceţi de râsul lumii,—gândiţi-vă că nu-i frumos, c'aveţi copii, că aşa, că una alta, şi Vlădica îi cetea acolo, iar ei stăteau plouaţi.

— Dă, Prea Sfinte—am greşit—n'om mai face...

— Ştiţi una părinţilor. Ia să cercaţi să vă lăsaţi de băutură. Faceţi şi voi o cercare. Să nu mai beţi nimic de la sf. Gheorghe până la sf. Dumitru. A-ţi auzit? Să nu puneţi nimic în gură—să vedem nu s'a putea să nu mă mai năcăjiţi?

— Vă prindeţi ?

— Ne prindem Prea Sfinţite, ce era să zică ei.

— Aşa, bun. Şi ca să fiu mai sigur ia să şi juraţi. Ii pune şi jură preoţii noştri şi după ce-i mai dojeni betu Vlădică le dădură drumul.

Da părinţii noştri cum au eşit de la Vlădică, se duc întins la biserica sf. Gheorghe şi se închină, şi de acolo întins, fără să se abată nicăeri, până la biserica lui sf. Dumitru se închină şi acolo şi când să iasă amândoi bucuroşi c'o putut ţinea jurământul, nu ştiau încotro să apuce că le venise parcă o sete...

— Nu bre, zise unul, ia să mai mergem noi o leacă şi de la sf. Dumitru înainte. Mai bine să mai întreacă mai mult de la noi de cât să mai păţim cine ştie ce cu Vlădica. Şi mai merseră o bucată bună de drum, de la sf. Dumitru înainte până ce nemerisă într'o crâşmă, şi dă-i cu cinstea, până ce-o perdut ruşinea părinţii noştri !

Aude Vlădica. Ii chiamă iar:

— Poi bine, ce-am vorbit noi, ce-aţi jurat nemernicilor. Aşa vă ţineţi de cuvânt?

— S'avem ertare Prea Sfinţite că noi ne-am ţinut jurământul. N'am pus nimic în gură de la sf. Gheorghe până sf. Dumitru.

— Ba încă, adaugă celalt, am mai mers şi de la sf. Dumitru o bucată bună înainte, asta am mai lasat să întreacă de la noi...

— Bate-v'ar mama lui Dumnezeu nepricopsiţilor, poi cum aţi înţeles voi?

— Şi i-o lămurit bietul Vlădică, că acu în bunătatea lui el se scotea vinovat că nu i-o lămurit bine, că el una le-o spus şi părinţii alta o înţeles.

Acu, de lămurit ştiu că i-o lămurit, Vlădica pe părinţi, da nu ştiu dacă părinţii o ascultat pe Vlădică.

Eu unul mă tem că nu, că-i şi greu lucru.

Jorăşti-Covurlui **Petru G. Savin.**

307.—Mai bine moartea, decât cu dracul la un loc.

Pe un răufăcător îl judecaseră legile la spânzurătoare. Când era să-i facă sfârşitul, strigă un sluşbaş de la împărăţie către prostimea adunată, că de vrea vreo fată, din câte sunt de faţă să-l ia pe cel osândit de bărbat, atunci i se iartă osânda, iar ţara îi dă zestre. Ce-i drept s'a găsit o fată şi l-a luat de barbat.

Au trăit ei cât au trăit împreună şi la o vreme după aceia se înfăţişază cel osândit iarăşi înaintea domnilor de la judecată şi li spune: «Drept este, domnilor, că mare pacat am săvârşit şi mi se cădea spânzurătoarea — dar tot n'a fost aşa de greu pacatul ca să fiu osândit să trăesc cu dracul. Vă rog, domnilor, dacă se poate să luaţi încă odată judecata şi mai bine să mor spânzurat de cât să mă osândiţi să trăesc cu muerea ce m'a luat.

De la Ion Ursache cantor Frătăuţi-Bucovina.

308.—Cine trebue să plângă

Se însurase feciorul şi-şi luase ce-i plăcuse mai tare. După ce făcură nunta la socru-său, veniră să nuntească «pripoiul» la el acasă. Fata ce-o luase, nu-i vorbă, îi plăcea, dar prea să schimbase de la cununie încoace. Până la cununie era ea fată mai aşezată, dar cum părăsise altarul, a dat o veselie peste ea şi tot veselă era încă şi acuma.

Cum ajunseră cu nunta la el acasă şi se aşază pe la mese iar tinerii însurăţei, după cum e obiceiul, în capul mesei, mireasa a

început a se veseli şi tot râdea cu toţi, cinstea la toţi, de-ţi părea că uitase că-i mireasă. De la o vreme i-a venit şi feciorului lucrul acesta nu ştiu cum şi face către mireasă :

— Tu mi se pare că n'ai văzut încă mirese. Eu ştiam că miresele mai plâng la nuntă, ia mai plânge şi tu!

— Plânge tu că ai luat pe dracu, eu de ce să plâng? îi răspunse mireasa.

309.—Cel de sus şi cel de jos.

La o nevastă umblau doi feciori tineri în dragoste. Intr'o seară s'a întâmplat de erau amândoi în casă când tocmai sosia şi bărbatul de la pădure. De frică ca să nu-i prindă bărbatul în casă şi să nu le moae ciolanele, căutau să se ascundă care şi pe unde putea. Unul s'a vârît sub pat, iar altul s'a urcat repede în podul casei. Barbatul după ce a dejugat boii a intrat în casă şi îndată a simţit că în casă a fost om strein şi cum îşi ştia muerea cam lucru bun, a început a o ocărî. Femeia a început să se apere:

— Vai de mine, bărbate, cum poţi tu spune una ca asta? Mai simţit tu vre-o dată cu aşa ceva? Cel-de-sus (D-zeu) mă ştie că-s nevinovată!

Cel din pod când a auzit vorba «cel-de-sus» n'a priceput rostul cuvintelor, şi crezând că nevasta de frică i-a spus bărbatului că el s'a urcat în pod şi de frică să nu se sue barbatul în pod la dânsul, a început a striga mânios:

— Ce, numai cel-de-sus ştie, dar pe cel-de-jos l-ai uitat?

Dela George Onciul, Frătăuţi vechi, Bucovina. **Ilarie Onciul.**

310.—Răsbunarea ucenicului.

Acu cică era un meşter croitor, care având mai mult de lucru la o moşie boerească, şi-a luat cu dânsul şi ucenicul ce-l avea, pentru ajutor, la ce s'a pricepe şi el.

Intr'o zi, la vreme de masă, boeru i-a dat meşterului între alte mâncăruri şi plăcintă.

Ucenicul, care mânca la o parte de stăpân, aştepta şi el cu gura căscată, că doar i-a da şi lui boeru să guste măcar, din plăcintă.

Ciocoiu, om cum se cade, vru să rupă din plăcintă să dea şi ucenicului o bucăţică.

Meşterul de colo sare cu gura răpede şi spune boerului, că ucenicului nu-i place plăcinta.

Băetu, ce avea să mai zică, dacă stăpânu-so îl luase cu vorba

înainte? A tăcut, şi a rămas aşa că lui nu-i place plăcinta, cu toate că îi lăsa gura apă după o bucăţică.

După ce isprăvesc ei de mâncat, s'au aşezat iar la lucru. Ucenicul se bătea cu gândul, cam ar face, cum ar drege, să mânânce şi stăpânu-so ce nu i-ar plăcea, cum şi el n'a putut să mânânce ce i-ar fi plăcut. După ce au mai lucrat ei cât or fi mai lucrat, maistru se lasă de la lucru, şi-i spune ucenicului că se răpede o leacă la crâşmă, iar de întreabă boeru de el să ştie unde să-l caute.

Se vede că-i venise cu arşiţă după plăcinta ce mâncase. Numa iaca vine şi boeru, ca să mai vadă cum merge lucru. După ce spune ucenicu unde-i stăpânu-so, boeru intră 'n vorbă cu băetu şi-l întreabă:

— Dar cu stăpânu-to ista cum te împaci tu, bre? O duci bine, nu te bate el câte o dată?

— De bătut ce să zic, spune băetu, nu mă bate nici o dată, dar are o slăbiciune, care mă supără mai rău ca bataea.

— Dar ce are bre, întreabă boeru mirat?

— Apoi dă, face băetu, cam codindu-se să spună. Eu aş spune, dar mă tem de dânsul dacă aude.

Şi acu îi trecu una bună băetului prin cap, de ciuda plăcintei, şi 'ncepe a spune boerului una lată, de o credea şi el pe jumătate :

— Stăpânu ista a meu zice băetu, îi om tare cum se cade numai că are un fel de nebuneală (ferească Dumnezeu pe toată lumea; şi-şi face cruce). Când îi vine lui nebuneală la cap, apoi începe să bată cu pumnii în pat şi după aceia de n'a fi cine-va să-l lege, apoi sare la oameni şi se repede la gât.

Boerul intrase la grijă, auzind ce spunea băetul.

— Şi să vezi matale cucoane, că dacă se găseşte cine-va în pripă să-l lege, şi-i mai dă şi câte-va după cap, apoi răpede îşi vine în fire, de parcă nici nu samănă a nebun. Şi iaca de asta spuseiu adineoarea că nu-mi prea vine la socoteală stăpânu ista al mieu.

Boeru, intrase la grijă auzind cele spuse de băet. Ciocoiu îngrijindu-se de vre-o ispravă a nebunului, se duce la rândaş şi-i spune să aibă la îndămână o frânghie pentru când l-a striga el. Işi închipuia boeru că după o leacă de băutură, să nu-i vie slăbăciunea cu nebuneală.

Numa iaca vine şi maistru puţin afumat, şi aşăzându-se la lucru îi făcea trebuinţă de foarfeci. Dar negăsindu-le, prinde a bate

cu pumnu în pat cum e de obiceiu la croitori, când se rătăcesc foarfecele printre petece. Când bătea mai de zor meşterul cu pumnii în pat, iacă intra şi boerul acolo ca să vadă ce căutătură mai are croitorul.

Boeru, cum vede pe maistru bătând cu pumnul în pat, strigă la rândaş să vie cu frânghia. Vine rândaşu cu frânghia, pune mâna boeru, pune şi rândaşu şi prind a-l lega.

Maistru văzând că au de gând să-l lege, se opune cerându-le socoteală că ce au cu dânsul? Degeaba că bietul maistru n'avea cu cine să stea la vorbă. Dacă a văzut şi el că treaba nu-i de glumă, a început a răcni şi a-i răpezi pe boer şi rândaş.

Boeru, dacă văzu că nebuneala meşterului îi mai rea de cât îşi închipuea el, şi că a început se le sară 'n gât, a prins şi ei a-i cărăbăni pe după cap cât îi putea lua ceafa. Şi dă-i, şi dă-i, apoi l-a legat burduf şi l-a dus la primărie.

Ajunşi acolo, s'a făcut întrebare mai întâi boerului, că de ce l-a adus legat pe croitor? Boeru spune cum că e nebun.

Meşterul începe a se apăra ca un om cuminte cum şi era, spunând că pe dânsul l-a ferit Dumnezeu de aşa boală. Şi întorcându-se cătră boer îl întreabă:

— Dar d-ta cucoane pentru care lucru m'ai legat, şi zici că-s nebun? De unde ştii că eu am nebuneală? Să-mi dai dovezi, că de unde nu, te trag la judecată.

Boerul ne mai având încotro, scoate dovadă pe chiar ucenicul lui, care venise cu tămbălăul la primărie.

— Iacă, zice boeru, dovadă am pe ucenicul tău care mi-a spus de nebuneala ce ai.

— Dar de unde ştii tu măi că eu am nebuneală? Intreabă maistru pe ucenic.

Dar dumneata de unde ştii că mie nu-mi place plăcinta, zice ucenicul?

Auzită de la socrul meu Vasile Savin, din Huşi. **V. B. Ţirica.**

GÂCITORI

667.—*Cântarul.*

Nişte maţe de bostan,
Spânzurate pe-un goldan,
Ţipirig Holban.

668.—*Coasa.*

Iuş, iuş
Prin păinuş;
Ţac, ţac,
Prin copac!

669.—*Fedeleşul.*

Hurduruz,
Burduruz,
Dela Ţarigrad adus,
Sub pat pus.

670.—*Stelele.*

Dela noi şi pân' la voi,
Tot căţei de usturoiu.

*

671.—De la noi şi pân' la munte,
Tot zale mărunte.

Târgu-Neamţ.

George A. Cosmovici.

672.—*Acul.*

Am un bou: fărâmă cu coarnele şi drege cu c.rul.

Dela Honcu M. Stafie.

673 —*Berbecii.*

Doi ţigani se bat cu patru vatraie.

Dela Armeanu Ion.

674.—Doi uncheşi din laie
Se bat cu patru vatraie.

De la Condoiu Niculae.

675.—*Boul.*

Mic cât fusei,
Din patru fluere zisei;
Dacă mare mă făcui,
Pământul răstornai;
Dacă murii,
In horă jucai.

Dela Minune D. Ioan.

I. N. Popescu.

CRONICA

Despre noua culegere a d-lui *Al. Viciu*: **Colinde din Ardeal**, nădăjduesc să pot vorbi ceva mai târziu într'alt loc.

P.

* Citim în „Universul" de Duminecă 16 Martie a. cr., următoarele:

«**Nunţile ţărăneşti.** Ministerul de interne a adresat prefecturilor din ţară umătoarea circulară.

„Suntem informaţi, că în comunele rurale cu ocazia nunţilor ţărăneşti, este obiceiul atunci când se aduce mireasa — dacă este dintr'un sat străin — sau naşii, sau a doua zi după nuntă când se duc cu vestea la socrii mici, — ca nuntaşii să se ia la întrecere cu căruţele, bătând caii în mod oribil, pentru a lua unul înaintea altuia şi din această cauză se întâmplă multe accidente regretabile trecătorilor şi nuntaşilor.

Pentru ca să dispară acest obiceiu urît, avem onoare a vă ruga, domnule prefect, să daţi ordin autorităţilor dependinte de d-voastră să împedice organizarea unor asemenea petreceri în goana cailor şi să dea în judecată pe contravenienţi, conform dispoziţiunilor art. 385 al. 12 din codul penal".

De azi încolo, contravenienţii cu asemenea „obiceie urîte ţărăneşti," se vor pedepsi conform legei!"

Ceeace rezultă, că obiceele noastre vor pieri prin lege!

De altfel este o mare diferenţă între un duel dela oraş şi o înjunghiere de la ţară; sau între alergări (mai bine „curse") cu atâtea accidente, şi un simplu obiceiu din moşi-strămoşi!..

Mare grijă au cei de sus de cei de jos, — atât că numai cârciumile sunt la mijloc![1]

N. I. Dumitraşcu

---

[1] Nu te îngriji, domnule Dumitraşcu! Poruncile acestea, nu vezi? sunt date prefecţilor, nu ţăranilor! (N. R.)

OBOLUL

Prietenilor Revistei «ION CREANGĂ» pentru strângerea fondului

Bustul lui Ion Creangă la Bârlad

Suma adunată 1046.60

DE LA ADMINISTRAŢIE

Adiverinţe: S'au primit sumele şi cu acest no. s'au trimis adeverinţe pentru Onor. *Casa de sfat şi cetire*, Ţigăneşti-Ilfov, 5 l. *Păr. Fl. A. Drăghici*, Principele Ferdinand, Teleorman, 5 lei. D. *At. Paţica*, Ciuperceni-Gorj. 7 l. 50 b. D. *C. V. Praja*, Iaşi, 5 lei.

Domniei-Sale

Domnului Artur Gorovei

Comuna Fălticeni

prin Oficiul .... Judeţul ....

Anul VII.—No. 8. August 1914.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

REDACȚIA:
T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BÂRLAD

Exemplarul:
In țară . . . . 40 de bani
In streinătate . . . . 50 » »

Abonamentul anual:
In țară . . . . 5 lei
In străinătate . . . . . . 6 »

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CĂRȚI, CONSTANTIN D. LUPAȘCU

DE LA REDACŢIE.

Poşta.—D. *C. Radulescu-Codin.* Primit nefrancat.

Lămuriri.—Materialul ce ni se trimite să fie scris pe o singură parte a hârtiei ; ar fi bine să se scrie numai pe sferturi de coală.

— Să nu se scrie pe o hârtie mai multe feluri de culegeri, de pildă cântece şi gâcitori, datine şi cuvinte rari, şi altele, ci fiecare pe hârtia sa.

— Scrisul să fie ceteţ mai ales acolo unde-i vorba de cuvintele rari, căci greşelile ce s'ar face punând de pildă pe *u* înloc de *n* şi pe *a* în loc de *o* şi pe *c* în loc de *e*, ar fi foarte mari.

— La un plic nerecomandat pe care se scrie «manuscrise de imprimat», ajunge o marcă de 5 bani pentru 100 de grame; pentru 150 de grame trebue 10 bani. Aceste manuscrise însă, nu trebue să cuprindă scrisori particulare, cari să se facă numai de-oparte prin cărţi poştale.

— Persoanele cari cer lămuriri, le vor găsi la poşta redacţiei, dacă nu alipesc o carte postală sau o marcă pentru răspuns.

Cărţi primite la Redacţie.

Muzeul pedagogic al Casei Şcoalelor: Instrucţiuni pentru conservarea obiectelor de muzeu. Vălenii de munte, 1914, 52 p. f. preţ.

N. V. Hânţescu: Un pericol naţional: luxul la sate, Iaşi, 1914, 30 p. 20 b.

Buletinul Muzeului pedagogic al Casei şcoalelor. An. I. Vol. I. Edit. Casei Şcoalelor, Vălenii de Munte, 1914, 120 p. f. preţ.

Activitatea parlamentară a d-lui N. Iorga. Extrase din discursuri, Interpelări, Vălenii de munte. Tip. Soc. «Neamul românesc», 1914, 110 p., f. preţ.

Anul VII.—No. 8. August, 1914.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA: T. PAMFILE, Bârlad str. Corbului | ABONAMENTUL ANUAL: In țară 5 lei, In străinătate 6 „ | ADMINISTRAȚIA: M. LUPESCU, Zorleni-Tutova

SLUJBAŞII BOIERILOR VECHI IN CASĂ ŞI LA MOŞII

Boierii vechi, părinții adevărați ai țărănimii, care-și petreceau viața mai mult în sate, la curtea lor, povățuind pe săteni, miluindu-i la nevoie, ajutându-i la necazuri și privind pe țărani ca pe copii lor, se ajutorau în conducerea gospodăriei de mulțime de slujbași cărora le încredințau unele treburi, însă sub privigherea în deaproape a lor.

In sat la noi, în Spătărești-Suceava, unde erà stăpân al moșiei, pe când eram mic, răposatul Alexandru Millo, frate cu marele artist Matei Millo și care, de și a fost în multe rânduri ispravnic și în sfatul țării, totusi își cautà singur moșia, slujindu-se de următorii slujbași:

83.—Biserica de lemn dela Stâmba, jud. Tutova

Vichilul care aveà previgherea întregii moșii, a hotarelor și a tuturor afacerilor. El stătea în ograda curții, în anume case și aducea la cunoștința boierului orice neajuns. Nici o treabă nu începeà fără să se iea sfatul lui. Socotelele moșiei le țineà tot el. De el ascultau toți ceilalți slujbași și argățimea întocmai ca de boier. Vichilița, la treburi grele, dădeà ajutor cucoanei boierului, pentru care la zile alese erà cinstită cu daruri mândre.

Vătavul erà ajutorul vichilului, pus sub ascultarea lui. De multe ori boierul se slujià numai de vatav, fără a aveà și vichil. Vatavul stăteà în anume casă, în afară de ograda curții. De el ascultau toți ceilalți slujbași și argățimea. El nu făcea nici o treabă până nu luà sfatul vichilului ori al boierului. Vătavul erà dat afară numai de boier, în urma plângerei vichilului ori după ce se încredința boerul de reaua lui credință. Vătavul călca moșia aproa-

pe în fiecare zi ducându-se pe la văcării, stâni și pe la ocoalele cu boi. Vara, pe vremea lucrului, umblà după lucrători și adesa erà însoțit de *jăcuți*[1], care îi dădeau ajutor în contra celor nesupuși.

Vătăjița dădea ajutor cucoanei boierului la treburi grele și-i făcea adese dulcețuri și diferite treburi în casă. Cucoana o răsplătea pentru muncă cu vorbe blânde și daruri la zile mari.

Feciorii boierești erau aleși dintre gospodării tineri, deștepți și ageri; ei erau ajutor vătavului ori vichilului la paza aratului, a sămănatului, a prașileĭ, secerei, cositului, culesului de porumb, trierului ș. a.; ei măsurau *cirtele* oamenilor și privighiau buna lucrare. Aceștia primeau porunci de la vatav ori vichil și erau câte 3-4 de moșie și chiar mai mulți, unde moșiile erau mai mari. In părțile de munte aceștia se mai ziceau și *plăeși*. Când se făceau *haităș* sau goană la pădure pentru împușcat lupi. vulpi, ori epuri, luau și ei parte. Feciori boerești se alegeau dintre cei ce știau să sudue amarnic și dintre oamenii iuți, ori voinici căci cu țiganii robi nu se puteà altfel.

Fecior în casă erà tânărul — adese cărturar — care se creștea de boier, dintre feciorii de preot ori ai vichilului sau chiar de gospodari chiaburi, ca să învețe apucături alese și să ajungă și el ceva. Aceștia aveau odaea lor și îngrijiau numai de boier: turnându-i să se spele, stergându-i hainele, văxuind ciubotele, ducând poruncile boierului unde acesta îl trimitea ș. a. Masa și îmbrăcămintea o avea de la curte. Adese feciorul boieresc însoțea pe boier pe capră când se ducea undeva. Feciorii boerești erau tineri, frumoși, aleși și se creșteau în apucături deosebite. Mulți din ei cu vremea au ajuns oame i cu stare.

Logofeții erau cei ce dădeau boierilor la masă. Ei erau îmbrăcați în anume haine de boieri, care la încetarea slujbei i se luau. Logofeții aveau în samă tacâmurile și toate lucrurile ce slujiau pentru masă.

Bucătarul avea în samă facerea bucatelor. El era ori dintre țiganii robi, ori târgoveț și adesea neamț. El erà ajutat de unul sau doi argați, cari spălau vasele și tăiau lemnele. Pe la unele curți erau și bucătărese țigance, nemțoaice sau *leșle*.[1] Bucatarul avea odaea și-și păstrà tabetul lui.

---

[1] *Jăcuții* erau soldați ca să *execute angajamentele*. Din a *executa* s'a născut cuvântul *jăcuți*.

[1] Poloneze.

Chelarul era om cu credință. El avea cheile de la toate beciurile și cămările boierești. Fără el nu se luà nimic. El dădeà tainurile și orice eșia din curte trebuia să știe el. Multe lucruri nu le dădea fără un semn al vechilului, boierului ori al cucoanei. El stătea la curte de unde mânca și unde-și avea gospodăria. Pișcăturile slujbașilor le spunea boierului ori cucoanei, care luau măsuri de îndreptare.

Găinăreasa avea în grijă creșterea păserilor. Ea creștea mii de pui de găină, sute de pui de curcă, gâște și rățe. La noi în sat se creștea strașnic de multe paseri la curtea boierească. Toamna se duceau cară cu cuști cu pui, curci, gâște, rățe în târg, unde adesea ședea boierul iarna. Găinăreasa ședea la curte. Ea strângea și ouăle de găină care le ducea boierului în târg.

Jupăneasa era credincioasă cucoanei. Ea avea în deaproape privigherea lăuntrică a gospodăriei și dădea povețe cucoanei unde trebuia. Jupăneasa îngrijea de cucoană și o gătea când se ducea la plimbare. Ea avea casă și masă la curte. Adesa jupânesele erau nemțoaice ori *leșe*, care stâlceau vorbele moldovenești.

Pușcașul. Unul din feciorii boierești care-i mai bun ochitor avea slujba de *pușcaș* al moșiei. Pe el îl trimitea boierul pe moșie să-i aducă vânat — epuri mai ales — când avea petrecere ori chef în târg. Pușcașul ședea la curte și îngrijea de cei 10-15 capăi ce-i avea boierul.

Pădurarii aveau în pază pădurea; ei nu dădeau voe nimănui să iee nici măcar un vreasc, dacă nu avea țidula boierului c'a făcut zilele de clacă. In unele părți era și un *chihaie* sau un *șef pădurar.*

La *haitaș*—goană pentru vânat—luau parte și pădurarii; ei împărțau haitașii și ațineau calea vânatului, așăzând unde știau pe vânătorii boeri.

Jâtarul păzea lanurile de grâu, de ovăs, săcară și de popușoi. Ca și pădurarii, când prindeau vitele cuiva în lan, le ducea la curte, iar omului îi luà sumanul și-l ducea semn la curte. Jitarul era omul cel mai sarac din sat,—un om fără căpătăi.

Pe lângă slujbașii de mai sus mai erau la curtea boierească:

Fierarul care potcovea caii, dregea trăsurile, șinuia carele, ș. a. Fierarul era totdeauna țigan.

Viziteul, care îngrijea de cai și trăsuri, și care adesa era tot țigan, din vechii robi.

Spălătorițele, care spalau cămeșile și rufăria boierească.

Argați, la diferite treburi.

Bouari, care păziau și aveau în grijă boii boierești și ai satului.

Vacari care păziau vacile cu lapte ale boierului şi a satului.
Ciobani şi baci pentru oile boierului şi ale satului.
Porcari, care erau mai ales sârbi, căci răposatul Millo avea şi porci, pe care iarna îi ţinea cu otavă, sfecle şi pleavă de orz şi grâu, în care era multă gozură, căci vânturatul pe atunci se făcea cu lopata, iar curăţitul cu ciurul. Boierul nostru avea anume *ciurari*.

Când boerul era ispravnic şedea şi la târg şi la ţară. Cucoana şedea mai mult la ţară şi numai Sâmbăta se ducea în târg, de stătea Duminica, iar Luni, hăt de dimineaţă, dacă nu venea Duminică sara pe vremea lucrului, era la moşie.

Se ducea şi boierul pe moşie şi adese şi cucoana. Erau foarte buni gospodari şi economi. Creşteau vaci bune; aveau boi frumoşi. In cârdurile de vaci; aveau tauri de rasă străină, ce-i dădeau şi satului. Harmasarul curţii îl dădea şi pentru epele satului. Vîerii boerului nu erau opriţi de la scroafele satului. Erau suflete bune de oameni. Când vedea un gospodar râdicându-se în sat, se bucurau şi-l lăudau. Unde mai sânt aşa oameni azi?! I'au acoperit pământul.

M. Lupescu

P O V E Ş T I.

60.—Povestea cu fata de împărat şi Rusul.

Acum cică ar hi fost odată un împarat bogat, acărui împărăţie mai n'o ştia nici el unde se sfârşeşte. Acel împărat avea o fată frumoasă, frumoasă, de parcă era ruptă din soare. Pe lângă curtea acelui împărat se pripăşise de unde până unde un urs pe care împăratul îl ţinea încuiat într'o camară şi trebuia în fiecare noapte să dea câte un om ursului să-l mânânce.

Impăratul dădu svoană în popor că acel care va dormi o noapte cu ursul fără să-i facă ceva, aceluia îi va da fiica lui de soţie şi jumătate din împărăţia lui.

S'au încercat să doarmă feţi logofeţi şi pe toţi mi i-a orânduit ursul nostru. Ba încă pusese ochiul pe fată un împărat căruia îi murise nevasta de curând. A încercat el ca s'o ia pe fată fără voia tătâne-su dar după frumuseţea fetei mai nu s'ar fi crezut să o ia un sluţenia lumii, aşa că fata n'a vrut să se ducă după el. De aceea se hotărîse şi el fiindcă-i era tare dragă fata, ori să moară, ori să trăiască; şi s'a dus şi el să-şi încerce norocul. Dar dihania dracului parcă a ştiut, că nu-i rămase betului împărat nici un os.

Intr'una din zile, cum sta împăratul în cerdacul plin de flori a casei, gândindu-se care-i va fi soarta fetei, căci murise toţi feciorii de împăraţi şi-i era teamă că nu v'a mai putea mărita fata, numai iată că vede apropiindu-se de el un om şi-i zise:

— Impărate vreau să dorm desează cu ursul!

— Bine, îi zise împăratul, vei dormi.

Acel om era un Rus care auzise de păţania celorlalţi şi acuma voia şi el să-şi încerce norocul. Mai erau câteva ceasuri când trebuia ca Rusul să de chelea popii. Da Rusul cela *pesinică* tot mai cu cap: că nu veni cu mâna goală ci se duse în târg şi cumpără mai multe lucruri. Işi luă o scripcă, un ghici, o oglindă, un brici, îşi mai luă un buzunar de alune prăjite, iar în alt buzunar puse în loc de alune, chetricele.

Când sosi Rusul, împăratul porunci slugei să dea drumu Rusului, căci o fi flămânzit cel lung de coadă. Când dete cu ochii de el ursul începu să morăe, şi să repezi la el să-l înhaţe. Dar şi Rusul nu degeaba îşi luase el scripca; că unde mi-ţi începe măi tată a cânta de era cât pe ici să sară jupânul urs la joc. Ursului îi plăcu mult şi ar fi vrut să cânte şi el. Deaceea ceru să-i dea şi lui să cânte. Rusul atâta aşteptă. Ii dădu să cânte. Ursul văzu tot ce făcuse Rusul cum o puse să cânte, cum îi jucau degetele pe strune, că unde mi-o apucă de gât îşi potrivi ghiarăle pe strune apoi cu cealaltă labă apucă arcuşu şi începu să-l poarte pe strune.

Da nu zici dihania că. ce cânta Rusul nimic; da să-l fi uzit pe el, săreai la joc să fi fost cât de suparat. Şi unde sta el în două labe parcă era un mozicant, nu alta.

Mai plesnea câte o strună dar nu se mai uita el la asta, îi zicea înainte. In timpul acesta Rusul tot ronţăia câte o alună; aşa că după ce se satură de cântat, ceru să-i dea şi lui să mânânce că-i veni poftă bată-l să-l bată. Atunci Rusul scoase o mână de pietricele şi i-o vârî ursului în gură. Ursul începu să ronţăe dar văzând că-l cam doare ginginile îl întrebă pe Rus.

— Dar cum poţi tu să mânânci aşa de răpede şi aşa de lacom, că pe mine mă dor colţii». Bre se vede că eşti mai tare de cât mine în colţ.

Ursului îi era cam frică de Rus că-l vedea aşa tare. In timpul când ursul mânca alune de pe stradă, Rusul scoase o oglindă şi briciul şi începu să se oglindească şi să tragă cu briciul. Pe unde trăgea cu briciul, rămânia curat. Ursul când îl văzu aşa curat şi frumos se rugă acu de rus să-l radă şi pe el. Rusul îi spuse

că-l rade dar el e mai mare şi trebuie să-l prindă în teasc, căci acolo era un teasc, căci altfel nu-l poate. Ursul se învoi. Rusul îl umflă de blegi, îl trase cu labele sub teasc şi începu să strângă. Ursul văzând că se cam întrece cu şaga începu să se roage de Rus să-l mai slăbiască oleacă. Il mai slăbi oleacă, apoi îi puse oglinda dinainte. Ursul se uită în ea ca cine ştie ce boier. După aceia începu să tragă frumos cu briciul.

Pe unde-l rădea,
Cu biciu-l plesnea,
Vârca eşia,
Pe urs îl ustura
Şi de Rus se ruga:

— Mă rog, mă rog, dă-mi drumul că nu mai pot de durere; mi-ajunge, nu mă mai rade.

Rusul îi dădu drumul. Da să vedeţi, 'nevoastră: numai ce începu ursul nostru să se ferească cât colo de Rus. Numai dingherele ştiau de capul lui. După aceea Rusul îi spuse că are să doarmă oleacă, că mai era până la ziuă, dar nu cumva să facă vreun sgomot, că-l ia mama dracului. Rusul se culcă.

Doarme el ce doarme cam epureşte ; că de, îi era şi lui îngrijă, te miri ce-i vine bată-l întunericu, şi numai odată să-l fi strâns pe Rus de beregată, era gata,

Când se făcu ziuă împăratul trimise sluga să ia ciolanele Rusului şi să le arunce, unde mai aruncase şi pe celelalte. Când deschide uşa însă, mare-i fu mirarea slugei când văzu pe urs că abia mergea de durerea picioarelor şi de usturime şi că începe ai spune încet să nu facă sgomot că se scoală Rusul şi-l înşfoacă iară la bătae. Se uită şi el şi văzu pe Rus care dormea de puteai să dai cu tunul la urechea lui.

Dete fuga la împărat şi-i spuse. Impăratul mai nu crăpa de ciudă. Dar ce era să facă.

După aceea se duse la urs şi-l ţinu de rău.

— Da bine mă păcătosule; câţi feciori de împăraţi au fost iai mâncat şi pe bahahuea asta urâtă n'ai putut'o mânca? Să-mi pleci de la mine unde-i şti. Nu te mai ţiu; văd că n'am nici un folos de la tine. Iţi mai spun ceva: dacă nu mi-i îndeplini să ştii că te pui să mănânci otravă. Să mi te apuci să faci cum îi şti şi să-l omori. Să te apuci să faci o groapă pe sub pământ până la biserică şi tocmai când va intra în biserică să se cunune, să-l mănânci.

Ursul nu mai zicea nimic căci vedea el că a fost înşelat de Rus.

După aceea se duse şi se apucă să scurme pe sub pământ. Scurmă bietul urs şi zi şi noapte încât i se rosese unghiile bietului, de nu mai ştia ce să facă.

In sfârşit veni şi ceasul când trebuia să intre tinerii la cununia religioasă. Rusul tot cu cap, căci parcă îl învăţa cineva, aşa de bine învârtea el lucrurile; căci aproape de biserică Rusul lua pe fată în braţe îi râdică rochiile cele scumpe şi începu să tragă cu degetul pe pântecele ei. Ursul când văzu aşa ceva fugi iute acasă, se duse la împărat şi-i zise:

— Imparate: Pe mine m'a ras nu m'a ras, dar pe fata d-tale a ras'o de numai un petec negru i-a rămas.

Impăratul cum era el de supărat începu să râdă. Nu mai avu încotro şi dete fata Rusului, făcu nuntă mare şi frumoasă care ţinu trei luni. Am fost şi eu la nuntă ş'am jucat de mi s'a scrintit un picior Ursul a băut şi a mâncat până ce s'a îmbătat... Apoi după aceea Rusul cu fata de împărat au trăit ca în pâne şi trăesc şi acuma, numai dacă nu vor fi murit; la asta nu mă apuc.

Ş'am încălecat pe-o roată,
Şi v'am spus'o adevărată.

Auzită de la fratele meu Ion, Valea Hogii – Vaslui.

Dumitru I. Popescu.

61.—Un rămăşag.

A fost odată ca nici odată, căci dacă n'ar fi nu s'ar povesti. A fost şi este şi de aceia se povesteşte. A fost odată trei fraţi ciobani. Şi şezând ei la stână, li se isprăviră focul şi n'aveau iască nici cremine, căci de chibrit nici vorbă nu era pe atunci.

Şi trebuia să facă şi ei de ale gurii ceva. Făcându-li-se foame, fratele cel mai mare, se suì într'un copac, că doar va vedea vre-o licărire de foc. Şi iacă într'o depărtare mare zări un foc mic, şi dându-se jos, se duse acolo, şi află o jumătate de om, frigând pe un om. Ce minune mare, măi! zise el: O jumătate om, să, frigă pe un om! Lucru neauzit, şi nevăzut!

— Ştii că o să te frig şi pe tine, dacă nu-mi vei spune o minciună, îi răspunse jumătate de om.

— Nu ştiu nici o minciună, îi răspunse ciobanul.

Atunci jumătate de om, l'a legat de un copac, şi s'a pus iar la foc. După multă aşteptare fraţii lui văzând că nu mai vine, se hotărîră să se ducă unul din ei la focul vădit; deci merse cel mijlociu care o păţi ca şi ce-l mai mare. La urmă merse şi cel

mai mic, şi mirarea cu groază îl apucă, când văzu pe frații, săi legați de copac.

Şi jumătatate de om frigea un om, însă el luând inima în dinți astfel, îi grăi:

Cum tu, un pitic vei putea mânca un om?

— Dară nu ştii că te frig şi pe tine, dacă nu-mi vei spune o o minciună bine!

— Pe cine? întreabă ciobanul.

— Pe tine răspunse jumătate de om.

— Ei bine, zise ciobanul o să spuiu o minciună.

— Să vedem, zise atunci jumătate om.

— La nunta tatii, ducându-mă la moară, ca să macin porumb, am înjugat sacii la car, am pus boii în car şi am plecat. Şi ajungând la moară, am măcinat, şi punând iar boii în car şi sacii la jug am plecat acasă. Ajungând acasă, a rămas mama grea cu mine. M'a făcut Sâmbătă şi s'au cununat Duminică. Iar la 3 zile după nuntă îmi dădu tata barda şi mă trimise la pădure să tai lemne pentru botezul meu. In pădure era numai un copac, care ajungea la cer, şi care n'avea crengi de cât în vârf. Şi tata mi-a spus că având de a mă urca tocmai în vârf, să înfing barda în pom şi să pun picioarele pe dânsa; şi după aceia să o scot şi să o înfing mai sus, şi iară să pun piciorul pe dânsa, şi aşa să mă urc până sus, până în vârful lui; dară îmi spuse să înfing barda bine în copac.

Ca să nu cad, că, dacă voi cădea, barda va face şeapte barde şi un bărdoi şi va sbura cu mine la cer, unde sânt nişte pui de rândunică, care, dacă mă vor vedea, mă vor mânca. Aşa plecaiu deci în pădure făcui după cum mia spus tată-mio şi din întâmplare, scăpăi barda; şi şeapte berde şi un bărdoi sbură cu mine la cer; aici cum mă văzură puii de rândunică, în loc să mă mânânce, mă luară şi mă băgară în rai. Acolo cum intrăi văzui o fântână, şi mă duse la dânsa să beu apă. După ce băui apă, mă dusă la plimbare; dară băgăi de samă, că mi-am uitat capul la fântână. Intorcându-mă la fântână văzui că capul făcuse două picioare şi se dădea pe ghiață. I-l luăi şi când îl pusei la loc, mă pomenii la pământ, şi văzui pe tatăl-meu şi pe tatăl-tău că şedeau jos pe un trunchi de stejar şi făceau oale; însă tatăl-meu trântea în capul lui tatăl-tău toate oalele, care nu le făcea bine, aşa după cum trântesc eu toporul acesta în capul tău.

Ciobanul, care în timpul povestirii puse mâna pe un topor, lo-

vindu-l drept în tâmplă şi omorîndu-l pe loc, slobozi bucuros pe fraţii săi.

Blăgeşti-Tutova. **Gavrilă T. Iancu.**

PLUGUŞOR (urmare).[1]

18.—*Iar morăriţa când*
A văzut venind,
Atâtea cară încărcate
Cu povară 'mpovărate
Cu lanţug de fer legate,
Cu sârmă 'ncurcate,
Iară pe la capete
Cuie de aur băgate
Când a auzit,
Carele scârţâind,
Boii rumegând
Flăcăii pocnind,
A pus coada pe spinare
Ş'o ras-o la Valea mare:
Valea mare, frunză n'are,
Lunca mică
Frunza pică
Tot în şase se despică.
Roata băieţaşi!
Hăi! Hăi!
Iar murarul, meşter mare,
Criţa lui ş'a cui îl are,
A eşit dintr'un stog de fân
Ca un câne bătrân,
Nasul îi curgea
Liuleaua i se stângea,
El de „lege" o suduiea,
De pământ că o trântia
Şi spunea că nu-i trebuia;
Cu liuleaua
Cât propeaua
Cu ciubucul
Cât butucul
A sărit odată tare
Cu barosul pe spinare,
Cu brâul de lână
Cu ciocanu'n mână
Ş'a strigat: ptru, ptru, ptru, morişca mea,
Nu-mi mai face voie rea
Când îmi curge pânea mea.
Ian mai îndemnaţi măi!
Hăi! Hăi!
Şi gătind-o de mustrat,
I-a şi tras un pumn în cap.
Şi mi-a pus-o pe dulap
Şi zmuncind-o de zăbrele
Şi trăgându-i un pumn în şele
A aşezat-o pe măsele
Şi i-a mai dat un pumn în splină
Şi-a aşezat-o pe făină,
Şi mai dându-i unu'n gură,
A 'nceput făina a cură.
Apa se izbi,
Moara se porni,
Şi venia apa, venia
Umblà moara de pocnia;
Apoi a turnat în coş
Grâu arnăut de cel roş,
Grâul s'aşeză îndată
Şi din coş cădea sub piatră
De sub peatră în covată,
Curgea făină curată,
Dar nu curgea făină,
Ci aur şi mărgăritar
Ca pe la d-voastră, boeri mari
Mânaţi, flăcăiaşi!
Hăi! Hăi!

[1] Vezi no. trecut, p. 206-209.

Badea mult se bucura,
Zeciueală morii da,
Pe murar îl dăruea
Hărăbălile 'ncarca
Şi spre casă se 'nturnà
Cu flăcăii alăturea.
Badea venea tot râzând,
Flăcăii veneau cântând
Şi din bice tot pocnind,
Văile de răsunau,
Munţii se cutremurau
Vulturi 'n codri zburau
Şi prin cuiburi s'ascundeau
Roata, flăcăi!
Hăi! Hăi!
Iar Ielica cea frumoasă
Se tot preumbla prin casă
Şi spunea că nici nu-i pasă,
Că i-i copila frumoasă,
Dar copila drept frumoasă,
Cu cămeşă cu altiţă
Cu flori roşii pe guriţă,
Cu garoafe în cosiţă
Cu ochii ca murele
Obrajii ca rujele
Cu nişte mâni albe juglite,
Ca nişte tânjăli pârlite.
Ia-n mai îndemnaţi, feciorași
Hăi! Hăi!
Ea se tot preumbla prin casă
Ca o garoafă aleasă
Cu rochiţa roşioară
Cusută cu flori la poală,
Din batistă vânt făcea
Cu perciea *răcoria,*
Şi cu ochii rătunjori,
Când o vezi măi frate mori.
Ş'alergă din cămară în cămară,
Păn' l'a noulea cămară
Ş'a scos o sâtă de năgară
Şi i s'a părut că-i prea rară
Şi i-a dat brânci pe uşă afară
Şi s'a dus iar din cămară în cămară
Pân' l'a zecelea cămară,
Ş'a scos una de bumbac,
Bătută cu diemac
Care i-a venit pe plac
Roata, măi!
Hâi! Hăi!
Ş'a cernut ş'a plămădit
De-o lume întreagă s'a uimit,
Şi era o babă mai bătrână,
Care ştia harul la pâne;
Baba mânicele-şi suflecà,
Lăsa pânea de dospia
Şi 'n urmă se apucà
Aluatul de-l tăea
Ş'a făcut la colăcei
Şi mai mari şi mititei
Potriviţi la plugărei,
Ş'a mai făcut unul mare şi frumos,
Ca şi faţa lui Hristos;
Două babe-l împletia
Doi cu drucii-l învârtia
Două cu miere îl ungea,
In cuptor că mi-l punea,
Şi el mândru se cocea,
Pentru noi că îl menia.
Mânaţi, măi!
Hăi, Hăi!
Şi scoţându-l din cuptior
Frumos, mare, rumeor
L-a pus în cuiul de jos,
Ca să fie 'ndămănos,
Pentru plugăraşi de scos
Şi l-a rupt în două
Şi ne-a dat şi nouă
Şi l-a rupt în trei
Ş'a dat şi lui Andrei;

Dar Andrei un blàslămat,
El de brâu că le-a legat
Şi prin sat mi l-a purtat
Şi de câni s'a apărat
Şi cui a cerut tot a dat
Şi el a mâncat pân' ce a crăpat,
Dac' a fost un blătămat,
Mămucuța cui l-a dat!
Şi de nu-i din zori și până 'n sară,
Până ce luna să răsară
Mai trageți câte o chioară
Hăi, Hăi!
Câte paie sânt pe casă,
Atâți galbeni pe masă
Şăde boerul la masă
Cu zabonul de mătasă
Şi numără bani pe masă,
Vâră mâna 'n buzunar
Şi scoate un galbăn de cei mari
Şi dărueşte la plugari
Să cumpere sare la juncani,
Juncani -s de peste Prut
Ară bine la pămâut;
Dar pământu -i țălinos
Fierile ni s'o cam ros
Şi încă am mai dat peste-un păcat,
De s'a rupt fierul cel lat
Iar cel lung,
Pot să vi-l aduc,
C'am aninat plugul prin gârlă
Intr'un osișor de râmă
Şi l-am făcut mici fărâmă
Mânați, flăcăiași!
Hăi, Hăi!
De urat, am mai ura,
Dar ne temem c'om însera,
Căci noi nu sântem de pe ici colea
Ci sântem de la odaea lui Budacă,
Incă hăt din jos o leacă,
De unde l-a ucis pe un moșneag
Pentru o oală de chișleac,
Unde se trag fetele de gâță
Pentr' o mână de țărâță
Şi flăcăii s'apucă de chică
Pentr'un boț de mămăligă,
Iar femeele se bat cu furcele
Că nu se coc bandrabulcele.
Ian mai îndemnați, flăcăi!
Hăi, Hăi!
Pluguşorul cu doi boi,
El îi murgu după noi;
Aista-i plugu lui Cotruță
Cu doi spre-zece pui de mâță,
C'am venit ca să mă uit,
Dă-mi colacul că mă duc,
Că motanul călător
De pe vatră pe cuptor,
Sudue mâța și plânge
Pentr'un pic de lapte dulce
Roata, flăcăiași!
Hăi, Hăi!
De urat am mai ura.
Dar ni-i că vom însera,
Căci drumurile ni-s departe
Şi cărările 'ncurcate
Şi mai avem încă într'un sat
La o casă de urat
Puica-i stricățică de vărsat,
Care de-am ura cât am ura,
Ea de noi tot n'a scăpa.
Indemnați, flăcăi!
Hăi, Hăi!
Busuioc de la icoană,
Sămănat de o cucoană,
Busuioc dintr'o grădină
Sămănat de o copilă,

Busuioc de la fereastră,
Răsădit de o nevastă,
Rămâi gazdă sănătoasă
Si cu inimă voioasă.
Hopuri, hopuri, hopurate,
La mulți ani cu sănătate;
Hopuri, hopuri, hopurele
La mulți ani cu floricele
Și ziua lui sfântu Vasile
Să vă fie la toți de bine!
Ahohohooo...!

Auzită de la Niță Gârneț, Hânțești-Dorohoiu. **N. V. Hânțescu**

POVESTIRI ȘI LEGENDE

319.—Visteriile vântului.

Pe pământul ista, câtu-i el de mare sânt undeva vistieriile vântului. Intr'o boștiură mare cât toate zilele, cum ar fi o vizuină de bursuc c'o gură ca de balaur, în pământ, sălășluește vântul.

Cum ese el de-acolo ar fi în stare să răstoarne târguri întregi, să smulgă stejarii cei mai bătrâni din rădăcină, și toată suflarea s'ar stânge de pe fata pământului, de-ar fi lăsat în voia lui să-și facă mendrele.

Dar lui Dumnezeu i s'a făcut milă de noi. Și dacă a văzut că are prea mare putere creatura Lui, a pus un înger la gura visteriei căruia nu i-a dat nici mai multă, nici mai puțină treabă, decât să mișle aripele ca să mai potolească furia prea mare, a vântului.

Din Grămești-Dorohoi. **M. Barbu**

320.—Țăranul și boierul.

Cică era odată într'un sat un om care, când se nimerià să fie cevà mai cu chef—și asta se 'ntâmplà mai în fiecare zi—mergând pe ulița satului și vorbind așa cu el însuși, strigà 'n gura mare: «*De boer nu mă tem, pe Dumnezeu nu-l cred și iapa mea îi mai cuminte de cât popa!*»

Și azi și mâni și poimâni tot spunând el așà mereu, ajung vorbele lui odată și la urechile boierului care, pentru a puteà afla înțelesul acestor vorbe, chiamă pe om la dânsul și-l întreabă răstit, după obiceiul boeresc:

— Da bine mă, ce tot strigi într'una în gura mare pe ulița satului?

— Ce să strig, cucoane, nu strig nimica. Ia vorbesc și eu, cum vorbesc toți oamenii când merg pe drum, după ce-au pus oleacă

mai mult de-oparte. Că doară gura omului îi slobodă, cine-o poate opri?

— Aşa, va să zică te faci că nu ştii? Şi unde se răcădueşte boierul şi-i trage două palme, de-i trec scântei verzi pe dinaintea ochilor, omului.

— Iartă-mă cucoane, că doară, pacatele mele, dac'am aruncat şi eu o vorbă la un chef, socot că n'am făcut nimărui nici un rău. Pentru că ce supărare poate fi, când spun că de boer nu mă tem, şi pe Dumnezeu nu-l cred şi iapa mea îi mai cuminte de cât popa?

-- Cum să 'ndrăzneşti tu mă, să spui în vileag că nu te temi de boer? Da cine-i mai mare aici în sat, nu eu?

— Ba Dumneta, cucoane, eşti mai mare. Parcă eu neg? Ferească Dumnezeu de una ca asta! Da de boer de ce m'aş teme, dacă n'am pentru ce? Ce, ţi-s dator cu ceva, ca să mă tem de d-ta?

Boerul gândindu-se la vorbele din urmă ale ţăranului şi văzând înţelepciunea cuvintelor, răspunse:

— In adevăr, aici mi se pare că poate să ai o leacă de dreptate. Da cum poţi să spui cu atâta nesocotinţă, că nu-l crezi pe Dumnezeu?

— E, hei, cucoane! D'apoi tot din păţite vine şi vorba asta, nu din chef, ori din cine ştie ce. Că mai anii trecuţi mi-am făcut şi eu ca tot gospodarul, odată 'n viaţa mea un cojoc mândru, care m'a ţinut un porc îngrăşat. Fudul eu, când l-am îmbrăcat întâia oară, ca să mă mândresc cu el -- cum îi obiceiul românului — m'am pornit să mă duc la un hram într'un sat vecin. Era vremea frumoasă şi de unde să-mi treacă prin gând, că Dumnezeu are să se mânie aşa dintr'odată. Când colo, pe la jumătatea drumului, numa ce se porneşte un vânt c'o ploae ca aceea, că eu neavând unde să mă adăpostesc, îmi udă cojocul în aşa chip, de nu mai face două parale. Mă uit la cojoc, mă uit şi 'n sus la Dumnezeu şi mă 'ntorc apoi acasă, fără ca macar să gust din praznic. Apoi n'am eu dreptate, cucoane, când spun, că pe Dumnezeu să nu-l crezi?

— Ba, mi se pare, că aci ai mai multă dreptate. Da ia să vede acum, de ce iapa ta îi mai cuminte ca popa, că asta, drept să-ţi spun, chiar n'o înţeleg.

— D'apoi iacă, cucoane, fie-vă faţa cinstită şi să nu vă fie cu banat, cum vine şi vorba asta:

Eu cumparasem iapa care-o am, un naram naravaş, de când da cu picioarele de apă, parc'ar fi dat de foc; smunciă înapoi şi nu vrea nici în ruptul capului să treacă gârla. Azi aşa, mâni aşa,

tot am luat-o eu cu binişorul, doar, doar oi dămoli-o ş'oi face-o să-şi lase naravul. Dar ţ'ai găsit! Ea-şi ţinea naravu 'nainte. Odată mă mânii eu, îmi ies din sărite şi-i trag o mamă de batae, că n'o puteam ţinea apoi, aşa fugea prin baltă. Şi de-atunci nu-mi mai face naçazuri şi trece prin apă ca pe uscat. Da pe cinstitul părintele nostru l-am prins de vr'o zece ori la femee şi 'n fiecare dată i-am dat—Dumnezeu să mă erte—câte-o sfântă de batae, mai rea ca epei mele. Şi el tot nu se 'nvaţă minte şi mereu vine iar. Apoi n'am eu dreptate să zic, că iapa mea-i mai cuminte de cât popa?

Roman. **C. Teodorescu-Boroaea.**

321.—Cine face, sie-şi face.

Un drumeţ a ajuns pe 'nserate la marginea unei ape şi cum era apa mare şi el obosit, nu se încumenta s'o treacă pe jos de frică să nu se înece. S'a aşezat pe malul apei şi aştepta să vie vre-o trăsură să-l treacă dincolo. N'a trecut mult şi a sosit un om cu un car cu boi, iar drumeţul s'a sculat de jos şi mergând la om l-a rugat să-l ia în car până dincolo de râu. Omul i-a zis să se sue în car şi au intrat în apă. Pe la mijlocul râului se întoarce cel cu boii către drumeţ şi-i zice:

— Bine, măi omule, eu te trec, dar ce-mi dai pentru asta?

— Ce să-ţi dau, când îs sarac? Ţi-i face o pomană de mă-i trece până dincolo, i-a răspuns drumeţul.

— Pomană? Du-te dracului cu pomană cu tot. Ce crezi că eu îs cărăuşul calicilor ca să-i trec apele de pomană? Să mi te scobori din car până nu te scobor eu!

— Bine, măi omule, cum poţi tu să mă dai jos din car la mijlocul apei? Nu ţi-e frică că m'oi îneca şi-i avea pacat? a început a se ruga drumeţul.

— Să te scobori ţi-am zis! Nu pomeni de pacate că acuşi dau în pacate cu tine!

— De ce nu mi-ai spus pe mal când m'am suit în car că ceri plată, că nu mă suiam în car?

— Nu cumva îi vrea acuma să întorc carul şi să te duc înapoi de unde te-am luat? Să te scobori din car până nu te dau eu jos.

Dacă a văzut drumeţul că nu-i încotro cârni şi trebue să se dea jos din car, a plănuit şi el o şotie pentru răutăciosul de om. In loc să se coboare din car pe dinapoi, ori pe lături, s'a dus în picioare de-alungul proţapului de la car până către jugul boilor. Când a ajuns aici, a scos repede resteele din jug, s'a suit calare

pe un bou şi mânând boii cu resteele din jug, a trecut călare până dincolo. Omul cu carul râdea la început de prostia drumeţului, dar când s'a văzut păcălit aşa de rău a început a-l sudui pe drumeţ. Drumeţul însă după ce a ajuns pe celalt mal a înfipt un resteu în pământ a înodat funia boilor de resteu ca să nu fugă şi el a voit să-şi caute de drum.

Omul din car îi striga din urmă:

— Adă boii, măi omule, şi nu mă lăsa singur în mijlocul apei.

Iar drumeţul i-a respuns:

— Nu cumva ai vrea să-ţi duc boii înapoi la car şi eu să trec apa pe jos. Acuma fă bine de treci tu apa pe jos, să vezi cum aveam s'o trec de greu eu.

— Adă boii, măi omule, şi nu te întrece cu şaga!

— Nu-ţi răci gura degeaba cu vorbe de astea, ci mai bine bagă bine de samă că ţi-oi spune o vorbă înţeleaptă. Să ştii de la mine că: —cine face, sie-şi face—Deacuma sănătate bună, bădişorule, şi să ne vedem cu bine!

Omul cu carul a fost nevoit să se coboare din car, să treacă apa, să-şi ia boii, să se întoarcă iarăşi îndărăt şi să-şi scoată carul din apă. Drumeţul a luat-o repede la picior, ca nu cumva să-l ajungă din urmă omul cu pricina. La o vreme de noapte a ajuns într'o margine de sat. şi de frică să nu-l bată prin sat nişte făcători de rele, s'a hotărît să se roage la o căsuţă din marginea satului să-l primească pe mas. A bătut la uşa celei dintâi căsuţe ce a văzut şi s'a rugat să-l găzduească. Aici era numai nevasta acasă, căci barbatul ei plecase la târg. Nevasta nu voea de la început să-l primească, crezându-l om rău şi se temea mai ales de barbatul ei, care era cam morocănos. Când l-a văzut însă pe drumeţul aşa de obosit şi de năcăjit, i s'a făcut milă şi primindu-l în casă, l-a culcat pe cuptor îndosindu-l de ochii barbatului.

La o vreme de noapte a sosit şi barbatul acasă dar necăjit foc şi pară. Numai a intrat în casă şi a şi început a *murnăi* şi a ocărî. Când să se pue la masă, aruncă ochii pe cuptor şi vede o matahală culcată. Nevasta i-a spus cine-i, iar el apucându-l pe drumeţi de picioare îl trage jos zicându-i:

— Ia, dă-te jos să-ţi văd faţa cinstitule!

Când colo ce să veri? Stăpânul casei era tocmai omul cu carul de la râu. Drumeţul când a dat cu ochii de omul cu pricina a început a tremura şi a se ruga de ertare, iar omul i-a respuns:

— Da nu-ţi mai răci gura degeaba cu fleacurile de rugăminţi ci mai bine aşteptă-ţi judecata.

— Te rog iartă-mă, bădişorule, că văd că aşa a fost voea lui Dumnezeu,—se ruga drumeţul.

— Voia lui Dumnezeu ai văzut-o, acuma să vezi şi voea mea! Dacă nu mi-i gâci trei lucruri, cari te-oi întreba, am să te moiu în sângele tău, cum m'am udat eu în apa râului.

Drumeţul a început a se ruga de ertare, dar totul era în zadar. Acuma aştepta şi el sfârşitul, ca şi osânditul, ce-i dus la moarte şi ştie că n'are să scape de ea. Stăpânul arătând cu degetul la mâţa ce torcea pe vatră îl întreabă pe drumeţ:

— Să-mi spui cum îi zice acesteia?

— Mâţă i-se zice, cum să i-se zice altfeliu?

— N'ai gâcit, păcătosule! Sgârietoare i-se zice. Să ştii că o întrebare nu mi-ai răspuns; mai ai două încă, şi arătând cu mâna la focul din vatră, îl întrebă iarăşi pe drumeţ:

— Da aceluia ce arde 'n vatră, cum i se zică?

— Foc i se zice, altfeliu nu ştiu! i-a respuns necăjit drumeţul.

Nu-i adevărat! Viaţă i se zice! Ia seama, mai ai încă o întrebare: şi arătând în casă îl întreabă:

— Să-mi spui cum i se zice la asta unde locuesc oamenii?

— Casă i se zice.

— Ai brodit-o, năpârcă ce eşti! Hodină i se zice! i-a respuns stăpânul.

Şi unde mi-ţi-l-a început a-l scărmana de-i treceau drumeţului numai nouri de stele verzi pe dinaintea ochilor. După ce s'a săturat de bătut, l-a luat pe drumeţi de cap şi asvârlindu-l afară ca pe un câne, i-a zis:

— Să ştii de la mine o vorbă înţeleaptă: Cine face, sie-şi face!

Drumeţul după ce a făcut un sbor prin aer a picat în mijlocul ogrăzii. Aici a remas puţin lungit, ca să-şi mai aşeze ciolanele la un loc. Cum şedea el aşa lungit, numai ce vede că se apropie de dânsul mâţa, care fugise şi ea din casă odată cu drumeţul. Cum a văzut mâţa i-a trecut şi lui o şoţie prin cap. A prins mâţa, i-a legat de coadă o mână de pae, şi dând foc paelor, a asvârlit mâţa în podul casei, unde era aşezată nişte cânepă. Când a văzut că se lăţeşte focul, a început a bate la fereastra stăpânului şi a striga:

— Scoală, bre, că a luat zgârietoarea viaţa 'n coadă şi s'a suit în podul hodinei!

Nepricepând stăpânul rostul cuvintelor, nu vrea să iasă afară, dar drumeţul striga 'ntruna:

— Sculaţi, oameni buni, că acuşi vă cuprinde viaţa cu hodină cu tot.

In cele din urmă s'a sculat stăpânul şi eşind afară să vadă cine strigă, a dat cu ochii de acoperimântul casei, ce era totul cuprins în flăcări. Indată s'au strâns vecinii ca să potolească focul, iar din mijlocul lor a strigat drumeţul către stăpânul casei:

— Să ştii, bade, că- Cine face, sie-şi face!

De la Maria Munteanu, Suceava-Bucovina. **Ilarie Onciul.**

VORBE ADÂNCI.

1531.—A vorbit drept din pântece!=fără să se gândească.

1532.—Are o faţă, parc'ar fi de răcituri = când e vânăt şi puhab la faţă.

1533.—Horp, horp! cogâlţ, cogâlţ! = despre unul care mănâncă vrăjmaş.

1534.—La dânsul merge carul într'o roată = trebile merg rău.

Cavasna-Fălciu. **G. Polcovnicu**

1535.—Să ai mânecă lungă şi traistă ţeapănă! = A cerşi cu mâneca şi a cără cu traista, ca să crească copiii.

1536.—Pe unde a eşit b..., să ese dracul cu splina şi caru cu măricini, să te văz pe drumul orbeţilor cărând mălaiu copiilor. *Nareţi*, copii, mălaiu de capatat, vedea-v'aşi în ţeapă la Ţarigrad.

1537.—Duce-s'ar nouă ani de Dumineci.

1538—Am să-ţi dau pe Samodiva de muere = Se zice unui flăcău sau fată care n'ascultă, că le dă pe samodiva sau moartea.

1539.—Luate-ar moţata = Lua-te-ar moartea.

1540.—Să te duci unde a dus surdu roata, mutu iapa şi nanu cârlanu. = Să-ţi pierzi de urmă sau să mori.

1541.—Vedea-te-ar soarele ca pe cârtiţă = Să-ţi meargă toate în rău până la moarte.

1542.—Lua te-ar sfeti Aranghel = Luate-ar moartea.

Auzite in diferite comune din Dolj Gorj şi Vâlcea **I. Brătulescu**

1543.—*Ho! doar nu dau* **Turcii,** *nici Tatarii,* se zice celor ce se îmbulzesc unii peste alţii, de vr'o frică cevà!

1544.—*Şăde ca un* **ţap** *logodit*, ad. e supărat; fudul.

1545.—**Ţapân** *Român*, ad. voinic.

1546.—*Un* **ţăpoiu** *de lapte şi un vârvariu de ouă*, se zice în glumă de cel ce n'aduce nimica!

1547.—*Ascultă* **ţincul** *pământului*, ad. doarme.

1548.—*Ca* **ţiganu** *cu biserica*, ad. ş'a mâncat lifteria.

1549.—**Ţiganu** *nu-i ca omu*, ad. nu-i om de treabă.

1550.—*S'a înecat ca* **ţiganu** *la mal*, ad. când se scape şi să capete ceva, tocmai atunci a căzut.

1551.—*Scump da şi face, vorba* **ţiganului**, se zice când ceva e bun dar scump. (Povestea când ţiganul luă mai mult din peşte decât din borş, la masa cumătrului).

1552.—*Bine-ai ştiut a le face, da rău ai ştiut a le pune*, vorba **Ţiganului**, se zice când s'au pus bucatele mai rele înainte la masă ş'apoi, după săturare aproape, aduce şi pe cele mai bune. (Povestea ca urmare la borşul cu peşte dela cumătra, când la masă s'a pus ţiganului întâi hurduiala ş'apoi friptură şi plăcinte).

1553.—**Umblă** *(joacă ţonţoroiul)*, ad. caută degeaba a se preface.

1554.—*Par'că-i* **Uciganu,** ad. e f. urît şi rău (dracul în picioare).

1555.—**Ulciorul** *nu merge de multe ori la apă*, ad. o să se 'nfunde odată, o să iasă la iveală, o s'o păţească.

1556.—*Umblă* **uleţele,** ad. umblă fără de nici o treabă; nu face nimica.

1557.—*Ce mai* **Uligan!** ad. ce urît şi mare!

1558.—*Dumnezeu* **a umplut** *lumea cu ce-a putut* se zice când se văd fel de fel caricaturi şi răutăţi de oameni.

1559.—**Una**-*alta*, ad. mai multe.

1560.—*N'are a face* **una** *cu alta*, ad. nu se potriveşte ceea ce spui cu realitatea!

1561.—*E într'o* **ureche,** ad. cam cu totul; cam nesocotit la cap; prost.

1562.—*Şi păreţii au* **urechi,** ad. păzeşte-te de vorbă că s'aude şi l'alţii!

1563.—**Ursul** *nu joacă de bunăvoie,* se zice persoanei pe care o ameninţi c'are să facă ce trebue şi fără voie, dacă nu vra de voie.

1564.—*Deaceea n'are* **ursul** *coadă şi balta peşte,* se zice când nu se face ce trebue şi la timp.

1565.—*Astăzi joacă* **ursul** *la mine şi mâine la cumătru tău*, ad. nu-ţi face râs acum de mine, că mâine-ţi va veni rândul ţie!

1566.—*Şede (rage) ca* **vaca** *la poarta nouă*, ad. şede ca un prost; e prost de numai nu rage!

1567.—*Te-am dus bou și te-am adus* **vacă,** ad. tot prost ai ramas.

1568.—*O* **vacă** *batjocorită feșteleşte toată cireada,* ad. o persoană necinstită strică și numele cel bun și al celorlalte.

1569.—*E o gură* **vacă**, se zice de-o persoană care nu știe ce vorbeşte (e proastă tare).

1570.—*Mănânce-te câinii, buhaiu, dacă trece goana* **vacii**, ad. de-acuma nu-mi mai trebueşti, dacă n'ai fost când se cere!

1571.—*S'a mâniet ca* **vacariul** *pe sat,* ad. n'are ce ne bănui! Vacariul având ciudă pe sat bătea vitele (vacele).

1572.—Vorba Ţiganului: *dă-mi pe sf. George 'n palmă sa-ți dau* **vara** *gata*, ad. dela sf. George trebue să se încălzească vremea.

1573.—*E un perde-***vară,** ad. un mare leneş.

1574.—*S'a facut cum îi* **varul** *pe obraz,* ad. i-a fost ruşine tare sau aşa slăbit de scârbă (durere) neaşteptată.

1575.—*E* **varga** *lui D-zeu*, ad. f. rea (rău), aspră (u); rău.

1576.—*Tremură cum îi* **varga,** ad. îi e f. frică (frig).

1577.—*Pleacă că te* **văd,** ad. îndată.

1578.—**Vede** *departe*, ad. e f. deştept (învăţat).

1579.—*Te* **vezi** *printr'însul* ad, e f. slab.

1580. *Doar nu vine* **vodă,** ad. nu te spărià.

1581- *Departe a ramas* **vodă?** se zice râzând celui ce fuge iute calare.

1582—*Se preumblă ca* **vodă** *prin lobodă*, ad. n'are ce face.

1583.—**Vorba** *dulce mult aduce.* ad mult se 'mbunătăţeşte cineva cu binişorul.

1584.—*Vorba-i* **vorbă,** *treaba-i treabă,* ad. să se vadă treaba cum e! La treabă să te văd!

1585.—**Vorba** *multă sărăcia omului*, ad. mai bine taci şi faci!

1586.—*C'o* **vorbă** *nu se face ciorbă,* ad. trebue să fii mai cu stăruinţă!

1587.—**Vorbă** *goală*, ad. n'are să fie aşa cum se spune (*vorbe gaole*).

1588.—*Aşa-i nu-i* **vorbă,** ad. să nu mai zicem *nimica* c'aşa este

1589.—**Vrabia** *malaiu visază şi calicul praznicul,* ad. tot crezi c'o fi pe a ta; crezi c'ai să capăţi ce cauţi!

1590.—*Nu da* **vrabia** (*cioara*) *din mâni pe cea din par*, ad. ţine-te de ceeace ai, nu 'mbla după ce nu-i sigur!

1591—*Găina bătrână face* **zeamă** *bună*, se zice când fata, ce vrea s'o iee cineva, e mai bătrână, adică o să fie bună gospodină dintr'odată.

1592.—*Nu-i nici de* **zeama** *ouălor*, ad. nu-i de nici o treabă,

1593.—*Bagă de seamă ce-i în* **zeamă,** ad. fii atent la ceea ce faci, în zeamă mai pot fi și ciolane.

Târgul Neamțul. **George A. Cosmovici**

CÂNTECE

1655.- *Aldata-a bobului*
Pe șoseaua Turnului
Pe drumu Islazului
La umbrița plopului
Găsi gazda dorului
Pe dâra cicicului
Și urma papucului
Nevestica omului
Lasă 'n știrea Domnului
Lasă, lasă să iubească
Să nu se mai bolnăvească
C' astă vară n'a iubit
De trei ori s'a 'mbolnăvit
Odată pe la prășit
Și al'dată la secerat
Ședea cu capul legat.

1656.—*Foae verde și-o lalea*
Ce faci dorule-acilea?
—Cos la cămășuța ta
Numai în fir și 'n betea

1657.—*Arde-mi-te foc de trin*
Cum duci Oltenii de lin
Mi-i duci și mi-i ocolești
Prin Craiova și Pitești
Mi-i întorci pe la Ploești
Până-i bagi în București
Intră pe la precupeți
Ce vinde mere crețești
Cântărești Oltene bine
Să iau mere de la tine
Ca să dau pe la copile
La copile tinerele
Ce fac dragoste cu ele.

1658.—*Foae verde foi trifoi*
Măi Costică din Fălcoi
Să vii Sâmbăta la noi
Că mă găsești în răsboi
Țes la scoarța în trei foi
Fa fetiță din Ciorоi
Nu vin Sâmbătă la voi
Dar să vii Duminică
Că mă găsești singură
Culcată pe scândară
Cu capu pe perină
Maica la Biserică
Taica in deal la cârciumă.

Comunicate de Stan Ion Cărmu, Potlogeni-Romanați.

1659.—*Foae verde fir lalea*
Ce nu m'a stârpit mama
Când era cu mine grea
Prea mi-a plăcut dragostea
N'am avut parte de ea.

1660.—*Foae verde murele*
Rele sunt frigurile
Mai rele dragostile
De friguri beai și mănânci
De dragoste te usuci.

1661.—*Foae verde și-un susai*
Așteptai ce așteptai
Să vie luna lui Mai
Să văd câmpul ca un rai
Si boianu plin de cai

Să-mi fac arcanu de lână
Să înpresor iapa bătrână.
Căci cârlanii vin pe urmă.

Comunicate de Ilie Manea, Vlădila-Romanaţi.

George C. Constantinescu

1662.—*Neica Gheorghe din Sabaşa*
Se tot plânge că-i stric casa,
Eu pe casă nu mă sui,
Numai pe nevasta lui.

1663.—*Du-te-acasă fă pletoasă*
Şi te lă, te fă frumoasă
O săraca neteda
Pe tot firul lindina
Cu codiţi pe la urechi
Şi păduchii tot perechi.

1664.—*Câte fete-s cu ghioci*
Toate-aşteaptă să le joci.
Câte fete-s cu cercei
Toate-aşteaptă să le iei.
Cine dracu le a lua
Că-s de-o samă cu mamă.

1665.—*Uiuiu! şi-aşi bea rachiu*
Da diseară a cui să fiu
A celui cu brâul verde
Ardă-l focul bine-i şede.
Şi a-celui cu brâul roşu
Cântă noaptea ca cocoşu.
Şi-a bădiţii şi-a matale
Şi-a cui mi-o mai da parale

St. Manole

1666.—*Foie verde ş'o măiură*
Sărmană inimă bună
Nu te-am mai avut de-o lună,
Nici de-o lună, nici de-un an
Nici acuma nu te am.
Toată lumea-i dintr'un sânge
Numai eu n'am cui mă plânge;
Toată lumea-i dintr'un neam
Numai eu pe nimeni n'am.
Jelui-m'aş dar n'am cui
Jelui-m'aş codrului
Codrul are frunză deasă
De dragoste nici că i pasă;
Jelui-m'aş munţilor
De dorul părinţilor;
Jelui-m'aş brazilor
De dorul cumnaţilor;
Jelui-m'aş florilor
De dorul surorilor.

Scris dela C. Sericiu plotonier reg. Vâlcea No. 2.

1667.—*Foaie verde fir lalea*
Ce ochi negri-are mândra!
Să-i vânză, i-aş cumpăra.
Să am bani, i-aş cumpăra
Eu din sărăcia mea,
Cinci sute de lei i-aş da
Numai ochii să mi-i dea;
Cinci sute şi c'o băncuţă
Să-i fie neicăi drăguţă
Ca să-i dea neicăi guriţă.

1668. *Foie verde trei masline*
Mi e frică că mor ca mâine.
Rămâi datoare la tine.

1669.—*Foaie verde ca aluna*
Mândra care o am acuma
N'aş da-o pe toată lumea;
Că cu lumea n'am ce face
Cu mândruţa fac ce-mi place.

1670. *Foaie verde trei smicele*
Dela o samă de vreme
Nu mai ştiu vorbele tele
D'or fi bune, d'or fi rele
Eu mi-oi da samă eu ele.
Foaie verde bob năut
Al năibii să fii iubit

La ce timp că m'ai găsit:
M'ai găsit la vreme rea
Şi la nevirea mea.
Sânt porumbii de prășit
Şi orzul de secerat
L-am lăsat pe câmp vărsat;
Foaie verde siminoc
Stau la gânduri să i dau foc.
Catalino pui boboc
Casc gura şi-mi iasă foc;
Dacă n'am avut noroc
Să fiu cu tine p'un loc.

1671.—*Foae verde bob areu*
Frumoasă mai sânt şi eu
Dar mai frumos puiul meu
Să mă mărit să-l iau eu;
Dar să ştiu că nu l-aş lua
Singură m'aş spânzura.

1672.—*Foaie verde iarbă neagră*
Şi mi-e mândra cam bolnavă
Vine cucu şi mi o 'ntreabă:
—Ce ţi-e surioară dragă?
—Şânt bolnavă ş'oiu muri
Şi n'are cin' mă jeli
Să ştiu, neică, c'aş muri
Sus la munte m'aş sui
Penele mi le-aş cerni.
Foaie verde foaie fragă
Şi m'aş pune p'acea cracă
Să-i cânt mândruţii să-i placă.

Scris dela soldaţii complectaşi: Badea Ion şi Creţu Ion lăutari din com. Lungeşti, jud. Vâlcea, în timpul concentrării dela 28 Mai—14 Iunie 1914, în R. Vâlcea unde am fost şi eu.

1673.—*Nici-o boală nu e rea*
Ca dorul şi dragostea!
Pe mine cin' mă topeşte?
Refeneaua de neveste
Dragostele dela fete!

1674.—*Foaie verde bob năut*
Mă uitai la răsărit
Văzui pe neica venind
Cu cismele licărind
Cu sabia zdrăncănind
Şi cu puşca licărind
Cu batista vânt făcând
Nu mai mă ţin pe pământ;
Cu copoii toţi lătrând
Şi din guriţă râzând.
Foaie verde şi-o lalea
Din guriţă ce zicea?
Foaie verde matostat
Spune mândr' adevărat
Cine te a mai sărutat?
—Unu' înalt şi sprâncenat
Şi cu semne de vărsat
Tot umblă pe la vânat;
Cu copoii toţi lătrând
Mă mir cum am mai trăit!

Dela Dancă I. Munteanu, Voiceşti-Vâlcea.

Ion N. Popescu

1675.—*Foae verde şi-o mălură*
Drag mi-a fost noaptea pe lună,
Venind de la caraulă
Cu puşculiţa pe mână,
Cu capeluţa 'ntr'o parte
Cu curele 'ncrucişate.
Streină, streinătate,
De nimic n'ai avea parte
Prea mă 'nstreinaşi departe
N'are nici cin' să mă cate;
N'am nici mumă, n'am nici tată
N'am nici soră, n'am nici frate,
Cin' mă prinde toţi mă bate
Streină streinătate
De nimic n'ai avea parte.

1676.—*Foae verde foi de fag*
Păsărică de pe lac
Nu mă blestema să zac

Că n'am pe nimeni cu drag
Să-mi pună mâna la cap
Să mă 'ntrebe de ce zac;
Eu nu bolesc de vr'un rău
Ci numai de dorul tău.

1677.—*Foae verde și-o spică*
Iă-mă pe mine Onică
Că sunt fată frumușică
Și am zestre bunicică
Șease boi și o junică;
Are tata șease boi
Și din șease vinde doi
Doi îi vinde, doi oprește
Doi mi-i dă mie de zestre.

Dela **Jica Tănăsescu** Berevoești-Ungureni.

1678.—*Foae verde și-o lalea*
A dracului e lelea
Eu o rog și ea nu vrea;
Cu parale nu geaba
Eu îi pun rublița 'n mână,
Ea zice că nu e bună.

1679.—*Foae verde magheran*
Frumos cântă cucu 'n deal
Frumos ca un căpitan;
Puica-mi șeade pe măidan
Și-mi înșiră la mărgean
Și-mi înșiră câte-un bob,
La tot bobul face nod
Să-l bage pe neica rob
Dar ce fel de rob să-i fiu
Numa'n brațe să mi-o țiu.

1680.—*Foe verde solz de pește*
Cine 'n lume nu iubește,
La ce dracu mai trăește
Birul la ce-l mai plătește
Șoseaua la ce-o mai face
Dacă n'are unde trage!
Cine iubește nevasta
Are dragoste frumoasă
Cât oiu fi și-oi mai trăi,
Fată mare n'oiu iubi:
Fata mare se mărită
Rămâi cu inima friptă
Ci mai bine-o nevestică
Mă duc noaptea făr' de frică
Iar de mă prinde la ea
Nu e pricinașa grea;
Dau o gloabă de cinci lei
Dar mă culc la pieptul ei.

Dela Pompiliu Dragomirescu: Beredoești-Ungureni. **Andrei Dumitru**

DATINE ȘI CREDINȚE

La naștere.

1877.—Cu mult înainte, femeia însărcinată, se pregătește, că într'o bună zi are să aibă un copil. «Ce-o vrea Dumnezeu, ori băiat, ori fată, mie să-mi trăiască!»

S'apucă să lucreze cămașă «aleasă», peșchir, și câte, și câte, și câte pentru nașa și moașa... Se gândește că scutece n'are, cămășuiți n'are, chitie n'are, le face pe toate, așa că atunci, «când o veni ceasul» să fie gata cu de toate!

Iși aținteşte gândurile la acel copil cum îl va crește, cum are

să-l mângăie; parcă-l vede dănac, în ismene, cu cămaşă cu râuri jucând în horă, ori în biserică cununându-se... Sau dacă e fată, în rochiţă... O vede jucând în horă lângă al lui cutare... şi de toate... Şi dă zor ca să isprăvească mai repede ţăsutul....

Dau aci vre-o câteva date ce le-am putut prinde.

1878.—Când ai ceva în mână şi mănânci, şi de este vre-o femeie însărcinată pe-aproape şi te vede, să-i dai, şi oricât de puţin, că ea râmneşte, dar dacă nu-i dai, cică se stârpeşte.

1879.—Când o femeie însărcinată a furat ceva, zice, că acel lucru furat, îl are pruncul când s'o naşte pe corp. De mulţi ani se şi adeverează.

1880.—Găsesc nemerit să spun aci, că hoţii ca să nu fie prinşi când fură, se prepară de o mână de copil mort în pântece odată cu mamă-sa. O desgroapă, o taie, scoate copilul, îi taie o mână, apoi dau pământul la loc ca să nu se cunoască. Cu acea mână ocolesc de trei ori acea casă unde vor să spargă, fiindcă atunci cei dinăuntru dorm duşi şi ei fură în voie.

1881.—Dacă cuiva nu-i trăesc copiii, pe cel născut de curând, îl ia moaşa în poală şi ocoleşte casa cu el de trei ori, descântând [1].

1882.—Când naşte o femeie, e bine să i se dea o carte în mână, ca să-i fie dragă pruncului când o fi mare.

1883.—Dacă noul născut se naşte cu un fel de făină pe spate cică mă-sa când a fost însărcinată, a luat saci în spate când au fost aduşi dela moară.

1884.—Pe noul născut, moaşa îl ia în şorţ şi dacă o întreabă vr'un frăţior ce are în poală, ea îi răspunde: «Mâncate-ar muica, am un *Turculeţ*!»

1885.—Inainte de a se boteza pruncul, sau în acea zi când s'a născut, la prânz, se face *prânzul*, un mic ospăţ. *Nemeniile*[2] cari vin la *prânz*, pun pe fruntea născutului câte-un crăiţar. După săvârşirea botezului, se face *botezul*, altă masă.

1886.—Noului născut, nu trebuie să i se ştie numele ce-l va purta până la botez. Şi până atunci i se zice *Turc*[3] Şi tocmai a doua zi după botez, când îl scaldă moaşa, i se spune numele.

1887.—După ce s'a scăldat pruncul, aceia care l-a scăldat, scuipă în apa rămasă în albie, şi cu care se şi spală scutecile.

1888.—Când pruncul este scăldat, îl pune în scutece, ce apoi

[1] Care descântec nu l-am putut afla, însă nădăjduesc. *N. I. D.*
Mai ai trei ani şi împlineşti zece! Nădăjdueşte înainte! *Red.*

[3] Adică nebotezat.

[2] Neamurile.

le leagă. Legătura aceia se numeşte *faşă*. La capătul faşii se face o *glămăcioacă* cu: tămâie, cărbune, etc.... ce se coasă cu aţă roşie, peste tot, şi apoi atârnă o băncuţă ori alt ban de argint, găurit la o margine.

1889.— A doua zi după ce s'a botezat pruncul şi-l scaldă moaşa, şi când i se spune numele, i se pune lângă albie, dacă e copil: sapă, secere, furcă, etc. semn al muncii; dacă e fată: furcă de tors, ac, etc...

1890. — Şease săptămâni după naşterea pruncului, se ţine ciobul, sau lampa, aprins.

Culese din com. Boureni-Dolj **N. I. Dumitraşcu**

BOTANICA POPULARĂ

84.—Cingătoarea.

Cingătoarea e o plantă ce creşte la şăs. Creşte naltă de vre-o 50 - 80 c. m., are floarea albastră-roşie şi se înmulţeşte din seminţe. Se strânge de babe, femei şi neveste, se pune sub brâu sau cingătoare şi se întrebuinţează în unele farmece de dragoste prin descântece, dându-se de băut în rachiu.

85.--Cinci degete.

Cinci degete sau iarba degetelor, e o plantă care creşte sub formă de tufă. N'are trunchiu. Toate cresc ca tufe şi au un limb lung. Foaia e alcătuită din cinci părţi ca degetul. Face flori albăstrii şi fruct o capsulă lungăreaţă. Creşte prin ogoare şi grădini.

Cinci degete e bun de tusă şi de dureri de picioare. Se fierbe în apă şi când tuşeşti, bei zama cu zahar de ghiaţă ori zahăr negru, iar când te dor picioarele, le oblojeşti.

Cu cinci degete se face şi de dragoste.

Cu zamă de 5 degete fierte în apă neîncepută se spală fetele urîte spre a se face frumoase.

Altă varietăţi ale aceleeaşi plante se numesc *sclintitoare, sclipeţ şi rumeneală.*

86.—Cimbru de grădină.

Cimbru e o plantă ce creşte prin grădini pe straturi în formă de tufuşoară, se înmulţeşte din seminţe, are floarea albăstrue şi

un miros foarte plăcut. El e bun de pus în bucate, căci le dă un miros plăcut şi un gust bun. El se strânge pentru iarnă, făcându-se mănunchiuri şi punându-se sub streşină ori în pod sub căpriori.

Cimbrul de grădină se întrebuinţează ca medicament pentru ca femeea însărcinată să nu piardă.

Pentru aceasta se face aşa: «să iau 8-9 sâmburi de pepene şi vr'o două rămurèle de cimbru bun adică cimbru de grădină, se pisează atât sâmburii cât şi rămurelele şi puindu-le apoi în rachiu sau în apă, se dă femeei bolnave rachiu de acesta ca să bea».

A. Gorovei şi M. Lupescu.

87.—Patlagina.

Această buruiană creşte în mare cantitate prin locurile sălbatice şi necultivate în apropierea locuinţelor însă. In medicina populară ea este de mare însemnătate aducând mari foloase.

Astfel, foile de patlagină se opăresc şi cu ele se oblojesc rănile, umflăturile etc. cei ce sufăr de brâncă (erizipel), pot scapa dacă pun cataplazme de frunze de patlagină. Tot din frunzele ei se face şi un ceaiu, care se îndulceşte şi se dă de băut copiilor care tuşesc.

88.—Rostopască.

Creşte prin locuri umbroase, pe lângă garduri, pe sub ziduri şi prin tufişurile umbrite. I se mai spune şi «Negelariţă» sau «Iarba nigeilor», fiindcă se întrebuinţează pentru a stârbi nigeii de pe faţă, care se ung de mai multe ori pe zi cu un suc lăptos, ce se scoate din această buruiană.

Truşeşti-Botoşani **C. Atanasiu.**

89.—Pojarniţa.

Pojarniţa e oburuiană naltă cu floarea rotată şi galbănă. Infloreşte prin Iulie şi August. Floarea-i bună de leac. Se ia, se pune să se usuce şi apoi se pune într'un pahar curat, cu untdelemn bun la un loc, şi se lasă 5-6 ceasuri la dospit pe brâul sobii.

Untdelemn de acesta, pojarniţă, e bun apoi pe o leacă de vată pentru ori-ce fel de pălituri, răni ş. a. Se tămădue iute. (să se pue călduţ pe rană).

90.—Patlagina.

Patlagina are frunza lată şi cu aţă ca păstările de fasole. Creşte prin iarbă în grădini. Incălzindu-o şi punându-o cu puţină smântână la un deget umflat, pălituri ş. a. se tămădue.

Larga-Bacău **C. Gh. Vartolomeiu.**

O SAMĂ DE CUVINTE

2577—2613

Imboldoşât=încărcat cu *boldoaşe*, cu sânul plin de petece, legăturele, etc.

A îmbonghinà=a asvârli un obiect cu capul în pământ.

Imbulzi (a se)=a se strânge oile una lângă alta, când dogoreşte soarele verii.

A împielmà=a încălzi apa puţin, cât rabdă mâna în ea. Impielmezi apa şi când pui rece dacă e prea fierbinte. In sens nematerial când împielmezi însemnează, că îndulceşti o situaţiune grea.

A se îmboroşcăi=când se împung vitele cornute şi zbiară a luptă.

Imbosoiat=stă supărat.

Incăţalat=o bubă sau o rană încăţălează, când se înrăutăţeşte. O plantă netrebnică încăţălează, când pune stăpânire pe un teren şi nu poate fi stârpită.

Inchelbez=am început o construcţie, dar n'am terminat-o. *A închelbat şi el o căsuţă*=înţeleg că: va fi ridicat paiantele, îi va fi pus acoperişul, şi atât. *M*'am închelbat şi eu, ca tot omul, cu casa şi cu curtea lui=îmi am, adică, o gospodărie, nu strălucită, dar oare cum mulţumitoare, după cum ajută puterea pe un om nici sărac nici bogat.

Inciorocat=găinile sânt înciorocate, când sânt din neamul celor cu fulgi pe picioare. *Te înciorocaşi*! zici cuiva care şi-a tras ciorapii în picioare sau s'a încălţat cu ghete, când n'ar fi avut vreme pentru aşa ceva, or vremea l-ar fi primit să umble desculţ.

Infulfucat=*înfulfucat eşti bre*! ironizezi pe cel care s'a îmbrăcat cu prea multe pentru vremea de afară.

Ingâlbit=plin până 'n gât, sătul de toate.

A îngena=a micşoara viteza. Omul îngenează, când îmbătrăneşte şi d'abia se mişcă.

Intoltoşat=încărcat, dar nu la spinare. Te întoltoşază muma sau vreun prieten, când îţi umple buzunarele, sânul, şi-ţi mai pune şi'n vreo legătură, mere pere, etc.

Ismerit=slab şi cu curajul perdut.

Izânit=murdărit, învechit din cauza multei sau desei întrebuinţări. O cămaşă a intrat în *izână*, când s'a înegrit de praf şi de năduşală.

Izgorât=uscat, se zice în spec al despre spicele de grâu. Când a pierdut umezeala; după o ploaie se zice că s'a izgorât.

Jâp=murdăria grămădită pe piele din cauza murdării.

Jâtie= boală cronică. *Am dobândit o jâtie*, vei auzi câte unul care tuşeşte a oftică adevărată.

Jurmân=afurisit.

Principele Ferdinand Teleorman **Pr. Fl. A. Drăghici**

Feleşliuc=un băţ, ce are la un capăt, nişte pânză, cu el se ia păcura şi se ung roţile la car.

Dùrlă=copil mic, băieţel. Ce faci măi durlă?

Tàburică=scaun fără spatar.

Plènchiu=într'o ureche, cel ce face numai după capul lui.

Chioampă=şchiopă, cu piciorul sdrobit. Chioampa lui Bostan.

Poancă=lucru femeei, ştiţi care.....

Ţelelet=mânz după iapă. Să ia ţelelet după mine, ce să-le faci? Aşa-s copchiii!

Smârcoteşte=a suge, după mulsoare. Ce-atâta smârcotit? Iea viţelul cela de la vacă.

Chiharcă=femeie greoaie, Ştii, ca o putinică.

Coplizan=copilandru. O crescut câtă mi-ţi-i coplizanu.

Popenchi=ghebe. Popenchii se fac toamna.

Ţârloi=piciorul de la genunchi în jos.

Ţigmău=vârf de deal. A răcnit din ţigmău, cât o putut.

Şimulloc=mănunchiu de fân.

Hleşturi=crengi. Pune hleşturile pe foc.

Gàbjă=palmă—fleaşcă. Mi-o dat o gabjă bună.

Cocârla=Dă-te de-a cocârla. De-a curu 'n cap.

Sbârcoti=a suge. Viţelul sbârcoteşte vaca

Jud. Neamţ **Al. Moisei**

CRONICA

Ghiluşul, pe Iulie.

Şezătoarea, Vol. XV. No. 1 şi 2 pe April şi Maiu cu un *Basm* şi *Botanica populară* urmarea bucăţilor ce s'au publicat în această revistă până acum sub acelaş titlu. **P.**

„ION CREANGA“

Cuprinsul anului VI (1913).

I. Articole, felurite (98–111).

Pr. Fl. A. Drăghici, Jocurile copiilor, 261. *Dr. Ion Urban Jarnik,* Insemnări cu privire la limba basmelor poporane româneşti, 121, 161, 194, 226. *L. Marian,* Petru Maior folclorist, 65. *C. N. Mateescu,* Pentru blestemul celor douăsprezece neamuri jidoveşti, 33; Incă o variantă a cărţii poporane «Avestiţa, aripa Satanei», 97. *D. Mihalache,* Căuşul de băut apă, 3?5: Pistornicul. 321. *V. C. Nicolau,* Deaba, 353. *T. Pamfile.* † Spiru Haret, 2: Visul Maicei Domnului: două variante scurte, 114; Rămăşiţi de arme vechi, 193; Invăţătură pentru înviarea morţilor, 258. *P. G. Savin,* Ceva despre şederea fetelor cu flăcăii, 98, *Al. Vasiliu,* Despre cântecele poporale, 322.

II. Poveşti (45–53).

Gh. Apostol. Ion, finul lui Dumnezeu, 266. *T. Bizom,* Fata cea pricepută, 102. *N. I. Dumitraşcu,* Sărăcia, 4. *G. Fira,* Văcarul şi Sarpele, 329. *D. Mihalache,* Bărbatul, femeia şi dracul, 171, 205, 231. *V. Popa,* Povestea spânului şi roşului, 264. *G. I. Popescu,* Piatra scumpă din capul mesei, dela balaurii cei mulţi, 40. *Şt. St. Tuţescu,* Albinuş împărat, 289. *G. Ursache,* Cumătrul Arhanghelului Mihail, 290.

III. Povestiri şi legende (211–276).

C. Atanasiu, Povestea cucului, 73. *T. Bizom,* Ştefan Vodă şi Unguri, 11; Vlad Vodă şi boierii, 18?; Mihai Viteazu 236; Ştefan Vodă şi ţiganii 3?3, Povestea rachiului 363. *Dr. V. Ciobanu,* Povestea lui Dumnezeu 338. *S. P. Colibaşi,* Foca 10, Legenda gândacilor de mătasă 239 *N. I. Dumitraşcu.* De când este fumul 71. S'au luat «la trei păzeşte» 105, Grâul 1?5, Cuza Vodă 179. Fericit 339, Ignat 3?6. *D. Furtună* Fiecare trebue să caute de copiii săi 105, Cine-i mai mare în casa omului 176. De-ale strigoilor 237, Sf. Toader 339; Năvalnicul 360. *Al. Leontescu,* Dragomirna 107. *M. Lupescu,* Povestea ciocârliei 12. *C. N. Mateescu,* Povestea gălbezii 9, Povestea ghicitoarei (brănduşei) 73, Povestea gaiţei şi turturelei 74. De ce nu mănâncă ovreii carne de porc? 139, Legenda râului Doamnei 238, Olea şi Oslea 253-4, Olca şi Basarab 30?. *Pr. I. D Mihail,* Poartă Dumnezeu de grijă 177. *Al Moisei,* Beţia mai rea de cât turbarea 141, Ce fel de armată iubia Cuza mai mult? 302, Cuza la manevre 302. Cuza ingroapă biciul 302, Cum priviau soldaţii pe Cuza la inspecţie 303, *V. Moisiu,* Pânea dracului 1?7, Cuza cismar, 177. *N. I. Munteanu,* Trif şi Stratenia 106, Unde erà nădejdea casapului 361. *T. Pamfile,* Tufă dătătoare de putere 70 *C. M. Popescu,* De ce sf. Ilie

are mare necaz pe draci? 342. *G. I. Popescu*, Guzganul 140. De pe lumea cealaltă 340. *I. Preutescu.* De ce n'are năpârca coadă? 363. *P. Gh. Savin.* De ce nu se lucrează Duminica 14, Povestea rândunicei 74, Şoarecele şi guzganul 240, Mai umblă şi cu strâmbul, nu numai cu dreptul 342. Mulţumita omului 362. *Const. Tuţescu*, Iepurele şi broaştele 179. *St. St. Tuţescu*, Clopotul lui Mircea Vodă 10, Isvorul lui Mircea 10, Mircea Vodă şi Călugărul 11, Cuza Vodă 11, Muntele Cozia 75, Masa lui Traian 106, Un nou isvor la Cozia 107, Dianu şi ungureanca 107, Dianu şi mocanu 107, Isvoru Căciulata 140, Femeia şi lemnele 362. *C. G. Vartolomei*, Plopul lui Stefan Vodă 303. Comori 303. *E. N. Voronca* Femeia fără nas, 189.

IV. Botanică populară (53—74).

C. Atanasiu, Urzicele 371. Nucul 372, Şopârlaiţa 372. *A. Gorovei şi M. Lupescu*: Clocoticiul 58, Clopoţelul 58, Chiperiul negru 115. Curechiul 116. Cârligăţica, 245, Cernuşca 245, Crucea voinicului 245, Colilia 245, Coacăzul 246, Crinul 246, Curmalul 246, Crucea Paştei 246, Crucea pământului 246, Coada cocoşului 247, Cruceliţa 372. Cucuta 373, Cununia legată 373, Creasta cocoşului 373, Culcuşul vacei 374.

V. Datine şi credinţe (1301—1717).

S. P. Chiricel 274. *S. P. Colibaşi* 141. *Pr. Fl. A. Drăghici* 19, 52. *N. I. Dumitraşcu* 112. *D. Furtună* 143, 306. *T. Gherman* 79. *N. V. Hânţescu* 207, 270, 367. *A. Leontescu* 20. 79. *M. Lupescu* 211, 307. *D Mihalache* 369. *Maria I. Mircea* 78, 111. *Al. Moisei* 109, 209, 269, 370. *N. I. Munteanu* 114, 143. 210. *C. M. Popescu* 112, 142. *I. N. Popescu* 273. *T. Popovici* 77, *I. Preutescu* 113. *Natalia Pricop* 366. *A. Saint-Georges* 79, 110, 210, 272, 307, 369. *P. Gh. Savin* 143. *Dobre Ştefănescu* 50, 82. *P. Ugliş* 21. 208. 308. *D. Urzică* 18, 110. *C. Gh. Vartolomeiu* 20, 111, 144, 209, 271, 368. *E. Voronca* 16, 51, 80, 108, 305.

VI. Boli la oameni, leacuri şi descântece (175—219)

N. I. Antonovici, Roşaţă 242. *C. Atanasiu*, De plămădit inima 245. *T. Bizom* De dânsele 145. *S. P. Chiricel*, Rahnă 46, Deochiu, albeaţă, obrintit 148. *C. Constantinescu*, Orbalţ 147, bube dulci 241, obrintit 242. *Pr. Fl. A. Drăghici.* Junghiu 344. *N. I. Dumitraşcu*, Muma pădurii, Intors 241. *D. Furtună*, Orbalţ 46. *N. V. Hânţescu* Reumatism 242. *Fraţii Kahu*, Vierme, păr, cârtiţă 346. *M. Lupescu*, Obrintit, Răhne, Trânji, Rapăn 48, Limbrici 49, Obrintit sau Orbalţ 147, şerpe 343. Nevăstuica 343. *D. Mihalache*, Ghinduri sau Fântânele 148, Spurcăciunea 243, Mătricea sau cuiul la inimă 244. *Maria I. Mircea*, Şerpe, beşica cea rea, năjit 242. *A. Moisei*, Deochiu 244, Scrintitură 245, Beţie 345. *D. Petrescu*, Ţâţă 49. *Al. Saint-Georges*, Boală 46, plescaiţă 243. Arsură cu fosfor, Deochiu 243. bube dulci 375. *P. Ugliş*, Mătrice 149, Bube dulci 150. *D. Urzică*, Bubă neagră 49.

VII. Boli la vite, leacuri şi descântece (19—25).

G. C. Arteni, Viermi 294. *Maria I. Mircea*, Boala găinilor 150, 293. *A. Saint Georges*, Deochiu 294. *P. Stănescu*, De supt viţelul, Şarpe 151.

VIII. Vrăji şi farmece (59—68).

N. I. Antonovici, De făcut pe ursită 213. *G C. Arteni*, De desfăcut 214. *C. Ata-*

IX. Urații (36—44).

X. Colinde (32—38).

XI. Plugușoare (12—17).

XII. Cântece de stea (15—19).

XIII. Gâcitori (420—610).

XIV. De-ale copiilor (272—351).

XV. Cântece bătrânești (35—41).

XVI. Cântece (1167—1476).

XVII. Vorbe adânci (947—1305).

XVIII. O samă de cuvinte (2008—2424).

XIX. Glume, jâtii taclale (240—275).

Ilustraţii (67—76).

Cronica.

OBOLUL

Prietenilor Revistei «ION CREANGĂ» pentru strângerea fondului

Bustul lui Ion Creangă la Bârlad

Suma adunată 1046.60

CARŢI FOLOSITOARE

Prin Redacţia şi Administraţia revistei „Ion Creangă" se pot dobândi următoarele lucrări:

T. Pamfile: Sărbătorile de vară la Români — — 2.00
„ „ Boli şi leacuri — — — — 1.00
„ „ Cântece de ţară — — — — 4.00
„ „ Agricultura la Români — — — 5.00
„ „ Povestea lumii de demult — — 2.00
„ „ Sărbătorile de Toamnă şi postul Crăciunului 2.00
M. Lupescu: Creşterea viermilor de matasă — 0.20
„ „ Alcătuirea unei gospodării ţărăneşti — 0.50
Şt. St. Tuţescu şi P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj 2.00
„ „ Colinde din popor — — — 0,30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur — 2.50
Petru G. Savin: Clăcăşeşte — — — — 0.40
„ „ Poveşti — — — — 1.50
I. I. Ciuncanu: Doine şi alte cântece — — 0.30
Dr. Ion Urban Jarnik: Însemnări cu privire la limba basmelor poporane româneşti — — — 0.40
N. I. Dumitraşcu: Flori de câmp — — — 0.40

Se trimit franco la cerere.

Domniei-Sale

Domnului ....

Comuna ....

prin Oficiul .... Județul ....

CARȚI FOLOSITOARE

Prin redacția și Administrația revistei „Ion Creangă" se pot dobândi următoarele lucrări:

«ION CREANGĂ» An. II. — — — —	5.00
«ION CREANGĂ» An. III. — — — —	5.00
«ION CREANGĂ» An. IV. — — — —	5.00
«ION CREANGĂ» An. V. — — — —	5.00
«ION CREANGĂ» An. VI. — — — —	5.00
Cărți postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă"	0.05
CALENDARUL revistei „Ion Creangă" pe 1912 —	1.50
CALENDARUL revistei „Ion Creangă" pe 1913 —	1.50
CALENDARUL revistei „Ion Creangă" pe 1914 —	1.50
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre «Neamul Românesc»	0.20
„ „ Jocuri de copii I — — — —	1.40
„ „ » » » II — — — —	1.60
„ „ „ „ „ III — — — —	1.50

Se trimit franco la cerere.

MIRON COSTIN

Revistă de cercetări și mărturii istorice. Anul II, No. 7 pe Iulie 1914, cuprinde:

MUZEUL REGIONAL DE ISTORIE ȘI ETNOGRAFIE AL JUDEȚULUI TUTOVA.—T. Pamfile.

DOCUMENTE.—N. Apostol, G. A. Cosmovici, G. Florescu, D. Furtună, G. Iancu, C. N. Mateescu, V. C. Nicolau, A. Saint-Georges.

INSEMNĂRI.—C. N. Mateescu.

CRONICA.—P.: N Iorga: Privilegiul lui Mohammed II pentru Pera I Brăescu: Măsurătoarea pământului la Români.—N. A. Bogdan: Orașul Iași—Vești.

ILUSTRAȚIUNE: Pecetea ținutului Fălciu de pela 1648

Anul VII. - No. 9-10. Septembrie-Octombrie, 1914.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

REDACȚIA:
T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BARLAD

Exemplarul :
In țară . . . . 40 de bani
In streinătate . . . . 50 » »

Abonamentul anual:
In țară . . . . 5 lei
In străinătate . . . . 6 »

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CĂRȚI, CONSTANTIN D. LUPAȘCU.

DE LA REDACŢIE.

Lămuriri.—Materialul ce ni se trimite să fie scris pe o singură parte a hârtiei; ar fi bine să se scrie numai pe sferturi de coală.

— Să nu se scrie pe o hârtie mai multe feluri de culegeri, de pildă cântece şi gâcitori, datine şi cuvinte rari, şi altele, ci fiecare pe hârtia sa.

— Scrisul să fie ceteţ mai ales acolo unde-i vorba de cuvintele rari, căci greşelile ce s'ar face punând de pildă pe *u* înloc de *n* şi pe *a* în loc de *o* şi pe *c* în loc de *e*, ar fi foarte mari.

— La un plic nerecomandat pe care se scrie «manuscrise de imprimat», ajunge o marcă de 5 bani pentru 100 de grame; pentru 150 de grame trebue 10 bani. Aceste manuscrise însă, nu trebue să cuprindă scrisori particulare, cari să se facă numai de-oparte prin cărţi poştale.

— Persoanele cari cer lămuriri, le vor găsi la poşta redacţiei dacă nu alipesc o carte postală sau o marcă pentru răspuns.

Cărţi primite la redacţie.

G. Tutoveanu: La arme! Bârlad 1914, 16 p., 30 bani.

N. Iorga: Constantin Brâncoveanu, Dramă în cinci acte, Vălenii-de-munte 1914, 82 p., lei 1.25.

N. Iorga: Legăturile culturale între Bucovina şi principatele româneşti, Vălenii-de-munte, Edit. Casei Şcoalelor, 1914, 26 p., 40 bani.

A. D. Xenopol: Râşnovul de lângă Braşov, Iaşi, 1912, 48 p.

Anul VII.—No. 9—10. Septembrie—Octombrie, 1914.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA:	ABONAMENTUL ANUAL	ADMINISTRAŢIA:
T. PAMFILE	In ţară 5 lei	M. LUPESCU
Bârlad, str. Corbului.	In străinătate 6 „	Zorleni-Tutova

27 Septembrie, 1914.

In dimineaţa zilei de 27 Septembrie, 1914, a trecut întru cele veşnice Majestatea Sa Regele Carol I.

Cu durere plecându-ne lângă proaspătul mormânt al Celui ce cu toată dragostea s'a ostenit o vieaţă pentru binele Neamului nostru, să rugăm pe Dumnezeu ca să-L odihnească în pace, iar pe noi să ne învrednicească a sprijini cu tot mai multă trudă şi căldură pe Cel ce astăzi Ii moşteneşte cuvântul.

«ION CREANGĂ»

INTĂIA DURERE

M. S. REGINA VĂDUVĂ ELISABETA
CU
RĂPOSATA SA FIICĂ PRINCIPESA MARIA

FERDINAND I.

REGELE ROMÂNIEI

Urcat pe tron la 28 Septembrie 1914.

SPICUIRI DIN TRECUT.

XII.

Dintr'o carte domnească din Târgovişte, din 1619, Martie 1: «...şi iar a dăruit Buicea al Gramei pe Mardarie cu un loc de vie pă din sus de viia lui Mardarie pentru fărtăţia lor, iar Mardarie lui i-a dăruit lui Buicea al Gramei o camaş[ă] şi 9 măram[e], şi o dulam[ă]...» (G. Ghibănescu, *Surete şi izvoade*, VI, p. 7.

XIII.

Dintr'o carte domnească din Târgovişte, din 1620 Aprilie, 20: «... şi iar să s[ă] ştie că s'au prins Radul şi Băldea şi Drăgici din Pocivalişte fărtaţi, şi însă s'au dus şi în sfânta biseric[ă] şi-au dăruit Radul şi Stan pe Băldea cu o cămascioară şi cu o vacă cu lapte iar Băldea au dăruit Radului şi lui Stan, un loc de grădin[ă] şi un loc de vie pe lângă vălcea. Şi iar au dăruit Radu şi Stan pe Drăghici, cu un taler de argint şi după fărtăţiia aceea Lupului i-au dat o vacă cu lapte, iar Drăghici au dăruit Radului şi lui Stan un loc de casă şi de grădină în Pociovalişte...»
Ibidem, p. 9.

XIV.

Dintr'o carte domnească din Bucureşti din 1644 Iulie 10: «... iar Stan Blaj, tatăl Pârvului Arm[aş] el s'au fost înfrăţit cu Barbul Cliuc[erul] din rugi şi au fost dat Stan Blaj Barbului Cliuc[eriului] o dealniţ[ă] în Drăgoeni, iar Barbu Cliuc[enul] el încă pentru înfrăţire au dăruit pe Stan Blaj cu un cal. ... Moşia din Drăgoeni din înfrăţire şi de cumpărătură...»
Ibidem, p. 44.

XV.

Dintr'o carte de mărturie muntenească din 1662 Maiu 19: «... într'aceia noi văzând că ne ia moşia pe sama lui, poftind a-ş luarea banii dela noi şi s[ă] rămâe moşia pe sama noastră, noi n'am avut puteare să dăm banii toţ[i], ci am înfrăţit şi pre Pârvul arm[aşul] de au dat berbeci 20, şi oi cu mei 13...» şi deci să stăpânească ca un frate cu ei.
Ibidem,. p. 91.

T. Pamfile

POVEŞTI.

62.—Norocul lui Cebuc, leneşul.

Ci-că, trăià odată, când o fi fost atunci, trăià într'un bordeiu, la marginea unui drum, o femeie săracă; da nu era săraca de lene-şă, ci de multe năcazuri şi nevoi. Avusese bărbat şi murise, iar ea rămăsese ca vai de lume, c'un copil mic, pe care-l crescuse cum dedese Dumnezeu, ba torcând cu fusul pe la vecine, ba cer-şind *cu mâneca* prin sat.

Şi măcar de i-ar fi fost truda cu folos, calea-valea, dar tot nă-caz trăgeà de pe urma copilului, căci erà aşà de leneş, de speriase satul. Cât erà ziua de mare, şedeà lungit în *unghe/ul* bor-deului, cu luleaua în gură şi... paf! paf!.. ziua şi noaptea, că îne-grise păreţii cu atâta fumărie, de-i făcuse, ca fundul *ciaonului;* iar când dormià, horcănià aşà de tare, că sperià şi bivolii de pe drum. Da şi lumea a naibii, i-a pus numele: Cebuc leneşul, şi... aşà i-a rămas.

Cât nu l-a *docănit* biata mă-sa, să lase lenea şi să muncească, Ţi-ai găsit! Abià s'a învoit să aducă apă, cu căldările pe cobiliţă. Şi ce a adus. Plecà dimineaţa, la prânz ajungeà la fântână, până la amiazi scoteà apă, iar seara, cand ajungeà acasă, picà rupt de oboseală, culcându-se odată cu găinele. Vorba cântecului:

Până se încalţă, Soarele se înalţă; Până se găleşte, Soarele asfinţeşte.	sau	De lene ochii -şi închide Şi buzele îşi deschide.

Da Cebuc aveà noroc porcesc, că întotdeauna i se găsià lu-leaua plină şi mâncare de-ajuns. Şi nu mâncà mai puţin, ci cât zece; par'că erà hupit. Odată, ducându-se la apă, pe când sco-teà găleata din fântână, numai ce vede în ea un peşte galben, de făcuse apa ca aurul. Bucuria lui. Cum îl văzù, îl şi înhăţă şi fugi cu el acasă, să-l frigă. Da peştele:

— Voinicule, lasă-mă, nu mă omorî, că mult bine ţi-oi face şi eu!

—Da, cine eşti tu, să-mi poţi face bine?

— Apoi eu sunt *Dădărlat*, regele peştilor. Ori ce-i gândì tu, ţi se va împlinì.

— Aşa!!? Şi ce bine zici, că-mi faci? Ia să te încerc. Să faci cobiliţa mea să ducă singură căldările cu apă!

— Aşa să fie! grăi peştele. Da ca să nu zici că te mint, bagă mâna la urechea mea din dreapta şi ai să găseşti o cheie. Cheia s'o coşi în *cuptugul*[1] cămeşii şi ori de câte ori ai nevoe de cevà, s'o apuci cu mâna, gândeşte-te la mine şi ţi se va împlinì dorinţa. Băiatul făcu cum îl învăţă peştele.

— Dar, dacă n'o fi aşà toate, câte le îndrugi tu?

— Când m'ai prinde a doua oară, să mă pui în frigare şi să mă mânânci, că puterea e la tine!

— Aşa! Bine! A băgat peştele în fântână, a umplut căldările cu apă, le-a pus pe cobiliţă şi: «Hai, cobiliţă să duci căldările acasă!» Când a plecat, cobiliţa cu căldările, singură, Cebuc sărià în sus de bucurie, că scăpase de muncă; căldările mergeau înainte, el în urmă fluerând şi călcând a gale, ca un bim-başă.

Intr'o zi, pe când venià dela fântână, s'a întâlnit cu fata împăratului, care eşise în caretă la plimbare. Da nici ea, s'o tacă păcatul.

— Lele!! Ia uite ce drăcie! cum merge cobiliţa băiatului ăla, singură. Mămă Doamne, asta n'am mai văzut! U! da urît mai e el!

— Ce te miri fă! Mira-te-i de c...ţi. Ha! sunt urît eu? Ce tu eşti mai brează? Par'că eşti botezată cu zamă de vază! Şi-i trânti o înjurătură ca la uşa cortului, plecând acasă, iar fata împăratului la casa ălui de o are.

După câtă-va vreme, fata a rămas grea, aşà din chiar senin, da împărăteasa când a văzut aşà, a început s'o ispitească, că să-i spună cu cine s'a întâmplat. Da fata ce să spue, că nu se ştià vinovată nici cât negru sub unghie. A ferit-o ea împărăteasa cât a putut de împărat, dar văzând că se îngroaşe gluma, a spus şi împăratului. Impăratul cum a auzit, cum erà iute din fire, a închis-o într'o odaie din dos a palatului, dând ordin, ca să-i dea numai pâne şi apă, până o spune cu cine a rămas grea. Biata împărăteasă n'a zis nimic, da pe furiş, cu chiu cu vai, făceà ce făceà şi-i da de toate, vezi atâta aveà mai drag pe lume, şi... mamă nu erà?

La nouă luni, fata a născut un rotofeiu de voinic, de să-l mânânci nu altceva. Gureş, nevoe mare, frumos par'că era picat, că chiar împăratul a prins drag, de nepotu-său «*ăsta din tufe*». Creşteà ca buruianul, într'un an, ca alţii în doi. Ba mai erà şi năsdrăvan, că pe cât erà de mic, îi spuneà împăratului tot ce făcuse el în tinereţe, până nu s'a însurat. Impăratul prinse atâta drag de el, că iertase şi pe fie-sa de ruşinea ce-i făcuse.

[1] Căptuşeală.

Şi cum stau ei aşà de vorbă, bunicul şi nepotul, nepotul zgâlţâind pe bunic de barba ablă, numai ce-i zice:

— Da bine moşule, tata de ce nu vine aici la palat?

— Da tu n'ai tată, că de-i aveà, ar venì să te vadă!»

— Ba am!

— Dacă ai, l-ai cunoaşte, tu nepoate?

— Cum de nu!? Il cunosc ca pe iapa brează. Ia chiamă pe toată lumea, să vezi cum ţi-l arăt... că de.., nu pot să ţi-l spun aşà pe dinafară cum îl chiamă.

Auzind aşa, împăratul trimite crainici să cheme lumea la palat. Chiamă boeri, slujitori, slugi, că doar, doar va cunoaşte şi el pe gineri-său. Dar degeaba. Atunci întrebă dacă a mai rămas cineva nevenit.

— Mai rămas-a împărate,—zice un slujitor,—mai rămas-a Cebuc leneşul, care a zis, că de ţi-e dor de el, să te duci să-l vezi, că el n'are poftă să vie la tine. Şi Cebuc şede în cutare sat într'un bordeiu, la marginea drumului!..

— Să mi-l aduceţi şi legat, a zis împăratul,

S'au dus doi slujitori de l-au luat cu nepusă în masă, pe sus, trântindu-i câte un *ghiold*[1] de i-au mutat şi fălcile. Da, el:

— Ci, ho, mă, staţi că merg eu de voia mea, da să mă gătesc că doar merg la împăratul. Şi s'a gătit. S'a îmbrăcat c'o ghebă, ruptă şi peticită cu şeapte petece p'un loc, cu luleaua în gură paf, paf, hai la împăratul, unde abià ajunse a treia zi. Da copilul cum îl văzù, începu să strige:

— Uite vine tata, moşule, uite vine tata, ăsta-i tata!

— Care-i tată-tău, mă?

— Uite ăla cu luleaua în gură, de umplù curtea de fum!

— Brr!! că urîtă namilă de om! Apoi către fie-sa: N'ai mai găsit un om ca lumea, M'ai făcut de ocară!

— Tată, nu sunt vinovată cu nimic, cu acest om.

— Ba da eşti, că te-ai mirat de căldările mele şi... zise Cebuc.

— Aoleo, fie-meo, să pleci din ochii mei cu copil cu tot. Să te duci unde a dus surdul roata şi mutul iapa.

De năcaz că-i făcuse aşà ruşine, în faţa atâtor oameni, împăratul i-a băgat într'un butoiu, punându-le doar o pâine şi câteva smochine, i-a afundat bine şi le-a dat drumul pe-o apă. S'au dus ei înfundaţi în butoiu, pe apă, multă vreme, iar leneşul Cebuc, isprăvindu-şi mâncarea lui, s'a răstit la fiu-său:

---

[1] *Ghiont*, pumn pe sub fălci.

— Ia, dă-mi, mă, şi mie o fălie de pâine ş'o *smoacănă!*

— Da lasă, copilul în pace, mă, de ce n'ai mâncat mai puţin, zice fata împăratului,—nevastă-sa.

— Bine! Bine! o să vă rugaţi de mine, da nici eu n'o să vreau. Atunci, Cebuc, puse mâna pe cheia din cuptugul cămăşii, o frecă şi numai decât peştele i-a trimes o mămăligă ş'o cofă de lapte, să mânânce zece, nu unul. Şi mâncară cu toţi, căci Cebuc erà bun la inimă, n'a ţinut mânie. După ce s'au saturat, nevastă-sa, numai ce zice:

— Da bine bărbate, dacă eşti aşà de bun la Dumnezeu, cum nu suntem noi vinovaţi, de ce nu te rogi să ne scape de-aici?

— Că bine zici, vezi că uitasem.

Puse mâna pe cheie, gândi la peşte, şi de-odată butoiul fu aruncat la mal, unde se sparse în două. Câte trei, sănătoşi, se văzură într'o pădure. După ce mulţumiră, în ghenunchi, lui Dumnezeu, mama şi băiatul se culcară, fiind tare obosiţi. Da Cebuc, ce credeţi c'a dormit! Nu. Lui îi trecuse şi lene şi tot, ba prinsese drag de nevastă şi copil, bag seama îl mântuise peştele, căci de la o vreme nu mai era aşà urîcios. El, până dormiră nevastă-sa şi copilul, s'apucă să facă casă. Chemă ajutorul peştelui şi făcù un palat, mai abitir ca al împăratului, mai ales că era în mijlocul pădurii. Au trăit ei multă vreme, iubindu-se, mama lucrând şi învăţând copilul, iar Cebuc vânând pentru casă. Da casa lor era minunată, căci fiecare lucru se uşezà singur unde doriau, iar bucatele n'aveau nevoie de bucătăreasă să fie gătite. Băiatul se făcuse mare, isteţ şi iute ca un prâsnel. Din vorba măsii şi-a lui tată-său, nu eşià să-l fi picat cu seu.

Odată, împăratul plecând la vânătoare, a ajuns tocmai în pădurea ceea cu pricina. Şi vânând el, încoace şi încolo, n'a băgat de seamă că-l apucă noaptea în pădure. Acu, ce să facă? Foame-i erà, până la palat erà prea departe. S'a hotărît să doarmă în pădure. A trimes un slujitor cu nişte prepeliţe, să le frigă la vre-o csaă de pădurar, da el ci-că a nemerit tocmai la palat, unde n'a găsit pe nimeni, că Cebuc erà la vânătoare, iar nevastă-sa tocmai erà cu băiatul în odaia lui la învăţătură. Umblând el prin palat, nemerì la bucătărie, punând prepeliţele la fript. Şi cum sta şi se uità la bucate, cari să găteau singure, fără a îngriji cineva de ele, mirându-se de aşà minune, a uitat prepeliţele pe foc. Toc-

mai când i-a mirosit a ars, şi-a venit în fire. Le-a luat aşà arse cum erau, că altele n'aveà, s'a dus la împărat, care l-a certat de friptură arsă şi de întârziere.

— Doamne, Impărate, iartă-mă, căci şi Măria Ta să fi fost şi tot ca mine păţiai. Şi uite cum, şi uite cum.

Ii spuse tot ce văzuse la casa din pădure. Impăratul, după ce se sfătuì cu sfetnicii săi, se hotărî să meargă acolo şi să ceară găzduire. Ajunşi:

— Bucuroşi de oaspeţi, zise împăratul către fie-sa, care îi ieşise înainte cu copilul de mână; ne puteţi găzduì peste noapte?

— Cum de nu, Măria Ta, cu toată inima! Poftiţi intraţi! Ne faceţi mare cinste casei noastre!

Vezi, fata a cunoscut îndată pe tată-său, dar împăratul pe ea, nici atâtica... Nici pe Cebuc nu l-a cunoscut, căci se schimbase, ar împăratul credeà morţi de-a binelea pe câte trei.

Până nu s'a pune masa, femeia vorbi cu linguroiul, vătaful lingurilor, să facă, nu ştiu ce. Mâncară, băură, vorbiră ba de una, ba de alta, împăratul spunând de luptele lui, de vânătoare şi tot ce-i trăsnià prin cap, Cebuc de asemenea. Numai biata fie-sa, sta şi se uita la împărat să-l soarbă din ochi, gândind că el n'o mai cunoaşte şi cât p'aici s'o podidească lacrămile. Intr'un rând ii veni să-i cadă în braţe, să-l roage s'o ierte, dar se stăpânì, că bun e Dumnezeu şi mare; o să-i facă şi ei dreptate.

Când le erà lumea mai dragă, în toiul povestirei, deodată lingurile începură să sară în toate părţile şi să facă sgomot, că-i asurziseră pe toţi.

— Da, ce-o mai fi având, frate, lingurile, de se ciorovăesc aşa, zise împăratul, când mai văzu şi minunea asta.

— Ce să aibă, împărate,—zise fie-sa,—le lipseşte vătaful şi de aceia fac sgomot. Bag seama l-a furat cineva.

— Cine să-l fure, că numai noi suntem aici şi noi nu l-am furat!

— Să nu zici aşà împărate, că ele nu se ceartă degeaba!

— Atunci să ne căutaţi şi cine o fi vinovat, să-şi iea pedeapsa. Căutară pe toţi sfetnicii şi slujitorii, dar nu găsiră nimic. Când căutară pe împărat, linguroiul la el în cismă.

— Ce e asta împarate? Vezi, cu musca pe caciulă, şi tot faci gură!

— Da eu nu sunt vinovat; poate mi l-a băgat cineva în cismă, pacatele mele Doamne, că numai hoţ n'am fost în viaţa mea.

— Ba că chiar eşti, nu te mai da în lături, zise Cebuc.

— Iată-mă şi hoţ, fără să fiu vinovat. Da fata:

— Zici, că nu eşti vinovat tată? Mă cunoşti? Eu sunt fata ta! Dar atunci când m'ai gonit, cum ziceai că sunt vinovată, fără să fi păcătuit cu cineva? Dumnezeu a fost bun şi ne-a scăpat. Dar să lăsăm asta la o parte. Te rog iartă-mă, cum te-am ertat şi noi, de răul ce ne-ai făcut! Şi-i sări în braţe.

Da împăratul ce să mai zică, că amuţise! Doar lăcrămile-i curgeau şiroaie pe obraji, ca la copiii mici. A sărutat fata, nepotul şi pe gineri-său, atât a putut să facă. Apoi până la ziuă a tot ascultat la povestea lui Cebuc, de: cum a rămas fata însărcinată,...cum au scăpat şi până atunci. Iar împăratul a zis:

— O judecată pripită, totdeauna-i greşită.

Au plecat apoi la împărăţie unde au făcut nuntă mare, de-a ţinut trei zile; a pus pe gineri-său pe tron, iar el sta şi odihnià, la bătrâneţe, îngrijind doar de nepoţel. Din când în când, mai petreceau şi la palatul din pădure. Şi ci-că Cebuc Impărat, a împărăţit mult şi bine; toată împărăţia erà fericită ş'o fi împărăţind şi acum, de n'o fi murit.

Cine nu crede, să spue el una mai frumoasă.

Auzită în anul 1898, în Craiova, pe când eram în clasa II de gimnaziu. dela Alexandrina G. Ionescu.

I. Brătulescu.

POVESTIRI ŞI LEGENDE.

322.—Jidovii şi culele de bani.

Jidovii ăştia înainte de a se stinge de pe pământ, au făcut, pe unele locuri, săpături şi au lăsat cule de bani în pământul nostru. Şi, ci-că, unii trăesc şi astăzi ascunşi, nevăzuţi de nimeni, lângă grămăjuia de bani agonisită de vreun biet creştin şi, când dă cinevà să pue mâna pe *mişună*, sperie pe orice om, de nu se poate apropià. Şi aşà păţesc toţi acei slabi de înger.

Lucrul ăsta s'a întâmplat şi prin părţile astea unui bogătaş. Stânsese omul avere multă, multă, şi umpluse chiar nouă borcane şi jumătate cu aur. Aproape de moarte, grăì către fecioru-său,— că unul aveà,— arătându-i borcanul ce mai trebuià umplut:

— Uite, mă băiete, eu cât am trăit, am muncit şi ţi-am lăsat din belşug, să tot trăieşti. Vezi colo? Nouă borcane şi jumătate cu aur. Singura grijă ce-ţi las e: să te trudeşti să umpli şi tu p'al zecelea. Atâta îţi cer. Incolo, să faci ce-i vrea.

Zise asta bogătaşul şi închise ochii pentru totdeauna.

Aşà. Acù, fecioru-său, ca să asculte de sfatul părintesc, îi face cele pentru suflet, apoi în Duminica viitoare, se duce la târg de

Blagoveștenie, la unul din satele vecine. Incepe să târguiască: când dă să cumpere cevà, dă parale puține, puține de tot, ca să facă iconomie. Dacă nu plătià lucrul, nici nu-l puteà luà, că nu știà, ca bogătașul, să negustorească banii. Lasă că și tat'-său erà un *cupil* d'ăia de-și mâncà de sub unghie.

Pe când tot sta așà feciorul bogătașului, iată că vine la târg, un fin al lui, om sarac. Asta însă, când cumpărà cevà, da cât i se cereà, așà din sărăcia lui. Așà s'a încotoșmat el cu brânză, pește și... de toate d'ale mâncării.

Nașu-său, tot cu gândul să umple borcanul, nici acum nu plătià prețul cei se cereà; dar vezi râvnià, la traiul săracului.

— Mă fine, noi am puteà trăi amândoi.

— Bine, nășicule. Hai cu mine.

Și saracul ca toți saracii. Slobod la inimă, a luat pe nașu-său acasă; de mare bucurie, i-a pus masa cu din ce-a avut și n'a avut; apoi pe trai, neicuțule! că saracul puneà la mijloc tot ce rǎgăduise, cu dragă inimă.

O duc așà câteva zile în șir. Și lucru ăsta a făcut o minune Știți care? A schimbat cu totul sufletul bogatului.

— Măi fine,—zice el,— iea dăsagii ăștia și du-te la mine acasă de-i încarcă cu galbeni; că am bani nu glumă, în fundul buției dela colțul din dreapta al pivniței. Cară-mi-i aici, că tot n'am eu ce le face. Mai bine să trăim amândoi împărătește!

— Mare minune!—se gândește finul! Și nu-i vine să plece până nu se pune ăla cu *stichiu* pe el.

Iea finul dasagii și se duce la locul știut, acasă la nașul. Da, când puse mâna pe un borcan, ce să auză? O voce hodorogită ca din fundul pământului.

— Mă, lasă banii aici, că ăia sunt a lui *Badea Radu.*

Vezi? Aia erà vocea jidovului ascuns în pământ.

Finul, când aude așà, începe să tremure și, numa'ntr'o fugă, se duce acasă la el, unde era nașu-său.

— Mă nașule! Uite, nu mă lasă să-i ieau, zice că sunt ai lui Badea Radu.

— Ei, aș! Ce vorbă-i asta? Hai acolo să văd și eu. Cine-i ala de se face stăpân pe banii mei?

— Hai.

Și se duc. Dar și băiatului de bogătaș îi îngheță sângele în vine și nu mai zice nici cârc, când aude:

— Lasă banii, omule. Sunt ai lui Badea Radu.

După ce se mai desșumenește, știți ce face feciorul bogătașului?

In loc să-şi ia inima'n dinţi şi să pue mâna ca să încarce desagii, începe să'njure de câte'n lună şi'n soare şi, pe urmă?

Ia nişte *pii*, trânteşte banii în ele, le îndoapă bine peste bănet şi dă piile pe gârlă, aşa încărcate cum erau.

Şi vezi? Dete omul cu piciorul norocului.

Aşà. Acù, gârla aceia trecea prin mai multe sate. Când a ajuns la al nouălea, acolo erà un om tare bogat. Ştiţi cum îl chemà? Chiar Badea Radu.

Asta aveà obiceiul de se sculà de mult, de mult, în toate diminețile. Cică ştia Badea Radu că norocul umblà prin sat cu noaptea'n cap şi nu s'abăteà decât pe la cei cari se sculaseră de mult.

Intr'o dimineaţă, când se spalà la gârlă, ce vede el? Trei lemne plutiau pe gârlă. Altu'n locu'lui nici nu le-ar fi băgat în seamă. Dar el, fără să-şi dea cu gându'că ar fi altceva decât lemne goale, nu stă cu mâinile'n sân. Pune slugile de le scoate cu boii şi le trage'n curte.

Acolo le-a lăsat el multă vreme fără să ştie ce e în ele. Intr'una din zile însă, socotì că s'au uscat şi puse să le spargă.

Incep slugile, dar n'apucă să spargă bine un lemn de acela, că odată se isbeşte securea de ceva tare şi ... zing ... zing ... zing!.. curge, neicuţule, aurul pe pământ. Dă şi în alelalte, tot aşà:

— Mare e puterea Ta, Doamne! — zice Badea Radu. «Se vede că ban la ban trage! Ce să fac eu cu atâta bănet?

Mai stă ce mai stă ea gânduri, apoi, odată îl luminează Cel de sus şi zice:

— Ia! Să fac un han mare, mare şi acolo... să bag toată lumea să mănânce de pomană şi să zică «bodaproste!»

Aşà. Şi la o lună, hanul era gata. In el se gătiau mâncări fel şi chip şi se ospătau toţi nevoiaşii. Badea Radu făcea milostenii în dreapta şi'n stânga, la unul şi altul,—din orice sat ar fi fost,— până s'a dus vestea şi la feciorul bogătaşului, — ăla care dăduse piile pe gârlă. Vine şi el să vază şi să ceară de pomană că la asta ajunsese acum; iar mâna pe lucru nu puneà, să moară Naiba

La han, ce să vază? Lumea după lume. Când îşi aruncă ochii la scara casei lui Badea Radu, vede feciorul ajuns sarac, vede o spărtură de piuă din alea pe care le dedese la gârlă. O cunoaşte că e dela el şi începe:

— Hm! hm!...

— Ce te uiţi, măi omule? — întreabă Badea Radu.

— Cunosc lemnu'ăsta că e dela mine. Şi-i spune toată *tanja*.

— Dacă-i așà, iacă: tu să fii de aici înainte mai mare peste slugile mele. Te învoiești?

— Mă învoesc.

Intră în slujbă și începe să-și facă meșteșugul. Da el erà lacom și acum iar își puse în gând să se îmbogățească. Luà pe slugi la zor, le păcălia și le *duduià*. Azi așà, mâine așa... oamenii încep să țipe, *să chifuiască* și să spue stăpânului că de l-o mai ține pe ăsta mai mare peste ei, își ieau tiliuțele d'acolo.

Acu, de! Ce erà să facă Badea Radu? Și... cum să scape de el?

Face patru pâini cât una și alta: trei albe și una neagră. In cele albe, pune câte trei sute de galbeni; iar în a neagră, nimic. I le dă feciorului de bogălaș și-i mai dă și un cal.

— Măi băiete, tu nu faci de mine. Mergi sănătos; da, să nu pleci cu mâna goală, iea calul ăsta și pâinile. De ți-o fi foame până acasă, să mănânci din pâinea neagră; iar pe cele albe să le duci până acasă la tine.

Ai înțeles?

— Ințeles.

A plecat dar, de unde să asculte ticălosul de sfatul lui Badea Radu? Pe drum i s'a rupt pofilul, a dat o pâine albă să i-l dreagă; s'a rupt chinga, a dat o pâine albă să i-o cârpească; i s'a rupt frâul, a dat și pentru ala tot o pâine albă. A rămas doar cu pâinea cea oacheșă și s'a tot dus spre casă. Acù, ăia cari-i dreseseră lucrurile, erau toți clăcași d'ai lui Badea Radu; că pe *tălâmb* îl duruseră, pe semne, mânile să le coasă! Ce-și zic ei?

— De ce să mâncăm noi, măi vere, pâinile astea, așa albe și frumoase? N'ar fi mai bine să le ducem plocon lui Badea Radu? Că dela el trăim.

— Ba bine!

Și i le-au dus.

Le-a pus Badea Radu pe masă, se tot uità la ele și se mirà: cum dă el banii și-i vin îndărăt!

Așà. Iar după câtvà timp, feciorul fără noroc, ne mai putând trăì cu sărăcia, că acum ajunsese vorba ăluia:

Cu dare de n'are,
Cu curtea plină de bătătură,
Având o capră și oi mai puține...

Se întoarce înapoi la Badea Radu.

— Ei, măi băiete, ce-ai făcut cu pâinile?

Ii spune.

— Ai făcut din capu tău or te-a povăţuit cinevà?
— Ba eu cu fieru dela mine!
— Păi, bine e aşà, măi *tântăvane*?
— De, Domnule, ce erà să fac? să mă canunesc pentru trei pâini?
— Aşa! Iată, mă ticălosule, pâinile; vezi ce-a fost în ele?
I le arată, apoi începe, să-l bată. Trage-i şi trage-i, ca la fasole. Şi-l tot judecă şi-l goneşte cu bătaia.
Şi atunci pleacă de acolo, pentru totdeauna, feciorul cel fără noroc şi fără minte, tot plângând şi blodogorind.
— Măre, măre! Tot ai lui Badea Radu au fost banii mei!

C. Rădulescu-Codin.

Din Vultureşti (Muscel)

323. De ce merg copi mici tocmai după un an în picioare.

Ziditorul, în marea lui înţelepciune, a hotărît când a făcut lumea, şi cât să poarte, şi cum să crească puiii lor toate vietăţile.
Puii dobitoacelor, când îi fată, cad jos pe pământ şi peste 2, 3 ceasuri încep să meargă şi să zburde. Aşa a poruncit Ziditorul, ca toată vietatea, care la fătare *cade pe pământ*, să se scoale repede şi să meargă.
Femeii însă, la facere, îi fu milă să lepede copilul jos; moaşa îl pune în petici, ori de nu, îl iea răpede şi-l pune în pestelcă.
Şi văzând Dumnezeu aceasta, blagoslavì pe puiul de om să crească greu, şi să nu poată merge în picioare până la anul.

M. Lupescu

Auzită dela d-na Adela Lupan din Murgeni.

324. Povestea celor bătrâni.

Demult, oamenii bătrâni, cari nu-şi mai puteau agonisì singuri pânea, se omorau, ca să nu strâce mâncarea.
La urma urmei se găseşte un moşneag, cu cap bun, care, când a văzut că i se apropie cuţitul la gât, a zis lui feciorului-su:
— Măi băete, ca să mă scapi de urgia morţii, fă o chivniţă şi să mă hrăneşti acolo, pe neştiute.
— Bine tată, aşà oiu face, că mie tot mi-e erà milă să te omoare.
Şi a făcut aşà.
Din chivniţă moşneagul îşi învaţa băetul,—care, dragă Doamne erà şi el acù gospodar,—toate cele.
Dac'a trecut mai mulţi ani, Dumnezeu, ca să arăte rătăcirea oamenilor, să le arăte El cine sunt moşnegii, a dat o secetă mare.

Trei ani de-a rândul nourii n'au slobozit nici picătură de rouă. Se fugăriau nourii pe cer, negri ca păcura, de credeai că are să toarne cu găleata. Sf. Ilie alergă prin negreața cea de nouri în galopul cailor de foc; tună și fulgerà sfântul; în sufletele *liștilor* de oameni de pe pământ încolțià nădejdea bielșugului.

Acù se gătise toată pânea de pe pământ și cădeau oamenii ca de pușcă de foame.

Pe al patrulea an, cerurile s'au deschis și a căzut iarăș ploae pe pământul uscat ca toaca de atâta secetă,

Ar fi pornit oamenii plugurile la arat, dar de unde sămânță?

— Tată, ce să fac, de unde să iau semințe, că uite acù s'a îndurat Sfântul și ne-a dat ploae,—întreabă feciorul pe moșneagul din beciu!

— Măi băete, ară drumurile, că sămâța scuturată din anii de bielșug, are să răsară și rod are să deie.

Feciorul a făcut așà și-a cules rodul, de-a avut de'ndestulare.

Prin părțile celea erà un boier. De-a văzut el că o duce în lipsă, și un om prost are pâne de îndestulare, l-a chemat la curte și i-a zis:

— Măi, de unde ți-a trăsnit ție prin cap să ari drumurile? Asta îi minte de om bătrân; tu trebue să ai vre-un moșneag ascuns la casa ta.

— Da de unde cucoane, n'am nimic; pot să mă jur pe ce vrei.

— Măi, spui minciuni. Și să știi că te pierd, dacă nu-i venì mâne seară la mine, nici calare, nici pe jos.

— Nici calare, nici pe jos, cum îi omul păcătos,—se gândește ista în gândul lui, și zice:

— Bine, cucoane, oiu veni cum spui.

Lui nu-i păsà, că aveà toată nădejdea în tat-su din chivniță. Boerul însă voià să vadă dac'o putea-o face și pe aceasta, doar l-ar prinde în chingi să spue.

— Tată, boerul mi-a zis să mă duc la el, nici călare, nici pe jos.

— Măi băete! ia un dârjău și sai pe el țup-țup, țup-țup, până-i ajunge la dânsul.

Și face așa. Să-l fi văzut cum sărià ca un broscoiu, par'că erà un drac șchiop, numai că-i lipsiau coarnele.

Boierul s'a crucit când l-a văzut.

—Cum ți-a venit asta în gând, dihanie? Tu trebue să ai la casa ta un om bătrân, care te învață.

— N'am, cucoane.

Boerul nu se lăsă; s'a pus numai pe atâta, să-l prindă.

— Măi, mâne, seară să vii la mine la poruncă, da'să nu vii nici gol, nici îmbracat.

— Bine, cucoane.

Da acù românului nostru i se făcuse cam mai mititică inima într'însul că se temeà să nu ştie nici tat-su cum să-l sfătuiască.

— Tată, mi-a zis boierul să mă duc la curte nici gol, nici îmbrăcat.

—Ia măi băiete crâşnicul şi îl învălătuceşte pe lângă trup şi du-te; prin ochiurile crâşnicului are să se vadă pielea goală şi se cheamă că nu ai să fii îmbrăcat, ci cum îi mai rău şi cum vrea boerul: nici gol, nici îmbracat.

Boerului îi crăpa rânza întrînsul de ciudă că nu s'a dat nici amù de gol şi-i mai trăsneşte prin cap una. Pe faţa lui s'a făcut senin şi şi-a zis el în cugetul său: «taci că de amù-l prind cu mâţa'n sac», şi-i zice:

— Mâne să-mi vii la poruncă cu un prieten şi cu doi neprieteni.

— Bine.

Se duce iar la tat-su:

— Ce să fac tată? uite ce mi-a zis boierul!

— Măi du-te cu femeea, mâţa şi cânele.

Ista se duce.

— Măi, trage un ciomag în motan, zice boerul.

El îl rade-un dârjău, de, cât ai scaparà, bietul motan erà tocmai pe şură.

— Cheamă-l înapoi.

— Pis, pis..s.!

Motanul nici nu se gândeşte să vie.

— Măi, dă şi în câne un ceatlău.

Şterge ista şi cânelui un felezău.

— Cheamă-l înapoi!

— Nea Tărcuş nea Labaş nea!... nea, cuţu, nea...a!

Cânele vine mişcând coada şi se gudură pe lângă stăpânu-su.

— Măi, mai dă şi femeii două palme.

Cum a atins-o,—cu mueirea ţi-ai pus în târd,—unde-a început ea a răcnì şi a zice:

— Ptiu, lua-te-ar dracu! Eu îţi hrănesc de şepte ani în pivniţă pe javra de tat-tu şi tu amù mă baţi?!

— Măi, vezi, face boerul; eu ţi-am spus că tu ai în pivniţă un bătrân. Eu am pierit de foame şi tu ai avut de îndestulare, dacă

te-a purtat mintea lui tat-tu. Să ştii că de-amù nu mai omor pe cei bătrâni, că ei au comoară de minte.

De-atunci bătrânii nu se mai omoară, ci-s lăsaţi să moară de moarte bună.

Dar aţi văzut d-voastră ce ţi-i cu femeea? Muierea ţi-i neprieten şi-i vicleană ca şi mâţa. Singur cânele i-i prieten bun omului pe lumea asta.

Grămeşti-Dorohoi **Mihai Barbu**

DE-ALE COPIILOR.

394.—Se strâng mai mulţi copii, băieţi şi fete, în vârstă până la 12 ani, undeva, ca să se joace. Se fac roată şi-şi pun toţi mâinile pe o masă, scaun, ori jos pe pământ, afară de unul care pune o singură mână, fiind ales prin sorţ. Acesta îşi plimbă mâna cea liberă, pe deasupra celorlalte, numărându-le astfel, dela stânga spre dreapta:

Unelichii
Şidelichii,
Şîndecala,
Pòtricala,
Gèlnica,
Mèlnica,
Opot,
Clòpot,
Giurgiu,
Murgiu,
Cleanţa,
Sula,
Beleaşca,
Dropu,
Cleanţo,
Ia-ţi-o!

Unde cade vorba «*ia-ţi-o*», acela îşi trage mâna.

Se repetă astfel, de-atâtea ori, până rămâne o singură mână, a unuia, sau chiar amândouă, şi poate chiar a acelui ce numără. Pe acesta îl pun *s'ajoaimă*[1] la o parte, pe când ceştelalţi, se strâng toţi la un loc, şi-şi spun fiecare unde să se *pitule;* însă numai *cu gândul.* De exemplu unul: «Eu mă pitul în guşa privighitoarei», altul: «Eu mă pitul în urechea ursului», şi altul: «Eu mă pitul într'un bob de mei», apoi şi-altul: «Eu mă pitul într'o floare de tămăioară» şi altele, după cum sunt de mulţi.

Se duc toţi la cel care a ajoimit şi-l întreabă fiecare unde este pitulat. Dacă ghiceşte pe vre-unul, îl pun s'ajoaimă acela. Şi astfel se continuă jocul, cât vor ei.

[1] Se întoarce cu faţa într'altă parte şi-şi acopere ochii şi urechile.

395.—O altă variantă, numai a cuvintelor, este aceasta:

Sisii capră cu mărgele
Cu mai multe ghiocele,
Ronciş,
Ponciş
După casa lui Tiviş
Tivişanca,
Berbeceanca,
Ranţurile
Sbranţurile,
Còrcodia,
Veselia,
Spurc la maică-ta Maria!

N. I. Dumitraşcu.

(Din Boureni-Dolj.
Pe-aceasta confrunt-o cu No. 73.

396.—Ala, bala
Potrocala,
Eşi bădiţă, la portiţă
Că te-aşteaptă Talion
Talion, fecior de domn,
Cu tichie, de verzie,
Cu pană de ciocârlie,
Cu căruţa Radului
Cu caii 'mparatului
In mijlocul şanţului.

397.—Una, mara
Doua, para
Tria, ruga
Piciuruga,
Amânzò,
Zagarò,
Cincilița,
Podobiţa,
Gheorghieş camp.

398.—Et,
Hat,
Hot,
Nuţa,
Chilo,
Schit.
Sus băeţi, că aţi mâncat
Lapte strecurat,
Prin izmană
De la vaca cea priană.

399.—Hop, zub, zub,
De-abià mă duc
Şi de slab de-abià mă trag
Şi mă trag în hadarag,
La frunza verde de fag;
Şi mă trag într'un genunche.
La frunza verde de munte.

(Auzite dela Teofil şi Dumitru Mihalaş din Baiaşeşti) Bucovina.

I. Onciul.

400.—De-a focurile. Mai ales când e cam frig şi-s mânele îngheţate, un joc nimerit pentru a se încălzì şi desmorţì este printre copii şi jocul de-a focurile. Mai mulţi, până la zece cel mult, aleg pe unul din ei prin sorţi să înceapă jocu. Cel ieşit la sorţi se aşează în posiţie. Cu mâna dreaptă pusă pavază la ochiul drept, pentru ca să nu poată vedeà îndărăt, şi cu mâna stângă adusă prin faţa pieptului şi aşezată cu palma deschisă subţioara dreaptă, e gata. Ceilalţi băeţi din dărătul lui, lovesc cu palma în palma de subsoară. Cel lovit imediat se întoarce, să ghicească pe cel ce l-a tovit. Toţi însă stau cu mâna dreaptă ridicată şi-şi iau feţe aşà fel ca să-l facă să creadă că în adevăr el a dat. Cel lovit se uită în ochii lor şi dacă-i meşter, îl cunoaşte că cel ce l-a

lovit, ori e prea serios, ori e prea gălăgios. Odată ghicit, îi ia locul. La acest joc se are în vedere sinceritatea de a nu minți pe cel lovit când acesta ghicește și se tăgăduiește de către ceilalți.

401.—De-a cureluşa. Se adun băeți și se așează jos la pământ în formă de cerc. Unul din ei, cu o curea în mână, se învârte în jurul lor pe dindărăt și făcând prin cât îi stă în putință ca să nu-l simțească, lasă cureaua jos la spatele unuia. Odată cureaua pusă la unul, el se preface că o pune și la alții, înșelându-i. Așà face până ce ajunge din nou unde pusese cureaua. Dacă o găsește, tot cel care a pus-o, atunci o iea frumușel și mi ți-l arde pe cel din dosul căruí a fost pusă și n'a simțit, zicându-i: «Scoală vacă și aleargă», iar el fuge cât ce poate, până la locul lui încunjurând roata. Se întâmplă că unul simte când i se pune cureaua, atunci repede o ia, și fugărește și lovește el pe cel ce i-a pus-o.

Cureaua se învârte roată, făcându-se mică. La acest joc e destulă veselie și gălăgie, dar și bataie cu cureaua peste spate se mânâncă, slavă Domnuiui.

Din Jorăști-Covurluiu. **Petru G. Savin.**

402.—De-a moara. Se aleg doi flăcăi din cari se fac unul moșneag, iar altul babă. Alți 2 se așează spate la spate înfășurându-se într'un suman; și se 'ncep a se învârti prin mijlocul casei. La un moment dat, moșneagul zice babei că i-a stricat moara și-i începe a trage în închipuitul gheb, scoțând-o afară. După aceasta moșneagul începe el a mână moara. In vremea asta vine baba de afară și se repetă acelaș lucru ca la început. Tot așà se continuă jocul mai departe.

402. De-a ursu. Un flăcău se înfășoară cu fân peste tot corpul, ia un băț și-și pune o căciulă (pe dos). Aceasta reprezintă ursul. Un altul se face ursar. Acesta ține de o funie pe urs, îi cântă în vreme ce ursul joacă.

Costești-Tutova. **Maria Mircea.**

404.—Ilenuță puiu de curcă,
Lasă furca și te culcă,
Și te scoală somnoroasă
Și-i găsi furcuța toarsă.

405.—Unica, doica, trica, patrica, cingâna, mângâna, alaia, vascaia, cumpinița, dochița!

406.—Uni, duni, trini, pari, cinga, sânga, ozu, bozu, pana, pici!

Dela V. Leontescu, băiat ca de 14 ani din Vlăsinești-Dorohoiu.

D. Furtună.

407.—La de-a pitulușu.

Ienelèchi
Sidelíchi
Și de-agala
Portocala,
Giùrgio,
Mùrgio,
Opri,
Cùpri
Mâmo
Cleanţo
Ia-ţ-o.
Că-s mai multe ghiocele,
Roncìș
Poncìș
După casă la civìș.
Corcodia,
Veselia,
Logodàr
Pescar,
Sânderiţa
Boeriţa,
Tâș codiţa.

Culese din comuna Vrata-Mehedinţi.

O. A. Apostol.

408.—Și-și capra cu mărgele

409.—De-a gula. E un joc de copii, ce se obișnuește în comunele Vrata și Iablaniţa din judeţul Mehedinţi. Se alege un loc drept. Se pune într'un loc un semn și de acolo se măsoară 12 pași. Unde s'a terminat măsura se pune un alt semn. Se scot semnele și în locul lor se fac două gropiţe cam de vre-un dcm. diametru. Gropiţele acestea se numesc *bibe*. De la fiecare bibă se măsoară 4 pași și se înfinge câte un ţăruș numit *sâmn*. Lângă fiecare bibă stă un copil numit *golaș*, iar lângă fiecare sâmn câte-un vătaf. Se alege un ciomag și o bucată de lemn de 1—2 dcm., ce se chiamă *gulă*. Golașii ţin fiecare câte o gulă, iar vătafii câte-un ciomag. Golașul I. dă gula vătavului II ca s'o lovească cu ciomagul. Golașul, II dă vătavului I s'o lovească cu ciomagul. Dacă vătafii pot lovi gulele, ei se duc unul la altul și încrucișează ciomegile. Se zice că ei *chiräie*. Apoi vătafii trec repede la golașul corespunzător ca *să intre 'n bibă*. Dacă nu trec repede, golașii pun în biba lor gula. Atunci vătafii rămân pe loc.

	O	Biba 1 Golaș I
4 pași		
	I	Sâmn. 1 Vătaf I
4 pași		
	I	Sâmn. 2 Vătaf II
4 pași		
	O	Biba 2. Golaș II

Od. și Tel. A. Apostol.

410.—De-a tunu' (joc în câmp). Pe timp ploios, unde se găsește pământ hleios (argilos), are loc asemenea joc. Fiecare copil își face un tun de hleiu, în modul următor: După ce frământă hleiul, ca să fie destul de bun, spre a se 'ntinde, îi dă forma unui ceaun. Se așează în acest ceaun din hleiu cu gura în sus,

și cu călcâiul piciorului drept, apasă pe gură, pân'ce ajunge mai aproape de fund. In mijloc, prin apăsare la fundul ceaunului, hleiul a rămas, aproape ca o pânză. Astfel făcut tunul, îl iea fiecare, și-l duce, pe câte-un deal. Așa zic copii, însă în realitate, s'așează unul de altul, la câți-va pași. După aceasta cioplesc pământul, ca să fie neted. In acest loc izbesc tunul, cu gura spre pământ. Prin cădere, tunul dă o detunătură. Se repară tunul, și începe iarăși alte lovituri.

Jud. Neamț. **Al Moisei.**

409. — Cole'n vale la livadă(1).

Cole'n vale la livadă
S'o strâns jidănimea toată,
Hoi vei, he-pe-pe (2).
Stau la ceartă să se bată,
Hectil Bură, Bembil șueră.
Vine Herman de la școală
N'o găsit mâncare'n oală,
Hectil Bură, Bembel șueră.
Vine Herman de pe-afară
Cu molanul subțioară
Și vrea ca să-l bage'n oală,
Ca să aibă de mâncare,
Hectil Bură, Bembel șueră,
Hoi vei, igâtăli ia.
Foaie verde lozioară,
La Ploești pe-o mărgioară,
Hectil Bură, Bembil șueră,
Merg fetițile la școală,
Hectil Bură, Bembil șueră,
Hoi vei, icâtăli ia,
Toate mi-au fost surioare,
Hoi vei, icâtăli ia.

(Auzită dela O. Vătămănescu. Lazna-Dorohoi. El l-a auzit la Nicșăni,-Dorohoi, dela un vechil român).

Const. Șoltuz.

410. — Cu acestea (3) s'au terminat jocurile propriu zis ale copiilor. Pe cele care le vom descrie de aici înainte, le jucau mai numai flăcăiandrii. Câte odată le jucau și flăcăii adevărați, de-atunci, ba și oameni căsătoriți. S'ar putea păstra și aici oare care ordine: a vârstii și a anotimpului; dar ceea ce am spus dela început, repetăm încă odată: Jocurile n'aveau anotimpul lor anumit, ci se jucau ori când și de orice vrâstă. Dar cum la descrierea jocurilor de mai sus am specificat la unele jocuri, dacă se jucau numai într'un anumit timp, ne vom supune și de aici înainte aceleași norme.

---

(1) Acest cântec are un caracter deosebit. In el se ironizează pe Ovrei și ne arată întrucîtva raporturile acestui neam, cu noi Romînii, mai ales felul cum privim noi pe Ovrei. Pare a fi influența actualei stări sociale.

Domnul Pamfile crede, și cu drept cuvânt, că acest cântec e făcut de copii-școlari de pe la târg pentru batjocorirea „puilor de Iudă".

Are o melodie de doină, tristă și cam uniformă, asemănătoare doinelor bulgărești și-ți dă impresia unei veșnice recitări.

(2) Se repetă după fiecare vers.

(3) Jocurile publicate de Păr. Fl. A. Drăghici, în numerile trecute ale acestei Reviste.

Ţinem să atragem atenţiunea chiar de la început asupra unei noi particularităţi a jocurilor copiilor mai mari. Până acum, cel care ducea greutatea jocului nu era tras la sorţi, ci se supunea voinţii şefului improvizat. De aici înainte, copii, fiind mai copţi la minte, nu primesc să fie hamalul jocului de cât dacă-l hotărăşte întâmplarea sau neputinţa lui.

Aproape toate jocurile acestea se jucau mai numai pe islaz,—erau prin urmare jocurile primăverii.

411.—Jocul care nu încârduià mulţi copii era *Cuţitaşul.*

Fie că-l jucau doi căpilaşi, fie trei, el era joc liniştit.

C'un briceag (*ceachie*, i se zice) se făceau felurite figuri, silindu-se fiecare să le termine mai înainte. Prima figură era următoarea: Prindeai briceagul de vârful limbei cu degetul mare şi mijlociu rezemând mijocul limbii de vârful arătătorului. C'o mişcare îl zvârleai uşor în sus, potrivind ca, după ce s'ar fi dat peste cap de 3—4 ori, în aer, în căderea lui să se înfigă în pământul fraged al livezii, şi să stea în această poziţiune.

b) A doua figură aveà şi nume: *taia*. Deschizând mâna, pe podul palmii, în direcţiune perpediculară, pe degete, aşezai cuţitaşul deschis, iar c'o mişcare de cerc prin aer, înfigeai cuţitul în pământ.

c) Figurii 3 i se ziceà «*sabia*». Aveà aceleaşi mişcări ca şi *taia* numai că de rândul acesta cuţitul sta dealungul, pe degete, nu perpendicular.

d) *Foarfeca* prindea cuţitaşul între degete: arătătorul şi degetul mic, deasupra, iar mijlociul şi inelarul dedesupt. Cu mişcarea în cerc în aer, cerută de executarea figurii, înfigeai iarăş cuţitul în pământ.

e) *Pumnul* cerea cuţitul pe încheietura pumnului închis şi-l înfigeà în pământ tot descriind cercul în aer.

f) *Nasul* era figură, prin excelenţă, caraghioasă, ca şi figurile ce-i urmau.

Cu mâna stângă îţi prindeai vârful nasului, iar în dreapta, trecută pe sub stânga, ţi se da briceagul de mâner. Din picioare îl sloboziai jos, ca să-l înfigi. Ce mai râs! Erau şi mâini lipsite de îmlădiere şi nu se împăcau de loc: când ţinea stânga nasul, nu putea dreapta să treacă pe sub ea; când reuşia dreapta să treacă, scăpa nasul mâna stângă! Iar la urmă de tot îi punea vârf cuţitaşul. Din picioare, cum stai, până să ajungă cuţitaşul jos, îşi

schimbă poziţiunea de oare ce mânerul fiind mai greu, centrul de gravitate era mai sus de jumătatea briceagului. Mutându-se centrul de gravitate, schimbă cu el şi poziţiunea de cădere a briceagului, aşezându-l pe coaste şi zăbovind terminarea jocului mai mult ca toate figurile de până acum.

g) *Urechia* avea aceleaşi mişcări cu aceleaşi poziţiuni, aceleaşi greutăţi şi acelaş râs, ca şi *nasul*.

h) *Creştetul* era ultima figură. Din picioare, dai drumul jos briceagului. Centrul de gravitate făcea şi aici aceleaşi boclucuri ca şi la *nas* şi *ureche*.

Toate figurile acestea erau repetate de câte 3 ori.

Dacă, de pildă înfigeai cuţitaşul pe rând de 2 ori iar a treia oară nu reuşiai, se consideră ca şi cum n'ai fi săvârşit nimic din figura aceia şi când îţi veniă rândul la joc, trebuiă să repeţi din nou cu reuşită, de trei ori, ca să ţi se socotească figura. Dacă nu înfigeai cuţitul în pământ, se ziceă că-i *spurcat*, şi treceai rândul tovarăşului tău, până *spurca* şi el.

Şi tot aşà până terminau toţi toate figurile. Câte odată,—dacă jucătorii erau mai dibaci,—se consideră jocul împlinit, dacă se repelà şi el de trei ori, cu toate figurile lui la rând.

Unii botezau jocul acesta şi cu numele de *alviţa*. Nu-mi pot da seama nici acum, de ce să i se zică astfel. Să fie oare jocul împrumutat de la Bulgari? Tot ce se poate. Am văzut şi Bulgari şi Albanezi, ba chiar şi Greci, cari jucau de horă, dar însoţind figurile jocului picioarelor cu mişcări de cuţit combinate sistematic şi periculoase pentru un Român, care n'a jucat, neam de neamul lui, cu cuţitul în mână, când a jucat de horă.

Principele Ferdinand, Teleorman. **Pr. Fl. A. Drăghici**

VORBE ADÂNCI.

1594.—Doară nu-ţi stă sabia la cap.

1595.—Neamurile lui se ţin ca cârnaţu porcului.

1596.—Dă-ţi popă pintinii şi bate iapa cu călcâile.

1597.—Ţi-oi căra la nuntă apă cu ciuru şi ţi-oi tăea lemne cu sapa.

1598.—Atâta pagubă ca de nunta tatei.

1599.—Nunta fără lăutari şi cearta fără bătăi, n'are haz.

1600.—Mai văzut-ai nuntă în post cu fasole şi cu borş?.

1601.—Moarte fără pricină şi nuntă fără minciună, nu se poate.

1602.—Nuntă fără de smultă.
1603.—Trei zile țanțavai, patru-zeci de ani chiu și vai.
1604.—Nici nora fată, nici soacra mamă.
1605.—Cine caută nevastă fără cusur, nu se mai însoară.
1606.—Caută nevastă să-ți placă ție, nu altora.
1607.—Eu am să-i fiu nașul lui (am să-l bat).
1608.—Hai mamă să te vând, dar cât oi cere, nici dracu să nu deie.
1609.—De pe călcătură se cunoaște.
1610.—Unde dă mama, carnea crește.
1611.—Șade ca o mireasă.
1612.—Până nu se vede cârligată, nu se ține măritată.
1613.—Pentru un lucru de nimica, joacă baba de se strică.
1614.—Nu zice hop, până ce n'ai intrat în joc.
1615.—Femea are multe borte de astupat (pentru ce-i nevrednici de a ține o femeie).
1616.—Țara moare de Tătari, ceea cere lăutari.
1617.—Domnule, cu boii de funie.
1618.—Hai cumătră cum a fi, că cumătrul n'a mai ști.
1619.—Să vii când a buciuma Adam.
1620.—Dacă ți-i bărbatul moale, du-l în târg și-l dă pe oale.
1621.—De-aș avea brânză cum n'am unt, aș lua faină 'mprumut (nu mai mâncăm plăcinte).
1622.—Șapte feluri de bucate, tot fasole mestecate.

Jud. Tutova. **V. C. Nicolau**

CÂNTECE

1681.—Rabdă inimă și taci
Ce-ai făcut să nu mai faci.
Rabdă inimă și tu
Că vezi timpu'cum-e-acù.
Că e timpu'ntre rotile
Capeți azi și mănânci mâine.
Lună, ești luminătoare,
Stelilor strălucitoare,
Luminați-mi cu tărie
Scumpa mea călătorie.
Să-mi dați focuri înfocate
Pe cărări întunecate
Să văz pe drum de m'aș duce
La iubita mea cea dulce,
Că mi-e bună și'nțeleaptă.
Să pot ajunge cât de tare
Că-mi dă dulce sărutare.
Munților, fiți mărturii
Că prin voi călătorii.
Voi, mari copaci înfrunziți,
Mie, mărturii să-mi fiți,
Că pe-aicea pe-acest loc
Am trecut cu plin de foc.
Cu trupșorul prin de dor

Cu inima de dogor.
Mierle și privighetoare,
Voi, paseri glăsuitoare,
Să-mi cântați mie-acest vers
Al truditului meu mers.
Auzit dela un flăcău din Pristol jud. Mehedinți.
O. A. Apostol

1682.—Inima mea uneori
Par'că-i sgură din cuptor;
Inima mea câte-odată,
Par'că-i sgura cea din vatră.
Inimă putregăioasă,
Când te-oi mai vedeà voioasă
Cu prietenii la masă?

1683.—Sărmana inima mea
Mult înoată 'n voe rea;
Și de-a'notà tot așà.
Nu-ști'la cât o rămânea.

1684.—Inimă de putregai,
Cum n'am cuțit să te tai,
Să văd ce durere ai!

1685.—Ardă-te focu de cuc
Cum n'am pușcă să te'mpușc;
Și să scot rânza din tine,
Să-mi tocmesc inima'n mine.
Să-ți mânânc inima ta,
Să mi-o răcoresc pe-a mea.

1686.—Lumea zice că beu mult
Și fac rele pe pământ,
Da'eu rele nu le fac,
Numai cu lumea mi-i drag.

1687.—Mă suii cu plugu'n coastă,
Scoase dracu o nevastă.
Eu cu ochii după ea,
Boii *cârcea* îmi rupeà
Eu cu ochii după dânsa
Da'boii mi-o rupt și bârsa.

1688.—Decât dragă prin străini,
Mai bine'ntr'un pâlc de spini.
Toată ziua oi plivi,
Și sara m'oi hodini.

1689.—Turturică de pe hat,
Nu mă blestema să zac,
Că n'am pe nimene drag,
Să-mi pue mâna pe cap,
Să mă'ntrebe de ce zac,
Ori de cori ori de vărsat
Ori de dor de-amorezat.
Turturea de pe ogor
Nu mă blestema să mor,
Că n'am pe nime cu dor
Să mă'ntrebe de ce mor.

1690.—Bată-vă pustia câlți,
Și la crâșmă mă găsiți.
De-ar fi bița sănătos,
Mi-o mai plăti el de tors.
Văd că nu mai am noroc,
Căci cât torc, tot dau pe foc.

1691.—Am trecut în altă țară,
Să văd pânea de-i amară.
Pânea-i bună, nu-i amară,
Ce folos că-i 'n altă țară.
Fie pânea cât de rea,
Tot se cheamă că-i a mea,
Fie pânea cât de proastă,
Tot se cheamă că-i a noastră.

1692.—D-zeule prea sfinte,
Adă-ți și de mine-aminte.
Nu de tot mă blestemà,
Că și iu-s zidirea ta.
Grămești-Dorohoi.
M. Barbu

1693.—Măi Marine dela Preci
Vin cu luntrea și mă treci;
Apa-i mare, luntrea-i mică,
Bate vântul ș'o câligă.
Marine plesni-ți-ar calul,
Căci cu tine-am trecut dealul.

Marine n'ai avea parte,
De m'ai dus aşa departe;
De mi-a venit dor de toate:
Dă-mi drumu ca să mă duc,
Singurică ca un cuc,
Căci ochiul stâng mi se bate,
Şi simt neică că-s departe.
Departe şi 'nstrăinată,
Ca un pui de cuc lăsată.
Foae verde de-odolean
Când eram numai de-un an,
Maică, bine mai făceai,
De gât de mă spânzurai
Decât lui Marin mă daì,
Frunză verde lozioară
Vine Marin deseară,
Cu mândra-i la subţioară.
Măi Marine ţine-ţi puica,
Că eu mă duc la mămuca.
Dealul greu de ridicat
Şi la mijloc s'a plecat
Valea-i lungă, valea-i mare,
Şi 'noptezi până'n diseară.

1694. —Frunză verde păpădie,
Vai sărmana Românie,
Că rea modă ea mai ştie,
De te ia din satul tău,
Şi te duce unde-i rău,
Unde-i rău tot rău mereu.

1695.—Ce faci Iorgule'n cărare;
Ia aştept o sărutare,
Ş'o nevastă cu mâncare.

1696.—Câte fete sunt în joc,
Toate-s strâmbe de mijloc;
Numai ibovnica mea,
Ii dreaptă ca o nuia.

1697. —Mândruţo de peste deal,
Vin la badea sub suman,
Ca să-ţi dau o floricică,
Şi tu mi-i da o gurică.

1698.—Tot pe loc şi pe hodină,
Ca cocoşul pe găină,
Şi dracu pe rădăcină.

1699.—Foae lată sprincenată,
De mândruţa ta uitată.
Mândruţa-ţi aţine cale
Iară tu îi arăţi valea.
Valea Hogii, Vaslui **D. I. Popescu**

1700.—Verde foaie de-alior.
De ţi-o fi de mine dor
Răsădeşte-un pomişor.
De ţi-o fi de mine-aminte
Pomişorul ţi s'o prinde.
De ţi-o fi de mine jale,
Pomişoru-a face poame
Şi-a face mere domneşti,
Să mânânci să mă doreşti.
Şi-a face mere gutui,
Să mânânci să te mângăii.
Şi-a mai face frunze verzi,
In ele să te dezmerzi,

1701.—Foae verde şi-o lalea
N'ai văzut amanta mea?
—Am văzut-o la ciuşmea,
Scotea apă şi plângea
Şi din gură blestema:
—Puiule să te usuci
Ca pânea care-o mânânci
Şi ca vinul care-l bei
C'ai tot zis c'ai să mă iei.
De luat nu mai luat,
M'ai lăsat de vorbă'n sat.
—Eu de luat te-oi luà,
Când s'o coace cânepa.
—Cânepa s'o şi cules,
Tu pe-alta ţi-ai ales.
Auzit dela D. Răileanu Lozna-Fălciu **C. Şoltuz**

1702.—Frunzuliță mărăcine
Pe sub deal pe sub pădure,
Trec fetițele la mure
Şi băeții la alune,
Că e coptul murelor
Şi coptul alunelor;
Da, da, da băete da,
E coptul alunelor
Odată cu-al murelor;
Murele ni s'au 'negrit
Alunele-au ruginit.
Auzit în com. Nucşoara-Muscel.

1703.—Foae verde trei lămâi
Trei lămâii şi trei gutui,
Bărbate al naibii fii,
Tae-mă, pune-mă 'n cui
Eu amantul nu ți-l spui;
De l-oiu spune, l-oiu răpune,
De-oiu tăceà, l-oiu mai aveà,
Când îmi văd barbatu 'n casă
Parcă văd o jimblă arsă
Când îmi văd amantu'n poartă,
Par'că-i o garafă 'nvoaltă,
Cu amantul beau mânânc
Cu barbatul mă usuc.
Dela I. Băjan, Rucăr

1704.—Foae verde, foae lungă,
Ajungă-ți puiule-ajungă,
Atâta mânie lungă
Căci mânia 'ndelungată
Nu e bună nici odată
Tu mânie, eu mânie
Dragostea cin'să ne-o ție.

1705.—Foae verde bob năut
Dac'ar merge trenu'n vânt
Aş veni să te sărut;
Trenul merge pe pământ
Şi nu pot veni curând
Puişorule dorit!

1706.—Foae verde viorea
Viorea şi-o *mamudea*,
Şi-aseară când însera
Treceam pela poarta ta
Şi maică-ta te certa
De ce stai în calea mea
Te lua şi mai cu rău
De ce stai în drumul meu,
Şi te lŭa şi mai cu bine
De ce te iubeşti cu mine!
Verde verde din colnic
Puiule n'ar fi nimic
Dar dumneta eşti calic.

1707.—Puiule de când te-ai dus
Trei garoafe 'ngla st'am pus
Una mie şi-alta ție
Şi-alta dorului să-mi vie
A'mbobocit şi-a înflorit
Puiule n'ai mai venit!
Şi-altă foae şi-o lalea
Puiule când îi pleca
Să dai pe la poarta mea
Să-ți dau flori şi dragostea
Şi dorul ce l-oiu avea
Căci mi-o fi şi mie greu
Şi cu-al tale şi cu-al meu.
Dela Marița Hera, Berevoeşti-Muscel[1]

1708.—Frunzuliță şi-o mălură
Cuculeț pasăre sură
Scriu o carte ia-o'ngură
Şi i-o dă lui neica'n mână;
De nu li-i găsi acasă
Pune-o cucule'n fereastră
Când o veni s'o citească
Lucrămile să-i pornească
La mine să se gândească.
Dela Ecaterina Dumitrescu-Nucşoara

1709.—Cine te-a făcut pe tine,
Tudorițo nene,

Aşa 'naltă şi subţire, Tudoriţo nene
Par'că m'a'ntrebat pe mine, Tudoriţo nene
Ochii tăi mă bagă'n boală
Sprincenile mă omoară
Un ochiu şi-o sprinceană-a ta,
Mi-a secat inimoara
De n'ar fi ochi şi sprincene
N'ar mai fi pacate grele — Tudoriţo nene.
Auzit în com. Corbi-Muscel

1710.—Foae verde bob areu
Mariţo din satul meu
Mulţi bani face chipul tău.
Face neică mii de lei
Şi tu nu vrei să mă iei
Bucuros mândră te-aş lua
Dar sunt fecior cu belea
Vine ordin şi-oi pleca
Şi-oiu trece iar Dunărea
Dunărea şi Dobrogea
Şi rămâi tot singurea
Singurea cu jalea grea.
Auzit dela Mariţa N. Hera, Berevoeşti.
Andrei Dumitrescu.

1711.—Foae verde rug şi-o salce
Dragă mi-a fost calea'n coace
Şi n'am pentru cine-o face.
C'am avut şi n'a fost minte
Când mi-a fost dorul fierbinte
Bată-te pustia minte
Că n'ai fost mai înainte.

1712.—Din Ploeşti până'n Gheboaia
M'a bătut vântul şi ploaia
Lasă vântul să mă bată
Şi soarele să mă ardă
Că eu am fost vinovată
Că m'am cerut măritată
Să fiu de bărbat mustrată
De copii înconjurată
Şi de soacră 'nveninată.
Naşule na-ţi patru boi
Descunună-mă 'napoi
Măcar să-mi dai vaci cu lapte
Asta, fină, nu se poate.

1713. Foae verde ş'o alună
Bună seara mândră bună
Asta-i seara de pe urmă
Ce-o petrecem împreună
Mulţumeşte-mi dacă-i vrea
Dacă nu, eu plec ş'aşa
Că eu mândro nu pot sta
Că m'aşteaptă mândra mea
Mândra mea cea de departe
Şapte dealuri ne desperte
Şapte dealuri s'o pădure
Ş'o vălceluşă cu mure
Dealurile s'or surpa
Pădurea de s'ar usca
Murele de s'ar mânca
Să mă uit la mândra mea
De s'ar face dealul şes
Să samăn pe el ovăz
Să mă uit din deal în vale
Să-mi văd mândra ca o floare
Să mă uit din deal în sat
Să văd pe cine-am lăsat
Să mă uit din deal în luncă
Să văd mândra mea cum lucră
Şi la prânz unde mănâncă
La amiaz' unde se culcă
Să mă duc să-i fac eu umbră
Să n'o ardă soarele
Că-i albă ca doamnele.
Şt. Manole

1714.—Nu 'nvârti pe Leana iute
Că se fâsâie şi pute.

1715.—Lelea 'naltă peste tot

Are pricină 'ntr'un loc.

1716.—Dela lelea pân' la lelea
Făcui poteca ca pielea.

1717.—Azi la joc, mâine la joc
Mălaiul de Joi în foc;
Bate mâţa cu vatraiul
Să scoaţă din foc mălaiul.
Voineşti-Vâlcea

1718.—Foaie verde ş'o richită
Uită-te, neică, te uită
La căciula rotungită;
Că şi io mă uit cât poci
La nevestele cu conci
Pe frunte numai boboci
Le-aş iubi şi nu le poci.
Dela Dancă I. Munteanu.

1719—Ş'aolică, zi-i măi, zi-i
La Ileana peste Jii
Frumoasă făr' de copii;
N'are ce-aplecă la ţâţă
Mi-apleacă pe Nicoliţă.
Dela Gheorghe Duţă Costea, Voiceşti-Vâlcea.

1720.—Fetele dela Novaci
Nu sunt fete, ci sunt draci;
Bagă mâna prin nădragi
Ca prin găurici de raci.

1721.—Ţa, ţa, ţa, părinte, ţa
Păzeşte-ţi biserica
Nu păzi muierea mea;
De ţ'oi pune mâna 'n barbă,
Te satur de haie neagră.
Dela colegul Const. C. Stăncioiu din Voeţeşti-Gorj.

1722.—Foaie verde lemn domnesc
Unde văz ţâţele 'n piept
Trec prin mărăcini dirept
Şi prin apă să mă 'nec
Ca s'ajung la ţâţa 'n piept;
Unde văz ţâţele 'n sân
Picioarele nu mă ţin.
Ţâţe mici şi poleite
Pe deasupra-acoperite;
Ţâţe mici cu boldurele
Muşca-v'ar neica, din ele
Ca dintr'un fagur de miere.
Dela colegul D. Stănescu din Voeteşti-Gorj.

1723.—Mărită-ţi, fata părinte
Că s'a umflat dinainte.
Dela colegul Const. C. Stăncioiu din Voeteşti-Gorj.

Ion N. Popescu.

1724.—Când eram la mama, fată
Mâncam mămăliga toată;
Dar de când mă măritai,
Mâncai şapte ş'un malai.

1725.—Dăsară e nunta mea
Cu făsui, cu ce-oi puteà;
Cu varză fiartă 'n lulea
Cu carnea friptă 'n undreà.
Dela M. Barnea (Lungeşti-Vâlcea).

1726.—Câte păsărele'n codru,
Toate cântă mai la modru;
Numai eu n'am ce cântà,
Nici cu cine m'alintà.
Că mi-i cuibul lângă drum,
Intr'o creangă de alun,
Câţi pe drum călătoresc
Toţi în cuib sburătoresc.
Doamne, de m'ai ajutà,
Cuibul să mi-l pot mutà
Colo 'n crucea bradului
In mijlocul codrului.

1727.—Foaie verde de podbal
Rău-i Doamne în Ardeal,
Dar nu-i rău din sărăcie,

Că-i rău din notărăşie
Că săracu înnoadă nodu,
Dar notaru 'ţi seacă podu.
Obligaţii şi contracte,
Paşapoarte 'nlăcrămate,
Şi tot felul de hârţoace
Tot cu parale le face

Dela d-na Gherghina Martinovici, bănăţeanca.

V. Stoica

1728.—Dela noi a treia casă,
Plânge lelea preuteasă
C'a bătut-o preotul
Să-i spuie ibovnicul.
A bătut-o c'o nuiea
Şi ea face tot cum vreà
A bătut-o c'o ţăpuşă
Ibovnicu-i după uşă.
Bat-o măcar şi cu gardul
Tot s'o iubi cu tot satul.

1729.—Iană, din pricina ta,
Vânduiu casa, pivniţă,
Dădu-i casa 'n datorie
Şi pivniţa cu chirie.
Avui herghelii de cai,
Tot cu Iana le mâncai.
Turme mari de oi avuì,
Tot cu Iana le băui.
Până erà punga, plină,
Iana mă culca pe mână;
Când a fost la jumătate,
Iana m'a bătut pe spate;
Când a fost în trei parale,
M'a dat Iana la picioare;
Când a fost la o parà,
Mi-a arătat şi uşà.

1730.—Pe uliţa armenească
Este-o şatră ţigănească.
Da la şatră cine este?
Badea calu-şi potcoveşte,
Şi leliţa mi-l priveşte.
Cu gura de-abià vorbeşte:
Bată-te-ar pustia, cioară,
De-ai greşi o potcovioară,
Să vie bădiţa iară!

1731.—Bătrânilor ce au barbă,
Să nu le ţii vorba 'n samă!
Bătrânilor ce-s cărunţi
Cuvântul să nu le-asculţi!
Iar la omul cel mai tânăr
Să-l asculţi ca pe un înger!.

1732.—Frunză verde lemn pelin,
Când s'ar face şâpul plin,
Un şâp plin-plăcut cu vin!
Şi-un pahar cu floricele,
Să-l beie buzele mele
Cele moi şi subţirele.
Ce folos de vin de an
Dacă-i de la un jidan?
Când mă duc să i-l plătesc
Trebue să mă sfădesc!

1733.—Aşa-mi vine câte-odată,
Să-mi dau capul de o peatră
Aşa-mi vine uneori
Să beau otravă să mor.
Dar iar stau şi mă gânderc:
La ce să mă otrăvesc,
Când am zile să trăesc
Cu mândra să mă 'ntâlnesc?

Al. Al. Leontescu
Vlăsâneşti-Dorohoi

GLUME, JITII, TACLALE.

311.—Ţiganul mânâncă, dar şi munceşte.

Acu luase cică luase românu un ţigan la prăşit popuşoi. Când a ajuns românu şi cu ţiganu la ogor, înainte de a se apucà de treabă, omu pune ca să mânânce câte cevà, doar or mai prinde la inimă. Mânâncă ei ce mânâncă, românu dă să se scoale la treabă.

Ţiganu, care nici nu gândià să se scoale, zice românului: Gospodarule, ştii ce? De nu ţi-i cu supărare, dă-mi să mânânc şi partea pentru la amează, că eu aşa-s învăţat. Când m'oiu pune să fac treabă, să nu mă tot las ba la mâncare, ba la una, ba la alta.

Românu, ce se gândeşte? Se vede că l-a nemerit norocu c'un muncitor mai al lui Dumnezeu. Şi-i dă mâncare şi pentru prânzu dela amează. După ce mânâncă bine ţiganu, mai zice omului: Ian ascultă Chiaburule! Eu m'am gândit la un lucru: Să-mi dai şi partea pentru diseară ca s'o mânânc. Numai mă gândesc diseară când m'oi lăsa ostenit dela muncă, nu-mi mai trebue nici mâncare, nici nimic.

Românu se 'nşală cu fireà, şi îi dă şi pe al treilea prânz.

După ce ţiganu, şi-a făcut burta doldura, se scoală şi făcându-şi cruce de mulţumire pentru masă, zice:

Mulţămăscu-ţi Doamne, că-mi văzui ziua 'mplinită; şi întorcându-se către om îi spune:

Apoi, noapte bună Domnule.

— Da încotro, măi ista, întreabă românu!

— Ian colo prin ist sat, să-mi mai caut de lucru, pentru ziua cea de mâni.

Bârlad. **V. B. Ţirica.**

312.—Nu l-a bătut.

— Ce s'auzià aseară la voi, măi ţigane?

— Ia un drac de român se pusese, să 'ndrepteze o leocă pe spinarea ticăi.

— Ori a dat?

— A dat vr'o patruzeci-treizeci, da alţii pe afară făceau sfat să-l bată.

313.—La desrobire.

Se jeluiau Ţiganii: Am ajuns de râs ca Românii; ne-a pus la bir!

Auzite dela Ştef. Creţu-Iveşti-Tutova. **Ion Sava**

314. Tot mai mult merge în două zile, decât într'una.

Aveà şi ţiganul o iapă, dar de slabă ce erà, nici pe drum nu puteà merge.

Dar, în sfârşit ce se chiteşte el: Cum o fi, dar eu am să o duc la târg, să vedem nu voi puteà lua cevà parale pe iea. Se duce el, cum dă D-zeu, şi o scoate în iarmaroc. Când colo ce să vezi? Lumea se adunase în jurul lui, doar ca să mai facă haz de ţigan, iar nici de cum să cumpere iapa dela el.

Il întrebă: De vânzare ţi-i iapa măi ţigane?

— De vânzare, cucoane.

— Dar de ce-i aşà slabă?

— Fie, dacă-i dau numai apă!

— Şi de mers, merge ceva ţigane?

— Merge, «mai mult în două zile de cât într'una», cucoane.

Blăgeşti-Tutova. **Gavrilă I. Iancu.**

CRONICA

Cu prilejul bicentenarului morţii lui Constantin Vodă Brâcoveanu, d-l **N. Iorga** a scos într'o frumoasă ediţiune opera lui **Del Chiaro: Istoria delle moderne Rivoluzioni della Valachia.** Interesanta lucrare din punctul de vedere curat istoric, nu este mai puţin scumpă pentru bogatul material etnografic şi folcloristic ce-l cuprinde întreagă întâia parte (p. 19-110): *Cap. I: Divisione, Sito e Qualità della Provincia,* având între altele ştiri privitoare la stupărie, la berzele ce-şi aruncă vamă întâiul puiu din cuib şi la tovarăşia lor cu rândunelele (după credinţele valahe), la fântâni, la iazul de peşte, la apicultură; *Cap. II: Costumi de' Valachi,* cu ştiri despre adăparea vitelor, sudalme, sinucideri, posturi, beţii, ospitalitate, iarăş posturi, plimbări, podoabe de casă, ospeţe, ciumă, benchiuri în frunte, bineţe, ţesetorie, Sf. Vineri, meşteşuguri; *Cap. III: Riti de' Valachi* cu însemnări despre jocuri, iarăş posturi, ouă roşii, stränul, plăcinte, Joile de după Paşti, paparudă, căluşari, Sâmzănii, brezaie şi colinde. In *Cap. IV: Solennità delle nozze de' Valachi* şi *Cap. V: Funzzioni de' funerali de' Valachi,* cu toate că ni se vorbeşte mai ales de nunta şi înmormântarea boierilor, vom găsi însă mai toate datinele ţărănimii româneşti, de astăzi, de care boierii veacurilor trecute nu se deosibeau prea mult.

* D-l **Dr. G. Pascu** scoate în *Analele Academiei Române,* **Câteva sufixe româneşti de origine slavă.** La p. 8, rândul 4, s'a transcris *Borgolină* pentru *Borgotină*, cum este în izvorul citat; la p. 28, rândul 21 se adevereşte: numele de câne *Tărcuş* se dă celui tărcat, bălţat.

* **Sezătoarea.** Vol. XV, urmează cu No. 3-6, cuprinzând *Botanica populară* începută.

T. Pamfile.

OBOLUL

Prietenilor Revistei «ION CREANGĂ» pentru strângerea fondului

Bustul lui Ion Creangă la Bârlad

Suma adunată 1046.60

Poşta Administraţiei:

S'au primit sumele şi cu acest No. s'au trimis adiverinţele pentru D. *C. M. Popescu*, Goruești-Vâlcea, 5 lei. D. *D. Trandafil*, Comăneşti-Bacău, 2 lei 50 b. Onor. *Casa de sfat şi cetire*, Periş-Ilfov, 5 lei. *Păr. G. Blănaru*, Jugureni-Brăila, 5 lei. D. *V. Todicescu*, Iaşi, 5 le. D. *S. P. Colibaşi*, Afumaţi-Ilfov, 2 lei 50 b. D. *P. Nichifor*, Bârlad, 4 lei. D. *N. I. Munteanu*, Jorăşti-Covurlui, 20 lei. D. *I. C. Petrescu*, Mărgăriteşti-R.-Sărat, 10 lei. (Urmează).

Domniei-sale

Domnului Artur Gorovei

Comuna Fălticeni

prin Oficiul .... Județul ....

MIRON COSTIN

Revistă de cercetări și mărturii istorice. Anul II, No. 8-9 pe August-Septembrie 1914, cuprinde:

Câteva însemnări referitoare la o scriere autografă necunoscută a lui Antim Ivireanul.—C. N. Mateescu.

DOCUMENTE.—N. Apostol, V. C. Nicolau, A. Saint-Georges.

INSEMNĂRI.—D. Furtună.

INSCRIPȚII.—D. Furtună.

CRONICA.—T. P.: N. Iorga: Ostașii dela Prut, cu un nou act dela Alexandru cel Bun; Răzăși romașcani; N. Iorga: Ceva despre Episcopul maramurășan Iosif Stoica: Câteva fragmente de vechi cazanii românești.—Mormântul lui Constantin Brâncoveanu.—V. Pârvan: Castrul dela Poiana.

ILUSTRAȚIUNE.—Facsimil fotografic redus al unei pagine din manuscriptul autograf al lui Antim Ivireanu.

Anul VII.—No. 11-12. Noembrie-Decembrie, 1914.

Ion Creangă

Inchipuit de V.A. Gheorghiță

Ion Creangă

REDACȚIA:
T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BARLAD

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CĂRȚI. CONSTANTIN D. LUPAȘCU

CUPRINSUL

Cărţi primite la redacţie.

Din «*Biblioteca pentru toţi*», în editura librăriei Leon Alcalay, Bucureşti, Calea Victoriei 37, au apărut următoarele numere:

900. *Alex. T. Stamatiad: Din trâmbiţe de aur.* Poezii, ediţia II, 112 p. 30 bani.

901. *G, Aslan: Cultul oamenilor mari,* 96 p., 30 bani.

902—906. *Stendhal: Despre amor, Trad, de G. Demetrescu,* 488 p., 1 leu 50 bani.

907. *Haralamb G. Lecca: Moartea lui Scherlock-Holmes,* după scrierile lui Conan Doyle, 110 p., 30 bani.

908. *G. Tutoveanu: Albastru,* poezii. A doua ediţie, 120 p. 30 b.

909—912. *Mărgărita Miller-Verghy: Copiii lui Răzvan,* lucrare premiată de Academia Română, 390 p., 1 leu, 20 bani.

Anul VII.—No. 11-12. Noembrie—Decembrie, 1914.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:	ABONAMENTUL ANUAL	ADMINISTRAȚIA:
T. PAMFILE	In țară 5 lei	M. LUPESCU
Bârlad, str. Corbului.	In străinătate 6 „	Zorleni-Tutova

La împlinirea unui pătrar de veac dela moartea lui
ION CREANGĂ
plecate sufletele noastre, aduc prinos de recunoștință.

1 Martie 1837—31 Decembrie 1889.

MOŞTENIREA LUI CREANGĂ

Adevăratul preţ al unui dar se cunoaşte numai mult după trecerea din vieaţă a omului. Sunt şi de acei ce dăruesc larg, în curgerea vieţii; oricum însă, faţă de aceste daruri se găsesc atâtea duşmănii cari cearcă şi izbutesc să le întunece, precum şi atâtea împrejurări cari le trâmbiţează peste hotară cari altfel n'ar puteà fi păşite.

Nu este aşa? Dar să ne uităm în juru-ne, *azi*. Şi foarte aproape!

Vine însă moartea. Ca un plugar neostenit, ea răstoarnă brazdele peste sămânţa pusă cu rost ori risipită pe lume, şi astfel răsare, creşte şi se culege adevăratul rod al unui ogor,—fireşte, dacă poate fi.

I

Ion Creangă a fost un om nu prea obişnuit... pentru zilele noastre. A fost un om dintr'o bucată. Crescut în casa părintească până la o vrâstă când toate cele de primprejur îşi dobândiseră rostul lor, trudindu-se la o şcoală unde Smărăndiţa părintelui Ion erà pentru «prizăritul, ruşinosul şi fricosul» Nică al lui Ştefan al Petrii şi altceva decât o şcolăriţă, «o sgâtie de copilă, ageră la minte», —la şcoala care erà şi nu erà şcoală,—torcând în furcă de-a valma cu fetele, ridicând pomenile şi bâzâind la strană,—sufletul şi trupul lui Creangă se desveliră mereu neatinse, adăpostite pentru orişice primejdie după iubitoarea lui mamă, cu care se întreceà la citănii din ceaslov, psaltire şi Alexandrie.

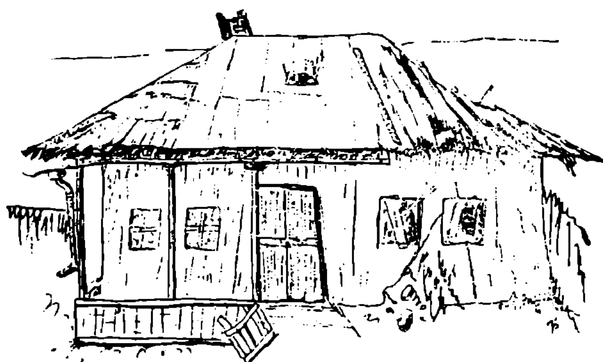
Nici la Broşteni nu s'a trecut Creangă cu firea, şi nici mai târziu la Folticeni, la scoala de catiheţi, şi nici la seminarul dela Socola. Erau şi vremurile de-aşà: învăţătura,—una şi singură, care, ori se ştià, ori nu,—iar destoinicia şi viitorul ucenicului nu se drămuià, ca astăzi, cu zecimi, sutimi şi miimi de note, bune să răsădească în sufletele curate de copii trufia şi pisma.

Astfel urzit, ca preot, hăt târziu, Creangă nu puteà rămâne. In trupul lui clocotià dorul de vieaţă mai largă, iar pe limba lui nu-şi mai aveà astâmpăr un adevăr zugrumat. Nu se puteà mişcà. Ii lipsià ogorul, pe care, de obiceiu, unii din preoţii noştri îl caută cu ochii închişi, ca să nu-l găsească. Cinstitului Creangă, neplăcându-i starea aceasta de prefăcută cucernicie, a schimbat-o, şi astfel şi-a dobândit răsuflul (1).

(1) Fără dovezi, nu pot recunoaşte pe Creangă autor al articolului «Misiunea preotului la sate». Cf. *Calendarul Revistei «Ion Creangă» pe anul 1914*, p. 53 urm.: I. Savin, *Creangă ca preot.*

Despre Creangă, ca institutor, din fericire, avem mărturii mai multe. Este omul cu cel mai desăvârşit bun simţ, nesupus la stăpâni şi neplecat la porunci,— încrezător totdeauna în sine că va găsì un cuiu cu care să scoată pe altul, fără a umblà pururi la el cu ladă de scule. Erà un fel de moş Nichifor pentru orişice împrejurare, *un fel de om*, aşà cum trebue în deobşte să fie *omul adevărat*.

Pentru *neprefăcutul* lui meşteşug de a învăţa copiii, clasa lui Creangă erà cercetată de şcolarii dela «*Vasile Lupu*»; pentru *neprefăcuta* lui purtare erà iubit de ai lui în şcoală şi în afară de şcoală; pentru acea petrecere *neprefăcută* a vieţii,—robită uneori de patemi,—şi-a atras dragostea unui suflet ca al lui Eminescu, el însuş om dintr'o bucată.

«Bujdeuca lui Creangă», din Iaşi, Mahalaua Ţâcăului de sus, în starea de azi.

Deci, cum puteà să fie scrisul acestui om, deplin înţelegător al lumii şi a vieţii? Oricum: o povestire în adevăr *neprefăcută*, care prin aceasta nu poate să nu fie interesantă. Mulţi vor găsì-o «originală», prin desvelirea colţurilor de vieaţă necunoscute unor feţe ca cele dela «Junimea», iar alţii vor găsì-o frumoasă, încântătoare, măiestrită,—mai ales după ce ghiduşul de «moş Creangă» va pieptăna-o şi va împodobì-o cu floricelele costişelor nemţene, răbdătoare lor toate soiurile de vreme.

Adevăr, înainte de orice, şi dintr'o vieaţă adevărată, numai acele clipe pe care Dumnezeu le lasă omului cu dreptul de a le împrumută şi altuia, ca să-i întunece năcazurile şi suferinţa, şi să-i facă plăcută petrecerea pe acest pământ.

Acesta-i scrisul lui Creangă.

După moartea lui, întâmplată în cea din urmă zi a anului 1889, încep să apară unele după altele, aşà cum s'a putut, mai multe ediţii din opera sa; după un sfert de veac, moştenirea lui se socoteşte ca cel mai cântător şi mai vesel cuvânt al prozii româneşti, iar numele lui este pe buzele tuturora.

Străinătatea şi-l are în parte tălmăcit şi nădăjduim că nu va trece multă vreme, până când, atât numele, cât şi slava lui, se va

cunoaşte tot de mai mulţi şi tot mai departe, spre binele neamului românesc.

Iată un om fericit.

II

Căci morţii trăiesc numai pentru noi, şi numai prin ceea ce ne lasă nouă. Pentru ei, ştie Dumnezeu, Celuice câte o dată ne rugăm sau plătim pe alţii ca să se roage, ca să le mai uşureze din numărul păcatelor.

Nemuritorul Ion Creangă, şezător în mahalaua Ţicăul de sus până acum douăzeci şi cinci de ani, ni se arată prin această sfântă moştenire, trăeşte prin opera lui şi printr'o adevărată înţelegere a noastră, care n'a întârziat prea mult.

Şi totuşi, dacă am fi mai înţelegători, chipul lui Creangă ar fi încă mai strălucitor.

Va fi prin urmare vorbă de altă moştenire,—care aici nu poate preţuì mai mult decât cei cărora se lasă,—de oarecari semne de cinstire pe cari cei ce rămân trebue să le arăte celor petrecuţi din vieaţă, e vorba de acel cult al strămoşilor, pe care sufletul omenesc şi-l cere în chip firesc, dar nemărturisit, pentru sine.

Ţărâna lui Creangă doarme în ţintirimul din Iaşi. Până mai dăunăzi nu erà împrejmuit. Astăzi, silinţele d-lui I. S. Ionescu, tipograf, i-au adus un grilaj.

Manuscriptele lui, atâtea câte au rămas, se află risipite, dacă nu fără urmă. E dureros, căci aceasta s'a întâmplat prin nepăsarea tocmai a celor cari arătaseră că n'o doresc. Locul lor ar fi numai la Academia Română, căci Iaşul, chiar de le-ar aveà, n'ar puteà să le păstreze.

Un chip al lui Creangă nu-l avem nicăieri. Comitetul din Iaşi, a sorocit de mai multe ori ziua când acest chip trebuià să se desvelească în mijlocul verdeţii dela Copou.

La revista noastră se păstrează peste o mie de lei strânşi din pungi nevoiaşe. Va creşte prin dobânzile fiecărui an, şi când vom crede noi sau când vom primì sfatul cel bun, vom da Bâladului, dacă va voì să primească spre păstrare, chipul marelui nostru scriitor.

Şi în sfârşit vine rândul bujdeucii dela Iaşi, despre care s'a scris de-atâtea ori.

Această casă n'a avut măcar norocul celei din Humuleşti, care adăposteşte astăzi, după fireasca înoire, pe unul din nepoţii lui Creangă. Casa din mahalaua Ţicăului însă, s'a dărăpănat cu totul.

Poate i s'ar fi mai putut prelungì vieaţa, dacă la Primăria Iaşilor bogaţi în ruine, ar fi mai multă inimă; oricum, nu se puteà

face dintr'însa un muzău al lui Creangă, şi nici un cămin studenţese, şi nici altcevă.

Am văzut-o în ziua de 'ntâi Noembrie.

Din Sărărie am scoborît în vale, şi-am întrebat în unele părţi, până a dat Dumnezeu şi-am aflat-o. O gospodină bătrână «născută şi crescută» în Ţâcău, m'a îndreptat întâi la «cuconu'Costache Creangă», de a cărui găsire acasă, nu mă puteà încredinţà, de oarece îndeletnicirele lui de bucătar, îl vor fi chemat poate în altă parte!

Şi nici alţi cinstiţi mahalagii nu ştiau încotro să mă 'ndrepte, cu toate că erau mulţi la lucru, la proptitul acelei coaste din spatele Sărăriei cari, din pricina apei de Timuşeşti, ce nu-şi mai poate încăpea în piele, se năruie şi porneşte la vale, cu case şi garduri.

Noroc de-un băieţaş:

«Casa lui Creangă o ştiu eu; e peste drum de noi; e aceea, căci acolo a venit anul trecut un profesor dela şcoala normală, care a vorbit băeţilor despre dânsa şi a strâns apoi câte un franc pentru facerea unei grădinuţe în faţa ei».

M'am îndreptat prin urmare,—eu şi un prieten cu care venisem în Iaşi c'o traistă de hârburi şi cioarse vechi, pentru a le aflà veleatul din gura unui om învăţat,—şi-am ajuns. Din uliţă, trebue să scobori câţiva paşi, să deschizi o portiţă veche de scânduri, şi apoi printre puii de salcâmi, răsădiţi poate de normaliştii dela «Vasile Lupu», cu gând să acopere cu totul faţa bujdeucii, ajungi lângă dânsa. Deci, în faţa ei, îndreptată spre coastă, spre apus, un curcubeu de loc, în care nu se poate întoarce un car. O urmă dintr'un pătul la dreapta, o altă urmă dintr'un zemnic cu cerdac la stânga, un ulm bătrân alături, şi casa, pe care o arată schiţa mea, credincios făcută. N'are peretele din dreapta şi prin urmare nici odaia din această parte. In cealaltă, mi s'a spus că locuesc nişte bătrâni puşi acolo de primărie; aceştia plecaseră pe semne cu noaptea 'n cap de-acasă, lăsându-şi închis înăuntru un căţeluş, căruia nu-i mai tăceà gura.

Mâni-poimâni, din sălaşul acela, nu va mai rămâneà decât un morman de lut şi de putregaiu.

Cinevà ar trebuì să-i însemne locul cu un stâlp trainic, înfrumuseţat cu câtevà slove şi poate că bine ar fi să fie prinse acolo şi câteva vederi al coşmoagei care ni s'a mai păstrat (1).

Acel cinevà ar puteà fi primarul Iaşilor, căruia zadarnic i s'a

(1) O vedere fotografică din vremuri mai bune, s'a publicat într'un număr din *Luceafărul* dela Sibiu, an. VI, p. 23; din ruină, două vederi în *Eminescu comemorativ*, Iaşi [1909] (nepaginat).

rugat Gârleanu prin «Proza» sa, peste vară,—sau Ministrul şcoalelor, căruia, dacă nu-i puteà vorbì în patru ochi, stăruitor, ca un prieten, fără răsunet «în public» dar cu folos totuşi, i-a scris, prin «Universul», d-l G. Diamandi, preşedintele Societăţii scriitorilor români. Mai poate înfăptuì această datorie care este a neamului, însuşi d-l Diamandi, profesorii ieşeni, mari şi mici, oricine din Iaşi, din Moldova şi de ori unde.

Statuie, cercetări şi cistire, iată acea altă moştenire a lui Creangă pe care trebue s'o înfiripeze şi s'o crească urmaşii, făcându-şi astfel şi dintr'însa un îndemn de muncă înălţătoare şi de întărire sufletească.

T. Pamfile.

Pr. VASILE GRIGORESCU
Catihetul din Folticeni al lui Ion Creangă.

Cine citeşte «*Amintirile din copilărie*» ale boţului de lut din Humuleştii Neamţului, ce se chemà *Ion Creangă*, vede că acest mare şi neîntrecut prevestitor a învăţat ca să se facă preot şi la catihetul din Folticeni.

Vieţuind încă acest preot, m'am dus să cer chipul său ca să-l dăm în revistă şi să-i cer să-mi povestească şi câtevà amintiri despre Creangă.

L-am găsit în casa sa din strada Rădăşeni, cetind «Neamul Românesc».

I-a fost mare bucuria că mă revede, căci de şi în etate de peste 85 ani, părintele Grigorescu are destulă vigoare, şi nu-şi uită foştii săi elevi.

Cu o dragoste părintească, patriarhul Folticenilor mă poftì să şed lângă sfinţia sa, şi începu să mă întrebe de ce nu-l cercetez mai des, căci în singurătatea sa de pusnic, are mare bucurie când acei ce s'au împărtăşit de sfaturile sale îl cercetează.

Deşi nu-l văzusem de multă vreme, m'a recunoscut. Dragostea cu care te primeşte, te înalţă şi-ţi arată sufletul cinstit cu care înaintaşii noştri erau împodobiţi. Asemenea bătrâni cuminţi fac cinste neamului nostru, mai ales că «Părintele Catihetu», cum îi zic folticenenii, în lipsă de copii, a iubit şi iubeşte cu dragoste de părinte pe toţi câţi i-au fost şcolari şi care i-au cerut înţeleptele sale sfaturi.

Fruntea sa e încojurată de aureola faptelor bune făcute pe as-

cuns după zisa Scripturii, iar şcoala sa din Petia, înzestrată cu tot ce-i trebue, va spune urmaşilor cine a fost acest duhovnic paşnic şi pildă a pacei şi dragostei de om.

Intrebându-l de-şi reaminteşte ceva de *Nică al lui Ştefan al Petrei* din Humuleşti, *Stefănescu Ion*, şi în urmă *Ion Creangă*, mi-a spus următoarele:

«Creangă, Ştefănescu Ion,—a venit la mine la şcoală toamna şi a stat până aproape de Paşti. Erà bun cântăreţ, dar la carte mai aşà. De ghiduşii erà mare meşter, şi nu erau pozne în cari să nu fie şi el amestecat. Pe urmă am auzit că s'a dus la seminar, căci după *Paşti* n'a mai venit la şcoală. Când erà institutor în Iaşi, str. Păcurari, am fost odată pe la el. L-am găsit în şcoală. S'a bucurat tare mult când m'a văzut şi a spus şi la băeţii lui că i-am fost profesor. După ce a ascultat băeţii la cetire, o cetire tare mândră,—la băeţii de clasa II-a,—am văzut că face cu ei *gimnastica mânilor*, lucru ce nu mai văzusem până la el în nici o şcoală. Pe urmă am mai auzit de el, dar nu l-am mai văzut. Am cetit multe din ghiduşiile lui, da ca acea *când se încălzea la foc în pădure* (Moş Nechifor Coţcariu), n'am mai văzut alta. D-zeu să-l ierte; şi-i bine că vă aduceţi aminte de el; cu asta dovediţi că sunteţi oameni acătării».

Icon. Savrofor Vasile Grigorescu la 81 de ani.

După ce nu mă lăsă să ies din casă până nu-mi dete ceva de gustare, m'a binecuvântat şi mă rugă să nu-l uit, că se bucură când îşi revede pe foştii lui elevi.

Părintele Grigorescu este şi astă-zi preot la biserica «Adormirea» din Folticeni. Punga sa e deschisă tuturor celor năcăjiţi, pe care-i mângâe şi cu ajutorul şi cu sfatul părintesc, iar casă sa, o casă bătrânească, ce-ţi vorbeşte de-o vieaţă liniştită şi un traiu fericit, înconjurată de copaci bătrâni ca şi stăpânul ei, e deschisă tuturor celor ce cer un pat de hodină.

In ea, pe lângă o moralitate ca pe vremea patriarhilor, dom-

neşte linişlea, pacea, iubirea de oameni şi mila de cel necăjit.

Stăpânul ei aşteaptă cu cea mai deplină mulţumire şi dragoste somnul cel veşnic, care, pentru binele năcăjiţilor, milostivească-se D-zeu a venì cât de târziu!

M. Lupescu.

O scrisoare a lui Ion Creangă

Fiindcă se apropie împlinirea a 25 de ani dela moarta marelui nostru povestitor (nu numai... «nuvelist», cum il caracterizează criticii noştri mari), Ion Creangă—socotim că e bine să ne mai amintim puţin de el.

Am revăzut, la Academia Română, manuscriptele lui. In parte, ele au mai fost descrise; mai târziu vom spune şi noi câtivà cuvinte asupra lor.

Subt no. 4074, în biblioteca citată, se află şi câtevà scrisori de-ale lui Ion Creangă, alături de «Capra cu trei iezi», «Amintirile» ş. a.

Dăm deocamdată una dintre aceste scrisori. E trimeasă de Ion Creangă surorei sale, «cucoana Ileana» de astăzi, din Humuleşti, pe care am auvt bucuria de a o cunoaşte cândva.

Ortografia o păstrăm. Am schimbat scrisoarea cuvintelor: «i-aşi»; «să-i»; scrieţi-mi»—cari, în original, nu sunt despărţite.

Iată deci această scrisoare în care moş Ion Creangă ne apare îmbrăcat în mantaua lui roşieatică, făcută din suman «de noaten» din Humuleşti:

Domniei-sale Doamnei Elena (1) *Gheorghe a Chilei (Chiţei) sau preotului Vasile Ţifescu pentru Elena foastă Creangă, la comuna Galu, din judeţul Neamţ, plasa(sa) sau plaiul Muntele (prin poşta rurală). In satul Galu. Grabnic.*

Iaşi, 1883, August 30.

Dragă soră Elenuţă,

Ni s'a umplut sufletul de bucurie, aflând că eşti sănătoasă şi că te ocupi cu gospodăria. Dorim să fii sănătoasă şi fericită, în unire cu cumnăţelul nostru, soţul ce ţi l-a dat D-zeu! Află, dragă, că şi noi suntem sănătoşi din mila lui D-zeu! Şi tare aşi dori să te văd şi să vă văd. Eu nu am fost in astă vară pela

---

(1) Cu creionul, de altă, mână: sora lui Ion Creangă.

Neamț. Numai Mariea lui Zahei a fost. Despre partea de loc din Humulești, mă întrebi? Cred că nu aveți gând să vă mutați acolo. Să nu crezi, că ț'a răpi cinevà dreptul, cât vom trăi noi. Mihalache și Tinca nu pot să aibă mai mult, decât li se cuvine. Do(a)r lasă-i să ție casa în bună stare și să se folosească de venitul ei, de cât (v)a ședeà pustie și s'or folosi străinii. Vă sărut cu drag și doresc să ne vedem. I. Creangă.

Apoi des, pe margenile cărții poștale:

Elenuță, tare aşi vrea să am vreo 20 de coți sumani de noaten, buni pentru un suman pentru mine. I-aşi plăti cât de scump, numai să-i am. Scrie-ți-mi dacă s'ar găsi să vă trimet bani. Mi-aşi face chiar acum o mantà pentru iarnă din sum(an) de noaten. Mai scrie-ți-mi cum vă aflați. I. Cr. (1).

Dumitru Furtună.

AMINTIRI DESPRE ION CREANGĂ.

Prin anul 1881—82 eram elev în clasa IV la școala Normală «V. Lupu» din Iași. Pe lângă această școală nu erà pe acea vreme curs de aplicație, și din această pricină noi elevii ultimei clase, ne duceam pe la școalele din oraș, de ascultam la lecțiunile dascalilor.

Creangă atunci funcționà ca institutor pe cl. II la o școală din Păcurari.

Cea mai deosebită plăcere și dorință a noastră erà să mergem la școala lui.

Parcă-l văd ș'acuma intrând în clasă, - cum era el de mătăhălos la trup,—îmbrăcat în haine simple de suman de noaten, lucrat de țuțuenii din Târgul Neamț, cu palton garnit cu cordea verde, în cap căciulă mare brumarie și'n picioare ciubote cu turealca lungă. Cu chipul lui totdeauna deschis și șagalnic, cum intrà pe ușă, da buna ziua copiilor, care-i respundeau tare în cor: «Buna ziua» și apoi se așezà pe catedră.

De cele mai multe ori stà în clas cu căciula în cap. Pentru asta însă își cerea mai întâiu voe: — «Apoi, măi băeți, iară-s nevoit să stau cu căciula'n cap, că-s bolnav; mă doare mereu sâcretu ist de bostan, și mă tem să nu răcesc în hardughia ast de școală, bate-o-ar pârdalnicu s-o bată, că tare mai trage pustiul de vânt pe la toate colțurile și închieturile»!

(1) Acad. Rom. Ms. 4074, f. 3.

De la dânsul încoace n'am întâlnit o şcoală în care să se citească cu atâta artă.

Cum luà un şcolar de-ai lui cartea'n mână, pricepeai numai decât, că ai de-a face cu cel mai desăvârşit dascal.

Vai de şcolarul care i-ar fi făcut o greşală de ton sau punctuaţie. Pentru una ca asta, Creangă era'n stare să facă moarte de om, aşa se'nfurià de straşnic; dar pe atât era neînchipuit de bun cu acei ce citeau bine şi după gustul lui.

Îmi aduc aminte că în clas la el era şi un elev micuţ, bălăior şi slăbuţ, dar tare drăgălaş şi harnic la carte, numit *Pascu*.

Pascu era cel mai bun şcolar din cl. II şi citeà aşà de bine, că şi Creangă remâneà de multe ori ca aiurit şi cu gura căscată. Dar, după ce mântuia de citit, Creangă, cu ton blajin şi plin de o nespusă bucurie şi mulţumire, îi zicea: Pascule, dragu moşucului, vină fuguţa încoace, să te pupe tătuca; vină fuguţa, Pascule» !—Şi Pascu se ducea la catèdră incetişor şi sfios; iar Creangă se aplecà, îl lua de subţiori, il ridica în sus la el pe catredă şi după ce, cu lacrămile în ochi, îi netezia frumos cu mâna păruşorul bălaiu, îl strângea cu foc la piept şi-l sărută pe amândoi obrajii cu nişte ţocăituri straşnice, de parcă voia să-l înghită cu totul; apoi vârà mâna'n buzunar, scotea un gologan—doi, şi-i da copilului, zicând:—«Na, Pascule, du-te şi tu la cofetărie şi-ţi cumpără acadele!»

Câte-o dată, când vr'un şcolar nu ştia lecţia, ori nu citea bine. Creangă se'nfuria groaznic şi'n mânia lui nu-şi dădeà seamă de nimic.

«Imi amintesc despre una din întâmplările de acest fel, când Creangă, din pricină că un elev, Gheorghiu, nu putuse ceti bine, a trecut peste margenile mustrărilor blajine. i

La eşirea din şcoală, pe drum, spre casă, noi i-am spus: — «Doamne, d-le Creangă. de ce te'nfurii aşa, degeaba, pentr'un ticălos de băet; parcă'ntr'o clasă îi cu putinţă să nu fie şi copii răi ?»

El, cam ruşinat, şi cu un ton în care se vedea multă părere de rău pentr'o faptă nechibzuită, ne răspunse:—«Pe semne, măi

băeţi, ce credeţi, că nu pricep atâta lucru? Da, ia natura mea cea ticăloasă! aşa-s pornit eu din fire, fără judecată, când mă mâniiu şi pace. Ca când văd că din asta pricină am să'nfund un gros cu mine!»

*

Totdeauna, copiii, cum intra el în clas, se uitau ţintă în ochii lui, ca cum ar fi voit să-i citească în adâncul sufletului şi-l cunoaştem numai de cât când era'n toane bune. Atunci tăbărau cu toţii într'un glas la el, cu rugămintea: «Domnule Creangă, te rugăm, mai spune-ne-o poveste».

—«Bată-v'ar părdalnicu, măi băeţi, să vă bată; da ce, socotiţi voi că eu îs sac fără fund de poveşti? Că dintr'un sac cu făină, dacă iei şi tot iei mereu, de la o vreme se mântue făina; da voi aşteptaţi pe semne ca din sacul meu, să nu se mai .mântuie poveştile?—Faceţi şi voi, cum făcea odată un om.....». Şi începea povestea, spusă aşa, cum numai el putea s'o spue.

Ascultau copiii, ascultam şi noi cu acea plăcere şi cu acel nesaţiu, de parcă nu ne mai săturam; şi timpul zbură cu repeziciunea fulgerului, ducând pe aripele lui acele nespus de frumoase snoave şi amintiri, zugrăvite de Creangă cu atâta măestrie, că şi astăzi, după aţâţia ani, tot se mai păstrează încă vii în sufletul meu.

Şi câte poveşti n'am auzit eu în chipul acesta de la Creangă, unele mai frumoase, mai şagalnice şi mai cu'nţelepte'nvăţături de cât altele, comori de gândiri limpezi, de simţiri alese şi de'nchipuiri înalte ale poporului, cari s'au perdut odată cu dânsul, căci nici una din ele n'a fost scrisă.

*

Eşiam totdeauna odată cu el de la şcoală, înconjurându-l cu mare respect şi drag şi formând în juru-i un cerc de ştrengari, aşa după cum îi plăcea numai lui: noi, inimi tinere şi zburdalnice, doritoare de tot felul de povestiri alese şi lucruri de spirit; el arzând de plăcerea nevinovatei noastre naivităţi. — Luându-ne cu vorba, uitam de multe ori distanţa dintre dânsul şi noi şi sub imboldul său cel măestrit şi atât de puternic, se schimbau şi se încrucişau între noi fel de fel de glume, care mai de care mai sarate şi mai pipărate. Atunci vedeam cum, mistuindu-ne cu o privire de nedespusă drăgălăşie, râdea din toată inima şi făcea uneori aşa de mult sgomot şi haz, că stau trecătorii pe stradă mirându-se de atâta zburdălnicie şi voe bună.

La colţul străzii Unirea, în faţa Sf. Spiridon, unde trebuià să ne

despărţim: el apucând spre Ţâcău şi noi spre Trei-Ierarhi, cu multă plăcere de rău ne luam ziua bună, căci nu ştiu cum se făceà, că taman pe acolo glumele şi vorba erau totdeauna în toiul lor şi mai aprinse.

Odată îmi aduc aminte, că Creangă ne spuneà o istorie foarte hazlie, cum a fost el cu un coleg al lui împeţit, după ce au eşit din şcoală.—Atât de atrăgătoare era acea poveslire, că fără să ţinem seamă de locul obicinuit al despărţirei, am mers tot înainte, aşa că numai ce de-odată ne trezim în Ţâcău, dinaintea casei lui Creangă, care, când a dat cu ochii de bujdeuca lui, a întrerupt povestea şi uitându-se cam galeş la noi, unde s'a pus pe-un râs, de clocotia valea Ţâcăului.

—Hă, hă, hă! măi băeţi, aşa-i că eu, cu braşoavele mele, v'am făcut-o bună? Mi se pare că, după ce-ţi ajunge la şcoală, aveţi să puneţi lingurile'n brâu şi să roadeţi din cele răbdări prăjite, care-s cam gustoase pe acolo pe la internatul vostru, după cât s'aude. Da mi-ţi ertà şi voi, dragii moşului flăcăi, că doară n'a fost cu voia mea.

—Nu-i nimica, domnule Creangă, că chiar dacă ni s'a întâmpla cele prorocite de d-voastră, noi tot om fi nespuşi de mulţămiţi pentru că, cu un prilej ca acesta, am avut fericirea să vedem şi casa unde staţi.

—Da, că ce-i dreptul, aţi şi a avut ce vedeà, bată-vă hazu', măi băeţi, să vă bată!

C. Teodorescu-Boroaia.

INTREBUINŢAREA RÂNSEI IN TĂBĂCĂRIE

Una din vechile industrii, care merită o deosebită atenţiune, în ţara noastră este şi tăbăcăria. Ea a fost în strânsă legătură cu creşterea vitelor. De altfel se ştie cât de vestiţi erau moşii şi strămoşii noştri în privinţa numărului, rasei şi frumuseţea vitelor. Că această industrie se bucurà—pe vremuri—de multă trecere la noi, este că exista înfiinţată chiar şi breasla (corporaţia), stărostia tăbăcarilor, cavafilor, etc.

Numele îl poartă şi până astăzi multe străzi din oraşe mai de căpetenie şi în special din capitala ţării.

Deşi această industrie se efectuà într'un chip mai mult sau mai puţin rutinar, totuş confecţionarea materialului de încălţăminte

prezentă mai multă siguranţă de trăinicie decât cel lucrat după metoadele de astăzi.

Parte din pieile animalelor cornute, erau trimise în Austria (Viena), de unde se înapoiau sau erau cumpărate sub formă de piei subţiri sau mai fine. Cele mai multe însă, erau lucrate de tăbăcarii noştri pentru încălţămintea mai de rând,—ciobote, opinci, curelărie—şi orice lucru ce se făcea din piele pentru nevoile obşteşti ale (locuitorilor) ţării. Intre materiile ce se întrebuinţau la argăsitul şi tăbăcitul pieilor erà şi *rânsa* (fructul aninelui). După ce pieile erau curăţite de păr prin ajutorul varului, se introduceau în argăseala făcută din rânsa măcinată, şi în urma încă a câtorva operaţiuni, peile erau tăbăcite.

Iată cum spun bătrânii că se recoltă acest produs. Sătenii de la munte, unde aninul acoperia întinderi mari de pământ pe zăvoae şi islazuri, se îndeletniceau, atât bărbaţii, femeile şi mai cu seamă copii, cu culesul rânsei. Ea se recolta vara, prin lunile Iulie şi August. Se dărâmau aceşti arbori de crăci, iar rânsa după ce se culegeà, se vindeà verde negustorilor-rânsari, pe care o plătiau cu 3—5 parale ocaua veche. După ce o uscau bine, o transportau cu carele la oraşe,—Bucureşti, Craiova şi in altele, unde o vindeau tăbăcarilor cu preţul de 20 lei şi până la o liră turcească suta de ocàle, după cam şi timpul erà de favorabil.

Rânsa aninelui s'a întrebuinţat în tăbăcărie până acum 35-40 ani. Astăzi când acest arbore este aproape stârpit din pădurile noastre şi când alte materii, cum coajea stejarului, etc., poate mai puţin costisitoare se întrebuinţează în această industrie, a dispărut şi întrebuinţarea *rânsei* (1) în tăbăcărie.

Vâlsăneşti-Argeş.

G. Florescu.

COLINDE

45. De când Domnul s'a născut
Leru mărului (2),
Şi pământul s'a făcut,
Maica zice, fiul plâge:
Taci, fiule, nu mai plânge;
Câte flori sunt pe pământ,
Toate merg la jurământ,
Numai floarea fagului
Stă la poarta raiului
Şi păzeşte pe Hristos,
Ca un trandafir frumos.
Busuioc bătut pe masă,
Rămâi gazdă sănătoasă!

Dela eleva Ilaş Saveta, Vârfu-Câmpului, Dorohoi.

D. Urzică.

(1) Doc. 200, Revista „*Miron Costin*", An. II, No. 7, Iulie 1914.
(2) Refren.

46. Sculați, sculați boeri mari,
Florile Dalbe (1),
Că vă vin colindători
Noaptea pe la cântători;
Nu vă vin cu niciun rău,
Ci v'aduc pe Dumnezeu,
Dumnezeu îi mititel,
Mititel și'nfășățel,
Cu cordică de bumbac
Bătută cu diamant.
Pela uși
Cărăbuși.
In podele
Rândunele.
La ferești
Flori domnești.
In cotruță
Vrăghiuță.
Pe sub laiță
Pui de gaiță.
Pe sub pat
Flori de mac.
La portiță
Hulughiță.
La icoane
Stau cucoane.
Și în tindă
Flori de mintă.
Să vă fie de bine.

47. In oraș în Fifiim (2).
Stați boeri să tot privim.
Ce-o *prăvil* s'o înălțat,
Nic'a nostru s'a culcat
Și-o văzut ce e'nfășat.
Infășatu-s'o'nălțat
Sus la cer,
Și-o tocat de două ori
Și-o văzut un feredeu,
Unde se scaldă Dumnezeu.
Tot se scaldă
Și ne'ntreabă:
—Ce-i mai bun pe-acest pământ?
—Da ca vaca ce mai este!
Ea cu lapte te hrănește
Și *pripasul* tot îți crește
Sufletelul ți'ndulcesc.
Tot se scaldă
Și ne'ntreabă:
—Ce-i mai bun pe-acest pământ?
—Dar ca calul ce mai este?
El te duce
Și te-aduce,
In trezie
Și'n beție.
Tot se scaldă
Și ne'ntreabă:
—Ce-i mai bun pe—acest pământ?
—Da ca oaia ce mai este?
Toată vara te hrănește,
Trupușorul ți'ncălzește.
Dar la poarta iadului
Sunt doi brazi ca și doi frați,
De tulpină depărtați,
Iar la vârf împreunați.
Dar în vârful lor ce este?
Este-un pat, este-un crivat.
Dar pe pat ce-i așternut?
Iarbă verde de pe Prut.
Dar pe pat cine-i culcat?
Un fiu tânăr de'mpărat.
Iar la poarta raiului
Crește lemnul Domnului,
Tot îl rup femeile,
Să stropească straile,
Vinerea și Sâmbăta
Și'n toată Duminica.

(1) Se repetă după fiecare viers.
(2) Betleem.

Nu mă'ndur a mă duce
De glasul păsărilor
De mirosul florilor.

Lozna-Fălciu. **Const. Şoltuz.**

POVESTIRI ŞI LEGENDE.

325. Arhanghelul Mihail ca slugă.

Ci-că, într'un sat, odată, o femee născuse doi băeţi gemeni, iar din cea naştere grea, ea bolià în bordeiul ei fără nici-un ajutor. Nu-i ajungeà boala ei, ci o mai sugeà şi copiii, unul de-o parte iar celalt de-altă parte. Şi se rugà biata femee la Dumnezeu, ca ca să-i dea sănătate să-şi crească copiii. Dar, Dumnezeu, care ştià păcatul acestei femei, căci născuse copii de fată mare, fără să aibă bărbat cu cununie, a trimes pe Arhanghelul Mihail să-i ieà vieaţa. Venind sfântul şi văzând-o cum se luptă cu moartea, iar pe cei doi copii sugând-o, i-a fost milă de ea, i-a lăsat viaţa, ducându-se la alte trebi. Când s'a întors la Dumnezeu, acesta i-a cerut socoteală de tot ce a făcut pe lume şi cum a îndeplinit poruncile date.

— Dar, cu femeia ceea, cu doi copii, ce-aĭ făcut, că nu i-am mai văzut sufletul?

— Doamne! iartă-mă! N'am putut împlinì astă poruncă. Când am văzut pe cei doi copilaşi sugând unul de-o parte şi celalt de cealaltă parte, neavând lapte de-ajuns, mama lor fiind bolnavă, mi-a fost milă. Apoi m'am gândit că, cine va creşte copilaşii dacă ieau sufletul mamei!

Dumnezeu s'a supărat, şi cum stau amândoi la marginea unei mări, i-a zis:

— Dă-te afund în mare şi să-mi aduci o piatră din fundu-i.

Sfântul Arhanghel Mihail s'a dat «de-a scufundişul» în apă, a scos o piatră, pe care spărgând-o după porunca lui Dumnezeu, găsì în ea doi chitri, (1) şi a întrebat Dumnezeu:

— Cine hrăneşte pe aceştia?

— Tu, Doamne!

— Vezi, Mihaile, cum se hrănesc aceşti chitri din piatră seacă; tot aşà o să se hrănească şi copiii de care ţi-a fost milă. După cum am grijă de aceşti viermi, tot aşa voiu îngrijì şi de orfani. Crescând cu nevoile, vor ajunge înţelepţi şi iubiţi de toţi. Femeia aceasta a făcut păcat din neştiinţă, că n'a avut bărbat legiuit. Nu

(1) Primul povestitor spune chitri (peşti). al II. viermi. Vezi sfârşitul povestirii.

trebue să mai facă altele. Păcatul din neştiinţă se iartă prin suferinţa ei. De voi lasa-o în viaţă, va fi nevoită să fure şi va murì în puşcărie cu ruşine. Mai bine să moară mama, iar copii să fie cinstiţi, de cât huiduiţi.

— Am înţeles, Doamnne, că tu orândueşti totul cu înţelepciune!

-- Acum, fiindcă n'ai ascultat porunca mea, te pedepsesc, ca un an de zile, să fii slugă la ori cine-i poftì. Du-te de ieà sufletul ce ţi-am poruncit, să mi-l trimeţi şi să ne vedem peste un an, căci până atunci nu mai e nevoe să moară nimeni. Când ai împlinì anul de slugă, să vii cu sufletul stăpânu-tău!

Ş'a plecat Sf. Archanghel Mihail pe lume să împlinească porunca lui Dumnezeu şi să-şi facă pedeapsa. Cei doi copii, au crescut din mila şi ajutorul oamenilor, după cum a rânduit Dumnezeu, ajungând oameni mari.

Şi acum, hai sf. Archanghele, să-ţi găseşti stăpân. Incearcă ici, încearcă dincolo, până a dat norocul de-a găsit unul. Pe cine, pe cine, pe un călugăr. Vezi, pe atuncia n'aveà lumea nevoe de slugi. Sfântului, de cum îl pedepsise Dumnezeu, i-au pierit şi aripile, şi nu mai aveà putere.

Da, călugărul de colo, om neînvăţat să râdă, căci o viaţă întreagă stătuse în peşterea lui din munţi, i-a zis:

— Bine fiule, te primesc slugă, că am nevoe acum la bătrâneţe, însă cu o condiţie: Cât vei fi la mine, să nu te văz râzând. Dacă te-oi prinde vre-odată, te gonesc şi nu-ţi dau nici o simbrie. Dacă nu vei râde, îţi mai dau încă atâta simbrie. Te învoeşti?

— Mă învoesc, taică părinte, că tac, căci aş vreà să învăţ barim meseria asta, să nu mor de foame.

Şi l-a primit călugărul, iar Archanghelul Michail s'a apucat de lucru: ba curăţà chilia, aduceà apă, făceà demâncare, ba câte şi mai câte, că erà călugărul mulţumit, mai ales că nu râdeà de loc. Iar când mai aveà o zi până a împlinì anul s'au dus amândoi la un bâlciu, ca să cumpere mai multe lucruri. Şi ci-că în bâlciul cela sfântul Arhanghel Mihail a văzut multe şi de toate, cari l-au făcut să râdă, pe el, ce nu râsese un an. Călugărul l-a văzut, dar a tăcut până acasă, căci n'avea cine-i duce atâtea târgueli.

Aşà, într'un loc a văzut cum nişte olari furau *oale* dela alţi olari, şi-a râs. In alt loc, călugărul a tocmit la un cismar o pereche de ghete, punând condiţie cismarului să i le facă bune ca să ţină tocmai un an de zile. Sfântul iarăşi a râs.

Ajungând la chilie a doua zi, când se împliniă şi anul, călugărul a cerut socoteală sfântului pentru râs, iar sfântul Arhanghel Mihail i-a răspuns:

— Am râs, pentru că ce am văzut erà de râs, dar mai înainte de aţi spune, îmbracă-te cu hainele de slujbă, şi-apoi îţi voi spune. In acest timp începuse a-i veni puterea de sfânt şi-i creşteau şi aripele. După ce s'a gătit călugărul, ca de slujbă, l-a întrebat:

— De ce ai râs, când a-i văzut pe olari furând oale, unii dela alţii ?

— Am râs pentru că se fură pământ pe pământ, adică omul este pământ!

— Bine, asta ţi-o ert? Dar de ce ai râs când mi-am tocmit ghetele ?

— Am râs, căci ţi-ai tocmit ghete să te ţie un an, iar tu n'ai de trăit de cât până azi. Sunt Arhanghelul Mihail şi sunt venit să-ţi iau sufletul, ca să te faci pământ ca oalele. Se împlinise anul de pedeapsă, aveà puterea dinainte şi aripele îi crescuse cu totul.

Când a auzit călugărul, pe cine a avut de slugă, a început să tremure, a căzut jos, dându-şi sufletul, pe care l-a luat sf. Arhanghil Mihail sburând cu el la D-zeu, şi împlinind porunca acestuia de a-i aduce sufletul stăpânului său.

Omul plănueşte iar Dumnezeu rândueşte.

(Auzită de 7 IV 914 în Craiova dela d-l Cornelie Ion în vârsta 72 ani. La fel povestită şi de P. Bălăşoi din Podari, 40 ani.

I. Brătulescu.

DE-ALE COPIILOR

412.—Unul dintre ştrengarii copii cheamă la el pe altul, neştiutor de pâcâleala acestui joc, îl aşază cu mânile în jos şi începe a număra arătând cu degetul arătător, fie-care parte a feţei de jos în sus, începând cu barba astfel :

Barbă-bărbărie,
Gură-gurărie
Nas-caras
Obraz-cobaz
Ochi-bazaochi
Sprincene-coţofene
Frunte-vălăluc
Hap de cuţufluc (trăgând cu mâna de chică).

Dela şcoala Vârfu-Câmpului.

D. Urzică.

413. D'a «piu! piu! piu! hodoronc tronc!» Copiii făcuţi horă stau jos, şi unul le spune diferite nume, pe care li-l spune numai lor, la ureche: pisică, câine, cal, Harap, codobatură, etc. Apoi alţi doi copii, mai mari, «*îngerul*» şi «*dracul*» vin pe rând,

într'un picior către copii, cu nume, ce stau jos: vine întâiu îngerul:

— Piu, piu! piu!, hodoronc tronc!

— Cine e? (întreabă cel ce a numit).

— Ingerul.

— Ce caută?

— Fețe.

— Ce fel de fețe?

— Cal (sau orice nume). Dacă nemerește, copilul ghicit trece de partea îngerului, iar el urmează tot așa înainte până *spurcă* (adică nu mai ghicește numele unuia ce-ar fi jos). Când spurcă, vine la rând dracul—care tot așa întreabă și tot așà îi iea în parte-i pe cei ce-i ghicește. Se urmează înainte până se isprăvesc copiii și apoi se începe luptă între ceata «dracului» și a «îngerului».

414.—Alte jocuri, de mică importanță mai sunt: *d'a cât ți-e cânipa, Drace?, d'a toporașul, d'a șervețelul.*

J. Muscel. **C. Rădulescu-Codin.**

415.—Ce mai faci?
Cozonaci.
—Cui să-i dai?
Lui Mihai.

416.—Cum te strigă?
Mămăligă.
—Cum te cheamă?
Sorbi de zamă.
—Cum te'mpușcă?
C'o gălușcă.

417.—Cine-a râde întâi și'ntâi
Linge capu'lui Budăi.
De sudori și de putori.
De nouă spre zece ori.

418.—Numele tatului:
In capu'satului.
Ș'a fiului:
In fundu'sicriului.
Ș'a sfântului duh:
Intr'un vârf de nuc.
Amin:
Intr'un vârf de spin.

419.—Una zată cucuiată
două zate cucueate
trei zate cucueate
patru zate cucueate (1).
. . . .
zece zate cucueate.

Vânători-Neamț. **A. Moisei.**

420. —In felul cuțitașului—joc cu figuri orânduite cu repetarea lor de trei ori și cu termenul de *spurcat*, era *tăpuzul*.

Era joc cu petricele: 4 mai mici și de aceiași mărime iar una mai mare, numită *tăpuz*,—toate să fi fost cât mai *gogonețe*: rotunde. Figurile jocului erau astfel combinate ca, după ce svârleai tăpuzul în sus, să slobozi jos pietricelele celelalte, să prinzi

(1) Se zice iute.

(2) Vezi no. trecut, p. 274.

apoi ţăpuzul până n'a atins pământul, să-l svârli din nou în sus, să culegi pietricelele—fie toate odată, fie pe rând, după cum poruncește figura—și în urmă să întâlneşti ţăpuzul în căderea lui, până ce n'a atins pământul. Vom vedea.

Jocul aici îl începea cel care putea să prinză toate pietricelile pe dosul mânii—svârlite în sus toate de odată, prinse pe dosul mânii şi-apoi după dosul mai resvârlite să le fi prins în mână. Dacă niciunul nu le putea prinde pe toate, începea cel care prindea mai multe. Când erau egali jocul îl începea cel care prinsese ţăpuzul şi dacă se potriveau şi atunci, se repeta mişcarea până se alegea cel mai iscusit.

Se spurca la jocul acesta, fie că-ţi cădea ţăpuzul, fie că nu reuşiai să ridici pieatra, ci doar o mişcai—o *minţiai*, cum se zicea.

a) Prima figură era foarte uşoară,—pe când la cuţitaş se începea cu figura cea mai grea. Pe pământ (sau pe vre-o haină, când tererul nu era limpede, ci acoperit de iarbă sau gloduros), aşezai câte 4 pietricelile despărţite una de alta şi le culegeai la rând, cu svârlirile ţăpuzului.

b) La a doua le culegeai două, cu două,

c) la a treià, trei cu una şi

d) la a patra, pe câte patru.

e) Figura a cincea se potrivia la nume cu aceiaşi figură de la cuţitaş. I se zicea tot *Pumnul*.

Luai în mână cele 4 pietricele şi-apoi o închideai. Deasupra, pe arătător, puneai ţăpuzul, îl svârliai în sus, grămădeai pietricelele jos, prindeai ţăpuzul, îl svârliai din nou, ridicai toate pietricelele de odată şi-ţi prindeai ţăpuzul — foarte repede şi în tact: unu, doi, şi gata. Iţi scăpa ţâpuzul ori nu ridicai odată toate pietricelele, spurcatul era gata şi-ţi lua rândul urmaşul tău—ca să-l dea şi el altuia, când o spurca: la rând.

f) *Strânsele* strângeau pietricelile pe care le svârleai jos, ca să se risipească, şi-apoi le ridica de jos dintr'o dată după ce le strânsese la un loc. Se înţelege, că aveai deplină libertate ca să te joci cu ţăpuzul cât aveai nevoie—până strângeai pietricelele.

g) *Minţita* era figura iscusinţii şi care provoca admiraţiune. Mă mir de ce nu era lăsată la sfârşitul jocului.

Se risipiau, pietricelile jos, din 2 asvârliri, cum ele erau rotunde, şi mai cu seamă dacă terenul nu era tocmai plat, tot rostogolindu-se, se opreau lipindu-se câteodată şi toate la un loc. Jucând ţăpuzul, pietricelele trebuia ridicate de jos una câte una, şi cu foarte multă precauţiune: Nu numai să *n'o minţi* pe cea,

pe care încerci s'o ridici, dar nu cumva să mişti vreuna din celelalte, că era gata spurcatul.

Când juca degete mai fine puteau mai cu uşurinţă să biruiască încercarea aceasta; dar ce năduşeli pe bietile degete bontoroase şi făcute ca din topor! Unii, mai şireţi, svârliau pietricelele cu mai multă forţă şi li se întâmpla în ceasul cel bun: că li se opriau pietrile nelipite şi puteau să le termine fără greutate. N'avea judecată figura, dacă pietricelele cădeau despărţite sau lipite. Aveau însă ceva mai preţios: aveau plăcerea d'a fi admirat de privitori şi de acei cari vor auzi mai târziu şi-ţi vor trâmbiţa laudele: că tu, cutare, eşti foarte tare la joc şi foarte dibaciu. Spre a se încărca de gloria aceasta, foarte preţioasă, mulţi îşi prilejiau isbânda, svârlind pietricelele cu multă delicateţă — spre a rămâne lipite. Dar de câte ori nu rămâneau de batjocură, pentrucă încercarea le eşia pe dos? Putea să râză de el tovarăşul lui cel fricos, căruia îi tremura inima de frică când ajunsese la figura aceasta şi care îşi risipise pietricelele cu toată forţa, ca şi cum le-ar fi aruncat cu necaz. Şi nu ţi-e mai ciudă de cât când rămâi să te batjocorească câte un nevoiaş şi tremură—inimă? Dar atunci cum ar mai fi adevărat proverbul, că *«nu ştii de unde sare epurele»?*.

h) *Poarta* era penultima figură. Cu mâna stângă făceai un fel de poartă lipind degetul mare şi arătător de pământ şi depărtându-le atâta cât putea să-ţi treacă pumnul prin spaţiul format. Pe sub antebraţul mânii stângi şi încovoind mâna pe deasupra porţii risipiai pietrile în faţa ei. Jucând tăpuzul le goniai pe rând prin poartă dincolo— dar foarte uşor, de oare ce erai obligat în urmă, ca să le tragi pe toate de odată,—faptă imposibilă dacă pietricelele s'ar fi oprit depărtate una de alta din cauza unei svârliri ne cântărite.

Figura aceasta spurca mai ales la partea ultimă, că nu puteai să-ţi tragi înapoi toate pietricelele de odată. Se spurc însă mai des, când se complica figura în modul următor. După ce se risipeau pietricelele, cum arătarăm, numiau *tagă* pietricica cea mai apropiată de poartă şi mai în drumul celorlalte. Taga era trecută prin poartă în urma tuturor şi nu suferia s'o atingi de loc. Fiindcă era foarte ciudată şi'n ea era hopul cel mai greu, mulţi nu mai botezau figura aceasta cu numele de *poartă*, ci îi ziceau simplu *taga*. Intr'adevăr că tagă era: prea isca diferendele: *«c'ai atins taga»*, *«n'am atins-o»* ! Bine, că era la sfârşitul jocului, până s'ajungă jocul aci, sosise şi plictiseala. Mai trebuia o figură.

Nu-mi amintesc, dacă avea vreun nume. Era însă deosebită în totul de celelalte figuri, de oare ce schimba rostul tăpuzului. In loc să-l mai joace mereu în sus, îl punea pe el singur jos, jucând în aer pietricelele, câte patru de odată.

Iar cu figura aceasta se termina şi jocul. Spurcându-se prea des şi cu repetarea de câte 3 ori a fiecării figuri, jocul prea se prelungea, devenind plictisitor. Din această cauză firile sanguinice nici nu-l jucau, ci el era favoritul flegmaticilor, pentru ca nici nu obosia, nici gălăgie nu ridica, nici certuri nu provoca; rar dacă vre-un şiret căuta nod în papură, tăgăduind, c'a mişcat pietricica, când el era jucătorul, dar afirmând contrariul, când juca altul. Dar ceartă tot nu se făcea, de oare ce, cum sânt cei flegmaticei, lăsau să treacă de la ei, mulţumindu-se cu «fie şi aşa» şi lăsând să continue jocul tot liniştit. Totuşi nu e mai puţin adevărat, că era foarte frumos jocul acesta în mijlocul livezilor, cu iarba până la brâu, cu cirezi de boi pe ele şi cu păsări care dezmierdau văzduhul cu cântecele lor.

Princepele-Ferdinand, jud. Teleorman. **Pr. Fl. A. Drăghici.**

VORBE ADÂNCI.

1623.—Focu' mare strică pânea!

1624.—Vremea a venit, da' ceasul n'a sosit!

1625.—Taci tu, fa, c'am mai fost în casa ta!—se zice adesea a lăudărosului.

1626.—Hei! Săraca vremea veche, A trecut, n'are păreche!

1627.—Tot eftenul preţălueşte scump—adică, dacă te scumpeşti şi cumperi un lucru, dela Jidan, de pildă, eftin, rău faci.

Mânăstireni, Botoşani. **Dumitru Furtună.**

1628.—Fetele cresc ca dobânda jidovască.

1629.—Pădurea se tae tot cu ajutorul unui lemn din ea.

1630.—Şi plopu-i nalt da-l găinăţază cioarele.

M. Lupescu.

1631.—Şede hârbul în cale şi râde de oale.

1632.—I-o şurligăe=şiret linguşitor (despre om).

1633.—Capu-i intră şi picioarele-i ies.=Se zice despre cel ce vizitează des pe cineva.

1634. Să mă desbrac pe dânsul=să-mi arăt arama—să-l ieu din scurt.

1635.—Doauă ape ş'o chisăliţă ş'o mână de tărâţe. Se zice, când se 'nvoacă motive multe şi slabe.

1636.—Un Dumnezeu dă şi zece ieu=cum câştigi, şi perzi.

1637.—Are mai mulţi Dumnezei=(despre femeile şirete).

1638.—Asta-i lelea, ba nu-i lelea=nehotărîre.

1639.—Ci mi-i drag, nu mi-i urît, fie cât de ocărît.

1640.—M'o 'mpulpat=m'o vorbit de rău.

A. Moisei.

CÂNTECE.

1734.—Foaie verde trei granate,
Departe, puică, departe,
Multe dealuri ne desparte,
Multe dialuri ş'o pădure,
Ş'o grădiniţă cu mure;
Murele să le mâncăm
Şi pădurea s'o tăiem,
Ş'amândoi să rămânem
Şi'n lume să ne ducem!...
Scris de d. Gh. Fira. Zlătărei-Vâlcea.

1735.—Foaie verde trei granate,
Departe, puică, departe,
Două dealuri ne desparte,
Două dealuri şi-o pădure
Şi-o grădiniţă cu mure...
Hai pădurea s'o tăiam,
Murele să le mâncăm,
Şi-atunci, puică să vedem...
—Tot mai verde merişor
Trandafir după răzor
Şi la mijloc roşior
Pe margine verde'nchis
Ce mai amoraş mi-am prins!...
(Comunicată de d l D-tru A. Săndoiu comptabil, şi culeasă dela St. C. Niculescu din com. Bârca-Dolju).
(Vezi mai sus o altă variantă).

1736.—Frunzuliţă de sulfină,
Rage Boian în grădină
Şi-o fată-mare-l îngână...
—Şi taci fată nu mă'ngâna
Că nu rag de mila ta
Ci rag de *soţia mea* (1),
Că soţia mi-a murit..
Trag în jug necumpănit
Ce nu s'a mai pomenit!...
(Din Obislav-Vâlcea).
Confruntă cu 578-598.

1737.—Oh mândruţă din Ploeşti
Hai cu neica să trăeşti,
Să trăieşti, să pomeneşti
La Sălceanu'n Bucureşti...

N. I. Dumitraşcu.

1738. Câte flori pe iaz în sus,
Toate cu mândra le-am pus.
Câte flori şi floricele,
Toate sunt mândrele mele.

1739.—Frunză verde de dudău,
Pedrumul care plec eu
Nu-i fântână, nu-i părău

(1) Adică de celălalt bou care trăgea la jug.

Nici cârciumă ca să beu,
Nici mândruță să mă ieu.
Dorul meu când se aprinde,
Şapte județe nu-l stinge,
Nici cu puțu, nici cu gârla,
Numai puicuța cu gura.
Auzit dela N. Lazăr, Sascut-Putna.

1740.—Mândră mândri-m'aş cu tine,
Nu mult, o lună de zile,
Săptămâna a de vine,
Până' o mişca puiu'n tine.
Las să-mi mişte, şi să-mi nască
Să-l dau la doică să-l crească
Şi l-oi pune la fereastă,
Să-l iubească lumea toată.

1741.—Foaie verde măr mustos
Cât e omul tinerel
Să leagă dorul de el
Ca oița după miel,
Oița s' pleacă să sugă,
Neica'ncalecă să fugă.
Bâzgărei-Romanați.

A. Saint-Georges.

1742.—Floricică albăstrie
Mândră mândruleana mea,
După fața ta de doamnă
Lumea'ntreagă se răstoarnă,
Plânsu-ți lumea amărăşte,
Râsu-ți lumea'n veseleşte
Şi de dragul dumitale
Ştie chiar şi sfântul soare,
Că la tine când priveşte
Stă şi nu mai asfințeşte,
Sfântul soare că e soare
Şi tot după tine moare,
Dar eu ficioraş sarac
Cum să nu mor de-al tău drag.

1743.—Foaie verde de răchită
Trece vara cea'nflorită,
Trece vara cea iubită,
Şi cu dânsa'n altă lume,
Se duc florile din lume
Se duc toate'n pribegie,
Rămâne țara pustie,
Numai două nu se duc
Nici se duc, nici se usucă,
Una-i floarea crinului,
Un'a trandafirului,
S'amândouă-s răsădite,
Ş'amândouă-s înflorite,
Una'n câmpul cerului
Alta'n cuibul raiului.
Din Vârful-câmpului.

1744.—Foae verde măr domnesc
Toată vara eu muncesc,
Pe ogorul boeresc,
Ce folos de munca mea,
Intră'n punga altuia.
De ciudă şi de mânie
Mă dusei şi la domnie;
Când la uşă, la palat
Intră un grec gulerat
—Ce cați aice—opincar ?
—Vreau dreptate boeri mari.
—Haide-haide marş de-aici
Voie nu-i pentru calici.
—Dacă vi-i vorba deaşa,
Pe toți dracul să vă ia.
Rămâii doamne la domnie,
Eu mă duc l'a mea moşie,
Şi de-oi prinde vre un grec,
Am să-i bag hangeriu'n piept
Şi vre-o trei gloanțe în spate
Ca să am şi eu dreptate.

(Prima pastrată prin tradeție. Poate de pe vremea Fararioților, după cum se vede).
Din Vârful-câmpului.

D. Urzică.

1745.—Câte păhărele beau
Atâtea ciomege iau.

1746,—El lucrează la Bacău
Şi eu beu cu cine vreu.

1747.—Asta-i lelea, ba nu-i le-
lea,
Pune-o jos şi-i frige pielea.

1748.—O, săraca nuniţa,
Iute ca vârtelniţa.

1749.—O bataie,—aici, pe loc
Ca băeţii'n iarmaroc.
Incă una la podele,
Ia te uită icea, lele.
Vânători-Neamţ.

A. Moisei.

1750.—Foaie verde şi-un dudău
Mariţă din satul meu
Vino să te iubesc eu
Să nu te iubească altul
Că-ţi dau foc şi-ţi arde satul
Haide dragă să fugim
Să fugim, să ne pitim
Căci aici nu mai trăim
Să fugim în codru verde,
Unde umbra ni s'o pierde!
Dela Ioan N. Hera, Berevoeşti.

1751.—Foaie verde magheran
Mic eram, minte n'aveam
De iubit eu nu ştiam
Dar acuma m'am mărit
M'am mărit, m'am măturit,
Murtăcioara s'a lungit
Mândruţile m'a'ndrăgit
Să-mi dau drumul la iubit
Foaie verde solz de peşte
Cată mândro şi-mi ghiceşte
Omul de ce'mbătrâneşte
Codrul de ce'ngălbineşte;
Omul de inimă rea
Şi codrul de iarnă grea.
Din gura lăutarilor.

1752.- Dragostea din ce se'n-
cepe
Din ochi negri şi din bete
Din bete şi din inele
Dela gâtul cu mărgele
Şi sânul cu mamudele
Dela buze subţirele
Muşcar'ar neica din ele
Ca din un fagur de miere.

1953.—Foae verde bob areu
Că n'a lăsat Dumnezeu
Ce-oiu iubì să fie al meu
Şi să mor când oi vreà eu;
Să mă'ngroape unde-oiu zice
La tulpina de măr dulce
Să-mi fie dragostea dulce
Să mă 'ngroape mai adânc
Să nu putrezesc curând.

1754.—Şi iar verde şi-o lalea
Pădurice pădurea
Lasă-mă la umbra ta
Puţinel cu mândra mea.
—Eu voinice te-aşi lăsà
Dar ţi-i mândra tinerea
Şi faci păcate cu ea
Mi se opăre frunza
N'are cucul ce mâncà
Cucul şi cu mierliţa.
Dela Costică Oproiu, Berevoeşti-Muşcel.

Andrei Dumitrescu.

1755.—Frunză verde bob năut
Of! puicuţă de demult
De ţi-i bărbatu urît
Ia ţărnă dela mormânt.

Şi i-o pune 'n aşternut
Să se scoale surd şi mut!
La picioare iţele,
Să-i ia dracu minţile!

1756.—Fruză verde mărăciune
Am auzit şi ştiu bine,
Că te laşi puică de mine:
Lasă-te cu Dumnezeu,
Numai să nu-ţi pară rău.

1757.—Ş' altă foae şi unà,
Mult îi plânge şi-i oftà,
De călătoria mea;
Iubeşti-mă mândră bine,
Cât oiu sta pe lângă tine,
Că dacă m'oiu depărtà
Pe mine nu mă-i vedeà!..

1758.—Bate-mă Doamne să zac,
Pe braţele cu-i mi-i drag;
Bate-mă Doamne să mor,
Pe braţele cu-i mi-i dor!

Auzite dela flăcăul Ion Cost. Croitoriu din satul Larga-Bacău.

Const. Gh. Vartolomeiu

1759.—Pe câmpul cu floricele
Şepte curve de muere
Culegeau la buruene
Şi le puneau în ulcele.
Şi de una le fierbeà
Pentru Ghiţişor, să beà.
De trei ori a leşinat
Dela uşă pân' la pat.
—Aşterne măicuţă 'n pat
Că curvele m'o mâncat!
Când era la miez de noapte
Ghiţişor trăgeà de moarte.
Când soarele răsăreà
Şapte clopote trăgeà.
Şapte fete îi bocià.

Auzit dela Ileana Drag. Toncu. Lunca de jos-Bacău.

1760.—Bate vântule prin munţi
Adă-mi dor dela părinţi.
Bate vânt şi printre brazi
Adă-mi dor dela 'mei fraţi.
Bate vântule prin flori,
Adă-mi dor dela surori...
Bate vântul, iarba culcă
Dorul mândrei mă usucă.
Bate vântul, iarba scoală
Dorul mândrei mă omoară!..

1761.—Foae verde trei masline
Puţintel am trăit bine;
Şi de-aşi trăì tot aşà.
Ca frunza m'aşi legănà.
Codrul se leagănă 'n vânt
Eu mă legăn pe pământ.
Iarba se usucă 'n soare,
Eu mă usuc pe picioare.

Auzite dela Frăsina C. Napa, Leurda-Bacău.

1763.—Frunză verde foae lată
Ard'o focul de armată;
Că m'o despărţit de-amantă.
M'o luat la calaraşi
La regimentul din Iaşi.
Şi în loc de amantă
Imi dă puşca încărcată
Cu cinci focuri informată.
Şi în loc de surioară
Imi dă mica săbioară.

1762.—Nimic în lume nu-i amar
Ca viaţa de militar.
Când se pune să mânânce
Cornul sună drepţi, şi-l duce;
Când se pune s'aţipească
Cornul sună drepţi, şi-l pleacă.

Auzit dela Tinca Hanganu, Leurda-Bacău.

S. P. Chiricel

1764.—Trage puică şi-mi ghi-
ceşte, măi, măi
De ce codru'ngălbeneşte, şapoi
mână puică mână, măi, măi.
Codrul de zăpadă multă, măi,
măi
Omul de inimă tristă
Ş'apoi mână puică, mână, măi,
măi.
Codrul de zăpadă grea, măi,
măi
Omul de inimă rea,
Ş'apoi mână puică mână, măi,
măi.
Şi mai trage din ghioc, măi,
măi.
Şi mai vezi de-al meu noroc
Ş'apoi mână puică mână măi.
Cum n'a lasat D-zeu, măi, măi,
Ce-oi iubi să fie al-meu
Şi apoi mână puică, mână măi,
măi.
Şi să mor când oi vrea eu.
Şi-atuncea la moartea mea
Să-mi vie şi dragostea
Să-mi ţie lumânarea
Să mă'ntrebe de ce-o vrea
Să mă'ngroape unde-oi zice
Unde-a fost dragostea dulce
In pădure la isvor
In desişul codrilor,
Ş'apoi mână puică mână măi...

1765.—Foae verde trei masline
—*Mă* mărit, te las pe tine,
Şi mă cere-un voinicel
Dă-mă, mamă după el
Că-i tânăr şi frumuşel.
Măcar fie făr de-avere
Nu mai fie de plăcere,
Că averea-i trecătoare
Iar dragostea nu mai moare.

1767.—Foieliţă şi-o alună
Ia-ţi puiule ziua bună
De la ceri şi de la lună,
De la măicuţa cea bună.
De la fraţi de la surori
De la grădina cu flori.

Pribeşti-Vasluiu.

Naţalia Pricop

CÂNTECE BATRÂNEŞTI

48.—Codău.

Frunză verde de nagară,
Vestea lui Codău prin ţară.
N'o bătut, n'o omorît,
Cu puşca n'o doborît,
Da' pe boieri şi pe Jidani
Ii bătea la buzunari.
Şi cu banii ce făcea?
Cu săraci-i cheltuea.
Ii împărţea la saraci
Şi le lua boi şi vaci.
Pe şuşaua Suliţei
'L întâlneau prietenii,
Tot prieteni buni de-ai lui
Din copilăria lui:
— *Măi* Codău, fugi de-acolo
Că potera iacătă-o!
—Las' să fie, fraţi de-ai mei,
Ca să dau mâna cu ei!
Codău suru' o 'ncălecat
Strai de *maiur* c'a 'mbrăcat,
Spre poteră c'o apucat;
Pe oblânc că s'o lasat,
Cu potera mâna o dat:
—*Măi* poteră, poteraşi
Şi de-ai codrului ostaşi,
Voi prin codru ce cătaţi?
—Pe Codău îl căutăm,
Că ne-o spus ca să-l prindem
Şi la judeţ să-l aducem.
Potera când o aflat,
Cu Codău mâna o dat
Şi 'napoi iar o plecat,
Cu Codău iar mân' o dat,

Da' el portu' şi-o schimbat,
Cu strae de-aghiotant.
Ş'atunci iar i-o întrebat:
—Voi prin codru ce îmblaţi,
Şi pe cine căutaţi?
Ci voi mie să-mi spuneţi
Şi 'ndată a să-l găsiţi.
—Pe Codău îl căutăm,
Pe dânsu' să-l judecăm
—Ia pa-ici o apucat
Bată-l focu' blăstămat.
La fântâna de izvor
Ca să-l prindeţi mai uşor.
Codău 'napoi s'o înturnat
Şi pe poter'o 'nşelat.
Ş' unde-i fu prinsoarea sa?
—Ia 'n pădurea Şoldana
La mădama Ileana
Numită Păduriţa,
Hătu-i pieptu' mâni-sa,
Doamne, cine mă 'ngrijea!
Parc' o fost un farmacat
In bordeiu de am intrat,
Duăzeci de lei i-am dat
Ca să se ducă prin sat,
Să-mi cumpere de mâncat,
Da 'nu s'o dus de-a cumpărare
Ci s'o dusde-a mea prinsoarea...
Potera când o venit,
Pe Codău că l'o găsit·
Două glonţe'n pept i-o dat
Da 'Codău tot n'o picat,
Ci la poter 'o strigat,
Să-i dea drumu 'dezlegat.
Ţurca iute-o 'ncălecat,
Numa 'doi pinteni i-o dat
Şi la poter'o strigat,:
—Uitaţi-vă la Ţurcă
Cum îmi sare ea poartă,
Că nu-i atinge copită!...
Ş-o zis Codău la judeţ:
—Judecaţi-mă cum vreţi,
Că eu moarte n'am făcut
Ci cu banii ce-am avut,
Am cumpărat boi şi vaci,
Şi le-am dat pe la săraci.

Sârbi. Dorohoi.

Dumitru Furtună

O SAMĂ DE CUVINTE

2614—2653.

Tărăbuşcă=Un sfert de litru de ţuică.

Tislimel=o maramă subţire.

Tuslùci=Obele înalte: Inainte vreme ca cineva să fie considerat dănac, trebuia să poarte tuslùci cu ciucuri lăsate în jos, cu o traistă la şold, cu luleaua în traistă iar cu ciubucul afară din traistă. Cine nu se purtà aşà, nu erà considerat dănac.

Tulurigă=Roata mare (volantul) dela maşina de treerat.

Vârzoală=Cureaua de pe marginea opincei. De ea se leagă nojiţele ce se înfăşoară pe picior.

Bairă=Aţa care e legată de *ghidănac*.

Cârpălor=O lopată de lemn, lată şi dreaptă cu care se aruncă malaiul în ţest.

Cotoflengherul=Luceafărul de zi.
Dădeţel=O iarbă,
Gàice=Curele cu cari ciobanii îşi leagă piciorul puţin mai jos de genunchi.
Gherlanţă=Flori albe ce servesc la nunţi, pentru miri.
Ghircă=Grâu alb pentru colivă. Are spicul negru fără ţepi.
Nadă=Osia înădită la care, pentru a le face mai lungi.
Păcele=Căpăţână de oaie umplută cu usturoi şi ardei copt.
Pomnoj=Aţele legate de iţe şi pedala războiului.
Serpel=O buruiană.
Şuite=Şireturi albe, înguste.
Şiştare=Găleţile în care mulg ciobanii laptele.

O. A. Apostol.

Tot cârav=Tot bolnav, tot cărăghior.
A sta zapciu=A stà de capul cuiva, a stà zapciu.
Chilarcă—Om leneş, *chilarcă.*
Ai zburături?=eşti chişcat de Rusalii?

Larga-Bacău. **C. Gh. Vartolomeiu**

Palangă, (a pălăngi)=au intrat porcii 'n porumbi şi i-au făcut palangă, i-a pălăngit făcându-i *vraşilă* la pământ.
Bold=Un par drept c'un cuiu ascuţit în cap, care se pune sprijin la tăiatul unui trunchiu de ulucă.
Broatec=lemn scurt care se pune sub alte lucruri grele spre a le da de-a dura, de-a *pestregala*, ori spre a le urnì din loc.
Hârbar=purcel hârbar, care creşte mai mult prin casă,
Znaga=s'a scurs znaga din el muncind, i s'a dus puterea.
Zăreaţă=nu mai are zăreaţă 'n el de slab ce e; despre un om care se scoală după boală.
Pocişlanie=snoavă.
Hurdori=murdărie la ochi.
Zuf=increţitul dela mânecile cămăşilor fetelor; mânecă cu zuf, adică nici cu bantă, nici cu mâneca largă.
Săia=Şopronul din oborul vacilor, sub care se adăpostesc.
A morunci=a nu spălà bine cămăşile.
Paţachină=*Maceoală*=femee proastă.
Durduman=câtă durdumanul! despre o femee groasă.
Ciomp=cămaşă ori fustă prea scurtă.
A premeli=A *priloci* porumbii.

Voiceşti-Vâlcea. **Ion N. Popescu.**

GLUME, JÂTII, TACLALE.

315. Incetineala Românului.

Românul şi Italianul unde sunt de o mamă, cică-s hâtri amândoi nevoie mare.

Ori unde se întâlnesc nici unul nu rămâne mai pe jos. Intâlnirea lor însă odată a fost mai poznaşă de cât ori când. Se luară la rămăşag că aceala e mai hâtru (mai cu cap), care o cântă mai încet. Incepù dintâiu să-i zică Italianul, ca unul ce este mai mare, colea frumos, de te ardeà la inimă. De-o cam dată tare apoi tot mai domol, mai domol, până ce de-abià se mai auzià. Românul nostru ca să nu rămâie mai pe jos începù şi el a dà din buze, fără să cânte, aşà fel că nu s'auzià nimic.

Bravo la tine frate Român, îl bătù Italianul pe umăr, iar cei de faţă începură a bate din palme şi a lăudà dibăcia Românului de a puteà cântà în gând. Iaca şi Românul nostru e în stare să aibă minte chiar multă de multe ori; nu-i cap de bou şi câne rău, cum zic duşmanii noştri.

Spusă de sora mea Florica. **N. I. Munteanu.**

316.—Tot pline.

— Bine mă Iţă, ce-o să-i facem mă, că iacă, o să murim de foame; ne-a luat Dumnezeu tot, pătulele ni sânt goale... D'apoi voi, ţiganii?..

— Noi? Lasă, nea Ioane, noi n'avem frică, că noi le-avem întotdeauna pline!..

...Adevărat! Ei niciodată nu mor de foame, că de se duc prin sat, dela ăla o ţâră mălaiu, dela ăla o ţâră, dela altu o ţâră, până-şi umple disagii şi pleacă acasă, îşi face mămăligă şi mănâncă încă bine şi-apoi cu legume ce-a strâns de prin sat. De nu-i dă unu:

— Bine, când ăi venì cu fierul, eu tot aşà o sa zic...». Şi de multe ori Românul n'are ce să mânânce!

317.—Tot de-ale Ţiganilor.

Ce-mi mai povesteşte nenea Ion:

-- Veniam dela culesul porumbului şi când ajunsei în dreptul ţiganilor, moş Fănică de colo:

— Mă Ioane mă, haruncă-mi mă şi mie vre-o doi-trei porumbi.

— Da' tu ce-mi harunci mie mă?

— Eu mânca-te-aş, eu ce să-ţi harunc, eu-ţi harunc sănătate...

— Minţi moş Fănică, om bătrân! Sănătatea mi-o haruncă Al de sus...

— ...Haruncă mă, că chiräie copiii c'ar mâncà şi ei...

...Şi le-am aruncat, ce era să le fac!»

Dela Ion M. Vică, Boureni-Doljiu.

318.—Vorbe cu rost.

Unul a găsit o spurcăciune de om în drum. Ne-având nici-o treabă, l-a împărţit cu'un surcel în patru părţi zicând:

— Partea asta s'o mânânce ginerele mutat la socru' în casă, asta s'o mânânce cine bagă cu naşu'-său în plug, astălaltă s'o mânânce cine flueră când beà calul apă, şi pe astălaltă ăl care se duce la bâlciu fără bani!»

Din Boureni-Doljiu. **N. I. Dumitraşcu.**

319.—Să faci cafeaua bună!

La un boier din vechime, îi venise nişte prieteni buni pe care nu-i văzuse de multă vreme. Au petrecut toată noaptea în mâncări şi 'n băuturi şi desmerdaţi de cântecul muzicilor. A doua zi de dimineaţă, slugile venind cu treabă pe sus, pentru că musafirii voiau să plece, cucoana de casă poruncì la o slugă, zicându-i:

— Să pui de cafea, Ruxandă!

-- Bine, cucoană, am înţeles!

— Dar s'o faci bună, căci are să beà şi cucoana de gazdă!

Din Mogoşeşti-Dorohoi. **N. V. Hânţescu.**

320.—Curaj ţigănesc.

Odată, un ţigan treceà noaptea printr'o pădure întunecoască c'o căldare la spinare. Şi erà singur, singurel.

De ce mergeà şi se afundà mai mult în pădure, lui d'aia îi erà mai frică şi tremurà, tremurà de erà cât p'acì să-l găsească alte ălea de spaimă.

Dar de tremurat ce tremurà el, în spinare-i căldarea se tot zgâlţâià şi zdrăncănià, de erà mai-mai să-i înghețe răsuflarea bietului ţigan!

Da el, îşi ţinù firea şi zise către caldare:

— Ho, fricoaso, că eşti cu mine!

Auzită dela d-l Virgiliu Voicescu proprietar din Voiceşti-Vâlcea.

Ion N. Popescu.

321.—O telegramă grabnică.

Un evreu, pe când lucrà, odată într'o pădure, se 'ntâmplă, de cade peste dânsu' un coşcogemete butuc. Nevastă-sa, cum aude,

şi vine, să vadă de n'o fi chip să-l lecuiască. La urmă, dă lui cumnatu-so, la Bucureşti, următoarea telegramă:

Du-te iute
Vin de grabă.
Moişâ moare pe butuc.
Mare posnă s'o făcut...
La Iţic la Bucureşti.

Auzită dela B. T. Lascar.

A. Moisei.

322.—Tatăl nostru militar.

Tatăl nostru care eşti în garnizoana cerului, sfinţească-se ordinele tale, vie comanda ta, precum în regiment, aşa şi la companie. Dă-ne nouă astăzi solda cea de toate zilele şi nu ne duce pre noi în garda pieţii şi ne trece în concediu. Marş!

Auzită în ziua de 25 Julie 1913 dela d-l S.-Locot Ionescu.

S. P. Colibaşi.

323.—Ce tot dacă, dacă, dacă...

Mergeà cică un popă cu căruţa pe un drum. Drumu rău, satu departe, popa străin de partea locului. Mergea şi-i da de zor s'ajungă în sat cu soare. Pe drum iaca o nevestică, tânără, durdulie şi cu mult vino 'n coace.

Popa, şagalnic dealtmintrelea, intră 'n vorbă: Mai din una din alta,—popa luă nevestica în căruţă, şi mergeau alături de-a mai mare dragul. Ajung în sat—trag în gazdă la o casă de om gospodar, căci înoptase de-al binelea: I-a ospătat, şi le-a pregătit să se culce. Popa se culcă,—da nevestica ruşinată stăteà lângă sobă.

Nevasta omului de gazdă zise într'o vreme:

— Dă, cucoană preuteasă ce te-aşi rugà să te culci şi matale că arde gazul degeaba. Da nevestica încurcată nu ştià ce să zică.

— Poi dacă, dacă, dacă...

— Ce tot dacă, dacă, dacă,—hai vin şi te culcă; ce vrei să ardă femeia gazu degeaba?—zise popa repede şi pe nerăsuflate.

Spusă de Gh. Viero, com. Congea Jud. Constanţa).

Petru Gh. Savin.

CRONICA

Titlul cercetării mele: **Diavolul învrăjbitor al lumei**, se va puteà întregi astfel: *cu prilejul unor cercetări streine despre „Femeia mai drac decât Dracul“.*

* Rugăm pe bunii noştri culegători să fie cu băgare de seamă la strânsul materialului şi să nu pună pe hârtie decât lucruri despre cari sunt siguri că bine e cum scriu; căci altfel dau naştere la lucruri neplăcute.

Iată, primim un izvod de cuvinte rari, în care se scrie.

«*Gealap=pe vremea veche, marcenarii, ziși gealapi, tăiau oamenii din ordinul Domnului (e cuv. turcesc)*".

Ori, se vede că culegătorul și-a spus o părere a sa, și nu o culegere, căci *gelepul* sau *geleapul* a fost un *negustor de vite*,—și atât;

„*Ghidănac=un ciomag cu ață la un capăt*".

Dar la ce e bun acest ciomag? căci culegătorul trebue să-l fi văzut.

„*Neleapcă=bou de un an*".

Din potrivă, *neleapcă* e un adj. femenin: deci e o însușire a vacii.

„*Perdea. Trag oile la perdea (la fătat)*".

Perdeaua e dosul, adăpostul, și prin urmare nu fătăciunea. Și așà, aș putea urma.

Deci: bună credință și bună încredințare.

T. Pamfile.

* „Neamul Rom. pentru Popor" dă la lumină, regulat, cântece și povestiri din popor—deși cam repetate, adesea.

* Cartea păr. protopop din Bucovina, *Rutenii din Bucovina*, (An. Acad. Rom. seria II, t. XXXV, secț. lit.) cuprinde știri interesante cu privire la starea culturală, obiceiurile, credințele, familia ș. a. Rutenilor, pe cari i-a și păstorit un șir de ani în satul Jujineți dela frontiera Galiției. Păcat că numai e schițată chestiunea! Din ce în ce mai mult văd, de pildă, că o mulțime de lucruri dealc noastre, din Moldova-de-sus, se aseamănă foarte mult cu ale Rutenilor. Așa că ne trebuie să știm cât mai amănunțit vieața lor—spre a putea cunoaște apoi lămurit ce le-am dat și ce ne-au dat. Cunoaștem însă, din nefericire, și pe ale noastre prea puțin (1).

* No. 36 din bibl. „Steaua" strânge la un loc, datorită alegerii d-lor P. Gârboviceanu și Gh. Chelariu, un mănunchiu de *Snoave*. Alegerea e destul de bună: după P. Ispirescu, Șt. Tuțescu, Ion Adam și D. Stăncescu. Nu e uitată nici revista „*Ion Creangă*".

* D-l O. Tafrali, prof. la fac. de litere din Iași, ne dă în no. 39 al bibl. „*Steaua*" o foarte frumoasa descriere simplă a *Bizanțului și a influențelor lui asupra țării noastre*. Expunerea, în formă mai mult sau mai puțin populară, se citește cu plăcere. Oricine poate căpăta o ideie luminoasă cu privire la ceeace a fost orașul lui Constantin cel Mare, vechiul Bysantion, care însă numai dela acest împărat creștin începe o vieață care privește pe toată lumea. Istoria bizantină (a cărui început se pune de obiceiu la 395, la moartea lui Teodosie cel Mare) e rezumată limpede. Influențile Bizantului asupra noastră—înfăptuite mai mult prin mijlocirea bisericii—s'au săvârșit în ceeace privește: cuvintele, obiceiurile, credințele, instituțiile, basmele, ghicitorile ș. a. Ba și în poezia populară am avea împrumuturi bizantine. Se aduce exemplul cântecului *Amărâtă turturea* (care ar fi luată, numai ca o credință, deocamdată, din cartea bizantină, Fisiologul) și poezia *Istoria poamelor* (care ar fi o parodie bizantină, îndreptată împotriva funcționarului bizantin). Desigur că în toate: în credințe, în legende, în descântece, în obiceiuri dela sărbători, chiar am fost influențați de bizantini—însă, în ce măsură anume, rămâne să se cerceteze de acum înainte.

D. Furtună.

---

(1) Cfr. această revistă, p. 32.

„ION CREANGA“

Cuprinsul anului VII (1914).

I. Articole, felurite (111--131).

II. Poveşti (54—62).

III. Povestiri şi legende (227—325).

măliga mea n'are ogrinji, 201; De ce merg copii mici tocmai după un an în picioare, 266. *C. N. Maleescu*, Povestea uncheaşului cu şarpele, Calul lui Alexandru Machedon, Despre ăle sfinte, 113; Povestea privighetorii, 114. Povestea cu Alexandru Machedon şi fraţii săi, 178. Lupta lui Alexandru Machedon cu zmeii, Ducipal, Pustnicul şi moartea, 181. Videnia lui Cozma Monahul, înfricoşată şi de folos, 138 *N. I. Munteanu*, De unde n'ai pus, nu mai este, 11. *I. Onciul*, Ce poate lăcomia, 137; Sfaturi bătrâneşti, 175; Cine face, sie-şi face, 238. *T. Pamfile*, Fata şi strigoiul, 83. *M. Pienescu*, Legenda tutunului, 202. *G. Polcovnicu*, Carul mic şi carul mare, 50 Cânele şi mâţa, 82. Privighitoarea sau Turturica, 111; Legenda găiei, 136. *V Popescu*, Ursita, 48. *C. Rădulescu-Codin*, De când sunt înşelătorii, 196; Jîdovii şi culele cu bani, 262. *I. N. Romaniţă*, Legenda gândacilor de mătasă, 200. *I. Sava*, Un leac, 184; Un mare păcat, Vorba săracului sau dreptatea lui, 200. *C. Teodorescu-Boroia*, Ţăranul şi boierul, 236 *V. B. Tirică*, Mândria-i mascaraua mascaralelor, 82; Apa la matcă şi omul la teapă, 111. *P. Ugliş*, Cercelul şi păducelul, 13.

IV. Botanica Populară (75-90).

C. Atanasiu, Sunătoarea, Iarba mare, Călţunaşul (nemţoaica, condurul, hobidragul), 21; Patlagina, Rostopasca, 250. *A. Gorovei şi M. Lupescu*, Ciritelul, Corovaticul, 19; Capratoiul, Cardama, Cornuţul, Cuişoarele, Cingătoarea, Cinci-degetele, Cimbrul de grădină, 249. *C. Vartolomeiu*, Pojarniţa, Patlagina, 251.

V. Datine şi credinţe (1718—1890).

Ad. Apostol, 87. *C. Atanasiu*, 86. *T. Bizom*, 55. *I. Brătulescu*, 146. Pr. *Fl. A. Drăghici*, 22. *N. I. Dumitraşcu*, 26, 143, 247. *N. V. Hânţescu*, 27, 144 *A. Moisei*, 142. *I. I. Nadă*, 27. *G. Polcovnicu*, 117. *V. Popescu*, 86, 146. *I. I. Preutescu*, 26, 88. *S. Teodorescu-Kirileanu*, 25. *C. Gh. Vartolomeiu*, 54. *E. N.-Voronca*, 24, 53.

VI. Boli la oameni, leacuri şi descântece (220—253).

Od. Apostol, De deochiu, 184. *S. P. Colibaşi*, Leacuri mărunte, 187. *C. Constantinescu*, Buba rea, 90. Pr. *Fl. A. Drăghici*, Cărţile, 210. *N. V. Hânţescu*, Păr, Deochiu, Beşica neagră, 89; Gâlci, 90. *M. Lupescu*, Potcă, 88. *Maria Mircea*, Cel perit, 90. *Al. Moisei*, Păducel, 91. *G. Polcovnicu*, Năjit, Celperit, 186. *C. M. Popescu*, De întors, De bubă, 185; De deochiu, 186. P. *G. Savin*, Şopârlaiţă, 88. *Şt St Tuţescu*, Guştere, 91. *D. Urzică*, De beşica cea rea, 87.

XVI. Vorbe adânci (1306-1640).

XVII. O samă de cuvinte (2485-2653).

XVIII. Glume, jâtii, taclale (276-323).

Cronica

Ilustraţii (76—88).

OBOLUL

Prietenilor Revistei «ION CREANGĂ» pentru strângerea fondului

Bustul lui Ion Creangă la Bârlad

Suma adunată 1046.60

Poşta Administraţiei:

S'au primit sumele şi cu acest no. s'au trimis chitanţele pentru D. *I. Gociu*, Corni-Albeşti-Fălciu, 5 l. D. *D. Furtună*, 11 lei 75 b. D. *Căpitan Şerbănescu*, 5 l. D. *G. Alexandrescu*, Bârlad, 5 lei. D. *C. Vartolomei*, 5 lei. D. *St. Popescu*, Calaraşi, 2 lei 50 b. D-ra *Maria I. Mircea*, 2 lei 50 b. D. *Gr. Vasiliu*, Pipirig, 5 lei. D. *D. Horvat*, 5 lei. D. *G. S. Vasiliu*, Brăila, 5 l. D. *Căpitan C. Iliescu*, 5 l. D. *E. Buzatu*, 5 lei. D. *I. Enescu*, 5 l. D. *A. Mărculescu*, 5 l. D. *Sublocot D. Săndoiu*, 5 lei. (urmează)

Domniei-sale

Domnului Artur Gorovei

Comuna Fălticeni

Județul

978-973-152-053-7